

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ مَعَى قَوْعِظَةِ الْمُتَّقِينَ

قد طبع النصف الأول من هذا الكتاب في سنة ١٢٨٥ هـ الموافق ١٨٦٨ م في المطبع

خير الموعظة

من مصنفات محقق المسائل الفقهية بالآيات الصريحة الأحاديث الصحيحة
المدقق القرد الفريد مولانا الحاج المولوي محمد زهران خان شرميل معتر
المولوي محمد شاه سبل الله بامر الجنايب السامي
ذي الجود الفضل الثاني شمس علماء الشريعة بدر فقهاء الطريقة شيخ الاسلام
مولانا المولوي الحافظ الحاج الشيخ محمد انوار الله دامت مكرم
بمعون الله

بأمر
الشيخ المولوي الحافظ أبي الدرجات محمد ولي الدين الفاروق الامداد
المهتم بمجلس شاعة العلوم

بمطبعة عثمان بن بيلاد حية مرآة دكن

الف ۱۶ کتاب

السلام کو کتابت دیجانی ہے کہ حضرت مولانا مولوی حاجی حافظ محمد انوار اللہ صاحب قلعہ کی تصانیف کی حسب محضار مانہ نہایت مست ضرورت ہو مندرجہ ذیل یہ مسو شائقین کی طلب سوائے یہ کہ انوار احمدی اسمیں نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم کے فضائل اور درود شریف کے فوائد اور صحابہ کرام وغیرہم کے آداب اور چند ضروری مسائل پر نہایت محققانہ بیان کیا گیا جو کئی عموماً اہل اسلام سے ہے جو اپنی خوبی پسندگی کی باعث ہاتھوں ہاتھ تقسیم ہو چکی تھی اب پھر شائقین کے تقاضے پر طبع کی گئی ہے قیمت ۱۲ کتاب العقل میں عقل کی حقیقت کھول دی گئی ہے کہ دینی ابواب میں کہاں تک چل سکتی ہے اور حکمت قدسہ کا اثر جن مسائل پر پڑتا تھا ان کے جو آباء عقلی نہایت محققانہ انداز سے دگر سہ قیمت کا غذا کیا ۱۲ کا غذا کبر ۸۰ اقادۃ الافہام ہر دو حصہ یہ کتاب نے نا غلام احمد صاحب قادیانی کے ازالۃ الالہام کا جواب دیا نہایت محققانہ اور مہذباً طرز سے جوابات دگئے ہیں کچھ ضمن میں کئی دینی ضروری مسائل کی تحقیقات اور نیز بہت سی تاریخی حالات مندرج ہیں اس کتاب کے دیکھنے سے مذہب قادیانی کے مفاسد سے بخوبی آگاہی ہو جاتی ہے کا غذا کبر ۸۰ مقاصد الاسلام ہر چار حصوں میں خلاق تمدن فقہ کلام فلسفہ اسلام اور تصوف وغیرہ غیر مضامین پر نہایت محققانہ اور دلکش طرز پر بحث کی گئی ہے قیمت عہ ۸۰

حقیقۃ الفقہ ہر دو حصہ میں محققین و محدثین کے فرائض منصبی ان کے کارنامہ اور حدیث فقہ و اجتہاد کی ضرورت نہایت ملل طور پر ثابت کی گئی ہے خصوصاً امام عظیم رحمۃ اللہ علیہ کی جانفشانی اور فضائل جو اکابر محدثین کے اقوال سے ثابت ہو نہایت شرح و بسط سے لکھے گئے ہیں قیمت عہ ۴۰ انوار الحق مولوی حسن علی رضا کچیرا کی تائید الحق جو مرزا صاحب قادیانی کی تائید میں لکھی گئی ہے اس کا جواب میں یہ محققانہ رسالہ لکھا گیا ہے اسکا انداز بیان دیکھنے سے معلوم ہو گا کہ نقد و چسپ ہے قیمت

فَهْرُسُ مَضَائِينِ خَيْرِ الْمَوَاضِعِ

مضمون	رقم	مضمون	رقم
بَابُ مَا جَاءَ فِي إِثْرِ تَارِكِ الصَّلَاةِ	١٢٦	دِيْبَاكَةُ الْمَكْتَابِ	٢
بَابُ تَحْيِيلِ الصَّلَاةِ	١٣٠	فِي ثَنَاءِ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ وَعَزَّ اسْمُهُ	٣
بَابُ فَضْلِ الْإِذَانِ إِبَابَةِ الْمُؤَدِّينِ	١٣٢	فِي مَدْحِ النَّبِيِّ الْقُرَيْشِيِّ صَلَاةُ	١٥
بَابُ فَضْلِ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ	١٣٤	اللَّهُ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ	٢٨
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ		كِتَابُ الْإِيمَانِ	٢٨
بَابُ الَّذِي كُرِبَ عَدَ الصَّلَاةِ	١٥١	بَابُ الْكِبَارِ وَقَلَامَاتِ التَّفَاقِي	٣٦
بَابُ تَعْمِيرِ الْمَسَاجِدِ	١٥٥	بَابُ فِي الْوَسْوسَةِ	٥١
بَابُ فَضِيلَةِ الْجَمَاعَةِ	١٦٥	بَابُ الْإِيمَانِ بِالْقَدِيرِ	٥٦
بَابُ إِثْرِ تَرْكِ الْجَمَاعَةِ	١٧٠	بَابُ لِيَاغْتَصَامَ بِالْكِتَابِ الشَّنَّةِ	٦٦
بَابُ تَسْوِيَةِ الصَّفِّ	١٧٣	كِتَابُ الْعِلْمِ	٨٤
بَابُ السُّتُورِ وَأَثَرِ الْمُرُورِ بَيْنَ يَدَيْهِ الْمُصَلِّي	١٧٨	بَابُ مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْعِلْمِ وَالْعُلَمَاءِ	٨٤
بَابُ الشَّنَنِ	١٨٠	بَابُ مَا جَاءَ فِي عِلْمِ الْأَعْمَالِ فَتَحْرِي الْعُلَمَاءِ	١٠٣
بَابُ صَلَاةِ التَّحِيدِ وَالتَّوْبَةِ	١٨٣	كِتَابُ الطَّهَارَةِ	١١٠
عَذَقِ بَامِ اللَّيْلِ		بَابُ آدَابِ الْخَلَاءِ	١١٦
بَابُ صَلَاةِ الضَّحَى	١٨٩	بَابُ السُّوَالِ	١١٨
بَابُ التَّطَوُّعِ	١٩٢	كِتَابُ الصَّلَاةِ	١٢٠
بَابُ الْجُمُعَةِ	١٩٥	بَابُ مَا جَاءَ فِي التَّزْغِيْبِ فِيهَا	١٢١

۳۱۶	بَابُ فَضْلِ الصَّدَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى	۲۰۵	بَابُ بَيَانِ إِثْرِ تَرْكِ الْجُمُعَةِ
۳۲۴	بَابُ أَفْضَلِ الصَّدَقَةِ	۲۰۹	بَابُ الْعَبِيدَيْنِ
۳۳۲	كِتَابُ صِيَامِ رَمَضَانَ وَقِيَامِ لَيْلَائِهِ	۲۱۲	كِتَابُ الْجَنَائِزِ
۳۴۱	بَابُ السُّكُورِ وَالْإِفْطَارِ	۲۱۳	بَابُ عِيَادَةِ الْمَرِيضِ
۳۴۴	بَابُ صِيَامِ التَّطَوُّعِ	۲۱۹	بَابُ مَا جَاءَ فِي أَجْرِ الْمَصَائِبِ إِذَا أَصِيرَ عَلَيْهَا
۳۵۱	بَابُ فَضِيلَةِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ	۲۳۴	بَابُ تَمَتُّي الْمَوْتِ وَذِكْرِهِ
۳۵۵	بَابُ قِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَلَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ	۲۴۰	بَابُ مَا يُقَالُ عِنْدَ مَنْ خَضِرَ الْمَوْتُ
۳۶۰	بَابُ الْإِعْتِكَافِ	۲۴۴	بَابُ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ وَمَا يَلْحَقُ الْمَيِّتَ بَعْدَ مَوْتِهِ
۳۶۱	كِتَابُ فَضَائِلِ الْقُرْآنِ	۲۶۴	بَابُ غُسْلِ الْمَيِّتِ وَتَكْفِينِهِ
۳۷۴	بَابُ تَفْصِيلِ فَضَائِلِ سُورَةِ الْقُرْآنِ وَأَيَاتِهِ	۲۶۹	بَابُ الْمَشْيِ بِالْجَنَائِزَةِ وَالصَّلَاةِ عَلَيْهَا
۳۸۵	كِتَابُ الدَّعَوَاتِ	۲۷۶	بَابُ دَفْنِ الْمَيِّتِ
۳۹۳	بَابُ ذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَدَّ وَالتَّقَرُّبِ إِلَيْهِ	۲۷۸	بَابُ الْبُكَاءِ عَلَى الْمَيِّتِ بَيَانِ أَجْرِ مَنْ صَبَرَ عَلَى مَوْتِ أَوْلَادِهِ
۴۰۱	بَابُ أَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى	۲۹۱	بَابُ زِيَارَةِ الْقُبُورِ
۴۰۴	بَابُ ثَوَابِ السَّيِّئِ وَالْعَقِيبِ وَالْكَبِيرِ وَالْثَقِيلِ	۲۹۳	كِتَابُ الزَّكَاةِ
		۲۹۸	بَابُ مَنْ لَا تَحِلُّ لَهُ الْمَسْئَلَةُ وَمَنْ تَحِلُّ لَهُ
		۳۰۳	بَابُ الْإِنْفَاقِ وَكَرَاهِيَةِ الْإِسْكَافِ

۴۴۲	کتاب النکاح	۴۱۱	کتاب الحج
۴۴۶	باب النظر الى الخطوبة وبيان العورات	۴۱۹	باب فضائل مكة نراها الله تعالى شرفاً
۴۸۱	باب المباشرة	۴۲۲	باب فضائل المدينة نراها الله تعالى كرامة
۴۸۳	باب الوليمة وبيان اجابة الدعوة	۴۲۹	باب مناقب القریش والعرب في فضائل اليمن
۴۸۶	باب القسم	۴۳۲	باب فضائل اليمن
۴۸۷	باب عشرة النساء وما لكل واحدة من الحقوق	۴۳۳	باب فضائل اليمن
۴۹۳	باب الطلاق	۴۳۵	باب فضائل الشام
۴۹۵	باب حق المملوك على سيده وحقه على المملوك	۴۳۸	باب الكسب وطلب الحلال
۵۰۲	كتاب العتق	۴۴۵	باب المأكله في المعاملة
۵۰۴	باب الايمان	۴۴۸	باب الربوا
۵۰۸	باب في النذور	۴۵۳	باب الاختكار
۵۱۰	كتاب القصاص	۴۵۴	باب الافلاس والافطاس التشديد في الدين
۵۱۹	باب ما لا يضمن من الجنايات	۴۶۱	باب الغصب
۵۲۴	باب الميسر التزو والشطرنج وغیره	۴۶۵	باب الاثر في شاة
۵۲۵	باب اقامة الحدود	۴۶۶	باب في الهبة والهدية
		۴۶۹	باب الوصية
		۴۷۱	باب التجارة

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ هُدًى وَمَوْعِظٌ لِّلْمُتَّقِينَ

قد طبع النصف الاول من هذه الكتاب المستطاب للنافع لكل متعظو واعظ

شرح من عظم

من مصنفات محقق النجاشي الفقيه بالآيات الصريحة والاحاديث الصحيحة
المحقق الفريد مولانا الحاج المولوي محمد زمان الشهبازي مع ترجمة المولوي محمد شمس الدين
بأمر الجنتاب السامي

ذي المجد والفضل الناصبي شمس علماء الشريعة بدر فقه الطائفة
مولانا المولوي الحافظ الحاج الشيخ محمد انوار الدين
باهتمام
شيخ المولوي الحافظ ابني الدرجات محمد ولي الدين
المؤتمن لمجلس اشاعة العلوم

مطبعة عثمان بيرس في بلاد حيدرآباد دکن

مجلس شورای اسلامی

سورة الفم كرمه ۱۲ سورة عدد ۱۲ سورة سورة دخان
و غفره جيت اير و باد و صد
وز شمس و قمر در کارانه
تا نواخته گشت آری و بخت
نخوردی و اما بخت که بعد از تو زن
آن تو فایز گرد و بخت تو جان
و ما که در این دو وقت جان
بعضا یکدیگر و در اندام
است و غیر آن

مشروع می کنم بنام خدا بخشنده مهربان

ہم بتائیں خدا کی را کہ آفرید آسمانها و زمین را و فرود آورد از آسمان آب پس بیرون آورد

بسبب از ان افواج میوه بار و کج پراچی شما اوسته آنکمی نماید شمارا برق برآید اگر کن ترش امید و رسید

ابراهیم گران را و یاساکی یاد می کند و عداوت ایشان را و فرشتگان از ترس و نفیست ایچ معبود

مگر او زنده می‌کند و می‌راند و در کار شماست و پروردگار پدران نخستین شماست پس چون می‌کنند کارها

پس چنان نیست که میگوید و را بنویس میشود غذا کینه بر آن خواهد و رحم کند بر آن که خواهد و بگوید بازگردانید و خواهی

کرامت و معجزات در سنگستان
 و برق آه پسوند بانبا
 علم شریف سیدی
 در قوت و جود و خیر و احسان
 در قوت و جود و خیر و احسان
 در قوت و جود و خیر و احسان
 در قوت و جود و خیر و احسان

فِي وَجْهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ إِنَّ اللَّهَ وَاعٍ لِّمَا يَصْلُونَ عَلَى النَّبِيِّ

در روی ایشان است از اثر سجده بر آئینه خدا و فرشتگان او و در دو میفرستند بر پیکامبر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ

ای مسلمان در و فرستید بروی و سلام سلام گفتی و سبقت گفتگان پیغمبران

مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

از مهاجران و انصار و آنانکه پیروی ایشان کردند به نیکوکاری خوشنود شدند از ان جماعت

يَرْضَوُا عِنْدَ أَعْدَائِهِمْ حَتَّى تَخْرِي تَحْتَهَا الْأَمْمَارُ خَالِدِ بْنِ قِيْهَا

و خوشنودندند ایشان از وی و آماجده خست برای ایشان پرستایشها گویند و نیز آن که جویبارها و رودها در اینجا

يَدِّ اِذْكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا

ہمیشہ ایسے فیروزے بزرگ اسی پروردگار باریا مقرر راویر اور ان ہمارا کہ سبقت کر دے گا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَاعْمَلُوا الصَّالِحَاتِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

با بیان آوردن ای پروردگار ما را در راه و بیا مرزا را بر مینه تو بر هر چه می توانا است

فِي ثَنَاءِ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ وَعَنْ إِسْمَاعِيلَ

در فتای خدا نیکه بزرگ است ذکر او و عزیز است نام او -

الحمد لله الذي له ما في السموات وما في الأرض وله الحمد في الآخرة

بهدستانت خدایم که بدست او هست آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است و هر چه در او است تسلیم و مطیع

وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ يَعْلَمُ مَا يَلْمُ فِي الْأَرْضِ مَا يُخْرِجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ

واورت با عکس آگاه می داند آنچه در می آید بر زمین و آنچه بر می آید از روی و آنچه فرو می آید

مِنَ السَّاءِ وَمَا يَصْجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ۝ بِدِيعِ السَّمَوَاتِ

از آسمان و آنچه بالا میرود در وی دادست بهر بان امر زنده افریننده آسمانها

وَالْأَشْرَفُ إِذَا قُضِيَ الشَّرْءُ إِذَا نَمَّا يَقُولُ لَكَ لَنْ فَيَكُونُ هُوَ
وَزَيْنِ است و چون میکند کارے پیر خزان نیت که مسکند او را نشاء پیر شود و است

پس پند و نیکو دین است نه سب و بد و بدنامی

از ادب و عبادت جوانان سادات

اسلام اور روحانیت
ان کے ساتھ

وزار انصاف و فیضیہ آجپاک
سکرٹری ایلی کی رورایا دی وادو

وَأَمَّا الْفَالَسِيُّ فَأَتَمَّ بِمَنْعِهِ

عبدالمجید بن عبدالمطلب
راویان

از من و این است
تا به این است

کی سب سے بڑی روایت
سنی سنن میں مقصود
ان کے ان پر ۱۲

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

کندای البریججا رسکد الو
موروة التست عی
کوع او
۱۲

۱۰

مجلس علمائے ہندوستان

دانشگاه تهران

و نالو بود و بیرون
بجای گشتن روغن بود
از دوا شد پیش از رو
خواه و بپس از رو
سوره یقوه رکوع ۱۴
نیز و نیتیم سوره انفام
رکوع ۲
۱۴

التَّاهُتُونَ عِبَادَهُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ
غالب برندگان خود و اوست باطلت و انا و اوست آنکه فرو می آورد باران
مَنْ يَعْدُ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ
بعد از آنکه نامی شد و پراگنده میازد رحمت خود را و اوست کار ساز و ستوده کار و اذن شایانها
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ
آفریدن آسمانها و زمین و آنچه در میان است در میان هر دو و ارجا و اذن آفریدن ایشان و قیام
قَدِيرٌ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مَا يَنْهَى مَا كَانَ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ يَسْأَلُهُ
توانست پروردگار آسمانها و زمین است و آنچه در میان آنهاست اگر ایمان آورنده بیدوال
مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ وَسَخَّرَ لَكُمْ
می کند از خدا هر که در آسمانها و زمین است هر روز خدا در حلقه است و رام ساخت برای شما
الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ وَسَخَّرَ لَكُمْ
کشتی را تا برود و در دریا حکم او و میزد ساخت برای شما و میزد گردانید برای شما
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ اثْبَتَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَاتَّكُم مِّنْ كُلِّ
آفتاب و ماهتاب همیشه روندگان بر زمین ساخت برای شما شب و روز و داد شمارا بر
مَا سَأَلْتُمُوهُ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا
خواستید از ان بسیار بابرکت است آنکه ساخت در آسمان بر برج را و ساخت درینها بر
وَمُرَّاتٍ مُّنِيرًا إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
ماه روشن هر آنکه خداوند شایسته نمی شود بروی چیزی در زمین و نه در
السَّمَاءِ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
آسمان او آنست که بصورت می بندد شمارا در رحمها چنانکه خواهد بود هیچ معبودی
الْغَزِيُّ الْحَكِيمُ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ
سوا او غالب استوار و خدا بیرون آورد شمارا از شکم

تو را از آنکه نامی شد و پراگنده میازد رحمت خود را و اوست کار ساز و ستوده کار و اذن شایانها

اوست

آفریدن آسمانها و زمین و آنچه در میان است در میان هر دو و ارجا و اذن آفریدن ایشان و قیام

توانست پروردگار آسمانها و زمین است و آنچه در میان آنهاست اگر ایمان آورنده بیدوال

می کند از خدا هر که در آسمانها و زمین است هر روز خدا در حلقه است و رام ساخت برای شما

کشتی را تا برود و در دریا حکم او و میزد ساخت برای شما و میزد گردانید برای شما

آفتاب و ماهتاب همیشه روندگان بر زمین ساخت برای شما شب و روز و داد شمارا بر

خواستید از ان بسیار بابرکت است آنکه ساخت در آسمان بر برج را و ساخت درینها بر

ماه روشن هر آنکه خداوند شایسته نمی شود بروی چیزی در زمین و نه در

أُمَّهُتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ
 ماداران شما نمیدانستند چیزی را و ساخت برای شما شنوائی و بینائی و دلها
 لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصَوْنَهَا إِنْ تَكْفُرُوا
 شاید که شما فکر کنید و اگر بشمارید نعمت خدا را احاطه نتوانید کرد آن را اگر کفران نعمت
 أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَفِيرٌ حَمِيدٌ أَنْ تَشَايِدَ هَبْكُمْ
 کنید شما و هر که در زمین است بهر پس بر آئینه خدا تو فکر است ستودید و اگر خوابدنا بود
 وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ وَلَوْ شَاءَ
 سازد شما را و بیارد آفرینش نو و تنبیت این کار بر خدا دشوار و اگر خواستی
 رَبُّكَ لَا مَنْ مِّنْ فِي الْأَرْضِ كَلَّمَ هَيَّعًا لَّكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ
 پروردگار تو بهر آئینه ایمان آورد و ندی آنرا که در زمین اند و ایشان بهر آئینه خدا میکند آنچه خواهد
 وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ هُوَ مَن يُهِنُ اللَّهُ قَوْلَهُ مِنْ مَّكْرٍ وَأَنْ
 و او داناتر است با آنچه می کند و هر که را خوا کند خدا پس نیت او را هیچ گرامی دارنده و اگر
 يَمَسُّكَ اللَّهُ يَضُرَّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسُكَ
 سختی رساند تو خدا پس هیچ دفع کننده نیست او را مگر او و اگر نعمت رساند تو
 بِخَيْرٍ فَمَا عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُوتِي الْمُلْكَ
 پس او هر چه تو آمانست بگو خدا یا ای خداوندای مالک ملک میدی بی تو یا بدشا هستی
 مَن تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن
 هر که خواهی و باز میکنی یا بدشاهی از هر که میخواهی و از جند میازی هر که خواهی و خوار میازی هر که
 تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تَوَجَّعُ اللَّيْلُ فِي
 خوابی بدست است شبی بر آئینه تو بر هر چیز توانا هستی درمی آری شب را در هر
 النَّهَارِ وَتَوَجَّعُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ فِي اللَّيْلِ تَخْرُجُ الْمَيِّتِينَ إِلَىٰ وَتَوَجَّعُ
 روز و درمی آری روز را و در شب و بیرون می آری ننده را از مرده و بیرون می آری مرده را از

۵۰ جزو ۱۳ رکوع ۵

۵۱ جزو ۱۳ رکوع ۲

۵۲ جزو ۱۳ رکوع ۳

۵۳ جزو ۱۱ رکوع ۱۰
سوره یونس ۱۲

۵۴ جزو ۱ سوره الحج ۱۲

۵۵ جزو ۳ سوره زمر

۵۶ جزو ۲ سوره الحج رکوع ۲

۵۷ سوره انعام رکوع ۳

۵۸ سوره آل عمران رکوع ۲

در روزی که میاید بر کار خدای ۱۲

يَخْبِرُ حَسَابٌ يُرْسِلُ الصَّوَاعِقُ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجِدُونَ

بنی شمار و میفرستد صاعقه را پس میرساند آنرا به هر که خواهد و کاران مکار بره می کنند

فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحَالِ عَالِمُ الْغَيْبِ الشَّهَادَةُ الْكَبِيرُ التَّعَالِ سَوَاءٌ

در باب خدا داد و سخت کننده عفویت است داناست پنهان و آشکارا بزرگ است بلند مرتبه

مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَأَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُتَخَفٍ بِاللَّيْلِ سَارِبٌ

یکی است از شما کسی که پنهان سخن را و دیگری با داد بلند گوید آنرا و کسی که پنهان است شب و کسی که

بِالْتَّمَارِلَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَ لَهُ مِنْ

او میرود و برای او فرشتگان از پی یکدیگر میان دست و پیرشت او نگاه میدارند و او را

أَحْرَأَتِهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرَ مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَهُوَ

بجلم خدا هر آینه خدا بدل نمی کند حالتی را که بقوم میباشند تا وقتی که ایشان بدل نکند آنچه در

الْقَاهِرُ فِي عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ

ضمیر ایشان است و اوست غالب بر بندگان خود میفرستد بر شما نگاه بانان تا وقتی که بیاید کسی را

الْمَوْتُ وَتَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ هَ تَذَكُّرٌ وَإِلَى اللَّهِ مَوَاجِعُ

از شما مرگ قبض روح او کند فرشتگان ایشان تقصیر نمی کنند بپس باز گردانیده شوند مرگان

لِلْحَقِّ الْآلَاءُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحُسَيْنَةُ وَيَوْمَ يُحْشَرُكُمْ كَأَنَّ لَكُمْ

ایشان کفری است بداند مرا و راست حکم و او شتاب حباب کند گاه است و روزی که برانگیزد خدا ایشان را

يَلْبِسُوا الْأَسَاعَةَ مِنَ التَّارِيخِ عَارِفُونَ بَيْنَهُمْ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ

گو یا درنگ نکرده بودند مگر ساعتی از روز شناس پشند یا بگوید و نه شناسا خند خدا را

حَقَّ قَدِيرُهُ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ

حق شناسش او را لاند زمین همه یکجا در پشت او باشد و روز قیامت و آسمانها پیچیده شوند

بِمِيزَانٍ يُسْحَنُهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ

در دست راست و پاکی او راست و برتر است از آنکه شرک او فروریزند و در می شود صور

بنی شمار

یکی است از شما

بجلم خدا

ضمیر ایشان است

ایشان کفری است

حق شناسش او را

عالم
سوره نوح
باب

مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ الْأَمَنُ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ

هر که در آسمان و هر چه که در زمین است مگر آنچه خواسته است خداست بازدمیده شود در صورت

اُخْوَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بُونِهَا وَوَضِعَ

بار دیگر پس ناگهان ایستاد و مانند می کردند در روشن می شود زمین بزرگ شود و گاه خود و نهاده می شود

الْكِتَابُ وَجِئَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءُ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

نامه ای اعمال داده شود و پیغمبران را و گواهان را و حکم کرده شود میان آدمیان برستی و ایشان ستم کرده میشوند

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُظْلِمُ

و تمام داده شود هر شخصی را چیزی آنچه کرده است و خدا دانای تر است آنچه میکنند هر کس خدا هیچ ستم نمی کند

النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ أَمْ جَعَلْنَا الْأَرْضَ قَرَارًا وَ

مردمان و لیکن مردمان برخود ستم می کنند نه بلکه می پرسم که ساخت زمین را قرارگاه

جَعَلْنَا خَلْقَهَا أَنَّمَا رَأَوْا وَجَعَلْنَا أَوَّارًا وَاسِيًّا فَجَعَلْنَا الْفُجُورَ حَاجِرًا

و پیدا کرد زمین جوینها و بیافرید باین زمین کوه ها و بیافرید میان دو دریا حجاب را

عَالِهِ مَعَ اللَّهِ بَلْ كَثُرُوا لَا يَعْلَمُونَ أَفَمَنْ يَحْبِبُ الْمَضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ

ای معبود دیگر است یا خدا بلکه بیشتر آن را نمی دانند نه بلکه می پرسم که قبول میکند از درانده چون

وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ قَلِيلًا مَّا

بخواندش و بردار و سختی و باز دشوار را حاجت بین در زمین آ یا معبودی هست دیگر با خدا اندکی

تَذَكَّرُونَ أَفَمَنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبُحُورِ مَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ

پند می پذیرید نه بلکه می پرسم که که راه می نماید شما را در تاریکی های بیابان و دریا که سیررستند و بار

بَشَرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا اللَّهُ تَعَالَى اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

فرده دهند پیش از رحمت او اما معبودی هست با خدا برتر است خدا از آنکه شریک میکنند

أَفَمَنْ يَبْدُو الْخَلْقَ تَقْرَعِيدًا وَمَنْ يَنْزِقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

نه بلکه می پرسم که که بیافرید خلق را پس از آرد او را آنکه روزی سیدد شما را از آسمان و زمین

عالم
نوح
اول

در سوره

در سوره

وَاللَّهُ مَعَ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ

آیا مسجودی هست یا خدا و اگر اینچ در زمین هست از درختان قلمها شوند و دریاها سیاهی آن شد

مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةَ أَبْجُرْ مَا نَفَدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَكَرِيمٌ

از پس او هفت دریا و دیگر بیایان نرسند سخنان خدا هر آینه خدا غالب با حکمت است

فَبِحَنِّ الدِّي بِيَدِ مَلَكَوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُجْعَوْنَ

پس با هست آنکه بدست اوست بادشاهی هر چیز و بسوی او باز گردانیده شوید

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از ابی هریره رضی الله تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلَّهِ مِائَةَ رَحْمَةٍ أَنْزَلَ مِنْهَا رَحْمَةً وَاحِدَةً لِلْإِنْسَانِ

و سلم فرموده است صد رحمت فرود آورده است از آن صد رحمت یک رحمت را میان

وَالْأَنْسِ وَالْبَهَائِمِ وَالْهَوَامِّ فِيهَا يَتَعَاطَفُونَ وَيَهَابُ تَرَاخُمُونَ

پریان و آدمیان و میان چهارپایان و حشرات الارض بان رحمت آنها بر یکدیگر می کنند بر یکدیگر

وَيَهَابُ تَعَطُّفُ الْوَحْشِ عَلَى وَلَدِهَا وَاتَّخَذَ اللَّهُ تِسْعًا وَتِسْعِينَ رَحْمَةً

و بان رحمت می بخشد تا نهم بر یکدیگر و بان رحمت بر بانی و زنده جانوران و شتی بر فرزندان خود و او پس گفته است خدا تعالی صد و نود و نهم رحمت

يُحَرِّمُ بِهَا عِبَادَةَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ عَنْ

که رحمت میکند بان رحمتها بندگان خود را روز قیامت متفق علیهم و در روایتی بر مسلم را از سلمان فارسی

سَلْمَانَ نَحْوَهُ وَفِي الْخُرُوفِ قَالَ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَكْمَلَهَا بِهَذِهِ الرَّحْمَةِ

مانند این آمده است و در آخر این حدیث است که گفت پس چون باشد روز قیامت تمام میکند داند از این یک رحمت

وَكُنْ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی هریره رضی الله تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله

وَسَلَّمَ لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمَعَ بِجَنَّتِهِ

و سلام اگر بداند مؤمن چه چیز را که نزد خداست از عذاب طمع نکند بهشت خدا

أَحَدٌ وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مَا قَطَّ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

یکی از مؤمنان و اگر کافر بداند که نزد خداست از رحمت ناپسند نکرده از بهشت او قطع یکی از کافران متفق علیه

وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از وی رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

يَدُلُّهُ مَلَأَى لَا تَغِيضُهَا نَفَقَةٌ سِتَاءُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَرَأَيْتُمْ مَا اتَّفَقَ

دست عنایت خدا برست نمی بخساند او را هیچ نفقه عطای ریزنده و سبیل کننده در شب و روز هر

مَذْخُلُ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَمْ يَغِيضْ مَا فِي يَدِهِ وَكَانَ عَرْشُهُ

پیدا کرد چه قدر اتفاق و عطا کرده است دی تعالی از آن باز گشایا کرده است آسمان زمین را پس بدستی که عطای او کم نیست چیزی که رام

عَلَى الْمَاءِ وَبِيدِهِ الْمِيزَانُ يُخْفِضُ وَيَرْفَعُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

دست او بود در وقت پیدا کردن آسمان و زمین عرش او بر او است قدرت او است ترازو است می کند و بر مدار ترازو را متفق علیه است

وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَامَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از ابی موسی رضی الله تعالی عنه گفت استادیان ما پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخَيْرِ كَلِمَاتٍ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَنَامُ وَ

دست او عطا و عطا و تکریم سخن پس گفت آنحضرت بدستی که خدا تعالی خواب

لَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَنَامَ يُخْفِضُ الْقِطْرَ وَيَرْفَعُهُ يَرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ

نمی کند و نمی نهد او را خواب کند نیست می کند قطره را بالا میرد از آنرا برداشته میشود بسوی درگاه وی عملها را

الْيَلِ قَبْلَ عَمَلِ النَّهَارِ وَعَمَلُ النَّهَارِ قَبْلَ عَمَلِ اللَّيْلِ حِجَابُهُ النُّورُ

شب پیش از عملهای روز و بر آشفته میشود عمل روز پیش از عمل شب پرده حق تعالی نور است

لَوْ كَشَفَهُ لَأَحْرَقَتْ سُبُحَاتُ وَجْهِهِ مَا أَنْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ

اگر برداشتی این پرده را بر آشفته میخوردی انوار روی وی هر چیزی را که رسیده بسوی او بچرخد بهر خدا

مِنْ خَلْقِهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

که خلق خدا بیاشد رواه مسلم و روایت است از ابی ذر رفعت گفت فرمود پیغمبر خدا

استحباب همیشه ریزنده
و این چیزها را میخواست
و آن ضعیفی باشد که
را جمع است بسوی پر
و این و نه این را منصوب است
نیت از ترقی طلبانی
بچه اگر حق تعالی پرده
بر دارد بسوی او انوار را که
چون چیز را که بنیض است
بچشم پیغمبر را و اگر چه
معنی این حدیث دیگریم
میشود با قیام و استمرار
لفظ الیه بقره صاحب
سراج النورین معنی را
ترجمه داده و صواب
ترجمه است ۱۲

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى يَا عِبَادِيَ عَلَيْكُمْ ضَالٌّ

صلی اللہ علیہ وسلم بیگو یہ خدا تعالیٰ ای بندگان من همه شما گمراہ نید

إِلَّا مَنْ هَدَيْتُ فَاسْأَلُونِي الْهُدَى هَدَيْتُمْ وَكُلُّكُمْ فَقَرَاءُ إِلَّا

مگر آن کسی که راه نمودم من او را پس سوال کنید از من راه رست بنمایم شما را راه رست و همه شما فقیرانید

مَنْ أَغْنَيْتُ فَاسْأَلُونِي أَرْزُقُكُمْ وَكُلُّكُمْ مُذْنِبٌ إِلَّا مَنْ عَافَيْتُ

مگر کسی که غنی گردانم من او را پس سوال کنید از من که رزق دهم شما را و همه شما گناهکارانید مگر کسی که عفو کردم من

فَمَنْ عَلِمَ أَنِّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى الْمَغْفِرَةِ فَاسْتَغْفِرْ نِي غُفِرَتْ لَهُ

او را پس کسی که بداند که من خداوند قدرتم بر امر و پند گناهان پس طلب آمرزش کند از من می آمرزم

وَلَا أَبَالِي وَلَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَجِبْتُمْ وَمَيِّتَكُمْ وَرَطَبَكُمْ

او را باک ندارم و اگر بدستی که اول شما و آخر شما و زنده شما و مرده شما و تر شما

وَيَا بَسْمُ اجْتَمِعُوا عَلَى اتَّقِي قَلْبُ عَبْدٍ مِنْ عِبَادِي مَا زِدَادَ

و خشک شما جمع شوند بر ترسند و تر دل بند و از بندگان من زیادہ نکرد داند

ذَلِكَ فِي مُلْكِي جَنَاحَ بَعُوضَةٍ وَلَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَجِبْتُمْ

آن در ملک من مقدار بازوی پشه و اگر بدستی که اول شما و آخر شما و زنده شما

وَمَيِّتَكُمْ وَرَطَبَكُمْ وَيَا بَسْمُ اجْتَمِعُوا عَلَى أَشَقِّ قَلْبُ عَبْدٍ

و مرده شما و تر شما و خشک شما جمع شوند بر بدترین قلب بند و

مِنْ عِبَادِي مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي جَنَاحَ بَعُوضَةٍ وَلَوْ أَنَّ

از بندگان من کم نکرد آن از ملک من مقدار بازوی پشه و اگر بدستی

أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَجِبْتُمْ وَمَيِّتَكُمْ وَرَطَبَكُمْ وَيَا بَسْمُ اجْتَمِعُوا

که اول شما و آخر شما و زنده شما و مرده شما و تر شما و خشک شما جمع شوند

فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَالْإِنْسَانُ مِنْكُمْ مَا بَلَغَتْ أُمْنِيَّتَهُ

در یک روی زمین پس سوال کند بر آدمی از شما چیزی که نهایت آرزوی اوست

یعنی آن که در دنیا باشد
دل آن بندہ باشد
که از بندہ عافیت و غفرانی
بود

فَاعْطَيْتُ كُلَّ سَائِلٍ مِنْكُمْ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي إِلَّا عَمَّا

پس بدین بر سائل را هر چه خواهد کم نکند آن از ملک من مگر چنانکه اگر بگذرد

لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ مَرَّ بِالْجَوْفِ فَفَسَفِهَ ابْنَةً تَحْتُ رَفْعِهَا ذَلِكَ

بجای از شما در دریا پس فرو برد در آن سوزنی را بستر بردارد آن سوزن را

يَأْتِي حَوَادَّ مَا جَدَّ أَفْعَلُ مَا أُرِيدُ عَطَائِي كَلَامُ وَعْدٍ بِي كَلَامُ

آن بجهت آنکه من بخشیدم و بخشایش کننده بزرگم میکنم هر چه خواهم از آن من بخت و عذاب من سخن است

إِنَّمَا أَمْرِي بِشَيْءٍ إِذَا ارْتَدْتُ أَنْ أَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ رَوَاهُ

یست کلام من چیزی می باشد که اگر برگردم بگویم مرا آنچه را شود آن چنین روایت کرد

وَالْتَرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَهَ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ خِزْمَةُ اللَّهِ عَنَّمَا

این حدیث را احمد و ترمذی و ابن ماجه و روایت است از عبد الله بن عمر رضی الله عنهما

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَطْوِي اللَّهُ السَّمَوَاتِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم پیچید خدای تعالی آسمان را

يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ يَأْخُذُ هُنَّ بِيَدِهِ الْيُمْنَى ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ

روز قیامت پس بگیرد آنها را بپشت راست خود باز میگوید منم پادشاه

أَيْنَ الْجَبَّارُونَ أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ ثُمَّ يَطْوِي الْأَرْضَيْنِ بِشِمَالِهِ

کجا اند بزرگ کنندگان و کجا اند تکبر کنندگان بستر پیچید زمین را بپشت چپ خود

وَفِي رِوَايَةٍ يَأْخُذُ هُنَّ بِيَدِهِ الْأُخْرَى ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ

و در روایت دیگر است که بگیرد آنها را بپشت دیگر خود بپشت میگوید منم پادشاه کجا اند

الْمُتَكَبِّرُونَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ الدَّبَلِيِّ قَالَ أَتَيْتُ

پیغمبر کنندگان روایت کرد ابن مسعود و روایت است از فرزند دبله گفت که آمدم

أَبِي ابْنِ كَعْبٍ فَقُلْتُ لَهُ قَدْ وَقَعَ فِي نَفْسِي شَيْءٌ مِنَ الْقَدَرِ

تزدانی ابن کعب پس گفتم مرا و را به تحقیق در افتاد در دل من چیزی شک از قضا و قدر

فَخَذَنِي لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُذْهِبَهُ مِنْ قَلْبِي فَقَالَ لَوَ أَنْ اللَّهَ

پس چه میخوانی که خدا را ببرد آن تک از دل من پس گفت اگر بپایند خدا استغاثی

عَذَّبَ أَهْلَ سَمَوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَّبَهُمْ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِمَنْ

عذاب میکند و بتعامه آسمانها را و زمینها را عذاب کند ایشانرا و حال آنکه وی غیر ظالم

لَهُمْ وَلَوْ رَحِمَهُمْ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرًا لَّهُمْ مِنْ أَعْمَالِهِمْ

کننده است جز ایشانرا و اگر رحمت میکرد بر آنها بهتر رحمت او بر ایشانرا از عملهای ایشان

الْحَدِيثُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي ذَرٍّ

تا آخر حدیث رواه احمد و ابو داود و ابن ماجه و ابی ذر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرْوِي عَنْ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم و در آنچه روایت می کند از

اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِنَّهُ قَالَ يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ

خدا تعالی که حقیقی و یگانه ای بندگان من تحقیق که من حرام گردانیده ام

عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلَا تَظَالِمُوا أَيَا عِبَادِي كُلُّكُمْ

و بر نفس خود و گردانیده ام ظلم را در میان شما حرام پس ظلم نکنید بر یکدیگر ای بندگان من همه شما

ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِيكُمْ يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ جَائِعٌ

گمراهید مگر کسیکه او را من هدایت کنم پس طلب هدایت کنید از من که هدایت کنم شما را ای بندگان من همه شما گرسنه اید

الْأَمِنْ أَطْعَمْتُهُ فَاسْتَطْعِمُونِي أَطْعِمَكُمْ يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ غَائِرٌ

مگر کسیکه طعام بخوراند پس طلب طعام کنید از من که طعام کنم شما را ای بندگان من همه شما برهنه اید

الْأَمِنْ كَسَوْتُهُ فَاسْتَكَسُونِي أَكْسِكُمْ يَا عِبَادِي إِنْ شَكْرٌ

مگر کسی که جامه پوشانم پس طلب کسوت کنید از من که کسوت و جامه ای بندگان من تحقیق شما

تَخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

گناه میکنید شب و روز و من می آمرزم همه گناهان را

۹

مرا و آنکه بالفضل

اگر همه بار عذاب

کنند تا بنظم

نباشد ۱۶

فَاَسْتَغْفِرُ وَاُفِي اَعْفِرْ لَكُمْ يَا عِبَادِي اِنَّكُمْ لَتَرْتَبِعُوا

پس طلب آمرزش کنید از من که بپارمزم مر شمارا ای بندگان من حقیقت که شما برگزیده سید

ضُرِّي فَتَضَرُّوْنِي وَلَنْ تَبْلُغُوا اَنْفِي فَتَنْفَعُوْنِي يَا عِبَادِي

گزند مرا تا که گزند رسانند مرا و بر گزنی رسید سود مرا تا سود رسانند مرا ای بندگان من

لَوْ اَنَّ اَوَّلَكُمْ وَاٰخِرَكُمْ وَاَنْتُمْ وَجِبْتُمْ كَانُوا عَلٰى اَتَقٰ

اگر باشد اول شما و آخر شما و او میان شما و چنان شما باشند بر پستی کار تر

قَلْبَ رَجُلٍ وَّاحِدٍ مِّمَّنْ كُنْتُمْ مَّا زَادَ ذٰلِكَ فِيْ مُلْكِيْ شَيْئًا يَا عِبَادِي

دل یک مرد از شما زیاده نمی کند آن در ملک من چیزی را ای بندگان من

لَوْ اَنَّ اَوَّلَكُمْ وَاٰخِرَكُمْ وَاَنْتُمْ وَجِبْتُمْ كَانُوا عَلٰى اَفْجَرِ

اگر باشد اول شما و آخر شما و او میان شما و چنان شما باشند برگزیده تر

قَلْبَ رَجُلٍ وَّاحِدٍ مِّمَّنْ كُنْتُمْ مَّا نَقَصَ ذٰلِكَ مِنْ مُلْكِيْ شَيْئًا يَا عِبَادِي

دل یک مرد از شما کم نمی کند آن از ملک من چیزی را ای بندگان من

لَوْ اَنَّ اَوَّلَكُمْ وَاٰخِرَكُمْ وَاَنْتُمْ وَجِبْتُمْ كَانُوا فِىْ ضَعْفٍ

اگر باشد اول شما و آخر شما و او میان شما و چنان شما باشند در پستی زمین

وَاحِدٍ فَسْأَلُونِيْ فَاَعْطَيْتُ كُلَّ اِنْسَانٍ مَّا نَقَصَ ذٰلِكَ مِنِّيْ

پس سوال کنید مرا پس بدهم هر آدمی را کم نکند آن از من

عِنْدِيْ اِلَّا كَمَا يُنْقِصُ الْخَيْطُ اِذَا دَخَلَ الْبَحْرَ يَا عِبَادِيْ اِنَّمَا هِيَ

نزد من است مگر چیزی که ببرداند سوزن چون در آید و رود شود در دریای ای بندگان من نیست آن

اَعْمَالُكُمْ اَحْصِيْهَا عَلَيْكُمْ ثُمَّ اَوْفِيْكُمْ اَيَّاهَا مِنْ وَجَدَ خَيْرًا

اعمالی نیک بدیدم بر شما و بپارمزم شما را جز آنی که بدیدم بر شما را

فَلْيَحْدِثْ لَكُمْ مِنْ وَجَدَ غَيْرَ ذٰلِكَ فَلَا يَلُومَنَّ اِلَّا نَفْسَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس باید که فکر کند خدا را و کسی که بدیدم بر شما را پس باید که بپارمزم خود را رواه مسلم

فِي مَلَأَ النَّبِيُّ الْقُرَيْشِيَّ الْهَاشِمِيَّ الْمَكِّيَّ صَلَوةً
اللَّهُ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ

البته تحقیق آمده است بشما پیغمبری از قبیل شما و شوار است بروی مرغ شما حریص است

عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَفِيعٌ رَحِيمٌ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ

بر هدایت شما به سلیمانان شفقت کننده مهربان است و سخن نیکوید از خواہش نفس نیست

هُوَ الْاَوْحِيُّ يُوحِيْهِ قَالَ اللهُ تَعَالَى اِنَّا ارْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيْرًا

آن سخن ملوخی که بسوی او فرستاده میشود فرمود خداستغالی بهر آینه ما فرستادیم ترا بحق مردم دهنده

وَنَذِيرًا وَلَا تَسْخُلْ عَنْ أَصْحَابِ الْحَجِّمِ ۚ وَانْزِلْ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ

ویرسانده و پرسیده محوایی شد از اهل روضه و درود آورده است خدا بر او قلمت ب

وَالْحِكْمَةُ وَعَلِمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ

و داس و اموخته است را آنچه میداستی و بهشت فیصل حدیث بر تو

عَظِيمًا وَمَا رَمَيْتَ أَذْهَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى وَمَا كَانَ لِلَّهِ

ویناں خدا اکبر دی ویناں خدا اکبر دی ویناں خدا اکبر دی ویناں خدا اکبر دی ویناں خدا اکبر دی

لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

پس از آنکه در هر یک از اینها به تفصیل بحث شد، در هر یک از اینها به تفصیل بحث شد، در هر یک از اینها به تفصیل بحث شد.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَادْعِ إِلَى سَبِيلِ اللَّهِ

1973-74 280-11311-1 11 4 17

إِلَى اللَّهِ يَأْذِنُهُ وَيَسِّرُ أَمْرًا وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنْ لَهُمْ

مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَثِيرًا هُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّسَالَاتِ بَعْدَ مَا يَخْلُقُ لِقَوْمٍ مِّنْهُمُ
 از جانب خدا بخشایش بزرگ بگو ای مردمان بر آئین من فرستاده خاتم نبوی
 جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 همه شما انچه آید که او را است پادشاهی آسمانها و زمین نیست معبود مگر او زنده میماند
 يُحْيِي وَيُمِيتُ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ
 وی میراند و زنده میکند او است که بر ابلهگان پیغمبر را از قوم ایشان
 يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 که میخواند بر ایشان آیات او را و پاک میکند ایشان را و آموزد ایشانرا کتاب و دانش
 وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفُضَّلَالٍ مُّبِينٍ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ
 و اگر چه ایشان بودند پیش ازین در گمراهی ظاهر - بر آئین خدا و فرشتگان او ورود
 يَصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا
 میخوانند بر پیغمبر ای مسلمانان درود بخوانید بروی و سلام گوید سلام گفتنی
 كَانَ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 روایت است از ابی هریره که گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَأَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْقَبْرُ
 من سرور فرزندان آدم روز قیامت و نخست کسی ام شکافته خواهد شد از وی قبر
 وَأَوَّلُ شَارِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفِّعٍ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَكَانَ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ
 و من نخست شفاعت کننده ام و نخستین کسی که قبول کرده خود شفاعت وی رواه مسلم و روایت است از ابی سعید که گفت
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم من بهترین فرزندان آدم روز قیامت
 وَلَا أُخْرِجُ رِيْدِي لِوَأْوِلِّ الْحَدَّ لَا أُخْرِجُ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ يَوْمَئِذٍ أَدْرُ
 و نیکیم بطریق خود نیست من است رایت محمد نیست و خرد نیست ایست پیغمبر میاور روز قیامت هر آدم

۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰

۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰

وَمَنْ سِوَاهُ الْأَتَحَتْ لَوَائِي وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ
 و چه سواي اوست مگر آنکه در زیر لوائی من در آید و من آنم که نخستین شکافته شود از زمین
 وَلَا خَيْرَ رِوَاةٍ التِّرْمِذِيُّ عَنْ جَابِرٍ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
 و نیست خیر روایت ترمذی و روایت است از جابر که آنحضرت صلی الله علیه
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَنَا قَائِدُ الْمُرْسَلِينَ وَلَا خَيْرَ وَأَنَا خَاتَمُ
 و سلم فرمود من پیشواست مرسلینم و نیست خیر و من خاتم
 النَّبِيِّينَ وَلَا خَيْرَ وَأَنَا أَوَّلُ شَارِعٍ وَمُشَفِّعٍ وَلَا خَيْرَ
 الانبیاءم و نیست خیر و من نخستین شفاعت کننده و شفاعت قبول کرده اند و پیشتر
 رِوَاةُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 روایت ترمذی روایت است از انس که گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا أَوَّلُ النَّاسِ خُرُوجًا إِذَا بُعِثُوا وَأَنَا
 علیه و سلم من نخستین مردم از روی بیرون آمدن از قبر و نخستین که شکافته شوند از قبر و من
 قَائِدُهُمْ إِذَا وَقِدُوا وَأَنَا خَطِيبُهُمْ إِذَا أُنْصِتُوا وَأَنَا مُشَفِّعُهُمْ
 پیشوای مردم و وقتیکه بیایند بر گاه خدا و من خطیب خودم و من است که سخن من را بگویند و من طلب کرده و شهادت
 إِذَا حُبِسُوا وَأَنَا مُبَشِّرُهُمْ إِذَا أَلِيسُوا الْكِرَامَةَ وَالْقَدَارِثُ
 شفاعت میروی خدا و قتل صبر کردن پیشتر از من و من است که بشارت دهنده ام مردم را و قتل نمیدهند بزرگی و کینه
 يَوْمَ مَثَدِ بَيْدِي وَنِوَاغُ الْحَدِّ يَوْمَ مَثَدِ بَيْدِي وَأَنَا أَكْرَمُ وَلَدِ
 آنروز بدست من باشد و لوائی من بران روز بدست من باشد و من بزرگترین فرزندان
 أَدْمَ عَلَى رَيْيِ يَطُوفُ عَلَى الْفُخَادِ وَكَانَتْهُمْ بَيْضُ مَكْنُونٍ
 آدم نزد برادر خود میگرد و من میگردم هزار خادم گویا این خادمان بیهضایا میگردند و استند
 أَوْلُوهُ لَوْ مَشُورٌ رِوَاةُ التِّرْمِذِيُّ وَالْذَّارِيُّ عَنْهُ
 یا مرواریدهای پرانگه شده روایت کرد این را ترمذی و الدارمی و روایت است از ذاری

از من
۱
قائد
عطا کش مردم
و شکست مردم از فوج

۲
میخیزد آنم که آنها را این
شفاعت طلب خواهند کرد

۳
میخیزد و درنگ ندارند پیشتر
سخن از گفتن و دستور زیاده را
اگر حفظ کار کرد و در آن
پیش از روی می باشد که
الموان است از تغییر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا قَوْلُ شَفِيعٍ فِي

گفت فرمود پیامبر صلی الله علیه وسلم من تخنن کسی ام که شفاعت کند و

الْجَنَّةِ لَوْ يَصَدَّقُ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَا صَدَّقْتُ وَإِنَّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ

بهشت تصدیق کرده نشد پیغمبر از پیغمبران آن مقدار که تصدیق کرده شدم و تحقیق از جمله پیغمبران

نَبِيًّا مَا صَدَّقَ مِنْ أُمَّتِهِ إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ وَأُمُّسَلَّمَ عَنْ

پیغمبری است که تصدیق نکرد او را از ائمهت وی مگر یک مرد رواه مسلم و روایت است

جَبْرِ بْنِ مُطْعِمٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

از جبر بن مطعم گفت شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم را که می فرمود

إِنَّ لِي أَسْمَاءً أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَنَا أَحَدٌ وَأَنَا الْمَاحِي الَّذِي يَمْحُو اللَّهُ

تحقیق که مرا ناما راست من محمد و من احمد و من ماحی ام آنکه محو می کند خدا

بِي الْكُفْرُ وَأَنَا الْكَاشِفُ الَّذِي يُخْشَرُ النَّاسُ عَلَى قَدَمِي وَأَنَا

وجود من کفر و نام من کاشف است که برای یکنهت شوند مردم بر قدم من و نام من

الْعَاقِبُ وَالْعَاقِبُ الَّذِي لَيْسَ بَعْدَ بِي مَتَّقُوا عَلَيَّ وَكُنْ

عاقب است و عاقب آنکه نیست پس از وی پیغمبری متفق علیات و روایت است

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَحْمَةٌ

از ابی هریره رضی عن النبی صلی الله علیه وسلم تحقیق آنحضرت فرمود که مرا یمنه من رحمت او

مَهْدَةٌ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ أَبِي عُمَرَ

رواه یافته شده رواه الدارمی و ابی شیب و ابن ابی عمر

بْنِ قَيْسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَحْنُ

بن قیس تحقیق که پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم فرمود ما در ظهور

الْآخِرُونَ وَنَحْنُ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَإِنِّي قَائِلٌ قَوْلًا غَيْرَ خَيْرٍ

بترایم و در هر چه سابقیم روز قیامت و تحقیق من گوینده ام گفتاری بے مفاخرت

إِبْرَاهِيمَ خَلِيلُ اللَّهِ وَمُوسَى صَفِيُّ اللَّهِ وَأَنَا حَبِيبُ اللَّهِ وَمَعِيَ

که ابراهیم خلیل الله است و موسی برگزیده خدا است و من محبوب خدا ام و با من باشد

لَوَاءُ الْحَدِّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَإِنَّ اللَّهَ وَعَدَنِي فِي أُمِّي وَأَجَارَهُمْ

لوائی حد روز قیامت و بحقیق که خدا متعالی وعده کرد مرا در باب امت من امان داد ایشان را

مِنْ ثَلَاثٍ لَا يَعْتَمِرُ بَسَنَةً وَلَا يَسْتَصِلُهُمْ عَدُوٌّ وَلَا يَجْمَعُهُمْ

از سه چیز در نیکو ایشان را بقطعی سالی و ملاک نیکو اند ایشان را دشمنان و جمع نمی کند

عَلَى ضَلَالَةٍ رَأَى الْإِسْلَامُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى

ایشان را بر گمراهی رواه دارمی روایت است از ابن عباس گفت تحقیق که خدا متعالی

فَضَّلَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَعَلَى أَهْلِ السَّمَاءِ

تفضیل داد آنحضرت صلی الله علیه و سلم را بر پیغمبران و بر اهل آسمان

فَقَالُوا يَا أَبَا عَبَّاسٍ يَوْ فَضَّلَهُ عَلَى أَهْلِ السَّمَاءِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى

گفتند ای ابا عباس بچه چیز فضل داد خدا آنحضرت بر اهل آسمان گفت تحقیق که خدا متعالی

قَالَ لِأَهْلِ السَّمَاءِ وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌُ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ

فرمود در مشرکان را این کلام کسی که گوید از مشرکان که من خدا ام جز خدا پس آنکس پاداشش

نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِمُحَمَّدٍ

می دهم او را دوزخ، همچنین پاداش می دهم ظالمین را و فرمود خدا متعالی مرا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ

صلی الله علیه و سلم را تحقیق که فتح دادیم ترا فتح ظاهری تا بهما مرزد مر خدا متعالی

مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ قَالَ أَوْ مَا فَضَّلَهُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

هر چه پیش از گناه تو و هر چه دیرتر گفتند و چیست فضل محمد بر انبیا

قَالَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ

گفت فرمود خدا متعالی و نفرستادیم هیچ پیغمبر را مگر بزبان قوم او

۲
توضیح این حدیث
در بیان فضیلت محمد است

لَيْسَ لَكُمْ فَيْضٌ مِّنْ اللَّهِ مَن يَشَاءُ الْآيَةُ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ

۱۴) نگارنده گنبد برای قوم خود پس گمراه میگرداند خدا را برگردانید و ای امام آئینه دل گفت خداست خدای مرمحمد صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ فَارْسَلْهُ إِلَى الْجَنَّةِ

عبدالرشید را دیکھتا ہوں مگر میرا دل اس کی طرف نہیں جاتا۔

وَالْإِنْسِ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَكَفَى الْعَبَّاسَ أَنَّه جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و آدمیان رواه داری و روایت است از عباس (ع) که وی آمد بسوی آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ لَهُ سَمْعٌ شَيْئًا فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمَنِيرِ

پس گویا کجاست شینہ بود منیرا پس استاد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بر سر منبر

فَقَالَ مَنْ أَنَا فَقَالُوا أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَنَا

پس فرمود کہ میں کیسٹم پس گفتہ صحابہ تو پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ میں

محمد بن عبد الله بن عبد المطلب ان الله خلق الخلق فجعلني في

محمد بن عبد الله بن عبد المطلب ام

خَيْرُهُمْ ثُمَّ جَعَلَهُمْ فِرْقَتَيْنِ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ فِرْقَةً ثُمَّ جَعَلَهُمْ

مراد بیشتر اینان پسران گدایان را و گروه پس گردانیده مراد بیشترین و فخر ایشان پسران گدایان را

قَبَائِلَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ قَبِيلَةً ثُمَّ جَعَلَهُمْ بِيوتًا فَجَعَلَنِي

قبیلہ میں گروانیدہ حجازی بہترین ایشان دروے قبیلہ پستہ گروانیدہ ایشان را خانہ ایس گروانیدہ مرا

فِي خَيْرِهِمْ بَيْتًا فَإِنَّا خَيْرُهُمْ نَفْسًا وَخَيْرُهُمْ بَيْتًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

در مکتب من خانه ما میباشان پس من بهترین را ایشانم از روی لغزش و بهترین من ایشانم از روی خانه رواه ترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ

در وایت است از آبی بر رویه گفت فرمود پسر خدا صلی الله علیه و سلم

وَمَثَلُ الْآيَةِ كَمَثَلِ قَصْرِ أَحْسَنَ بَنِيَانِهِ تَرَكَ مِنْهُ مَوْضِعٌ

و مثل پیشین سابق بھی مثل کو حکمی است کہ نیک کردہ شدہ نایاد گذار شدہ از آن جائے

لَيْسَ فِطَافَ بِهِ النَّظَارُ يَتَجَبَّوْنَ مِنْ حُسْنِ بُنْيَانِهِ إِلَّا هُوَ يُضِعُ

حسنت پس کرد اگر و آن گشتن نظر کنند گمان در حالیکه تعجب میکردند از خوبی بنائش آن مگر چای

تِلْكَ اللَّيْلَةُ فَكُنْتُ أَنَا سَدَدْتُ مَوْضِعَ اللَّيْلَةِ خُتَمِي

آن خشت که خالی مانده پس بودم من که بستم جائه آن خشت را ختم کرده شد بمن

الْبُنْيَانُ وَخُتَمِي الرُّسُلُ وَفِي رِوَايَةٍ قَالَا اللَّيْلَةُ وَأَنَّا خَاتَمُ

بنا و ختم کرده شد بمن پیغمبران و در روایت دیگر پس منم مثل آن خشت و من ختم کننده

النَّبِيِّينَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَكَانَ أَشَقُّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

پیغمبران ام متفق علیه است در روایت است از اشرف گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي بَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَأَسْتَفْتِحُ

صلی الله علیه وسلم می آیم در بهشت را روز قیامت پس طلب کنم گشادن در را

فَيَقُولُ الْخَازِنُ مَنْ أَنْتَ فَأَقُولُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَقُولُ

پس میگوید داروغه بهشت که تو هستی پس میگویم من محمد صلی الله علیه وسلم پس میگوید آن داروغه

بِكَ أُمُوتُ أَنْ لَا أَفْتَحَ لِأَحَدٍ قَبْلَكَ وَاهُ مُسْلِمٌ وَكَانَ الْعَرَبِيَّ

بسیب تو ام کرده شدم که کشایم برای کسی پیش از تو رواه مسلم و روایت است از عربی

ابْنُ سَارِيَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ

ابن ساریه از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم تحقیق آنحضرت فرمود

إِنِّي عِنْدَ اللَّهِ مَكْتُوبٌ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَإِنْ أَدْرَمَ لِمُجَدِّلٍ

که تحقیق من نزد خدا نوشته شده ام خاتم پیغمبران حال آنکه آدم بر آید افتاده بود

فِي طِينَتِهِ وَسَاخِرُكُمْ يَا وَلِيَّ أَمْرِي دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ وَبِشَارَةِ

در گل خود تریب است که خبر دهم شما را بخت کار خود دعای ابراهیم است و خوشخبری

عِيسَى وَرُؤْيَا أُمِّي الَّتِي رَأَتْ حِينَ وَضَعْتَنِي وَقَدْ خَرَجَ لَهَا نُورٌ

عیسی است و خواب مادر من است که دید و فیکه زانید مرا و تحقیق بر آدم را اندر روشن

أَضَاءَ لَهَا مِنْهُ قُصُورُ الشَّامِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّنَّةِ وَرَوَاهُ

که ظاهر شد برای آمدن از آن نور کوتهای شام روایت کرده آزاد شرح سنه و روایت کرده

أَحْمَدُ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ مِنْ قَوْلِهِ سَأَخْبِرُكُمْ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

احمد از ابی امامه از قول او که سا خبر کنم شما را از ابی هریره

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَأَكُلِي حُلَّةً مِنْ حُلِيِّ

از پیغمبر صلی الله علیه وسلم گفت پس پوشاننده عیشوم من طه از طه با

الْجَنَّةِ ثُمَّ أَقُومُ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ الْخَلَائِقِ

بهشت بهتر می ایستم من از جانب راست عرش نیست کسی از خلق

يَقُومُ ذَلِكَ الْمَقَامَ غَيْرِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَفِيهِ سِرْوَايَةٌ

که باشد در آن مقام جز من رواه ترمذی و در روایت

جَامِعُ الْأَصُولِ عَنْهُ أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ فَأَكْسِي

جامع و صول نیست کمن آنکس ام شکافته میگرد از وی زمین پس پوشاننده عیشوم

وَكُنْ أَبِي بَنٍ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا

و روایت است از ابی ابن کعب از پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمود آنحضرت چون

كَانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ كُنْتُ إِمَامَ النَّبِيِّينَ وَنَحِيطُهُمْ وَصَاحِبَ

باشد روز قیامت باشم پیشوا پیغمبران و باشم خطیب ایشان و خداوند

شَفَاعَتِهِمْ غَيْرَ فَخْرٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَفِيهِ سِرْوَايَةٌ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

شفاعت میان ایشان بجز آنکه فخر کنم رواه ترمذی و روایت است از بنی صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ قَالُوا يَا سَيِّدَ اللَّهِ

الله علیه وسلم فرمود بخوابید از خدا برای من وسیله گفتند ای پیغمبر خدا

وَمَا الْوَسِيلَةُ قَالَ أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ لَا يَنْتَهِا إِلَّا رَجُلٌ

و هیت وسیله فرمود وسیله بلند ترین پایا است در بهشت نمی یابد آنرا مگر یک مرد

وَاحِدٌ أَتَجَوَّانَ أَكُونُ أَنَا هُوَ وَآلُ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ

امید می‌دارم که به‌ششم من آن مرد رواه ترمذی در روایت است از

وَإِثْلَةُ بْنُ الْأَسْقَعِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دانیل بن اسقع ر.م گفت شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم را

يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى كِنَانَةَ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَاصْطَفَى

که می‌گفت که به حقیقت که خدا برگزید کنانه را از اولاد اسمعیل و برگزید

قَرَشِيًّا مِنْ كِنَانَةَ وَاصْطَفَى مِنْ قَرَشِيٍّ بَنِي هَاشِمٍ وَاصْطَفَى

قریش را از کنده و برگزید از قریش بنی هاشم را و برگزید مرا

مِنْ بَنِي هَاشِمٍ وَآلِ مُسْلِمٍ وَفِي رَأْيِهِ لِلتِّرْمِذِيِّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى

از بنی هاشم و آل مسلم و در روایت ترمذی این قدر زیاده کرده به حقیقت خدا برگزیده

مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ إِسْمَاعِيلَ وَاصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ بَنِي كِنَانَةَ

از فرزندان اسمعیل اسمعیل را و برگزید از اولاد اسمعیل بنی کنانه را

وَعَنْ رَأْيِهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَلَيْبَاءٍ

در روایت است از وی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم نیست از پیغمبران

مِنْ نَبِيِّ الْأَقْدَامِ عَلِيٍّ مِنْ الْأَيَّاتِ مَا وَثَلَهُ أَمِنْ عَلَيْهِ الْبَشَرُ

پیش پیغمبر نمی‌گردد تحقیق داده شده از معجزات پیغمبر که مثلاً در احوال ایمان آورده اند بر آن آدم بهمان

وَأَمَّا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْ وَحْيًا أَوْحَى اللَّهُ إِلَيَّ فَأَرْجُو أَنَّ

و جز این نیست معجزه داده شده ام من روحی است که فرستاده است خدا بوی من پس امید می‌دارم که

أَكُونُ أَكْثَرُهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ مُتَّفَقًا عَلَيْهِ وَسَكَتَ

با هم من اکثر پیغمبران از روی تابعان روز قیامت متفق علیه و روایت است از وی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَضَّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

تحقیق پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم فرمود فضیلت داده ختم من بر پیغمبران

بِسْمِ اللَّهِ أُعْطِيتُ جَمَاعَ الْكَلْبِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ وَأُحِلَّتْ

بشش چیز داده شدم کلمات جامع را و نصرت داده شدم برعرب و حلال کرده شد

لِيَ الْغَنَاءِ وَجُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا وَأَنْسَلَيْتُ

برای من غنیمت و گردانیده شد برای من همه زمین مسجد و پاک و فرستاده شده ام من

إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً وَخُتُبِي النَّبِيُّونَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

بسوی تمام خلق و ختم کرده شدند بمن پیغمبران رواه مسلم و روایت است از

تُوبَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

توبان رطه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم تحقیق خدا

زَوَى لِيَ الْأَرْضَ فَرَأَيْتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا وَأَنَّ أُمَّتِي

جمع آورد برای من زمین را پس دیدم من بلاد مشرق و مغرب را و هر آینه است من

سَيَبْلُغُ مُلْكُهَا مَا زَوَى لِيَ مِنْهَا وَأُعْطِيتُ الْكَثْرَيْنِ

نزدیک است که رسد پادشاهی ایشان آنقدر که فراهم آورده شد برای من از زمین داده شد مراد و کثرت

الْأَحْمَرُ وَالْأَبْيَضُ الْحَدِيثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ أُوَيَا

سرخ و سفید تا آخر حدیث و روایت است از ابی هریره گفت گفتند صحابه ای

رَسُولِ اللَّهِ مَتَى وَجَبَتْ لَكَ النُّبُوَّةُ قَالَ وَآدَمُ بَيْنَ الرُّوحِ

پیغمبر خدا کی لازم شد تا نبوت فرمود در آن حال که آدم میان روح

وَالْجَسَدِ قَرَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ لَقِيتُ

و جسد بود رواه ترمذی و روایت است از عطاء بن یسار گفت ملاقات کردم

عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ قُلْتُ أَخْبِرْنِي عَنْ صِفَةِ

عبد الله بن عمرو بن عاص را گفتم خبر ده مرا از بعضی صفات

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي التَّوْرَةِ قَالَ لَجَلَّ وَابِلُهُ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم که در تورات است گفت آری سوگند بخدا

إِنَّهُ لَمَوْصُوفٌ فِي التَّوْرَةِ بِبَعْضِ صِفَتِهِ فِي الْقُرْآنِ

تحقیق که آنحضرت را وصف کرده شده است در تورات به بعضی صفات و در قرآن است

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَهُوَ

ای پیغمبر ما فرستادیم ترا گواهی دهنده و بشارت دهنده و بیم کننده و نهار

لِلْأَمِّيِّينَ أَنْتَ عَبْدِي وَرَسُولِي سَمَّيْتُكَ الْمُتَوَكِّلَ لِيَسْرِفَ ظُ

مرعوب را تو بنده خاص من و پیغمبر من هستی نام نهاده ام ترا متوکل که نیست در رشت خود

وَلَا غِلْظٌ وَلَا خِطَابٌ فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يَدُ فُحٍّ بِالسَّيِّئَةِ

و نه در رشت سخن و نه آواز بلند کننده در بازار و نه دور کنند به بدی

السَّيِّئَةِ وَلَكِنْ يَعْفُو وَيَغْفِرُ وَلَنْ يَقْبِضَهُ اللَّهُ حَتَّى يُقِيمَ

به بدی را و لیکن در گذر میکند و می پوشد و هرگز قبض نمیکند خداوند او را تا آنکه راستی بگذارد

بِهِ الْمِلَّةَ الْعَوْجَاءُ يَأْنِ يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَيَفْتَحَ بِهَا أَعْيُنًا

بوجود حق دین قوم را که بگویند لا اله الا الله و آنرا بگشاید بندگان را که می بینند

عَمِيًّا وَإِذْ أَنَا صَمٌّ وَقُلُوبُ بَاغِلْفَارٍ وَاهُ الْبُخَارِيُّ وَكَذَلِكَ الدَّارِمِيُّ

کور را و گوشه های کور را و دل های را که نمی فهمد رواه بخاری و همچنین روایت کرد دارمی

عَنْ عَطَاءِ ابْنِ سَلَامٍ نَحْوَهُ وَعَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

از عطاء بن سلام از آن در روایت است از جابر علیه السلام که می گوید

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي لِمَا مِمَّا مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ

علیه و سلم فرمود هر آینه خدا فرستاده است مرا برای اتمام خوبی ها و نیکی ها

وَكَمَالِ مَخَارِجِ الْأَفْعَالِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّعْرِ عَنْ

و برای کامل کردن مخرج نیکی اعمال رواه در شرح شعر از

كَعْبٍ يَحْكِي عَنْ التَّوْرَةِ قَالَ يُحَدِّثُكُمْ بِأَحْمَدَ رَسُولُ اللَّهِ

کعب حکایت میکند از تورات گفت که می گوید من نوشتم که محمد رسول الله

عَبْدِي الْخِتَارُ لَافِظٌ وَلَا غِلْظٌ وَلَا صَخَابٌ فِي الْأَسْوَاقِ

بند برگزیده من است نه سخت خوارست و نه درشت سخن و نه آواز بلند کننده در بازار

وَلَا يَجْزِي بِالسَّيِّئَةِ السَّيِّئَةَ وَلَكِنْ يَحْفُو وَيَغْفِرُ مَوْلِدًا

و پاداش نمیدهد بدی را بدی را و لیکن محو میکند دمی بپند و ولادت او

بِمَكَّةَ وَهَجْرَتَهُ بِطَيْبَةَ وَمُلْكُهُ بِالشَّامِ وَأَمَّتُهُ لِعَمَادُونَ

در مکه است و هجرت او به طیبه و پادشاهی او در شام و امت به پادشاهان او

يُحْمَدُونَ اللَّهُ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ يَجْمَدُونَ اللَّهَ فِي كُلِّ

که حمد میکنند خدا را در سعادتی و غمی حمد میکنند خدا را در هر حال

مَنْزَلَةٍ وَيَكْبُرُونَ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ رِعَاةٌ لِلشَّمْسِ يَصَلُّونَ

منزل و بکبر میکنند خدا را در هر جای بلند رعایت کنندگان آفتاب را میگذارند

الصَّلَاةَ إِذَا اجَاءَ وَقْتُهَا يَتَازَرُونَ عَلَى أَنْصَافِهِمْ

نماز چون آید وقت نماز از از می پندند بر میانهای خود

وَيَتَوَضَّؤْنَ عَلَى أَطْرَافِهِمْ مُنَادٍ يَمُرُّ بِنَادِي فِي جَوْ

و وضو میکنند بر اطراف خود آواز بلند و ایشان آواز میکنند در میان

السَّمَاءِ صَفَهُمْ فِي الْقِتَالِ وَصَفَهُمْ فِي الصَّلَاةِ سَوَاءٌ لَّهُمْ

آسمان وصف بستن ایشان در کارزار و وصف بستن ایشان در نماز برابر است برای ایشان

بِالْيَسَدِ دَوِيٍّ كَدَوِيٍّ الْخَلِّ هَذِهِ لَفْظُ الْمَصَابِيحِ

در شب آواز بست مانند آواز گس شهید این لفظ مصابیح است

وَرَوَى الدَّارِمِيُّ مَعَ تَغْيِيرٍ يُسَيِّرُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ

و روایت کرد دارمی با تغییر که تسهیل از عیسی بن سلام

قَالَ مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ صِفَةُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت نوشته است در تورات صفت محمد صلی الله علیه وسلم

یعنی عیسی بن سلام
در تورات
نوشته شده است
که صفت محمد است
صلى الله عليه وسلم

وَعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَدْفَنُ مَعَهُ قَالَ أَبُو مُوَدُّ وَدِدٌ قَدْ بَقِيَ

وایشک عیسی بن مریم دفن خواهد شد با آنحضرت مگفت ابو مودود بحقیق باقی مانده است

فِي الْبَيْتِ مَوْضِعُ قَبْرِ رَأَى التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِ

در خانه آنحضرت جایی یک قبر رهاه ترمذی روایت است از ابن عباس رضی

قَالَ جَلَسَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت نشستند بودند مردمان از یاران رسول خدا صلی الله علیه وسلم

فَخَرَجَ حَتَّى إِذَا دَنَا مِنْهُمْ سَمِعَهُمْ يَتَذَكَّرُونَ قَالَ بَعْضُهُمْ

پس برون آمد آنحضرت متذکر چون نزدیک شد آنحضرت ایشانرا شنید اصحابرا کتبه میگردند گفت بعضی ایشان

إِنَّ اللَّهَ أَخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا وَقَالَ آخِرُ مُوسَى

بچنین که خدا متعالی گرفت ابراهیم را دوست و گفت دیگر که موسی

كَلَّمَ تَكْلِيمًا وَقَالَ آخِرُ عِيسَى كَلَّمَ اللَّهُ وَرُوحَهُ

سخن کرد خدا او را سخن کردنی و گفت دیگر که عیسی کلمه خدا و روح خداست

وَقَالَ آخِرُ آدَمَ أَصْطَفَاهُ اللَّهُ فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ رَسُولُ

وگفت دیگر که آدم برگزیده و پیرا خدا پس ناگاه برون آمد برایشان پیمبر

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ قَدْ سَمِعْتُ كَلَامَكُمْ

خدا صلی الله علیه وسلم و فرمود تحقیق شنیدم من سخن شما را

وَعَجَبَكُمْ أَنَّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلُ اللَّهِ وَهُوَ كَذَلِكَ وَمُوسَى

و تعجب آمدن شما را که ابراهیم دوست خداست و وی پیمبر است و موسی

بَنِيَّ اللَّهِ وَهُوَ كَذَلِكَ وَعِيسَى رُوحُهُ وَكَلَمُهُ وَهُوَ

پسر از خداست و وی پیمبر است و عیسی روح خدا و کلمه خداست و وی

كَذَلِكَ وَآدَمُ أَصْطَفَاهُ اللَّهُ وَهُوَ كَذَلِكَ أَلَا أَنَا حَبِيبُ اللَّهِ

پیمبر است و آدم برگزیده خداست و وی پیمبر است آگاه باشید من دوست خدا ام

[illegible]

فیلما آتشکون
ای شهرانی و مینائی و د
وایم تا ناگه گریه و استلال
نخیزد از مسجد و از مسجد آرقوت
خاطر مبعات اندکی را می آید
چشمه در گداری است که استلال
کین این آلات دارد که دارد آبی
حالتی است

[illegible]

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[illegible]

وہودوران آن حضرت دلت ای محمد جبرہ مرا از حقیقت اسلام

[illegible]

عَنْهَا يَأْتِيهِمُ الْغُيُوبُ ۚ

از قیامت دانانتر از کسی که بر سنده است گفت پس بجزده مرا

عَنْ أَمَارَاتِهَا قَالَ إِنَّ تِلْكَ الْأُمَّةَ رَبَّتَهَا

از علامتهائی قیامت فرمود اینکه نباید کینرک مربی خود را

وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رُعَاءَ

وہ بہ بیٹی پر ہنسنے لایا یہ ہنسنے تنہا فقراے چرائندگان

النَّاءِ يَتَطَاوُلُونَ فِي الْبُيَّانِ قَالَ شَعْرٌ

لوسفند انرا از پادشاه کینه گان پر بید بیک در شبا گفت و پست

انْطَلَقَ فَلَمْتُ مُلِيًّا ثُمَّ قَالَ لِي يَا عَمْرُو

روان شد پس در بک کرد من ز باغه دراز بازو فرمود آنحضرت مرا ای عمر

اَتَدْرِیْ مَنِ السَّائِلُ قُلْتُ اللهُ وَرَسُولُهُ

آپادری یابی کہ بود مسائل گفتہ خدا و رسول خدا

أَعْلَمُ قَالَ فَإِنَّهُ جِبْرِئِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ

دانا تر است فرمود پس این مسائل جبرئیل بود آمد شمارا در محلی که تعلیم میکند

دِينَكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَابْنُ أَبِي هُرَيْرَةَ مَعَ

لیثما دین شمار روایت کرد آنرا مسلم در روایت کرد این حدیث را ابوهریره به

إِخْتِلَافٍ وَفِيهِ إِذَا رَأَيْتَ الْحُفَاةَ الْمُرَاةَ

اختلافی که با حدیث عمر دارد و در حدیث ابوهریره است که چون بینی تو بر زمین

[illegible]

[illegible][illegible]

علیہ وسلم سلمان کامل سی بہت لے سلطنت مانتہ مسلمانان

وَأَيُّهَا الزَّكَاةُ وَالْحَجُّ وَصَوْمُ رَمَضَانَ
وَسُومِ دَادَن زَكَاةُ بَهَارِ مَج وَبِجَم رُوزَه مَاهِ رَمَضَانَ
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً فَأَفْضَلُهَا
قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَدْنَاهَا إِمَامَةُ الْأَدَمِ
عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ
مِنْ يَدَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

[illegible]

بیدار شده بود و پس گفت نیست، پیچ بنده که گفت لا اله الا الله پلتر مرا

بیدار لا یسمع بی احد من هذه الامم یهودی ولا نصرانی
 در دست اوست نشو و مرا بهیج یکی ازین است یهودی باشد یا نصرانی
 ثم یموت ولم یؤمن بالذی ارسلت به الاکان من
 پسر بمیرد و حال آنکه ایمان نیاورد بدین و خبرینی که فرستاده شده ام من بآن مگر آنکه باشد
 اصحاب النار و اهل مسلم و عن ابی هريرة رضی قال قال
 آنکس از دو زن خان روایت کرد مسلم در روایت است از ابی هريرة رضی گفت و نه مود
 رسول الله صلی الله علیه و سلم قال الله تعالی یوذینی
 و پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم گفت خدا اتمعالی میربخاند مرا
 ابن ادم ریسب الدهر و انا الدهر یبیدی لامر اقلب
 فرزند آدم دشنام میدهد به این دم روزگار و حال آنکه منم و هر پست من است کار که میگردد انم
 اللیل و النهار متفق علیه و عن ابی موسی الاشعری رضی
 شب و روز را متفق علیه است روایت است از ابی موسی اشعری رضی الله عنه
 قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم ما أحد اصبر علی
 گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم نیست و بهیج کس صابر تر از خدا بر
 اذی یسمعه من الله یدعون له الولد ثم یعافیه ثم یمتر ثم یقام
 مگر آنکه میخوانند برای وی فرزند پسر تندرت میدهد و روزی پیرساند ایشانرا
 متفق علیه و عن ابی ذر رضی قال اتیت النبی صلی الله علیه
 متفق علیه در روایت است از ابی ذر رضی گفت آمدم پیغمبر را صلی الله علیه و سلم
 وسلم و علیه ثوب ابيض و هو نائم ثم اتیته و قد
 و حال آنکه بود بر آن حضرت جامه سفید و آنحضرت در خواب بود پسر باز آمد و حال آنکه پیغمبر
 استیقظ فقال ما من عبد قال لا اله الا الله ثم مات
 بیدار شده بود پس گفت نیست و بهیج بنده که گفت لا اله الا الله پسر مرا

وَعَنْ أَمَامَةٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی امامه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَحَبَّ إِلَهُهُ وَأَبْغَضَ إِلَهُهُ وَأَعْطَى

علیه و سلم کسی که دوست دارد کسی را برای خدا و کینه دشمنی دارد برای خدا و بدهد

إِلَهُهُ وَمَتَعَ إِلَهُهُ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ لِيَاثَانِ رَوَاهُ

برای خدا و بدهد برای خدا پس تحقیق کامل گردانید ایمان خود را رواه

أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

ابوداود و روایت است از ابی ذر گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم فاضل تر است

الْأَعْمَالِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ مَرَوَاهُ

عملها دوست داشتن است کسی را که دوست دارد و دشمنی با او در حق خدا و کینه دشمنی با او در حق خدا را

أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

ابوداود و روایت است از جابر گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثِنْتَانِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم دو فصلت

مُوجِبَتَانِ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْمُوجِبَتَانِ

دو فصلت گردانیده اند گفت مردی ای پیغمبر خدا چیست معنی موجبیتان

وَعَنْ أَمَامَةٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَحَبَّ إِلَهُهُ وَأَبْغَضَ إِلَهُهُ وَأَعْطَى
إِلَهُهُ وَمَتَعَ إِلَهُهُ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ لِيَاثَانِ رَوَاهُ
أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ
الْأَعْمَالِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ مَرَوَاهُ
أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثِنْتَانِ
مُوجِبَتَانِ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْمُوجِبَتَانِ

۴۳

وَعَنْ أَمَامَةٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَحَبَّ إِلَهُهُ وَأَبْغَضَ إِلَهُهُ وَأَعْطَى
إِلَهُهُ وَمَتَعَ إِلَهُهُ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ لِيَاثَانِ رَوَاهُ
أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ
الْأَعْمَالِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ مَرَوَاهُ
أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثِنْتَانِ
مُوجِبَتَانِ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْمُوجِبَتَانِ

[illegible]

ای پیغامبر چون بیایند نزدیک لوا زمان با ایمان که بهیت کنند با تو

5.

[illegible]

خلاف کند و در آن ملک
پانچود صده کرده است اگر چه
فردی که پیش یکدیگر و خود اندک این تو بگوید
که در ده کند بابت خلاف و چون آن قامت
نماده شود و چنانچه است کند و در و را می
که در ده شود و در و می نیاید کند و در و را می
اذا عاهد غل و غیره خلاف و در و را می
و چنانکه نزد بعضی چنانچه که در و را می
و فردی خاص از دست و چنانچه که در و را می
و اگر کسی در و را می صاحب آن
گوید و سر است نه صاحب آن
نشان منافق بلکه را در آنست که این
منافق بلکه را در آنست که این
مضات لایق منافق را

مقام آنکه در حدیثی است که در آنجا آمده است که هر کس که در این حدیث است...

در حدیثی است که در آنجا آمده است که هر کس که در این حدیث است...

در حدیثی است که در آنجا آمده است که هر کس که در این حدیث است...

در حدیثی است که در آنجا آمده است که هر کس که در این حدیث است...

الَّذِي يُوَسُّوْهُ فِي صُدُوْرِ النَّاسِ مِنَ الْجَنَّةِ
آنکه در سوسه می افکند در سینه های مردمان از جنس جن باشد یا از جنس
وَالنَّاسِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
مردمان روایت است از ابی هریره گفت رسول خدا
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلَّهِ تَجَاوُزَ عَنْ
صلوات الله علیه وسلم بدو سستی که خدا تعالی در گذرانیده است
أَقْبَتِي مَا وَسَّوْهُتَ بِهِ صُدُوْرَهَا مَا لَمْ تَعْمَلْ
انزات من چیز که سوسه کردیدان چیز سینه های ایشان مادام که عمل نکرده
بِهِ أَوْ تَكَلَّمْتُمْ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ
بدان چنانچه گفت گفت متفق علیه است روایت است از او گفت

در حدیثی است که در آنجا آمده است که هر کس که در این حدیث است...

در حدیثی است که در آنجا آمده است که هر کس که در این حدیث است...

مرکز طول مدت و مبالغه در
تجارت و سیاست بیان تقدیر و حاکمیت
مملکت و ارض نه تعیین و تشخیص و محاسبه
مقتضای عادت و تقاضای عادت

مُبِينٌ ۖ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ۖ قَالَ قَالَ

روشن است و روایت است از عبدالله بن عمر رضی الله عنه گفت و نه بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَبَ اللَّهُ

پیغمبر خدا - صلی الله علیه وسلم نوشت خدا استعالی

مَقَادِيرُ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

اقدام خلاق را پیش از پیدا کردن آسمانها وزمین

وَيَحْمِئِينَ الْفَاسِقِينَ إِذْ قَالَ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ

پنجاه هزار سال گفت و بود عرش خدا بر آب

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

رواه مسلم وروایت است از ابی هريرة رضى الله عنه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْتَبَرَهُمْ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم سباحه کردند یا یکدیگر آدم و

مُوسَىٰ عِنْدَ رَبِّهِمَا فَخَجَّ أَهْمُ مُوسَىٰ قَالَ مُوسَىٰ أَنْتَ أَهْمُ

موسیٰ نزدیک پروردگار شان پس غالب مدحجت ادم بر موسیٰ گفت موسیٰ تو آن آدمی

لَٰذِي خَلَقَكَ اِلٰهُ بِيَدِهِ وَنَفَخَ فِيْكَ مِنْ رُّوْحِهِ

در پیاده‌نظام از دست قدرت خود دمید در لو از روح خود

وَأَسْجِدْ لَكَ مَلَائِكَتَهُ وَأَسْكُنَكَ فِي جَنَّتِهِ

ساجده نرواچید مر را کمرستان خود را و سکوشت داد مرا در یست

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲

[illegible]

در بیان این شئی و بعضی گفته اند که چون سلطان عرش در
سندید از قدرت است و استدعا
که عالم را

در عالم دیگر بود خزان عالم اجمام
گودانیدن آدم زمان حیات موسی علیه السلام
در پیشگاه این خطا از آدم بود در سبب نوح

سے آجیہ

کبیری از اکابر علماء اول
 صلوات الله علیه
 خلقاقت ایند تعالی اختلاف کرده اند و مختار
 اختلاف ظاهر است که بعضی از علماء مسلم اول
 به ثبوت پیوسته که بعضی از علماء مسلم اول
 مطلق الله القلم و قال ایضا اول مطلق الله نوری
 و قال اول مطلق میان احادیث مذکور بر تفسیر
 و بعد در باب جمع و توفیق و گفته اند که مراد حضرت شیخ البشر
 هست به پیوسته اند که مراد حضرت شیخ البشر
 این توفیق را پسندیده و آن هم به با اختیار
 از عبارات ثلثیک به دست و آن هم به با اختیار
 صفات و حیثیات فلفظی است که گویند و هر یک
 شد و تفصیل این تاویل است که گویند و هر یک
 نخستین مصنوعات است از ان حیثیت که
 خود ظاهر بود و منزه و فیضان کلمات از بارگاه
 واجب الطبیات به توسط دی بر ذات مقدس
 بنویس و افع گشت آنحضرت از ان گفته افاضت
 بخود فرموده با اختیار که نقاش علوم است بر لوح
 محفوظ و یار صحیف نفوس معبر بقلم گشت
 دوازدهم است که به و در بعد از توفیق و سبب
 اشیا در انتقال است بمقتل التمام است
 بروایت ابن عباس

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ قَالَ
 رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللهُ
 الْقَلَمَ فَقَالَ لَهُ اكْتُبْ قَالَ مَا أَكْتُبُ قَالَ كُتِبَ الْقَدَرُ
 فَكُتِبَ مَا كَانَ وَمَا هُوَ كَاتِبٌ إِلَى الْأَبَدِ رَوَاهُ
 التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي خِزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قُلْتُ
 يَا رَسُوْلَ اللهِ أَرَأَيْتَ رُفِي نَسْرُفُهَا وَدَوَاهُ
 نَسْرُفُهَا وَتَقَاةُ تَقِيَهَا هَلْ تَرُدُّ مِنْ قَدَرِ
 اللهِ شَيْئًا قَالَ هِيَ مِنْ قَدَرِ اللهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ
 وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ

۶۰
 اول چیزی که از ان خلق شد
 قلم بود و نوشتن بود
 از ان بعد از ان نوشتن بود
 و توفیق است که به و در بعد از توفیق و سبب
 اشیا در انتقال است بمقتل التمام است
 بروایت ابن عباس
 و توفیق است که به و در بعد از توفیق و سبب
 اشیا در انتقال است بمقتل التمام است
 بروایت ابن عباس
 و توفیق است که به و در بعد از توفیق و سبب
 اشیا در انتقال است بمقتل التمام است
 بروایت ابن عباس

و توفیق است که به و در بعد از توفیق و سبب
 اشیا در انتقال است بمقتل التمام است
 بروایت ابن عباس
 و توفیق است که به و در بعد از توفیق و سبب
 اشیا در انتقال است بمقتل التمام است
 بروایت ابن عباس

سیدم من پیغمبر خدا را صلے الله علیہ وسلم

خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَخَنَ تَنَازَعُ فِي الْقَدْرِ فَغَضِبَ حَتَّى اخْمَرَتْ
 وَجْهَهُ حَتَّى كَانَمَا فِيَّ فِي وَجْتَيْهِ حَبُّ
 الرُّمَّانِ فَقَالَ إِبْهَذَا أَمْ رُبُّهَُذَا
 أُرْسِلْتُ إِلَيْكُمْ إِنَّمَا هَلَاكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ
 حِينَ تَنَازَعُوا فِي هَذَا الْأَمْرِ عَزَمْتُ عَلَيْكُمْ
 عَزَمْتُ عَلَيْكُمْ الَّتِي تَنَازَعُوا فِيهِ رَوَاهُ
 التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ
 سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[illegible]

برای آن که در این کتاب آمده است که هر کس که در این کتاب بخواند و بفهمد و عمل کند...

وَكُلُّ نَبِيٍّ يُحِبُّ الزَّائِدَ فِي كِتَابِ
 و هر چه پیغمبری قبول کرده شده است دعای او یکی از آن بوده کننده در کتاب
 اللَّهُ وَالْمُكَذِّبُ يَقْدَرُ اللَّهُ وَالْمُتَسَلِّطُ
 دوم مکذیب کننده بتقدیر الهی سوم غلبه نماینده بر مردم
 بِالْجَبْرُوتِ لِيَعْرِضَ مَنْ أَذَلَهُ اللَّهُ وَ
 بتکبر تا کرامی وارجمند گردد کسی که خوار گردانیده است خدا و
 يُذِلُّ مَنْ أَعَزَّهُ اللَّهُ وَالْمُسْتَحِلُّ الْحَرَمِ
 و خوار گرداند کسی را که عزیز گردانیده است او را خدا حرام استحلال کننده حرم
 اللَّهُ وَالْمُسْتَحِلُّ مِنْ بَيْتِي مَا حَرَّمَ اللَّهُ
 باطل محلال کننده از اهل بیت من چیزی را که حرام گردانیده است خدا

از حدیثی که در این کتاب آمده است که هر کس که در این کتاب بخواند و بفهمد و عمل کند...

وَالْتَّارِكُ لِسِتِّي رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي الْمَدْخَلِ
در چشم ترک کننده سنت مرا رواه بیہقی در مدخل
وَرَزِينٌ فِي كِتَابِهِ وَعَنْ مَطْرِبِينَ عَكَامِسٍ
ورزین در کتاب خود وروایت است از مطربین عکامس
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا
گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کہ چون
قَضَى اللَّهُ لِعَبْدٍ أَنْ يَمُوتَ بِأَرْضٍ جَعَلَ لَهُ
قلم کند خدایا برائے بنده کہ میبرد در زمین بگرداند مر آن بنده را
إِلَيْهَا حَاجَةٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ عَنْ
بسوی آن زمین حاجت رواه احمد و الترمذی روایت است
إِلَى الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
از ابی در داء گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَرَّغَ إِلَى كُلِّ عَبْدٍ
علیہ وسلم بدستیکہ خدا تعالی فارغ شدہ بسوی ہر بنده

آن کس آله که سنت آنحضرت صلی الله علیه وسلم را ضایع نموده اند پس بجمال محنت ازان سوراخ کوه برآمده و با نواح خرابه و وطن رسیدم ۱۲

[illegible]

وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذِّبَهُمْ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ لَّهُمْ وَلَوْ رَحِمَهُمُ

و زمینیان را عذاب میگرد این نرا حال آنکه وی غیر ظالم و فاجر است نرا د اگر رحمت میگرد

كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرَ الْهُدَى مِنْ أَعْمَالِهِمْ وَكَوَانَقَتْ مِثْلَ أُحُدٍ

پیوود رحمت اد بخت مرایشانرا از علما ئے ایشان و اگر خرج کنی مانند کوه احد

ذَهَابًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبْلَهُ اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تَوُفِّيَ مِنَ الْقَدَرِ

ملارا در راه خدا قبول کند خدا او را از تو تائب کند ایان آری بقضای و قدر

وَتَعْلَمُ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ

فتا آنکه بدانی که آنچه رسیده است ترا نبود آنکه نرسد ترا و بدانی که آنچه نرسیده است ترا

لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ وَلَوْ مَتَّ عَلَى غَيْرِ هَذَا الدَّخْلَتِ الْمَنَارَ

نمود آنکه برسد ترا و اگر بگیری تو بر غیر این حال هر آینه در آئی باش دوزخ

قَالَ ثُمَّ أَتَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ فَقَالَ مِثْلُ

گفت پسر آدم من فرزند الله ابن مسعود رو پس گفت مانند

ذَلِكَ قَالَ ثُمَّ آتَيْتُ حَذِيفَةَ بْنِ الْيَمَانِ فَقَالَ

ایں سخن پسترا آدم من نزد حذیفہ بن یمان پس گفت

مِنْذُكَ لَكَ شَرَّ أَتَيْتُ زَيْدُ بْنُ شَابِثٍ فَحَدَّثَنِي

مانند این سخن پسترد آدم من نترد ترید بن ثابت پس حدیث کرد

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَ ذَلِكَ

مرا از پیغمبر صلی الله علیه وسلم مانند آن

سَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

رواه احمد و ابو داود و ابن ماجه

بَابُ الْإِعْتِصَامِ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

ایں باب در چنگ زدن کتاب و سنت است

فی الامام الاعظم چنگ
 زدن و چنگ در زدن بکتاب و سنت
 اعتقاد و حقیقت آن و عمل کردن است
 پانچ در آن واقع شده و در بودن از
 بدعت و مذایب اهل یهود و ادوادی
 بکتاب قرآن مجید است و سنت
 یعنی سیرت و طریقه سلوک که در
 دین آمده و معنی پانچ مواظبت
 کرده بر آن حضرت پیغمبر صلی الله

علیہ وسلم جو جو بیاد
انجا اپو اہم دینی کردہ است
بدان در غیر کتاب بقرینہ محبت
و در یہ باب ترغیب است در
گرفتن طریق اہل سنت و جماعت
بر سنت پیغمبر علیہ السلام
و است در اگر خواہی طریق مستقیم
و است در اگر خواہی طریق اللہ
و است در اگر خواہی طریق اللہ

مر مرہ در چشم دے بچو سنسنا عزیز لایا کز سنا نے زندگی خواہ زمانے بے سن کو

۲۱
عزت و قدس
شماره ۱۰۰

مجلس

دینار و دریا

تاریخ ۱۳۰۲

ایک ہی وقت میں

مجلس العلماء

[illegible]

...

2000

66

三

۱۲۷۸۱۹۲۰

قَدْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِيْ يَّحْبِبْكُمُ اللّٰهُ
 بگو اگر دوست میدارید خدا را پس پیروی من کنید تا دوست دارد شما را خدا
 وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝ قُلْ
 و بپارزد شمارا ان گمان شما خدا امر زنده مهربان است بگو
 اطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ اِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
 فرمان برید خدا را و پیغمبر را پس اگر روگردانیدند هر آینه خدا دوست ندارد
 الْكٰفِرِيْنَ ۝ وَمَنْ يُطِيعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ
 کافران را هر که فرمان برد خدا و رسول را پس این جماعت
 مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيِّيْنَ وَ
 همراه کسانی که انعام کرده است خدا بر ایشان از پیغمبران و
 الصّٰدِقِيْنَ وَالشّٰهِدَةِ وَالصّٰلِحِيْنَ وَحَسَنَ
 صدیقان و شهبندان و صالحان و نیکو رفیق اند
 اُولٰٓئِكَ رَفِيقًا ۚ ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ وَكَفٰ بِاللّٰهِ
 ایشان این محبتش از خدا است و بس است خدا

11351

465103

92

۴ وگردانید کجایا مناجاست آنحضرت صلی الله علیه و آله در این سخن چه فرموده است را بی گویند .
المسجد اما فی اسئلة التابعة لرسول الله فی الکاتون و الاطفال

استاد کرامت علی بابا
از اقامت خود
کرم و وفود
برای این مقام
کرده که یک بار
نزد من

تیس زدہ
نئی مصیبت
اوت باجور
کلیات دار
نئی دہ نوم
انہم اینست
تاری در قی

وَأَنَّ الْبَيْتَ الْمَقَامِ
وَأَنَّ الْبَيْتَ الْمَقَامِ

و	ا	لله
نماز را خدا	دل	
دوست	عجب	
ت	ك	
و	ن و	
من	ن اند	
خدا	الله	

حَبِيبُكَ
 ه ط و
 ف
 است
 اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 آئِينَهِ فَا
 وَلَهُ
 اَيْنِ جَاءَ
 بِيَّ
 نَحْمِرَانِ
 ن وَح
 نِيكَو رِيْز
 كَفَى يَا
 بِلْ سْت
 اِيْزِي
 اَمْدُوْر جُوْ
 اِيْلِيْ

وَأَفَانَا
فَأَوَّلَ النَّبِيِّينَ
سَلَامًا

فَاتَّبَعُوا
وَالرَّسُولَ
لَمِنَ الْغَافِلِينَ

[illegible]

مَنْ يَجِبُ عَلَيْهِ
رَيْدُ خَازِنٍ
وَبِكْرُ
نَشَاءِ
وَالرَّسْمُ
يَنْبَغِي
نَاطِلُ
رَدِّ فَرَانِ
نَعْمَ
وَالشَّ
يَلَانِ
أَذَلِكَ
رَيْشِ
وَقَامِ
لِيَكُنْ أَتَمَّ
أَمْرًا

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۲۰
تَدَارُكُ اَرَادُ
وَيَغْفِرُ
يَا مَرزُدش
طَبَعُوا
رَا ن بَرِيدِ
كُفْرِي
مَافَرَنَ
مَعَ الدَّ
مَافَرَنَ
لِصِدِّ
سَدِيقَانِ
وَلِيكَ
اِيْشَانِ
دَارَةُ اَنْفَعَالِ
مُؤَيَّدِيهِ رَا اَمَلِ

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	٣٢	٣٣	٣٤	٣٥	٣٦	٣٧	٣٨	٣٩	٤٠	٤١	٤٢	٤٣	٤٤	٤٥	٤٦	٤٧	٤٨	٤٩	٥٠	٥١	٥٢	٥٣	٥٤	٥٥	٥٦	٥٧	٥٨	٥٩	٦٠	٦١	٦٢	٦٣	٦٤	٦٥	٦٦	٦٧	٦٨	٦٩	٧٠	٧١	٧٢	٧٣	٧٤	٧٥	٧٦	٧٧	٧٨	٧٩	٨٠	٨١	٨٢	٨٣	٨٤	٨٥	٨٦	٨٧	٨٨	٨٩	٩٠	٩١	٩٢	٩٣	٩٤	٩٥	٩٦	٩٧	٩٨	٩٩	١٠٠
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

2

[illegible]

مفتی بیاضی

وہابیہ و غیرہ

پیشانی چشم خیاں کجی

زبان و شکر و طبع و سخن و بیان
خاک و گداز و شکر و طبع و سخن و بیان

بسم الله الرحمن الرحيم

طابقہ وزنی

میرزا محمد علی خان

ثَلَاثَةٌ مُلِحِدَةٌ فِي الْحَرَمِ وَمُتَّبِعٌ فِي الْإِسْلَامِ سِتَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ
 کس انداخته در زمین حرم و طلب کننده در اسلام طریق جاہلیت را
 وَمُطْلَبٌ دَمِ امْرِئٍ بِغَيْرِ حَقٍّ يُهْرَقُ دَمُهُ رَأَاكَ الْبَخَارِيُّ
 و طلب کننده خون مردی را بجا حق برآید آنکه بریزد او را رواه بخاری
 وَعَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 و روایت است از ابی موسی رضی الله عنہ گفت فرمود پیغمبر خدا صل الله علیه
 وَسَلَّمَ إِنَّمَا مِثْلِي وَمِثْلُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ كَمِثْلِ رَجُلٍ
 و سلم جز این نیست که قصه من و قصه پیغمبری که فرستاده است مرا برود و گویان چیز مانند قصه مرا
 أَتَى قَوْمًا فَقَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي رَأَيْتُ الْجَيْشَ بَعِثَنِي إِلَيْهِ أَنَا
 آمدی قوم را پس گفت آقا قوم پرستی که من دیدم لشکر را بدو چشم خود بدرستی که من
 النَّذِيرُ الْعُرْيَانُ فَالْبَجَاءُ النَّجَافَاطَةُ طَائِفَةٌ مِنْ قَوْمِهِ
 خبر خوف رساننده ام برهنه شتابی کنی شتابی کنی پس فرمانبرداری کردند با او بعضی از قوم او
 فَأَذْجُوا فَأَنْطَلَقُوا عَلَى مَهْلِكِهِمْ فَنَجَّوْا وَكَذَبَتْ طَائِفَةٌ
 پس رفتند شب شب پس رفتند بر اوستگی خود پس رستگاری یافتند و کذب کردند بعضی
 مِنْهُمْ فَأَصْبَحُوا مَكَانَهُمْ فَجَسَّاهُمُ الْجَيْشُ فَأَهْلَكَهُمْ
 از قوم وی پس صبح کردند و بایستادند در مکان خود پس صبح گردانید برایشان لشکر در آمد ایشان را پس هلاک گردانید
 وَأَجْنَاهُمْ فَذَلِكَ مِثْلُ مَنْ أَطَاعَنِي فَاتَّبَعُوا مَا جِئْتُ بِهِ
 و از بر ج کردند ایشان را پس این قصه کسی است که فرمانبرداری کرد مرا پس پیروی کرد و آنچه آورده ام آنرا
 وَمِثْلُ مَنْ عَصَانِي وَكَذَّبَ مَا جِئْتُ بِهِ مِنَ الْحَقِّ
 و حال کسی که نافرمانی کرد مرا و دروغ داشت چیز کسی را که آورده ام من آنرا از نزد خدا
 مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 متفق علیه و روایت است از ابی هریره رضی الله عنہ گفت فرمود پیغمبر خدا

[illegible]

در اسلام اگر چه واجب است
 عیدیم یا نه غایت کوشید
 وقت بدین رسول علی الدوام
 سوزان و دلداد و دلم
 رسول علی الدوام
 افزا که روزی که خبر است
 دلان گفت من شوم بر او
 دلم بر او

چندین بروی تنگ از حال
عالمه او را مضطرب و بی حال
خاک در دند و رویی که بود
باز دراز و از حرکت
چو هر که فواید یکبار
نهایت از شدت غم
جای مستن از این
جمع هم باطن و سکون
افتد اندو
نه هم دکان آن نیز
زاد و زاده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلِي كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْقَدَ نَارًا
سعی الله علیه وسلم حال من بچو حال مردی است که آفرودخت آتشی را
فَلَمْ أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهَا جَعَلَ الْفِرَاشُ وَهَذَا الدَّوَابُّ
پس برگاه کرد روشن گردان آتش آنچه که گرد اوست لبت دند پر وانه باد این چنینی تا کوکر مهاسے
الَّتِي تَقَعُ فِي النَّارِ يَقَعْنَ فِيهَا وَجَعَلَ يَحْجُرُهُنَّ وَيَغْلِيْنَهُ
که روایت ایشانست که می افتند در آتش و دستا دارند که منع میکند اندوا پادغال بلند آمدند و اب بازگرس
فَيَتَّقِمَنَّ فِيهَا فَأَنَا اخِذٌ بِحُجْرِكُمْ عَنِ النَّارِ وَأَنْتُمْ
پس اثر ام کردند در آتش پس من گیرنده ام چابند از شما را که باز دارم شما را از آتش شما
تَقْعُونَ فِيهَا هَذِهِ أَوَالُ الْبُخَارِيِّ وَلِسُلُوحُوها
از دهام میکنند دان آتش این ولایت بخاریست هر مسلم را مانند این روایت است
وَقَالَ فِي آخِرِهَا قَالَ فَذَلِكَ مَثَلِي وَمَثَلَكُمْ أَنَا اخِذٌ
د گفته است سلم در پایان روایت خود گفت پس آن تذکور حال من و حال شماست بمن گیرنده ام
بِحُجْرِكُمْ عَنِ النَّارِ هَلُمُّوا عَنِ النَّارِ فَقَطِّعُوا فِي
جانے بندگی از شما را از آتش بیایید بسوی من از آتش پس غالب می گوید مرا
تَقْعُونَ فِيهَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِمْ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ
فی انبید در آتش متفق علیهم در روایت است از ابی هریره رضی
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
گفت فرمود بنیب خدا صلی الله علیه وسلم
يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ دَجَالُونَ كَذِبُونَ يَا تُونَكُمْ
می باشد در آخر الزمان تبیس کنندگان دوروغ گویان می آرند شما را
مِنَ الْأَحَادِيثِ بِمَا لَمْ تَسْمَعُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاءُكُمْ
از احادیث آنچه نشنیده آید شما و نه

چسبیدن بر روی سنگ بود از جهت
 خوف کثرت شدن بزازار و
 اطفال عودت ۱۲
 و حال تنگی از جیل استانی
 طلب و بیس یعنی جامع باشد که خود
 را بکار و بیس در صورت طلب
 و شستن بکار و بیس از اهل بیعت
 و صلاح نمایند تا در روح خود و
 تنگی جامع و در او را بدود را از
 ایشان و در او را بدود را از
 ایشان را از خود یعنی مقصود و حفظ
 و اضیاط است در گرفتن دین و اخلاص
 و پیوستن از صحبت ارباب بیعت و
 غنا طقت ایشان خصوصاً آنکه خود
 کند و معنی ای بیعت است
 روح است و بیعت دوم و دوم
 خوف رویشان بدود و دوم
 تا بخوابد بیعت آن صوفی که
 بسیار در و با بیعت است

10

اجرای ایشان نیز بر او که بخواند کسی را بگمراهی

ص و بعد از توبه و رجوع اقرار بدان می کردند و الله اعلم که اقل

و قریب است که باز گرد و غریب چنانکه در ابتدا بود پس خوشی یاد مرغان بیان کرده ام

بازگویم که حق محرم نیست و ۱۲

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

و روایت است از وی که گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بدرستی که

الْإِيمَانَ لِيَبْأُنْزِلَ إِلَى الْمَدِينَةِ كَمَا تَأْتِيكُمُ الْحَيَّةُ إِلَى الْغُحْرِ ۚ

ایمان گرد می آید بسوی بدین چنانکه بازی گرد و بار بسوی سوراخ خود

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ الْعَرَبَانِ هُنَّ سَارِيَةٌ مِنْهُ قَالَ فِي

سعی علیہ است در روایت است از عربانی این ساریه رم گفت در

حَدَّثَنَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَيْكُمْ بِسُنِّي

[illegible]

وَسَيُفِي الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ تَمَكُّوْا بِهَا

[illegible]

وعضو علیہا بالنواجید وایاتہم وخدمات الاموری
تخت بنمید برست وندانیار و نور و اید خور از کار با سے نویدا

[Handwritten musical notation]

وہاں کل محمدی پندرہ وصال پندرہ صدی کے مکر وہ احمد

أما بعد فإني أذكركم بالله تعالى

داود داود و ترمذی داود بن ماجه و روايت است از عبدالله بن عمرو

١٢١

گفت فرمود بیسم خدا علی الله علیہ وسلم ایمان می آرد

کتاب فی الفقه

بسم الله الرحمن الرحيم

وہی کہیں کہیں

وین کوریا، ایران، پاکستان، افغانستان،

یہاں پر ایک اور عجیب و غریب چیز ہے۔

۱۰۰۰
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰

کفر کذا فی اُتہ السائل ۱۲

ایمان است
ادست مراد نفس اصل
اسلام است
کامل و اگر در اختیارین
مربوبان مراد نفس ایمان
مخاصه و ایدتی و علم
صلی الله علیه و سلم در دست
و درین در خدا حکام دست
عبادت بر وجهی که
در اقصا دو علی و در
مراد نسبت است

أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ قَبَالًا جِئْتُ بِهِ
 یکی از شما تا آنکه باشد هواى نفس او آماج سر نیزه، را که آوردم من آنرا
 نَزَّاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ بِلَالٍ ابْنِ أَبِي رَافٍ
 روایت کرد در شرح سنته این حدیث را در روایت است از بِلَالِ ابْنِ رَافٍ
 الْمَزْنِيُّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 مَزْنِي رَدَّ گفتم فرمود پیغمبر خدا صلی الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَحْيَى سُنَّةَ مِنْ سُنَّتِي
 علیه وسلم کسیکه زنده گرداند سنتی از سنتهای مرا
 قَدْ أُمِيتَتْ بَعْدِي فَإِنَّ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ أُجُورِي
 که به حقیقت میرا پینده شده است پس از من بد رستی که مراد او است از زنده داشتن سنت
 مَنْ عَمِلَ بِهَا مِنْ غَيْرِي أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أُجُورِي شَيْءٌ
 کسی که کار بکند بآن سنت بی آنکه کم کرده شود از مزد و اجری ایشان
 شَيْئًا وَمَنْ ابْتَدَعَ يَدْعُهُ ضَلَالَةٌ لَا يُخْرُجُهَا اللَّهُ
 چیزی را که بدعت است دعا که بدعت ضلالت که انحراف است از ان دعوت خدا

و تا ج
حق باشد بیست
نزد چون و چرا هم گنبد
تقبل قبول کرد جان
بر سخن که جان گفت
مخلاف بهجت
درین و

[illegible][illegible]

٢

کلیه بفتح لام عظمی است که عارض
نمی شود آدمی را از گذشتن سنگ و دیوار می شود
چا کرد و مریضی بسیار خوب است که از وی به دیگری و
نمی تواند که جانب آب بگردد اگر بکشد و در میان قی و از وی به دیگری و
نمی تواند که جانب آب بگردد اگر بکشد و در میان قی و از وی به دیگری و
نمی تواند که جانب آب بگردد اگر بکشد و در میان قی و از وی به دیگری و

وَوَاحِدَةٌ فِي الْجَنَّةِ وَهِيَ الْجَمَاعَةُ وَإِنَّهُ يُسَخَّرُ جُ

۱۱۱ ایک ملت و دینیت و آن سہی یہ جماعت است بدستی کہ شان نیست کہ میرج این

رَقِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ تَتَجَارَى بِهِمْ تِلْكَ الْأَهْوَاءُ

در امت من گرده های کرداں میشود با ایشان آن هوا

كَمَا يَتَخَارَى الْكَلْبُ بِصَاحِبِهِ لَا يَبْقَى مِنْ عُرْفٍ

چنانکه سرایت می کند گزیدن سگ صاحب خود را باقی نیما تا از صاحب بپوشد

وَلَمْ يَفْعَلْ الْإِنْسَانُ عَمَلَهُ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَهُ قَالَ قَالَ

و سندی اگر در می آید در این حد است است از ابن عمر رضی الله عنهما گفت فرمود

وَاللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۚ لَهُ أَسْمَاءُ مَا يَدْعُونَ بِهَا الْمَلَائِكَةَ هِيَ خَلْقُ الْمَلَائِكَةِ هِيَ خَلْقُ الْمَلَائِكَةِ هِيَ خَلْقُ الْمَلَائِكَةِ

رسول اللہ ﷺ کہیں کہیں سے

پیشتر خدا سی اندیشه می پروردگار و می پروردگار خدا

امتی اوقال امتہ محمدی صلی اللہ علیہ وسلم

امت مرا یگفت امت محمد صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ صَلَواتُ اللهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَوَصَّيِّهِ وَسَلَّمَ

بیه گمراهی و درست احسان خدا بر جماعت است و یکیک تنها افتد از جماعت انداخته شود

وہ خفا عا

رومانی و دیگران که در این کتاب ذکر شده است

یمنی نوی سر

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible]

وَقَدْ رَفَعْنَاهُ فِي الْعِلْمِ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَنَبَذْنَاهُ إِلَىٰ الْأَرْضِ بِلَا عِلْمٍ مِنَّا ۖ فَكُنْ مُسَبِّحًا مِّنْ ذِكْرِ الْحَمْدِ ۚ

في التَّائِمَةِ أَهْلُ التَّوَمِيزِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

در آتش رواه ترجمه و روایت است از وی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

سورة قس

التصنيف: هو ان يقسم الاسماء الى قسمين

وتم جبرانی لیبیہ پر راید کر سیکلہ سان ایستہ لیبیہ کے انداز جا ادا لہ میو

في النار رواه ابن ماجه وعنه انيس قال قال لي

در آنش رواه ابن ماجه وروایت است از انس^{رضی} گفت فرمود مرا

سَمِيعُ الْغُيُوبِ

سراول سے لے کر پیرا پیرا لکھا

پیامبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کے پسرکس الروای لہ

صَبِّحْ وَمَسِي وَلَيْسَ فِي قَلْبِكَ غَشٌّ لِأَحَدٍ فَأَقْل

صبح کنی و شام کنی و حال آنکہ نیست در دل تو کینہ پلای کی بسو بکن

وَاللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ ذَكِيٌّ

لَمْ يَلِدْ يَدِيكَ يَتْلِيكَ رَبِّي فَفُتِدْ

پس رفتے ہیں من وان کا راز سنت میں اس وقت دیکھ دست راست سنت مرا پس حق

أَحَبُّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ وَأَهْلُ التِّرْمِذِيِّ

دوست ندارد مرا کسی که دوست دارد مرا باشد بمن در بهشت رواه ترمذی

٩٥ ٩٤ ٩٣ ٩٢ ٩١ ٩٠ ٨٩ ٨٨ ٨٧ ٨٦ ٨٥ ٨٤ ٨٣ ٨٢ ٨١ ٨٠ ٧٩ ٧٨ ٧٧ ٧٦ ٧٥ ٧٤ ٧٣ ٧٢ ٧١ ٧٠ ٦٩ ٦٨ ٦٧ ٦٦ ٦٥ ٦٤ ٦٣ ٦٢ ٦١ ٦٠ ٥٩ ٥٨ ٥٧ ٥٦ ٥٥ ٥٤ ٥٣ ٥٢ ٥١ ٥٠ ٤٩ ٤٨ ٤٧ ٤٦ ٤٥ ٤٤ ٤٣ ٤٢ ٤١ ٤٠ ٣٩ ٣٨ ٣٧ ٣٦ ٣٥ ٣٤ ٣٣ ٣٢ ٣١ ٣٠ ٢٩ ٢٨ ٢٧ ٢٦ ٢٥ ٢٤ ٢٣ ٢٢ ٢١ ٢٠ ١٩ ١٨ ١٧ ١٦ ١٥ ١٤ ١٣ ١٢ ١١ ١٠ ٩ ٨ ٧ ٦ ٥ ٤ ٣ ٢ ١ ٠

و سن پي سړک د لال مال هرون کوښی

و روایت است از ابی هریره راجع به وقت فرمود پیغمبر صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ سَلَامٌ مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَاوِاقِ امْتِي فَلَهُ

علیہ وسلم کسیک جنگ و رزندیہ سخت من نوز فساد امت من پس اور است

تاریخ و تدوین: محمد علی قزوینی

وہاں سے پہلے ہی کہتے ہیں کہ اللہ تعالیٰ نے ان کو اپنا خاص پیغام دیا ہے۔

در این کتاب
از تمام
دین و دنیا
آن از آن
و صفی

وہی ہے جس نے ان کو اپنا گھر بنا لیا ہے۔

11/16/00

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

فَاعْرِضْهُمُ الْغُلَامَ فَضَلَّهُمْ وَاَتَّبَعُوهُمْ عَلَىٰ اٰثَرِهِمْ وَتَمَسَّكُوا
 پس بشناسید برای ایشان فضل را و پیروی کنید ایشان را بر اثر نباشد این را
بِمَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ اَخْلَاقِهِمْ وَبِكَيْسِهِمْ فَاَتَمُّكُمْ كَانُوا
 آنچه توانید از خویشتنها بکارید و در روش آنها برای ایشان که تحقیق بودند
عَلَىٰ الْهَدْيِ الْمُسْتَقِيمِ رَوَاهُ رِزِينٌ وَرَوَايَتُ اسْتِاذِ
 راه راست رواه رزین در روایت است از
اَنَسٍ اَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 انس گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه
وَسَلَّمَ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ
 و مسلم ایان نمی آرد یکی از شما تا آنکه با هم دوست داشته تر بر او
مِنْ نَفْسِهِ وَمَالِهِ وَلِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
 از جانش و از مالش و از فرزندان و پدرش و مردمان همه
رَوَاهُ شَيْخَانِ وَأَحْمَدُ وَنَسَائُ وَابْنُ مَاجَةَ
 رواه شیخان و احمد و نسائی و ابن ماجه

این حدیث را در کتب معتبره از امامان و بزرگان دین و علماء و کاتبان و روایت کرده اند و در کتب معتبره از امامان و بزرگان دین و علماء و کاتبان و روایت کرده اند و در کتب معتبره از امامان و بزرگان دین و علماء و کاتبان و روایت کرده اند

در حدیثی است که در کتب معتبره از امامان و بزرگان دین و علماء و کاتبان و روایت کرده اند و در کتب معتبره از امامان و بزرگان دین و علماء و کاتبان و روایت کرده اند و در کتب معتبره از امامان و بزرگان دین و علماء و کاتبان و روایت کرده اند

وَقِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَى أَكُونُ
 گفتند سر پیغمبر خدا را صلے اللہ علیہ وسلم کے ہاشم
مُؤْمِنًا وَفِي لَفْظِ الْخَرْمُ مُؤْمِنًا صَادِقًا قَالَ إِذَا أَحْبَبْتُ
 مومن و در لفظ آخر مومن صادق گفت چون دوست داشته باشی
اللَّهُ فَقِيلَ وَمَتَى أُحِبُّ اللَّهُ فَقَالَ إِذَا أَحْبَبْتُ رَسُولَهُ
 خدا را پس گفتہ شد کہ کی ہاشم کہ دوست دارم خدا را پس فرمود چون دوست داشته باشی
فَقِيلَ وَمَتَى أُحِبُّ رَسُولَهُ قَالَ إِذَا اتَّبَعْتُ طَرِيقَتَهُ
 پس گفتہ شد کہ کی دوست دارم پیغمبر او را فرمود چون پیروی کنی طریقہ او را
وَأَسْتَمَلْتُ سُنَّتَهُ وَأَحْبَبْتُ حُجَّتَهُ وَابْغَضْتُ بُغْضَهُ
 و عمل کنی سنت او را و دوستی کنی کلمہ را ببیندستی دے و دشمن داری کہے را ببیند دشمنی دے
وَوَالَيْتَ بَوَالِيَّتِهِم وَعَادَيْتَ بَعْدَاوَتِهِ وَيَتَفَاوَتُ
 و دوست شوی بپڑوسی دے و عداوت کنی بعداوت دے و متفاوت اند
النَّاسُ فِي الْإِيمَانِ عَلَى قَدَرِ تَفَاوُثِهِمْ فِي حُبِّ رَسُوْلِهِ
 مردان در ایمان بمقدار تفاوت ایشان در محبت من

حق تعالی کو کلام نبوت
 که دوستی از ایشان
 از دنیا نقل فرمود و نشان
 اور کہن سنی اس کی بیان کرد
 برادر ارادان خودی اس کی
 معنی و تفسیر خودی اس کی
 بنیاد و دلائل و اثبات
 تا بہ کلام قرآن مجید
 اس کے علیہ کلام قرآن مجید
 لجا آورده استفادہ
 فی خالہ فی افہام و در ذہن
 من در حق نبوت و در حق
 مدح و ثناء و در حق
 کلمات و در حق
 دین و در حق
 و عمل و در حق
 حبیب من و در حق
 خود را و در حق
 داشت و در حق
 سال و در حق
 تقریب و در حق
 اس و در حق
 محبت و در حق
 صیانت و در حق
 عظمت و در حق

خدا را و در حق
 نبوت و در حق
 کلمات و در حق
 دین و در حق
 و عمل و در حق
 حبیب من و در حق
 خود را و در حق
 داشت و در حق
 سال و در حق
 تقریب و در حق
 اس و در حق
 محبت و در حق
 صیانت و در حق
 عظمت و در حق

وَيَتَفَاوَتُونَ فِي الْكُفْرِ عَلَى قَدَرِ تَفَاوَتِهِمْ فِي بُغْضِي الْأَ...

و متفاوت میشوند در کفر بر اندازه تفاوت ایشان در بغض من آگاه باشی

لَا إِيْمَانَ لِمَنْ لَا تُحِبُّهُ لَهُ إِلَّا لَا إِيْمَانَ لِمَنْ لَا تُحِبُّهُ لَهُ

نیت ایمان مزان محض را که نیت محبت مرد را آگاه باشی نیت ایمان را که نیت محبت مرد را

إِلَّا لَا إِيْمَانَ لِمَنْ لَا تُحِبُّهُ لَهُ كَذَّابٌ لَا تِلَّ وَ قِيلَ

آگاه باش نیت ایمان را که نیت محبت آنرا چنین است در دلائل خیرات و گفته شد

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَرَى مُؤْمِنًا يَجْتَمِعُ وَ

مرئینم خدا صلی الله علیه وسلم را می بینیم و می بینیم که نیت محبت

مُؤْمِنًا لَا يَجْتَمِعُ مَا السَّبَبُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ مَنْ وَجَدَ لَا إِيْمَانَهُ

و می بینیم که نیت محبت سبب در آن میان پس گفت که هر که می یابد بر سر ایمان

حَلَاوَةً خَشَعَ وَمَنْ لَمْ يَجِدْهَا لَمْ يَجْتَمِعْ فَوَقِيلَ يَوْمَ تَوْجِدَ

ذالقه خوف میکند و کسی که نیافت آنرا خوف نمی کند پس گفته شد که چه یافته میشود آن حلاوت

أَوْ يَوْمَ تَنَالُ وَيَا تَكْتَسِبُ قَالَ يَصِدِّقُ الْحُبَّ فِي اللَّهِ فَقِيلَ

یا بگویم مایل کرده میشود و یا چه کسب کرده میشود گفت به راست محبت و مقدمه خدا پس گفته شد

وَيَوْمَ يُوْجَدُ حُبُّ اللَّهِ أَوْ يَوْمَ يَكْتَسِبُ فَقَالَ يَحِبُّ رَسُوْلَهُ

و بگویم یافته میشود محبت خدا یا بگویم کسب کرده شود پس گفت سبب محبت پیغمبر

فَالْمُسَوِّدُ رِضَاءَ اللَّهِ وَ رِضَاءَ رَسُوْلِهِ فِي جَمْعِهِمَا كَذَّابٌ لَا تِلَّ

پس بگویم رضای خدا و رضای پیغمبر او در محبت هر دو حیالت در ملاک

Handwritten marginal notes at the top of the page, including religious and philosophical commentary.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, continuing the commentary.

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including religious and philosophical commentary.

عصبا است انكس بومن است بمن حقیقه چنین است در ولایل و گفت است

آنکه ازین کتب گفت
که من محمد بن عبد الله
صاحب قرآن هستم
پس از آنکه ازین کتب
گفت که من محمد بن عبد الله
صاحب قرآن هستم
پس از آنکه ازین کتب
گفت که من محمد بن عبد الله
صاحب قرآن هستم

وَالْعُلَمَاءُ وَعَنْ كَثِيرٍ مِنْ قَبْسٍ قَالَ كُنْتُ

در روایت است از کثیر بن قیس ر.م. گفت بودم من

جَالِ سَامِعَ أَبِي الدَّرْدَاءِ فِي مَسْجِدِ دِمَشْقٍ فَجَاءَ رَجُلٌ

نشسته با ابودرداء ر.م. در مسجد دمشق پس آمد اورا مردی

فَقَالَ يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ إِنِّي جِئْتُكَ مِنْ مَدِينَةِ الرَّسُولِ

پس گفت ای ابا الدرداء من آمده ام از مدینه پیغمبر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَدِيثٍ بَلَغَنِي أَنَّكَ تُحَدِّثُهُ

صلی اللہ علیہ وسلم جهت شنیدن حدیثی که رسیده است مرا که تو خبر میدی از آن

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا جِئْتُ لِحَاجَةٍ

از پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم نیامده ام از جهت حاجتی دیگر

قَالَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت پس بدرستی که من شنیده ام پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم را

يَقُولُ مَنْ مَلَكَ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا سَلَكَ اللَّهُ بِهِ

گفت کسی که برود راه را که طلب کند در آن علم پیبرد خدا اورا

طَرِيقًا مِنْ طُرُقِ الْجَنَّةِ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنَئَتَهَا

برای از راه های بهشت و بدرستی که فرشتگان برای آن می بینند بازوهای خود را

رِضًا لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَإِنَّ الْعَالِمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ

بجهت رضای طلب علم و بدرستی که عالم بگناهینش می بخشد و برایش آمرزش می دهد

باز از کثیر بن قیس ر.م. روایت است از کثیر بن قیس ر.م. گفت بودم من جال سامع ابی الدرداء فی مسجد دمشق فجاء رجل فقال یا ابا الدرداء انی جئتک من مدینة الرسول صلے اللہ علیہ وسلم لحدیث بلغن انک تحدیثه عن رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم ما جئت لحاجة قال فانی سمعت رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم یقول من ملک طریقا یمثل فیہ علما سلك الله به طریقا من طرق الجنة وان الملائكة لتضع اجنئتها ریا لطالب العلم وان العالم یرستغفر له من

در روایت است از کثیر بن قیس ر.م. گفت بودم من جال سامع ابی الدرداء فی مسجد دمشق فجاء رجل فقال یا ابا الدرداء انی جئتک من مدینة الرسول صلے اللہ علیہ وسلم لحدیث بلغن انک تحدیثه عن رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم ما جئت لحاجة قال فانی سمعت رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم یقول من ملک طریقا یمثل فیہ علما سلك الله به طریقا من طرق الجنة وان الملائكة لتضع اجنئتها ریا لطالب العلم وان العالم یرستغفر له من

باز از کثیر بن قیس ر.م. روایت است از کثیر بن قیس ر.م. گفت بودم من جال سامع ابی الدرداء فی مسجد دمشق فجاء رجل فقال یا ابا الدرداء انی جئتک من مدینة الرسول صلے اللہ علیہ وسلم لحدیث بلغن انک تحدیثه عن رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم ما جئت لحاجة قال فانی سمعت رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم یقول من ملک طریقا یمثل فیہ علما سلك الله به طریقا من طرق الجنة وان الملائكة لتضع اجنئتها ریا لطالب العلم وان العالم یرستغفر له من

۸
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷

از اسباب تحصیل علم باشد
و تحقیق جزو آنست که در حق
خلافت اتفاق است و تمام اینها
در حدیث معتبره و صحیحین و کتب معتبره

که بر اندک بایامراد بطریق
مردود علی راد علوم دینی
عقل پیروی حکایت شده و یکبارگی
توانست بدین صغیر حلیه

دست در آفرینش بود
و در حق داد و ستد
و در حق داد و ستد
و در حق داد و ستد

نظام گفت ترا چه بود گفت
دیگر سبب آن بود که
خوش آمد به از این نظر که
چون که گفت ایشان را

گفتند از یاد او گفت
گفتند از یاد او گفت
گفتند از یاد او گفت
گفتند از یاد او گفت

Handwritten notes at the top of the page, including the word "بسم الله" (In the name of Allah) and other religious phrases.

Handwritten notes in the margin above the main text, starting with "بسم الله الرحمن الرحيم" (In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful).

يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَذَكَّرُونَ بَيْنَهُمْ لَا تَزَلَتْ
 عَنْهُمْ وَالسَّكِينَةُ وَغَيْثُهُمُ الرَّحْمَةُ وَحَقَّتْ لَهُمُ
 الْمَنَافَةُ وَذَكَرَهُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ وَمَنْ بَطَّاء
 يَوْمَ عَمَلِهِ لَوْ يُسْرِعُ بِهِ نَسَبُهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ
 وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ ذَكَرَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلَانِ
 أَحَدُهُمَا عَابِدٌ وَالْآخَرُ عَالِمٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ
 كَفَضْلِي عَلَى أَدْنَاكُمْ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

Handwritten notes in the right margin, providing commentary on the main text. It includes phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله" (Praise be to Allah).

Handwritten notes at the bottom of the page, including the word "بسم الله" (In the name of Allah) and other religious phrases.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَأَهْلَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ حَتَّى الثَّمَنَةِ فِي حُجْرٍ مَا حَتَّى الْوُتِ لِيُصَلُّوا
 عَلَيْهِمُ النَّاسُ الْخَيْرَ وَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ
 أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 الْكَلَةُ الْحُكْمَةُ ضَالَّتُ الْحُكْمُ فَبَيَّتُ وَجَدَ مَا فَمَوْ
 أَحِبُّ يَهَادَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ
 ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَاسْلُوكُ نَبِيٍّ وَاحِدًا أَشَدَّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ
 عَابِدٍ وَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَنَسٍ مِنْ

عبد و سلم بر سید خدا تیغ اسلحه و فرشتگان او و آسمانیان

در زمینان نامور چه در سو- اخ خود و ناماهی بهر سینه درود میفرستند
 بر تعلیم گفته خیر مردم را راده تر گوی و روایت است

از ابی هریره رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

الکله حکمة ضالت حکم فبیئت وجد ما فمو
 سس علم و حکمت چیز کم شده حکم است پس هر جا که یافت آن کلمه را پس بگوید

سید و از نزات آن کلمه رواه ترمذی ما بن احبه و روایت است از

ابن عباس رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

وسلک نبي واحد اشده على الشيطان من ألف
 و سلم می گفت سخت تر است بر شیطان از هزار

عابد رواه ترمذی و ابن احبه و روایت است از انس و

عبد و سلم بر سید خدا تیغ اسلحه و فرشتگان او و آسمانیان
 در زمینان نامور چه در سو- اخ خود و ناماهی بهر سینه درود میفرستند
 بر تعلیم گفته خیر مردم را راده تر گوی و روایت است
 از ابی هریره رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 الکله حکمة ضالت حکم فبیئت وجد ما فمو
 سس علم و حکمت چیز کم شده حکم است پس هر جا که یافت آن کلمه را پس بگوید
 سید و از نزات آن کلمه رواه ترمذی ما بن احبه و روایت است از
 ابن عباس رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 وسلک نبي واحد اشده على الشيطان من ألف
 و سلم می گفت سخت تر است بر شیطان از هزار
 عابد رواه ترمذی و ابن احبه و روایت است از انس و

عبد و سلم بر سید خدا تیغ اسلحه و فرشتگان او و آسمانیان
 در زمینان نامور چه در سو- اخ خود و ناماهی بهر سینه درود میفرستند
 بر تعلیم گفته خیر مردم را راده تر گوی و روایت است
 از ابی هریره رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 الکله حکمة ضالت حکم فبیئت وجد ما فمو
 سس علم و حکمت چیز کم شده حکم است پس هر جا که یافت آن کلمه را پس بگوید
 سید و از نزات آن کلمه رواه ترمذی ما بن احبه و روایت است از
 ابن عباس رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 وسلک نبي واحد اشده على الشيطان من ألف
 و سلم می گفت سخت تر است بر شیطان از هزار
 عابد رواه ترمذی و ابن احبه و روایت است از انس و

عبد و سلم بر سید خدا تیغ اسلحه و فرشتگان او و آسمانیان
 در زمینان نامور چه در سو- اخ خود و ناماهی بهر سینه درود میفرستند
 بر تعلیم گفته خیر مردم را راده تر گوی و روایت است
 از ابی هریره رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 الکله حکمة ضالت حکم فبیئت وجد ما فمو
 سس علم و حکمت چیز کم شده حکم است پس هر جا که یافت آن کلمه را پس بگوید
 سید و از نزات آن کلمه رواه ترمذی ما بن احبه و روایت است از
 ابن عباس رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 وسلک نبي واحد اشده على الشيطان من ألف
 و سلم می گفت سخت تر است بر شیطان از هزار
 عابد رواه ترمذی و ابن احبه و روایت است از انس و

عبد و سلم بر سید خدا تیغ اسلحه و فرشتگان او و آسمانیان
 در زمینان نامور چه در سو- اخ خود و ناماهی بهر سینه درود میفرستند
 بر تعلیم گفته خیر مردم را راده تر گوی و روایت است
 از ابی هریره رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 الکله حکمة ضالت حکم فبیئت وجد ما فمو
 سس علم و حکمت چیز کم شده حکم است پس هر جا که یافت آن کلمه را پس بگوید
 سید و از نزات آن کلمه رواه ترمذی ما بن احبه و روایت است از
 ابن عباس رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 وسلک نبي واحد اشده على الشيطان من ألف
 و سلم می گفت سخت تر است بر شیطان از هزار
 عابد رواه ترمذی و ابن احبه و روایت است از انس و

عبد و سلم بر سید خدا تیغ اسلحه و فرشتگان او و آسمانیان
 در زمینان نامور چه در سو- اخ خود و ناماهی بهر سینه درود میفرستند
 بر تعلیم گفته خیر مردم را راده تر گوی و روایت است
 از ابی هریره رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 الکله حکمة ضالت حکم فبیئت وجد ما فمو
 سس علم و حکمت چیز کم شده حکم است پس هر جا که یافت آن کلمه را پس بگوید
 سید و از نزات آن کلمه رواه ترمذی ما بن احبه و روایت است از
 ابن عباس رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 وسلک نبي واحد اشده على الشيطان من ألف
 و سلم می گفت سخت تر است بر شیطان از هزار
 عابد رواه ترمذی و ابن احبه و روایت است از انس و

عبد و سلم بر سید خدا تیغ اسلحه و فرشتگان او و آسمانیان
 در زمینان نامور چه در سو- اخ خود و ناماهی بهر سینه درود میفرستند
 بر تعلیم گفته خیر مردم را راده تر گوی و روایت است
 از ابی هریره رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 الکله حکمة ضالت حکم فبیئت وجد ما فمو
 سس علم و حکمت چیز کم شده حکم است پس هر جا که یافت آن کلمه را پس بگوید
 سید و از نزات آن کلمه رواه ترمذی ما بن احبه و روایت است از
 ابن عباس رو گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 وسلک نبي واحد اشده على الشيطان من ألف
 و سلم می گفت سخت تر است بر شیطان از هزار
 عابد رواه ترمذی و ابن احبه و روایت است از انس و

وَعَنْ سَجِرَةَ الْأَذْدِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 رَوَيْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ كَانَ كَفَّارَةً
 لِمَا مَضَى وَرَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ الدَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ
 الْأَخْدَرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 لَنْ يَشَبَعَ الْمُؤْمِنُ مِنْ خَيْرٍ يَمْلِكُهُ حَتَّى يَكُونَ مَتَهَا
 الْجَنَّةِ وَرَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي مَعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ تَضَرَّأَ اللَّهُ
 يَجِيرُ حَرَامٌ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا كَيْفَ تَرَوْنَ زَهْرًا زَهْرًا خَدَى قَامَ

وَعَنْ سَجِرَةَ الْأَذْدِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 رَوَيْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ كَانَ كَفَّارَةً
 لِمَا مَضَى وَرَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ الدَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ
 الْأَخْدَرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 لَنْ يَشَبَعَ الْمُؤْمِنُ مِنْ خَيْرٍ يَمْلِكُهُ حَتَّى يَكُونَ مَتَهَا
 الْجَنَّةِ وَرَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي مَعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ تَضَرَّأَ اللَّهُ
 يَجِيرُ حَرَامٌ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا كَيْفَ تَرَوْنَ زَهْرًا زَهْرًا خَدَى قَامَ

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible][illegible]

ابوداؤد **وَعَنْ معاوية قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ**
وَسَلَّمَ هَيَّ عَنِ الْأَعْلُوطَاتِ رَوَاهُ أَبُو دَاؤُدَ وَعَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ فِي رِوَايَةٍ يُوشِكُ أَنْ يَضْرِبَ النَّاسُ كِبَادَ
الْأَيْدِ يَطْلُبُونَ الْعِلْمَ فَلَا يَجِدُونَ أَحَدًا أَعْلَمَ
مِنْ عَالِمِ الْمَدِينَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 از عالم مدینه مشہور روایہ ترمذی

ابوداؤد درایت است از معاریہ رفتہ بدرستی کہ خدا صلی اللہ علیہ
 وسلم ہی کرد از اعطوطات یعنی از سفالطات رواہ ابوداؤد و روایت است
 از ابی ہریرہ در روایتی کہ نزدیک است کہ بزنند مردم جگر را
 الا ید یطلبون العلم فلا یجدون احدا اعلم
 شتر از او نخواہد بود کہ طلب می کنند علم را پس نیابند هیچ کیے را دانای
 تر از عالم مدینہ

۹۶

[illegible]

وَأَمَّا بَعِثْتُ مَعَهُ لَمْ يَجْلِسْ فِيهِمْ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي

و نه فرستاده شده ام من مگر آموزنده علم البیت است انحضرت در میان این قوم راه دارمی و روایت است از ابی

الَّذِي قَالَ سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا حَدُّ الْعِلْمِ الَّذِي

در دارالافتاء گفت پسیدند اذان حضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ چیت نہایت علمی کہ

إِذَا بَلَغَهُ الرَّجُلُ كَانَ فِيهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

چون برسد مرد امرت تبه۔ ابا شد در انداد و قبا پس فرمود چینی خبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا فِي أَمْرٍ دِينِي بَاعَتْهُ اللَّهُ فَقِيهَاً

نیکه یاد کرد و برسانید بامست من چهل حدیث از کار دین اینان بر انگیزد خدایتعالی او را در زمره مقربان

وَكُنْتُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَافِعًا وَشَهِيدًا وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ

و با ششمین ادرار و زقیامت نفاخت گشوده و بواسی و منده و روایت است از اس ابن الم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ تَدْرُونَ مَنْ أَجُودُ

لغت فرود پیمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم آیا ہے دریا بید کہ میت زیاده تر

جُودًا قَالُوا اللَّهُمَّ رَسُولُهُ أَغْلَمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى جُودًا جُودًا أَشْمًا أَنَا

از روئے مجدد و درم کنندگی حاجه خدا و ان راست لغت کامل بر از روئے مجدد و بیانی است پس

أَجُودُ بَيْنِي أَدَمَ وَأَجُودُ هُوَ مِنْ بَعْدِي رَجُلٌ عَلِيمٌ فَانْشُرْهُ

از میان آدمیان دو آدمی را برگزید که انسان مجاریس گردیدند که جاس مدینه را پس سرگردان

يَا أَيُّهَا الْقِيَمَةُ امِيرُ وَاحِدَةٍ أَوْ قَالَ امْتَةٍ وَاحِدَةٍ وَعَنْهُ

١٢٣٤٥٦٧٨٩١٠١١١٢١٣١٤١٥١٦١٧١٨١٩٢٠٢١٢٢٢٣٢٤٢٥٢٦٢٧٢٨٢٩٣٠٣١٣٢٣٣٣٤٣٥٣٦٣٧٣٨٣٩٤٠٤١٤٢٤٣٤٤٤٥٤٦٤٧٤٨٤٩٥٠٥١٥٢٥٣٥٤٥٥٥٦٥٧٥٨٥٩٦٠٦١٦٢٦٣٦٤٦٥٦٦٦٧٦٨٦٩٧٠٧١٧٢٧٣٧٤٧٥٧٦٧٧٧٨٧٩٨٠٨١٨٢٨٣٨٤٨٥٨٦٨٧٨٨٨٩٩٠٩١٩٢٩٣٩٤٩٥٩٦٩٧٩٨٩٩

ان النبي صلى الله عليه وسلم قال فمهلومان لا يتبعان
 يدستك بغیر خدا صلی اللہ علیہ وسلم محمود و دحر یسیر نے توند

منهموم في العلم لا يشبع منه ومنهموم في الدنيا لا يشبع

در علم سر نمی شود از تحصیل علم در حص در دنیا سر نمی شود

الحکم بکار از سلف و خلف
ابجیات لغت و شهادت
شفا عت و شهادت
صلوات علیکم و آلائه
و بقیه در میان چهل
بایشان اگر چه باید داشت
و معنی آن نذر نمودن

مِنْهُمْ أَدَوَى الْبَيْهَقِيِّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَقَالَ

از آن روایت کردیم که این سه حدیث را در شعب ایمان و گفت

قَالَ الْإِمَامُ أَحْمَدُ فِي حَدِيثٍ بَنِي لَدَرْءَ أَعْهَذَا مَثْنٌ مَشْهُورٌ فِيهَا

که گفت امام احمد در حدیث ابی در دار مثن این حدیث مشهور است در میان

بَيْنَ النَّاسِ لَيْسَ لَهُ إِسْنَادٌ صَحِيحٌ وَعَنْ عَوْنٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ

مردم و نیست مروی اسناد صحیح و روایت از عون گفت گفت عبد الله

ابْنُ مَسْعُودٍ مِنْهُ مَا لَا يَشْبَعَانِ صَاحِبُ الْعِلْمِ وَصَاحِبُ الدُّنْيَا

ابن مسعود و نه از او چیزی نیست که در دین و دنیا صاحب علم و اهل دنیا

وَلَا يَسْتَوِيَانِ أَمَّا صَاحِبُ الْعِلْمِ فَيَزِدُّهُ رِضًا لِلرَّحْمَنِ وَأَمَّا

و برابر نیستند این هر دو اما صاحب علم پس زیاده میکند خوشنودی خدا را و صاحب دنیا

صَاحِبُ الدُّنْيَا فَيَتَمَادَى فِي الطُّغْيَانِ ثُمَّ قَرَأَ عَبْدُ اللَّهِ كَلَامًا

صاحب دنیا پس نهایت میرود در سرکشی باز خواند عبد الله این آیه را حق بر آید

إِلَّا نَسَانَ لَيْطَغَى أَنْ تَرَاهُ اسْتَغْنَى قَالَ وَقَالَ الْآخِرُ

آدمی از حد میگذرد و غیبت کند می بیند خود را از هر چه که گفت و گفت بار دیگر

إِنَّمَا يَجُشَى اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ دَوَاهُ الدَّارِ مِي وَعَنْهُ

جز این نیست که می ترسند از خدا عالمان از بندگان او دوا دار می و روایت است از او

مُرْسَلًا قَالَ سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ رَجُلَيْنِ

از رسول گفت پرسیده شد پندار خدا صلی الله علیه و سلم از حال دو مرد

كَانَا فِي بَنِي إِسْرَءِيلَ أَحَدُهُمَا كَانَ عَالِمًا يُصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ ثَمَّ

که بودند در فرزندان یعقوب یکی از آن دو مرد بود عالم که میخواند نماز فرزند را پسر

يَجْلِسُ فَيَعْلَمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَالْآخِرَ يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ

می نشست پس می آموخت مردم را علم و مرد دیگر روزه می داشت بویژه و نماز می کرد

الَّيْلَ أَيُّهَا أَفْضَلُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَضْلُ هَذَا

در شب کدام یکی از این دو مرد فاضلتر است فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم زیادتی تو این

الْعَالِمِ الَّذِي يُصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ ثُمَّ يَجْلِسُ فَيُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ عَلَى

عالم که معقش اینست که میگذارد نماز فرض را پتیمی نشست و تعلیم میکرد مردم را عمل بران

الْعَالِمِ الَّذِي يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ اللَّيْلَ كَفَضْلِهِ عَلَيَّ أَذْ نَاكُمْ

مرد عالمی که روزه میداشت بروز و نماز میگذارد شب بچو فضل من است بر مردیکه پت پتیرا از

رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ بِأَبٍ مَا جَاءَ فِي عِلْمٍ بِإِكْمَالِ شَرِّ الْعُلَمَاءِ

رواه دارمی باب احادیثی که وارد شده است در علم بلا عمل و بدترین علماء

أَقْرَأْتِ مِنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمِهِ وَخَتَمَ

ایا دیدی کسی را که معبود خود گرفته است خودش نفس خود را و اگر اورد او را خدا با وجود دانش و فهم برینا و

عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ جَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ

برگوش او و دل او و پید کرد بر چشم او پرده پس کیت که راه نماید او را

مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ هَ أَتَا مَرُوءَاتِ النَّاسِ بِالْأَيْرِ وَتَشَوُّونَ

بعد از خدا آیا پند نمیگیرید ای مسفرانید مردمان را بنیکو کاره و فراموش میکنید

أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتَلَوْنَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

نویشتن را و شما میخوانید کتاب ای امانی نمید و روایت است از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ عِلْمٍ لَا يُنْتَفَعُ بِهِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم مثال علم که نفع گرفته نمیشود بوسه

كَثِيرٌ كَنْزٍ لَا يُنْفَقُ مِنْهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالدَّارِمِيُّ

بچو حال کنی است که داده نمیشود از بوسه در راه خدا رواه احمد و دارمی

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْشَكَ

در روایت است از علی رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم یوشک است

بچو بدترین علماء

بچو بدترین علماء

أَنْ يَأْتِيَ عَلَى النَّاسِ نَزْمَانُ لَا يَبْقَى مِنَ الْإِسْلَامِ إِلَّا اسْمُهُ

که بیاید بر مردم روزگار و کسی که باقی نماند از دین

وَلَا يَبْقَى مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا رَسْمُهُ مَسَاجِدُهُمْ عَامِرَةٌ وَهِيَ خَرَابٌ

و باقی نماند از قرآن مگر آئین و مسجدی که ایستادگان آبادان است و حال آنکه مسجد و آستان

مِنَ الْهَدْيِ عُلَاءُ هُمْ شَرُّ مَنْ تَحْتَ أَجْنِحِ السَّمَاءِ مِنْ عِنْدِهِمْ

از هدایت و دشمنان ایشان بدترین مردم اند که زیر آسمان اند از نزد ایشان

تَخْرُجُ الْفِتْنَةُ وَفِيهَا تَعُوذُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بیرون می آید فتنه و باز هم در ایشان باز میگردد روایت کرده بیهقی در شعب ایمان را

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و مروی است از ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

تَعُوذُوا بِاللَّهِ مِنْ جُبِّ الْحُزْنِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پناه جوئید بخدا از جب حزن گفتند ای پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَمَا جُبُّ الْحُزْنِ قَالَ وَادٍ فِي جَهَنَّمَ يَتَعَوَّذُ مِنْهُ جَهَنَّمُ كُلُّ

و سلم و چه جب حزن فرمود وادی است در دوزخ پناه جوید از دوزخ

بِوَمِ ارْبَعٍ مِائَةٍ مَرَّةٍ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ يَدْخُلُهَا قَالَ

بروزی بار صد مرتبه گفتند خدا را پیغمبر خدا که می داند آن را فرمود

الْقُرَاءُ الْمُرَاءُونَ بِأَعْمَالِهِمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَكَذَا ابْنُ مَاجَةَ

قرآن خوانندگان را بکنندگان عملها خود رواه ترمذی و همچنین ابن ماجه

وَسَنَادُهُ فِيهِ وَإِنْ مِنْ أَبْغَضِ الْقُرَاءِ إِلَى اللَّهِ الَّذِينَ يَزُورُونَ الْأَمْرَاءَ

و زبانه که در آن حدیث این کلام را و بدترین کلام از جمله سخن بدترین فرار بر روی خدا آن کسان اند که ملاقات میکنند

قَالَ الْحَارِثِيُّ يَعْنِي الْجُورَةَ وَعَنْ الْحَسَنِ قَالَ الْعِلْمُ عِلْمَانِ

گفت حارثی میگوید مجور را و روایت است از حسن گفت علم دو علم است

فَعِلْمٌ فِي الْقَلْبِ فَذَاكَ الْعِلْمُ النَّافِعُ وَعِلْمٌ عَلَى اللِّسَانِ فَذَاكَ حُجَّةٌ

پس یک علم علمی است که در دل است پس آن علمی است سودمند و دیگر علمی است که بر زبان است پس این علم حجت

اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى ابْنِ أَدَمَ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ زِيَادِ بْنِ

خدا است بر آدم میان که بدان الزام خواهد داد ابن آدم را رواه الدارمی و روایت است از زیاد بن

حَدِيثُ قَالَ لِي عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَاصِ هَلْ تَعْرِفُ مَا يَهْدُمُ الْإِسْلَامَ قُلْتُ لَا قَالَ

حدیثی که گفت مرا عمر بن عبد العاص ای ایا می شناسی چه چیزی می شکند بنای اسلام را گفتم من نمی شناسم گفت عمر بن

يَهْدُمُهَا ذَلَّةُ الْعَالِمِ وَجِدَالُ الْمُنَافِقِ بِالْكِتَابِ حُكْمُ الْأَئِمَّةِ

می شکند بنای اسلام را خردی عالم و نزاع منافقان بکتاب خدا و حکم کردن امراء جور

الْمُضِلِّينَ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ قَالَ إِنْ مِنْ

که گمراه کنندگان خلق اند رواه دارمی و مرویت از ابی الدرداء گفت بدرستی که از جمله

أَشَرُّ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مِثْرَ لَةَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَالِمٌ لَا يَنْتَفِعُ بِعِلْمِهِ رَوَاهُ

بدترین مردمان نزد خدا است مثری روز قیامت عالمی است که فائده نمیکند از علم خود رواه

الدَّارِمِيُّ وَعَنْ الْأَحْوَصِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَأَلَ رَجُلٌ النَّبِيَّ

دارمی و روایت است از احوص بن حکیم از پدر خود گفت پرسید مردی پیغمبر خدا را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الشَّرِّ فَقَالَ لَا تَسْأَلُونِي عَنِ الشَّرِّ وَسَلُونِي

صلی الله علیه وسلم از بدی پس فرمود پرسیدم را از شر و پرسیدم را

عَنِ الْخَيْرِ يَقُولُهَا ثَلَاثَةٌ قَالَ أَلَا تَشَرُّ الشَّرِّ شَرُّ أَرْبَابِ الْعُلَمَاءِ وَإِنْ

از خیر فرمود این کلمه است سه بار پرسیدم فرمود به این که بدستی بدترین بدان بدان علمانند و بدستی که

خَيْرُ الْخَيْرِ خَيْرُ الْعُلَمَاءِ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُمرِ بْنِ

نیکیترین نیکیان میان علمانند رواه دارمی و مرویت از سفیان بن عمر بن

الْخَطَّابِ قَالَ لِكَيْبٍ مَنْ أَرَبُ الْعِلْمِ قَالَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ بِمَا يَعْلَمُونَ

خطابی گفت مکیب را که میستند خداوندان علم گفت آنکسان اند که عمل میکنند با آنچه علم دارند

قَالَ فَمَا أَخْرَجَ الْعِلْمُ مِنْ قُلُوبِ الْعُلَمَاءِ قَالَ الطَّمَعُ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

گفته پس چه چیز بیرون میبرد نور علم را از دلهاست علماء گفت طمع بیرونی می کشد رواه الدارمی

وَعَنْ الْأَعْمَشِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفَةُ الْعِلْمِ

روایت است از اعمش گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم آفت علم

النِّيَّانُ وَاضَاعَتُهُ أَنْ تُحَدِّثَ بِهِ غَيْرَ أَهْلِهِ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ مَرْسَلًا

و ماموقی است و منافع گردانیدن علم اینست که حدیث کنی علم را بغير اهل علم رواه دارمی بطریق مرسل

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ لَوْ أَنَّ أَهْلَ الْعِلْمِ صَانُوا الْعِلْمَ

روایت است از عبد الله بن مسعود رضی گفت بودی که اهل علم نگاه میداشتند علم را

وَوَضَعُوهُ عِنْدَ أَهْلِهِ لَسَادُ وَأَيُّهُ أَهْلُ زَمَانِهِمْ وَلَكِنْ تَحَرَّيْتُ لَوْ لَا

دی نهادند علم را نزد اهل آن بر آئینه منتهی شدند بسبب علم اهل زمان خود را ولیکن اهل علم دریافته علم را

لَا أَهْلَ الدُّنْيَا لِيَنَا لَوْ أَنَّهُمْ قَامُوا عَلَيْهِمْ سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ

ما اهل دنیا را تا بیابند بدان علم چیرے از دنیا ای شان پس حارثه بن زید اهل دنیا شنیدم پیغمبر شما را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ جَعَلَ الْمَوْمَرَهُمَا وَاحِدًا هَمَّ آخِرَتِهِ

صلی الله علیه وسلم میفرمود کسی که بگرداند قصد های خود یک قصد که قصد آخرت است

كَفَاهُ اللَّهُ هَوًى دُنْيَاً وَمَنْ تَشَعَّبَتْ بِهِ الْهُمُومُ رَأَوَالُ الدُّنْيَا

بسند کند او را خدا تعالی مقصود دنیا سے ویرا کسی که پریشان گرداند او را قصد های اول و احوال دنیا است

لَمْ يُبَالِ اللَّهُ فِي أَبِي أَوْدٍ بَيْتَهَا هَلَكَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

باک و پروانه ارو خدا که در کدام یکی از او دیهاک دنیا هلاک گردد رواه ابن ماجه و روایت است از

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَنْاسًا

ابن عباس رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بدستگیر بعضی مردم

مِنْ أُمَّتِي سَيَتَفَقَّهُونَ فِي الدِّينِ وَيَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ وَيَقُولُونَ

از امت من نزدیک باشد که فقیه شوند در دین و خوانند قرآن را و گویند

نَاتِي الْأَمْوَءَ فَضَيْبٌ مِنْ دُنْيَاهُمْ وَنَعْتَزْ لَهُمْ بِدُنْيَانَا وَلَا يَكُونُ

من ایم امرار ایس پریم بهیزے از نیاسے ایشان و گوشه میگیریم از ایشان بادیین خود نمی شود

ذَلِكَ كَمَا لَا يَجْتَنِي مِنَ الْقِتَادِ إِلَّا الشُّوْكَ كَذَلِكَ لَا يَجْتَنِي مِنْ قُرْبِهِمْ

آن چنانکه چیده نمی شود از درخت خار دار مگر خار بهین حاصل نمی شود از قرب امرا

الْأَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ كَأَنَّهُ يَعْنِي الْخَطَايَا وَاهُ ابْنُ حَاجَةٍ وَعَنْهُ

مگر گفت محمد بن صباح گویا میخواهد ازان گنایان را رواه ابن ماجه در روایت از وی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ يُقْضَىٰ عَلَيْهِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بدستیک نخستین مردی که علم کرده شود بروی

يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أُسْتُشِدَّ فَإِنِّي بِهِ فَعَرَفَهُ نِعْمَةً فَعَرَفَهَا فَقَالَ

روز قیامت قولیت که گشته تدور راه خدا پس ورده میشود پس می شناسانند خدا را از نعمت خود پس سبب نعمت را پسندید

فَاعْمَلْتَ فِيهَا قَالَ قَاتَلْتُ فِيكَ حَتَّى اسْتُشِدَّتْ قَالَ كَذِبْتَ

با نزد پس بگو چه عمل کردی در کار این نعمت گوید آنزد کارزار کردم بر آن تا آنکه گشته شدیم میگوید خدا دروغ گفتی

وَلَكِنَّكَ قَاتَلْتَ لِأَن يُقَالَ جَرِيٌّ فَقَدْ قِيلَ ثُمَّ أَمَرَهُ فَسُحِبَ

ولیکن تو کارزار کردی رای اینکه گفته شود که فلان لیرت پس تحقیق گفته شد پس امر کرده شود بجهت و پس کشیده شود

عَلَىٰ وَجْهِهِ حَتَّى أُلْقِيَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَلَّمَهُ وَقَرَأَ

بر روی خود تا آنکه انداخته شود در آتش و دوزخ و دیگر مردی که آموخت علم را و آموزانید آنرا و خواند

الْقُرْآنَ فَإِنِّي بِهِ فَعَرَفَهُ نِعْمَةً فَعَرَفَهَا قَالَ فَاَعْمَلْتَ فِيهَا قَالَ

قرآن را پس ورده شود او را پس شناسانند او را خدا نعمت را و آن نعمت را را بگوید خدا پس کار کردی در کار این نعمت را میگوید

تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَعَلَّمْتُهُ وَقَرَأْتُ الْقُرْآنَ قَالَ كَذِبْتَ وَلَكِنَّكَ

آموختم علم را و آموزانیدم آنرا و خواندم قرآن را در رخا می گوید خدا استعالی دروغ گفتی ولیکن تو

تَعَلَّمْتَ الْعِلْمَ لِيُقَالَ إِنَّكَ عَالِمٌ وَقَرَأْتَ الْقُرْآنَ لِيُقَالَ هُوَ قَارِئٌ

علم آموختی تا اینکه گفته شود تحقیق که تو عالمی و خواندی قرآن را تا اینکه بگویند مردم که فلان خواننده قرآن است

فَقَدْ قِيلَ ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَحُجِبَ عَلَى وَجْهِهِ حَتَّى أُلْقِيَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ وَسَّخَ

پس تحقیق گفته شد پس امر کرده شود بیعتی پس کشیده شود بر روی تا آنکه انداخته شود در دوزخ و دیگر مردی که فرار کرده است

اللَّهُ عَلَيْهِ الرِّزْقُ وَاعْطَاهُ مِنْ أَصْنَافِ الْمَالِ كُلِّهِ فَأَتَى بِهِ فَعَرَفَهُ نِعْمَةً

خدا بر وی روزی داده است او را گونه از گونه های مال همه پس داده شود او را پس شناساند خدا او را نعمت پس خود

فَعَرَفَهَا قَالَ فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا قَالَ مَا تَرَكْتُ مِنْ سَبِيلٍ تُحِبُّ أَنْ يُتَّفَقَ

پس شناساند آن نعمت را را میگوید پس چه عمل کردی در آن نعمت میگوید آنچه را که بگذرستم پس هیچ را که دوست داری تو که من را دوست

فِيهَا إِلَّا أَنْفَقْتُ فِيهَا لَكَ قَالَ كَذِبْتَ وَلَكِنَّكَ فَعَلْتَ لِيُقَالَ هُوَ

در آن مگر آنکه صرف کردم در آن برضای تو میگوید بد خدا متعالی روع گفتی و میکنی و این کار تا آنکه گفته شود که او

جَوَادٌ فَقَدْ قِيلَ ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَحُجِبَ عَلَى وَجْهِهِ ثُمَّ أُلْقِيَ فِي النَّارِ وَرَأَاهُ

سخی است پس تحقیق گفته شد پس امر کرده شود بیعتی پس کشیده شود بر روی خود و پس از آنکه انداخته شود در دوزخ

مُسْلِمٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مسلم و روایت است از عبدالله بن عمر در روز گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ أَنْتَزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ وَلَكِنْ يَقْبِضُ

و مسلم بدستیکه خدا نمی گیرد و علم را بطریق کشیدن که بکشد آنرا از دست بندگان ولیکن باز میگیرد

الْعِلْمَ يَقْبِضُ الْعُلَمَاءُ حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمًا اتَّخَذَ النَّاسُ سُرْعًا وَسَا

علم را میبرانند علم و تا آنکه چون باقی نگذارد پیغمبر عالمی را میگیرد مردم سران

جَهًا لَا تَسْأَلُو فَا تَوَافِقُوا بغير علم فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

قوم جاہلان را پس پرسیده پس نموی بدینند بی علم پس خود هم گمراه میشوند و هم دیگر آنرا گمراه میکنند متفق علیه و روایت از

إِنِّي هَرِيرَةٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَأَلَ عَنِ عِلْمٍ

اینی هریرة گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه و سلم کسیکه پرسیده شود از علمی

عَلَيْهِ تُرِكَتْهُ الْجَوَازُ الْقِيَمَةُ بِجَارٍ مِنْ نَارٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ

که میباید آنرا پست پیوسته آنرا نگام کرده شود در دوزخ آن او روز قیامت از آتش دوزخ رواه احمد

وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ عَنْ ابْنِ مَاجَةَ عَنْ كَعْبِ بْنِ

و ابوداؤد و ترمذی و رواه ابن ماجه از انیس رضی و روایت از کعب ابن

مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِيُجَارِيَ بِهِ

مالک رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه طلب کند علم را تا که بهر ای کند علماء را

الْعُلَمَاءَ أَوْ لِيُتَارِيَ بِهِ السُّفَهَاءُ أَوْ يَصْرِفَ بِهِ وَجْهَ النَّاسِ إِلَيَّادْخُلَهُ

آن یا آنکه جدال کند بان علم جاهلان را یا بگرداند بان علم رده های مردم بسوی خود در آورد او را

أَمَّا النَّارُ وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَى ابْنُ مَاجَةَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنْ

خدا در آتش دوزخ رواه ترمذی و روایت کرد ابن ماجه از ابن عمر رضی و مرویت از

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ

ابن عباس رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم هر که بگوید در قرآن تعنیر

بِرَأْيِهِ فَلْيَتَبَوَّعْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَى ابْنُ عُمَرَ عَنْ

از قیاس خود پس باید که بگردد جای نشست خود را از آتش رواه ترمذی و روایت است از ابی هریره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مَيَّابِيخِي بِهِ

گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه بیاموزد علمی از جنس علی که طلبی شود به ان علم

وَجْهَ اللَّهِ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ عَرَفَ

ذات الهی آنها موزد آن علم را مگر آنکه برسد به سیب آن علم متاعی را از دنیا نیاید آنکس بوی

الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَعْنِي رَجِيحًا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

بهشت روز قیامت یعنی ریجها رواه احمد و ابوداؤد و ابن ماجه

وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و مرویت از اسامه بن زید رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

يَجَاءُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ فَيَتَدَلَّقُ أَقْتَابَهُ فِي النَّارِ

آورد به شود مردی روز قیامت پس انداخته شود در آتش پس بیرون آید برعت رود با کسی او در آتش

فَيُطْحَنُ فِيهَا كُطْحَنُ الْحَارِ بِرُحَاةٍ فَيَجْتَمِعُ أَهْلُ النَّارِ عَلَيْهِ فَيَقُولُونَ أَيُّ

پس آس میگذرد و باغون بخور آس کردن خرباسیا خود پس گردانید ایل و نرغ بر آئند پس بگویند ای

فُلَانُ مَا شَأْنُكَ أَلَيْسَ كُنْتَ تَأْمُرُنَا بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَانَا عَنِ الْمُنْكَرِ

فلان چه حال هست ای بنوده تو که امر میکردی ما را بمعرف و نهی میکردی ما را از منکر

قَالَ كُنْتُ أَمُرُكُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا آتِيهِمْ وَأَنْهَيْكُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَتِيهِ

میگوید آنمرد بودم من که امر میکردم شما را بمعروف و خود نمیکردم آنرا و نهی میکردم شما را از منکر و خود میکردم آنرا

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

متفق علیه وروایت از انس از آنست پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم گفت

رَأَيْتُ لَيْلَةً أُسْرِيَ بِي رَجُلًا لَقَرْتُ شَفَاهُ هُمُ مَقَائِصُ مِنْ نَارٍ

دیدم من شبی که سیر کنانیدم مرا و من را که بریده میشد بهای او شان از سقاغی های آتش

قُلْتُ مَنْ هُوَ لَا يَا جَبْرِئِيلُ قَالَ هُوَ لَا خُطْبَاءُ مِنْ أُمَّتِكَ

گفتم من کیستند ایشان ای جبرئیل گفت ایشان خطیب ها اند از امت تو که

يَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَيَنْهَوْنَ أَنْفُسَهُمْ عَنِ الشُّرِّ فِي شَرْحِ الشُّرِّ

بودند امر کنندگان مردم را باینکی و فراموش میکردند ذات های خود را رواه در شرح سنه

كِتَابُ الطَّهَارَةِ

این کتاب طهارت است

عج ۶۴۹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا مِتُّمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ

ای مسلمانان چون بر خیزید بسوئے نماز پس بشوئید روهای خود را و دستهای خود را

إِلَى الْمِرَافِقِ وَأَمْسِكُوا بُرُوسَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ

تا آرنج و مسح کنید سرهای خود را و بشوئید پایهای خود را تا پشت تنگ و اگر باشدید

جُنُبًا فَاطْهَرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ

باجنبات پس غسل کنید و اگر باشدید بیمار یا مسافر یا بیاید یکی از شما

از خلا جاے یا ماس کردہ پاشید زان را پس نیاید آب را پس قصد کمینہ خاک

پاک را پس سح کینہ بر او ہائے خود دوست ہائے خود از ان خاک نہ بینخواہد خاستگاری کہ مشروع کند

مستحقته دیگن میباید که سازد شمار و تمام کند نعمت خود را بر شما تا شود که

شکر کن و روایت است از امام مرتضی علیه السلام گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

ایداره تنهاییم شما را رعایت میکنم خدا تعالی بیست ن گنایان را اولاد بیکرا از بیست ن مرتبه بار گفته آری

راہ بنی اسی پیغمبر خدا فرمود تمام و کمال کردن و منور و برہنگام مشقت و اسرار کا مہارے در فتنہ یوں

المساجِدِ وَاتَّقِ الصَّلَاةَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَدَلِّمُوا إِلَى بَابِ الْمَسْجِدِ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

وزیری است از عثمان رقم گفت فرمود پیر خدایا صلوات الله علیه وسلم

تو صفاي حسن و سوي ربك سبحانك يا حي يا قيوم

تَحْتَ ظَفَارِهِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

6

علاء الدین علی بن ابی طالب جو ان وقت تک زندہ ہوئے کہ اس کی پادشاہی کے زمانے میں

۲۱
ویرایطرد را
و شستن سر را
و سقا کردن شمشاد را
تا روز نهم میدوایند
شاید آنست ۱۳

خَرَجَ مِنْ وَجْهِهِ كُلُّ خَطِيئَةٍ نَظَرَ إِلَيْهَا بِعَيْنَيْهِ مَعَ الْمَاءِ أَوْ مَعَ الْخِرِّ

بیرون می آید از روی وی هر گناه که نظر کرده است بسوی آن گناه بیرون می آید چشم خود همراه آب یا با آخر

قَطْرِ الْمَاءِ فَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ خَرَجَ مِنْ يَدَيْهِ كُلُّ خَطِيئَةٍ بَطَشَتْهَا

قطره از قطره با سه آب پس چو می شوید بر دوست خود را بیرون می آید از دست و هر گناهی که می گرفت آن گناه را

يَدَاهُ مَعَ الْمَاءِ أَوْ مَعَ آخِرِ قَطْرِ الْمَاءِ فَإِذَا غَسَلَ رِجْلَيْهِ خَرَجَ كُلُّ

بر دست او همراه آب یا همراه آخر قطره از قطره های آب پس چون می شوید بر دو پا سه خود بیرون می آید هر

خَطِيئَةٍ مَشَتْهَا رِجْلَاهُ مَعَ الْمَاءِ أَوْ مَعَ آخِرِ قَطْرِ الْمَاءِ حَتَّى يَخْرُجَ

گناهی که رفته است بسوی آن بر دو پا سه او همراه آب یا با آخر قطره از قطره های آب تا بیرون می آید

نَقِيَّتًا مِنَ الذُّنُوبِ قَالَ عَنْ عُمَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از من پاک از گناهان رواه مسلم در روایت از عثمان گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَمْرٍ مِثْلَ تَحْضُرَةِ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ

صلی الله علیه وسلم نیست هیچ مردی که مسلمان که حاضر میشود او را وقت نماز فریض

يَحْسِنُ وَضُوءَهَا وَخُشُوعَهَا وَرُكُوعَهَا إِلَّا كَانَتْ كَقَدَارَةِ لِقَائِهَا

پس نیک میکند وضو نماز را و نیک میکند خشوع نماز را و نیک کند رکوع نماز را مگر این نماز کفاره مرآه پنجه را که می بیند

مِنَ الذُّنُوبِ مَا لَمْ يُؤْتِ كَبِيرَةً وَذَلِكَ الدَّهْرُ كُلُّهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

از این گروه است از گناهان با دام که بجز دنیا و گناه کبیره را داین کفاره بودن همیشه است رواه مسلم

وَعَنْ عَقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از عقبه ابن عامر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مَا مِنْ مُسْلِمٍ تَوَضَّأَ فَيَحْسِنُ وَضُوءَهُ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ

نیست هیچ مسلمان که وضو کند پس نیک سازد وضو خود را پستری بایستد پس بگذارد دو رکعت

مُقْبِلًا عَلَيْهِمَا بِقَلْبِهِ وَجْهَهُ الْأَوْجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

در حالیکه وی پیش آینه است بدان دو رکعت بدل خود در دو رکعت دیگر آنکه واجب گوید و در این است رواه مسلم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أُمَّتِي

در روایت از ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بدینست که امت من

يَدْعُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ غُرًّا مَجْلِينَ مِنْ أَثَارِ الْوُضْوءِ فَمَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ

خوانده شود در محشر غر مجلین از آثار وضو پس کیست می تواند از شما

أَنْ يُطِيلَ غُرَّتَهُ فَلْيَفْعَلْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

که دراز کند غره خود را باید که متفق علیه و از وی روایتست فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَبْلُغِ الْحِلْيَةَ مِنَ الْمَاءِ مِنْ حَيْثُ يَبْلُغُ الْوُضْوءُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

علیه وسلم بیاورد نشان وضو دست و پا منتهی تا آنجا که میرسد آب وضو رواه مسلم

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَوَضَّأَ

در روایت است از ابن عمر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کیست که وضو سازد

عَلَى طَهْرٍ كُتِبَ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ

بر طهارت نوشته شود برای وی ده چنگی رواه ترمذی روایت است از جابر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ الصَّلَاةُ وَمِفْتَاحُ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کلید بهشت و مقدر آمدن آن نماز است و کلید

الصَّلَاةِ الطُّهُورُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ الصَّنَائِجِيِّ قَالَ

نماز و مقدر او طهارت است رواه احمد در روایت است از عبد الله صنایجی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ الْمَوْءُ مِنْ قَضَمَضَ

فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم چون وضو سازد بنبندد

خَرَجَ الْخَطَايَا مِنْ قَبْهِ وَإِذَا اسْتَنْشَرَتْ خَرَجَتْ الْخَطَايَا مِنْ

بیرون می آیند گناهایان از دین و ده چون بینی می افشاند بیرون می آیند گناهایان از

أَنْفِهِ وَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ خَرَجَتْ الْخَطَايَا مِنْ وَجْهِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ

بینی و ده چون می شوی روی خود را بیرون می آیند گناهایان از روی و تا آنکه بیرون می آیند از زیر

۴
مجلس کوچک
دست و پا منتهی تا آنجا که میرسد آب وضو
این است در وضو کیست
دست و پا منتهی تا آنجا که میرسد آب وضو

أَسْفَارِ عَيْنَيْهِ فَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ يَدَيْهِ حَتَّى تَخْرُجَ

موی بلک دو چشم او پس چون می شود هر دو دست خود را بیرون می آیند گنا بان از بر و دست دو تا آنکه بیرون می آیند

مِنْ أَظْفَارِيْدَيْهِ فَإِذَا امْسَحَ بِرَأْسِهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ رَأْسِهِ حَتَّى

از ناخن ہاے بردودست وپس چون مسج میکند بر سر خود بیرون می آیند گناہان از سر و تے تا آنکہ

تَخْرُجُ مِنْ أَدْنَاهُ فَإِذَا غَسَلَ رِجْلَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ رِجْلَيْهِ حَتَّى

یہ روئی آئینہ از ہر دو گوش دی پس چرخ می خویید ہر دو پاے خود را بیرون می آئیند کنان از ہر دو پاوی تا ۶ تکرار

فَخَرَجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِ رَجُلَيْهِ ثُمَّ مَشَى إِلَى الْمَسْجِدِ وَصَلَوْتُهُ

[illegible]

نافلة له رواه مالك والنسائي وعن أبي رافع قال أهديت

[illegible]

لَمْ يَشَأْ جَعَلَهَا فِي الْقَدْرِ فَدْخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ
مَا وَارَاكَ سَفَنَةً يُسِيرُ أَكْدَانِدَ آتَمٍ كَسَفَرِ الْوَارِثَةِ فَدَخَلَ لِيَسْمَعَ مَا يُبْتَغَى مِنْهُ وَمِنْهُ

(Handwritten musical notation)

ما هدايا ابار ارفع فقال شاه اهديت لنا يا رسول الله فطبختها ري
 آنحضرت حبيت ليكله وگذاشت اى بارافه ايس گفت اين گوشت منقدر است كه بهمينه فرستاده است چه اياى بنفردا پس بچشم آن را

وَقَالَ قَتَادَةُ كَانَ النَّبِيُّ إِذَا جَاءَهُ الرَّسُولُ كَأَنَّهُ يَكْفُفُ رَأْسَهُ يَرْجُلُ يَلْجَأُ إِلَى ظِلِّ حَائِطٍ أَوْ إِلَى ظِلِّ ذِرَاعِ امْرَأَةٍ تَقِفُ بِبَابِ الْمَدِينَةِ يَلْجَأُ إِلَى ظِلِّهَا فَإِذَا نَادَى جَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ

درین دیگ فرمود آنحضرت بده مرا دست ای ابدان پس دادم آنحضرت را ذراع پست فرمود بده مرا

—Nīēlā: Cē-tēū-Nīēlā:—

ذراع دیگر پس دادم آنحضرت را ذراع دیگر پستر فرمود بده مرا ذراع دیگر

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمْ

پس گفت ای پیغمبر خدا منی باشه کوسفند را گردو ذراع پس فرمود مراور ای پیغمبر خدا مثل الله

عَلَّوْهُمَا أَمَّا أَنْتَ يَا مُوسَىٰ فَكَفِّرْنَا عَنْكَ لَنَا وَلَتِي ۖ إِنَّهُمَا لَمَّا يَكْفُرُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا إِنَّكَ لَوَسَّكَ لَنَا وَلَتِي ذِرَا عَافِذِرَا عَامَا سَكَتَ

علیہ وسلم! کہ بائیں ہاتھ سے لے کر چھوٹا چھوٹا کھمبہ لگا کر اس کے گرد ایک مدام کہ عاموس جی ہو کر

ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ فَمَتَّضَمَّصَ فَاَهُ وَغَسَلَ اطْرَافَ اَصَابِعِهِ ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى

پس طلبید آنحضرت آب پس مضمضه نمود بان مبارک خود را و شست گرانهای انگشتان خود را پسر بابتا و پس بگذارد نماز را

ثُمَّ عَادَ اِلَيْهِمْ فَوَجَدَ عِنْدَهُمْ لَحْمًا بَارِدًا فَآكَلَ كُلُّهُمْ دَخَلَ الْمَسْجِدَ

پس باز گشت بسوی ایشان و پسر را فاعل ایشان گوشت سرد را پس بخورد آنحضرت پسر در آمد مسجد را

فَصَلَّى وَلَمْ يَمْسُ مَاءً دَوَاهُ أَحَدٌ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ

پس بگذارد نماز را و مس نکند آب را رواه احمد و مرویت از انس رح گفت بود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ بِرِطْلَيْنِ وَيَغْتَسِلُ بِالصَّاعِ جَمْعُ الْجَوَامِعِ

صلی الله علیه وسلم که وضو میکرد از دو رطل و غسل میکرد از یک صاع مرویت در جمع الجوامع

وَعَنْ أَبِي لَدْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی لدره رح گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

أَنَا أَوَّلُ مَنْ يُؤْذَنُ لَهُ بِالسُّجُودِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ يُؤْذَنُ

من اول کسی ام که دستوری داده شود در او را بسجده روز قیامت من نخستین کسی ام که اذن کرده شود

لَهُ أَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ فَإِنْ نَظَرَ إِلَى مَا بَيْنَ يَدَيْ فَاعْرِفْ مَقِي مِنْ بَيْنِ

را و او را که بردارد سر خود را پس نگاه کنه بسوی خلق که ایستاده اند پیش و دست من پس شناس امت خود را از میان

الْأُمَمِ وَمَنْ خَلَقِي مِثْلَ ذَلِكَ وَعَنْ يَمِينِي مِثْلَ ذَلِكَ وَعَنْ شِمَالِي

اینهاست دیگر و منم از جانب پس پشت خود را نشان و منم از جانب است مانند آن و از جانب چپ

مِثْلَ ذَلِكَ فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ تَعْرِفُ أُمَّتَكَ مِنْ بَيْنِ

مانند آن پس گفت مردی ای پیغمبر خدا چگونه شناسی امت خود را از میان

الْأُمَمِ فِيمَا بَيْنَ نَوْحٍ إِلَى أُمَّتِكَ قَالَ هُمْ غَرٌّ مُحَجَّلُونَ مِنْ آثَرِ

امت مادر میان منم که در میان نوح است تا امت تو گفت امت من نورانی پیشانی اند از نشان

الْوُضُوءِ لَيْسَ أَحَدٌ كَذَلِكَ غَيْرُهُمْ وَأَعْرِفَهُمْ أَنَّهُمْ يُؤْتُونَ كِتَابَهُمْ

وضو نیست هیچکس باین صفت غیر ایشان و شناسم ایشان را یا اینکه داده شود ایشان را نامه های اعمال ایشان

بِأَيِّمَانِهِمْ وَأَعْرِفَهُمْ تَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ ذُرِّيَّتُهُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ

بدست راست ایشان و شناسم ایشان را باینکه بروند پیش پیش ایشان فرزندان ایشان رواه احمد

بَابُ آدَابِ الْخَلَاءِ

این باب در آداب بیت الخلاء است

عَنْ أَبِي أَيُّوبٍ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا

مردیت از ابی ایوب انصاری رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم چون

اتَّبَعْتُمُ الْغَائِطَ فَلَا تَسْقِبُوا الْقِبْلَةَ وَلَا تَشْدُوْهَا وَلَكِنْ شَرِّقُوا

پیامید شما قضا می حاجت را پس رو کنید بسوی قبله و نه پشت و پیید بجانب آن و لیکن رو بجانب شرق کنید

أَوْ غَرْبًا مَّتَّفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ سَلَمَانَ قَالَ كُنَّا نَعْنِي رَسُولَ اللَّهِ

یا جانب غرب متفق علیه و مرویت از سلمان رضی الله عنه گفت ای پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَسْقِبَ الْقِبْلَةَ لِنَغَائِطِ أَوْ بُولِ وَأَنْ نَسْتَجِبِي

صلی الله علیه و سلم از روی آوردن بقبله برائے یا نماند و نشاشه و از استنجا کردن ما

بِالْيَمِينِ أَوْ أَنْ نَسْتَجِبِي بِأَقْلَمٍ مِنْ ثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ أَوْ أَنْ نَسْتَجِبِي بِرَجُلٍ

بدست راست و از استنجا کردن به کمتر از سه سنگ و نهی کرد از استنجا کردن به رنگین

أَوْ بِعِظْمٍ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

یا با استخوان رواه مسلم و مرویت از انس رضی الله عنه گفت آنکه بود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

الله علیه و سلم چون در می آمد یا سه خانه را میگفت اللهم انی اعوذ بک من

الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ مَوَاتِيَّ صَلَّى اللَّهُ

الخُبث و الخبائث و مرویت از ابن عباس رضی الله عنه گفت گذشت پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَبْرَيْنِ فَقَالَ إِنَّهُمَا لَيَعَذَّبَانِ وَمَا يَعْذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ

علیه و سلم بر دو گور پس بفرمود بدو رستیکه صاحب این دو گور بر آید عذاب کند و میزند و عذاب کند و میزند و عذاب کند و میزند

این مخصوص بکبریاست
و اگر خلیفه درین خیر باشد
درین شبانی که سطره است

خُبث بلفظ مذکر و خبائث جمع خبیثه
لفظ مؤنثه از ذکر و اناث
شبائین است از ظاهر این موصوفه
معلوم میشود که از عذاب و مجازات است
چون مذکور است امام مالک
در تفسیر علیه

عنه

أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَرِي مِنَ الْبَوْلِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ لَا يَسْتَنُوهُ

اما یکی از آن دو حالش این بود که بده نیگرفت در بول و در روایت دیگر مسلم است که طلب نداشت میسکد

مِنَ الْبَوْلِ أَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ يُمِشِي بِالْيَمِيمَةِ ثُمَّ أَخَذَ جَرِيدَةً رَطَبَةً

از بول و اما دیگری پس بود که میرفت بسوی مردم یعنی چینی پستر گرفت شامی از خرما که تر بود

فَشَقَّهَا بِنِصْفَيْنِ ثُمَّ غَرَسَ فِي كُلِّ قَبْرٍ وَاحِدَةً فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ

پس باز کرد آن شام را بدو پاره پستر خلا بند در هر قبر یکی از آن دو پاره را پس گفتند ای پیغمبر خدا

لِمَصْنَعَتِكَ هَذَا فَقَالَ لَعَلَّهُ أَنْ يُخَفَّفَ عَنْهُمَا مَا لَمْ يُكَيِّسَا مُتَّفَقًا عَلَيْهِ

چرا کردی تو این فعل را پس گفت کردم بامید آنکه سبک گردانیده شود غذای از آن و قهرا آنکه تر باشند متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّتَقَوْ

در ولایت از ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم به پسرین

الْأَعْيُنَ قَالُوا وَمَا الْأَعْيُنُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از دو کار که سبب لعنت میشوند گفتند چیست آن دو کار ای پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

قَالَ الَّذِي يَتَخَلَّى فِي طَرِيقِ النَّاسِ وَفِي ظِلِّهِمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

فرمود آنکه قضا حاجت میکند در راه مردم یا در سایه ایشان رواه مسلم و روایت است از

أَنَسٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ

انس گفت بود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم چنان میفرمود که در آید در ستون

تَزَعُ خَاتِمَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ أَبُو دَاوُدَ هَذَا

می کشید انگشتری خود را رواه ابو داود و ترمذی و گفت ابو داود این

حَدِيثٌ مُنْكَرٌ وَفِي رِوَايَةٍ وَضَعُ بَدَلٍ تَزَعُ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ قَالَ

حدیث منکر است و در روایت دیگر وضع آمده است در بدل نزاع و زید بن ارقم گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ هَذِهِ الْحُشُوشَ خُضْرَةٌ فَإِذَا آتَى

فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم چنان میفرمود که این ها جای حاضر شدن جن و شیاطین اند پس چون بیاید

أَحَدُكُمْ الْخَلَاءُ فَلْيَقُلْ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

یکی از شما یا نجس را باید که پناه بگوید و بگوید این کلمه را که اعوذ بالله من الخبث والخبائث رواه ابوداؤد

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَلِيٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

د ابن ماجه و روایت از علی رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مِثْرُ مَا بَيْنَ آعَيْنِ الْجَنِّ وَعَوْرَاتِ بَنِي آدَمَ إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْخَلَاءُ أَنْ

پرده در میان چشمهای جن و اندام شرم آویزان چون در آید یکی از شما محل قضای حاجت را اینست

يَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ وَآلِ الزَّمْذِمِيِّ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ لَمَّا قَدِمَ

که بگوید بسم الله رواه ترمذی و روایت است از ابن مسعود رضی الله عنه گفت هرگاه که آمدند

وَقَدِ الْجَنُّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ أُمَّتَكَ

ایشان بریان بر آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفتند ای پیغمبر خدا نبی کن امت خود را

أَنْ يَتَّبِعُوا بِعِظْمِ أَوْسَرَوْثَةٍ أَوْ حِمَّةٍ فَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ لَنَا فِيهِمَا ذُرْقًا

از استیجا کردن ایشان با استخوان یا سرکین یا انگشت زیرا که خدا متعالی گردانید بر ما در این سه چیز روزی

فَنَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

پس ای کرد ما را پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم از آن رواه ابوداؤد

بَابُ السَّوَالِ

این باب در بیان مسوأل کردن است

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرُ

روایت است از عائشه رضی الله عنها گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم ده فعلت

مِّنَ الْفِطْرَةِ قَصٌّ لِّشَارِبِ إِعْفَاءِ النَّحْيَةِ وَالسَّوَالِ وَإِسْتِثْقَا

از فطرت است کوتاه کردن سبقت دهن و گزاشتن ریش و مسوأل کردن و آب در بینی

الْمَاءِ وَقَصُّ الْأَظْفَارِ وَغَسْلُ الْبَرَاكِحِ وَتَقْلُيبُ الْإِبْطِ وَحَقُّ الْعَانَةِ

کردن و گرفتن ناخنها و شستن بندهای انگشتان و برکندن سوی بدلی و سندن موهای زاید

وَأَيْتِقَاصُ الْمَاءِ يَغْنِي الْاسْتِنْجَاءَ قَالَ الرَّاَوِيُّ وَنَسِيتُ الْعَاشِرَةَ إِلَّا أَنَّ

والم کردن آبست یعنی راوی گوید مرا و استنجاء باشد و گفت راوی حدیث دوازدهم را که من فراموش کردم فصلت دهم را که اینک

يَكُونُ الْمَضْمُونَةُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

باشد مضمونه رواه مسلم و مرویت از عایشه رضه گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّوَالُ مَطْهُرَةٌ لِلْفَحْرِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ سَوَاهُ

صلی الله علیه وسلم سواک پاک کننده است مردمن را و راستی کننده پردردگار را رواه

الشَّارِفِيُّ وَأَحْمَدُ وَالدَّارِمِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَرَوَى الْبُخَارِيُّ فِي صَحِيحِهِ الْأَمْسَانِي

الشارفی و احمد و الدارمی و النسائی و روایت کرد بخاری در صحیح خود باینسانند

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعُ

و مرویت از ابی ایوب رضه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم چهار فصلت اند

مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْحَيَاءُ وَبُرُؤَى الْخِتَانِ وَالتَّعَطُّرُ وَالسَّوَالُ

از سننهای پیغمبران سابقین یکی حیاست و روایت کرده می شود و ختنان بجا می جیاد و استعمال بوی خوش نمودن سوم سواک

وَالنِّكَاحُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و چهارم نکاح کردن است رواه ترمذی و روایت است از ابی امامه رضه که پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا جَاءَنِي جَبْرِئِيلُ قَطُّ إِلَّا أَمَرَنِي بِالسَّوَالِ

صلی الله علیه وسلم گفت بنده جبرئیل هرگز مرا نکرآمد که امر کرد مرا بمسواک کردن

لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ أُخْفِيَ مُقَدِّمِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ

بر آئینه ترسیدم از بس میباید که پست کنم پیشین دهان خود را رواه احمد و مرویت از انس رضه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ كَثُرْتُ عَلَيْكُمْ فِي السَّوَالِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بر آئینه تحقیق بسیار کردم بر شما سخن از مسواک رواه البخاری

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَقْضِلُ الصَّلَاةَ

و روایت است از عایشه رضه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم زیاد می شود در ثواب نماز یک

الَّتِي يُسَاكُنُ لَهَا عَلَى الصَّلَاةِ الَّتِي لَا يُسْتَأْذَنُ لَهَا سَبْعِينَ ضِعْفًا وَفَا

مسواک کرده شد بر آوی بر نماز که مسواک کرده نباشد و بر آوی بر نقاد چند روایت کرد

الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَكَانَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنُ حَبَّانَ قَالَ قُلْتُ

بیہقی در شعب ایمان و روایت از محمد بن یحیی بن حبان رضی گفت گفتم

لِعَبِيدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَرَأَيْتَ وَضُوءَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ

بن مر عبید الله بن عبد الله بن عمر را خبر ده مرا از وضو عبید الله بن عمر

لِكُلِّ صَلَاةٍ طَاهِرًا كَانَ أَوْ غَيْرَ طَاهِرًا عَنْ أَخَذَهُ فَقَالَ حَدَّثَنِي عَنْ أَهْلِ

برای هر نماز وضو باشد یا نه وضو از که گرفته است پس گفت که حدیث کرد و اسرار

بَنْتُ زَيْدٍ بْنِ الْخَطَّابِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ حُظَلَةَ بْنَ أَبِي عَامِرٍ الْقَسِيلِ

دختر زید بن خطاب برستیک عبد الله بن حنظل بن ابی عامر عقیل

حَدَّثَنَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ أُمْرًا بِالْوُضُوءِ لِكُلِّ

حدیث کرد اسانیت زید را برستیک آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود امر کرده شده بود برای هر

صَلَاةٍ طَاهِرًا كَانَ أَوْ غَيْرَ طَاهِرًا شَقَّ ذَلِكَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

نماز با وضو باشد یا نه وضو پس هرگاه که سخت آمد آن بر پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمْرًا بِالنَّيِّ وَالْوُضُوءِ وَوَضَعَ عَنْهُ الْوُضُوءَ الْأَمِينَ

علیه وسلم امر کرده شد بمسواک کردن نزدیک بر نماز و نهاده شد از زمره شریف آنحضرت وضو نکرد

حَدَّثَنَا قَالَ كَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَرَى أَنَّ بِهِ قُوَّةً عَلَى ذَلِكَ فَقَعَلَهُ حَتَّى

از جهت بیوضوئی گفت عبید الله پس بود عبید الله که اعتقاد میکرد که مردی را قوت بر این پس نکرد انکار اما آنکه

مَا رَوَاهُ أَحْمَدُ كِتَابُ الصَّلَاةِ وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ

مروا رواه احمد این کتاب صلو است و بر پا دارید نماز را

وَاقُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ

و بدید زکوة را و فرمان برداری کنید پیغمبر را بود که بر شما رحم کرده شود مدد طلبید بر شکیبایی

وَالصَّلَاةُ وَرَأَيْنَا كَبِيرًا ۖ اَلَا عَلَى الْخَاشِعِينَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ اَنَّهُمْ مُلَاقُوا

و نماز و بر آینه نماز دشوار است مگر بر فروتنی کنندگان آنانکه میدانند که ایشان ملاقات خواهند کرد

رَبِّكُمْ وَاَنَّهُمْ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۚ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ الصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ

با پروردگار خویش و آنانکه ایشان یوسه وی باز خواهند گشت محافظت کنید بر همه نمازها و بر نماز میانه

وَقَوْمُوا اِلَيْهِ قَانِتِينَ ۚ فَاصْبِرْ عَلٰی مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ

و بایستید برای خدا فرمان بردار شده پیش صبر کن بر آنچه میگویند و بپای یاد کن همراه ستایش پروردگار خود پیش از آمدن

الشَّمْسِ قَبْلَ الْغُرُوبِ ۚ وَ مِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ ۚ وَاٰذَ بَارِ السُّجُودِ

آفتاب پیش از فرو شدن و در بعضی اوقات شب پس بپای یاد کن خدا را و عقب نماز نیز

بَابُ مَا جَاءَ فِي الرَّغِيبِ فِيهَا

باب احادیثی که در ترغیب آن وارد شده اند

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ اَتَامُوا الصَّلٰوةَ وَ اَتَوُا الزَّكٰوةَ لَهُمْ

بر آینه کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای شایسته و رسیده نماز را و دادند زکوة را مرایشان راست

اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۚ اَقِمِ الصَّلٰوةَ

نزد ایشان نزد یک پروردگار ایشان و نیست ترس برایشان و ندایشان اندوختن شوند بر یاد دار نماز را

لِدُلُوكَ الشَّمْسِ اِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ۚ اِنَّ الْقُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ

وقت زوال آفتاب تا هجوم تاریکی شب لازم گیر قرآن خواند فجر را بر آینه و آن خواندن فجر را

مَشْهُودًا ۚ وَاَمَّا ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ

عاصم میخواند قرآن و روایت است از ابن مسعود رضی الله تعالی عنه گفت پرسیدم پیغمبر خدا را

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَيُّ اَلْعَمَالِ حَبُّ اِلَى اللهِ قَالَ الصَّلٰوةُ لَوْ قَتَلَهَا

صلی الله علیه وسلم کدام عمل از اعمال محبوب است نزد خدا گفت نماز اگر از بین بردی

قُلْتُ ثَمَّ اَيُّ قَالَ بَرُّ الْوَالِدَيْنِ قُلْتُ ثُمَّ اَيُّ قَالَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللهِ

گفتم پس کدام گفت نیکی کردن به مادر پدر گفتم پس کدام فرمود کارزار کردن با کافران در راه خدا

جزء ۱۵ رکوع ۱۵

جزء ۱۶ رکوع ۱۶

جزء ۱۷ رکوع ۱۷

جزء ۱۸ رکوع ۱۸

قَالَ حَدَّثَنِي بِهِمْ وَلَوْ اسْتَرَدُّهُ لَزَادَ فِي مُتَّفَقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ

گفت این مسعودی حدیث کرد مرا آنحضرت باین احوال اگر طلبیاد میکردم این شخصت بر این زیاد میکرد و متفق علی مرویت از ابی ذر

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ زَمَنَ الشِّتَاءِ وَالْوَرَقُ تَهَافَّتُ

برستی که پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم بیرون آمد و زمستان و حال آنکه برگها درختان می افتاد و پیا پی

فَأَخَذَ بِنُصْنَيْنٍ مِنْ شَجَرَةٍ قَالَ فَجَعَلَ ذَلِكَ الْوَرَقُ تَهَافَّتُ وَقَالَ

پس گرفت آنحضرت دو شاخ را از درختی گفت ایوه پس نهادن گرفت برگهای آن درخت و بیشتر از این بطور خود می افتاد و گفت ایوه

فَقَالَ يَا أَبَا ذَرٍّ قُلْتُ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ إِنَّ الْعَبْدَ الْمُسْلِمَ

پس فرمود آنحضرت ای ابو ذر گفتیم خدمت استند ام ای رسول خدا فرمودید برستیک بر بنده مسلمان

لِيَصِلَ إِلَى الصَّلَاةِ يُرِيدُ بِهَا وَجَهَ اللَّهِ تَعَالَى فَتَهَافَّتُ عَنْهُ ذُنُوبُهُ كَمَا

بر آید میگذارد نماز را در عالمیکه میخواهد بان نماز ذات خدا تعالی پس پیوسته می افتد از بنده گناهان او چنانکه

تَهَافَّتُ هَذَا الْوَرَقُ عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ

می افتد این برگها از این درخت رواه احمد و مرویت از زید بن

خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى

نماز جهنی را گفت فرمود پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم هر که نماز بخواند

تَجِدَ تَيْنَ لَا يَمُوتُ فِيهَا تَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ رَوَاهُ

دو رکعت را که سمود و غفلت نکند رآن پیامبر خدا را هر چه گذشته است از گناه و سه رواه

أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

احمد و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم

الصَّلَاةُ الْفَتْحُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ

نمازهای پنجگانه و نماز جمعه تا جمعه دیگر و روزه رمضان تا رمضان دیگر

مُكَفِّرَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنِبْتَ الْكِبَايِرَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ

محو کننده گناهان آنرا که واقع شده اند میان آنها و بزرگ گناهان را اگر اجتناب کنی و بزرگ گناهان را اگر اجتناب کنی و بزرگ گناهان را اگر اجتناب کنی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا يَأْتِي بِحَدِّكُمْ

گفت فرمود پیر خدا صلی الله علیه وسلم خیر دیدم مرا اگر نهایت شود که جوی روانست بر در خانه بیفتد از شما

يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلُّ يَوْمٍ خَمْسًا هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرْنِهِ شَيْءٌ قَالُوا لَا يَبْقَى مِنْ

که غسل میکند وی در آن جوی هر روز پنج وقت آیا باقی می ماند از چرک و بوی بدی بماند گفتند باقی نمی ماند

دَرْنِهِ شَيْءٌ قَالَ فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَاةِ الْحَسَنَةِ تَحْوِي اللَّهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا

از چرک وی چیزی فرمود پس آنحال نمازهای پنجگانه است که محو میکند خدا استغالی با آنها گناهان

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه در روایت است از عبادة بن صامت نقل گفت فرمود پیر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسُ صَلَوَاتٍ افْتَرَضَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ أَحْسَنِ

صلی الله علیه وسلم پنج نماز است که فرض گردانیده است آنها را خدا تعالی سبکترین

وَضُوءُهُنَّ وَصَلَهُنَّ لَوْ قِيَّتَيْنِ وَاتَرَدُّ كَوْعُهُنَّ وَخُشُوعُهُنَّ كَانَتْ

وضو آن نمازها و بگذارد آنها را در وقت شان و پشیمان بجا آوردن کو عشان خشوع و خضوع شانه می باشد

لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ فَلَيْسَ لَهُ عَلَى اللَّهِ

عهد بر خدا تعالی عهد که بپاورد مرا و کسی که نکرده آنرا بگذارد نماز بر آن و چه بسا عیبت مرا و بر خدا

عَهْدٌ إِنْ شَاءَ غُفِرَ لَهُ وَإِنْ شَاءَ عَذِّبَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ

عهد لازم اگر میبخشد آمرزد او را و اگر بخواهد عذاب کند او را رواه احمد و ابوداود و روایت کرد

مَالِكٌ وَالنَّسَائِيُّ وَحَوْصَلَةُ بْنُ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مالک و نسائی مانند آن روایت است از ابی امامه رضی الله عنه گفت فرمود پیر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْتِمُكُمْ وَصُومُوا شَهْرَكُمْ وَادُّوا زَكَاةَ

صلی الله علیه وسلم بگردانید ماه خود را و روزه دارید ماه خود را که رمضان است و بپردازید زکوة

أَمْوَالِكُمْ وَأَطِيعُوا ذَا أَمْرٍ كُنْتُمْ تَدْخُلُونَ أَجَنَّةَ رَبِّكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ

مالها را بخور و اطاعت کنید فرمانروایی که میگردانید خود را در آنجا بخت بپردازید خود را در آنجا احمد و ابن

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ إِنَّ رَجُلًا أَصَابَ مِنْ امْرَأَةٍ قُبْلَةً فَأَتَى

و مرویت از ابن مسعود گفت بدستی که مردی رسید از زنی بوسه را پس آمد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى وَأَقِمِ الصَّلَاةَ

پیغمبر را صلی الله علیه وسلم پس خبر داد آنحضرت را پس فرمود خداوند تعالی این آیه را در بار نماز را

طَرَفِي النَّهَارِ وَرُفَأَ مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّعَاتِ

در هر طرف روز و بگذارد نماز در چند ساعت که نزدیک بروزند بدستی که نیکی می برند بدی را را

فَقَالَ الرَّجُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْسَ هَذَا قَالَ لَجَمِيعٍ أَقَمْتُ كُلَّيْهِمْ وَفِي رِوَايَةٍ

پس گفت آنغزای پیغمبر خدا که است این علم فرمود آنحضرت همه است در روایت دیگر این چنین است

لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقَمْتُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَارَةَ بْنِ رُوَيْبَةَ

در هر کسی را که عمل کند بجنات از است من متفق علیه و مرویت از عماره بن ربیع

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَنْ يَلِجَ النَّارَ أَحَدٌ

گفت شنیدم پیغمبر خدا را صلی الله علیه وسلم که میگفت البته در نیاید آتش دوزخ را کسی که

صَلَّى قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ قَبْلَ غُرُوبِهَا يَغْنِي الْفَجْرَ وَالْعَصْرَ وَالْأُصْلُ

نماز که از پیش از طلوع آفتاب پیش از غروب قنای یعنی نماز فجر و نماز عصر را رواه مسلم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی هریره که گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ وَيَجْمَعُونَ فِي

در یکدیگر فرود می آیند در میان شما جماعت فرشتگان در شب و جماعت از فرشتگان در روز و جمع میشوند این جماعت در

صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الْعَصْرِ ثُمَّ يُعْرَجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ فَيَسْأَلُهُمْ

نماز فجر و در نماز عصر پستتر بالا میروند آن کسانیکه شب کردند در میان شما پس می پرسد ایشان را

رَبُّهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ تَرَكْنَا هُمْ

پروردگارشان و مال آنکسوی تعالی داننا تراست باحوال بندگان چگونه گذاشته ای بنده گان ما پس میگویند گذاریم ایشان را

وَهُوَ يُعَلِّمُونَ وَآتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ **وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ**

در حالتیکه ایشان نماز میکردند و آدمیم در حالتیکه ایشان نماز میکردند متفق علیه و مرویت از ابی هریره رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي السَّيِّدِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم اگر بدانند مردم ثوابی که در اذن گفتن است

وَالصَّوْفِ وَلَوْ كُنْتُمْ حِدًّا وَلَا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا وَ لَوْ

و در یکا فتق صوف اول پسترنیابند مگر آنکه قرعه بینند از ندر آن بر آیدند قرعه می اندازند و اگر

يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّجْرِ لَا سَتَبْقُوا إِلَيْهِ وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَةِ وَالصُّبْحِ

بدانند قضیلتی که در سیم روز رفتن است بر آیدند بیستی می بینند بسو آن و اگر بدانند قضیلتی که در گزاردن نماز عشاء و صبح

لَا تَوْهَمَا وَلَوْ حَبَوَا مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ **وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى**

بر آیدند بمانند آنرا رونده بر سر دودست و سینه متفق علیه و مرویت از ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ صَلَاةٌ أَثْقَلُ عَلَى الْمُنَافِقِينَ مِنَ الْفَجْرِ وَالْمِثَاءِ وَلَوْ

علیه وسلم نیست پنج نمازی گران تر بر منافقان از نماز یا مداد و نماز صفتن و اگر

يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَا تَوْهَمَا وَلَوْ حَبَوَا مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ **وَعَنْ عُثْمَانَ**

بدانند قضیلتی که در این دو نماز است بر آیدند می آیدند این دو نماز اگر بطریق جو باشد و مرویت از عثمان رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى الْمِثَاءَ فِي جَمَاعَةٍ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسی که بگذارد نماز عشاء را بجماعت

فَكَأَنَّمَا قَامَ نِصْفَ اللَّيْلِ وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ

پس چنانکه نماز گذاردیم شب و کسی که گذارد نماز فجر بجماعت پس گویا نماز گذارد

كُلَّهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ **وَعَنْ سَلْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ**

تمام شب رهاه مسلم و مرویت از سلمان رض گفت شنیدم پیغمبر خدا را صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ غَدَا إِلَى صَلَاةِ الصُّبْحِ غَدَاً بِرَأْيَةِ الْإِيمَانِ وَمَنْ غَدَا

و سلم میگفت کسیکه بیاورد بیک نماز یا مداد میرود برایت ایمان و کسیکه یا مداد برود

إِلَى السُّوقِ غَدًا بِرَأْيِ إِبْلِيسَ دَوَّالِ بْنِ مَاجَةَ عَنْ أَبِي عُمَرَ قَالَ

بوی بازار میرود برایت ابلیس و دوا ابن ماجه و مرویت از ابن عمر رضی الله عنه گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلَوَاتِكُمْ

فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بگردانید در خانه های خود چیز از نماز بار شما

وَلَا تَتَّخِذُوا هَاقِبُومًا مُتَّفِقًا عَلَيْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

و مگر به خانه های خود را مانند گور متفق علیه و مرویت از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم نزدیک ترین بودن بنده از آفریده کار خود حاصل است در حالیکه بنده

سَاجِدًا فَكَثِّرُوا الدُّعَاءَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

سجده کننده است پس زیاد کنید دعا در حال سجده رواه مسلم و مرویت از وی رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَرَأَ ابْنُ آدَمَ التَّجْدَةَ فَجَعَلَ اعْتَزَلَ الشَّيْطَانُ

صلی الله علیه و سلم چون میخواند آدمی زاد که تبه سجده یا پس سجده میکند گوشه میگردد دیو لعین

يَبْكِي يَقُولُ يَا وَيْلَتَى أَمْرُ ابْنِ آدَمَ بِالسُّجُودِ فَجَعَلَ فَلَهُ الْجَنَّةُ وَأَمْرَتْ

در حالیکه میگرید میگوید ای وایله امر آدمی زاد بسجده پس سجده کرد پس او را بهشت روزی باشد و امر کرده شد من

بِالسُّجُودِ فَابْتِئَتْ فَلِيَ النَّارَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ عَنْ رِبْعَةَ بْنِ كَعْبٍ

بسجده پس برآردم از سجده پس روزی شد مرا آتش رواه مسلم و روایت است از ربعه بن کعب رضی الله عنه

قَالَ كُنْتُ أَبِيتَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَيْتُهُ بِوَضُوءٍ

گفت بودم من کربش میکردم با حضرت صلی الله علیه و سلم پس می آوردم برای آنحضرت آب وضو را

وَحَاجَّتُهُ فَقَالَ لِي سَلْ فَقُلْتُ أَسْأَلُكَ مُرَافَقَتَكَ فِي الْجَنَّةِ قَالَ وَغَيْرَ

و دیگرم خدمت های دیگر او را پس فرموده بخواه گفتن میخوانم از تو همراه تو بودن در بهشت فرمود چیزی دیگر نخواهد

ذَلِكَ قُلْتُ هُوَذَا قَالَ فَأَعِنِّي عَلَى نَفْسِكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

گویند چیزی پس عظیمت گفتم مقصود من بهشت است فرمود پس باری و بدو کن مرا ای نفس خود بسیار بگردان

سخن فایده انگیزه و توبه
و توبه توبه باشد
باز آتش حال
جبهه است

عَنْ مَعْدَانَ بْنِ طَلْحَةَ قَالَ لَقِيتُ ثَوْبَانَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و مرویت از معدان بن طلحه که گفت پیش آمدم ثوبان را که از او کرده آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ أَعْمَلُهُ يُدْخِلُنِي اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ فَكَتَبَ

علیه وسلم بود پس گفتم خبر ده مرا از کاری که کنم آن کار را تا در آمد مرا خدا استعالی بسبب آن کار بهشت را پس نماز و غیره

ثَوْبَانُ فَكَتَبَ ثَوْبَانُ لِي الثَّلَاثَةَ فَقَالَ سَأَلْتُ عَنْ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ

یا نبی صلی الله علیه و آله پرسیدم او را یا رسول الله پرسیدم من از این عمل بهیجا میسر خدا را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ فَإِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ

صلی الله علیه وسلم پس فرمود بر تو یاد که بسیار سجده کنی پس بدستی که توانی کنی هر خدا را را

سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْكَ بِهَا خَطِيئَةٌ قَالَ

سجده مگر آنکه بر میدارد ترا خدا استعالی بسبب آن سجده یا نیز بر تو کم میکند از تو بسبب آن سجده گناهان را گفت

مَعْدَانُ ثُمَّ لَقِيتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ يُوشِكُ مَا قَالَ لِي ثَوْبَانُ

معدان پس ملاقات کردم ابو درودا پس پرسیدم او را نیز پس گفت مرا مانند آنچه گفت بود مرا ثوبان

رَأَاهُ مُسْلِمٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَتْ الصَّلَاةُ خَمْسِينَ وَالْفُضْلُ

رواه مسلم و روایت است از ابن عمر که گفت بوده است نماز پنججاه گانه و غسل

مِنَ الْجَنَابَةِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَغَسَلَ الْيَوْمَ مِنَ الثَّوْبِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَلَمْ يَزَلْ

از جنابت هفت مرتبه و شستن لباس از بار چوبه هفت بار پس همیشه بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلُ حَتَّى جُعِلَتْ لَهُ خُمَاةٌ وَغُسْلُ

رسول خدا صلی الله علیه وسلم که سوال میکرد تا آنکه گردانیده شده نماز پنججاه و غسل

الْجَنَابَةِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَغَسَلَ الثَّوْبَ مِنَ الْيَوْمِ مَرَّةً سَمَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

از جنابت یک مرتبه و شستن لباس از یوم یک مرتبه رواه ابو داود

بَابُ مَا جَاءَ فِي أَثَرِ تَارِكِ الصَّلَاةِ

باب احادیثی که در او آمده است در گناه ترک کنند نماز

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ

و مرویت از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ گفت شنیدم از پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کہ می گفت بدرستی کہ

أَوَّلُ مَا يَحْسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ فَإِنْ صَلَحَتْ

سختن چیزیکہ محاسبہ کردہ شود بسبب آن چیزیندہ روز قیامت از عمل و نماز اوست پس اگر درست کہ نماز

فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ وَإِنْ فَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ فَإِنْ نَقَصَ مِنْ فَرِيضَتِهِ شَيْءٌ

پس تحقیق نجات و نجات یافت آن مردو اگر ناسد شد آن نماز پس تحقیق زنا پیدا و فاسد شد آن نماز پس اگر ناقص شود از فریضہ

قَالَ الرَّبُّ تَبَارَكَ تَعَالَى أَنْظِرُوا أَهْلَ الْعَبْدِ مِنْ تَطَوُّعٍ فَيَكْمَلُ بِهَا مَا انْتَقَصَ

بگوید پروردگار تبارک و تعالی بر بنیدیا یا هست مر بنده مرا چیزی از نفل تا کامل کرده شود بسبب آن نفل اینکہ کما نقص شده است

مِنَ الْفَرِيضَةِ ثَوْبٌ يَكُونُ سَائِرُ عَمَلِهِ عَلَى ذَلِكَ وَفِي رِوَايَةٍ ثَوْبُ الزَّكَاةِ

از فرقی او پستری می باشد باقی عمل او بر این طور و در روایت دیگر همچنین است پستری زکوة

مِثْلَ ذَلِكَ ثَوْبٌ تَتَوَخَّدُ الْأَعْمَالُ عَلَى حَسْبِ لِكَ رِوَاةُ أَبِي دَاوُدَ وَرِوَاةُ

مانند آن پستری مواخذہ کردہ شود اعمال بر این طریق رِوَاةُ ابوداود و رِوَاةُ

أَحْمَدُ عَنْ وَجْدٍ وَعَنْ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ الْخَنَفِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

احمد از روی و روایت است از طلق بن علی خنفی رضی اللہ عنہ کہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى صَلَاةِ عَبْدٍ لَا يُقِيمُ فِيهَا صَلَاةَ

اللہ علیہ وسلم قبول نمی کند خدا ای بر نماز بنده را کہ راست نمی کند استخوان پشت خود را

بَيْنَ خُشُوعٍ وَسُجُودٍ هَارٍ وَأَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در رکوع و سجود نماز رِوَاةُ احمد و مرویت از ابن عمر رضی اللہ عنہ کہ گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي تَفُوتُهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ فَكَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم آن کسی کہ فوت شود و او را نماز عصر گویا نقصان کرده شد اهل خانه او

وَمَا لَهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و ما له متفق علیہ و از بریدہ روایت است کہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ فَقَدْ حَبَطَ عَمَلُهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

علیه وسلم کسی ترک کند نماز عصر دیده و دانسته پس تحقیق باطل شود تمام عمل او رواه بخاری

وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ أَوْصَانِي خَلِيلِي لَنْ لَا تُشْرِكَ بِإِلَهِ شَيْئًا

روایت است از ابی ذر گفت وصیت کردم از دوست من که شریک گردان بخدا چیزی را

وَأَنْ تُقَطِّعَ وَحُرِّقَ وَلَا تُتْرَكَ صَلَاةٌ مَكْتُوبَةٌ مُتَعِدَّةٌ أَمِنْ تَرْكِهَا

اگر پاره پاره شوی و سوخته شوی و ترک کن نماز فرض را دیده و دانسته پس هرگز ترک کند نماز فریضه را

مُتَعِدَّةٌ أَفْقَدَ بَرِيَّتَ مِنْهُ الذِّمَّةُ وَلَا تُشْرَبُ الْخُرْفَانِمَا مِفْتَاحُ كُلِّ

دیده و دانسته پس نیز ارشد از وی عهد مسلمانی و منوشن بطراب را پس بدستیکه آن کلید همه

شَرٍّ وَالْأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ كَانَ أَصْحَابُ

پدی است رواه ابن ماجه و روایت است از عبد الله بن شقیق گفت بودند یاران

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرُونَ شَيْئًا مِنَ الْأَعْمَالِ تَرْكُهُ كُفْرًا

پیغمبر صلی الله علیه وسلم اعتقاد نمیکردند هیچ عملی را که ترک و کفر باشد

غَيْرِ الصَّلَاةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ

جز نماز رواه ترمذی و روایت است از عبد الله بن عمرو بن عاص رضی

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ ذَكَرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا فَقَالَ مَنْ جَافَظَ

از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم که آنحضرت ذکر کرده نماز را روزی پس فرمود کسیکه شکایتی کند

عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا وَبُرْهَانًا وَنَجَاتٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَنْ لَمْ يُجَافِظْ عَلَيْهَا

بر نماز باشد مرا نور است و برهان و نجات و کسیکه محافظت نکند بر نماز

لَمْ تَكُنْ لَهُ نُورًا وَلَا بُرْهَانًا وَلَا نَجَاتٌ وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَعَ قَارُونَ وَ

نباشد مرا نور و برهان و نجات و روز قیامت با قارون که تارون و

فِرْعَوْنُ وَهَامَانَ وَآبِي بَنْ خَلِيفٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالدَّارِمِيُّ وَابْنُ أَبِي

فرعون و هامان است و ابی بن خلف را روایت کرد از احمد و دارمی و ابی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ مَعْمَرٍ

در شعب الایمان و روایت است از عمرو بن شعیب و او از پدر خود و او از جد او معمر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرُّوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم امر فرزندان خود را به نماز گزاردن

وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ وَاضْرِبُوا عَنْهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ سِنِينَ وَ

حال آنکه ایشان هفت سال باشند و بزنید بر ایشان خود را به گزاردن نماز چون ده ساله شوند و

فَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ دَوَاهُ أَبُودَاوُدَ وَكَذَارَ الْأُفَى شَرْحُ الشُّعْرِ عَنْهُ

جدا کنی بین ایشان در جایگاه درویشی را ابوداود و بگذازد آفتاب شرح شعر از او

وَفِي الْمَضَاجِعِ عَنْ سَبْرَةَ بْنِ مَعْبُدٍ عَنْ بَرِيدَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در مضاجع روایت کرد از سبره بن معبد و روایت است از بریده را گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ

صلی الله علیه وسلم عهد و امانت که در میان ما و میان ایشان است نماز است پس کی که نگذارد نماز را

فَقَدْ كَفَرَ وَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتَّيَّاسِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

پس تحقیق ظاهر شده کفر او روایت کرد این حدیث را احمد و ترمذی و تئاسی و ابن ماجه

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از جابر را گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

بَيْنَ الْعَبْدِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

حدیثی واقع شده است میان بنده و میان کفر همین نماز است روایت کرد این حدیث را مسلم

بَابُ تَجْزِيلِ الصَّلَاةِ

باب احادیثی که در تفصیل محلت نماز وارد شده اند

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

نگه دارید بر نمازها و بر نماز میانه که نماز عصر است ایستد برای خدا فرمان بردار شده

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَوْ أَنَّ

در روایت است از ابن عمر گفت فرموده پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم اول وقت

مِنَ الصَّلَاةِ رِضْوَانُ اللَّهِ وَالْوَقْتُ الْآخِرُ عَفْوُ اللَّهِ وَهُوَ الْتَمِيزُ **وَعَنْ**

از نماز سبب رضا است خدا تعالی است و گذاردن نماز در آخر وقت عفو خداست رواه ترمذی در روایت است

عَلِيٍّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا عَلِيُّ ثَلَاثٌ لَا تُؤَخِّرُهَا الصَّلَاةُ

از علی علیه السلام بدستیکه پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم فرمود ای علی سه وقت است تاخیر نکن در آن یکی نماز

إِذَا تَتَّوَلَّيْتَ وَالْجَنَازَةَ إِذَا أَحْضَرْتَ وَالْأَيُّومَ إِذَا وَجَدْتَ لَهَا كُفُورًا **وَأَهْلُ**

چهار بایه دوم جنازه و تنبیه حاضر شود سوم زنی بے شوهر و تنبیه بیایی مراد را کفو رواه

الْتِمِيزُ **وَعَنْ** رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ كُنَّا نَصِلُ الْمَغْرِبَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

ترمذی در روایت است از رافع بن خدیج گفت بودیم که میگذشتیم نماز مغرب را با پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَنْصَرِفُ أَحَدُنَا وَرَأَيْتُهُ لَيُصْرِمُوهُ أَقْبَعَ نَبْلَهُ مُتَّفَقٌ

صلی الله علیه وسلم پس میگشت یکی از ما و حال آنکه وی برائین میبید جاها و افتاد و تیرای خود را متفق

عَلَيْهِ **وَعَنْ** أَبِي أَيُّوبَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و روایت است از ابی ایوب گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

لَا يَزَالُ أَحَبُّ إِلَيَّ بِخَيْرٍ وَقَالَ عَلَى لِفُطْرَةٍ مَا لَوْ بَوَّخُوا الْمَغْرِبَ إِلَى أَنْ

همیشه اندامت من پیوسته به نیکی گفت همیشه اندر آخر پیش از سلام مداوم که تاخیر نکنند نماز مغرب را

تَشْتَبِكَ الْجُؤْمُورُ وَأَهْلُ ابُودَاوُدَ **وَعَنْ** النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ قَالَ

مختلط شوند ستار با رواه ابوداود و مردلیست از نعمان بن بشیر گفت

أَنَا أَعْلَمُ بِوَقْتِ هَذِهِ الصَّلَاةِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ

من دانایترم بوقت این نماز که نماز عشاء پسین باشد میگذارد و پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصِلُ السُّقُوطَ الْعَمَلُ لِثَلَاثِينَ دَوَاةً أَبُودَاوُدَ وَالْذَّارِقُ

صلی الله علیه وسلم آنرا در وقت افتادن ماه و در بیست و سه روز رواه ابوداود و دارمی

وَعَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از رافع بن خدیج ر.ع گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

أَسْفَرُوا يَا لُجَجَرُ فَإِنَّهُ أَكْظَمُ لِلْأَجْمِرِ وَأَهْلُ التَّمِيزِ وَأَبُودَاوُدَ وَالْكَارِمِ

آسفار کنید در مجر و در روشنی بگذارید آنرا پس بدو سیه که اسفد بزرگ است از جهت مکر و کلاه که از تن می آید و اوداو

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اشْتَدَّ

و در روایت از ابی هریره ر.ع گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم وقتی که سخت شود

الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا بِالصَّلَاةِ وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ بِالظُّهْرِ

گرمی پس سردی کنید بنهار و در روایت بخاری از ابی سعید لفظه بالظهر واقع شده

فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فِتْنٍ جَهَنَّمَ وَاشْتَكَيْتُ النَّارَ إِلَى رَبِّهَا فَقَالَ لَتَ

زیرا که سختی گرمی از جوشیدن دوزخ است و گفت که آتش بسوی پروردگار خود پس گفت

يَا رَبِّ كُلُّ بَعْضٍ بَعْضًا فَإِنْ لَمْ يَنْفَسِ نَفْسٌ فِي الشِّتَاءِ

پروردگار من خود را اجزاء من بکلیک را پس دستوری از پروردگار آتش را بدو نفس را آوردن می در زمستان

وَنَفْسٌ فِي الصَّيْفِ أَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الْحَرِّ وَأَشَدُّ مَا تَجِدُونَ

و می دیگر در تابستان سخت تر از آنچه می یابید شما از گرمی و سخت تر از آنچه می یابید شما

مِنَ الزَّمْرِ بِرِمْثٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيِّ فَأَشَدُّ مَا تَجِدُونَ

از سردی از آن دو نفس است متفق علیه در روایت دیگر بخاری را چنین آمده است پس سخت تر از آنچه می یابید شما

مِنَ الْحَرِّ مِنْ سَمُومٍ أَوْ أَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الْبَرْدِ مِنْ زَمْرِ بِرِمْثٍ هَا

از گرمی پس از دم گرم آتش است و سخت تر از آنچه که می یابید شما از سردی پس از دم سرد او است

بَابُ فَضْلِ الْأَذَانِ وَاجَابَةِ الْمُؤَذِّنِ

باب احادیثی که در فضیلت اذان و اجابت مؤذن وارد شده اند

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی سعید خدری ر.ع گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

در روایت است از ابی سعید خدری ر.ع گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

در روایت است از ابی سعید خدری ر.ع گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ لَا يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ جَنَّ وَلَا نَسْفُ لَا شَيْءَ إِلَّا شَهْدَ
 وسلم نمی شنوند غایت آواز مؤذن یا نه جن و نه انس و نه شیعی که اگر کسی بیدار باشد بر آن
 يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ معاوية رضي الله عنه قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 روز قیامت رواه البخاری و مرویت از معاویه رضی الله عنه گفت شنیدم پیغمبر خدا را صلی
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ أَطْوَلَ النَّاسِ عُنَا قِيَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ
 الله علیه وسلم که میگفت مؤذن آن گردن دراز ترند از مردمان روز قیامت رواه مسلم
 وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نُودِيَ
 و مرویت از ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم وقتی که آواز می شود
 لِلصَّلَاةِ أَدْبَرَ الشَّيْطَانُ لَهُ ضُرَاطٌ حَتَّى لَا يَسْمَعَ التَّائِذِينَ فَإِذَا قُضِيَ
 برای نماز پشت میدهد شیطان درحالی که نیز میزند تا نشنود اذان را پس چون تمام کرده شود
 الْبَدَأُ أَقْبَلَ حَتَّى إِذَا ثَوَّبَ بِالصَّلَاةِ أَدْبَرَ حَتَّى إِذَا أَقْبَلَ التَّوْبَةَ قَبَلَ
 اذان پیشتر آمد تا آنکه وقتی که اقامت گفته شود برای نماز پشت میدهد تا آنکه چون تمام کرده شد اقامت پیشتر می آمد
 حَتَّى يَخْطُرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ يَقُولُ أَذْكَرُ كَذَا أَذْكَرُ كَذَا لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ
 تا آنکه سوسه می اندازد و در میان مرد و میان نفس وی میگوید یاد کن چنین و یاد کن چنان یاد میدید چنین را که بنوی یاد آید
 حَتَّى يَطْلُرَ الرَّجُلُ لَا يَذْكُرُ كَمْ صَلَّى مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ
 تا آنکه میگریزد و مرد چنانکه درمی یابد که چند رکعت گذارده است متفق علیه و مرویت از ابی هریره رضی الله عنه گفت
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْإِمَامُ مُضَامِنٌ وَالْمُؤَذِّنُ مُؤْتَمِنٌ
 فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم امام بر خود گیرنده است کار و بار و مؤذن امانت دار است
 اللَّهُمَّ ارْشِدِ الْأَئِمَّةَ وَاعْفُ عَنِ الْمُؤَذِّنِينَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ
 خداوند راه راست نماز و امامان را و عیب از مؤذنان را رواه احمد و ابو داود و ترمذی
 وَالتَّافِي وَعَنْ أَبِي عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و تافعی و مرویت از ابن عباس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

یعنی اذان گفته میشود

مَنْ أَذَنْ سَبْعَ سِنِينَ مُحْتَسِبًا كَتَبَ لَهُ بِرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

کیک از آن گوید هفت سال برای طلب جبر نوشته شود بر او پیرای از آنش روایت کرده ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَابْنُ مَاجَةَ روایت است از عقبه بن عامر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجِبُ دَبُّكَ مِنْ أَعْيِ غَنَمٍ فِي رَأْسِ شَظِيَّةٍ لِلْجَبَلِ يُؤْذَنُ

علیه وسلم واجب دارد پروردگار تو از چاه شده گوسفندان در سر بلندی کوه که از آن میگوید

بِالصَّلَاةِ وَيُصَلِّيُ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ انْظُرُوا إِلَى عِبْدِي هَذَا يُؤْذَنُ

برای نماز میگوید و نماز را پس میگوید خدا ای بزرگ بفرشتگان نظر کنید بسوی بنده من که اینست از آن میگوید

وَيَقِيمُ الصَّلَاةَ يَخَافُ مِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لِعِبْدِي وَأَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ رَوَاهُ

و برپای دارد نماز را بیزد از من تحقیق آمرزیدم این بنده خود را و او را بهشت رواه

أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ابوداود و ترمذی و روایت است از ابن عمر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةٌ عَلَى كُتُبَانِ الْمَلِكِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَبْدٌ آذَى حَقًّا لِلَّهِ

علیه وسلم سه کس بر طهارت و شکند روز قیامت یکی بنده که حق گذارد حق خدا را

وَحَقٌّ مَوْلَاهُ وَرَجُلٌ أَمَرَ قَوْمًا وَهُمْ بِهِ رَاضُونَ وَرَجُلٌ شَادَى بِالصَّلَاةِ

و حق خداوند خود را دیگر مرد که امر کرد و بی را و ایشان از وی راضی اند و دیگر مرد که از آن میگوید پنج وقت

الْخَمْسِ كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ وَعَنْ

نماز را هر روز و شب را رواه ترمذی و گفت این حدیث غریب است و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلَّذِينَ يَغْفِرُ لَهُ مَدَى

ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم ای کسانی که از او میگوید تا اندازه

صَوْتِهِ وَيَشْهَدُ لَهُ كُلُّ رَطْبٍ يَابِسٍ شَهِدَ الصَّلَاةَ يَكْتَبُ لَهُ خَمْسٌ

آواز او و کواهی میسر برای او هر رطوبتی خشک و حاضر آئینده نماز را نوشته میشود و پنج

۹۱
تخلیه قطعه شریفه
فی السنین
بجمع البجاری جایی
و ترفع بیکر کوه

۹۲
بنی بر تفسیر که از آن بنده
که میگوید بنده را بیکر کوه
از آن از بنده است
غایت نفیست بیکر

وَعِشْرِينَ صَلَوةً وَيُكَفِّرُ عَنْهُ مَا بَيْنَهُمَا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

نماز و بیست و یک بار که واقع می شوند میان هر دو نماز رواه احمد و ابو داود و روایت است از

عُثْمَانُ بْنُ أَبِي الْعَاصِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْعَلْ لِي

از عثمان بن ابی العاصی گفت گفتم ای پیامبر خدا صلی الله علیه وسلم بگردان مرا

إِمَامَ قَوْمِي قَالَ أَنْتَ إِمَامُهُمْ وَاقْتَدِ بِأَضْعَفِهِمْ وَاتَّخِذْ مُؤَذِّنًا لَا يَأْخُذُ

ایمام قوم من فرمود تو امام قومی و اقتدا کن بضعیف ترین ایشان و بگیر مؤذن را که

عَلَى أَذَانِهِ أَجْرُ رَأْوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

بر اذان خود اجرت رواه احمد و ابو داود و روایت است از ابن عمر بن عبد ربیع که

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَذَّنَ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ وَ

اسم علیه وسلم فرمود کسی که اذان گوید دوازده سال واجب گردد مراد از ابراهیم و

كُتِبَ لَهُ بِتَأْذِينِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ سِتُّونَ حَسَنَةً وَلِكُلِّ إِقَامَةٍ ثَلَاثُونَ

و نوشته میشود مراد از اذان گفتن و بیست و شش مرتبه گفتن ثانی و هر اقامت را سی

حَسَنَةً رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

یکی رواه ابن ماجه و روایت است از سهل بن سعد که گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثِنْتَانِ لَا تُرَدَّانِ الدُّعَاءُ عِنْدَ الْبَدَأِ وَعِنْدَ

صلی الله علیه وسلم دو چیز است که رد کرده نمی شود دعا نزد باریک نماز و نزد یک

أَبَاسٍ حِينَ يُلْحَمُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا وَفِي رِوَايَةٍ تَحْتَ الْمَطَرِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

خاک کافران و قتل یکدیگر بعضی ایشان را و در روایتی آمده که زیر باران مقبول است رواه ابو داود

وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ام سلمه رضی الله عنهما که تعلیم کرد مرا رسول الله صلی الله علیه وسلم

أَنْ أَقُولَ عِنْدَ إِذَا كَانَ الْمَغْرِبُ اللَّهُمَّ هَذَا أَقْبَالُ لَيْلِكَ وَإِذَا بَارَأْتَ

اینکه بخوانم نزد باریک نماز شام این دعا را بخواند این وقت پیش آمدن شب است و وقت پشت دادن روز است

۲۱
است دعاست حال
بنی
ضعیفان کن و تطویل قنات
و دیگر که کان خیال کن که
ضعیفان گفتند آمد دعاست
ترک دینند

۲۲
بجز نیت دعا
نیت بجز نیت دعا

وَأَصَوَاتُ دُعَاتِكَ فَأَغْفِرْ لِي رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَهْزُومٍ فِي الدَّعَوَاتِ الْكَبِيرِ

اولین آواز خواننده گان تست بیعت پس بیا خرم را راه اباد داد و در ولایت کرد و بیسقی در دعوات کبیر

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از عبد الله بن عمرو بن العاص گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

ذَاسْمِعْتُمُ الْمَوَظِّنَ فَقُولُوا امِثْلًا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ

چون ببنویزیم و آنرا از آن بیگوید پس بگویند مانند آنچه دی بیگوید بپسترد و د و بفرستید بر من زیرا که بدستمی که که کرد و د و بفرستد را

صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِمَا عَشَرَ أُنْتُمْ سَلَوُا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ فَإِنَّمَا مِنْ لَدُنِّي

سوال کنید خدا را این برای من و سیله زبیرا که وسیله درجه الهیت

فِي الْجَنَّةِ لَا يَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ تَعَالَى وَأَرْجُوا أَنْ أَكُونَ أَنَا

رسمت نمی نرو آن منزلت مگر برای یک بنده از بندگان خدا تعالی و امید میدارم که با ششم من آن بنده

فَمَنْ سَأَلَ لِي الْوَسِيلَةَ حَلَّتْ عَلَيْهِ الشَّفَاعَةُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

پس ہر کسوال کند برای من وسیلہ فرود آمد بروے شفاعت رواہ مسلم و روایت است از

جَابِرٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ النِّدَاءَ

پایان گفت فرمود بیخا میرزا صلی الله علیه وسلم کسیکه بخوید هنگام شنیدن اذان

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ أَتَى مُحَمَّدًا

خداوند اے پروردگار این دعا تمامہ وصلوۃ قائمہ پدہ محمد صلعم را

وَالْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا إِنَّ الَّذِي وَعَدْتُهُ حَلَّتْ لَهُ

وسیلک و فضیلت دستاورد کن محمد زار در مقام محمود آن مقام کہ وعده کرده اورا فرود می آید مر اورا

شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ

شفاغت من روز قنات اواء البخاری
در دولت است از سیدین الی وقف صریح

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ

گفت فرمود بی‌شماره خدا علی الله علیه وسلم میگوید شما را می‌شناسد. اذان

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

اینکه گواهی میدهم که نیست هیچ کس با خدا احد و لا شریک است و گواهی میدهم که محمد بن عبد الله و رسول او اند

رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِ مُحَمَّدٍ رَسُولًا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ رَوَاهُ

رافعی ندیم با خدا شتعالی از روی رب با محمد از روی رسول با اسلام از روی دین آمرزیده و شوندم را و اگر انان صغار و رواه

مَدْرُوعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَصَلَتَانِ

مسلم و روایت است از ابن عمر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم دو خصلت

مُعَلَّقَتَانِ فِي أَغْنَاكِ الْمُؤْمِنِينَ السُّلْبَيْنِ صِيَامُهُمْ وَصَلَاتُهُمْ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

آویخته شده اند در گردنهای بانگ نماز گویندگان برای مسلمانان روزه شان و نماز ایشان رواه ابن ماجه

بَابُ فَضْلِ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

باب فضیلت درود بر نبی صلی الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ

بسم الله قدا و فرشتگان او درود می بخشد بر پیغمبر برای آن که اینک ایمان آورده اند درود فرستید

وَسَلُّوا أَيْمَانًا وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دسلام گویند ایمان گفتی و روایت است از انس گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم

وَسَلُّوا مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةٍ وَاحِدَةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرَ صَلَوَاتٍ وَحُطَّتْ

و سلم یکبار درود بر من یکبار بر خستند خدا شتعالی بر روی هر درود و او انگشت ده شود

عَنْ عَشْرٍ خَطِيئَاتٍ رَفَعَتْ لَهُ عَشْرَ دَرَجَاتٍ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ

از روی ده گناه و برداشته شود مرا و ده پایه در قرب حق رواه نسائی

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوَّلِي

و روایت است از ابن مسعود گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم نزدیک ترین

النَّاسِ فِي يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَى صَلَاةٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مردم من روز رستیز بیشترین ایشانست بر من درود گوینده رواه ترمذی

چرا که نماز و افطار
روزه اگر شش شش با او است
ع
بر ۱۲ رکوع ۴

ع
نیز از این روایت است که هر روز
بیت حضرت صلی الله علیه وسلم

سَوَّلَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ ذَاتَ يَوْمٍ وَالْبَشَرُ فِي وَجْهِ فَقَالَ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم آمد پیش ایشان در روزی که خلق خوشی در روی مبارک او بودند فرمود

إِنَّهُ جَاءَ نِيَّ جِبْرِئِيلُ فَقَالَ إِنَّكَ تَقُولُ أَمَا يَرْضِيكَ يَا مُحَمَّدُ أَنْ لَا يَصِلَ

که آمد جبرئیل ترا پس گفت پس بشنود کار تو میگوید آیا راضی نهیازد و ترا ای محمد آنکه یک درود و نذرست

عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ إِلَّا صَلَّيْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَلَا يَسْلَمُ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ

بر تو هیچ یکی از امت تو مگر درود نفرستم بر او و ده بار و سلام نفرستد بر تو و هیچ یکی از

أُمَّتِكَ إِلَّا صَلَّيْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَآلُ النَّسَائِيِّ وَعَنْ أَبِي بِنِ كَسْبٍ

امت تو مگر آنکه سلام بفرستم بر او و بار و آله نَسَائِي و روایت است از ابی بن کعب

قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلِّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّي أَكْثَرُ الصَّلَاةِ عَلَيْكَ فَمَا

گفت گفتم ای پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بگو چه بیشترین که من بسیار میفرستم درود بر تو پس چه مقدار

أَجْعَلُ لَكَ مِنْ صَلَاتِي فَقَالَ مَا شِئْتَ قُلْتُ الرَّبْعَ قَالَ مَا شِئْتَ فَإِنْ

زمان معین گردانم برای درود و فرستادن بر تو پس فرمود بر مقدار یک ربع خواهی گفت چهار یک از زمان فرمود هر قدر که میخواهی بفرستی

زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ قُلْتُ النِّصْفَ قَالَ مَا شِئْتَ فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ

زیاده کنی از ربع پس آن بیشتر است ترا گفتم نصف مان را بگردانم فرمود بر میخوای پس اگر زیاده کنی پس آن بهتر است

لَكَ قُلْتُ فَالثَّلَاثِينَ قَالَ مَا شِئْتَ فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ قُلْتُ

منا گفتم پس در ثلث گفتم فرمود بر میخوای پس اگر زیاده کنی آن بهتر است مرتز

أَجْعَلُ لَكَ صَلَاتِي كُلِّهَا قَالَ إِذَا أَيْكُنِي هَكَذَا وَيُكْفَرُ لَكَ نَبُكَ رَوَاهُ

میگردانم برای تو زمان دعا را بخور و هر روز و آنگاه کفایت کرده شود و هر وقت که بخوانی و خود را بگردان

الَّتِي مَدَيْتِي عَلَيْهَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت نزدی و روایت است از علی رضی الله عنه گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم

الْبَحِيلُ الَّذِي مَنْ فُرِغَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يَصِلْ عَلَى رِوَاةِ التَّمِيزِ

بخیل سخت کسی که در کرده شود و من نذر می پس او درود نفرستد بر من رواه ترمذی

وَرَوَاهُ أَحْمَدُ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

رواه احمد از حسين بن علي روایت است از ابی هریره که گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ عِنْدَ قَبْرِي سَمِعْتُهُ وَمَرَّ بِهِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه درود فرستد بر من نزد قبر من می شنوم و درود او را و کسیکه درود بخیزد

عَلَيَّ نَائِيًا أَبْلَغْتُهُ رَوَاهُ الْيَمَاقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

بر من از دور رسانیده شود و او را رواه یماقی در شعب ایمان و روایت است از عبدالله

بْنِ عُمَرَ وَنُفَّالٌ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاحِدَةٌ صَلَّى

بن عمر و نطفال گفت کسیکه درود بخیزد بر آنحضرت صلی الله علیه وسلم یکبار درود فرستد

اللَّهُ عَلَيْهِ مَلَائِكَةٌ سَبْعِينَ صَلَاةً رَوَاهُ أَحْمَدُ وَكَانَ رَوَيْفِعُ أَنْ

خدا تعالی بر او فرشتگان وی هفتاد بار درود رواه احمد و روایت است از رویفیع پدر سید

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٌ وَقَالَ اللَّهُمَّ ارْزُلْهُ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم فرمود کسیکه درود فرستد بر محمد صلی الله علیه وسلم و بگوید خدا او را از محمد را

لِلْمَقْعَدِ الْقُرْبِ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي رَوَاهُ أَحْمَدُ

در نشگاه که نزدیک گردانیده شد نزد تو در روز قیامت واجب گردید باو شفاعت من رواه احمد

وَكَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ يَقُولُ إِنَّ الدُّعَاءَ مَوْقُوفٌ بَيْنَ السَّمَاءِ

و روایت است از عمر بن الخطاب که گفت پدرتیکه دعا ایستاده گردانیده شود میان آسمان

وَالْأَرْضِ لَا يَصْعَدُ مِنْهَا شَيْءٌ حَتَّى تَصِلَ عَلَى نَبِيِّكَ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ

و زمین برود و بالا برده نشود از خاک چیزی تا آنکه درود بگردد بر نبی خود رواه اسماعیلی

وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ مَا دَامَ

در فرمود صلی الله علیه وسلم کسیکه درود فرستد بر من درود میفرستند بر او فرشتگان تا وقتی که آن

يُصَلِّي عَلَيَّ فَلْيُقِلَّلْ عِنْدَكَ أَوْلِيكَ أَوْ لِيَكُنْ أَخْرَجَهُ ابْنُ حَبَّانٍ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ

درود میفرستد بر من پس باید که کم کند نزد خدایتو عزیزان یا زیاد کند آن بنده روایت کرد ابن حبان بسند ضعیف

وَالطَّبْرَانِيُّ فِي الْأَوْسَطِ يَسْنِدُ حَسَنَ الْإِمَامِ أَحْمَدُ وَسَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ

وطبرانی در اوسط بسند حسن و امام احمد و سعید ابن منصور

وَأَبُو نَعِيمٍ كُلُّهُمُ عَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ كَذَا فِي مَطَالِعِ الْمَسَرَّاتِ شَرْحُ

و ابونعیم همه ایشان از عامر بن ربیعہ همچنین است در مطالع مسرات که شرح

دَلَالِ الْخَيْرَاتِ وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَفْضَلَ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ

دلائل خیرات است و فرمود صلی الله علیه وسلم فاضل ترین روز های شما روز

الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ قُبُضَ فِيهِ النَّفْثَةُ وَفِيهِ الصَّعَقَةُ

جمعه است در وی آفریده شد آدم و در وی وفات یافت و در وی نفثه است و در وی صعقه است

فَاكْثَرُوا عَلَى مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ قَالُوا

پس زیاده کنید بر من از درود روز جمعه پس بدرستی که درود شما عرض کرده شود بر من گفتند

يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ تُعْرَضُ عَلَيْكَ صَلَاتُنَا وَقَدْ أَرَمْتَ أَيْ يُلَيْتَايَ

یا رسول الله صلی الله علیه و سلم و چه طور عرض کرده شود بر تو درود ما حال اینکه چه شهادت بر من نهاده باشد یعنی

صُرْتُ رَمِيمًا قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ عَلَى الْأَرْضِ أَنْ تَأْكُلَ أَجْسَادَ

خاک شده باشم فرمود بدرستی که خدا تعالی حرام کرده است بر زمین اینکه بخورد اجساد

الْأَنْبِيَاءِ أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّبَسَّيُّ وَابْنُ مَاجَةَ بِإِسْنَادٍ صَحِيحَةٍ وَابْنُ

ابن عمران را روایت کرد ابو داود و التبسی و ابن ماجه بسند ایست صحیح و ابن

حَبَّانَ وَالتَّحَاكُمُ وَقَالَ صَحِيحٌ عَلَى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ مِنْ حَدِيثِ أَوْسٍ

حبان و تحاکم و گفت این حدیث صحیح است بر شرط بخاری از حدیث اوس

ابْنِ أَوْسٍ الشَّقْفِيُّ فِي مَطَالِعِ وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ

ابن اوس الشقفی در مطالع است و فرمود صلی الله علیه وسلم کی که درود نوشت بر من

فِي كِتَابِ لَمَّا تَزَلِ الْمَلِيكَةُ تُصَلِّي عَلَيَّ مَا دَامَ اسْمِي فِي ذَلِكَ الْكِتَابِ

در کتاب لَمَّا تَزَلِ الْمَلِيكَةُ توست که فرشتگان درود میفرستند بروی من تا آنکه نام من در آن کتاب باقی باشد

قَالَ الْعِرَاقِيُّ رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي الْأَوْسَطِ وَأَبُو الشَّيْخِ فِي الثَّوَابِ الْمُسْتَغْفِرِي

گفت عراقی روایت کرده طبرانی در اوسط و ابو شیخ در ثواب و المستغفری

فِي الدَّعَوَاتِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ بِسَنَدٍ ضَعِيفٍ مَطَالَعٌ وَقَالَ

در دعوات از حدیث ابی هریره رو بسند ضعیف این حدیث در مطالع است و گفت

أَبُو سَلَمَةَ الدَّارَانِيُّ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْأَلَ حَاجَتَهُ فَلْيَكْثُرْ بِالصَّلَاةِ عَلَى

ابو سلمان دارانی کسی که خواهد که سوال کند حاجت خود را پس باید که زیاده بفرستد و درود را بر

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُرْسِيَسَلُ اللَّهُ حَاجَتَهُ وَلْيَخْتَرْ بِالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ

نبی صلی الله علیه و سلم پستتر سوالی کند از خدا تعالی حاجت خود را باید که تمام کند و عابد و درود خریف فرستادن

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ الصَّلَاةَ تَيْنَ وَهُوَ أَكْرَمُ مِنْ أَنْ يَدْعَ

بر نبی صلی الله علیه و سلم پس بدستش دعا قبول میکند و درود را و او آفریننده بزرگتر است از اینکه بزرگ کند و دعا را

مَا بَيْنَهُمَا كَذَابٌ فِي لَأَمَلِ الْخَيْرَاتِ وَرَبِّي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

که میان این دو دروغ و کذب است و در امل خیرات است و روایت است از آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنَّهُ قَالَ مَنْ صَلَّى عَلَى يَوْمِ الْجُمُعَةِ مِائَةً مَرَّةٍ عُفِرَتْ لَهُ خَطِيئَةٌ

پرویش که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که هر کس روز جمعه یکصد مرتبه بخواند یا بگوید یا می گوید

ثَمَانِينَ سَنَةً أَخْرَجَهُ الدَّيْلِيُّ عَنْ أَنَسٍ مَطَالَعٌ وَفِي رَأْيَةٍ

هشتاد سال بخواند که در این حدیث را دلیلی از انس است از مطالع نقل کرده و در روایت

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَنِي جِبْرِيلُ

عبد الرحمن بن عوف گفت که فرمود به من جبرئیل آمد و من را خبر داد

عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَالَ لَا يُعْجَدُ عَلَيْكَ أَحَدٌ إِلَّا صَلَّاهُ عَلَيْهِ سَبْعُونَ

علیه السلام و گفت ای محمد صلی الله علیه و سلم و در نمی فرستد بر کسی یک گرد و درود میفرستد بروی هفتاد

أَلْفَ مَلَكٍ وَنِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ مِائَةً كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ هَكَذَا ذَكَرَهُ

هزار فرشته گان و کسی که درود میفرستد بر هشتاد گان یا هشتاد نفر از اهل بیت و همچنین ذکر کرد آن را

۹۰

یعنی کسی که زیادتر درود بخواند و بیشتر نماز کند و بیشتر صلوات بفرستد از دیگران

بِهَذَا اللَّفْظِ بْنِ فَرْحَانَ مَطَالِعٍ وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْثَرُكُمْ
 بَابُ الْفَاتِحَةِ ابْنُ فَرْحَانَ از مطالع و فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بیشتر شما
 عَلَى صَلَاةٍ أَكْثَرُكُمْ أَزْوَاجًا فِي الْجَنَّةِ ذَكَرَهُ بْنُ وَدَاعَةَ بِهَذَا اللَّفْظِ
 بر من از روستای درود بسیارترین شما از روی لزواج است در جنت ذکر کرد این حدیث را ابن وداعه باین لفظ
 وَنَقَلَهُ السَّخَاوِيُّ عَنْ صَاحِبِ الدَّرِّ الْمُنْتَظَمِ مَطَالِعٍ وَعَنْ صَلَّيَّ اللَّهُ عَلَيْهِ
 و نقل کرد این حدیث را سخاوی از صاحب در المنتظم از مطالع و از روستای صلی الله علیه
 وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةٍ تَعْظِمُ الْحَقَّيْنِ خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ ذَلِكَ
 و سلم روایت برست که فرمود کسی که درود فرستد برین یکبار بر حق تعظم حق من آفریند خدا را بزرگ و بلند ازین
 الْقَوْلِ مَلَكًا لَهُ جَنَاحٌ بِالشَّرْقِ وَالْآخَرُ بِالْمَغْرِبِ رَجُلَانِ مَقْرُورَتَانِ
 قول یک فرشته که در یک باشد یک بازو در مشرق و دیگر در غرب و هر دو پائین او قرار یافته
 فِي الْأَرْضِ السَّابِعَةِ السُّفْلَى وَعَنْهُ مَلَكُوتٌ تَحْتَ الْعَرْشِ يَقُولُ اللَّهُ
 در زمین هفتمین تحتانی و گردن و متصل زیر عرش میگوید خدا انسخالی
 عَزَّ وَجَلَّ لَهُ صَلَّيَّ عَلَى عَبْدِي كَمَا صَلَّيَّ عَلَى نَبِيِّي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عزوجل را در برابر او درود فرستد بر بنده من چنانکه درود فرستاده است آن بنده بر پیغمبر من صلی الله علیه وسلم
 فَهُوَ يَصِلُ عَلَيْهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ الْحَدِيثُ ذَكَرَهُ بْنُ سَبْعٍ مِنْ دُونِ
 پس آن فرشته درود میفرستد بروی تار و ز قیامت تا آخر حدیث ذکر کرد این حدیث را ابن سبع بخیر
 ذَكَرَ صَاحِبِي وَلَا يُخْرِجُ وَذَكَرَهُ ابْنُ جَبْرِ عَنْ أَنَسٍ وَلَمْ يَعْزُ وَكَذَا
 ذکر صحابی و بیرون نبرد و ذکر کرد این حدیث را ابن جابر از انس که بیرون نبرد و کذا
 ابْنُ وَدَاعَةَ وَأَسْنَدُهُ ابْنُ بَشْكَوَالٍ عَنْ أَنَسٍ الْأَمَانِيُّ لَمْ أَجِدْ عِنْدَهُ قَوْلَهُ
 ابن وداعه و اسناد او ابن بشکوال از انس که بیرون نبرد و کذا
 وَجَلَّاهُ إِلَى تَحْتِ الْعَرْشِ مَطَالِعٍ وَرَوَى عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 که در جاده تا لفظ تحت عرش است از مطالع و روایت است از روستای صلی الله علیه وسلم

أَنَّهُ قَالَ لَبِذَنِّ عَلَى الْخَوْضِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَقْوَمًا أَعْرِفُهُمْ أَلَا يَكْثُرُ

بدرستی که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود بر آنجه وارد شوند بر جوش کوهتر و در سختی قریب که نبی شناسم من ایشانرا گریب زیاده

الصَّلَاةُ عَلَى ذِكْرِ الْقَاضِي عِيَاضٍ فِي الشِّفَاءِ وَعَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

درود که بر من فرستاده اند ذکر کرده است قاضی عیاض در کتاب شفا فی حقوق مصطفی و روایت از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ صَلَّى عَلَى مَرَّةٍ وَاحِدَةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَمَنْ

و سلم بدرستی که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود کسی که درود فرستد بر من یکبار درود میفرستد خدا تعالی بر او ده بار و کسی که

صَلَّى عَلَى عَشْرَ مَرَّاتٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ مِائَةً وَمَنْ صَلَّى عَلَى مِائَةٍ صَلَّى

درود فرستد بر من ده مرتبه درود میفرستد خدا تعالی بر وی صد مرتبه و کسی که درود فرستد بر من صد بار درود میفرستد

اللَّهُ عَلَيْهِ أَلْفَ مَرَّةٍ وَمَنْ صَلَّى عَلَى أَلْفِ مَرَّةٍ حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ

بر وی خدا تعالی هزار مرتبه و کسی که درود فرستد بر من هزار مرتبه حرام گرداند خدا تعالی جسد ویرا بر آتش دوزخ

وَنَبَتْهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ عِنْدَ الْمُسْتَحَلَّةِ

و ثابت میدارد ویرا با قول ثابت که توحید است در حیات دنیا و در آخرت نزدیک سوال

وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ وَجَاءَتْ صَلَوَتُهُ عَلَى نَوْرِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى الصِّرَاطِ

و داخل کند خدا تعالی آن بنده را در بهشت و آید درود و نور بر وی را روز سخت بر پل صراط

مَسِيرَةَ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ وَلَعَلَّاهُ اللَّهُ بِكُلِّ صَلَاةٍ صَلَاحًا قَصْرًا إِي

که او وی پنج صد ساله است و میدهد او را خدا تعالی بسبب بر درود که خوانده است آنرا یک میل در

الْجَنَّةِ قَدْ ذَلِكَ أَوْ كَثُرَ ذِكْرُهُ ابْنُ وَدَاعَةَ كُلُّهُ مِنْ غَيْرِ نِسْبَةٍ

بهشت که کند آن بنده یا زیاده کند ذکر کرد ابن وداعه همه این را بغیر نسبت

وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ عَبْدٍ يُصَلِّي عَلَى الْآخِرَةِ الصَّلَاةُ

و فرمود صلی الله علیه و سلم نیت هیچ یکی بنده که درود میفرستد بر من مگر آنکه بیرون می آید آن درود

مُسْرَعَةً مِنْ فِيهِ فَلَا يَبْقَى بَرْ وَلَا بَحْرٌ وَلَا شَرْقٌ وَلَا غَرْبٌ إِلَّا وَتَمَرَ

سرعت از او این آن بنده پس باقی نمی ماند هیچ یک بیابان و نه دریا و نه شرق و نه غرب مگر آنکه گذر میکند آن درود

يَه تَقُولُ أَنْصَلَاةُ فَلَانِ بْنِ غُلَانٍ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ الْمُشْتَاخِرِ خَلَقَ اللَّهُ

همان و میگوید که درود فلان بن فلان ام که درود فرستاده بود بر محمد که برگزیده و بهترین مخلوق خدا است

فَلَا يَبْقَى شَيْءٌ إِلَّا وَصَلَّى عَلَيْهِ وَيَخْلُقُ مِنْ تِلْكَ الصَّلَاةِ طَائِرٌ لَهُ

پس باقی نماند هیچ شیئی مگر حال اینکه درود میفرستد بروی و آفریده میشود ازین درود یک طایر که میباشد مروی را

سَبْعُونَ أَلْفَ جَاحٍ فِي كُلِّ جَاحٍ سَبْعُونَ أَلْفَ رِيشَةٍ فِي كُلِّ رِيشَةٍ

هفتاد هزار جاذو در هر جاذو هفتاد هزار پر در هر پر

سَبْعُونَ أَلْفَ رَاسٍ فِي كُلِّ رَاسٍ سَبْعُونَ أَلْفَ جَعْفَرٍ فِي كُلِّ جَعْفَرٍ

هفتاد هزار سر در هر سر هفتاد هزار راس در هر راس

سَبْعُونَ أَلْفَ فَمٍ فِي كُلِّ فَمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ لِسَانٍ كُلِّ لِسَانٍ لِسِمٌ أَمَّنْهُ

هفتاد هزار دهان در هر دهان هفتاد هزار زبان هر زبان تسبیح می کند خدای

تَعَالَى بِسَبْعِينَ أَلْفَ لَفَاةٍ وَيَكْتُبُ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ ثَوَابُكَ كُلِّ هَذَا

تعالی را به هفتاد هزار لغت و می نویسد خدا متعالی مردی را ثواب و پاداش است

فِي دَلَائِلِ الْخَيْرَاتِ وَقَالَ صَاحِبُ مَطَالِعِ الْمَسَرَّاتِ هَذَا الْوَجْهُ وَهَذَا

در دلائل الخیرات و گفت صاحب مطالع مسرات این لفظ را بنویسم و در ویست از

عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى

علی بن ابی طالب علیه السلام گفت فرمود پسرنا بر خدای صلوات علیه و سلم کسی که درود میفرستد

عَلَى يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِائَةً جَاءَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَعَهُ نُورٌ لَوْ قِيمَ ذَلِكَ النُّورُ مِنْ

بر من روز جمعه صد بار بیاید روز قیامت حال آنکه همراه او نوری باشد که اگر قیمتی از آن نور بود

الْحُلُقُ كُلِّكُمْ كَوْسَعُكُمْ أَخْرَجَهُ أَبُو نُعَيْمٍ فِي الْحِلْيَةِ وَفِي الْمَرْثِيَةِ

مخلوق هر ایشان هر آنجه گنجایش دارد ایشان را روایت کرد آنرا ابو نعیم در حلیه و در مرثیه

لِلْحَصَنِ الْحَصِينِ مَجْلَسٌ قَوْمٌ مُجَلِّسَاتُكَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ وَلَمْ يُصَلِّ

شرح حصین مذکور است در لشکر قوی و مجلسی که نه یاد کنند خدا متعالی را در آن مجلس نشسته

عَلَيْهِمْ وَالْأَكْثَرُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَإِنْ دَخَلُوا الْجَنَّةَ لِلثَّوَابِ

بر نبی خود مگر باشد برایشان حسرتی در روز قیامت چیزی اگر چه که داخل شوند در بهشت برای ثواب

رَوَاهُ ابْنُ حَبَّانَ وَأَحْمَدُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَّابِيُّ وَالحَاكِمُ كُلُّهُمْ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

رواه ابن حبان و احمد ابو داود و تئابی و حاکم همه ایشان روایت است کرده اند از ابی هریره

أَكْثَرُ عَلَيْكَ مِنَ الصَّلَاةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَإِنْ صَلَوْتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَى رَوَاهُ

زیاده بفرستد بر من در روز جمعه پس بدستیک درود شما عرض کرده میشود بر من رواه

أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَّابِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ حَبَّانَ كُلُّهُمْ مِنْ حَدِيثِ أُوسِ بْنِ

ابو داود و تئابی و ابن ماجه و ابن حبان همه ایشان از حدیث اوس ابن

أُوسٍ الثَّقَفِيِّ هَامِنْ أَحَدٍ يَلْعُو عَلَى الْأَرْدِ اللَّهُ عَلَى رُوحِي حَتَّى

اوس ثقفی همتی یکی که از پس میفریاد خدا انتغالی بر من روح من تا آنکه

أَرَدْتُ عَلَيْهِ السَّلَامَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَسَرَوَاهُ أَحْمَدُ أَيْضًا

در بیکم روی سلام بارواه ابو داود از ابی هریره در روایت کرد احمد نیز

أَوَّلُ النَّاسِ فِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَى صَلَاةٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ

نزدیک ترین مردمان بامروز قیامت درود فرستنده ترا از آنها بر من رواه ترمذی و ابن

حَبَّانَ وَابْنُ مَاجَةَ ابْنُ مَسْعُودٍ الْجَنَّةِ مِنْ ذِكْرِكَ يَمْنَدُكَ فَلَوْ يَصِلُ

ابن حبان و ابن ماجه ابن مسعود جنة من ذکر کرد تو من نزد او پس درود غنی فرستند

عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتَّيَّابِيُّ عَنْ عَلِيٍّ وَابْنِ حَبَّانَ وَالحَاكِمُ عَنْ حَبِيبِ

بر من روایت کرد ترمذی و تئابی عن علی و ابن حبان و حاکم عن حبیب

بْنِ عَمْرِو بْنِ الْقَعْقَعِ عَنْ قَائِمِهَا زَلَّةٌ لَكُمْ رَوَاهُ أَبُو يَعْقَبٍ عَنْ

بن عمرو بن القعقع عن قائمها زلزله است بر شما رواه ابو یعقوب عن

أَبِي هُرَيْرَةَ أَنِّي أَقْبَتُ جَرِيْلَ فَبَشَّرَنِي بِمَا لَيْتَ رَبُّكَ يَقُولُ مَنْ صَلَّى

از ابی هریره من گفت که من را بشارت دادی پس بشارت دادی که هر کس که نماز کند

عَلَيْكَ صَلَّيْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَمِنْ سَلَامٍ عَلَيْكَ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَسَجَدْتُ لَهُ

بر تو درود میفرستم بروی ده بار و کسیکه سلام کند بر تو سلام میفرستم بروی پسندیده شکر تو موعود الحاقی را

شكرا لله الحاكم وأحمد عن عبد الرحمن بن عوف عن صلى على النبي وأحمد

رواه حاکم و احمد از محمد بن یحیی بن عوف و کسکه درود نیز است برین یکیار

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَمَا لَكُمْ سَبْعِينَ صَلَوةً دَوَاةً أَحَدُ عَيْنِ ابْنِ عَمْرٍو

درود سیف ستم خدا تعالی بر وی و فرشتگان وی هفتاد و درود را از این عمر و ...

قال علي رضي الله عنه كل عام محبوب حتى ترضى على محمد صلى الله

گفت زنی اندر عهد عالم بچو - است تا آنکه در دوزخ فرستی تو پر محمد صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُحَمَّدِيَّةُ الْطَّرِيقُ فِي الْأَوْسَطِ عَنْ عُمَرَ بْنِ الدُّعَاءِ

علیه السلام و برای محمد و راه بطرائق و اواسط و درویشیت از عمر رفته پدرش پیشکوه دعا

مَوْقُوفٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَصْعَدُ مِنْهُ شَيْءٌ حَتَّى تُصَلِّيَ عَلَى نَبِيِّكَ

موقوف میباید میان آسمان و زمین باشد و در این دعا بخواند که در روز دوشنبه هر چه

وَأَهْلُ التَّوْحِيدِ انْتَهَى كَرَفِي بَعْضُ الْأَخْبَارِ أَنَّهُ مَكْتُوبٌ عَلَيْهِ سَاقِ

دوا ترمیزی آخشد که دست در حفظ اخبارات پدرش کشید نشان ایست که نهشته است رسد

الْعَرْشِ مِنْ شَتَاكَ إِلَى حِمَّتِهِ وَمَنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ وَمَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ

[illegible]

بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ ذَكَرَهُ

مادر و دوستانی برنجی که زید مرد ماه اگستان او را که به باشد مانند کف دریا که که در این بهر است را

ابن سبغ وروی عن بعض الصحابة رضوان الله عليهم أجمعين

۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵	۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰	۱۱۱	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۴	۱۱۵	۱۱۶	۱۱۷	۱۱۸	۱۱۹	۱۲۰	۱۲۱	۱۲۲	۱۲۳	۱۲۴	۱۲۵	۱۲۶	۱۲۷	۱۲۸	۱۲۹	۱۳۰	۱۳۱	۱۳۲	۱۳۳	۱۳۴	۱۳۵	۱۳۶	۱۳۷	۱۳۸	۱۳۹	۱۴۰	۱۴۱	۱۴۲	۱۴۳	۱۴۴	۱۴۵	۱۴۶	۱۴۷	۱۴۸	۱۴۹	۱۵۰	۱۵۱	۱۵۲	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۵	۱۵۶	۱۵۷	۱۵۸	۱۵۹	۱۶۰	۱۶۱	۱۶۲	۱۶۳	۱۶۴	۱۶۵	۱۶۶	۱۶۷	۱۶۸	۱۶۹	۱۷۰	۱۷۱	۱۷۲	۱۷۳	۱۷۴	۱۷۵	۱۷۶	۱۷۷	۱۷۸	۱۷۹	۱۸۰	۱۸۱	۱۸۲	۱۸۳	۱۸۴	۱۸۵	۱۸۶	۱۸۷	۱۸۸	۱۸۹	۱۹۰	۱۹۱	۱۹۲	۱۹۳	۱۹۴	۱۹۵	۱۹۶	۱۹۷	۱۹۸	۱۹۹	۲۰۰
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

أَنَّهُ قَالَ مَا مِنْ عَجَلٍ يُصْرَفُ فِيهِ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا قَامَتْ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا نَالِ الْغَاثِ وَالْفَاطِثِ

مِنْ دَرَجَةٍ طَيِّبَةٍ حَتَّى تَبْلُغَ عَنَانَ السَّمَاءِ فَقَوْلُ الْمَلَكَةِ هَذَا جَلِيسٌ

از آن مجلس بجای برشته تا آنکه برسد آن جای ابر را پس میگوید فرشتگان این مجلس هست

يَسْتَلِي فِيهِ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَذَا فِي دَلِيلِ الْخَيْرِ قَالَ لَشَيْخٍ

که در روز قیامت در آن مجلس محمد صلی الله علیه و سلم میخیزد و در دلائل الخیرات گفت شیخ

أَبُو جَعْفَرٍ ابْنُ وَدَاعَةَ رَحِمَهُ اللَّهُ فِي الْحَدِيثِ عَنْ بَعْضِ اصْحَابِهِ أَنَّهُ قَالَ مَا مِنْ

ابو جعفر ابن وداعه از جمله اصحاب که در حدیث از بعضی از صحابه روایت کرده است که گفت نیست

مَوْجِعٍ يَذْكُرُ فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُصَلِّي عَلَيْهِ فِيهِ إِلَّا مَتَّ مِنْهُ

جایی که ذکر کند در آن جای نبی صلی الله علیه و سلم و در روز قیامت در آن جای که بر او نماز کند مگر آنکه از آن مجلس

وَأَمَّا تَحْتِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ حَتَّى تَنْتَهِيَ إِلَى الْعَرْشِ يَجِدُ رَجُلًا كُلَّ مَنْ

پس در هر یک از آسمانهای هفت تا آنکه برسد تا عرش برین می یابد آن بوی را بر آن کس که

خَلَقَ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ إِلَّا الْإِنْسَانَ الْإِنْسَانَ فَإِنَّهُمْ لَوْ جَدُّ رَجُلًا يَشْغُلُ كُلَّ وَاحِدٍ

آفریده است در زمین تنوع انسان را هر یک از ایشان را می یافتنند بوی آن بود و اینها باز میمانند

مِنْهُمْ بَلَدًا مَعْنَى مَعِيشَتِهِمْ لَا يَجِدُ تِلْكَ الرَّايِحَةَ مَلَكٌ وَلَا خَلْقٌ مِنْ

از ایشان پس لذت آن از معیشت خود و معنی یابد بوی خوش را پیوسته فرشته و خلق مخلوق از

خَلْقِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا اسْتَغْفَرَ لِأَهْلِ الْجَلِيسِ يَكْتُبُ لَهُمْ بِعَدَدِهِمْ حَسَنَاتٍ

مخلوق خداست تا آنکه اگر استغفرت میخواند برای اهل مجلس نوشته میشود در ایشان را بشمار ایشان نیکی ها

وَتَرْفَعُ لَهُمْ بِعَدَدِهِمْ دَرَجَاتٍ سَوَاءٌ كَانَ فِي الْمَجْلِسِ أَحَدٌ أَوْ مِائَةٌ أَلْفٍ

و بلند کرده میشود ایشان را بشمار ایشان را بپایه برابر است که باشد در مجلس و واحد یا صد هزار

يَأْخُذُ مِنَ الْأَجْرِ هَذَا الْعَدَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَجْرُهُ كَذَا فِي الْمَطَالِيعِ

میگیرد از آن پادشاه از این عدد که نزد خداست از آنکه عطا می کند از حدیث در مطالع

وَذَكَرَ فِي بَعْضِ الْأَخْبَارِ أَنَّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ وَالْأَمَةَ الْمُؤْمِنَةَ إِذَا أَبَدَا

و ذکر کرده شد در بعضی اخبار که بنده مومن یا زن مومن چون شروع میکنند

بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ

درود فرستادن بر محمد صلی الله علیه و سلم گشاده می شود مروی را با همایه آسان

وَالسُّرَادِقَاتُ حَتَّى إِلَى الْعَرْشِ فَلَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي السَّمَوَاتِ إِلَّا حَلَّ عَلَى

و پرده با تا آنکه تا عرش پس باقی نمی ماند هیچ فرشته در آسمانها مگر درود میفرستد بر

مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَكَ الْعِبَادُ وَالْأَمَّةُ مَا شَاءَ

محمد صلی الله علیه و سلم و مغفرت میخوانند مر این روایان را آنقدر که خواسته است

اللَّهُ كَذَافِي الدَّلَائِلِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

خدا تعالی چنین است دلائل و از جابر بن عبد الله روایت گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ صَلَاتِي عَلَى كُلِّ يَوْمٍ مِائَةً مَرَّةً قُضِيَتْ

صلی الله علیه و سلم یکصد درود فرستد بر من در شب روز صد مرتبه روا کرده شود

لَهُ مِائَةٌ حَاجَةٍ مِنْهَا ثَلَاثُونَ لِلدُّنْيَا وَسِتُّونَ لِآخِرَةِ أَخْرَجَهُ

مروید صد حاجت از آن صدی حاجت دنیاوی و باقی شان اعمرویی باشد روایت کرد این حدیث را

الْمُسْتَغْفِرُ كَذَافِي الْمَطَالِجِ عَنْ بَعْضِ اصْحَابِ الْحِجْنِ أَنَّهُ

مستغفری در مطالع است چنین و از بعضی صاحبان حجن مروی است که هر شب

قَالَ كَانَ لِي جَارٌ نَسَاخٌ فَمَاتَ فَرَأَيْتُهُ فِي الْمَنَامِ فَقُلْتُ لَهُ مَا فَعَلَ

گفت که بود مرا همسایه کاتب پس مرد آن پس دیدم من آمد در خواب پس گفتم مرا و آنچه معامله کرد

اللَّهُ بِكَ فَقَالَ غَفِرَ لِي فَقُلْتُ لَهُ فِيمَ ذَلِكَ فَقَالَ كُنْتُ إِذَا كَتَبْتُ

خدا با تو پس گفت آمرزید مرا پس گفتم چرا پس گفت چون در خواب می بینم

اسْمَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي كِتَابٍ صَلَّيْتُ عَلَيْهِ فَأَعْطَانِي رَبِّي

اسم مبارک محمد صلی الله علیه و سلم در کتابی و در میفرستادم بر آن حضرت پس او را در کار من

مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أذنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرٌ عَلَى قَلْبٍ بَشَرٍ كَذَا

آنچه که نه چشمی دیده است و نه گوشتی شنیده است و نه خطره گذشت بر دل کسی بشر چنین است

فِي دَلَالِ الْخَيْرَاتِ قَالَ صَاحِبُ الْمَطَالِجِ الْمُرَادُ مِنْ هَذَا الْبَعْضُ هُنَا عَمِيدُ اللَّهِ

در دلائل الخیرات و گفت صاحب مطالع مراد باین بعض در اینجا عمید الله

بِالتَّصْغِيرِ ابْنُ عَمْرٍو الْقَوَارِيرِيُّ يَفْتَحُ الْقَافَ حِمَّةُ اللَّهِ تَعَالَى وَقَالَ

بیمینه تصغیر ابن عمرو قواریری است بفتح قاف رحیم کند خدا تعالی او را و نیز گفت

أَيْضًا وَحِكَايَتُهُ هَذِهِ ذَكَرَهَا غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْهُمْ ابْنُ سَبْعٍ وَابْنُ بَشْكَوَالٍ

حکایت این کاتب که اینست ذکر کرده انرا بسیار کسان بعض از ایشان ابن سبع و ابن بشکوال

وَجَبْرُ ابْنُ وَدَاعٍ وَابْنُ الْفَاكِهَانِي وَقِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و جبر و ابن وداع و ابن فاکهانی است و گفته شد مر رسول صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَرَأَيْتَ صَلَاةَ الْمُصَلِّينَ عَلَيْكَ مِنْ غَابَ عَنْكَ وَمَنْ يَأْتِي

و سلم را چه میفرمایند در حق فرستندگان درود بر تو از آن کسان که غایبند از تو و در حق آنکه می آیند

بَعْدَكَ مَا هَالِكُ مَا عِنْدَكَ فَقَالَ أَسْمَعُ صَلَاةَ أَهْلِ حَبَشَتِي وَاجْمَرُ فُهُمْ

بعد تو چه منزله دارند نزد تو این برود پس فرمود میشنوم درود اهل حبشت من و میشناسم ایشان را

وَتَعْرِضُ عَلَى صَلَاةٍ غَيْرِهِمْ عَرَضًا كَذَا فِي الدَّلَالِ قَالَ صَاحِبُ الْمَطَالِجِ

و عرض کرده بشنود بر من درود و غیر آنها نوع عرض کردنی چنین است در دلائل و گفت صاحب مطالع

لَا أَعْرِفُهُ وَلَوْ أَجِدُهُ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ أَرْتَقِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

نمیشناسم من آنرا و دنیا قسم آنرا و از انس روایت کرد گفت بر منبر آمد پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّبِيُّ فَقَالَ آمِينَ ثُمَّ أَرْتَقَى ثَانِيَةً فَقَالَ آمِينَ ثُمَّ

علیه وسلم پس گفت این پیغمبر بر منبر آمد آنحضرت دوباره پس گفت آنحضرت آمین پسر

أَرْتَقَى ثَالِثَةً فَقَالَ آمِينَ ثُمَّ أَسْتَوَى فَقَالَ آمِينَ فَقَالَ أَصْحَابُهُ

سوم بار بر منبر آمد پس فرمود این پسر بار شد بر منبر پس فرمود آمین پس گفتند یا ران آنحضرت

مَا آمَنْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ أَنَا فِي جَبْرِ عَيْلٍ فَقَالَ لِي بِإِحْمَامٍ

چه چیز گویا می آید گر و انبیه ای پیغمبر خدا پس فرمود آمد مرا جبر عیال علیه السلام پس گفت مرا ای محمد

رَغِمَ أَنْفُ امْرِئٍ ذُكِرْتُ عَنْهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْكَ فَقُلْتُ أَمِينٌ قَالَ

خوار باد آن مرد که تو ذکر کرده شدی نزد وی پس درود نفرستاد بر تو پس گفتم آمین و گفتم

رَغِمَ أَنْفُ امْرِئٍ أَدْرَكَ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدَهُمَا فَلَمْ يُدْخِلْهُ الْجَنَّةَ فَقُلْتُ

خوار باد مردی که یافت والدین را یا یکی از آن ها پس داخل نکردند آنها و برادر بیشت پس گفتم

أَمِينٌ وَقَالَ رَغِمَ أَنْفُ امْرِئٍ أَدْرَكَ شَهْرَ رَمَضَانَ فَلَمْ يُغْفَرْ لَهُ

آمین و گفت خوار باد مردی که یافت ماه رمضان مبارک پس آمرزیده نشود مردی را

فَقُلْتُ أَمِينُ ابْنُ النَّجَّارِ فِي جَمْعِ الْجَوَامِعِ

پس گفتم آمین روایت کرد ابن نجار در جمع الجوامع

بَابُ الذِّكْرِ بَعْدَ الصَّلَاةِ

ابن باب در فضیلت ذکر بعد نماز است

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ إِنْ فُقِرَ آءُ الْمُهَاجِرِينَ آتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

در وایه است از ابی هریره گفت بدستیک فقره مهاجرین آمدند پیش پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا اقْذِ هَبْ هَذَا الدُّورَ بِالْذَّرَجَاتِ الْعُلَى وَالنَّعِيمِ

امد علیه وسلم پس گفتند بختیون بروند خداوندان اموال بسیار با کیمای بلند و نعمت

الْمُقِيمِ فَقَالَ مَا ذَاكَ قَالُوا يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي وَيَصُومُونَ كَمَا

با بندگان در این فرمود و چیست این سخن گفتند اینک نماز بسیار ارادت ایشان چنانکه نماز میگذاریم ما و روزه میبندند

نَصُومُ وَيَتَصَدَّقُونَ وَلَا تَصَدَّقُ وَلَا تَعْتِقُونَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

روزه میبندید و صدقه میدهند ایشان و صدقه نمیدهم و روزه ازاد میکنند ایشان ازاد نمی کنم پس فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفَلَا أَعْلَمُكُمْ شَيْئًا تَدْرِكُونَ بِهِ مَنْ سَبَقَكُمْ

صلی الله علیه وسلم آیا نیاموزم شما را چیزی که دریا بهر بسبب آن از فضل کسی را که پیشینی کردید

وَتَسَبِّقُونَ بِهِ مَنْ بَعْدَكُمْ وَلَا يَكُونُ أَحَدٌ أَفْضَلَ مِنْكُمْ إِلَّا مَنْ صَنَعَ

و پیشینی کنی بسبب آن که عمل کسی را که بعد از شما باشند و نباشد هیچ یکی از آنها از شما مگر کسی که کارهای

مِثْلَ مَا صَنَعْتُمْ قَالُوا بَلَىٰ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ تَسْبَحُونَ وَتَكْبِرُونَ وَ

پایان آن عمل که شما کنید گفتند ای پیغمبر خدا فرمود تسبیح کنید و تکبیر گوئید و

تَهْدُونَ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ مَرَّةً قَالَ أَبُو صَالِحٍ فَوَجَعَ فَقَرَأَ

حمد خوانید پس بر نماز سی و سه بار گفت ابو صالح راوی پس باز گشتند فقرا را

الْمُهَاجِرِينَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا أَسْمِعْ أَخَوَانِنَا

بهاجرین پیغمبی آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت که شنیدند برادران ما

أَهْلَ الْأَمْوَالِ بِمَا فَعَلْنَا فَعَلُوا مِثْلَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

که مالها دارند عمل را که کردیم بایشان و آنها نیز مثل او را کردی صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ ذَلِكَ فَضَّلَ اللَّهُ يُؤْتِيهِ مِنْ نِشَاءٍ مُتَّفَقٍ عَلَيْهِ وَلَيْسَ قَوْلُ

و سلم این افزونی اغنیاء شما فضل خداست که میدهد بر فتن خود را هر که متفق علیه نیست قول

أَبِي صَالِحٍ إِلَى الْخُرُومِ الْأَعْيُنِ مِنْ كَعْبِ بْنِ عَجْرَةَ قَالَ قَالَ

ابی صالح تا آخر مگر نزد مسلم و مرویت از کعب ابن عجره گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعْقِبَاتٌ لَا يَخِيبُ قَائِلُهُنَّ أَوْ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کلماتی که بعضی عقب بعضی آیند آنکه نومید گردانیده میشود گویند آن کلمات

فَاعِلُهُنَّ دُبُرُ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ ثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ تَسْبِيحَةً وَثَلَاثُونَ

یاکنند آن در پس بر نماز فریضه سی و سه بار سبحان الله گفتن و سی

وَثَلَاثُونَ تَحْمِيدَةً وَارْبَعٌ وَثَلَاثُونَ تَكْبِيرَةً رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

و سه بار الحمد لله گفتن و سی و چهار بار الله اکبر گفتن رواه مسلم و مرویت از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَبَّحَ

ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه

اللَّهُ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَحَمْدَ اللَّهِ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ

گوید در پس بر نماز فریضه سی و سه بار و الحمد لله بگوید سی و سه بار و الله اکبر بگوید

اللَّهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ فَتِلْكَ تِسْعَةٌ وَتَسْعُونَ وَقَالَ تَمَامَ الْمِائَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

سی و سه بار پس بین مجموع نود و نه بار میشود و بگوید برای تمام کردن عدد صد این کلمه لا اله الا الله

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ لَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَتْ

دعده لا شریک له له الملک وله الحمد و هو علی کل شیء قدير امر زیاده شود

خَطَايَا لَهُ إِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ وَأَوْ مِثْلَ عَنَابِ مِائَةِ قَالَ

گنا یا گنا اگر چه باشد گنا یا گنا مانند کف دریا رواه مسلم و از ابی هریر روایت گفت

قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ قَالَ جَوْفَ اللَّيْلِ الْأَخْرُودِ بِرَ الصَّلَاةِ

گفته شد ای پیغمبر خدا کدام دعا را بیشتر فرمود دعا در میان شب و عقب نماز می

الْمَكْتُوبَاتِ وَأَهْ التَّوْمِذِيِّ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

فرض رواه ترمذی و روایت از انس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ أَقْدَمَ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ حَتَّى تَطْلُعَ

علیه وسلم که هرگز نشتن من با گروهی که ذکر میکنند خدا متعالی را بعد از نماز با صبح تا برآمدن

الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَلَنْ أَقْدَمَ

آفتاب محبوب تر است بسوی من از آزاد کردن من چهار مرد را از اولاد اسمعیل هرگز نشتن من با

قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَقْرِبَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ

گروهی که ذکر میکنند خدا را بعد از نماز عصر تا غروب آفتاب محبوب تر است بسوی من از

أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَةً مِنْ آلِ إِبْرَاهِيمَ أَوْ دَعْنِي قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از آزاد کردن من چهار مرد را از اولاد ابراهیم یا دع من دعنی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جُمُعَةٍ تَعَرَّقَ عَدِيدُ كَرَمِ اللَّهِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ

علیه وسلم کسی که بخواند نماز با صبح و جمعه پستری بنشیند در حالتیکه یاد میکند خدا را تا آنکه برآید آفتاب

فَمَنْ صَلَّى مَرَّتَيْنِ كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ تَامَةٍ تَامَةٍ

پستری بگذارد دو رکعت باشد مراد از آن حج و عمره برای آنکس که بار فرمود تا سه تا سه تا سه

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رواه ترمذی در روایت است از علی بن ابی طالب گفت شنیدم پیغمبر خدا را صلی الله علیه وسلم

عَلَى أَعْوَادٍ هَذَا النَّبِيُّ يَقُولُ مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ لَمْ يَمُتْ

بر چوبهای این بنبر که میفرمود کسی که بخواند آیه الکرسی را در پس هر نماز باز نمیدارد و او را از در آمدن

مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا الْمَوْتُ وَمَنْ قَرَأَهَا حِينَ يَأْخُذُ مَضْجَعَهُ أَمِنَهُ اللَّهُ

بهرشت مگر مرگ و هر که بخواند آیه الکرسی او فقیح میگردد و خوابگاه خود را ایمن گرداند او را خدا استغالی

عَلَى أَرْبَعٍ وَدَّارِجَارَةٍ وَأَهْلٍ وَبَرَاتٍ حَوْلَهُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

بر سرای او و دسرای همسایه او و دایر چند سرایها که گرداویند رواه بیهقی در شعب الایمان

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي نَجْمٍ عَنْ أَبِي نَجْمٍ عَنْ أَبِي نَجْمٍ عَنْ أَبِي نَجْمٍ عَنْ أَبِي نَجْمٍ

در روایت است از عبد الرحمن بن جعفر و از جعفر بن جعفر و از جعفر بن جعفر و از جعفر بن جعفر و از جعفر بن جعفر

قَبْلَ أَنْ يَبْصُرَ وَيُثَبِّتَ رِجْلَيْهِ مِنْ صَلَاةِ الْمَرْبُوحِ وَالصُّبْحِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

پیش از آنکه بر گردد از نماز و تا نگرداند پایها را خود را از نماز بشام و با مدد طالع الا الله

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُحْيِي الْمَيِّتَ وَهُوَ عَلَى

و حده لا شریک له له الملك و له الحمد و تدبیر الامر و یحیی المیت و هو علی

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ وَاحِدَةٍ عَشْرُ حَسَنَاتٍ حَيَّتْ عَنْهُ

کل شیئی قدیر ده مرتبه نوشته شود مراکتس را هر یکی از این کلمات ده نیکی و محو کرده شود از وی

عَشْرُ سَيِّئَاتٍ وَرَفَعَ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ وَكَانَتْ لَهُ حِزْنًا مِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ

ده بدی و بلند گردانیده شود مرا و ده پایه و باشد هر یک از کلمات را ده امان از هر ناخوشی

وَحِزْنًا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ لَمْ يَجَلْ لَزَنْبَانِ يُدْرِكُهُ إِلَّا الشَّرُّ

و چنانچه از شر شیطان سنگسار کرده شده و در ایستد و هیچ گناهی را که در پا بداند را هر گز

وَكَانَ مِنْ أَفْضَلِ النَّاسِ عَمَلًا إِلَّا رَجُلًا يُفَضِّلُهُ يَقُولُ أَفْضَلُ مَا قَالَ رَوَاهُ أَحْمَدُ

و باشد گوینده کلمات از بهترین مردم از روی عمل مگر در یک نیاوده شود او را که گویند فاضلتر از آنچه گفته است رواه احمد

بَابُ تَحْمِيلِ الْمَسَاجِدِ

باب در فضیلت تعمیر مساجد

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ تَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا

وکیست ستمگارتر از آنکه منع کرد مسجدی خدا را از آنکه یاد کرده شود نام خدا در آن و کوشش کرد در ویرانی آن

أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِيفَةُ اللَّهِ

این گروه نمی‌توانستند در آنجا بایستادند مگر بر سر آن ایستادن تر است در دنیا خجاستی خدا

فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

در آخرت عذاب بزرگ جز این نیست که عمارت میکند مسجدی خدا را کسی که ایمان آورده است بخدا و بر روز آخرت

وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَى اللَّهِ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا

ویران داشته است نماز را و داده است زکوة را و نترسیده است مگر از خدا پس توقع است که این جماعه

مِنَ الْمُهْتَدِينَ فِي بَيُوتِ اللَّهِ أَنْ تَرْفَعَ وَيُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ كَيْسَ

از راه یابندگان باشند در خانه‌های که دستور می‌دهد است خدا که بلند کرده شود و اثر یافته شود و نام او بیایند یاد کنند

لَهُ فِيهَا بِالْفُدُوِّ وَالْأَصَالِ رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ

خدا را آنجا هیچ و شام مردانیک باز ندارد ایشانرا سوداگری و نه خرید و نه وخت از

ذِكْرِ اللَّهِ وَاقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ

یاد کردن خدا و برپا داشتن نماز و دادن زکوة می‌ترسند از آن روز که مضطرب شوند در آن

الْقُلُوبُ الْإِصْرُ الَّذِي يَجْزِيهِمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ

دلها و دهد تا بخردند ایشانرا خدا بهترین آنچه کردند و زیاده کند ایشانرا خدا از فضل خود بایشان

وَاللَّهُ يُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ حَبًّا وَيُخْرِجُ حَبًّا وَنَبَاتًا

و خدا روزی می‌بارد بر کائنات و بخیر حباب یعنی بسیار روایت است از آنی هر چه رطوبت فرموده بخیر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَبُّ الْبِلَادِ إِلَى اللَّهِ مَسَاجِدُهَا وَابْتِغَاءُ السَّلَامَةِ

صلی الله علیه و سلم دوست‌ترین جایها از شهرها بسوی خدا مسجدی است و آن شهر است که بپسندیدن جایها از شهرها

إِلَى اللَّهِ أَشْيَاءُهُمْ أَرَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پس بوی خدا باز آمدی شهرت داد و مسلم و مرویت از عثمان را گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَنِي يَدِ مَسْجِدِ ابْنِي اللَّهِ لَهُ بَيْتَانِ فِي الْجَنَّةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

علیه السلام که بنا کند برای خدا مسجدی بر اینا کند خدا استغاثی مردی را خانه در بهشت متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ غَدَا إِلَى

دمرو بیت از انبی پریر، هم گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم سبک برود در اول روز بسوی

لِّلْجَنَّةِ أَوْ رَاحَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ نَزْلَهُ مِنَ الْجَنَّةِ كُلَّ غَدَاةٍ مِّمَّنْ وَرَاحَ مَتَّقُوا عَلَيْهِ

مسجد یارود در آخر روز ماه گردانده استغالی برای وی طعام مهمانی اورا در پیش میباید و ششگاه

وَعَنْ أَبِي وَاسِيلَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَظَرَ النَّاسُ إِلَى

در روایت است از ابی موسی گفت فرمودیتان به خدا صلی الله علیه و سلم بزرگترین مردم از روی ثواب

فِي الصَّلَاةِ أَبْعَدُهُمْ فَأَبْعَدُهُمْ قَمَشَى الَّذِي يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ حَتَّى يُصَلِّيَهَا

پس وزترین ایشانست در راه و آن کی که نشستند در مسجد انتظار میکنند تا آنکه بگنجد از راه

مَعَ الْإِمَامِ أَكْبَرُ أَجْرًا مِنَ الَّذِي يُصَلِّيُ تَرْيَا مُشْفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ

یا امام بزرگ تربت از روی اجازت سپید بگذار دهنها پستری بخواب میر و دستفوق بیلد ۱۰ از

جَابِرٌ قَالَ خَلَّتِ الْبَقَاعُ حَوْلَ الْمَسْجِدِ فَأَرَادَ بِنُوسَلَةَ أَنْ يَنْتَقِلُوا أَقْرَبَ

چابرویت گفت خالی شد جانها گردید آحضرت پس خواست بنویسد که بیاید از منازل خود نزد من

الْمَسْجِدِ قَبْلَ ذَلِكَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُمْ بَلِّغْنِي أَنْتُمْ تَرِيدُونَ

پس سید ان خبر سنی فیہ اصلی سے علیہ وسلم را پس گفت مر ایشان را کہ رسیدہ مرا کہ شما میخواستہ

أَنْ تَنْقِلُوا أَقْرَبَ الْمَسْجِدِ قَالُوا أَنْعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ أَرَدْنَا ذَلِكَ فَقَالَ

منتقل شدن از منزل خود در قریب مسجد کفن داری ای پسر خدا به تحقیق خواسته ایم انرا پس فرمودم

يَا بَنِي سَلَمَةَ وَيَا زَكَرِيَّا تَكْتُبُ اِنَّ زَكَرِيَّا كَانُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

ایمانی سلب لازم گیرید چنانچه خود را نوشته میشود آثار شما کفر فرمود برای تاکید رواه مسلم

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعَةٌ

و از ابی هریره روایت است گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم هفت قوم انداز مردم

تسلسل
در بیان

يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ

که میسر را در ایشان را خدا تعالی در پناه خود در زیر که نیست هیچ چنانی پسر پناه روی یکی پادشاه عادل است دوم جوانیکه نشو

اللَّهُ وَرَجُلٌ مَعْلَقٌ بِالسَّجْدِ إِذَا خَرَجَ مِنْهُ حَتَّى يَعُودَ إِلَيْهِ

مدا و سوم مردی که دلش منقطع است بمسجد وی که بیرون آید از آن تا آنکه باز گردد بسوی مسجد

وَرَجُلَانِ تَخَابَا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ

و چهارم هر یکی از دو مرد که دوست دارند یکی که را از جهنم خدا فراموش آمدند بر محبت خدا و چنانچه محبت خدا و چنانچه محبت خدا را

خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حَيْضٍ جَمَالَ

پنجم پس آنک ریخت بر دو چشم وی و چشمش مردی که خواند او را زنی صاحب چاه و جمال

فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصِدْقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ

پس گفت آن مرد بدوستی که من بیزستم خدا را و منعمش مردی که صدقه کرد بنوعی از صدقه پس پنهان کرد صدقه را تا آنکه نماند

شِمَالُهُ مَا تُخَفِّقُ يَمِينُهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

دست چپ را آنچه میبرد راست می متفق علیه و از وی روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي الْجَمَاعَةِ تَضَعُفُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي

الله علیه و سلم نماز مردی که میگردد در مسجد جماعت زیاد کرد اینده میشود ثواب آن بر نماز او که میکند تنها در

بَيْتِهِ وَفِي سُوقِهِ خَمْسًا وَعَشْرِينَ ضِعْفًا وَذَلِكَ أَنَّهُ إِذَا تَوَضَّأَ

خانه خود در بازار خوب است و پنج در جهدان لضعیف ثواب بر سبب آنست که چون وضو کند

فَأَحَنَ الْوُضُوءَ تُخْرِجُ إِلَى الْمَسْجِدِ لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا الصَّلَاةُ لَمْ يَخْطُ

پس نیک کرد و منورا پست بر بیرون آمد بسوی مسجد و حالیکه بیرون می آید او را اگر نماز نماند

خُطْوَةً إِلَّا رُفِعَتْ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ فَإِذَا صَلَّى

پنج گامی که نماند گردانیده میشود در او بان کام یا بر و ثواب کم کرده میشود و از وی بان گامی پس چون نماز گذارد

لَمْ تَزَلِ الْمَلَائِكَةُ تُصَلِّي عَلَيْهِ مَا دَامَ فِي مُصَلَاةِ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ اللَّهُمَّ

همیشه باشند فرشتگان که در و میفرستند بر و نماز که نشسته است و نماز خود باین میفرازد خداوند او در عزت بر و خداوند او

أَرْحَمُهُ وَلَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاةٍ مَا يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ إِذَا

رحمت کند و همیشه از شما در نماز تا آنکه انتظار میکند نماز را و در روایتی این چنین آمده است که گفت آنحضرت چون

دَخَلَ الْمَسْجِدَ كَانَتْ الصَّلَاةُ تَحِبُّهُ وَتَرَادِي دُعَاءَ الْمَلَائِكَةِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ

در آمد مسجد را در حالیکه سینه نماز که منع کند نماز را بر او آمدن و زیاده کرده اند در این روایت دعا فرستگان این عبارت را خداوند او

لَهُ اللَّهُمَّ تَبَّ عَلَيْهِ مَا لَمْ يُؤْذِفْهُ مَا لَمْ يُجِدْ فِيهِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

مر او را خداوند او رجوع کن بر رحمت بر و ما دام که در سجده میسجد هیچ مسلمان را ما دام که حدیث نکند در مسجد متفق علیه است

وَعَنْ أَبِي أُسَيْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی اسید مر ویست گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ إِذَا خَرَجَ

چون آمد یکی از شما مسجد را پس باید که گوید خداوند او بگشاید برای من در رحمت خود را و چون بر آید از مسجد

فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ

پس باید که گوید خداوند او من سوال میکنم ترا از فضل تو بخشش تو رواه مسلم و روایت است از ابی قتاده رحمه

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ

پرسید که پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم فرمود چون در آید صلی از شما مسجد را

فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ مُعَاوِيَةَ ابْنِ

پس باید که بگذارد دو رکعت پیش از آنکه بنشیند متفق علیه و از معاویه ابن

قُرَّةٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ هَاتَيْنِ

قوه مر ویست او روایت میکند از پدر خود که پیغمبر که آنحضرت صلی الله علیه وسلم نهی کرد از خوردن این

الشَّجَرَتَيْنِ يَعْْنِي الْبَصَلِ وَالثُّومَ وَقَالَ مَنْ أَكَلَهُمَا فَلَا يَقْرُبَنَّ مَسْجِدَنَا

دو درخت یعنی پیاز کبر و فرمود آنحضرت کسیکه بخورد این دو درخت را پس قریب نشود مسجد ما را

وَقَالَ إِن كُنْتُمْ لَا جَدَّ أَكْبِهْمَا فَأَيُّتُوهُمَا طَيِّخَا دَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

وگفت اگر سبب شما که ناچار خوردن گندیده اینجاست و هیچ را پس نمیرانید و دو کینه بوسی آنها را به تخم رواه ابو داود و روایت از

جابر بن عبد الله قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ

جابر بن عبد الله گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم کسی که بخورد این درخت ناخوشبو پیاز یا سیر را

الْمُتْنَةُ فَلَا يَقُوبَنَّ مَسْجِدَنَا فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَتَذَيَّ مِمَّا يَتَذَيَّ مِنْهُ

پس باید که فریب نشود و در نماز مسجد را زیرا که فرشتگان از آن میگویند از آن چیزی که از آن میگویند از وی

الْإِنْسُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

اد میانه متفق علیه است و روایت از عائشه گفت امر کرد پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَنَاءِ الْمَسْجِدِ فِي الدُّوْرِ أَنْ يَنْظَفَ وَيُطَيَّبَ دَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

علیه و سلم به بنای مسجد در سراپا و محله و امر کرد که پاکیزه و شسته شوند مسجد و خوشبو شوند رواه ابو داود و

وَالْزَمِذْيُ أَبِي الْحَلَّاتِ ابْنُ مَاجَةٍ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و ترمذی مراد بیهوش است از دو محلات را و ابن ماجه و از وی روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَضْتُ عَلَى أَجُورٍ أُمِّي حَتَّى الْقَذَاةَ يُجَرِّجُهَا الرَّجُلُ مِنْ

علیه و سلم عرض کرده بودم بر من علمای است من که همان توای بسیار بد تا آنکه خوش طعمش را که کبر و کبر می آورد و از

الْمَسْجِدِ عَرَضْتُ عَلَى ذُنُوبِ أُمِّي فَلَمْ أَرَدْ نَبَا الْعَظَمَةِ مِنْ سَوْسَةٍ مِنْ

مسجد عرض کرده بودم بر من گناهان است من پس ندیدم هیچ گناهی بزرگتر از فراموش کردن سوره از

الْقُرْآنِ أَوْ آيَةٍ أَوْ نَهَارٍ جُلُّ تَعْرِيسِهِمَا رَوَاهُ الزَّمِذْيُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

قرآن یا آیتی که داده شد آن را مرد پیغمبر فراموش کرد آنرا رواه ترمذی و ابو داود و از

بُرَيْدَةَ عَنْهَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرِي الشَّائِئِينَ فِي الظُّلَمِ

بریده بنو مرویت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بشارت ده مردونه گناه در تاریکی

إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الزَّمِذْيُ وَأَبُو دَاوُدَ

به مسجد بروشنی تمام در روز قیامت رواه ترمذی و ابو داود و

وَابْنُ مَاجَةَ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَكَانَ ابْنُ سَعِيدٍ مِنَ الْخُذَرِيِّ

واین ماجه از سهل ابن سعد و از انس ره و از ابی سعید خدری روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَتَمَاهَدُ لِلشَّجَدِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم چون ببینید مردی را که عهده برائی مسجد میکند

فَاشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ

پس گواهی دهید که او را که او را که خدا را استخوانی میفرماید معمور کنید و مسجد های خدا را که کسی که

أَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَآلِ التَّمْذِيهِ وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ

ایمان آورده است بخدا در روز آخرت رواه ترمذی و ابن ماجه و الدارمی و در روایت است

أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَخْرَجَ مِنْ

از ابی امامه رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم کسی که بیرون آید از

بَيْتِهِ مَتَطَهِّرًا إِلَى صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ فَاجْرُؤْ كَاجْرِ الْحَاجِّ الْمُحَرَّمِ

خانه خود بوضو بسوی نماز فرض پس اجرا و همچو اجر کسی که حج بر آورده است احرام بسته

وَمَنْ مَخْرَجَ إِلَى تَبِيْعِ الظُّمَى لَا يَنْصِبُ إِلَّا آيَاتُ فَاجْرُؤْ كَاجْرِ الْمُعْتَمِرِ

و کسی که بیرون آید بسوی نماز هاست نه در آید را که تبیع ظمی پس ثواب او همچو کسی که عمره می آورد

وَصَلَاةٍ عَلَى أَثَرِ الصَّلَاةِ لَا لِقَابَيْنِ مَا كَتَبَ فِي عِلِّيْنِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

و نماز بر نمازی دیگر که نیست کلامی پیوده در میان آن هر دو عمل است که نوشته شود در اعلی مرتب رواه احمد

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و ابو داود و از ابی هریره رضی روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَادْعُوا قَبْلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و چون بگویم که بپردازید ریاض الجنه پس بپرسید گفت قدای پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ قَالَ الْمَسَاجِدُ قَبْلَ وَمَا الرَّثْعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

و سلم چیست ریاض الجنه فرمود مساجد گفته شد و چیست چریدن ای پیغمبر خدا

قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

فرمود این کلمه است سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله واحد اكبر رواد ترمذی

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ آتَى الْمَسْجِدَ

وَمرویت از وی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کیسکه بیاید مسجد را

لِشَيْءٍ فَمَوْحِظُهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ إِنْ حَبَّرَا

برای چیزی پس همان چیز بهره اوست رواد ابو داود و مرویت از ابی امامه گفت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مَنْ إِلَهُ يُوَدِّسَالِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَى الْبَقَاعَ خَيْرٌ فَكَتَبَتْ عَنْهُ

از یهود و مسیحین خدا را صلی الله علیه وسلم که می آید از جا بهیتر است پس خاموش ماند حضرت از جواب دادن

وَقَالَ أَسْكَتْ حَتَّى جَعَلَ جَبْرِئِيلُ فَكَتَبَتْ وَجَاءَ جَبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ

و گفت خاموش بمان تا آنکه بیاید جبرئیل پس خاموش ماند حضرت و آمد جبرئیل علیه السلام پس سجده افتاد حضرت

فَقَالَ مَا الْمَسْئُولُ عَنْ يَأْأَعْلَمُ مِنَ السَّائِلِ لَكِنْ أَسْأَلُ دِيَّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى

پس گفت جبرئیل نیست سوال کرده شده از آن اما ترا سوال کننده و لیکن میپرسم من پروردگار خود را تبارک و تعالی

ثُمَّ قَالَ جَبْرِئِيلُ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي دَفُوتٌ مِنَ اللَّهِ دَنُوءًا مَا دَفُوتٌ مِنْهُ قَطُّ قَالَ

پس گفت جبرئیل ای محمد پرستیده من نزد یک پروردگار خداوند یک نفسی که نزد یک پروردگار در مدینه عمر از آنجا که گزینم و چون

وَكَيْفَ كَانَ يَا جَبْرِئِيلُ قَالَ كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ حِجَابٍ

بود ای جبرئیل آن نزدیک شدن تو بماند گفت جبرئیل بود میان من و خدا هفتاد هزار پرده

مَنْ نُورٍ فَقَالَ شَرُّ الْبَقَاعِ أَسْوَأُهَا وَخَيْرُ الْبَقَاعِ مَسَاجِدُهَا رَوَاهُ ابْنُ

از نور گفت پس فرمود حق تعالی برترین جا بازار است و بهترین جاها مسجد است و رواد ابن

جَبَانَ مَسْ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

جبان در روایت است از ابی هریره گفت شنیدم من پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ جَاءَ مَسْجِدَ هَذِهِ الْقُرَيَّاتِ الْخَيْرِ تَعَلَّمَ وَأُوتِيَ لَهُ

الله علیه وسلم را که میگفت کیسکه بیاید مسجد این شهر را که در آنجا مسجد است و بیاید از آنجا بیاموزد و بیاید از آنجا بیاموزد

فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَنْ جَاءَ لِغَيْرِ ذَلِكَ فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ

پس در اجود و ثواب هیچیک جدا نمیکند در راه خدا و کسیکه بیاید برای کار دیگر پس آنکس را هیچ

الرَّجُلُ يَنْظُرُ إِلَى مَتَاعِ غَيْرِهِ رَوَاهُ ابْنُ حِبَّانَ وَابْنُ يَهُيَى فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

مردیکه می نگرد بمتاع دیگر رواه ابن حبان و بیهقی در شعب الایمان

وَمَنْ الْحَسَنِ رَسُولًا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي عَلَى

و مرویت از حسن بصری از روی مرسل گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم می آید بر

النَّاسِ مَا يَكُونُ حَيْثُمَا فِي مَسَاجِدِهِمْ فِي أَمْوَالِهِمْ فَلَا تَجَالِسُوهُمْ

مردمان زمانیکه میباشند گفت و گویی ایشان در مسجد های ایشان در کار دنیا و ی ایشان بین منتهی نمیکند ایشانرا

فَلَيْسَ لِلَّهِ فِيهِمْ حَاجَةٌ رَوَاهُ ابْنُ يَهُيَى فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَنَسِ

پس نیست مر خدا را در ایشان حاجتی رواه بیهقی در شعب ایمان و از انس رضی

ابْنُ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي

مرویت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم نماز مردی در

بَيْتِهِ بِصَلَاةٍ وَصَلَاتِهِ فِي مَسْجِدِ الْقِبْلَةِ بِخَمْسٍ عَشْرِينَ صَلَاةً

خانه وی بمنزل یک نماز است و نماز وی در مسجد قبله وی بمنزل پست و پنج نماز است

وَصَلَاتُهُ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يُجْمَعُ فِيهِ بِخَمْسٍ مِائَةِ صَلَاةٍ وَصَلَاتُهُ

و نماز وی در مسجدیکه جمعه ادا کرده شود در آن مسجد بمنزل پانصد نماز است و نماز وی

فِي الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى بِخَمْسِينَ أَلْفَ صَلَاةٍ وَصَلَاتُهُ فِي مَسْجِدِي خَيْمَيْنِ

در مسجد اقصی پنجاه هزار نماز است و نماز وی در مسجد من بمنزل پنجاه

أَلْفَ صَلَاةٍ وَصَلَاتُهُ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ بِمِائَةِ أَلْفَ صَلَاةٍ رَوَاهُ ابْنُ

هزار نماز است و نماز وی در مسجد حرام بمنزل صد هزار نماز است رواه ابن

مَاجَةَ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ مَسْجِدٍ وَضِعَ فِي

ماجد و روایت است از ابی ذر گفت گفتم ای پیغمبر خدا کدام مسجد است که بنا کرده شد در

الْفِدَاةَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ اللَّيْلِ فَتَوَصَّاتُ وَصَلَيْتُ مَا قُدِّرَ لِي فَغَسَّتُ فِي

یاد او که پرستی من بر خاستم از شب پس وضو کردم و بکذا کردم از نماز آنچه که تقدیر کرده شد بعد بر آئین من پس شستود.

صَلَوْتِي حَتَّى اسْتَقَلْتُ فَإِذَا أَنَا بِرَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ

نماز تا آنکه گفتم ای خداوند من ناگاه می بینم که با پروردگار خود تبارک و تعالی در نیکوترین صفت و حالت

فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ قُلْتُ لَبَّيْكَ رَبِّ قَالَ فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى قُلْتُ

پس گفت ای محمد گفت لب بگویم در خدمت تو ای رب فرمود و چه بحث می کنند فرشتگان ملا اعلی گفتیم

لَا أَدْرِي قَالَ لِمَا ثَلَاثًا قَالَ فَوَإَيْتُهُ وَضَعَ كَفَّهُ بَيْنَ كَتِفَيْهِ حَتَّى وَجَدَتْ

در نمی دانم گفت ای تعالی این کار را سه بار پس گفت آنحضرت دیدم حق تعالی که نهاده دست خود را در میان شانه من و آنکارا فتم

بَرَدَ أَنَا وَلِيهِ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ فَتَجَلَّى لِي كُلُّ شَيْءٍ وَعَرَفْتُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ

سردی آنحضرت را و ما میان بر دو لب من خود پس ظاهر شد هر چه از علوم و شناخت من پس فرمود حق تعالی ای محمد

قُلْتُ لَبَّيْكَ رَبِّ قَالَ فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى قُلْتُ فِي الْكَفَّارَاتِ

گفتم ایستاده ام در خدمت تو ای پروردگار من فرمود و چه چیز نزع می کنند فرشتگان ملا اعلی گفتیم بحث می کنند در کفارات

قَالَ وَمَا هُنَّ قُلْتُ مَشَى الْأَقْدَامُ إِلَى الْجَمَاعَاتِ وَالْجُلُوسُ فِي الْمَسَاجِدِ

فرمود و چه چیز اندکفارات گفتیم ای رفتن پایها بسوی جماعتی نماز دوم نشستن در مسجد

بَعْدَ الصَّلَاةِ وَاسْتِبَاحُ الْوُضُوءِ حِينَ الْكَرُمِيَّاتِ قَالَ ثُمَّ فِيمَ قُلْتُ

بعد از نماز سوم کامل و سیراب کردن وضو در حالتی که ناخوشی از طبیعت تعالی را یافت بستر چه چیز است می کنند

فِي الدَّرَجَاتِ قَالَ وَمَا هُنَّ قُلْتُ اطْعَامُ الطَّعَامِ وَلَيْنُ الْكَلَامِ وَالصَّلَاةُ

در درجات فرمود و چه چیز هستند درجات گفتیم درجه خوردن طعام بسکینان زنی کردن در سخن و نماز گذاردن

بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامُ ثُمَّ قَالَ سَلْ قَالَ قُلْتُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ

در شب حال اینکه مردم خواب باشند پس فرمود حق تعالی بخوان از خیرات گفتیم و دعا کردم باین ما خدا یا پروردگار من سوال میکنم ترا کردن

الْخَيْرَاتِ وَتَرْكُ الْمُنْكَرَاتِ وَحُبُّ الْمَسَاكِينِ وَأَنْ تَغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي

بیکر ما و گذشتن کارهای بد را که ناشناخته اند و سوال میکنم دوستی میکنی با من را و اینکه بیامرزیم مرا و رحم کنی مرا

وَإِذَا أَرَدْتَ فِتْنَةً فِي قَوْمٍ فَتَوَقَّفْنِي غَيْرَ مَقْتُونٍ وَأَسْأَلُكَ حُجَّتَكَ وَحُجَّتِي

و چون خواهی فتنه در قومی پس بایمان مرا پیش از آنکه گرفتار فتنه شوم و سوال میکنم از خود و توئی ترا دوستی

مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ يُقَرِّبُنِي إِلَى حُجَّتِكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

کسی را که دوست دارد تو را دوستی کار که مرا از تو برین نزدیکی و دوستی تو پس فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا حَقُّ فَاذِرْهُنَّ تَعْلَمُوهُنَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ

ا بر علیه وسلم این واقع که بدیم حق است پس بخوابیده از این پس تعلیم کنند از این روایه احمد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَسَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَاعِيلَ

و ترمذی گفت که این حدیث حسن صحیح است و پرسیدم محمد بن اسماعیل

عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ

یعنی بخاری را از این حدیث که چه حال دارد پس گفت که این حدیث صحیح است

بَابُ فَضِيلَةِ الْجَمَاعَةِ

باب در فضیلت نماز با جماعت

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّائِعِينَ

و برپا دارید نماز را و بدهید زکوة را و رکوع کنید همراه رکوع کننده گان

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةُ

روایت از ابن عمر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم نماز یک

الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَذْرِ سَبْعَ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

جماعت بگزارند زیاده میشود در ثواب بر نماز یک تن بگزارند بیست و هفت درجه متفق علیه است

وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی بکر گفت نماز کرد با ما آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يَوْمَهِ الصُّبْحِ فَلَمَّا سَلَّمَ قَالَ شَاهِدُ فُلَانٌ قَالُوا أَلَا قَالَ أَشَاهِدُ

روزی نماز بود پس برگاه که سلام داد فرمود که آیا حاضر هست فلان کس گفته حاضریت محمود و یا ملحق

نماز رکوع

۴
چون غریبانان کوی غیبی
نقش بسبب نبی
باز و دست در چرخ
و نجات

فَلَا تَقَالُوا الْقَالَ إِنَّ هَاتَيْنِ الصَّلَاتَيْنِ أَثْقَلُ الصَّلَوَاتِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ

ظان شخص گفته که منافقیت فرمود انحضرت که این دو نماز صبح و شام گرانترین نمازهاست بر منافقین

وَلَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِيهَا لَآتَيْتُمُوهُنَّ وَلَوْ حَبْوًا عَلَى الرُّكْبِ إِنَّ الصَّفَّ الْأَوَّلَ

الربیع است و اول نماز گذاردن این دو نماز است هر آینه می آید این دو نماز را بر زانو زنده و پیرستیکه صف اول

عَلَى مِثْلِ صِفِّ الْمَسْكَةِ وَلَوْ عَلِمْتُمْ مَا فَضِيلَتُهُ لَآتَيْتُمُوهُ وَإِنَّ صَلَاةَ

بر مانند صف درشت مکان است در فضل اگر چه استیکه است فضل همه اول بر آینه نشانی میگوید بر این صفی آن سید

الرَّجُلُ مَعَ الرَّجُلِ أَزْكَى مِنْ صَلَوتِهِ وَحَدَّةٌ وَصَلُوتُهُ مَعَ الرَّجُلَيْنِ أَزْكَى مِنْ

مرد با یکدیگر تبه و پاکیزه ترست از گذاردنش تنها و نماز وی با دو مرد پاکیزه تر است

صَلُوتِهِ مَعَ الرَّجُلِ وَمَا كَثُرَتْ وَحَدَّةٌ إِلَى اللَّهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّسَائِي

از نماز گذاردنش با یک مرد و هر چه بسیار است از جماعت پس آن محبوب ترست پس می خواند و او را و در تسائی

وَعَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ قَالَتْ دَخَلَ عَلَى أَبِي الدَّرْدَاءِ وَهُوَ مُغْضَبٌ فَقُلْتُ

و روایت است از ام در در گفت در آمدن در در و حال آنکه می غضب آورده شده بود پس گفتن من

مَا أَغْضَبَكَ قَالَ وَاللَّهِ مَا أَعْرِفُ مِنْ أَمْرٍ أَمَّا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

چه چیز در غضب آوردی گفت بخدا که چنانچه من از کار امت محمد صلی الله علیه وسلم

شَيْئًا إِلَّا أَنَّهُمْ يَصَلُّونَ جَمِيعًا رَوَاهُ الْخَارِجِيُّ وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ

چیز بجز آنکه هر آنکه نماز می گذارند به جماعت رواه بخاری و از ابی

ابْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي حَتْمَةَ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ فَقَدْ سَلِمَانَ بْنَ

بن سلیمان بن ابی حتمه روایت که بر سستی عمر بن الخطاب یعنی از عهده گم کرد سلیمان بن

أَبِي حَتْمَةَ فِي صَلَاةِ الصُّبْحِ وَأَنَّ عُمَرَ غَدَا إِلَى السُّوقِ وَمَسَكَنُ سُلَيْمَانَ

ابی حتمه را در نماز صبح و در روز بعد رفته بود یا مدلول بجانب بازار و خانه سلیمان

بَيْنَ الْمَسْجِدِ وَالسُّوقِ فَمَرَّ عَلَى الشِّفَاءِ أَمْرٍ سَلِمَانَ فَقَالَ لَهَا لَمْ أَر

در میان مسجد و بازار بود پس گذشت بر شفا که مادر سلیمان آپس گفت عمر شفا را که ندیدم

سُيْلَمَانُ فِي الصُّبْحِ قَالَتْ إِنَّهُ بَاتَ يُصَلِّي فَقَلِبْتُ عَيْنَاهُ فَقَالَ عُمَرُ

سليمان را در نماز صبح نه گفت شغایه بر سینه که سليمان غیب نماز میکند و پدرش را دو چشم او پس فرمود عمر

لَأَنْ أَشْهَدَ صَلَاةَ الصُّبْحِ فِي جَمَاعَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَقُومَ لَيْلَةً

بر آنکه حاضر شدن من نماز یا در جماعت محبوب تر است بسوی من از آنکه قیام کنم شب

رَوَاهُ مَالِكٌ وَرَوَيْتُ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

رواه مالک و روایت است از ابی موسی اشعری رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اثْنَانِ فَمَا فَوْقَهُمَا جَمَاعَةٌ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْهُ

الله علیه وسلم دو کس و آنچه از آنهاست جماعت است رواه ابن ماجه و روایت از و

قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ أَعْمَى فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ

گفت آمد آنحضرت را صلی الله علیه وسلم مردی نابینا پس گفت ای پیغمبر خدا پرستیدگان اثبت

لَيْسَ لِي قَائِدٌ يَقُودُنِي إِلَى الْمَسْجِدِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم که نیست مرا کسی که دست مرا گیرد و بکشد مرا بسوی مسجد پس سوال کرده عوات آنرا حضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنْ يُرْجَخَ لَهُ فَيُصَلِّيَ فِي بَيْتِهِ فَرُخَصَ لَهُ فَلَمَّا وُلِيَ دَعَا

و سلم که رجعت پیدا تا بگذارد آنرا نماز و خانه خود پس رخصت داد مرا و او را پس برگاه که بازگشت خواند او را

فَقَالَ هَلْ تَسْمَعُ الدَّاعِيَ بِالصَّلَاةِ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَاجِبٌ ذَاكَ وَاهُ مُسْلِمٌ

پس فرمود ایای شنوی او از اذان را برای نماز گفت آری میشنوم فرمود پس واجب کن بر مسلمان

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عائشه روایت بر سیتکه عائشه گفت شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم را که

يَقُولُ لَا صَلَاةَ بِحَضْرَةِ الطَّعَامِ وَلَا وَهُوَ يَدْفَعُهُ الْأَخْبَثَانِ رَوَاهُ

میگفت نیک نیست نماز در حضور طعام و نه در حالیکه با صلی کشاکشی کنند بول و غائط رواه

مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مسلم و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

إِذَا أُقِمَّتِ الصَّلَاةُ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

بُخَارِيٍّ أَقَامَتْ كَرْدَه شُود نماز پس جائز نیست نماز غیر از نماز فرض رَوَاهُ مُسْلِمٌ در روایت است از

ابن عمر عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَمْتَحِنُوا نِسَاءَكُمْ

ابن عمر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم منع نکند زنان خود را

الْمَسَاجِدَ وَيَبْشُرُكُمْ خَيْرَ لِمَنْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ

أَزْرَحْتَنِي مَسْجِدُ خَدِجَةَ ابْنَتِ ابْنِ أَبِي نَضْرَةَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي بَرزَةَ مَرَدِيْتُ كَقَوْلِهِ

أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْمَسْجِدِ فَنُودِيَ بِالصَّلَاةِ

امر فرمود ما را رسول خدا صلی الله علیه و سلم کرد و قیام کنید با مسجد در مسجد پس اذان گفت شد

فَلَا يَخْرُجُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَصِلَ رَوَاهُ أَحَدٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُمَرَ

پس هیچکس بیرون نرود کسی از شما آنکه نماز را زوده خود رَوَاهُ أَحْمَدُ وَ مَوْلِيَّتُ ابْنِ عُمَرَ ابْنِ

مَكْتُومٍ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمَدِينَةَ كَثِيرَةُ الْهَوَامِ

مکتوم گفت ای پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بدرستی که مدینه بسیار است گزند

وَالسَّبَاعِ وَأَنَا ضَرِيرُ الْبَصَرِ فَهَلْ تَجِدُنِي مِنْ رُحْصَةٍ قَالَ هَلْ تَسْمَعُ حَتَّى

و درند و من ضعیف بینا هستم ای پسر ضعیف بینا ای من فرمود و شنیدی این کلمات را که

عَلَى الصَّلَاةِ حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَيَ هَلَاوْ لَوْ يَخْصُرُ رَأْسُ

عَلَى الصَّلَاةِ حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ است گفت عباد الله ای می شنوم فرمود و ابایت کن و بجا و رخصت نماز رَوَاهُ

أَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

أَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ وَ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي بَرزَةَ مَرَدِيْتُ كَقَوْلِهِ خَدِجَةُ ابْنَتِ ابْنِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَوَضَّأَ فَاحْسَنَ وَضُوءًا ثُمَّ رَاحَ فَوَجَدَ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا

علیه و سلم کسی که وضو کرد پس نیک کرد وضوئی خود پس رفت بیوی مسجد پس یافت مردم را که نماز کرده بودند

أَعْطَاهُ اللَّهُ مِثْلَ أَجْرِ مَنْ صَلَّاهَا وَحَضَرَهَا لَا يُقْصَرُ ذَلِكَ مِنْ أَجْرِ هُمُ

مسجد بدو خدا ای بزرگ مانند نماز کسی که آن را بخواند و حاضر شده است در نماز کسی که آن را بخواند و آنرا بخواند و آنرا بخواند

شَيْئًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَّمِيُّ مَسَّ إِيْضًا وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بخیرے رواہ ابو داؤد و تئمی مس ایضاً و عن انس قال قال رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى لِلَّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ يُدْرِكُ التَّكْبِيرَ

صلی اللہ علیہ وسلم کسک نماز گذارد پچاسے خدا چهل روز در جماعت در مالک در یا پچاس

الْأُولَى كُتِبَ لَهُ بِرَّاعَتَانِ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَبَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ دَرَاهِمُ

اولی را نوشته میشود مروی را دو خط پیزیاری یکی پیزیاری از آتش و نفع و دوم پیزیاری نفاق را

الْتِمِيزِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهَبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ

ترمذی و روایت است از عبد الله بن وهب و او روایت میکند از ثوابه بن مسعود و ابی هریرة

حَدَّثَهُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ تَوَفَّى ابْنُ عُثْمَانَ بْنِ مَطْعُونٍ فَأَشْرَفَتْهُ

روایت کرده است از انس بن مالک روگفت وفات کرد فرزند عثمان بن مطعون پس زیاده

حُزْنُهُ عَلَيْهِ حَتَّى اتَّخَذَ فِي دَارِهِ مَسْجِدًا يَتَعَدُّ فِيهِ قَبْلَتَهُ ذَلِكَ

غم او بر عثمان تا آنکه گرفت در خانه خود مسجد که عبادت میکرد و در آن مسجد پس رسید آن خبر

الْبَنِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا عُثْمَانُ إِنَّ اللَّهَ لَوْ يَكْتُبُ عَلَيْنَا

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم را پس فرمود ای عثمان پدرتیکه خدا نه نوشت

الرُّهْبَانِيَّةَ إِتْمَارُهَا نِيَّةُ أُمَّتِي الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَا عُثْمَانُ إِنِّي

رهبانیت را جز این نیست که رهبانیت است من جواد است در راه خدا ای عثمان بن

مَطْعُونُ إِنَّ لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ لِلنَّارِ سَبْعَةَ أَبْوَابٍ فَمَا يَبْتَغِيكَ

مطعون پدرتیکه هفت دروازه است و در دوزخ را هفت دروازه است پس خوش نمی آید ترا

إِلَّا تَأْتِي بَابًا مِنْهَا إِلَّا وَجَدْتَ ابْنَكَ إِلَى جَنْبِكَ اخْذُ جُحْرَتِكَ

ایکدی بیای درمی را از درهای آن گمرا که بیاید تو که فرزند تو بر پیروی تو گیرنده است گمرا

يَسْتَشْفِعُ لَكَ إِلَى دَبِّكَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ بَلَى قَيْدُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

طلب شفاعت کند مرا تا بهی بدر و کار تو که بزرگ من است گفت آری گفت یارای ای پیغمبر خدا

وَكُنَّا فِي فُرْطَانَا مَا لِعُثْمَانَ قَالَ نَعْمَ لِمَنْ صَبَرَ مِنْكُمْ وَاحْتَسَبَ تُقَرَّقَالَ

درین بشارت مایه و اعلایم یار عثمان از روی شهادت اهل این بشارت کسی که صبر کند از شهادت پیوسته و در آخر عمرش

لَهُ يَأْتِي عِثْمَانَ بْنِ مَطْعُونٍ مِنْ صَلَاتِهِ صَلَاةُ الْفَجْرِ فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ جَلَسَ يَذْكُرُ

مر عثمان را ای عثمان بن مطعون کسی که نماز ادا کرد نماز بعد از او را در جماعت پیوسته نشست تا که ذکر میکند

اللَّهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ كَانَ لَهُ فِي الْفَرْدِ وَسَبْعُونَ دَرَجَةً بَيْنَ كُلِّ

خدا را تا آنکه طلوع شود آفتاب باشد مردی را در فردوس هفتاد و در هر سالت میان

دَسَجِينَ مَرَّكَضِ الْفَرَسِ الْجَوَادِ الْمُضْمَرِ سَبْعِينَ سَنَةً وَمَنْ صَلَّى الظُّهْرَ

هر دو درجه مانند رفتن اسب تیز و تغییر کرده شده هفتاد سال راه و کسی که نماز ظهر خواند

فِي جَمَاعَةٍ كَانَ لَهُ فِي جَنَاتِ عَدْنٍ خَمْسُونَ دَرَجَةً مَرَّكَضِ الْفَرَسِ الْجَوَادِ

در جماعت باشد مردی را در جنت عدن پنجاه و درجه مانند رفتن اسب تیز و

الْمُضْمَرِ خَمْسِينَ سَنَةً وَمَنْ صَلَّى الْعَصْرَ فِي جَمَاعَةٍ كَانَ لَهُ كَأَجْرِ ثَمَانِيَةِ

تغییر کرده شده پنجاه ساله راه و کسی که او را در نماز عصر در جماعت باشد او را مانند ثواب بیست و یکس

مِنْ وَلَدٍ اسْفَحِيلَ كُلِّهُ رَبِّ بَيْتِ عَتَقَهُ وَمَنْ صَلَّى الْمَغْرِبَ فِي

از اول و اسمعیل همه ایشان را مالک شان از او کرد ایشان را و کسی که نماز مغرب ادا کرد

جَمَاعَةٍ كَانَ كَحِجَّةٍ مَبْرُورَةٍ وَعُمْرَةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَمَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي

جماعت باشد آن مانند حج مبرور و عمره مقبول و کسی که او را در نماز عشا را

جَمَاعَةٍ كَانَ لَهُ كَقِيَامِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ هَبْ جَمْعُ الْجَوَامِعِ

جماعت باشد مردی را مانند قیام و زنده داشتن شب قدر از جمیع الجوامع

بَابُ إِثْرِ تَرْكِ الْجَمَاعَةِ

این باب در معیبت ترک جماعت است

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ كَانَ يَقُولُ مَنْ أَمَرَكَ الزُّكْمَةُ فَقَدْ أَدْرَكَ

روایت است از ابی هریره که رسول خدا میفرمود که هر کس را پس گفتن یافت

عنه
بکند و اگر کسی
خاندان و بندگان
باشد از آنکه
نزدیک و دور
از جمیع الجوامع

السَّجْدَةُ وَمَنْ قَاتَتْهُ قِرَاءَةُ أَمْرِ الْقُرْآنِ فَقَدْ قَاتَتْهُ خَيْرُ رَوَاهُ مَالِكٌ

سجدہ را اپنے رکعت را و یکہ فوت شد اور خواندن فاتحۃ الكتاب پس تحقیق فوت شد از دینی بسیار رواہ مالک

وَعَنْهُ أَنَّهُ قَالَ الَّذِي يَرْفَعُ رَأْسَهُ وَيَخْفِظُهُ قَبْلَ الْإِمَامِ فَإِنَّمَا

در روایت است از وی بدستیکہ او گفت کیکہ ہر دار دسر خود را و پست کند سر را پیش از امام پرست

نَاصِيئَتُهُ بِيَدِ الشَّيْطَانِ رَوَاهُ مَالِكٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

موی پیشانی او مگر بدست شیطان رواہ مالک و روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْلَا مَا فِي الْبُيُوتِ مِنَ النَّسَاءِ

از نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمود اگر نبی بود و چیزیکہ در خانہ ہست از زنان

وَالذَّرِيَّةِ أَقَمْتُ صَلَاةَ الْعِشَاءِ وَأَمَرْتُ فِتْيَانِي يُحَرِّقُونَ مَارِقَ

والطفال برپا میکردم نماز عشاء را و میفرمودم غلامان خود را کہ بہا لغہ بسوزند چہیزہا کہ در

الْبُيُوتِ بِالنَّارِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي الشَّعَاءِ قَالَ خَرَجَ رَجُلٌ مِنَ

خانہا ہست بآتش رواہ احمد و روایت است از ابو شعا و گفت بیرون آمد مردی از

الْمَسْجِدِ بَعْدَ مَا أُذِنَ فِيهِ فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ أَمَا هَذَا أَفَقَدْ عَصَى

مسجد بعد از آنکہ اذان گفتہ شد در مسجد پس گفت ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ اما این مرد تحقیق کہ گنہہ کرد

أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُثْمَانَ

ابا قاسم کہ کنیت اشخرفت است صلی اللہ علیہ وسلم رواہ مسلم و از عثمان

بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

بن عفان رضی اللہ عنہ مرویت گفت فرمود پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم کیکہ

أَذْرَكَهُ إِلَّا أَنْ فِي الْمَسْجِدِ ثُمَّ خَرَجَ لَمْ يَخْرُجْ لِحَاجَةٍ وَهُوَ لَا يُرِيدُ الرَّجْعَةَ

کہ رہا بہ اور باہگ نماز در مسجد ہر بیرون آمد را بخالیکہ بیرون نیامدہ بپای حاجت ضروری او و نیز آمد باز آمدن

فَهُوَ مُتَافِقٌ رَوَاهُ أَبُو ابْنِ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

پس موافق است رواہ ابن ماجہ و روایت است از ابن عباس رضی اللہ تعالی عنہ

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ فَلَمْ يُجِبْهُ فَلَا صَلَوةَ

از نبی صلی الله علیه وسلم فرمود کسی که بشود هنگام نماز را پس بابت نکرد برای نماز در مسجد نماز پس نیت نماز

لَهُ الْآمِنُ عُدِّيْرَ أَهْلِ الدَّارِ قَطْنِي وَعَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ

راوا اگر از جهت عذر می روادار قطنی و روایت است از مجاهد و او از عبد الله بن عمر

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَمْنَعُ رَجُلٌ أَهْلَهُ

رضی الله عنهما درستی که نبی صلی الله علیه وسلم فرمود منع نکنند هیچ مردی که آن خود را

أَنْ يَأْتُوا الْمَسَاجِدَ فَقَالَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فَإِنَّا نَمْنَعُهُمْ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ

از آمدن مسجد با پس گفت پسری که مر عبد الله بن عمر را بود که ما البته منع میکنیم پس گفت عبد الله

أَحَدٌ ثَلَاثَ عَشْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَوْلُ هَذَا قَالَ فَمَا كَلِمَةُ

صیث میکنم و ترا از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم و تو میگوئی این کلمه گفت راوی پس کلام

عَبْدُ اللَّهِ حَتَّى مَاتَ دَوَاهُ أَحَدٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

نکرد آن فرزند عبد الله بن عمر تا آنکه مرد و راه احمد و مرویست از عبد الله بن مسعود راضی گفت

لَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا يَخْتَلِفُ عَنِ الصَّلَاةِ وَالْإِمْنَانِ قَدْ عَلِمَ نِفَاقُهُ أَوْ مَرِيضُ

تحقیق دانستم خود و صحاب را که حکم میکردیم باینکه و پس نیت نماز از جماعت نماز نکرد منافق که تحقیق معلوم بود نفاق او یا بیماری که اصطلاح

وَإِنْ كَانَ الْمَرِيضُ لَمْ يَمْشِ بَيْنَ رَجُلَيْنِ حَتَّى يَأْتِيَ الصَّلَاةَ وَقَالَ إِنْ

و تحقیق بود بیمار که راه میرفت میان دو مرد و یک کوزه برایشان تا آنکه می آمد و مسجد را نماز و گفت ابن مسعود بدستیک

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِمْنَا سَنَ الْهُدَى إِنْ مِنْ سُنَنِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم تعلیم کرد ما را سنتها را که عمل کردن آن موجب هدایت است و بدستیک از جمله سنن و سی

الْهُدَى الصَّلَاةُ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يُؤَدُّ نَفْسُهُ فِيهِ وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ مَنْ سَرَّهُ

نماز است و مسجد که از آن گفته شود در آن مسجد و در روایت آمده است که این مسعود گفت کسی که خوشحال میگردد آن را

أَنْ يَلْقَى اللَّهَ غَدًا مَبْلًًا فَلْيُحَافِظْ عَلَى هَذِهِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ

بسیار تا بوقت که خدا را فردا استخوان کامل پس باید که پنجگانه کند بر نماز با پنجگانه

حَيْثُ يَنَادِي بِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ تَشَرَّعَ لِنَبِيِّكُمْ سَنَنِ الْمُدَى وَاتَّخَذَ مِنْ

در جایگاه انداخته شود برای آنها پس بدینکه خدا تعالی شروع کرد برای پیغمبر شما طریقها بدین آیت را و بدینکه این پنج نماز از

سَنَنِ الْمُدَى وَلَوْ أَتَاكُمْ صَلَاتُكُمْ فِي بَيْوتِكُمْ كَمَا يُصَلِّي هَذَا الْمُتَخَلِّفُ فِي

جملان طریقهاست اگر ثابت شود آنکه شما گذاردید نماز را در خانه ها خود چه آنکه میگذارد این شخص باز مانده در

بَيْتِهِ لَتَرْكُمُ سَنَةَ نَبِيِّكُمْ وَلَوْ تَرَكَتُمْ سَنَةَ نَبِيِّكُمْ لَضَلَلْتُمْ وَمَا مِنْ

خانه خود بر آید ترک کرده باشید طریق پیغمبر خود را و اگر ترک کنید طریق پیغمبر خود را بر آید گمراه شوید و نیت هیچ

رَجُلٍ يَتَطَهَّرُ فَيُحْسِنُ الظُّهُورَ ثُمَّ يَمْدُ إِلَى مَسْجِدٍ مِنْ هَذِهِ الْمَسَاجِدِ إِلَّا

مردی که طهارت کند پس نیک کند طهارت را بیشتر قصد رفتن کند بسوی مسجدی از این مساجد مگر آنکه

كُتِبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ قَبِيضٌ وَاحِدٌ وَرَفَعَهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّاعُهُ

نویسد خدا تعالی برای او بهر گامی که میزند یک قبضه و یک درجه را و او را به از بختی و کم گرداند از و

بِمَا سَيِّئَةٍ وَلَقَدْ رَأَيْتَنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنْهَا إِلَّا مُتَافِقٌ مَعْلُومُ التَّفَاقِ

به سبب آن بدی او و تحقیق دانستم ما را بهر چه که متخلف میکرد از جماعت که متفق که نفاق او ظاهر بود

وَلَقَدْ كَانَ الرَّجُلُ يُوَقِّي بِهِمَا دِي بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ حَتَّى يُقَامَ فِي الصَّفِّ

و تحقیق بود مرد بیماری که آرد می شد در جای که یکدیگر میسوزاند از غایت ضعف میان دو مرد تا آنکه ایستاده کرده می شد و صف نماز

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواه مسلم و روایت است از ابن عباس که گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَنْ سَمِعَ الْمُنَادِيَ فَلَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ اتِّبَاعِهِ عَذْرٌ قَالُوا وَمَا

و سلم کسی که بشنود بانگ نماز پس باز ندارد او را از پیروی کردن آن هیچ بهانه گفتند صحابه که میپست عذر

الْعَذْرُ قَالَ خَوْفٌ أَوْ مَرَضٌ لَمْ تَقْبَلْ مِنْهُ الصَّلَاةُ الَّتِي صَلَّى رَوَاهُ

فرمود ترس یا بیماری پذیرفته نمی شود از وی نماز که گذارده است رواه

أَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِقُطْنِيُّ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ابو داود و دارقطنی و روایت است از ابی الدرداء که گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ ثَلَاثَةٍ فِي قَرْيَةٍ وَلَا يَدٍ وَلَا تَقَامُ قِيَمُ الصَّلَاةِ

صلی الله علیه وسلم نیست سه مرد در هر دهی و یاد در بادی که بر پا کرده نمیشود در میان ایشان نماز به جماعت

الْأَقْدَامُ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَعَلَيْكَ يَا جَمَاعَةُ فَإِنَّمَا يَا كُلَّ الذِّئْبِ

مگر آنکه غالبند بر ایشان شیطان پس بر تو باد که لازم گیری جماعت را زیرا که نه خورد کرگ مگر گوسفند پرا

الْقَاصِيَةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَكَانَ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

که در او اقتاده است رواه احمد و ابو داود و نسائی و روایت است از ابی هریره رضی

اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً

است تعالی عنه نمازی که جماعت کند از نمازی که تنه بگذارد به بیست و هفت درجه

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

متفق علیه و روایت است از ابی هریره رفته فرموده پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أُرْمِي بِحَطَبٍ فَيُحْطَبُ ثُمَّ أَمُرُ

بخدا ای که بقای ذات من بدست قدرت اوست بجهت آنکه آهنگ کردم که اگر کنم بجمع کردن بنیم پس جمع کرده شود

بِالصَّلَاةِ فَيُؤَدَّنُ لَهَا ثُمَّ أَمُرُ بِحَطَبٍ فَيُؤَدَّنُ لِلنَّاسِ ثُمَّ أَهْلُفُ إِلَى

باذان گفتن برای نماز پس اذان گفته شود برای نماز پس از آن حطون پهل ماست کند مردم را بهتر بایم بسو

وَجَالٍ وَفِي رِوَايَةٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ فَأَحْرَقُ عَلَيْهِمْ نَارًا

و در مائیکه در روایتی این کلمات است حاضر نشدن برای نماز پس بسوزانم بر ایشان خانه های ایشان

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُهُمْ أَنَّهُ يَجِدُ عَرَقًا سَمِينًا أَوْ مَرْمَاتَيْنِ

بخدا سوگند اگر بداند یکی از ایشان که او می یابد استخوان فربه یا دو سه گانه

حَتَّتَيْنِ لَشَهِدَ الْعِشَاءَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَابْنُ خُلَيْكٍ

و گو سفند که بخود آید و در نظر مرد وزن بر آید حاضر میگردد نماز عشاء را راه بخاری و ابن خلیک

بَابُ تَسْوِيقِ الصَّفِّ

باب در برابر کردن صف وقت نماز

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ الْبَشِيرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

در روایت است از نعمان ابن بشیر رضی الله تعالی عنه گفت نمان که بود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُفُّونَا حَتَّى كَأَنَّمَا يُصَوِّي بِهَا الْقَدَاحَ حَتَّى دَأَى

الله علیه وسلم که برابر میکرد مضمای ما را در نماز تا آنکه گویا برابر میکرد بای صفون قداح را یعنی بوی پتیر تا آنکه دید آنحضرت

أَنَا قَدْ عَقَلْنَا عَنْهُ ثُمَّ خَرَجَ يَوْمًا فَقَامَ حَتَّى كَادَ أَنْ يُكَلِّتَ فَرَأَى رَجُلًا

که ما تحقیق فهمیدم از قول فعلش پستیر چون آمد آنحضرت روزی پس ایستاد تا آنکه قریب بود که امر اکبر گوید بجهنم در ویرا

بَادٍ يَأْصُدُّهُ مِنَ الصَّفِّ فَقَالَ عِبَادَ اللَّهِ لَتَسُوْنَنَّ صُفُوفَكُمْ أَوْ

که بیرون ست سینه او از صف پس گفت ای بندهگان خدا هر آینه باید که برابر کنید شما صفهای خود را یا آنکه

لَيُخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وَجْهِكُمْ وَوَالِدِ مُسْلِمٍ وَعَنْ عَائِشَةَ

تحقیق مخالف می اندازد خدا تعالی در میان ذاتهای شما را و اد مسلم و روایت است از عائشه

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

رضی الله عنها گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بدستیکه خدا

وَمَلَائِكَتُهُ يَصْلَوْنَ عَلَى مَيِّمَةٍ مِنَ الصُّفُوفِ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ

و فرشتگان او در می فرسند بر چاینهاست راست از صفون و از ابی امامه روایت

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بدستیکه خدا

وَمَلَائِكَتُهُ يَصْلَوْنَ عَلَى الصَّفِّ الْأَوَّلِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَى

و فرشتگان او در و می فرسند بر صف اول گفتند ای پیغمبر خدا

الثَّانِي قَالَ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يَصْلَوْنَ عَلَى الصَّفِّ الْأَوَّلِ قَالُوا يَا

صف دوم نیز فرمود بدستیکه خدا و فرشتگان او در و می فرسند بر صف اول گفتند ای

رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَى الثَّانِي قَالَ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يَصْلَوْنَ عَلَى الصَّفِّ

پیغمبر خدا بر صف دوم نیز فرمود آنحضرت بدستیکه خدا و فرشتگان او در و می فرسند بر صف

الْأَوَّلُ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَى الصَّفِّ الثَّانِي قَالَ وَعَلَى الثَّانِي وَقَالَ

اول گفته ای پیغمبر خدا و بر صف دوم نیز فرمود آنحضرت و بر صف دوم و فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَوْوُوا صُفُوفَكُمْ وَحَازُوا بَيْنَ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم برابر سازید صفهای خود را و برابر ی کنید میان

مَنَاكِبِكُمْ وَلِيَتَوَافِيَ أَيْدِي إِخْوَانِكُمْ وَسُدُّ الْخَلَلِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

دشمنهای خود و نرمی کنید در پیش دستهای برادران خود و پندید فرجهای صف خود زیرا که شیطان

يَدْخُلُ فِيهَا بَيْنَكُمْ بِمَنْزِلَةِ الْحَذَفِ يَعْنِي أَوْلَادَ الصَّغَارِ

مداخلد در میان شما در رنگ حذف خواست را و بی فقط حذف بچههای میش که خود باشند

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه احمد و از ابن عمر روایت فرمود خدا تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اقْبِمُوا الصُّفُوفَ وَحَازُوا بَيْنَ الْمَنَاكِبِ سُدُّوا

صلی الله علیه و سلم برپا کنید صفوف را و برابر ی کنید در میان دشمنهای مناکب خود و پندید

الْخَلَلَ وَلِيَتَوَافِيَ أَيْدِي إِخْوَانِكُمْ وَلَا تَذَرُوا فُرُجَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ

فرجهای صف را نرمی کنید در پیش دستهای برادران شما و نگذارید فرجهای شیطان را و کسی که

وَصَلَ صَفًّا وَصَلَهُ اللَّهُ وَمَنْ قَطَعَهُ قَطَعَهُ اللَّهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

وصل کند صف را وصل کند او را خدا تعالی و کسی که برود و رخنه کند صف را برود و رخنه کند او را خدا تعالی رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عائشه رضی الله تعالی عنها گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ عَنِ الصَّفِّ الْأَوَّلِ حَتَّى يُوْخِرَهُمُ

علیه و سلم همیشه اند گروهی که پس می افتند از صف اول تا آنکه پس اندازد ایشان را

اللَّهُ فِي النَّارِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

خدا تعالی در آتش رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ و روایت است از ابی هریره رضی الله تعالی عنه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا يَخْشَى الَّذِي يَرْفَعُ رَأْسَهُ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم ای نمی ترسد آنکس که بر میدارد سر خود را

قَبْلَ الْإِمَامِ إِنْ يَحُولُ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ جَارٍ مُتَّقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي

پیش از امام از اینکه برگرداند خدا تعالی سر او را همچو سر خرد متق علیه است و از انس بنی الله عنه مروی است

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحُّوا صَفْوَكُمْ وَكَفُّوا قَارِبُكُمْ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم پیوسته دارید و استوار کنید صفهای خود را و نزدیک کنسید

بَيْنَهُمَا وَحَاذُوا بِالْأَعْنَاقِ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنْ لَأَرَى الشَّيْطَانَ

میان صفها و برابری کند گردن را پس سوگند می دهم آنکه بقایا ات من بدست اوست بدرتی که من بر آئینه محرابم شیطان را

يَدْخُلُ مِنْ خِلَالِ الصَّفِّ كَأَنَّمَا الْخَذْفُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ

کرد می آید از درخت صف گویا آن شیطان همچو میش است رواه ابو داود و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ

ابی هریره رضی الله تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بهترین

صُفُوفِ الرِّجَالِ أَقْلًا وَشَرُّهَا آخِرُهَا وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا

صفها مردان اولین آنهاست و بدترین صفهای مردان پسین آنهاست و بهترین صفهای زنان پسین آنهاست

وَشَرُّهَا أَوَّلُهَا وَرَوَاهُ أَبُو سَعِيدٍ وَ

و بدترین صفهای زنان پیشین آنها رواه مسلم و از ابی سعید

رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَحْضَانِ نَخْرًا

رضی الله عنه مروی است دید پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم در میان آن خود پسینه ای در صف نماز

فَقَالَ لِمَنْ تَقْدِمُوا وَأَتَقَمُّوا ابْنِي وَلِبَاتٍ تَرَكُّكُمْ مِنْ بَعْدِكُمْ لَا يَزَالُ

پس گفت برای آنکه پیش آید و افتد کنید من و بایه که افتد آید شما یک پس ایستاد است و همیشه اند

تَوَمَّيْنَا حُرُونَ حَتَّى يُؤْخِرَهُمُ اللَّهُ رَوَاهُ أَبُو سَعِيدٍ وَ

تومی که پس ایستند تا آنکه پس می مانند ایشان را خدا تعالی از ثواب عظیم و روایت است از ابی سعید

بِالْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الانصاری رضی الله تعالی عنه گفت بود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

يُمَسِّحُ مَنَاكِبَنَا فِي الصَّلَاةِ وَيَقُولُ اسْتَوُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَيَخْتَلِفُ

که مسح میکرد کتفهای ما را در نماز و میفرمود که برابر شوید و اختلاف نکنید پس مختلف گردید

قُلُوبُكُمْ لِيَلْبِغِي مِنْكُمْ أَوْ لَوِ الْأَخْلَامُ وَالنُّهْيُ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

و لبای شما باید که متصل شوند مرا از شما خداوندان بلوغ عقل و صف اول پس آنکس نیکو قریب اند بایشان در رتبه

ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ قَالَ أَبُو مَسْعُودٍ فَأَنْتُمْ الْيَوْمَ أَشَدُّ اخْتِلَافًا

پس آنکس نیکو قریب اند بایشان گفت ابو مسعود انصاری رضی الله عنه پس شما امروز سخت تر اید از روی اختلاف

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كَانَ

رواه مسلم و روایت است از برای ابن عازب رضی الله عنه گفت بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم که میفرمود بر ستم که خدا و فرشتگان او درود میفرستند

عَلَى الَّذِينَ يَلُونَهُ الصُّفُوفَ الْأُولَى وَمَا مِنْ خُطْوَةٍ أَحَبُّ

بر آنانکه متصل اند صفهای پیشین را و نیت پنج گامی محبوب تر

إِلَى اللَّهِ مِنْ خُطْوَةٍ يَمْشِيهَا بَعِلٌ بِهَا صَفَّارٌ أَوْ أَوْدَاوَدُ

بسوی خدا از گامی که میرود بسوی که پیچوند بسوی صف را رواه ابو داود

بَابُ السُّتْرَةِ وَانْتِزَاعِ الْمِرْوَرِ مِنْ يَدَيِ الْمُحْصِلِ

باب در احادیثی که وارد است در بیان ستره و گناه گذاشتن از روی برعه

عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از طلحه ابن عبید الله گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

إِذَا أَوْضَعَ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلَ مُخْرَجَةِ الرَّحْلِ فَلْيَصِلْ وَلَا يَبَالِ

و تیکه نهدیگی از شما پیش خود مانند پس پالان شتر پس باید که نماز بگذارد و پاک زارد کبیر که بگذرد

مَنْ مَرَّ وَرَأَى ذَلِكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي جُحَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

پس آنستو رواه مسلم وروایت است از ابی جحیم رضی الله عنه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَيْلُ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيْهِ الْمَصْلَمِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم اگر میدانست گذرنده پیش مصلی

مَا ذَا عَلَيْهِ لَكَ أَنْ يَفْقَرَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَكَ مِنْ أَنْ يَمُوتَ بَيْنَ يَدَيْهِ قَالَ

که چه گناه است بر وی هر آینه باشد امتدادن او تا چهل بهتر از آنکه شستن وی از پیش مصلی گفت

أَبُو النَّضْرِ لَا أَدْرِي قَالَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا أَوْ شَهْرًا أَوْ سَنَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

ابو نصر که می از راویان است که در نمی یابم که گفت چهل روز یا چهل ماه یا چهل سال متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَجْعَلْ تِلْقَاءَ وَجْهِهِ شَيْئًا فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَنْصِبْ

و مسلم چون نماز بگذارد یکی از شما پس بگوید که بر داند مقابل روی خود چیزی را پس اگر نیابد بر چهره را پس بگوید که ایستاده کند

عَصَاهُ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ عَصَا فَلْيُحِطْ بِحِطَّائِهِ لَا يَضُرُّهُ مَا مَرَّ

عصای خود را پس اگر نباشد با وی عصا پس باید که بگردد خطی را در زمین پس ندان ندارد و او را چیزی که بگذرد

أَمَّا مَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ

پیش او رواه ابو داود و ابن ماجه و روایت است از ابی سعید رضی الله عنه

تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَقْطَعُ الصَّلَاةَ شَيْءٌ

تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم باطل نمیکرد اند نماز را چیزی که

وَأَدْرُ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ

پیش مصلی بگذرد و دفع کنید بقدریکه توانید زیرا که آن گذرنده شیطان است رواه ابو داود و ابن ماجه

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَيْلُ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيْهِ الْمَصْلَمِ

از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم اگر میدانست یکی از شما آنچه را

مَا لَهُ فِي أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْ أَخِيهِ مُعْتَصِرًا فِي الصَّلَاةِ كَانَ لَا يُقِيمُ

از گناه در گذشتن وی از پیش برادر سلمان از مقابل در نماز باشد هر گنجه ایستادن او

مِائَةِ عَامٍ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْخَطَاةِ الَّتِي خَطَا ذَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَكَانَ

صد سال بهتر مراد از گنجهی که میزند آنرا رواه ابن ماجه و از

كَعْبٍ الْأَخْبَارِ قَالَ لَوْ يَعْلَمُ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيْهِ الْمُصَلِّي مَا ذَا

كعب اخبار مرویست گفت اگر بداند که میگذرد از پیش مصلی آنچه بر او است

عَلَيْهِ لَكَانَ أَنْ يَخْفَرَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ

از گناه بر آنچه بهتر بود فرو برده شدن او در زمین از گذشتن وی از پیش آن

يَدَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى عَنْ عَلِيٍّ رَوَاهُ مَالِكٌ

مصلی و در روایتی است این لفظ یعنی آسان تر است بروی رواه مالک

بَابُ الثَّانِي

این باب در بیان سنت ها است

عَنْ أُجَيْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت است از ام حبیبه رضی الله تعالی عنها گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً بَنِي لَهُ بَيْتٌ

علیه وسلم کی که بخد در روز و شب دو اوده رکعت بنا کرده شود برای وی خانه

فِي الْجَنَّةِ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَهَا وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْغُرُوبِ

در بیست چهار رکعت سنت پیش از نماز پیشین دو رکعت پس از ظهر دو رکعت نماز بعد از نماز شام

وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و دو رکعت نماز بعد از نماز غفتن دو رکعت پیش از نماز فجر رواه ترمذی

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عایشه رضی الله عنها مرویت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكَعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا رَوَاهُ الْأُمِّمُ وَعَنْ

علیه وسلم دو رکعت سنت فجر بهتر است از عالم سفلی و هر چه در ولایت رواه مسلم و از

ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُصَلِّي بَعْدَ

ابن عمر رضی الله عنهما مرویت گفت که بود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم که نیکوار بود از نماز

لِلْجُمُعَةِ حَتَّى يَنْصَرِفَ فِي صَلَاةِ رَكَعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

جمعه تا آنکه بر میگشت از نماز پس بیکار دو رکعت در خانه خود متفق علیه و مرویت از

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ

ابی هریره رضی الله تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کیست

مَنْ كَانَ مُصَلِّيًا بَعْدَ الْجُمُعَةِ فَلْيَصِلْ زَبَّارًا وَالْأُمِّمُ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

از شما نمازگزاران بعد از جمعه پس باید که بگذارد چهار رکعت رواه مسلم و از ابن عمر رضی الله

تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى اللَّهُ امْرَأَةً صَلَّيَتْ

تعالی عنه مرویت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم رحمت کند خدا تعالی مروری که بگذارد

قَبْلَ الْعَصْرِ زَبَّارًا وَآءُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

پیش از نماز عصر چهار رکعت رواه احمد و ترمذی و ابوداود و روایت است از عایشه رضی

اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى بَعْدَ الْمَغْرِبِ

است تعالی عنها گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کیست بگذارد بعد نماز مغرب

عِشْرِينَ رَكَعَةً بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ

بست رکعت را بنا کند خدا برای او در بهشت رواه ترمذی و روایت است از

مَكْحُولٌ يَبْلُغُ بِهِ أَنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ صَلَّى بَعْدَ الْمَغْرِبِ

مکحول میرساند حدیث را با آنحضرت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بدرستی که فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کیست بگذارد بعد از مغرب

قَبْلَ أَنْ يَكُونَ رَكَعَتَيْنِ وَفِي رَوَايَةٍ أَرْبَعٌ رَكَعَاتٍ رُفِعَتْ صَلَوَاتُهُ

پیش از آنکه کم کند دو رکعت و در روایتی آمده است که بگذارد چهار رکعت بر او اشته شود نماز او

فِي عَلَيْنِ مُرْسَلًا عَنْ حَذِيفَةَ نَحْوَهُ وَنَرَادَ فَكَانَ يَقُولُ

در علی بن موسی سرل و از خلیفه و مانند ابن حبیب و زیاد کرده است این عبارت پس بود که میگفت آن حضرت

تَجَلَّوْا الرُّكَّتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ فَإِنَّهُمَا تُرْفَعَانِ مَعَ الْمَكُتُوبَةِ رَوَاهُ

شعابی کنید دو رکعت را که بعد مغرب اند زیرا که این دو رکعت پر شده میشوند بعینین با فرض روایها

زَيْرِينَ وَرَوَى الْبَيْهَقِيُّ الزِّيَادَةَ عَنْهُ نَحْوَهَا فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

زیرین و روایت کرده بیهقی زیادت را از خلیفه مانند آن در شعب ایمان

بَابُ صَلَاةِ التَّحْجُدِ وَالْخُرُوجِ عَلَى قِيَامِ اللَّيْلِ

باب در بیان امادیت که در باب فضیلت نماز تهجد و تحریر بر قیام شب واقع شده

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسُجِّدْ لَهُ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا

و بعضی شب بیدار باش بعد از آن شب چیزی زیاده برای تو قریب است که ایستاده کند ترا پروردگار تو بمقامی

مَحْمُودٍ لَا تَتَجَافَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ دُعَاءَهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا

پسندیده و در می ماند بر روی ایشان از خوابگاه میخوانند پروردگار خود را ترس و امید دار

وَمِمَّنْ لَنْفَعَهُمْ يَنْفَعُونَ فَلَا تَقْلُوبُوا نَفْسَ مَا اتَّخَفْتُمْ لِمَنْ قَرَأَ آيَاتِ

و آنچه روزی داده ایم ایشان را خرج میکنند پس نمیدانند بچیز نهیانه و شد بزرگ ایشان از فتنی چشم

جَزَاءٍ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

پاداش داده شد بآنچه میکردند در و اسما بنت یزید را از پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُجْزَى النَّاسُ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

صلی الله علیه و سلم فرمود و فرا هم آورده میشود مردم بر صعید واحد روز قیامت

فَيُنَادِي مِنْهُ فَيَقُولُ أَيْنَ الَّذِينَ كَانَتْ تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ

پس آواز میدهد و آواز دهنده پس میگوید کجا اند آنکه آنیکه دور و جدایا پیروزان را از خوابگاه و ای ایشان

فَيَقُومُونَ وَهُمْ قَلِيلٌ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حَسَابٍ شَرُّ قَوْمٍ مَرُّ

پس می خیزند و حال آنکه ایشان کم باشند پس می گذارند در بهشت بغیر آنکه حساب گرفته شوند پس امر کرده میشود

خبر از کتب

خبر از کتب ۱۵

يَسْأَلُ النَّاسَ إِلَى الْحَسَابِ دَوَاةً إِلَيْهِمْ هَاقِي فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ بِأَبِ الْحَسَابِ

سائر مردم را بحساب گرفتن دواة الیهیم در شعب الایمان باب حساب

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْزِلُ رَبُّنَا

و مردیست از ابی ہریرہ روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرود آید پروردگار

تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حَتَّى يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ

کہ بزرگ بلند است ہر شب باسمانیکہ فرود آید و پایان تراست و قیام باقی ماند نیم حصہ کہ شب آخر است

يَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأَعْطِيهِ لَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُ

سفرایند حق تعالی کیست کہ دعا کند مرا تا قبول کنم دعا و اورا کیست کہ درخواست کند از من بہم بخشم و کیست کہ توبہ

لِي فَأَغْفِرَ لَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ ثُمَّ يَبْسُطُ يَدَيْهِ يَقُولُ

از من پس بیا مزم اورا متفق علیہ است و در روایت مسلم آمد پس فراخ میکند و دو کار بر دو دست خود را میگوید و چو کار

مَنْ يَقْرَأُ غَيْرَ عَدْوَمٍ وَلَا ظُلْمٍ حَتَّى يَنْفَجِرَ الْفَجْرُ وَعَنْ جَابِرٍ

کیست کہ قرآن در کسیر کہ ظلم نیست و عدوہ و تا فجر الفجر و عن جابر رضی اللہ عنہ روایت

رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ

گفت شنیدم پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم را کہ میگفت بدرستی کہ

فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ لَيْسَ آلَ اللَّهِ خَيْرًا مِنْ أَمْوَالِ الدُّنْيَا

در شب ہر آئینہ ساعتی است کہ موافق نیفتد آنرا مرد مسلمان و حال کہ سوال میکند خدا را از ثوابی از نگاہ دنیا

وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ آيَةً وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ دَوَاةً مُسْلِمٍ وَعَنْ

و آخرت مگر آنکہ میدہد خدا تعالی آنرا در ادای ساعت در ہر شب است دواہ مسلم و روایت است از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عبد اللہ بن عمر رضی اللہ تعالی عنہما گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى صَلَاةُ دَاوُدَ وَأَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ

و مسلم دوست داشتن شدہ ترین نماز با بوی خدا تعالی نماز داود و دوست داشتن صیام با بوی خدا تعالی

صِيَامُ دَاوُدَ كَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ يَقُومُ ثُلُثَهُ وَيَنَامُ سُدُسَهُ وَيَصُومُ

رو و داود است و داود و خواب بیکر و داود است دو داود خواب بیکر و داود است و داود است

يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى

Handwritten musical notation on a staff.

عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُمْ تَقِيَامُ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ

عندم روی است گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بر شام و بر خورشید شب برای نماز زیرا که مشایخ و خیر

رَأَى الصَّالِحِينَ فِيكُمْ وَهُوَ قَرِيبٌ لَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ وَمُكَفِّرٌ لِّلْسَيِّئَاتِ

عادت نیکو کارانست که پیش از شنا بودند قهقام لیل میخفت و بیکت مرشد را بسوی پروردگار شناسا و بعبادت نیت مریدان را

وَمِنْهَا عَنْ إِسْحَاقَ التَّمِيمِيِّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

وہذا دیندہ است از گنابان رواہ ترمذی و از ابی سعید الخدری

رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةٌ يَرْضَاهُ

رحمہ تعالیٰ عز و جلت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کہ جس اندک

اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِمُ الرَّجُلُ إِذَا قَامَ بِاللَّيْلِ يُصَلِّي وَالْقَوْمُ إِذَا صَفَّوْا فِي

استغاثی برای ایشان بی مری که چون برخیزد برای نماز شب و دوم قحط چون صف بینند در

الصَّلَاةُ وَالْقَوْمُ إِذَا صَفُّوا فِي قِتَالِ الْعَدُوِّ رَأَى فِي شَرْحِ الْمُسْتَفْهِمِ

نواز سوم قومی که چون صف بپندد در کشتن دشمنان دین رواه در شرح سنه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در ولایت است از ابی هریره رضی الله تعالی عنده روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ بِعَقْدِ الشَّيْطَانِ عَلَى قَائِمَةِ رَأْسِ حَدِ كَرَامِ إِذَا هُوَ زَا مَرَّ شَلَّتْ

وہ کہیں سے نہ آئے اور وہاں سے نہ گئے۔

عقدي يضرب على كل عقدية عليك ليل طويل فارقد فان استيقظ

۷) دینم دیگر نهی دارم لیکن بخود خواهر است در از است پس جواب من پس اگر بپیدا شود

فَذَكَرَ اللَّهُ انْخَلَّتْ عُقْدَةٌ فَإِنْ تَوَضَّأَ انْخَلَّتْ عُقْدَةٌ فَإِنْ صَلَّى انْخَلَّتْ

پس اگر گریه خدا را کشد و شوهر برپا شود و شوهر برپا شود پس اگر نماز کند کشد و شود

عُقْدَةٌ فَأَصْبَحَ كَسَيْطَا طَيْبِ النَّفْسِ إِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كِلَانِ

اگر برپا شود صبح کند شادمان پاک نفس و اگر بیدار نشود و ذکر نکند صبح میکند پلید نفس کلا

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْمَغِيرَةِ مَقَالَ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى

متفق علیه است و روایت است از مغیره مرقه گفت ایستاد و حضرت صلی الله علیه و سلم در نماز شب

تَوَهَّتَ قَدَمَاهُ فَقِيلَ لَهُ لِمَ تَصْنَعُ هَذَا وَقَدْ غُفِرَ لَكَ مَا تَقْدَمُ مِنْ

تا آنکه اما سید قدم مبارک پس گفته شد مرا حضرت را که برای چه میکنی اینهمه ریاضت و حالانکه گناهان تو

ذُنُوبُكَ وَمَا تَأْخُرُ قَالَ أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

اینچه پیش رفته و اینچه پس خواهد فرمود آنحضرت ای پس بنده شکر من بنده سپاس گذار متفق علیه است و از

ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ذَكَرْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن مسعود رضی الله عنه گفت ذکر کرده شد نزد یک پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

رَجُلٌ فَقِيلَ لَهُ مَا زَالَ نَائِمًا حَتَّى أَصْبَحَ مَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ قَالَ ذَلِكَ رَجُلٌ

روزی پس گفته شد مرا که مستمرا بخواب کنسند تا آنکه صبح کرد و نایستاد برای نماز شب فرمود آنروایت

بِالْشَّيْطَانِ فِي أَذُنِهِ أَوْ قَالَ فِي أَذُنَيْهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ

که شایید شیطان در گوش او یا گفت آنحضرت در دو گوش او متفق علیه و از عمرو بن

عَبَسَةَ مَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنْ

عبسه مرقه روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم نزدیکتر بودن پروردگار از بنده

الْعَبْدُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِنْ يَدِ كَرُّ اللَّهِ

میان بنده است در جانب آخر پس اگر میتوانی که باشی توای عمر و از آن جماعت که یل میکنند خدا را نماز

فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مَقَالَ قَالَ قَالَ

در آن ساعه پس باش تو از آن رواه ترمذی و از ابی هریره مرقه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجَعَهُ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَاقْبَضَ

پنجم پس نماز صلی الله علیه وسلم بر بخشود خدا تعالی مردی را که برخواست بنماز شب پس گذارد نماز را و بیدار کرد

امْرَأَتَهُ فَصَلَّتْ فَإِنْ آتَتْ نَضَحَتْ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ رَجَعَهُ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ

زن خود را پس نماز کرد و زن نیز پس اگر آید بخار کند بپاشد در روی آری زن آب را بختایه خدا تعالی زن را که برخواست

مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَاقْبَضَتْ زَوْجَهَا فَصَلَّى فَإِنْ آتَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ

از شب پس نماز گذارد و بیدار کرد مرد خود را پس نماز گذارد و آن مرد پس اگر سر یا زن آن مرد بپاشد آری زن در روی او

الْمَاءَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَّمَاتِي عَنْ أَبِي مَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

آب را رواه ابو داود و التیماتی و از ابی امامه رضی الله تعالی عنه مرویت

قَالَ قَبِيلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ قَالَ جَوَّفَ اللَّيْلَ

گفت گفتند ای پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کدام دعا سماع تر است یا جابت فرمود دعا یک درون شب

الْآخِرُ وَدُبْرُ الصَّلَاةِ لِمَكْنُو بَابِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي مَالِكٍ

آخر و اتم شب و پس نماز در ای فرض که مثل است دعا را در آخر تشهد رواه ترمذی و از ابی مالک

الْأَشْعَرِيُّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اشعری رضی الله تعالی عنه رویت گفت فرمود پنجم خدا صلی الله علیه وسلم

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرَفًا يُرَى ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا وَبَاطِنُهَا مِنْ ظَاهِرِهَا أَعْدَاهَا

بدرستی که در بهشت غرفه ها است که دیده میشود ظاهرش از باطنش از باطنش از عین لطافت و صفا آباد و خسته است

اللَّهُ لِمَنْ أَلَانَ الْكَلَامَ وَأَطْعَمَ الطَّعَامَ وَتَابَعَ الصِّيَامَ وَصَلَّى بِاللَّيْلِ

خدا آنرا برای کسی که نرم گوید سخن او بخورد طعام را و پیاید دارد روزه بار و نماز گذارد شب

وَالنَّاسُ يَتَأَمَّرُونَ لَهُ الْيَتَهَقُّ فِي شَعْبِ الْإِيمَانِ وَرَوَى التِّرْمِذِيُّ

و مال آنکه مردم در خواب باشند روایت کرد یتهقی در شعب ایمان و رواه ترمذی

عَنْ عَلِيٍّ تَخَوُّهُ وَفِي رِوَايَةٍ لِمَنْ أَطَابَ الْكَلَامَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ

از علی رفته مانند آن و در روایتی آمده است طیب کلام بجای لین کلام و از عبد الله

ابْنُ عُمَرَ بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عمر بن عاص رضی الله تعالی عنه مرویت فرمود مرا پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَا تَكُنْ مِثْلَ فُلَانٍ كَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَتَرَكَ قِيَامَ

و سلم ای عبد الله مباش مانند فلان بود وی که برینخواست بنماز شب پس بگذاشت

اللَّيْلِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ ابْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

شب نیز برهما متفق علیه و روایت است از عثمان بن ابی العاص رضی الله تعالی عنه

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَانَ لِدَاوُدَ عَلَيْهِ

گفت شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را می فرمود بود داود علیه

السَّلَامُ مِنَ اللَّيْلِ سَاعَةً يُوقِظُ فِيهَا أَهْلَهُ يَقُولُ يَا لِدَاوُدَ قُومُوا فَصَلُّوا

السلام را از شب ساعتی که بیدار میکرد در آن ساعت ای داود برخیزید پس نماز کنید

فَإِنَّ هَذِهِ سَاعَةٌ يُسْتَجِيبُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا الدُّعَاءَ إِلَّا لِسَاحِرٍ أَوْ

زیرا که تحقیق این ساعتی است که قبول میکند خدا تعالی در او - - - دمارا - - - ساحر را

عَشَّارٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

و عشر ستاد رواه احمد از ابی هریره رضی الله تعالی عنه مرویت گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَفْضَلُ الدُّعَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَوةٌ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را می فرمود افزون ترین نماز در ثواب بعد از نماز فرض

فِي جُوفِ اللَّيْلِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

در و ن شب است رواه احمد و از وی مرویت گفت آمد مردی نزد یک آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ فُلَانًا يُصَلِّي بِاللَّيْلِ فَإِذَا أَصْبَحَ سَرَقَ فَقَالَ إِنَّهُ

علیه و سلم پس گفت که تحقیق فلان شخص نماز میکند شب پس چون صبح میکند دزدی میکند پس گفت آنحضرت پدرش که

سَتَنَهَا مَا تَقُولُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي حَتْمٍ وَابْنُ أَبِي عَرِينَةَ وَابْنُ أَبِي

باز دارد آن نماز او را از دزدی رواه احمد و بنی حاتم و بنی عرینة و بنی ابی حاتم

إِنِّي سَعِيدٌ وَابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَيْقَظَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى أَوْ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ جَمِيعًا

علیه وسلم چون بیدار کند مرد زن خود را بهار شب پس بگذارد دو رکعت هر دو یا هر واحد دو رکعت را همه

كُتِبَ فِي الذِّكْرِ وَالذِّكْرُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

نوشته میشود هر دو در مقدمه مردان و ذکرین و زمان ذکر است رواه ابو داود و ابن ماجه و مرویست از

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشْرَافُ أُمَّتِي

ابن عباس را گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بزرگ قدر آن امت من

حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَأَصْحَابُ اللَّيْلِ دَوَّالُ الْبَيْتِ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

بر دارندگان قرآنند یعنی حافظان و شب خوانندگان آن در نماز و راه بیعتی در شعب ایمان و روایت است از

ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ أَبَاهُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ مَا شَاءَ اللَّهُ

ابن عمر رضی الله عنهما پدر او عمر بن الخطاب بود نماز شب میکرد از مقدار شب آنچه خواسته بود خدا

حَتَّى إِذَا كَانَ مِنْ إِخْوِ اللَّيْلِ يَقْظُ أَهْلَهُ لِلصَّلَاةِ يَقُولُ لَهُ الصَّلَاةُ شَرُّ

تا آنکه چون می شد آخر شب بیدار میکرد اهل خود را برای نماز شب میگفتند اهل خود را که وقت نماز است بگنجد نماز را بهتر

يَتْلُو هَذِهِ الْآيَةَ وَأَمْرُ أَهْلِكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلُكَ

میخواند این آیه را بفرما اهل خود را بنماز و مبادا که در صبر کردن بر نماز غمی طلبیم ما از تو

وَنَزَقْنَا نَارَ قُوتِكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى رَوَاهُ مَالِكٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

و نازل کردیم ناری از قوت تو و عاقبت کار مشتاقان نرات رواه مالک و از عبد الله

ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ رَجُلَيْنِ

ابن مسعود روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم عجب دارم پروردگار ما از دو مرد

رَجُلٌ تَارَعَ وَطَائِفُهُ وَلِحَافُهُ مِنْ بَيْنِ جَبَّةٍ وَأَهْلِهِ إِلَى صَلَاتِهِمْ فَيَقُولُ

مردی که رحبت از فرش نرم خود را و محاف خود رحبت از میان محبوب اهل خود بسوی نماز

یس میگوید

اللَّهُ لَمَّا كَتَبَهُ أَنْظُرُوا إِلَى عَبْدِكَ تَارَعَنُ فَرَّاشُهُ وَوَطَائِعُهُ مِنْ بَيْنِ

خدا استغاثی بفرشته نگاش خود گاه کینید بسوی بنده من که بر جنت از فراش خود و از لحاف خود از میان

حَبِيْبِهِ وَأَهْلِهِ إِلَى صَلَوتِهِ رَغْبَةً فَيَمَّا عِنْدِي وَشَفَقًا مَعًا عِنْدَ وَجْهِ غَزَا

محبوب بنده اهل خود بسوی نماز خود از جهت رغبت نمودن در تو ای یک نزدیک من و از شفق با من در نزدیکی و از محبت و از محبت

فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَنْهَرَمَ مَعَ أَصْحَابِهِ فَعَلِمَ مَا عَلَيْهِ فِي الْإِهْزَامِ وَمَا

در راه خدا پیش شکست نمود پایداران خود پیش انت اندر عالمی که بر اوست در شکست خوردن و تفرقی که

لَهُ فِي الرُّجُوعِ فَرَجَعَ حَتَّى أَهْرَقَ دَمَهُ فَيَقُولُ اللَّهُ لِمَا كَتَبَهُ أَنْظُرُوا

مرا و راست در بازگشتن پس برگشت تا آنکه ریخته شد خون او پس میگوید به خدا استغاثی بفرشته گان خود نظر کنید

إِلَى عَبْدِي رَجَعَ رَغْبَةً فَيَمَّا عِنْدِي وَشَفَقًا مَعًا عِنْدَ وَجْهِ أَهْرَقَ دَمَهُ

بسوی بنده من که برگشت از جهت خواهش در تو ای یک نزدیک من و از شفق با من و از محبت و از محبت و از محبت

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ بَابُ صَلَاةِ الضَّمِيِّ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ

رواه در شرح سننه باب نماز ضایع روایت است از ابی ذر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سَلَامٍ مِنْ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم شبایت میگردد و بر هر بند استخوان اندام

أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ فَكُلُّ تَيْبَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَيْبَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَيْبَةٍ

یکی از شما صدقه پس هر بار سبحان الله گفتن صدقه است و هر بار بحمد الله گفتن صدقه است و هر بار لا اله الا الله گفتن صدقه است

صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ وَنَهْيٌ عَنِ

صدقه است و هر بار امر بکار معروف صدقه است و بازداشتن کسی از

الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَتَجَزِيٌّ مِنْ ذَلِكَ دُكَّتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضَّمِيِّ

کار نامشروع صدقه است و کفایت میکند از شکران سلامی و صدقه آن دو رکعت که بگذارد آن دو رکعت را از بجا داشت

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ وَابْنِ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا

رواه مسلم و روایت است از ابی ذر و ابی ذر رضی الله تعالی عنهما

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِنَّهُ

گفتند هر دو که فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم از خدا نیاید

قَالَ يَا ابْنَ آدَمَ أَزْكِعُ لِي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ مِنْ أَوَّلِ التَّهَارَاتِ أَوْ لَكَ آخِرُهُ

که فرمود ای آدمی زاد بگذار برای من چهار رکعت را در اول روز پس کار گذاری بکیم ترا در آخر روز

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ عَنْ نَعِيمِ بْنِ هَمَّارٍ

رواه ترمذی و رواه ابو داود و الدارمی از نعیم بن همار

الْغَطَفَانِيُّ وَاحِدٌ عَنْهُمْ وَعَنْ بَرِيدَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ

طغانی واحد از هر دو و روایت است از بریده رضی الله تعالی عنه گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي الْإِنْسَانِ ثَلَاثٌ مِائَةٌ

شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که میگفت در آدمی سه صد

وَسِتُّونَ مَفْصَلًا فَعَلَيْهِ أَنْ يَتَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ مَفْصِلَةٍ بِرُيُودَةٍ

و شصت بند است پس بر او که تصدق کند از هر بند از خود بصدق

قَالُوا أَوْ مِنْ يَطِيقُ ذَلِكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ قَالَ النَّخَاعَةُ فِي الْمَسْجِدِ تَدْفِنُهَا

گفتند صحابه که طاقت دارد و آنرا ای پیغمبر خدا فرمود آنحضرت آید پس آنرا در مسجد دفن کنی آنرا

وَالشَّيْءُ تَحْيِيهِ عَنِ الطَّرِيقِ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَرَكْعَتَا الضُّحَى يُجْزِيكَ

و چیزی که بکونی آنرا از راه مردم پس اگر نیابی آنرا پس اگر نیابی دو رکعت نماز چاشت پسند میکند آنرا

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ النَّسَائِيُّ عَنْ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه ابو داود و رواه النسائی از انس رضی الله تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى الضُّحَى ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكَعَةً بَنَى اللَّهُ لَهُ

صلی الله علیه و سلم هر کس بگذارد نماز صبح را دو و از ده رکعت بنماید خدا تیمانی برای او

قَصْرًا مِنْ ذَهَبٍ فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَرَوَاهُ

کوتاهی از طلا در بهشت رواه ترمذی و ابن ماجه و روایت است از

مَعَاذُ بْنُ أَنَسٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

معاذ بن انس جهمی رفته گفت فرمود پیغمبر خدا صلوات الله علیه وسلم هر که

قَعَدَ فِي مَصَلَاةٍ حِينَ يَنْصَرِفُ مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى يَسْتَبِيحَ رُكْعَتِي

بنشیند در جای نماز و تنگد بر گردد از نماز یا دعا یا آنکه بگذارد و در رکعت

الضُّحَى لَا يَقُولُ إِلَّا خَيْرًا غُفِرَ لَهُ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ ذَبْدِ الْبَحْرِ

چاشت را آنکو بدگر سخن نیک را امرزیده شود و او را گناهان او اگر چه باشد مانند گفت دریا در بسیاری

دَوَاهٍ أَبُودَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ

رواه ابو داود و روایت است از ابی هریره رضی الله تعالی عنه گفت و فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَافِظٌ عَلَى شَفْعَةِ الضُّحَى غُفِرَتْ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسی که محافظت کند بر دو رکعت ضحی امرزیده شود

لَهُ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ ذَبْدِ الْبَحْرِ وَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ

مراد را گناهان او اگر چه باشد مانند گفت دریا رواه احمد و الترمذی و ابن

مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا كَانَتْ تُصَلِّي الضُّحَى

ماج در روایت است از عائشه رضی الله تعالی عنها که حضرت عائشه بگذارد و نماز چاشت را

ثَمَانِي رُكْعَاتٍ ثُمَّ يَقُولُ لَوْ تَبَرَّأْتُ لِي أَبَوَايَ مَا تَرَكْتُهَا دَوَاهُ مَالِكُ

هشت رکعت پشیمت اگر زنده گردانید و شون برای من پدر و مادر من ترک نمیکنم رواه مالک

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

درایت است از ابی سعید رضی الله تعالی عنه گفت بود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الضُّحَى حَتَّى يَقُولَ لَا يَدْعُهَا وَيَدْعُهَا حَتَّى يَقُولَ

علیه وسلم که میگذارد و چندگاه نماز ضحی را تا آنکه میگویم هرگز نخواند که و آنرا ترک نکرد و آنرا تا آنکه میگویم

لَا يُصَلِّيَهَا دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

هرگز نخواند که و آنرا رواه ترمذی

بَابُ التَّطَوُّعِ

باب در احادیثی که در نوافل وارد اند

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر بن عبد الله تعالی عنه گفت بود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِغَارَةَ فِي الْأُمُورِ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ

و سلم تعلیم میکرد ما را دعا را استغاره و نماز در کارهای مقصود و چنانکه تعلیم میکرد ما را سوره از قرآن

يَقُولُ إِذَا هُوَ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ

میگفت چون قصد کنی از شما یکی پس باید که بگذارد دو رکعت را غیر نماز فرض

ثُمَّ لِيَقُلْ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ

پس بگوید یا خداوند من طلب میکنم خیر از تو با استقامت علم تو و طلب قدرت میکنم بر تو با قدرت تو

وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ

و سوال میکنم از تو چیزی فضل تو که بزرگ است پس بپرستی که تو قادری و من قدرت ندارم و تو میدانی

وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا

و من نمیدانم و تو داننده غیب ما را خداوند اگر هستی تو که میدانی که این

الْأَمْرُ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ

کار من بهتر است مراد دین من و دوزندگانی من و پایان کار من یا گفت آنحضرت بجهان

أَمْرِي وَآجِلِهِ فَأَقْدِرْ لِي وَبَيِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ

نی معاشی در این جهان و در آنجهان پس تقدیر کن از برای من پس برکت ده مرا به انکار و اگر

تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ

میدانی تو که این کار بدتر از دین و دوزندگانی من و در پایان کار من یا گفت

فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ

در این جهان و در آنجهان پس برگردان آنرا از من و برگردان مرا از وی و تقدیر کن مرا خیر را

حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضَنِي بِهِ قَالَ وَيَسِّرْهُ لِي حَاجَتَهُ دَوَاهُ الْبُخَّارِيِّ وَكَانَ

هر جا که باشد پست را رضی گردان مرا بدان گفت آنحضرت و نام برد حاجت از دوا البخاری و فرمود است

عَلَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ وَصَدَقَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

علی رضی الله عنه گفت حدیث کرد مرا ابو بکر رضی الله عنه و راست گفت ابو بکر رضی الله عنه گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ رَجُلٍ يَذُنُّ نَبَأًا

شنیدم من پیغمبر خدا را صلوات الله علیه و آله و سلم که می گفت نیست هیچ مردی که بگذاشتن خبر را

ثُمَّ يَقُومُ فَيَتَطَهَّرُ ثُمَّ يُصَلِّيُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهُ الْأَغْفَرَ اللَّهُ لَهُ ثُمَّ يقرأ

پس برخیزد و پس طهارت کند پست نماز بگذارد پست آرزوش خواهد از خدا اگر آنکه بیاورد و خدا استغفار را و او را پست بخواند

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا أَفَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا

آنحضرت این آیه را و آنست بیکه چون میکنند کار بد را یا ظلم کنند بر جانهای خود یاد میکنند خدا استغفار را پس طلب میکنند

لِذُنُوبِهِمْ دَوَاهُ التِّرْمِذِيِّ وَابْنُ مَاجَةَ إِلَّا أَنَّ ابْنَ مَاجَةَ لَمْ يَذْكُرْ إِلَّا يَتَذَكَّرُ

مگر آنکه این آیه را از او رواه ترمذی و ابن ماجه مگر اینکه ابن ماجه ذکر نکرد آیت را

وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از برید و رضی الله تعالی عنه گفت صبح کرد و آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

فَدَعَا بِالْأَفْقَالِ بِمَا سَبَقْتَنِي إِلَى الْجَنَّةِ مَا دَخَلْتُ الْجَنَّةَ قَطُّ إِلَّا سَمِعْتُ

پس خواند بلال را و من گفت بچه عمل پیشینی کردی تو مرا پیشو بهشت نه و تمام بهشت را هرگز نشنیدم

نَحْنُ نَحْشَتَكَ أَمَا حَى قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا أَذْنُ قَطُّ

اواز شنیدم ترا گفت بلال ای فرستاده خدا صلوات الله علیه و سلم اذان نمی شنیدم هرگز

إِلَّا أَصَلَّيْتُ دُعَاتَيْنِ وَمَا أَصَابَنِي حَدَّثٌ قَطُّ إِلَّا كَوُفَّاتٌ عِنْدَهُ وَرَأَيْتُ

مگر آنچه گذاردم دو رکعت را بعد از آن و نزدیک مرا بود صوتی هرگز مرا نخورد و من فرمود آن اتفاق داد که دیدم

أَنَّ يَسُوعَ عَلَى دُعَاتَيْنِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مَدَوَاهُ التِّرْمِذِيِّ

که بر خدا راست دو رکعت بر من پس فرمود پیغمبر صلوات الله علیه و سلم یا مدوای ترمذی یا فتی ایند بخوار او ترمذی

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِلْعَبَّاسِ ابْنِ

در حدیث است از ابن عباس رضی اللہ عنہ بدینیکه کہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمود مر عباس ابن

عبد المطلب یا عباس یا عماء أَلَا أُعْطِيكَ أَلَا أَمْنُكَ أَلَا أُخْبِرُكَ

جلد المطلب ای عباس اسے ہم من آیا نہ ہم ترا آیا نہ بخشم ترا ای خسر نہ ہم ترا

أَلَا أَفْعَلُ بِكَ عَشْرَ خِصَالٍ إِذَا أَنْتَ فَعَلْتَ ذَلِكَ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ ذَنْبَكَ أَوَّلَهُ

ای ایمنم با تو ده خصلت چو تو بکنی آنرا یا مرز و خدا ستالی ترا گناه ترا کہ پیش از ان کردی

وَأُخْرَى قَدِيمَةً وَحَدِيثُهُ خَطَاءٌ وَعَمْدٌ صَغِيرٌ وَكَيْدٌ سَوِيءٌ وَعِلَانِيَتُهُ

وہیں ازین خواہی کرد گناه کہنہ و نو گناه ان کہ بقیصد کردہ و بقصد کردہ و گناه ان خرد و کلان پوشیدہ و آشکارہ

أَنْ تُصَلِّيَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَسُورَةً فَإِذَا

گذر از تو چہار رکعت نماز را بخوانی در ہر رکعت سورۃ فاتحہ و سورۃ از قرآن پس چوں

قَرَأْتَ مِنَ الْقِرَاءَةِ فِي أَوَّلِ رَكَعَةٍ وَأَنْتَ قَائِمٌ قُلْتَ بِسْمِ اللَّهِ وَلِلَّهِ

فاتیح شوی از قرأت در اول رکعت و حالانکہ تو ایستادہ بگوئی این کلمہ تجید را

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً ثُمَّ تَرْكَعُ فَتَقُولُهَا وَأَنْتَ رَاكِعٌ

پانزدہ بار پس تر بگوئی تو این کلمات او حالانکہ تو راکع باشی

عَشْرًا ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ مِنَ الْوُكُوعِ فَتَقُولُهَا عَشْرًا ثُمَّ تَقُومُ سَاجِدًا

دہ بار بعد از بسمان ربی التیم پست بر و اری سر خود را از رکوع پس بگوئی تو این کلمات را دہ بار بعد از آمدن پست برافتنی بر آسجود

فَتَقُولُهَا وَأَنْتَ سَاجِدٌ عَشْرًا ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ مِنَ السُّجُودِ وَتَقُولُهَا

پس بگوئی از او حالانکہ تو در سجود باشی دہ بار پست بر دار سر خود را از سجود و بگوئی آنرا

عَشْرًا ثُمَّ تَسْجُدُ فَتَقُولُهَا عَشْرًا ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ فَتَقُولُهَا عَشْرًا

دہ بار پست بر میکنی پس بگوئی آنرا دہ بار پست بر و اری سر خود را پس بگوئی آنرا دہ بار

فَذَلِكَ خَمْسٌ سَبْعُونَ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ تَفْعَلُ ذَلِكَ فِي أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ

پس مجموع آن ہفتاد و پنجبار میشود در ہر رکعت میکنی آنرا در چہار رکعت

إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تُصَلِّيَ مَا فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً فَأَفْعَلْ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ

اگر میتوانی بگذاری این نماز را در هر روز یکبار پس بکن پس اگر نکنی تو در هر روز

فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّةً فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَفِي كُلِّ شَهْرٍ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ

پس بکن در هر جمعه یکبار پس اگر نکنی در هر جمعه پس بکن در هر ماه پس اگر نکنی در هر ماه

فَفِي كُلِّ سَنَةٍ مَرَّةً فَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَفِي عَمَلِكَ مَرَّةً رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

پس بکن در هر سال یکبار پس اگر نکنی در هر سال بکن در عمر خود یکبار رواه ابو داود و ابن ماجه

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي الدَّعَوَاتِ الْكَبِيرَةِ وَرَوَى التِّرْمِذِيُّ عَنْ أَبِي دَاوُدَ وَهَنَّ

و بیهقی در دعوات کبیر و روایت کرد ترمذی از ابی داود و هندی

إِبْنُ أُمَامَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَذَنُ اللَّهِ لِعَبْدٍ فِي

ابن امامه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم که گوش منید و خدا تعالی مرید را در

شَيْءٍ أَفْضَلَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ يُصَلِّيَهُمَا وَأَنَّ الْبِرَّ لِيُذْرَعَ عَلَى رَأْسِ الْعَبْدِ

چیزی که فاضل تر است از دو رکعت که میگذارد آنها را و بر سرش که نیکی و رحمت نثار کرده شود بر سر بنده

مَا دَامَ فِي صَلَواتِهِ وَمَا تَقَرَّبَ الْعِبَادُ إِلَى اللَّهِ بِمِثْلِ مَا خَرَجَ مِنْهُ

تا دام که بنده در نماز خود است و نزدیک میباشند بندگان بسو خدا مانند چیزی که بیرون آمده از خدا تعالی

يَعْنِي الْقُرْآنَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

که قرآن است رواه احمد و ترمذی

بَابُ الْجُمُعَةِ

باب در بیان جمعه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى

ای مسلمانان چون اذان داده شود برای نماز در روز جمعه پس سعي کنید بسوی

ذِكْرِ اللَّهِ وَذِكْرِ الْبَيْعِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ فَإِذَا قُضِيَتِ

یاد کردن خدا و بگذاری خرید و فروخت را این بهتر است شما را اگر شمای دانید پس چون تمام کرده بود

جمعه و روز جمعه

الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ ابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا	نماز پس متفرق شوید در زمین و طلب کنید از فضل خدا و یاد کنید خدا را بسیار
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ	تا شایسته گارشوید و روایت است از ابی هریره رضی الله تعالی عنه گفت فرمود پیغمبر خدا
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ بَيِّنَاتُهُمْ	صلی الله علیه وسلم ما پسینیم در دنیا پیشینا نیم در آخرت در شرف مگر که اهل کتاب
أَوْتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِنَا أَوْ تَيْبَنَّا مِنْ بَعْدِهِمْ ثُمَّ هَذَا يَوْمُهُمُ الَّذِي فُرِضَ	داده شدند کتاب را پیش از ما داده شدیم یا کتاب را پس از ایشان پس این روزی بود نصاری که برگزیده
عَلَيْهِمْ يَعْنِي يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَاخْتَلَفُوا فِيهِ فَمَدَّ أَمَّا اللَّهُ لَهُ وَالتَّائِبُونَ فِيهِ	برایشان مراد این روز جمعه است پس اختلاف کردند ایشان در کس پیشاه نمودند خداست از روز را و مردم منکرند و نصاری را داد
تَبَعَ الْيَهُودُ غَدَاوَةَ النَّصَارَى بَعْدَ غَدَاةِ مَنْفَقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ	یهود و در آن وقت که شدند است و نصاری پس فردا که کیشینه است متفق علیه و روایت است از ابی هریره ر
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ	گفت فرمود پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم بهترین روز که برآمد بر او آفتاب
يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا وَلَا تَقُومُ	روز جمعه است در آن پدید آمده شد آدم علیه السلام درین و در آن درخت خورد و در آن روز برآورد شد آدم از بهشت برین
السَّاعَةُ إِلَّا فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ مَسْرُوعُهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ	قیامت مگر در روز جمعه و مرویت از او روایت گفت فرمود پیغمبر خدا
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجُمُعَةِ لَسَاعَةً لَا يَأُفِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ	صلی الله علیه وسلم بدرسیکه در روز جمعه برائتیه ساعتی است که موافق نیفتد او را بنده مسلمان
يَسْأَلُ اللَّهَ فِيهَا خَيْرًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ مُنْفَقٌ عَلَيْهِ وَنَرَادَ مُسْلِمٌ قَالَ وَهِيَ	در آن وقت که سوال میکند خدا را در آن عتبی که را اگر آنکه میدهد خدا تعالی آن بنده را آن یکی متفق علیه و زیاد مکره است مسلم

سَاعَةً خَفِيفَةً وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجْتُ إِلَى الطَّوْرِ

ساعتے بکست یعنی کوتاہ است در روایات از ابی ہریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ گفت بیرون آدم ہوا کہ طور

فَلَقِيتُ كُتُبَ الْأَحْبَارِ جَلَسْتُ مَعَهُ فَحَدَّثَنِي عَنِ التَّوْرَةِ وَحَدَّثَنِي

پس دریا فتم کتب احبار را پس نشستم با او پس حدیث کرد مرا از توریت و حدیث کردم اورا

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ فِيمَا حَدَّثَنِي أَنْ قُلْتُ قَالَ

از رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پس بود از جملہ آنچه حدیث کردم اورا اینکه گفتم فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمَ

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بہترین روزیکہ تافت بروے آفتاب روز

الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أُهِيَطَ وَفِيهِ تَبَّ عَلَيْهِ وَفِيهِ مَاتَ

جہانت پیدا کردہ شد آدم و دریں روز فرودا آورده شد و در این روز رجوع بر جہت کردہ شد بر کوه و در روز مرد

وَفِيهِ تَقُومُ السَّاعَةُ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا أُولِي مِصْبَحَةٍ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

و دریں روز بر پا شود قیامت و نیست هیچ جنبندہ بر زمین مگر آنکہ وی گوش نهندہ و انتظار بربندہ است در روز جمعه

مِنْ حِينَ تَصْبِحُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ شَفَقًا مِنَ السَّاعَةِ إِلَّا الْإِنْسَ وَ

از دیشکہ صبح میکند تا آنکہ صبح آفتاب از جہت ترسیدن از قیامت مگر پریاں

الْإِنْسَ وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يَصَادُ فِيهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ بِصَلَاةٍ يَسْأَلُ

و آدمیاں و دریں روز جمعه ساعتی است کہ نمی یابد انرا بندہ مسلم و حال آنکہ او نماز دعا میکند میخواست

اللَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ آيَةً وَقَالَ كُتِبَ ذَاكَ فِي كُلِّ سَنَةٍ يَوْمَ

از خدا چیزی را مگر آنکہ عطا کند آں بندہ را آنچه گفت کتب جباران ساعت در ہر سال روز از روز اکبر است

فَقُلْتُ بَلْ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ فَقَرَأَ كُتُبَ التَّوْرَةِ فَقَالَ صَدَقَ

پس گفتم بلکہ در ہر جمعه است پس خواند کتب تورات را پس گفت کتب راست گفتہ است

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَدِيثَ رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَبُو دَاوُدَ

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم تا آخر حدیث رواہ مالک و ابو داؤد

وَالْتَرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَاحِدٌ إِلَى تَوَلَّيْهِ صَدَقَ كَعْبٌ وَعَنْ أَنَسٍ

وترمذی و نسائی واحد و روایت است از انس

رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلْتَمِسُوا

رضی اللہ تعالیٰ عنہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم طلب کنید

السَّاعَةَ الَّتِي تُرْجَى فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ بَعْدَ الْعَصْرِ إِلَى غَيْبُوبَةِ الشَّمْسِ

ساعتی را که امید داشته شود اجابت دعا را در روز جمعه بعد از نماز عصر تا غایب شدن آفتاب

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أُوسِ بْنِ أُوسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه ترمذی و از اوس بن اوس روایت گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ أَفْضَلِ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ

صلی اللہ علیہ وسلم بدرستی که از فاضل ترین روزها شما روز جمعه است که در روزی پیدا کرده شد

آدَمُ وَفِيهِ قُبُضٌ وَفِيهَا النَّفْخَةُ وَفِيهِ الصَّلَافَةُ فَاصْبِرُوا عَلَيْكُمْ

آدم و در روزی قبض کرده شد جان او و در روزی نفخه است و در روزی صفا است پس بپایدار کنید برین

مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ

و بعد نمازتان درین روز زیرا که بر شما که در وقت شما عرض کرده شود بر من گفتند ای پیغمبر خدا

وَكَيْفَ تُعْرَضُ صَلَاتُنَا عَلَيْكَ وَقَدْ أُرِمْتَ قَالَ يَقُولُونَ يَلَيْتُ

و چگونه عرض کرده شود نماز ما بر تو و حال آنکه بوسه شده تو گفت را او میگویند صاف ارمیت و میخواهند بدین گویند

قَالَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكَ الْأَرْضَ أَجْسَادَ الْأَنْبِيَاءِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

گفت آنحضرت که خداستغالی حرام گردانید بر زمین جسد پیغمبران را رواه ابو داؤد

وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ وَابْنُ أَبِي عَرَبَةَ فِي الدَّعَوَاتِ الْكَبِيرَةِ

و نسائی و ابن ماجه و دارمی و بیہقی در دعوات کبیر و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْيَوْمُ لِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمٌ

ابی ہریرہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم کہ مراد بیوم موجود روز

الْيَقِينَةُ وَالْيَوْمُ الْمَشْهُودُ يَوْمَ عَرَفَةَ وَالشَّاهِدُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَمَا طَلَعَتِ

قیامت است و مراد یوم مشہود عرفات و مراد بش ہر روز جمعہ است و نہ طلوع کرد

الشَّمْسُ لَا غَرْبَتْ عَلَى يَوْمٍ أَفْضَلَ مِنْهُ فِيهِ سَاعَةٌ لَا يَوَافِقُهَا عَبْدٌ

آفتاب و نہ غروب کرد و ہر روز کہ فاضل تر از روز جمعہ باشد در این روز سماعتے ہست کہ موافق نیفتد با آنرا بند

مُؤْمِنٌ يَدْعُو اللَّهَ بِخَيْرٍ إِلَّا أَسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَلَا يَسْتَعِيدُ مِنْ شَيْءٍ

مومن کہ دعا کند خدا را بخیر مگر آنکہ قبول کند خدا یتعالی دعا و را پناہ بخوید از چیزے و

إِلَّا عَازِمِنَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَكَانَ ابْنُ لُبَابَةَ ابْنِ

مگر آنکہ پناہ دہد اور از ابن رواہ احمد و ترمذی و روایت است از ابی لبابہ ابن

عَبْدِ الْمُنْذِرِ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

عبد المنذر گفت فرمود و پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بدستینکہ روز جمعہ

سَيِّدُ الْأَيَّامِ وَأَعْظَمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَهُوَ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ يَوْمٍ لَا أُخْفَى

بہتر روز است و بزرگترین روز است نزد خدا تعالی و روز جمعہ بزرگتر است نزد خدا از روز عید قربا

وَيَوْمِ الْفِطْرِ فِيهِ خَمْسُ خَلَائِلَ خَلَقَ اللَّهُ فِيهِ آدَمَ وَأَهْبَطَ اللَّهُ فِيهِ

و عید و صفاں در روز جمعہ پنج خلقت است پیدا کرد خدا آدم را و فرود آورد خدا را از روز

آدَمَ إِلَى الْأَرْضِ وَفِيهِ تَوَفَّى اللَّهُ آدَمَ وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يَسْأَلُ

آدم را بسوے زمین و در کہ میرانید خدا استوائے آدم را و دروے ساعتے است کہ طلبد

الْعَبْدُ فِيهَا شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ مَا لَوْ يَسْأَلُ حَرَامًا وَفِيهِ تَقُومُ السَّاعَةُ

بندہ دروے چیزے را مگر آنکہ بدہد خدا او را حرام کہ طلبد چیز یا کہ حرام است نمود جمعہ بر پا شود

مَا مِنْ مَلِكٍ مُقَرَّبٍ إِلَى سَمَاءٍ وَلَا أَرْضٍ وَلَا رِيَّاحٍ وَلَا حَبَالٍ

نہت هیچ فرشتہ نزدیک گردانیدہ شدہ و نہ آسمانے و نہ زمینے و نہ بادے و نہ کوهے

وَلَا بَحْرٍ إِلَّا هُوَ مُشْفِقٌ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَكَانَ

و نہ دریا و مگر آنکہ وے ترسندہ است از روز جمعہ رواہ ابن ماجہ و روایت است از

إِنِّي هَرِيرَةٌ قَالَ قِيلَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَشِيءُ سُبِّي يَوْمُ

این هریر . روز گفت گفته شد مرا حضرت را صلے الله علیه وسلم که از چه چیز نامیده شد روز

الْجُمُعَةِ قَالَ لَا تَرَفِيمَا طُبِعَتْ طِينَةُ أَبِيكَ أَدَمَ وَفِيهِ الصَّعَقَةُ

جمعه فرمود حضرت از جهت آنکه در جبهه ساخته شد گل آنکه آدم و در جبهه لاک شدن جانوران است

وَالْبَقْعَةُ وَفِيهَا الْبَطْشَةُ وَفِي آخِرِ ثَلَاثِ سَاعَاتٍ مِنْهَا سَاعَةٌ

و در باقیمانده ایشان و در بطشه است یعنی گرفت قوی و شدید و در آخر ساعت از ساعات جمعه ساعتی است

مَنْ دَعَا اللَّهَ فِيهَا اسْتَجِيبَ لَهُ دَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

که کس دعا کند خدا را در آن امت قبول کرده میشود دعا و احمد روایت است از عبد الله بن عمرو

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مَسْئِلٍ يُمُوتُ يَوْمَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم نیست هیچ مسأله که بمیرد روز

الْجُمُعَةِ أَوْ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ إِلَّا وَقَاهُ اللَّهُ فِتْنَةَ الْقَبْرِ سَوَاءٌ أَحْمَدُ

جمعه یا شب جمعه مگر آنکه نگاه دارد او را خدا تعالی از عذاب قبر رواه احمد

وَالْتِّرَمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَرَأَ آيَةَ

والترمذی و روایت است از ابن عباس رضی الله عنه بدرستی که وی خواند این آیت را

أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ الْآيَةَ وَعِنْدَهُ يَهُودِي فَقَالَ لَوْ تَزَلْتُ هَذِهِ

که امروز کامل گردانیدم دین شما را تا آخر آیت و نزد او یهودی بود پس گفت تیری اگر فرویدی می این

الْآيَةَ عَلَيْنَا لَأَتَّخِذَنَّاهَا عَيْدًا فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَإِنَّهَا تَزَلْتُ فِي

آیت بر ما برکت میگرفتیم از زوال این آیت را و روز نزول را عید بن عباس پس گفت که این آیت فرو آمده است و در

يَوْمٍ عِيدَيْنِ فِي يَوْمٍ جُمُعَةٍ وَيَوْمٍ عَرَفَةٍ دَوَاهُ التِّرَمِذِيُّ وَعَنْ

روز عید در روز جمعه و در روز عرفه رواه ترمذی و روایات است از

أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

انس رضی الله عنه گفت بود پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم

إِذَا دَخَلَ رَجَبٌ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا

چون می در آمد ماه رجب بگفت خداوند ما را خدای من و ماه را در خیر و رحمت در ماه رجب و شعبان و برسان ما را

رَمَضَانَ قَالَ وَكَانَ يَقُولُ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ لَيْلَةً أُخْرَى وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ

بر رمضان گفت من فرمود و آنحضرت که میگفت شب جمعه شبی است سفید - و روز جمعه

يَوْمَ أَزْهَرَتْ أَلْبَيْهَقِي فِي الدَّعَوَاتِ الْكَبِيرِ عَنْ سَلْمَانَ

روزی است سفید و روشن روایت کرد و بیستی در دعوات کبیر روایت است از سلمان

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْتَسِلُ

رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم غسل نکند

رَجُلٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَتَطَهَّرُ مَا اسْتَطَاعَ مِنْ طَهْرٍ وَيُذْهِبُ مِنْ دُهْنِهِ

مردی روز جمعه برای نماز جمعه مبادا نکند در پاکی آنقدر که تواند بی آنکه بداند بواسطه برسد و روغن را اندازد و بگوید

أَوْ يَمْسَسَ مِنْ طَلَبِ بَيْتِهِ ثُمَّ يَخْرُجُ فَلَا يَفْرُقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ ثُمَّ يَصِلُ

یا بسایه از خوشبختی در جمعه در خانه وی باشد پس بیرون آمد بوی مسجد پس جدا نیفتد میان دو کس پس نماز گذارد

مَا كَتَبَ لَهُ ثُمَّ يَنْصِتُ إِذَا تَكَلَّمَ الْأِمَامُ بِالْأُغْفَرِ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَ

آنچه تقدیر کرده است بر آدمی از نوافل پس خاموش نشیند و بگوید خطبه بخواند امام مگر آنکه امر ندیده شود و اگر آنرا کرد

بَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

و میان جمعه دیگر گذشت رواه البخاری و روایت است از ابی هریره رضی

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَوَضَّأَ

الله صحت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم کسی که وضو کند

فَأَحْسَنَ الْوُضُوءِ ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَ

پس نیک کند وضو را پس بوضو و نماز نشیند امر ندیده شود آنچه گذشت میان

بَيْنَ الْجُمُعَةِ وَبَيْنَ يَادَةِ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ وَمَنْ مَسَّ الْحَصَا فَقَدْ لَعَنَ

و میان جمعه و زیاد سه روز و کسی که ماس کند سنگریزه را پس تحقیق کند

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رواه مسلم وروایت است از وی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ وَقَفَتِ الْمَلَائِكَةُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ يَكْتُبُونَ

جمله میباشد روز جمعه می ایستند فرشتگان بر در مسجد می نویسند

الْأَوَّلَ فَالْأَوَّلَ وَمِثْلُ الْمُهْجَرِ كَمِثْلِ الَّذِي يُهْدِي بِدُنَّةٍ شَمًّا

بر که پیشتر آمد بر ترتیب و قدمه حال آنکه اول وقت آید همچو حال کسیکه در فرستد شتر را بکعبه بر آفرینی پسته

كَالَّذِي يُهْدِي بِقَرَّةٍ ثُمَّ كَبْشًا ثُمَّ دَجَاجَةً ثُمَّ بَيْضَةً فَإِذَا خَرَجَ

حال آنکس که پس از وی آید همچو گا و فرستند است پستری شاه پستری بینه تصدق کند پس چون بیرون می آید

الْإِمَامُ طَوَّأَ أَصْحَابَهُمْ وَيَسْتَمِعُونَ الَّذِي كَرَّمَ تَفَقُّعُ عَلَيْهِ وَعَنْ

امام محمد پیغمبر میخواند و خود را و استماع میکند و ذکر خطبه را متفق علیه است و روایت است از

أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن ابی سعید و ابی هریره ۳ گفتند هر دو که فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلَبَسَ مِنْ أَحْسَنِ ثِيَابِهِ وَمَسَّ مِنْ طَيِّبٍ

کسی که غسل کند روز جمعه و بپوشد از نیکترین جامها شود و مس کند از خوشبوئی

إِنْ كَانَ عِنْدَهُ ثَوْبَانِ الْجُمُعَةِ فَلْيُتَيَخَّطِ أَغْنَاءَ النَّاسِ ثُمَّ صَلَّى

اگر باشد نزد وی پیر یا بد جمعه را پس بگذارد پای خود بر گردن مردمان پستری نماز بگذارد

مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثُمَّ أَنْصَتَ إِذَا خَرَجَ إِمَامُهُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنْ صَلَاتِهِ

و آنچه نوشته است خدا بر آدمی پستری خاموش خود و قیام برون آمد امام و تا آنکه فارغ شود از نماز خود

كَانَتْ كَقَارَةِ لِمَا بَيْنَهُمَا وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الَّتِي قَبْلَهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

باشد این اعمال پوشند همان گمان را که میان این جمعه که پیش ازین جمعه بود رواه ابو داود

وَعَنْ أَوْسِ بْنِ أَوْسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از اوس بن اوس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

مَنْ غَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاغْتَسَلَ وَبَكَرَ وَابْتَكَرَ وَمَشَى وَلَحِقَ بِرُكْبٍ وَدَنَا

کسیکه غسل کند روز جمعه و خود غسل کند و بیدار باشد و زود برادر اول وقت را در اول خطبه ایستاده باشد و نزدیک

مِنَ الْإِمَامِ وَاسْتَمَعَ وَلَمْ يَلْغُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ عَمَلُ سَنَةِ آجُرٍ

از امام پیش خطبه او نطق کرد یا شد و در هر گام ثواب عبادت یک سال جزای

صِيَامِهَا وَقِيَامِهَا رَوَاهُ الْتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

روزه یک سال و نماز شب با یک سال رواه ترمذی و ابو داود و ترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و روايت است از عبد الله بن سلام رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا عَلَى أَحَدِكُمْ أَنْ وَجَدَانِ يَتَخَذُ ثَوْبَيْنِ لِيَوْمِ الْجُمُعَةِ

الله علیه و سلم هر یک از شما یکی و نقضی اگر بیاید و تواند که بگیرد و بپارد و دو جامه بر آرد و جمعه

مِثْلُ ثَوْبَيْنِ هُمْنَتَهُمَا رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَرَوَاهُ مَالِكٌ عَنْ يَحْيَى

سوی و ثوبی همنته خود رواه ابن ماجه و روايت کرد ابن حبان و مالک از يحيى

ابْنِ سَعِيدٍ وَرَوَاهُ ابْنُ سَعِيدٍ ابْنُ سَبَاقٍ مُرْسَلًا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ابن سعيد و روايت است از عبد الله بن سباق از روی مرسل گفت فرمود رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جُمُعَةٍ مِنْ الْجَمْعِ يَأْمُرُ الْمُسْلِمِينَ أَنْ هَذَا

صلی الله علیه و سلم در روز جمعه از جمعه با یک گروه مسلمانان تحقیق این

يَوْمَ جَعَلَهُ اللَّهُ عِيدًا فَأَغْتَسِلُوا وَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ طِبُّ فَلْيَضُرَّ

روزیت که گردانیده است او را خدا شتای روز جشن اجتماع پس غسل کسیکه باشد طب و بپزند و بپزند و بپزند

أَنْ يَمْسَ مِنْهُ وَعَلَيْكُمْ بِالتَّوَالِكِ رَوَاهُ مَالِكٌ وَابْنُ مَاجَةَ

که ماس کند از آن هر شام با دو کسواکن کند رواه مالک و ابن ماجه

عَنْهُ وَهُوَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ مُتَّصِلًا وَعَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

از او و از ابن عباس متصل و روايت است از براء رضی الله عنه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقًّا عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَنْ يَغْتَسِلُوا

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم حق و ثابت است بر مسلمان که غسل کنند

يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلَيَسَّ أَحَدُهُمْ مِنْ طَيِّبٍ هَلِهِ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَأَلْمَاءُ لَهُ

روز جمعه و باید که مساس کند یکی از ایشان از بوی خوش زو به خود پس اگر نیاید طیب پس آب بپاشد

طَيِّبٌ رَأَاهُ أَحَدُ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ

طیب است رواه احمد و ترمذی و در ایت از سهل بن سعد رضی

اللَّهُ عَنْهُ قَالَ مَا كُنَّا نَقِيلُ وَلَا نَتَغَدَّى إِلَّا بَعْدَ الْجُمُعَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

الله عنه گفت بنمودیم که قیلو و سیکردیم و نه طعام چاشت بخوردیم بعد از نماز جمعه متفق است

وَعَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ كَانَ الْبَدَأُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَوَّلَهُ

و روایت است از سائب بن یزید گفت بود اذان روز جمعه اول و

إِذَا جَلَسَ الْإِمَامُ عَلَى الْمَنْبَرِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و تکیه می نشست امام بر منبر در زمان پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَأَبَى بَكْرٍ وَعُمَرُ فَلَمَّا كَانَ عُثْمَانُ وَكَثُرَ النَّاسُ أَدَّ الْبَدَأُ

و سلم و ابی بکر و عمر پس هرگاه که موجود شد زمان عثمان و بسیار شد مردم زیاد کرد اذان

الثَّالِثَ عَلَى الزُّوْرَاءِ رَأَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

سوم را بر مقام زور و در روایت کرد این حدیث را بخاری و ابن عمر رضی الله

عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ خُطْبَتَيْنِ كَانَ يَجْلِسُ إِذَا

عنه روایت گفت که پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم خطب می نمود دو خطبه و هر دو که می نشست چون بر می آمد

صَعِدَ الْمَنْبَرَ حَتَّى يَفْرُغَ أَرَاهُ الْمَوْذِنُ ثُمَّ يَقُومُ فَيُخِطُّ ثُمَّ يَجْلِسُ وَلَا يَتَكَلَّمُ ثُمَّ

بر منبر تا آنکه فارغ می شد گفت که گمانی بر من که گفت ابن عمر رضی الله عنهما پس خطب می نمود از منبری و خطب می کرد و

يَتِيمٌ يَخْطُبُ رَأَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

می ایستاد پس خطب می نمود را رواه ابو داود و روایت است از ابی هریره رضی الله

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْجُمُعَةُ عَلَى مَنْ أَوَاهُ اللَّيْلُ إِلَى أَهْلِهِ

از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم فرمود جمعه فرم است بکسی که بجا آید و از شب بخوابد

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

رواه ترمذی در روایت است از طارق بن شهاب گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجُمُعَةُ حَقٌّ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي جَمَاعَةٍ إِلَّا

الله علیه و سلم جمعه حق واجب است بر هر مسلمان در جماعت مگر

عَلَى أَرْبَعَةٍ عَبْدٍ مَمْلُوكٍ أَوْ امْرَأَةٍ أَوْ صَبِيٍّ أَوْ مَرِيضٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بر چهار گروه بیک بنده که در ملک کسی است دوم زن سوم کودکی چهارم بیمار رواه ابو داود

بَابُ بَيَانِ أَتَمِّ تَرْكِ الْجُمُعَةِ

باب در بیان اتم ترک جمعه

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِقَوْمٍ

در روایت است از ابن مسعود بنیست که پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم فرمود هر گاه کسی را که

يَتَخَلَّفُونَ عَنِ الْجُمُعَةِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَّ بِرَجُلٍ أَيْصِيَهُ بِالنَّاسِ

پس بماند از نماز جمعه بر آن تحقیق قصد کردم من که بفرمایم مردی را که بگذارد و نماز جمعه را بامر و نامتوانی

ثُمَّ أَجْرَقَ عَلَى رِجَالٍ يَتَخَلَّفُونَ عَنِ الْجُمُعَةِ يَوْمَئِذٍ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس روزی بر سر مردانی که حاضر نمیشوند نماز جمعه را خاندانهای ایشان را رواه مسلم و

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَرَكَ

روایت است از ابن عباس بنیست که پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم فرمود کسی که ترک کند

الْجُمُعَةَ مِنْ غَيْرِ ضَرُورَةٍ كُتِبَ مُنَافِقًا فَكِتَابُ لَا يُغْنِي وَلَا يَبْدُلُ

نماز جمعه را بجز ضرورت نوشته میشود منافقان در کتابی که سوده نمیشود و تغییر داده نمیشود

وَفِي بَعْضِ الرِّوَايَاتِ ثَلَاثُ رَوَاهُ الشَّافِعِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و در بعضی روایات واقع شده است سه رکات یعنی سه بار ترک کند جمعه را رواه شافعی از جابر بن عبد الله که پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ كَانَ يَوْمٌ مِنْ يَوْمِي بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَعَلَيْهِ

صلی الله علیه وسلم فرمود یکایمان وارد سجده و بروز قیامت پس فرض است بروی

الْجُمُعَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ الْأَمْرُ بِضَا وَمَسَافِرُ أَوْ امْرَأَةٌ أَوْ صَبِيٌّ أَوْ مَمْلُوكٌ

نماز جمعه در روز جمع مگر بیمار و مسافر و زن و کودک و بنده

فَمَنْ اسْتَغْنَى بِلَهْوٍ أَوْ تِجَارَةٍ يَسْتَغْفِرُ اللَّهُ عَنْهُ وَاللَّهُ غَفِيرٌ حَمِيدٌ

پس کسی که بی نیاز شود از نماز جمعه یا از کاردن بازار گمانی کرد بیهوش یا کرد از سجده یا تعالی خدا تعالی نیاز است ستوده

رَوَاهُ الدَّارِقُطْنِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رواه دارقطنی در روایت است از وی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

إِذَا أَقَلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَنْصُتْ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ فَقَدْ كَفَوْتَ

وَتَشْكُرُ مَرَّ يَارْخُودِرَاكَ بَاتُ شَيْءٍ اسْتِ رُوزِ جُمُعَةٍ مَوْشِ يَاشَ لَئِكَ الْإِمَامُ خُطْبَةٍ مِخْوَانِ دِينَ تَحْقِيقُ تَوْفِيقُ

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

متفق علیه و روایت است از جابر بن عبد الله گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

لَا يُقِيمَنَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ثُمَّ يَخْلِفُ إِلَى مَقْعَدِهِ فَيَقْعُدُ

باید که برنجیزد یکی از شما برادر خود را در روز جمعه بپوشاید بپوشانگاه و پس بنشیند

فِيهِ وَلَكِنْ يَقُولُ افْشُحُوا رَأْسَهُ مُسَلِّمٌ وَعَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ جَنْدَبٍ رَضِيَ

در وی و لیکن بگوید که او را بپوشانید جابری را رواه مسلم و الصمیه بن جندب راضی روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْضَرُوا الذُّكُورَ وَأَدْنُوا مِنَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم حاضر شوید ذکر را یعنی خطبه و از نزدیک شوید

الْإِمَامِ فَإِنَّ الرَّجُلَ لَا يَزَالُ يَتَّبَعُ أَدْحَى يُوْخِرُ فِي الْجَنَّةِ وَإِنْ دَخَلَهَا

امام زیرا که مرد همیشه و دور پس می افتد از موضع فضا تا آنکه بر آید و بگذرد و پشت اگر چه می در آید و پیش

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ مَعَاذٍ بْنِ أَنَسٍ الْجَمْعِيُّ عَنْ أَبِيهِ

رواه ابو داود و روایت است از سهل بن معاذ بن انس جمعی از پدر خود

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَخَلَّى رِقَابَ النَّاسِ يَوْمَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی علیه و سلم کیکه میگذرد بر گردنهای مردم روز

الْجُمُعَةِ اتَّخَذَ جَسْرًا إِلَى جَهَنَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ

جمعه گرفته میشود آنکس بل بسوی دوزخ رواه ترمذی و روایت است از معاذ بن

أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَخَلَّى عَنِ الْحَبْوَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

انس رنم روایت بدو در تنگه پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم منع کرد و از احتیاء یعنی بکینه نشستن و تنگ

وَالْإِمَامُ يُخْطَبُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

و ما لانکه امام خطبه میخواند رواه الترمذی و ابو داود و روایت است از ابن عمر رضی الله عنهما

عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا انْصَحَدَكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم چون بگویند روز جمعه از شما روز جمعه

فَلْيَتَحَوَّلْ مِنْ مَجْلِسِهِ ذَلِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ نَافِعٍ قَالَ

پس باید که بگردد از نشانی خود که در آنجا نشسته است رواه ترمذی و روایت است از نافع رنم گفت

سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ كُنِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُقِيمَ

شنیدم ابن عمر را که میگفت نهی کرد پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم از بر خیزانیدن

الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ مَقْعَدِهِ وَيَجْلِسُ فِيهِ قَبْلَ لِنَافِعٍ فِي الْجُمُعَةِ قَالَ

مردی مردی را از جا کنست و می نشستن خود در آنجا گفته شد نافع را این نهی در روز جمعه

فِي الْجُمُعَةِ وَغَيْرَهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

در جمعه و غیر جمعه است متفق علیه و روایت است از عبدالله بن عمر و رنم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْضُرُ الْجُمُعَةَ ثَلَاثَةٌ نَفَرٍ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم حاضر میشوند جمعه را سه نفر

فَرَجُلٌ حَضَرَهَا يَلْفُو فَذَا لَكَ حَظُّهُ وَرَجُلٌ حَضَرَهَا يَدْعُو فَهُوَ

پس مردی که حاضر میشود را لافو پس آن لافو حق اوست و مردی که حاضر میشود آنرا بدعایند

رَجُلٌ دَعَا اللَّهَ إِنْ شَاءَ أَعْطَاهُ وَإِنْ شَاءَ مَنَعَهُ وَرَجُلٌ حَضَرَهَا

که دعا کرده است خدا را اگر خواهد خدا آیتگاهی و بدی مطلب بآورد اگر خواهد بدی و دیگر مرویت که حاضر میشود

بِإِنْصَاتٍ وَسُكُوتٍ وَلَمْ يَتَخَطَّ رَقَبَةً مُسْلِمًا وَلَمْ يُؤْذِ أَحَدًا فِيهِ

بعد را با تسلع و خاموشی و لکد بر کردن مسلمان و نه ایذا داده کسی را این این

كَفَّارَةً إِلَى الْجُمُعَةِ الَّتِي تَلِيهَا وَزِيَادَةٌ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ وَذَلِكَ بِأَنَّ

کفار است تا جمعه دیگر که متصل است با جمعه و زیادتی سه روز و این بسبب این است

اللَّهُ يَقُولُ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثَالِهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

که خدا آیتگاهی میگوید یکبار و بیکی را پس او را ده مانند آن رواه ابو داود و

وَعَنْ أَبِي عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عباس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

مَنْ تَكَلَّمَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ مُخْطَبٌ فَهُوَ كَمِثْلِ الْيَوْمِ الْجُمُعَةِ

کسی که سخن کند روز جمعه و حال آنکه امام خطبه میخواند پس آن روز همچون روز است و کبر میبرد

أَسْفَارًا وَالَّذِي يَقُولُ لَهُ أَنْصِتْ لَهُ جُمُعَةٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ

کتابهای پرست و آنکس که گوید مرا در خاموش باش نیست را در اثواب جمعه رواه احمد

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهَا قَالَتْ سَمِعْنَا رَسُولَ اللَّهِ

در روایت است از ابن عمر و ابی هریره بدستیک آن برده گفتند که شنیدیم پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عَلَى أَعْوَادٍ مِنْبَرٍ لِيَتَتَّبِعُنَّ أَقْوَامًا

صلی الله علیه و سلم را که میگفت بر چوبهای منبر فرمود باید که ایست باز آیند گروهی مسلمانان

عَنْ وَدَّعِيهِمْ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَخِمَتْهُنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لِيَكُونَنَّ

از ترک کردن مردم ایشان جمعه را هر آینه هر محکم کند خدا آیتگاهی بر لبهای ایشان پیر آئینه باشند

مِنَ الْغَافِلِينَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي الْجَعْدِ الضَّمِيرِيِّ رَوَاهُ

از غافلین رواه مسلم و روایت است از ابی جعد ضمیری رواه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُوعٍ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه ترک کند سه جمعه را

تَهَاقُوا بِمَا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ

از هرگز آسان و حیرت انگیز است آنرا هر یکند خدا تعالی بر دل هر که رواه ابو داود و ترمذی و نسائی

وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ وَرَوَاهُ مَالِكٌ وَتَحْفَافُ بْنُ سَلِيمٍ

و ابی ماجه و دارمی و روایت کرد از مالک و تحفان بن سلیم

وَأَحْمَدُ بْنُ قَتَادَةَ وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جَبْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

و احمد از ابی قتاده و روایت است از سمر بن جبند رضی الله عنه گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ مِنْ غَيْرِ

فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه ترک کند جمعه را و کتفا بظهر کند

عَذْرٍ فَلْيَتَصَدَّقْ بِدِينَارٍ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَنِصْفَ دِينَارٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ

بی عذر شرعی پس باید که تصدق کند یک دینار پس اگر دینار نیابد پس نصف دینار تصدق کند رواه احمد

وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ صَالِحِ بْنِ أَبِي هَبِيمٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ

و ابو داود و ابن ماجه و از صالح بن ابراهیم بن عبد الرحمن

ابْنُ عَوْفٍ قَالَ دَخَلَ عَلَيْنَا النَّاسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ يُخْطَبُ

ابن عوف مرودیت گفت و آمد بر ما انس در روز جمعه حال آنکه امام خطبه میخواند

وَحِينَئِذٍ نَتَخَذُ فَقَالَ مَا هَ الْيَوْمَ الصَّلَاةُ قَالَ إِنِّي أَخَافُ

و ما نحن میگردیم پس گفت انس خاموش باشید پس هرگاه که بگوشید باز گفته شد گفت تحقیق که من خوف

أَنْ أَكُونَ قَدْ أَبْطَلْتُ جُمُعَتِي يَقُولُ لَكُمْ مَا ابْنُ سَعْدٍ

میگویم اینکه باشم من بدستیکه باطل کرده شود جمعه من پس بگوشید من بر شما را ای باز است

جَمْعُ الْجَوَامِعِ بَابُ الْعَبْدِينَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

از جمیع الجوامع این باب بیان احکام علیه الفطره صحی است و روایت است از ابی سعید

در حدیث
ابن عوف
در حدیث
ابن عوف
در حدیث
ابن عوف

الْخُدْرِيِّ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخْرِجُ يَوْمَ الْفِطْرِ

الخدیری روز گفت بود پیغمبر صلی الله علیه وسلم که بیرون می آمد در روز عید فطر

وَالْأَضْحَى إِلَى الْمِصْلَةِ فَأَوَّلُ شَيْءٍ يَبْدَأُ بِهِ الصَّلَاةُ ثُمَّ يَنْصَرِفُ

در روز اضحی به سوی میله پس نخست چیزی که آغاز میکرد آنحضرت بآن چیز نماز بود پسر برنگشت

ثُمَّ يَقِفُ مُقَابِلَ النَّاسِ وَالنَّاسُ جُلُوسٌ عَلَى صُفُوفِهِمْ فَيُعْظِمُهُمْ

از نماز پس می ایستاد رو بفره مردم و حال آنکه مردم نشسته بودند پس پسند میکرد

وَيُوصِيهِمْ وَيَأْمُرُهُمْ وَإِنْ كَانَ يُرِيدُ أَنْ يَقْطَعَ بَعْثًا قَطَعَهُ

مردم را و اندرز میکرد و بفرموده و اگر میخواست که جدا بکند و بفرستد لشکر یا جدا میکرد

أَوْ يَأْمُرُ بِشَيْءٍ أَمَرَهُ ثُمَّ يَنْصَرِفُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَيْنُ ابْنِ

یا اگر میخواست که بفراوان کار یا بفرموده و آنرا پسر برنگشت متفق علیه در روایت است از ابن

عَبَّاسٍ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَيَّامٍ

عباس بن محمد گفت فرمود پیغمبر صلی الله علیه وسلم نیست هیچ - از روز ها

بِالْحَمَلِ الصَّالِحِ فِيهِمْ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ هَذِهِ الْأَيَّامِ الْعَشْرِ قَالُوا

که کار نیک در روزی دوست داشته تر باشد نزد خدا از این ده روز که ده فرموده است گفتند

يَا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ وَلَا الْجِهَادُ فِي

ای پیغمبر خداوند کارزار کردن در راه خدا فرمود آنحضرت و نه جهاد در

سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَلَوْ بَرَجِعَ مِنْ ذَلِكَ

راه خدا مگر جهاد آن مردی که بیرون آید بنفس خود و مال خود پس بازگشت از نفع مال خود

بِشَيْءٍ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بخاری روایت بخاری و از ابی هریره روز روایت گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَيَّامٍ أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ يُتَعَبَّدَ لَهُ

صلی الله علیه وسلم نیست هیچ روزی از روزها که دوست داشته تر است نزد خدا بعبادت کردن خدا را

فِيهَا مِنْ عَشْرِي الْحَجَّةِ يَعْدِلُ صِيَامُ كُلِّ يَوْمٍ مِنْهَا بِصِيَامِ سَنَةٍ

در آن روز از ده حج برابر است روزه هر روز در آن روزا برود یکسال

ذَقِیَامُ كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْهَا بِصِيَامِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ

در برابر است بر خاستن هر شب از شبائے آن روزا نماز شب قدر رواه ترمذی و ابن

مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ مَقَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ماجه و روایت است از عایشه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَا عَمِلَ ابْنُ آدَمَ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النُّحْرِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ

و سلم نکرد آدمی هیچ کاری روز نحر دوست داشته شده تر بسوی خدا تعالی از

إِهْرَاقِ الدَّمِ وَإِنَّهُ لَيَأْتِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ بِقُرُونِهَا وَأَشْعَارِهَا

ریختن خون و بدستیکه آن جانور می آید روز قیامت بشنهای خود و موهای خود

وَأَخْلَافِهَا وَإِنَّ الدَّمَ لَيَقَعُ مِنَ اللَّهِ بِمَكَانٍ قَبْلَ أَنْ يَقَعُ

و سهای خود و بدستیکه خون بر آید می افتد نزد خدا بر مرتبه قبول پیش از آنکه افتد

بِالْأَرْضِ فُطِيبُوا بِهَا نَفْسًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

بزمین پس خوشحال گردانید بدان نفس را رواه ترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ قَالَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از زید بن ارقم گفت گفتند یاران پیغمبر خدا صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هَذَا الْأُضْحِيُّ قَالَ سُنَّةُ آبَائِكُمْ

علیه و سلم ای پیغمبر خدا چیست این قربانیها رحمت است از اجداد من و از اجداد شما

إِبْرَاهِيمَ قَالُوا فَمَا النَّافِيهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ بِكُلِّ شَعْرَةٍ وَحَسَنَةٍ

ابراہیم است گفتند صحابه پس چیست ما را در این از جزا و ثواب ای رسول خدا فرمود و در تطایل هر یک یکایات

قَالُوا أَفَالصُّوْفُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ بِكُلِّ شَعْرَةٍ مِنَ الصُّوْفِ حَسَنَةٌ

گفتند پس ثواب آنچه شوم دارد چنانکه منافی است یا رسول الله فرمود و بتطایل موی از شوم حسنه است

و علما از اختلاف
در فضیلت عشر و نیکو
و عشر و رمضان و تجارت
که روزائے عشر نیکو
افضل است از غیر وجود
روزه و نیکو و شبائے
عشر و رمضان افضل است
بیت و ن شب قدر
در آن شب بر ۱۰۰۰
درین روز تقیة فضیلت
از تقدس برین شب است
تقدس کند از جمیع تقدس
شب است
و این پنجائست که از افاضات
در که طواف افضل است
از نماز * * *
چنین می آید در میزان
اعمال و گمان کرد که
سبب آن را * * *

رواه أحمد وابن ماجه في عن عبد الله

رواه احمد وابن ماجه وروایت است از عبدالمطلب

ابن عمر ^{رضي} قال قال رسول الله ^{صلى} الله عليه

بن عمرو روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أُمِرْتُ بِیَوْمِ الْأَضْحَى عِبْدًا جَعَلَهُ اللَّهُ بِهَذِهِ

وسلم امر کرده شده ام بروز اضی در حالیکه این عیدی است که گردانندگان را خداستعبارا

الْأُمَّةِ قَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ

ایں امت گفت آنحضرت را مروے ای پیغمبر خدا کہ خبروے مرا

إِنْ لَمْ أَجِدْ إِلَّا مَيْحَةً أَنْتَى أَفَأُضَيِّ

۱۰ اگر نیابم گزینجہ انشی کہ راست آیا پس قربانی کنم

بِهَاقَالِ لَا وَلِيَّكَ خُذْ مِنْ شَعِيرِكَ

بدان فرمود کمین و لیکن بگیر از موئے خود

وَأُظْفَارِكَ وَتَقْصُّ شَارِبَكَ وَتَحْلِقُ عَانَتَكَ

و نا خستہاے خود و برے برو تہای خود را و بستی گونیزاناف خود

فَذَلِكَ تَمَامُ أَصْحَابِكَ عِنْدَ اللَّهِ وَآلِ أَبِيهِ وَأَوْدِ وَالنَّسَاءِ

پہلے ان افعال از تمام قربانی تہت نزد خدا امتحان لئے ۱۱۵۷ تا ۱۱۶۰ ابوداؤد و حنفی

کتاب الخمار

منیغہ بیرون کریدیاں منیغہ
بجئے عظام و سب لکاو پو
کہاؤ شیردار باغیہ شیردار
میدان میداں کہ شیردار
دی بکد از شیردار
و بولدوی نامہ کے کہ شیردار
یاد شد منیغہ شیردار
فکد حاجت بازو برداریدہ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

باب در بیان پرستی
عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
روایت است از ابی موسی که گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

[illegible]

فی نمودار شود و در سواقی منکسر نگردد

[illegible]

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ
 گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم حق مسلمان بر مسلمان
 تَحْسِرُ رَدَّ السَّلَامِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَإِتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ وَإِجَابَةُ
 پنج است جواب سلام دادن است و بیمار پرستی کردن آویس کردن جناز است و قبول کردن
 الدَّعْوَةِ وَتَسْمِيَةُ الْعَاطِسِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ
 دعوت بلطعم و دعا کردن است عطسه زننده را متفق علیه در روایت است از او گفت فرمود
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ
 پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم حق مسلمان بر مسلمان شش است
 قِيلَ مَا هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ إِذَا الْقِيَمَةُ فَلِمُ عَلَيْهِ وَإِذَا
 گفته شد چه چیز است آن شش ای پیغمبر خدا فرمود چون پیشانی مسلمان را بر سر مسلمان کن بر روی
 دَعَاكَ فَأَجِبْهُ وَإِذَا اسْتَنْصَحَكَ فَأَنْصَحْ لَهُ وَإِذَا عَطَسَ
 بخواند ترا بطعام پس اجابت کن او را و چون نصیحت طلب کند از تو پس نصیحت کن مرا و او را و چون عطسه زد مسلمان
 فَحَمْدُ اللَّهِ فَتَمِثْهُ وَإِذَا أَمْرٌ فَفُذْهُ وَإِذَا أَمَاتَ فَاتَّبِعْهُ
 پس هر گویید خدا را پس تسمیت کن او را و چون امر شود پس عیادت کن او را و چون بمیرد پس سرش را بکن جنازه او را
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 رواه مسلم در روایت است از ابی هریره رخ گفت فرمود پیغمبر خدا
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 صلی الله علیه و سلم بدست خدا تبارک تعالی میفرماید در روز قیامت
 يَا ابْنَ آدَمَ امْرُؤُكَ فَلَمْ تَعُدْ فِي قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ أَعُوذُ لَكَ
 ای پسر آدم: رشدم من پس کردی باز پرس مرا گوید آفرید و در کار من چگونه عیادت کنم ترا
 وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ أَمَّا لِمَتِ أَنْ عِبَادِي فَلَا نَأْمُرُ
 و تو پروردگار جهانیانی بگوید خدا آیات ایستاده تو را رستیکه بنده من فلانم بیمار شد

سلام دادن از حق
 اسلام است و حق
 آمده است و حق
 بزرگ محبت است تمام است
 که فرمود است بر عیادت جنازه
 اگر در آنجا نماز
 و بعضی باشد و المم
 گفته که طعام محبت نماز
 و بر اسلام و او را
 باز نماز از اجابت
 دعوت است و حلف کرده
 نماز باشند
 بشما آنکه بگویند
 شمس المصلی الله
 و نماز جنبان
 نماز در نماز داخل است
 ۱۲

فَلَمْ تَعُدَّهُ أَمَاعِلَتِ أَنْتَ لَوْ عُدَّتْهُ لَوْ حِدَّتْنِي عِنْدَهُ يَا بَنَ آدَمَ
 پس خبریدے اور آیا ندانستے تو کہ عبادت میکرد آن بندہ را بہر آئینہ میانی سر از دو جنبی رحمت و ہر یک گویا بر آئین
 اسْتَطَعْتُكَ فَلَمْ تُطْعَمْنِي قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ أُطْعِمُكَ وَأَنْتَ
 طلب طعام کردم از تو پس ندادی طعام مرا گو یا آدمی اے پروردگار طعام دہسم انرا تو
 رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ أَمَاعِلَتِ أَنْتَ اسْتَطَعْتُكَ عَبْدِي فَلَانِ
 پروردگار عالمیانے گوید حق تعالیٰ آیا ندانستے تو کہ طعام طلبید از تو بندہ من فلان
 فَلَمْ تُطْعَمْهُ أَمَاعِلَتِ أَنْتَ لَوْ أُطْعِمْتَهُ لَوْ حِدَّتْ ذَلِكَ عِنْدِي
 پس ندادی تو اورا طعام آیا ندانستے تو کہ اگر طعام میدادی اور آدمی یا نبی تو تو را بجا بر آن طعام را نزد من
 يَا بَنَ آدَمَ اسْتَقِيَّتْكَ فَلَمْ تُسْقِنِي قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ أُسْقِيكَ
 ای فرزند آدم طلبیدم از تو آب پس ندادی تو مرا آب گو یا آدمی ای پروردگار من چگونہ آب دہم تو را
 وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ اسْتَقَالَكَ عَبْدِي فَلَانِ فَلَمْ تُسْقِهِ
 تو پروردگار عالمی و منزه ہستی آب خورد بگو یہ حق تعالیٰ آب طلبید از تو بندہ من پس ندادی کہ آب اورا
 أَمَاعِلَتِ أَنْتَ لَوْ سَقَيْتَهُ وَحِدَّتْ ذَلِكَ عِنْدِي دَوَاهُ
 آیا ندانستے تو کہ اگر آب میدادے اور اے یا نبی بچائے آنرا نزد من رواہ
مسلم وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 و زنایت است از عائشہ رضی اللہ عنہا گفت بود پیغمبر خدا صلی اللہ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اشْتَكَى مِثْلَ إِنْسَانٍ مَسَحَ بِيَمِينِهِ شَقًّا قَالَ
 علیہ وسلم چون بیمار میشد از ما آدمی مسح میکرد از آستین راست خود بر پیشانی بیمار
 أَذْهَبَ الْبَاسُ رَبِّ النَّاسِ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ
 کہ بر این در دوا می پروردگار آدمیان و تندرستی ده قوی تندرستی دہندہ نیست شفاء
 إِلَّا شِفَاءُكَ شِفَاءُكَ لَا يَغَادِرُ سَقَمًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ
 گواہی و شفا کی کہ نیکنار د بیمار را متفق علیہ است و شفا کی است از علی رضی

۱
 پس شہید نامند کہ عبادت
 مریغ گفت کہ اگر عبادت
 میکردی یا نبی سر از دو جنبی
 و طعام و شراب گفت
 یا نبی بچائے آنرا ندانند
 من در وقتن این عبادت
 میالو است و فضیلت عبادت
 از طعام و مریغی کہ لا یخفی
 بمن خبر را حاضری دے
 نظم کہ رواست
 آمد از حق سوسے سوسے این
 منب و کما یطالع نور
 گویند برب بود شرف
 کردم خبر از نبی و دین حق
 بگو ششم نامی بگو گفت
 بجا کہ باکی از دنیا و این
 در است این باب بیان تو
 گفت از اینده خاص زین
 برینہ این بگویند

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ مُسْلِمٍ

گفت علی شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم را که میگفت نیست هیچ مسلمانی

يَعُودُ مُسْلِمًا غَدْوَةً إِلَّا أَصْلَهُ عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى

که بخوابد هر کسی کند مسلمانی را در وقت بامداد اگر آنکه مسکوت بفرستند بر او هفتاد هزار فرشته تا آنکه

يَمِيتُ وَإِنْ عَادَ عَشِيَّةً إِلَّا أَصْلَهُ عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ

شام کند و اگر عبادت کرد او را بوقت شام مگر دعا رحمت کند بر وی هفتاد هزار فرشته

حَتَّى يُصْبِحَ وَكَانَ لَهُ خَرِيفٌ فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

تا آنکه صبح کند و باشد مردی را بتانی در بهشت رواه ترمذی و ابو داود

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از انس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مَنْ تَوَضَّأَ فَأَخَسَ الْمَوْضُوءَ وَعَادَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مُحْتَسِبًا

کسی که وضو کند پس نیک کند وضو را و بخوابد برادر مسلمانی را بقصد ثواب

يُوعِدُ مِنْ جَهَنَّمَ مَسِيرَةَ سِتِّينَ خَرِيفًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

دو کرده شود از دوزخ مسافت شصت سال رواه ابو داود

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابن عباس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَعُودُ مُسْلِمًا فَيَقُولُ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَسْأَلُ

و سلم نیست هیچ مسلمانی که عبادت کند مسلمانی را پس بگوید هفت مرتب سوال کنم

اللَّهِ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِكَ إِلَّا شَفَى

خدا بزرگ را که پروردگار عرش بزرگ است که تندرستی دهد ترا اگر آنکه تندرستی داده شود

إِلَّا أَنْ يَكُونَ قَدْ حَضَرَ أَجَلُهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

آن مسلمانی که آنکه باشد که تحقق مانده باشد وقت موت او رواه ابو داود و ترمذی

او را از خود ما بخوابد تا آنکه
است تفسیر انصاری
ببرکت و در وقت
بامداد و در وقت شام
و بخوابد در وقت
تا آنکه صبح کند
و باشد مردی را بتانی در بهشت
رواه ترمذی و ابو داود
در روایت است از انس گفت
فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم
کسی که وضو کند پس نیک کند
وضو را و بخوابد برادر مسلمانی را
بقصد ثواب
دو کرده شود از دوزخ مسافت
شصت سال رواه ابو داود
در روایت است از ابن عباس گفت
فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه
و سلم نیست هیچ مسلمانی که
عبادت کند مسلمانی را پس بگوید
هفت مرتب سوال کنم
خدا بزرگ را که پروردگار عرش
بزرگ است که تندرستی دهد ترا
اگر آنکه تندرستی داده شود
آن مسلمانی که آنکه باشد که
تحقق مانده باشد وقت موت او
رواه ابو داود و ترمذی

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابی سعید رزمی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَلَمَّا أَتَاهَا إِذْ دَخَلَتْ عَلَى الْمَرْيُومِ فَقَسَّوْا لَهُ فِي أَجْلِهِ فَإِنْ ذَٰلِكَ

والم چون در آئند بیماری برائے عیادت پس کشادہ دہید و بر عیال اور درویشان عیال

الْأَبْرَدُ شَيْءٌ وَيَطِيبُ يَنْفَرُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

زیرا کہ فیض باز نیگردد از چیز مگر آنقدر است و خوش میگرداند نفس او را رواہ ترمذی ابن ماجہ

وَقَالَ الزَّمِذِيُّ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ مَفْهُومٌ

وگفت تریذی این حدیث غریب است وروایت از ابن عباس

قَالَ إِنَّ عَلِيًّا مَخْرَجٌ مِنْ عِنْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت که علی رضی برآمد از نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم

فِي وَجْعِهِ الَّذِي تَوَقَّى فِيهِ فَقَالَ النَّاسُ يَا أَبَا الْحَسَنِ كَيْفَ

در پیاری و سکه که وفات کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم در کوچه پس گفتند: بروم ای ابا الحسن چلو نه

أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَصْبَحَ بِحَمْدِ اللَّهِ

[illegible]

پادشاه بخاری و حسن جابر در میان قال قال رسول الله
در شریزه از شریزه بخاری دوست است از جابر گفت فرمود پیغمبر خدا

[illegible]

صلوات الله عليه وسلم من عاد مريضه التي يزل يحوض الرحمة
صلوات الله عليه وسلم ببره بخاري راجحه وراة ربنا رحمت را

١٠٠

موسیٰ یحییٰ و ادا جلیو، حکیم فیروز و اہمالک و احمد
تا آنکہ می نشستند پس چون بنشیند فرویم بود دراز، روا، پاک و احد

ان شاء الله تعالى

روایت است از ابن عباس رضی الله عنهما گفت ابن عباس از من است یکی کردن و رشتن

وَقِيلَ الصَّنْبُ فِي الْعِبَادَةِ عِنْدَ الْمَرِيضِ قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و کم کردن با انگ و فریاد و عبادت نهی میگفت ابن عباس و فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَثُرَ لِعَظَمَتِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ قَوْمًا عَنِ

مجلس اند علیہ وسلم ہر گاہ کہ بپارشد آواز اصحاب آنحضرت و اختلاف شاخیں بزمیہ

دَوَاهُ زَيْنٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه رزین و روایت است از ابی هریره رفته گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى الْوُجُوهَ مِنْ عَادِهِمْ وَنَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ

صلی اللہ علیہ وسلم من عادہ ریضا نادی مادی من السماء

سُليمان عليه السلام بيك پرست بيماري را اواز ميدهد. اواز دهنده اراكان

طَيْتَ وَطَابَ مَشَاكَ وَتَبَوَّاتٍ مِنَ الْجَنَّةِ مَنَازِلًا رَوَاهُ

یعنی فرشته خوشی باد ترا در دنیا و خوش باد بر پا رفتن تو با جاسوسی تو در آخرت و دیگری تو از پشت من است

ابن ماجه وعنه عمر بن الخطاب قال قال رسول الله

رواه ابن ماجه وروایت است از عمر ابن الخطاب رض گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَفَإِنَّكَ تَعْلَمُ مَيْمَنَ فَمَنْ عَدُوُّ

صلى الله عليه وسلم اذ ادخلت على فريحيين نسوة يدعوهن

صلی اللہ علیہ وسلم چوں درامی بر بیمار سے پس بصرہ اور الہ دعا لے

لَكَ فَإِنْ دَعَاكَ كَدُّ عَائِي الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

تا زیرا که پدری دغا او میباید چنانکه دغا فرشتگان است رواه ابن ماجه

بَابُ مَا حَاطَ فِيهِ الْخَوَالِصُ مِنَ الْأَسْمَاءِ عَلَيْهِمَا

بابی حادیثی کہ وارد شدہ در احصائے وقتہ کہ صریحاں کہہ

وَأَنذَرْتُكَ نَارًا تَلْفَحُ

و سن اپنی سریرہ میں ان مال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

و روایت است از ابی هریره که گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

من يريد الله به خيرا يصيب منه رواه البخاري وعنه

کیکہ خواہ خدا تھانے بآئیں نیکی را گرفته میشود یا میگیرد حق ازوے رواہ بخاری و ازوای

اگر نشانی از سکوت
 در دشت دفاشید میوه
 سینه خود بگشایید
 نشوید بیکران لایزال
 میگردانید خاک را در پند
 مازنی از تنگنایات احوال
 بیجلیات صحت و عسر
 نعل و کفش بدویش کفها
 روحانیات محاش و اکیاف
 اسرار و احوال و اکیاف
 حالات بعد از این
 و افاضات بود که بسبب
 چنین تعلق جهانیت از
 محل آن در صورت سکوت
 و مجاهدات یمن و یمن
 اوج و وجوه است بمقام
 شرفیست است ۱۲
 عالمه اعلم

[illegible]

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
وَأَزَابَ سَيْدَ خُدْرِي مَرُوبِتَ إِذَا عَفَرْتَ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمُرُودٍ فَيُرِيدُ سُلْطَانًا أَوْ يَتَّخِذُ بَيْعًا وَتَقَبُّبًا
وَلَا وَصَبٍّ وَلَا هَوٍّ وَلَا حَزَنٍ وَلَا أَذَى وَلَا
وَيُنِيرُ دُرُودًا وَنَادِيَةً وَنَدِيمًا وَنَدِيمًا وَنَدِيمًا
غَوْحَتِ الشَّوْكَةُ يَشَابُهَ الْأَكْفَرِ اللَّهُ بِهَا
أَنْدُوهُ تَأْتِيهِ خَلَانِيَّةٌ مِثْلُهَا أَدْمِيَّةٌ نَزَّاعَةً لِكُلِّ مَوْجٍ خَدَّيْهَا
مِنْ خَطَايَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ
بَابُ كَوَاكِبِ الْأَنْبِيَاءِ كَمَا أَنَّ كُفْرًا يَشْتَقُّ عَلَيْهِ وَرَوَّابِيَّةٌ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ
بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَوْمَعُكُ فَسَسَّيْتُ يَدَيَّ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأَيْتُهُ يَوْمَعُكُ وَرَأَيْتُهُ يَوْمَعُكُ
فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتَوَعُكُ وَعَكَا
بِئْسَ الْكُفْرُ أَيْ بِئْسَ الْكُفْرُ بَدْرُ سَمْعِهِ بِرَأْيِهِ يَوْمَعُكُ يَوْمَعُكُ يَوْمَعُكُ
شَدِيدًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَنْ يَوْمَعُكُ فَرَزَقَ بَيْنَهُمَا حَادٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
وَأَزَالِي سَيِّدِ خُدْرِي مَرُويَةً إِذَا عَفَفْتَ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَمُودٍ يَمُرُّ بِمَلَانٍ رَايَ بَيْتَ بَرْخٍ وَتَبَّ
وَلَا وَصَبٍ وَلَا هَمٍّ وَلَا حُزْنَ وَلَا أَذَى وَلَا
وَيَمُرُّ بِدُرٍّ وَنَدَانَدَةٍ وَنَدْنَمٍ وَنَدَازَارٍ وَنَدَنٍ
غَيْرِ حَقِّ الشَّوْكَةِ يُشَابِكُهَا الْأَكْفَرُ اللَّهُ بِهَا
أَنْدَوَهُ تَمَّا الْحَمْدُ خَلَانِيدَهُ يَشُورُ أَدَمًا نَزَاخًا كَرَامِي بُوْخَا تَمَالٍ
مِنْ خَطَايَاكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ
بَابِ كَوَاثِبِ الْأَنْصَابِ الْكَلَامُ كَيْفَ يُرْوَى عَنْهُ وَرَوَاهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ
ابْنُ مَسْعُودٍ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
بَنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَرَأَاهُ بِمَدِينَةِ الْمَدِينَةِ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُوعَاظُ فَمَسَسَتْهُ بِيَدِي
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأَاهُ بِمَدِينَةِ الْمَدِينَةِ وَرَوَاهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ
فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتُوعَاظُ وَعَمَّا
بِهِ كَفْتُمْ أَيْ نَبِيَّاهُ خُذَا بِيَدِي بَرَاءَتِي زَوْهَ مِثْوَى تَبَّ وَنَدَنٍ
شَدِيدًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَنْ تَبَّ فَرَمُودٍ يَمُرُّ بِمَلَانٍ رَايَ بَيْتَ بَرْخٍ وَتَبَّ

أَجَلَ إِنِّي أَؤَمُّكَ كَمَا يُؤَمُّكَ رَجُلَانِ مِنْكُمْ قَالَ فَقُلْتُ

اے تپ زورہ بشود چنانچہ تپ زورہ میثوند دو مرد از شما این سودگو پس گفت من

ذَلِكَ لِأَنَّكَ أَجْوَدُ فَقَالَ أَجَلَ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْ

آں یعنی شدت تپ بسبب آنست کہ ترا دو اجر است پس گفت آنحضرت اے پسر گفت آنحضرت

مُسْلِمٌ يُصِيبُهُ أَذًى مِنْ مَرَضٍ فَمَا سِوَاهُ إِلَّا حَظًّا اللَّهُ

ریج مسلمانے کہ برسد اور آزارے از بیماری پس چیزیکہ جز بیماریست مگر آنحضرت فرمودی انگذ خدا تعالی

بِهِ سَيِّئَاتِهِ كَمَا تَحْطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقُهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

بدیهائے اورا چنانکہ فروانگند درخت برگ اے خود را متفق علیہ است

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر رضی اللہ عنہ گفت در آمد پینا میر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ عَلَى أُمِّ السَّائِبِ فَقَالَ مَا لَكَ تَزْفَرِينَ

و سلم بر مادر سائب پس گفت آنحضرت ۴ چه شده است ترا کہ میذر نسے

قَالَتِ الْحُمَّى لَا بَارَكَ اللَّهُ فِيهَا فَقَالَ لَا تُسَبِّحُ الْحُمَّى

گفت ام سائب سبب لرزیدن من تب است برکت نکند خدا در تو پس گفت کن دشنام تبرا

فَاتَّهَاتَذُهِبْ خَطَايَا بَنِي آدَمَ كَمَا يَذْهَبُ الْكَبِيرُ خُبْتُ

زیرا کہ تب می برد گناهان بنی آدم را چنانکہ می برد دمه آن بزرگان چرخ

الْحَدِيدُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

آہن را رواہ مسلم و روایت است از ابی موسی ۵ گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَرِضَ الْعَبْدُ

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم چون بیمار شود بنده

أَوْ سَافَرَ كَتَبَ لَهُ بِمِثْلِ مَا كَانَ يَعْمَلُ مُقِيمًا صَحْبًا

یا سفر کند نوشته میشود بر آں بنده اینچہ بود عمل میکرد در حالیکہ مقیم و تندرست بود

ماخوذ از تفسیر الطائری
کہ فلاح کند بر دو بار و
خود را می بخشد بیکار و می
نغمه خاندن بیکار و می
بند است ۱۲
عبادت دارا کہ در حال
سخت و اوقات دشمنی
بیکار در بیکار و بد سفر
نوشته میشود بر آں بنده
نوشته میشود بر بیکار و بد سفر
نوشته میشود بر بیکار و بد سفر

رواه البخاري وعنه كعب بن مالك قال قال

رواه البخاری وروایت از کعب بن مالک گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلُ الْمُؤْمِنِ كَمِثْلِ

پنیا مبر خدا سے اللہ علیہ وسلم حال مومن ایسے حال

الْحَامَةِ مِنَ الزَّرْعِ تُفِيئُهَا الرِّيحُ تَصْرَعُهَا مَرَّةً

شاخ ترموزم از گشت است جابل و بلع میگرداند از ابا و انا که می افکند آنرا یکبارگی

وَتَعْدِلُهَا أُخْرَىٰ حَتَّىٰ يَأْتِيَہَا أَجَلُہَا وَمِثْلُ الْمُنَافِقِ

عداست مہاجر ماند انا بار دیگر ۱۲ غم می آید اورا وقت موت و حال منافق

كَمْشَدَ الْأَرْضَ الْمُجْدِيَّةَ الَّتِي لَا يُصِيبُهَا مَتَى يَكُونُ

بحوالہ دیخو یہ صوفیہا کہ حکم و تابعت ان درختی کہ نیر سدا نرا چیرے از باد و آنا ان

انها فها مرة واحدة متفق عليه عن ابي هريرة

می باشد افزون آن درخت یکبارگی شفق حلیه در روایت است از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْمُؤْمِنِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم حال مومن

كَتَلُ الثَّرَمِ لَا يَزَالُ الرِّيحُ تُثْمِلُهُ وَلَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ

هر حال کشت است که همیشه باو مایل یگرزداند و پیشه است مومنی

يُصِيبُهُ الْبَلَاءُ وَمِثْلُ الْمُنَافِقِ كَشَجَرَةٍ الْأَرْضِ لَا تَقْمُتُ

کہ میرے اور ابلا و حال ساختی، پھر حاکم و رخت صوبہ است کہ نمی چنبد

حَتَّى لَمْ يَخْصُدْ مُنْفِقَ عَلَيْهِ **هـ** اسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ

تا آنجا که برده شود بریده شود متفق علیه و در اینست از اسامه بن زید

قَالَ قَاتِلْهُمْ أَهْلُ بَيْتِ اللَّهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ الْخَائِفُونَ

كنت في يوم من الأيام في المسجد فسمعت رجلاً يقول: يا محمد بن عبد الله، ما فعلت؟

رَجَا أُرْسِلَ عَلَى طَائِفَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَوْعَدَ مَنْ
 عذاب است که فرستاده شده است برگردد از بنی اسرائیل یا بر کس نیکو
 كَانَ قَبْلَكُمْ فَإِذَا سَمِعْتُمْ بِهِمْ بَارِضِينَ فَلَا تَقْدِمُوا عَلَيْهِ
 بودند پیش از شما پس چون بشنوید شکار را در زمین پس پیش نایید را زمین
 وَإِذَا وَقَعَ بِرِضْوَانِهِ أَنْتُمْ بِهَا فَلَا تَخْرُجُوا فِرَارًا مِنْهُ
 و چون ببیند طعمون بر زمین حال شکار را در آن زمین باشد پس بیرون نروید بگریز از طعمون
 مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَكَانَ النَّبِيُّ قَالًا سَمِعْتُ النَّبِيَّ
 متفق علیه است در روایت است از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ بِمَنْزِلِهِ وَتَعَالَى
 صلوات الله علیه و سلم را میگفت میگوید الله سبحانه و تعالی
 إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَبِيبَتِهِ ثُمَّ رَفَعْتُ عَنْهُ دِينَهُمَا
 چون مبتلا گردانم بنده خود را بدو محبوب و پیوسته به او را از دین و هم آن
 الْجَنَّةِ يُرِيهِ أَعْيُنُهُ دَوَاهُ الْبُخَارِيِّ وَكَانَ عَمْرُو بْنُ
 بنده را از آن حبیبین جهت را که بخوابد در چشم و ده بنده و روایت است از علی بن
 زَيْدٍ عَنْ أُمِّهِ أَنَّهَا سَأَلَتْ النَّبِيَّ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ
 در از اییه بدینیک اییه پرید از طایفه از حقیقت سفر قول حق من و طایفه
 وَحَلَّ أَنْ تُبَدِّلُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ خَفَوْهُ بِجَاسٍ كَمَرٍ
 که اینست دگر آتش را کنید چیزی را که در دهنهاست شام است یا یهود و بنی نضار است بکشد گدا
 بِهَ اللَّهِ وَكَانَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ لَمْ يَمُوتْ بِمَنْزِلِهِ
 ان خداوند تعالی و پرسید از قول و کسی تعالی در هر که بمیرد بدی را یا دامن او شود
 فَقَالَتْ مَا سَأَلَنِي عَنْهَا أَحَدٌ مِنْهُمْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ
 پس گفت عایشه رسول الله را از این محاسبه و مجازات می پرسیدم پس پرسیدم پناه ببر خدا را

در وارد از حبیبین جهت را که بخوابد در چشم و ده بنده و روایت است از علی بن

در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت

در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت

در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت
 در این حدیث از انس در گفت شنیدم آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ هَذِهِ مُعَاتِبَةُ اللَّهِ الْعَبْدَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پس گفت آنحضرت ۲ این کار بهر آنست که بنده را
 بِمَا يُصِيبُهُ مِنَ الْحُمِّ وَالنَّكَبَةِ حَتَّى الْبِضَاعَةِ
 با آنچه میرسد بنده را از تب و از بکبت تا آنچه این مصیبت که پاره ارمال
 يَضَعُهَا فِي يَدَيْهِ فَيَقْطَعُهَا فَيَفْرَعُ لَهَا حَتَّى
 می نهد بنده آنرا در دست پیراهن خود پس بکشد آن بضاعت را پس می ترسد آن بکشد را تا آنکه
 أَنَّ الْعَبْدَ يُخْرِجُ مِنْ ذُنُوبِهِ كَمَا يُخْرِجُ التَّيْبَرُ
 بنده برآیند بیرون می آید از گناهان خود چنانچه بیرون می آید ز
 الْأَخْمَرُ مِنَ الْكَبِيرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ
 سنخ از بریده رواه ترمذی و روایت است از
 أَبِي مُوسَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 ابی موسی روایت کرد که پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم
 قَالَ لَا يَصِيبُ عَبْدًا نَكَبَةٌ فَأَوْقَعَهَا أَوْ دُونَهَا
 فرمود بنده را هیچ بنده را مصیبتی محترق نیل آنچه بلاست اوست یا فرود اوست
 إِلَّا بِذَنْبٍ وَمَا يَعْفُو اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرُ وَقَرَأَ
 مگر بسبب گناهی که کرده است و آنچه عفو میکند خداستانی از او بیشتر است و خواند آنحضرت این را
 وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كُنْتُمْ آيْدٍ يَوْمَ
 که و هر چه میرسد شما را از مصیبت پس بسبب چیز است که کرده است انرا در شما می آید آنجا
 وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ
 و عفو میکند خداستانی از بسیاری از آن رواه ترمذی و روایت است از
 عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عبد الله بن عمرو گفت فرمود پیغمبر خدا صلوات الله علیه

۱
 در تنبیه بنده بر آنست که بنده را
 عذاب خداستانی بکشد که بنده را
 بنده را از تب و از بکبت تا آنچه این مصیبت که پاره ارمال
 می نهد بنده آنرا در دست پیراهن خود پس بکشد آن بضاعت را پس می ترسد آن بکشد را تا آنکه
 بنده برآیند بیرون می آید از گناهان خود چنانچه بیرون می آید ز
 سنخ از بریده رواه ترمذی و روایت است از
 ابی موسی روایت کرد که پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم
 فرمود بنده را هیچ بنده را مصیبتی محترق نیل آنچه بلاست اوست یا فرود اوست
 مگر بسبب گناهی که کرده است و آنچه عفو میکند خداستانی از او بیشتر است و خواند آنحضرت این را
 که و هر چه میرسد شما را از مصیبت پس بسبب چیز است که کرده است انرا در شما می آید آنجا
 و عفو میکند خداستانی از بسیاری از آن رواه ترمذی و روایت است از
 عبد الله بن عمرو گفت فرمود پیغمبر خدا صلوات الله علیه

مخلص بر بک
 رسول
 از کس بهر چه که

عَلَى ذَلِكَ حَتَّى يَبْلُغَهُ الْمَنْزِلَةُ الَّتِي سَبَقَتْ لَهُ مِنْ اللَّهِ

بر آن بلانا آنکه میرساند این بلانده را بر تبه که گذشته است مورا از خدا تعالی.

وَوَاهُ أَحْمَدُ أَبُو دَاوُدَ وَحُمَیْنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَخِيرٍ

رواه احمد و ابو داود و حمر بن عبد الله بن شخیر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلُ ابْنِ آدَمَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم تصویر کرده شد فرزند آدم

وَالِیْ جَنَّتِهِ تَسْعُ وَتَسْعُونَ مِیَّةً إِنْ أَخْطَأَتْهُ الْمَنَیَا وَقَعَ فِي

و حال آنکه بجانب پهلوی اوست نود و نه مگر اگر خطا میکند او را مگر با اسباب آن می افتد در

الْمَهْرِ حَتَّى يَمُوتَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ

پیری تا آنکه بمیرد و رواه ترمذی و گفت این حدیث غریب است

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر بن جابر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَوْجِبِينَ يُعْطَرُ أَحَدُ

و سلم در ست میوه از نازل عافیت در روز قیامت و تفتیک داده شوند اهل

الْبَلَدِ الْإِثْوَابَ لَوْ أَنَّ جُلُودَهُمْ كَانَتْ قُرْصَتِ فِي الدُّنْيَا

بلات ثواب آن را که شکم و سینه ایشان بریده و پاره کرده باشد در دنیا

بِالْمَقَارِئِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ

بکار و رواه ترمذی و گفت که این حدیث غریب است

وَعَنْ عَامِرِ الرَّامِ قَالَ ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ الْأَسْقَامَ

و روایت است از عامر رام مخفف را می گفت ذکر کرد پیغمبر خدا بچار بیماری را

فَقَالَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَظْنَبَهُ السُّقْمُ

پس فرمود که مسلمان چون میسرید یا ریا

اینکه نزدیک و متصل است
نود و نه مگر آنچه آفات و بلاها
که اسباب بزرگ و بزرگ اند اگر خطا
می کند بزرگ اسباب آنست که
در پیری تا آنکه بمیرد و نود و نه
خطا است و معاصی افزوده
که خطا می ندارد و از آن بزرگ
تا در آنرا لایق است از آن می
افتد و پیری که بلا و درد
بجوید است در دوسه از
مردن چاره نیست و البته می باید
۱۲ -

وَالصَّنَائِحِيِّ أَنَّهُمَا دَخَلَا عَلَى رَجُلٍ مَرِيضٍ يَجُودَا فِيهِ فَقَالَ لَا

والصنائحی بد رستیک ایشان درآیدند بر مرد بیمار در حالیکه عیادت کند هر گشتند

لَهُ كَيْفَ أَصْبَحْتَ قَالَ أَصَحْتُ بِنِعْمَةٍ قَالَ شَدَّ إِذَا أَبْشِرْ

مرا تفرور که چگونه صبح کردی گفت صبح کردم پس نعمت گفت شدا خوش خبر و خوشحال باش

بِكَهَّارَاتِ السَّيِّئَاتِ وَحِطِ الْخَطَا يَا فَا فِي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

بنصحتهای که پوشنده است بدیها را و بفرود آنگندن گناهان را و از برای آنکه شنیدم پیغمبر خدا را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ إِذَا

صلی الله علیه وسلم می گفت که خدای تعالی می گوید و گفته که

أَنَا ابْتَلَيْتُ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنًا فَخَدَّنِي عَلَى مَا

من بتلا میگردانم بنده را از بندگان خود که مومن است پس نشاکند آن بنده مرا بر

ابْتَلَيْتُهُ فَإِنَّهُ يَقُومُ مِنْ مَضْجِعِهِ ذَلِكَ كَيْوُومٌ وَلَدَّتْهُ

بتلا گردانیدم پس او را پس بد رستیک آن بنده بر میخیزد از خوابگاه خود همچون در زانیدن او را

أُمُّهُ مِنَ الْخَطَا يَا وَيَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَا

مادر او از گناهان و میگوید پروردگار تبارک و تعالی من

قَدِّدْتُ عَبْدِي وَابْتَلَيْتُهُ فَأَجْرُ اللَّهِ مَا كُنْتُمْ تَحْجَرُونَ لَهُ

بند کردم بنده خود را و بتلا گردانیدم او را پس اجر که بدی از اعمال چیز که می بودید که اجر میکردید بدی

وَهُوَ صَحِيحٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ

در حالیکه تند است بود رواه احمد و روایت است از ابی هریره رح گفت ابو هریره

ذَكَرْتُ الْحَيَّ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَبَّهَا

گویم کرده شد نزد پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم پس دشنام گفتم و آنرا

رَجُلٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسْبَّهَا فَإِنَّهُ تَنَفَّى

مردی پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم و تنام بگوئی را از برای آنکه آن دور میکند

الدُّنُوبَ كَمَا تَنفِي النَّارُ حُبَّتِ الْحَدِيدَ رَفَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

کنایان را بجا نهد و در میکند آتش چو ک آهن را رواه ابن ماجه

وَعَنْهُ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَ

وهم از اهل هر چه مردم گفت بدستیک رسول الله صلی الله علیه و سلم عیادت کرد

مَرِيضًا فَقَالَ أَتَشِيرُ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ هِيَ نَارُ رَبِّهِ

بیماری را که تب زده بود پس فرمود خوش باش ایدا که بدستیک حق تعالی میفرماید تب آتش من است

أَسْلَطَهَا عَلَى عَبْدِي الْمُؤْمِنِ فِي الدُّنْيَا لِيَكُونَ حَظَّهُ مِنْ

حق گارم آنرا بر بنده خود که مومن است در دنیا تا باشد تب بخش آن بنده از

النَّارِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ دَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي

آتش و دوزخ روز قیامت رواه احمد ابن ماجه و بیهقی در

شُعَبُ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَنَسٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

شعب ایمان و روایت است از انس از رسول الله صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الرَّبَّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى يَقُولُ

الله علیه و سلم گفت که پروردگار سبحان و تعالی میفرماید

وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا أَخْرِجُ أَحَدًا مِنَ الدُّنْيَا أُرِيدُ أَغْفِرُ

سوء گند عزت ذات من و جلال صلت من بیرون آنرا آدم هیچ یکی را از دنیا نخواهم بیافزاید

لَهُ حَتَّى أَسْتَوْفِيَ كُلَّ خَطِيئَةٍ فِي عُنُقِهِ بِسُقْرِ فِي بَدَنِهِ

مرا و رانما آنکه میگیرم جزا سے برگندم که در گردن او است بسبب بیماری در تن و در

وَأَقْتَارُ فِي رِزْقِهِ دَوَاهُ رِزْنٍ وَعَنْ شَقِيقٍ قَالَ

و تنگی در رزق و در رزق رواه رزین و روایت است از شقیق گفت

مَرِضٌ عَبْدُ اللَّهِ فَعُدْنَا لَهُ فُجْلَ بَيْكِي فَقَوَيْتَ فَقَالَ إِنِّي

بیمار شد عبد الله بن معوذ پس عیادت کردیم او را پس کسین گرفت پس ملامت کرد و کسین گفت بدستیک من

و دنیا شایع گفتند که در طباشیر است چنانکه در دست
و از جهت فقر من از الطاف خفیه
و او لیکن چنانچه در غنیب
است و ما توان صبرا
بلکه ساخته اند

لَا أَبْكِي لِأَجْلِ الْمَرَضِ لِأَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ	من نمی گریم از بهر بیماری زیرا که من شنیدم پیغامبر خدا را صلوات الله علیه
وَسَلَّمَ يَقُولُ الْمَرَضُ كَفَّارَةٌ وَإِنَّمَا أَبْكِي أَنَّهُ أَصَابَنِي عَلَى	و سلم که می فرود بیماری کفاره است گناهان را و نمی گریم مگر از جهت آنکه رسید بیماری
حَالِ فَتَرَقَّ وَلَمْ يُصِْبْنِي فِي حَالِ اجْتِهَادٍ لِأَنَّهُ يَكْتُبُ لِلْعَبْدِ	بر حال فتور و ضعف و پیری و در رسیدن مراض و حال قوت و کوشش زیرا که نوشته می شود در بنده را
مِنَ الْأَجْرِ إِذَا مَرَضَ مَا كَانَ يَكْتُبُ لَهُ قَبْلَ أَنْ يَمْرُضَ فَنَعَمَ	از مزد وقتیکه جاری شود چیزه که نوشته می شود مراد را پیش از آنکه بیمار گردد پس بازداشتن عجزه
مِنْهُ الْمَرَضُ دَوَاءٌ دَرِينٌ وَعَنْ أَنَسٍ مِمَّنْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ	از آن عمل بیماری رده و دزین و روایت است از انس از آن شنیدم من پیغامبر خدا
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَيُّمَا رَجُلٍ عَادَ مَرِيضًا فَإِنَّمَا يَخْوُضُ	صلوات الله علیه و سلم که می فرود هر مردیکه پیرسد بیمار را پس جز این نیست که می درآید
فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا قَعَدَ عِنْدَ الْمَرِيضِ غَمْرَتُهُ الرَّحْمَةُ هَذَا لِلصَّحْبَةِ	در سایه رحمت را پس چون شنید نزد بیمار غرق می سازد از رحمت الهی این ثواب باری مجرب است
فَمَا لِلْمَرِيضِ قَالَ تُحَطُّ ذُنُوبُهُ هَبْ عَنْ أَنَسٍ مِمَّنْ	پس چه قدر ثواب باشد بجا گفت ساقط می شود گناهان او و روایت است از انس مرفوع
قَالَ عَطِشَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانٍ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	گفت تشنه شد عثمان بن عفان نزد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم
فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا ابْشُرَكَ فَقَالَ بَلَى	پس فرموده آنحضرت صلوات الله علیه و سلم ای خوشخبری ندادم ترا پس گفت عثمان آری بده
يَا بَنِي آنتَ وَأُمِّي قَالَ هَذَا جَبْرِئِيلُ يُخْبِرُنِي عَنْ اللَّهِ تَعَالَى	خدای تو باد مادر و پدر من فرمود این جبرئیل است که خبر میدهد مرا از جانب خدا تعالی

پس چون در وقت جوانی
 وقت در حال محنت عمل می نمود
 در مرض نیز بسیار می نوشتند
 در وقت پیری وضعی کم
 است که می نویسند که هیچ در جوانی
 بیماری شدم که عمل بسیار می نمود
 اینجا می بیند که چون در مرض
 جان عمل می نویسند که در وقت مرض
 پس فضیلت در وقت عمل
 در حال قوت و کثرت عمل
 چه باشد و ثواب و ثبات
 ممکن است ثواب عمل و ثبات
 از آنجا که ثواب و ثبات
 چه جنت آنکه عملی که در مرض
 نوشته می شود و حال است از آنجا که
 از آنجا که ثواب و ثبات

[illegible]

بُشِّرْ بِرِضْوَانِ اللَّهِ فَكَرَّ امْتِنَ فَلَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا

بشارت دلاؤے خود بر منائے خدا تعالیٰ و کرامت او پس نیت بیچ چیزے محبوب تر ہوئے دے از چیزے

أَمَامَهُ فَأَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ وَأَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ وَإِنَّ الْكَافِرَ

کپشیں اوست پس دوست دار و دوست لقا خدایا و دوست دارد خدا لقاے اور ابدرستے کہ کافر

إِذَا خَضَرَ بُشِّرْ بِعَذَابِ اللَّهِ وَعُقُوبَتِهِ فَلَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَهَ

چوں حاضر کردہ شود موت اور غیر داد و عذاب خدا و سزا دادن و پس نیت بیچ چیزے کمرده تر

إِلَيْهِ مِمَّا أَمَامَهُ فَكَرَّ لِقَاءَ اللَّهِ وَكَرَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ

ہوئے دے از چیزے کہ پیش اوست پس نا خوش دارد کافر لقاے خدا و خدا نا خوش میدارد خدا تعالیٰ لقاے او را

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ عَائِشَةُ وَالْمَوْتُ قَبْلَ لِقَاءِ اللَّهِ

متفق علیہ و در روایت عائشہ صدیقہ است و موت پیش از لقاے خداست و مقدم است

وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ مَعْنَاهُ كَانَ يُحَدِّثُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و از ابے قتادہ معنی است کہ دے بود کہ حدیث میکرد کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَيْهِ بِجَنَازَةٍ فَقَالَ مُسْتَرَحٌّ

صلی اللہ علیہ وسلم گذرا سیدہ شد بودے جنازہ پس فرمود آنحضرت این مردہ براحث

أَوْ مُسْتَرَاخٍ مِنْهُ فَقَالَ أَيْ رَسُولَ اللَّهِ مَا الْمُسْتَرَحُّ

یا راحت یافته شدہ است از او پس گفتند صحابہ اے پیغامبر خدا رحمت معنی مستراح

وَمَا الْمُسْتَرَاخُ مِنْهُ فَقَالَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ يَسْتَرِيحُ مِنْ

و مستراح منہ پس فرمود آنحضرت کہ بندہ مومن صالح راحت می یابد از بزرگ از

نَصِيبِ الدُّنْيَا وَآذِنَهَا إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ وَالْعَبْدُ الْفَاجِرُ

نصیب و رنج دنیا و آزار دنیا برے رحمت خدا و بندہ فاجر

يَسْتَرِيحُ مِنْهُ الْعِبَادُ وَالْبِلَادُ وَالشَّجَرُ وَالذَّوَابُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

راحت می یابند از او بندگان و شجرہ و درختان و خنڈگان زمین متفق علیہ است

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَيْتُ اسْتِزْجَارَهُ كَقَوْلِ شَيْخٍ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ قَالَ سَمِعْتُ

وَسَلَّمَ قَبْلَ مَوْتِهِ بِثَلَاثَةِ أَيَّامٍ يَقُولُ لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ

وَسَلَّمَ بِمَوْتِهِ أَوْ بِثَلَاثَةِ أَيَّامٍ يَمُوتُ يَكُونُ يَوْمَئِذٍ كَقَوْلِ

الْأَوَّلَى وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللَّهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَكْثَرُ وَأَذْكَرُ هَادِمِ اللَّذَاتِ الْمَوْتُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ذَاتَ يَوْمٍ لِأَصْحَابِهِ اسْتَحْيُوا

مِنَ اللَّهِ حَقَّ الْحَيَاءِ قَالُوا إِنَّا نَسْتَحْيِيكَ مِنَ اللَّهِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَالْجَمْدُ

لِللَّهِ قَالَ لَيْسَ ذَلِكَ وَلَكِنْ مَنِ اسْتَحْيَى مِنَ اللَّهِ حَقَّ الْحَيَاءِ

قَلَّ يَحْفَظُ الرَّأْسَ وَمَا وَعَى وَلِيَحْفَظَ الْبَطْنَ وَمَا حَوَى

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَرَوَيْتُ اسْتِزْجَارَهُ كَقَوْلِ شَيْخٍ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ قَالَ سَمِعْتُ
وَسَلَّمَ قَبْلَ مَوْتِهِ بِثَلَاثَةِ أَيَّامٍ يَقُولُ لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ
وَسَلَّمَ بِمَوْتِهِ أَوْ بِثَلَاثَةِ أَيَّامٍ يَمُوتُ يَكُونُ يَوْمَئِذٍ كَقَوْلِ
الْأَوَّلَى وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللَّهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَكْثَرُ وَأَذْكَرُ هَادِمِ اللَّذَاتِ الْمَوْتُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ذَاتَ يَوْمٍ لِأَصْحَابِهِ اسْتَحْيُوا
مِنَ اللَّهِ حَقَّ الْحَيَاءِ قَالُوا إِنَّا نَسْتَحْيِيكَ مِنَ اللَّهِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَالْجَمْدُ
لِللَّهِ قَالَ لَيْسَ ذَلِكَ وَلَكِنْ مَنِ اسْتَحْيَى مِنَ اللَّهِ حَقَّ الْحَيَاءِ
قَلَّ يَحْفَظُ الرَّأْسَ وَمَا وَعَى وَلِيَحْفَظَ الْبَطْنَ وَمَا حَوَى
وَلْيَذْكُرِ الْمَوْتَ وَالْبَلَى وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ تَرَكَ ذِيئَةَ

ایند پس جدا گاه
 مقرر که باشد از غیرین
 قدر قرب است از حق قریب
 و از نشان
 حاصل است که فی تجزیه هر
 که واقع شود بسبب آن
 شدت و پاکت می شود
 که یکند بنده از جهت
 فتنه و درون تنهای
 واقع شود اندوه و تنگد
 و از شدت حق مرید

سخا و غنای خدای تعالی
و ازینجا معلوم میشود که
ازین مکتب موت طریق جبر
و کمال مستی است و اگر
و کمال شوق فراقی محبت
بجایست و اگر است ۱۱
آن عالم باشد و اگر است
مطلع فیه
و شد بدینجا می رسد و ازینجا
فایده اطلاع ازین مکان که
و ازینجا بدینجا می رسد
مطلع و ازینجا بدینجا
احوال و ازینجا بدینجا
نوازش و ازینجا بدینجا
و ازینجا بدینجا

بجای خود در
از دست رفت
نیت گرانزدنی
شد قیالام ۱۶

وَعَمَّا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ

وهم از ام سلمه است گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم نیست هیچ
مَسْلُومٌ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ مَا أَمَرَهُ اللَّهُ بِهِ إِلَّا إِلَهُهُ وَإِنَّا

سلمان که برسد اورا میبیت پس بگوید چیزی را که امر کرده است خدا تعالی گفتن آن آن

إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ اجْزِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا

استرجاعت اله داین کلاما اخر یعنی باز خدا یا اجزوه مراد مصیبت من بدل گردان مرا بهتر

مِنْهَا إِلَّا أَخْلَفَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا فَلَمَّا مَاتَ أَبُو سَلَمَةَ قُلْتُ

از اس مگر آنکه بدل میگردد اند خدا برای بهتر از این چو فوت شدین گاه برای ابو سلمه گفت

أَيُّ الْمُسْلِمِينَ خَيْرٌ مِنْ أَبِي سَلَمَةَ أَوَّلُ أَهْلِ بَيْتِ هَاجِرٍ

که کدام یکی از مسلمانان بهتر است از ابی سلمه که بدل او بمن اجزای او اول اهل بیت هاجر کرد

إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَرَّأْتُ قُلْتُهَا فَأَخْلَفَ

سجده پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بتردستی من با وجود این استبعاد کلام اللهم جزنی تا آنجا

اللَّهُ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

خدا تعالی برای من رسول الله صلی الله علیه وسلم را رواه مسلم

وَعَمَّا قَالَتْ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وهم از ام سلمه رفت است گفت در آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَى أَبِي سَلَمَةَ وَقَدْ شَقَّ بَصَرُهُ فَأَغْمَضَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّ الرُّوحَ

بر ابو سلمه حال آنکه تحقیق بازمانده بود چشم ابی سلمه را فرو خوا باند آنحضرت بصر را بسته فرمود

إِذَا قُبِضَ تَبِعَهُ الْبَصَرُ فَضَمَّ نَاسٌ مِنْ أَهْلِهِ فَقَالَ

که بان چون قبض کرده شود پس وی میکند اورا بصیرت بنگر فریاد کردند مردمان اهل خانه ابی سلمه

لَا تَدْعُوا عَدْلَ أَنْفُسِكُمْ إِلَّا خَيْرٌ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ

آنحضرت دعا میکند بر ذواتها خود مگر بپنجی زیرا که فرشتگان

سجده شریع ابی آیت میگنید
که امامان را تا ما الیه لا رجوع
میجستد بستی که در جودا و امثال
با و اولاد با خداست طالب سعادت
و سوال و طلب ثواب عطا فرماید
باز گفتگانیم ۱۲ اسامی را میگویی
که پس انجمنی را از آن حضرت صلی
الله علیه وسلم شنیده بودم چون
ابو سلمه که از من من با وجود فضل
بسیار داشت که بر او رجوع
آن حضرت صلی الله علیه وسلم نمود
پیر عماد آن حضرت صلی الله علیه وسلم
به زبانه عبد الملک ۱۲

يُؤْمِنُونَ عَلَى مَا تَقُولُونَ ثُمَّ قَالَ اللَّهُ اغْفِرْ لِأَبْنِي سَلَمَةَ

آمین میگردد و هر که بگوید شهادت گفت آنحضرت خداوند ایام را بسازد را

وَأَرْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِ يَتَيْنِ وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي

و بلند گردان پای او را در کسای محله او راست نموده شده اند و خلیفه شود در پس و در

الْغُيُوبِينَ وَاغْفِرْ لَنَا وَلَكَ يَا دَبَّ الْعُلُوبِينَ وَأَفْسَحْ لَهُ

بانی مانده گان و س و بیامرز ما را و مراد را ای پروردگار جهانیان و فراخی کن مراد را

فِي قَبْرِهِ وَتَوَسَّرَ لَهُ فِيهِ دَوَاءُ مُسْلِمٍ وَعَنْ عَائِشَةَ

در قبر او و در روشن گردان مراد را در قبرش روانه مسلم و روایت است از عایشه صدیقہ

قَالَتْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ تَوَسَّيْتُ

گفت بدستی که پیش خدا صلی الله علیه و سلم وقتی که نجات یافت

بِحُجِّي بِبَرٍّ حَبْرَةٍ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ

پوشیده شد به واسطه جبرین بر ویانی موافق علیه روایت است از معاذ بن جبل

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ آخِرُ

گفت آنحضرت صل الله علیه و سلم کسی که باشد آخر

كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَخَذَ الْجَنَّةَ دَوَاءً أَبُودَاوُدَ

سخن او لا اله الا الله می دارد آید بهشت را روایت کرد از ابو داود

وَعَنْ مُعْقِلِ بْنِ يَسَافٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از معقل بن یساف گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اقْرَءُوا سُورَةَ يَاسِينَ عَلَى مَوْتَاكُمْ سَرَوَاهُ

علیه و سلم بخوانید سوره یاسین بر مردگان و شما یافید که به موت قریب است رواه

أَحْمَدُ وَأَبُودَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ

احمد ابو داود و ابن ماجه و روایت است از عایشه رضی الله تعالی عنہا

۲
درین حدیث از آنست
که هر که بگوید
لا اله الا الله
در آخر کلامش
بهشت را خواهد
گرفت

قَالَتْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبَّلَ عُثْمَانَ

گفت پرستید آنحضرت صلی الله علیه وسلم بوسه داد عثمان

ابْنُ مَطْعُونٍ وَهُوَ مَيِّتٌ وَهُوَ يَبْكِي حَتَّى سَالَ دُمُوعُ

ابن مطعون را حال آنکه دی مرده بود و آنحضرت گریه می کرد تا آنکه روان شد اشکها

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى وَجْهِ عُثْمَانَ دَوَاهُ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بروی عثمان رواه

الْثَّوْمِيذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْهَا قَالَتْ

ترمذی و ابوداد وابن ماجه و هم از عایشه روایت کردند که گفت

إِنَّ أَبَا بَكْرٍ قَبَّلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ

پرستی که ابوبکر ص بوسه داد پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم را و حال آنکه

مَيِّتٌ دَوَاهُ الثَّوْمِيذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ حَمِيْنِ بْنِ وَحْوَجٍ

آنحضرت مرده بود رواه ترمذی و ابن ماجه و روایت است از حمین بن وحوج

أَنَّ طَلْحَةَ بْنَ الْبَرَاءِ مَرَضَ فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پرستی که طلحه بن البراء انصاری بیمار شد پس آمد او را پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ يَعُودُهُ فَقَالَ إِنِّي لَا أُرَى طَلْحَةَ إِلَّا قَدْ حَدَثَ بِهِ

و سلم و در حالیکه عبادت می کند او را پس فرمود بپرستی که من گمان نمی برم طلحه را مگر آنکه

الْمَوْتُ فَادْنُوْنِي وَعَجِّلُوْا فَيَانَهُ لَا يَنْبَغِي لِحَيْفَةٍ

مرگ پس خبر کنید مرا بموت و کوتاهی کنید و بجهنم زود که سزاوار نیست مرد

مُسْلِمٌ أَنْ تَحْبِسَ بَيْنَ ظَهْرَانِيْ أَهْلِيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

مسلمی را که بنده داشته شود و میان اینها و کبریا که بسا کند پاره شود رواه ابوداد

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عبد الله بن جعفر روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِّنُوا مَوْتًا كَمَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ

علیه وسلم تلقین کنند مرد است شما را این کلمه توصیف باین صفت و بشارت پیغمبر و کرم الهی است تا که امید ارجاں د

بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَلِخَدِّ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هـ

ایشان بسمت بزرگوار حق است تا بشوق حصف درگاه نبوت و عظمت و تاقین از رحمت آباد شود و راضی باشد بخدمت معنی برین

قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ لِلْهَبَاءِ قَالَ أَجُودُ وَأَجُودُ قَالَ ابْنُ مَاجَةَ

گفتند ای پیغمبر خدا چگونه است آنرا اگر مرد زندگان اگر بگوید نیکم تلقین کنی فرمود بهتر و نیکوتر است رواه ابن ماجه

بَابُ سَكْرَةِ الْمَوْتِ وَمَا يَلْحَقُ الْمَيِّتَ بَعْدَ مَوْتِهِ

باب در بیان سکران موت و آنچه که حق می شود مرده را بعد از موت و

وَلَوْ تَوَصَّيْتُمْ لَأَسْتَوُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَمْ تَعْلَمُوا

و تعجب می کردی اگر می دیدید که بعضی از ارجح کافران میکنند فرشتگان میزنند بر روی ایشان

وَأَذِ يَارْهُوْدَ وَفُؤَا عَذَابِ الْحَرِيقِ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ

و بر پشت ایشان و میگویند بخشد عذاب سوزان این بسبب آن کردار است که پیش فرستاد و دست شما

وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ وَلَوْ تَرَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ

و تحقیق که خدا بی ظلم کننده نیست بر بندگانش و تعجب کنی چون بنگری و قشیک ظلمات

فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا

در شدائد مرگ بایستد و فرشتگان دست خود را دراز می کنند میگویند بیرون آرید

أَنفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ

روحهای خود را امروز جزا داده خواهید شد عذاب رسوا کنند بسبب آن که

تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْكِبُونَ

می گفتید بر خدا ناسحق و بسبب آنکه از تصدیق آیات او سرکشی می کردید

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فَرَادَىٰ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرْجِعُكُمْ

و گوئیم بر آئینه آمدید پیش ما تنها چنانکه آفریده بودیم شما را اول بار و بگذاشتید

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

بِسْمِ اللَّهِ

مَا خَوَّلْنَا كُورًا مَرَّآءَ ظُهُورِكُمْ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ
 آنچه داده بودیم شما را پس پشت خویش هر آنکه فرشتگان قبض ارواح ایشان کردند
 ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ
 در حالیکه شما را بودند بر غوثین فرشتگان گفتند در چه حال بودید شما گفتند بودیم بیچارگان
 فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضًا لَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
 در زمین گفتند آیا فراخ نبود زمین خدا تا هجرت میکردید در آن
 فَأُولَئِكَ مَا لَهُمْ مخرجهم وَسَاءَتْ مَصِيرًا إِلَّا
 پس این جماعت بای ایشان چه قسم است و بد جائیت که
 الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ
 آنانکه بیچاره اند از مردمان و زنان و دکان بچه چاره نمی توانند
 حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا فَأُولَئِكَ عَسَىٰ لِلَّهِ أَنْ
 و هیچ راه نمی یابند پس آن جماعت نزدیک است که خدا
 يَغْفِرَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ
 عفو کند از ایشان و رحمت خدا عفو کننده و آمرزنده و می فرستد بر شما
 حَفَظَةً طَافَتْ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَكَّلْتُمْ عَلَيْنَا
 ملائکه نگاهبان تا دقیقه بیاید بکسی از شما هر کس قبض روح او کند فرستادگان ما
 وَهُوَ لَا يُفَرِّطُونَ ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ
 و ایشان تعقیب نمیکند باز گردانیده شوند مردگان بپس خداوند ایشان حق
 أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ هَ اللَّهُ يَتَوَفَّى
 مراد است حکم و او شتاب تریس ماب کسند گاه است خدا متعالی قبض می کند
 الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَاسِكِ
 ارواح را نزد یک موت آن و آن روح که نه مرده است قبض آن می کند در میان خواب آن بنگاه ملائکه

در شان آوردن که در میان
 ملائکه که ارواح را بخوانند جواب
 دهند پس احوال خود را تعقیب آن فرمای
 کنند اما ما را بلیست و در غیر خود فرمای
 مکمل الموت را در وی است از آتش که بدان
 روی بجا فرات ظاهر گردد و در وی ایشان
 قبض کند و رویی دارد از ظلمت که بدان
 روح منتقلان فرمایند و در دست دارند
 آویزان که بدان ارواح را در روح موندن
 توفیق کند و رویی بسته اند نو که بدان
 روح انبیاء و صدیقان قبض نماید و ارواح
 ملائکه رحمت و عذاب آید و عجب از آردی
 که با وجود چنین جوینی در کین چگونه
 آرایش می کنند و در کین چگونه
 آسودگی محسوس که از صد شتابان
 کس را نداده اند برباط سلسلی

الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى

آنرا که حکم موت کرده است بر روی وای گذارد آن دیگر را تا وقت تعیین

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

هر آنکند درین مقدمه نشانه است برای قومی که تأمل می کنند در روایت است از ابی هریره ر.ع

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَمِيتُ تَحْضُرُ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم منم که حاضر میشوند او را

الْمَلَائِكَةُ فَإِذَا كَانَ الرَّجُلُ مَالِحًا قَالُوا أَخْرِجْ أَیَّتُهَا

فرشتگان پس چون بیاید مرد میزند، نیکو کار میگوید فرشتگان بیرون آئی ای

النَّفْسُ الطَّيِّبَةُ كَانَتْ فِي الْجَسَدِ الطَّيِّبِ أَخْرِجْ حَمِيدَةً

جان پاک که بوده است در تن پاک بیرون آئی ستوده نزد خدا

وَأَبْشِرِي بِرَوْحٍ وَرَيْحَانٍ وَرَبِّ غَضَبَانٍ فَلَا يَزَالُ

و خوش باش براهت و رزق پاک در بهشت و در دو گلزار چشم ناکند پس همیشه است آن نفس

يُقَالُ لَهَا ذَٰلِكَ حَتَّىٰ تَخْرُجَ تَوْرَجُ إِلَيَّ السَّمَاءُ

که گفته میشود و مرا و آن کلام مذکور از روح و بشارت آنکه بیروی امید پسر بد داشته می شود و او را بسوایند

فَيَقْلَعُ لَهَا فَيَقَالُ مَنْ هَٰذَا فَيَقُولُونَ فَلَانُ فَيَقَالُ مَرْحَبًا

پس کنده میشود و او را آنگاه پس گفته می شود کیست این پس می گویند ملا که کو فلان بن فلان آنگاه گفتن میشود و از می خدای

بِالنَّفْسِ الطَّيِّبَةِ كَانَتْ فِي الْجَسَدِ الطَّيِّبِ حَمِيدَةً وَأَبْشِرِي

جان پاک را که بود در تن پاک در آئی ستوده و خوش باش

بِرَوْحٍ وَرَيْحَانٍ وَرَبِّ غَضَبَانٍ فَلَا تَزَالُ يُقَالُ لَهَا

براهت و رزق پاک و در دو گلزار چشم ناکند پس همیشه است آن نفس گفته می شود و مرا و او را

ذَٰلِكَ حَتَّىٰ تَنْتَهِيَ إِلَى السَّمَاءِ الَّتِي فِيهَا اللَّهُ فَإِذَا كَانَ

آن کلام و در می شود و از آسمانی به آسمان دیگر تا آنکه میرسد به آنجا که در آن خدا است یعنی مرتب پس چون میباید

جَاءَتْ مِنْ قَبْلِ الْأَرْضِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى جَسَدِ

که آمده است از جانب زمین درود فرست خدا تعالی بر تو و بر تن

كُنْتَ تَعْرِينَهُ فَيَنْطَلِقُ بِهِ إِلَى رَبِّهِ ثُمَّ يَقُولُ انْطَلِقُوا

که آبا و اجداد زنده بیادش می توانی بر او را بگوید در کار و بگوید بر او

بِهِ إِلَى الْآخِرِ الْأَجَلِ قَالَ وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا اخْرَجَتْ دُوحُهُ

او را بسوی آخرت که مراد از آن قیامت است و بدست او که از چو بیرون می آید روح او

قَالَ حَمَادٌ وَذَكَرَ مِنْ نَتْنِهَا وَذَكَرَ لَعْنًا وَيَقُولُ أَهْلُ

گفت حماد و ذکر کرد از بوهره یا آنحضرت از بوهره یا آنحضرت و ذکر کرد لعنت را و می گویند

السَّمَاءِ دُوحٌ خَبِيثَةٌ جَاءَتْ مِنْ قَبْلِ الْأَرْضِ قِيَّتًا

آسمانها را جانیت پلید که آمده است از جانب زمین پس گفت میشود

انْطَلِقُوا بِهِ إِلَى الْآخِرِ الْأَجَلِ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ فَرَدَّ رَسُولُ اللَّهِ

بر او را بسوی آخرت که مراد از آن قیامت است گفت ابوهریره پس باز گردانید آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَيْطَةً كَانَتْ عَلَيْهِ عَلَى أَنْفِهِ

صلی الله علیه و سلم چادر می کرد بود بر روی بر بینی خود

هَكَذَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

همین روایت مسلم و درم از ابی هریره روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صل

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا حَضَرَ الْمُؤْمِنُ آتَتْ مَلَائِكَةٌ

الله علیه و سلم چون حاضر کرده میشود من یعنی حاضر میشود او را متوکل اند ملائکه

الرَّحْمَةُ يَخْرِجُونَ بَيَضَاءً فَيَقُولُونَ أَخْرَجِي رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً

رحمت را بر لبش می آورند فرشتگان بیرون می آورند خوشنود و خوشنود می آورند

عَنْكَ إِلَى دُوحِ اللَّهِ وَسَرَّيْجَانِ وَسَرَّيْ غَضَبَانِ فَتُخْرَجُ

از تو بسوی آخرت که از جانب خدا است و رزق روحانی و بدو و کار خشم نکند پس بیرون می آید

این حدیث در صحیحین است
یعنی که ابوهریره روایت کرد
خود بر بینی خود نباد و بیک
نمودن صورت نباد
آنحضرت صلی الله علیه و سلم
رابطه را با آن ۱۲

كَاطْيَبِ رِيحِ الْمَيْكِ حَتَّىٰ أَنَّهُ لَيَنَاولُهُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا

روح بھی بہترین ہو شک تا آنکہ ہر آئینہ میدہند آن روح را بعضے از فرشتگان بعضے را یعنی دست بدست

حَتَّىٰ يَأْتُوا بِهِ أَبْوَابَ السَّمَاءِ فَيَقُولُونَ مَا أَطْيَبَ هَذَا الرِّيحِ الَّتِي

تا آنکہ می آرند اور آنز دور ہاے آسمان پس می گویند ملائکہ چه خوش است این بوے کہ

جَاءَ تَكُومِنَ الْأَرْضِ فَيَأْتُونَ بِهِ أَرْوَاحَ الْمُؤْمِنِينَ فَلَهُمْ

آمدہ است شمار از زمین پس می آرند اور آنز دار و اح مومنان پس ہر آئینہ ارواح مومنان

أَشَدُّ فَرَحًا مِنْ أَحَدِكُمْ يُفَايِمُهُ يَقْدِمُ عَلَيْهِ فَيَسْأَلُونَهُ

سخت تر انداز روی شادمانی از یکے از شما بنفایم خود کہ بازمی آید از سفر بروی پس میرسنند اور

مَاذَا فَعَلَ فَلَانٌ مَاذَا فَعَلَ فَلَانٌ فَيَقُولُونَ دَعُوهُ فَإِنَّهُ

چه شد و چه حال دارد فلان و فلان نام آنهاے بزم و حال ایشان می پرسند پس میگویند کہ بگذارید

فِي غَيْرِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ قَدِمَاتِ آمَّا أَنْتُمْ فَيَقُولُونَ قَدْ

در غم دنیا است پس میگوید بہ تحقیق مرده است آن آیینا مدہ است پیش شما پس میگویند بہ تحقیق

ذُهِبَ بِهِ إِلَىٰ أُمَمٍ هَاهُوَ وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا اخْتَضَرَ

برودہ شدہ اور اہل بوسے اور کہ آتش دوزخ است و بدستیکہ کافر دیکہ حاضر می شود اور ا موت

أَتَتْهُ مَلَائِكَةُ الْعَذَابِ بِمَشِجِّ فَيَقُولُونَ أَخْرِجِي سَاحِطَةً

می آیند اور املائکہ عذاب بیلاس درشت پس میگویند بروح کافر بیرون آئی تا خوش شود

مَسْخُوطًا عَلَيْكَ إِلَىٰ عَذَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَتُخْرِجُكَ أَنْتِ

و تا خوش شود می کردہ شدہ بر تو بوسے عذاب خدا سب رگہیں بیرون می آید روح چون خوش ہو گزرتی

رِيحٌ جَيِّفَةٌ حَتَّىٰ يَأْتُونَ بِهِ إِلَىٰ بَابِ الْأَرْضِ فَيَقُولُونَ

بوے مرده تا آنکہ می آرند اور آنز دور زمین پس می گویند

مَا أَنْتَ هَذَا الرِّيحِ حَتَّىٰ يَأْتُونَ بِهِ أَرْوَاحَ الْكَافِرِينَ هَٰ

بہ گندہ است این بوے تا آنکہ می آرند اور آنز دار و اح کافران رواہ

اور از میان کردہ

أَحَدُ النَّسَائِيِّ وَعَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ

احمد و النسائی و روایت است از براء ابن عازب رضی اللہ عنہما گفت بیرون آمدیم با

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةِ رَجُلٍ مِّنَ الْأَنْصَارِ

پس آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در جنازه مردی از انصار

فَانْتَهَيْنَا إِلَى الْقَبْرِ وَلَمْ يُكْجَدْ فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پس آخر رسیدیم تا قبر و نگذردند و بدو پیش نشست پیغمبر خدا صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ كَمَا كَانَ عَلَى رُءُوسِنَا الطَّيْرُ

علیه وسلم نشستیم مگر در آن حضرت سر فرو برد و گویا بر سر ما پرند نشست است

وَقِي يَدِهِمْ عَوْدُ بَيْتِكُمْ فِي الْأَرْضِ فَرَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ

و در دست آن حضرت چوبی بود که می گاوید و خط می کشید بآن چوب از زمین پس برداشت سر خود را پس

اِسْتَعْبِدُوا يَا اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ

بها و عذبت بخدا از عذاب قبر و بار گفت این سخن را یا سه بار بیشتر گفت آنحضرت

إِنَّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ إِذَا كَانَ فِي انْقِطَاعٍ مِّنَ الدُّنْيَا وَاقْبَالٍ

بدان بنده که بنده مؤمن است وقتی که می باشد در قطع دنیای او و می باشد در آوردن

مِّنَ الْآخِرَةِ تَزَلَّ إِلَيْهِ مَلَائِكَةُ مِنَ السَّمَاءِ بِبُيُوتٍ

یا فرشتگان فرود می آیند بسوی وی فرشتگان از آسمان که در دایره ایشان سفید است

كَأَنَّ وَجُوهَهُمُ الشَّمْسُ مَعَهُمْ كَفَنٌ مِّنْ أَكْفَانِ الْجَنَّةِ

گویا که روی ایشان آفتاب است با ایشان کفنی است از کفنهای بهشت

وَحَنُوطٌ مِّنْ حَنُوطِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجْلِسُوا مِنْهُ مَدَّ الْبَصَرِ

و حنوط است از حنوطهای بهشت تا آنکه می نشینند این فرشتگان از زمین و در تا درازی بصر

فَتُعَيِّنُ بَحْتِي مَلِكُ الْمَوْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتَّى يَجْلِسَ عِنْدَ رَأْسِهِ فَيَقُولُ

پس باری آید فرشته موت که عزرائیل است تا آنکه می نشیند نزد و سر میت پس می گوید

و در دست آن حضرت

آيَتُهَا النَّفْسُ الطَّيِّبَةُ اخْرِجِي إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ

ای جان پاک بیرون آئی بسوئے آمرزش از خدا و رضا کے عظیم از دے فرمود

قَالَ فَخَرُجْ تَسِيلُ كَمَا تَسِيلُ الْقَطْرَةُ مِنَ السَّقَاءِ فَيَأْخُذُهَا

آن حضرت پس بیرون آید روح در حالیکہ روان میشود چنانکہ روان میگردد آب از مشک پس میگردد ملک الموت

فَإِذَا أَخَذَهَا لَمْ يَدْعُوهَا فِي يَدِهِ طَرْفَةَ عَيْنٍ حَتَّى يَأْخُذَهَا

پس چون بگیرد ملک الموت آنرا نیگوید از دست فرشتگان آن روح را در دست ملک الموت یک زد و تا آنکہ بگیرد نفس فرشتگان

فَيَجْعَلُوهَا فِي ذَلِكَ الْكُفْنِ وَفِي ذَلِكَ الْحَنُوطِ وَتَخْرُجُ مِنْهَا

پس بکشد آن روح را در آن کفن در آن آس حنوط و بیرون آید از آن روح را بحد

كَاطْيَبٍ نَفْحَتُهُ مِسْكٌ وَجِدَتْ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ قَالَ

ایچو خوشبو ترین دیدن بوسے مشک کہ یافته شده است بر زمین فرمود آن حضرت

فَبَصَّعْدُونَ بِهَا فَلَا يَمُرُّونَ بِهَا عَلَى مَلَكٍ مِّنَ

پس بالای برند فرشتگان آنرا پس نیکنند رند فرشتگان یعنی باز روح بر هیچ جماعتی از

الْمَلَائِكَةِ إِلَّا قَالُوا أَمَّا هَذَا الرُّوحُ الطَّيِّبُ فَيَقُولُونَ فَلَانُ

فرشتگان مگر آنکہ میگویند چیب این روح پاک پس میگویند فلاں

ابْنُ فَلَانٍ يَا حَسَنَ أَسْمَاءُ إِلَهِي كَانُوا يُسَمُّونَهُ بِهَلِيفِ

ابن فلان است بخوانند آنرا بہ نیکوترین نامهای وی کہ میخوانند اورا ابدان نامها در

الدُّنْيَا حَتَّى يَنْتَهَوْا بِهَا إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَسْتَفْتُونَ

دنیا تا آنکہ میرسد باوے تا آسمان کہ فرودترین آسمانها است پس طلب در کشادن میکند

لَهُ فَيَفْتَحُ لَهُمْ فَشَيْعَهُ مِنْ كُلِّ سَمَاءٍ مُّقَرَّبُونَ إِلَى السَّمَاءِ

برای و پس کشاده می شود در برابر ایشان پس متابعت میکنند اورا از زیر آسمان بفرمان

الَّتِي تَلِيهَا حَتَّى يَنْتَهَى بِهَا إِلَى السَّمَاءِ السَّاطِعَةِ فَيَقُولُ اللَّهُ

تسل است تا آنکہ با آخر ریدہ می شود بآن روح تا آسمان بفرمان پس میگوید خدا اتمتالی

پس چون

آن تا آسمان

عَزَّوَجَلَّ اَلْكُتُبُ اَكْتَابَ عَبْدِي فِي عِلِّيِّينَ وَاَعْيَدُوْهُ اِلَى

پرنسید نامه بنده مراد علیین کہ نام سو ضعی است در آسمان و باز گردانید او را

اَلْاَرْضِ فَاَنِيْ مِنْهَا خَلَقْتَهُمْ وَفِيْهَا اَعْيَدُهُمْ وَمِنْهَا اَخْرَجُهُمْ

بسوی زمین زیرا کہ من از زمین پیدہ کردہ ام آدمیان را و در زمین باز میگردد انہم ایشان را

تَاَذَرُ الْاٰخِرَى قَالَ فَتُعَادُ رُوْحُهُ فِيْ جَسَدٍ فَاِيَاتِيْهِ مَلَكًا

بار دیگر فرمود و آنحضرت پس باز گردانیدہ میشود روح دے در تن دے پس می آید میت را و فرشتہ

فَيَجْلِسَانِيْهِ فَيَقُوْلَانِ لَهُ مَنْ ذٰلِكَ فَيَقُوْلُ رَسُوْلُ اللّٰهِ

پس می نشاند او را پس می گویند او را کیست پروردگار تو پس میگوید بنده پروردگار من خداست

فَيَقُوْلَانِ لَهُ مَا دِيْنُكَ فَيَقُوْلُ دِيْنِيْ الْاِسْلَامُ فَيَقُوْلَانِ

پس میگویند و اوجیت دین تو پس میگوید دین من اسلام است پس میگویند

لَهُ مَا هٰذَا الرَّجُلُ الَّذِيْ بُعِثَ فِيْكُمْ فَيَقُوْلُ هُوَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

او را اوجیت این مرد کہ برانگیخته شدہ است و فرما پس میگوید میت دے پیغمبر خداست

فَيَقُوْلَانِ لَهُ وَمَا عَلِمَكَ فَيَقُوْلُ قَرَأْتُ كِتَابَ اللّٰهِ فَاَمَنْتُ

پس میگویند او را اوجیت دلیل دانستن تو را است و میگوید میت خواندم کتاب خدا را کہ قرآن است

بِهِ وَصَدَّقْتُ فَيُنَادِيْ مُنَادٍ مِّنَ السَّمَاءِ اَنْ صَدَقَ عَبْدِيْ بِمَا

با و گویست گواہی دادم پس آواز می دهد آواز دہندہ از آسمان کہ راست گفت بندہ من

فَاَفْرَشُوْهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَالْيُسُوْهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَاَفْتَحُوْا لَهُ بَابًا

پس فرشتہ گردانید بنده مرا از بہشت و بپوشانید برآوی دے

اِلَى الْجَنَّةِ قَالَ فَاِيَاتِيْهِ مِنْ رُّوْحِهَا وَطِيْبَهَا فَيُفْتَحُ لَهُ فِيْ

بسوی بہشت فرمود و آنحضرت پس می آید او را از راست بہشت و خوشبوی بہشت پس کشادہ میشود درآوی

فَيَرَى مَدَدَ بَصَرِهِ قَالَ وَيَا أَيُّهَا رَجُلُ حَسَنِ الْوَجْهِ حَسَنِ الثِّيَابِ

و فرمود تا در آنی بفر فرمود و آنحضرت و می آید او را مرد چہک روضہ میگوید بار

او را از زمین پیدہ کردہ ام

نہایتان آوردم

طَيِّبُ الرَّيْحِ فَيَقُولُ أَبَشِّرْ بِالَّذِي يَسُرُّكَ هَذَا يَوْمُكَ

خوشبوی پس میگوید آن مرد که مرده بود ترا با آنچه شادمان گرداند ترا این روز است

الَّذِي كُنْتَ تُوعِدُ فَيَقُولُ لَهُ مَنْ أَنْتَ فَوَجَّهَكَ الْوَجْهَ

که وعده کرده میشدی تو پس میگوید مرده مر آن مرد را که چه کسی تو پس رویت روی کامل و چنان

يَجِيئُ بِالْخَيْرِ فَيَقُولُ أَنَا عَمَلُكَ الصَّالِحِ فَيَقُولُ رَبِّ أَقْبِرْ

که می آید بخیر را پس میگوید آن مرد که من عمل نیک تو ام پس می گوید ای سرور و کار بر پا کن

السَّاعَةَ أَقْبِرْ السَّاعَةَ حَتَّى أَرْجِعَ إِلَى أَهْلِي وَمَا لِي قَالِ

قیامت که کنایت از احوالات آنکه باز برگردم بپسند ای پسر نه خود و بسوی مال خود فرمود آنحضرت

وَإِنَّ الْعَبْدَ الْكَافِرَ إِذَا كَانَ فِي انْقِطَاعٍ مِنَ الدُّنْيَا

بدستگیرنده کافر و وقتی که می باشد در بریدگی از دنیا

وَأَقْبَالَ مِنَ الْآخِرَةِ نَزَلَ إِلَيْهِ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكَةٌ سَوْدُ

در روی آوردن از آخرت فرود می آید بسوی وی از آسمان فرشتگان سیاه

الْوَجُوهِ وَمَعَهُمُ الْمُسْوُحُ وَيَجْلِسُونَ مِنْهُ مَدَّ الْبَصَرِ

روی و پایشان پلاسهاست و می نشینند از میت تا آنجا که نظر کاری کند

تَعْرِجُ مَلِكُ الْمَوْتِ حَتَّى يَجْلِسَ عِنْدَ رَأْسِهِ فَيَقُولُ

پس می آید ملک الموت تا آنکه می نشیند نزد سر او پس می گوید

أَيَّتَهَا النَّفْسُ الْخَبِيثَةُ أَخْرَجْتَنِي إِلَى سَخَطٍ مِنَ اللَّهِ قَالَ

ای جان خبیث بیرون آئی بسوی خشم و ناخوشنودی از خدا فرمود آنحضرت

فَقَفَرْتُ فِي جَدِيدٍ فَيَنْتَزِعُهَا كَمَا يَنْزَعُ السَّفُودَ مِنْ

پس پریشان می شود روح در جسد کافر پس می کشد آن روح را ملک الموت چنانکه کشیده میشود بپوش کلاه از

الصُّوفِ الْمَلُولِ فَيَاخُذُهَا فَإِذَا أَخَذَهَا لَمْ يَدْعُوهَا

پشم تر پس میگیرد ملک الموت آن روح را پس چون بگیرد ملک الموت آن روح را و میگذارد فرشتگان آن روح را

فِي يَدِهِ طُوفَةٌ عَيْنٍ حَتَّى يَجْعَلُوهَا فِي تِلْكَ الْمَسْجِدِ

دروست او چشم زدن تا آنکه می کند فرشتگان آن روح را پس مسجد

وَيُخْرِجُ مِنْهَا كَانَتَيْنِ رِيحٌ جَيْفَةٌ وَجِدَتْ عَلَى وَجْهِ

و بیرون می آید اذان روح را بجهت بوی بدو - سه تریں مردار که یافته می شود بر او

الْأَرْضِ قَبِصَعْدُونَ يَهَا فَلَائِمُونَ يَهَا عَلَى مَلَأُ مِّنَ

زمین پس بالای برند فرشتگان اورا پس نمی گذرند فرشتگان باد و بر جاسته از

الْمَلَائِكَةِ إِلَّا قَالُوا مَا هَذَا الرُّوحُ الْخَبِيثَةُ فَيَقُولُونَ

فرشتگان مگر آنکه می گویند چیست این روح خبیث پس می گویند فرشتگان همراهیای که

فَلَانُ بْنُ فُلَانٍ يَا قَبِيحَ أَسْمَائِهِ الَّتِي كَانَ يُسَمِّي بِهَا فِي

فلاں بن فلاں است بخوانند آنرا به بدترین نامها که می خوانند اورا بدین نامها در

الدُّنْيَا حَتَّى يَنْتَهِيَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيُتَفَتَحُ لَهُ

دنیا با خدمت تا آنکه میرسد بادی تا آسمان دنیا پس طلب در کشادن میکند به او

فَلَا يُفْتَحُ لَهُ ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس کشاده نمی شود و در سوره یستر خواند پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

لَا تَفْتَحْ لَهُمْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى

کشاده نمی شود و بر او کافراں در او آسمان در نمی آید کافراں در پشت تا آنکه

يَلْجَأَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخَيْلِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

در آید شتر باں ضحاکه در سوراخ سوزن پس بگوید حق تعالی بزرگ و بلند

اَلتَّبُوا اَكْتَابَهُ فِي سَجِّينٍ فِي الْأَرْضِ السَّقْلُ فَتُطْرَحُ

بدنویسند نام او را در سجین که نام کتاب است و در تحت زمین پائین تریں پس انداخته میشود

رُوحُهُ طَرَحًا ثُمَّ قَرَأَ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ

روح کافراںداختنی سخت یستر خواند آنحضرت ایما آیت را که یکبارگی شرک کرد با خدا پس گوید یا بیرون

مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ

از آسمان پس میرایند اور پرنندگان یا می اندازد اورا باد در جاس

سَحِيقٍ فَعَادُ رُوحُهُ فِي جَدِّهِ وَيَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيَجْلِسَانِ

و در پس محمود کرده میشود روح او در تن او می آید اورا دو فرشته پس می نشاند

فَيَقُولَانِ لَكَ مِنْ رَبِّكَ فَيَقُولُ هَاهُا هَاهُا لَا أَتْرِكُ فَيَقُولَانِ

پس میگویند اورا کیت پروردگار تو پس میگوید کافرماه ماه که کلمه خسرو و تخر است نمیدانم

لَكَ مَا هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي بُعِثَ فِيكُمْ فَيَقُولُ هَاهُا هَاهُا لَا أَتْرِكُ

مرا و اچیت حال این مردی که با یکتا فدا شده در نما پس میگوید کافرماه ماه در دنیا است مکتب

فَيَنَادِي مُنَادٍ مِّنَ السَّمَاءِ أَنْ كَذَبَ فَأُقَرِّضُوكَ مِنَ النَّارِ

پس آوازی دهد آواز دهنده از آسمان که دروغ گفت پس فرستد گردانید بر آوی از آتش

وَافْتَحُوا لَهُ أَبْوَابًا إِلَى النَّارِ فَيَأْتِيهِ مِنْ حَرِّهَا وَسَمُومُهَا

و گشاید بر او در بهر آتش پس می آید ویر از حرارت و دوزخ و باد گرم از آتش

وَيُضَيِّقُ عَلَيْهِ قَبْرُهُ حَتَّى تَخْتَلِفَ فِيهِ أَضْلَعُهُ وَيَأْتِيهِ

دنگ گردانیده میشود بر کافر قبر او تا آنکه در هم شکند و درواستخوان با سه بهلوی و دی آید اورا

رَجُلٌ مِّنْ قَبْلِهِ الْوَجْهِ قَبْلُ الشَّيْبِ مُنْتِنُ الرِّيحِ فَيَقُولُ

مردی پیش از او در وجه پیش از پیری بوی بد پس میگوید آن مرد

أَبَشِّرْ بِالَّذِي يَسُوءُكَ هَذَا يَوْمُكَ الَّذِي كُنْتَ تُوعَدُ

مژده باد ترا باینکه که عیب کن گرداند ترا این روزتست که وعده کرده می شدی تو

فَيَقُولُ مَنْ أَنْتَ فَيُجِبُّكَ الْوَجْهُ بِجَبِّ الشَّرِّ فَيَقُولُ

پس میگوید کیت کافر که کیت تو پس رو تو رو کمال شهر زو بگری آرد و تو تو شر را پس می

أَنَا عَمَلُكَ الْخَبِيثُ فَيَقُولُ رَبِّ لَا تُقِمِ السَّاعَةَ وَفِي رِوَايَةٍ

که من عمل بد تو ام پس میگوید کیت کافر ای پروردگار من تا علم کن قیامت را و در روایتی دیگر

پس میگویند

پس میگوید

تَحْوَهُ وَنَرَادَفِيهِ إِذَا أَخْرَجَ رُوحَهُ صَلَّى عَلَيْهِ كُلُّ مَلَكٍ بَيْنَ

ماخذ آنچه که مذکور شده است و زیاده که در دو کجی بیرون آید جان مومن در روزی فرشته بر کعبه

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَكُلُّ مَلَكٍ فِي السَّمَاءِ وَفُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ

آسمان زمین است و بر فرشته که در آسمان است و گشاده شود در آوی در بالای آسمان

لَيْسَ مِنْ أَهْلِ بَابٍ إِلَّا وَهُوَ يَدْعُو اللَّهَ أَنْ يُعْرِجَ رُوحَهُ

نیست هیچ جماعت از اهل هیچ در از در آسمان مگر آنکه ایشان میخواهند خدا را و دعا میکنند که برود

مَنْ قَبْلَهُمْ وَتُنَزَّعُ نَفْسُهُ يَعْنِي الْكَافِرَ مَعَ الْعُرُوقِ

از جانب ایشان و کشیده میشود جان و یعنی کافر با آن کافران کفار

فَيُلْعَنُ كُلُّ مَلَكٍ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَكُلُّ مَلَكٍ فِي

بر لعنت می کنند او را بر فرشته که میان آسمان و زمین است و بر فرشته که در میان

السَّمَاءِ وَتُغْلَقُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لَيْسَ مِنْ أَهْلِ بَابٍ إِلَّا وَهُوَ

آسمان است بسته می شود و در آسمان نیستند از اهل هر در مگر آنکه ایشان

يَدْعُو اللَّهَ أَنْ لَا يُعْرِجَ رُوحَهُ مِنْ قَبْلِ هَرَدَ الْأُحْمَدُ

میخواهند خدا را و دعا کنند که نه برود او را از جانب ایشان رواه احمد

وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ لَمَّا حَضَرَتْ

در روایت است از عبد الرحمن بن کعب از پدر خود گفت هرگاه که حاضر شد

كَفَّيَانِ الْوَفَاةِ أَنْتَهُ أُمُّ بَشَرٍ بِنْتُ الْبَرَاءِ بْنِ مَعْرُوفٍ

کعب را وفات آمد او را ام بشر بنت البراء بن معرور

فَقَالَتْ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ إِنِّي لَقِيتُ فَلَانًا فَأَقْرَأَ عَلَيْهِ

پس گفت ای اباعبد الرحمن منی ملاقات بکنی فلان را پس بخوان بر او

مِنِّي السَّلَامَ فَقَالَ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ يَا أُمُّ بَشَرٍ نَحْنُ أَشْغَلُ

از جانب من سلام پس گفت کعب بن مالک پیامزد ترا خدا تعالی ای ام بشر ما مشغول

و گفت اندک علامت
اختیار است نه بیکبار
البراء نه کنده با آنها با یکی
بشر بنت
کعب بن
نمی خواند و فرستاد
بشر را و در آن وقت
است

در روایت

در روایت

وَعَنْ بُرَيْدَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَايَتُ اسْتَنْبِيْهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَرَمَدَ بِمَنْبَرِ حَدَّثَنَا اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُ يَمُوتُ يَغْرَقُ الْجَبِيْنُ سَرَاوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ

وَسَلَّمَ مَرْنُ مَبْرُودُ بَاعَرَقُ بِيْثَانِي رَوَاهُ تِرْمِذِي

النَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ عُرِضَ

عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْفَدَاةِ وَالْعَشِيِّ إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

فَيُنْزَلُ فِيهِ لَيْلَةً وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَيُنْزَلُ فِيهِ نَارًا

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قُيِّرَ الْمَيِّتُ أَتَاهُ مَلَكَانِ

أَحَدُهُمَا السُّؤَالُ وَالْآخَرُ الْبَيِّنَاتُ فَيَقُولَانِ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

وَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ قَبُولًا

گوای سیدم باینکه نیست هیچ معبود مگر خدا و گوای سیدم که محمد بنده خدا و رسول است پس بگویند هر دو حرف

قَدْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُولُ هَذَا تَقْرِيضًا لَمْ يَكُنْ فِي قَبْرِهِ سَبْعُونَ

که بر ستم که با اویم بعد از آنکه تحقیق از سیدید این بهتر کشاده کرده میگوید براسه دے در قبر وے بقا و

ذَلَّ عَافِي سَبْعِينَ ثَقْرًا لَمْ يَكُنْ فِي قَبْرِهِ ثَقْرًا لَمْ يَكُنْ فِي قَبْرِهِ

فراع در بقا ذلوع بهتر روشن کرده شد و در قبر او بهتر گفته می شود براسه دے که خواب بکن بهتر

يَقُولُ أَرْجِعْ إِلَى أَهْلِي فَاتَّخِذْ مَوْفِقُولًا نِمَّ كُنُوزُ الْعَرْشِ

میگوید که باز میروم بوسه ایخان من پس خبر سیدم اینا را پس بگویند هر دو حرف خواب بکن ایچو خواب بکن

الَّذِي لَا يُؤْمِلُهُ إِلَّا أَحَبُّ أَهْلِهِ إِلَيْهِ حَتَّى يَبْعَثَهُ اللَّهُ مِنْ

که بیدار نمی کند او را مگر محبوب ترین از اهل و دے بوسه و ایچو زوج تا آنکه برخیزد او را خدا ایچا از

مَضْجِعِهِ ذَلِكَ وَإِنْ كَانَ مُنَافِقًا قَالَتْ سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ

جاسه آرام او که اینست و اگر باشد آن میت منافق میگوید در جوا بنرشته که شنیدم من مومنان که میگویند

قَوْلًا قُلْتُ مِثْلَهُ لَا أَدْرِي قَبُولًا قَدْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّكَ

قوله میگویم من مثل آن قول نمیدانم از واقعیت پس بگویند تحقیق می دانستیم که تو

تَقُولُ ذَلِكَ فَيَقَالُ لِلْأَرْضِ أَلَمْ تَقْتُلِي عَلَيْهِ فَتَحْتَلِفُ

میگوئی بچنین پس گفته میشود در زمین را که برهم آوردی پس ای زمین میگوئی بر او پس مختلف میگوئی

أَضْلَعُهُ فَلَا يُزَالُ فِيهَا مَعْدَبًا حَتَّى يَبْعَثَهُ اللَّهُ مِنْ مَضْجِعِهِ

پهلوی دے پس همیشه باشد آن میت در آن قبر عذاب کرده شود تا آنکه برانگیزد او را خدا از آن جگه

ذَلِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَكَانَ الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ رَضِيَ

دے رواه ترمذی و روایت است از براء بن عازب رضی

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ مِنْ

از پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم فرمود چون بمیرد مردی

هَاهُا هَاهُا لَا أَذِيرِي فَيَقُولَانِ لَهُ مَا يَبْنِيكَ فَيَقُولُ هَاهُا

۱۰۰۰ مئی دامن و درختی یا ہم پس گنبد مراد اور اچھیت دین قوس سگر ۱۰

هَآءَ لَا آدِرِي فَيَقُولَانِ مَا هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي بُعِثَ فِيكُمْ

به معنی دامن و در معنی بایم پس میگویند چیست حال این مرد که برای نجات شده است در شما

فَيَقُولُ هَاهُ هَاهُ لَا أَدْرِي فَيُنَادِي مَنَادٌ مِّنَ السَّمَاءِ أَنْ

پس میگید : آه آه معنی دامن دور نمی یابم پس آواز میدهد آواز میدهد : از آسمان که

كَذَّبَ فَأُفْرِشُوا مِنْ النَّارِ وَالْبُسُوفُ مِنَ النَّارِ وَافْتَحُوا لَهُ

کونین گفت این کافر پس بگترانید فرشته بر آسمان و از آتش و بهیو شایند او را از پیششکها مدونع و بگترانید بر او

بَابُ إِلَى النَّارِ قَالَ قِيَامَتِهِ مِنْ خَيْرِهَا وَاسْمُومِهَا قَالَ

در کابوے دوزخ فرمودا حضرت بسی آید اور از گری و تاب آتش و با گرم آن گفت آنحضرت

وَيُضَيِّقُ عَلَيْهِمْ قَبْرَهُ حَتَّى يَخْتَلِفَ فِيهِ أَضْلَاعُهُ ثُمَّ

وہیں کردہ مشورہ برکافرواد تاکہ مختلف و متبدل گرد و در قبر و سے استخوان ہا سے اوپر

يَقِيضُ لَهُ أَجْرٌ وَأَهَمُّ مَعَهُ مِرْثَابَةٌ مِنْ حَدِيدٍ

مسقط گرد ایندیشود برهنگرد کرد که نمیشود و گوشت نمیشود و بهر بجز یاد او باد که کلمه است از آهمن

لَوْ ضُرِبَ بِهَا جَبَلٌ لَفُصِّلَ لِمَا فِيهِ مِنْ بَهَائِصٍ بِهَا

اگر زدہ شود رکوع بر آئینہ منگردد و اگر پس میزند او را بان زدنی

يَسْمَعُهُمَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِلَّا الثَّقَلَيْنِ فَيَصِيرُ

میشود آواز زدن را بر سر در میان مشرق و مغرب است مگر من دانس پس میگردد کافر

تَرَابًا مَّزْجِيًّا فِيهِ الرُّوحُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

خاک سبز با آلوده شود روح در بدن او رسوا احمد والوداد دروایت است

عُثْمَانُ إِنَّهُ كَانَ إِذَا وَقَفَ عَلَى قَبْرِ بَكِي حَتَّى يُبْدِيَ لِحْيَتَهُ

از عثمان رضی اللہ عنہ کہ بود و چون فی سناد سرگرد میگردانم آنکه ترا ساخت بر نفس خود را

فَقِيلَ لَهُ تَذَكَّرُ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ فَلَا تَتَّبِعُنِي وَتَتَّبِعُنِي مِنْ هَذَا

پس گفته شد او را که ذکر میکنی بهشت را و دوزخ را پس پیگیری و گریه میکنی ازین بجهت از استادن چرخ

فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْقَبْرَ

پس گفت بدرستی که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود بدرستی که قبر

أَوَّلُ مَنْزِلٍ مِنْ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ فَإِنْ نَجَّاهُ فَمَا بَعْدَهُ

مختصین منزل است از منزلها پس آخرت پس اگر کسی برست از عذاب قبر پس چه چیز که پس از آن است از منزلها

أَيُّسْرُ مِنْهُ وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ وَقَالَ

آسان تر است و اگر درست از عذاب قبر پس آنچه بعد از دست سخت تر است از آن و گفت عثمان

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَأَيْتُ مَنْظَرًا قَطُّ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم ندیده ام هیچ منظرگاه بجز رشت

إِلَّا وَالْقَبْرُ أَقْطَعُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَلْجَةَ وَعَنْ

محمد بن احمد بن حنبل و ابن ماجه و ترمذی و ابن ماجه و روایت است از

أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ابن سعید خدری رحمه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْلُطُ عَلَى الْكَافِرِ فِي قَبْرِهِ تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ

علیه و سلم بر کافران در گورشان تسع و تسعون

تِسْعِينَ تَنْهَسُهُ وَتَلْدَغُهُ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ لَوْ أَنَّ تِسْعِينَ

از ده و سیصد و کامرا و میزد و او را تا آنکه برپا میشد قیامت اگر از ده و سی

مِنْهَا تَفْخَرُ فِي الْأَرْضِ مَا أَتَيْتُ خَضِرًا رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

ازان دم زند در زمین نمی توانم خضر را رواه دارمی

وَالْتِّرْمِذِيُّ نَحْوَهُ وَقَالَ سَبْعُونَ بَدَلُ تِسْعَةٍ وَتِسْعُونَ

و ترمذی مانند او و گفت هفتاد بجای تسع و تسعون

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر رضی اللہ عنہ کہ ہم بیرون آمدیم با پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِلَى سَعْدِ بْنِ مَعَاذٍ فِي حِينَ تَوَفَّى فَلَمَّا صَلَّى عَلَيْهِ

و سلم به سعد بن معاذ رضی اللہ عنہ گشتیم کہ وفات یافتہ پس سرگاہ کہ نماز گذار و بر دے

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَوُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَسُوي

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم دنیا و دہا و شدہ معاذ در قبرش و برابر کردہ خاک

عَلَيْهِ سَبَّحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيَّحْنَا طَوِيلًا

بر دے تسبیح کرد پیغمبر خدا و گفت سبحان اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پس تسبیح کردیم و نیز تسبیح دراز

ثُمَّ كَبَّرْنَا فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ سَبَّحْتَ شَرًّا

پس تسبیح گفت پس تسبیح گفتیم پس گفت شد ای پیغمبر خدا ایسا تسبیح کردی بهتر

كَثَرْتَ قَالَ لَقَدْ تَضَائِقَ عَلَيَّ هَذَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ قَبْرُهُ

تسبیح زیاد کردی فرمود آنحضرت بیخود گریه بر این بنده فیک قبر دے

حَتَّى فَرَّجَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ رَأَاهُ أَحَدُ وَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ

تا آنکہ کش و بیرون آورد او را خدا تعالی ازان دینواری روان آمد و روایت است از ابن عمر رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا الَّذِي تَحَرَّكَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم و حق سعادتی معاذ این آن کسے شکر

لَهُ الْعَرْشُ وَفُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَشَهِدَهُ سَبْعُونَ

بجست دے عرش و کش و کشد بر آے و گشت در آسمان بجست نزولی رحمت و شکر گردید او را و شهادت

أَلْفَايِنَ الْمَلَائِكَةِ لَقَدْ خُتِمَ صَمَةً ثُمَّ فُرِّجَ عَنْهُ رَأَاهُ التَّوْمِدِيُّ

هزار و نشتصد فرشتہ تحقیق تنگ کردہ تنگ کرد و گشت پست بر آمان کردہ شد از دے رواه ترمذی

وَعَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و روایت است از جابر رضی اللہ عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت

إِذَا أُذْخِلَ الْمَيِّتُ الْقَبْرَ مُثِلَتْ لَهُ الشَّمْسُ عِنْدَ غُرُوبِهَا

چون در آورده میشود مرده در گور مثلش گزیده میشود مراد آفتاب چنانکه در وقت غروب می باشد یعنی زرد

فَيَجْلِسُ مَسْمُوعٌ عَيْنَيْهِ وَيَقُولُ دَعُونِي أَصِلْ رِوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

پس نشیند میت در حالیکه ساله بر چشمش خود را و میگید بگذارید مرا که تا دستانم بگذارم رواه ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی هریره از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِنْ الْمَيِّتَ يَصْبِرُ إِلَى الْقَبْرِ فَيَجْلِسُ الرَّجُلُ فِي قَبْرِهٖ

گفتند بدستیکه میت میرود بر سر قبر پس می نشیند مرد در گورش در حالتیکه

غَيْرَ فَرَجٍ وَلَا مَشْغُوبٍ ثُمَّ يُتَالُ فَيَقُولُ كُنْتُ

ترسیده میت و غیر مفتون پستتر گفته میشود که در چه دین و ملت بوده تا پس میگوید مرده که بودم من

فِي الْإِسْلَامِ فَيَقَالَ مَا هَذَا الرَّجُلُ فَيَقُولُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

در دین اسلام پس گفته میشود که چیست صفت این مرد پس میگید میت که محمد فرستاده خدا است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَصَدَّقْنَا

صلی الله علیه وسلم که آورد ما معجزات ظاهره را از نزد خدا پس تصدیق کردیم او را

فَيَقَالَ لَهُ هَلْ رَأَيْتَ اللَّهَ فَيَقُولُ مَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَرَى

پس گفته میشود او را آیا دیده تو خدا را پس میگوید که نمی رسد و نمی رسد و میگوید که چه بیند

اللَّهُ فَيُفْرَجُ لَهُ فَرْجَةٌ قَبْلَ النَّارِ فَيَنْظُرُ إِلَيْهَا يَحْطِمُ بَعْضُهَا

خدا را پس گشاده میشود مراد از گشاده بجانبالتش و درخش می نماید میکند بجانبالتش که می شکند و پایال

بَعْضًا فَيَقَالَ لَهُ انْظُرْ إِلَى مَا قَالَ اللَّهُ ثُمَّ يُفْرَجُ لَهُ فَرْجَةٌ

بعضی را پس گفته میشود مراد را که بجز بجانبالتش که گشاده است ترا خدا ایستاده است و گشاده میشود

قَبْلَ الْجَنَّةِ فَيَنْظُرُ إِلَى زَهْرَتِهَا وَمَا فِيهَا فَيَقَالَ لَهُ هَذَا

بجانبالتش پس گشاده میکند بجانبالتش و تا زکی بهشت و آنچه در بهشت است پس گفته میشود مراد این

و نیز روایت کرده شد
از قتاد بن ربعی از ابی هریره
است در وقت غروب
مرده در گور مثلش گزیده میشود
مراد آفتاب چنانکه در وقت غروب
می باشد یعنی زرد
پس نشیند میت در حالیکه
ساله بر چشمش خود را و میگید
بگذارید مرا که تا دستانم
بگذارم رواه ابن ماجه
در روایت است از ابی هریره
از آنحضرت صلی الله علیه وسلم
قَالَ إِنْ الْمَيِّتَ يَصْبِرُ إِلَى الْقَبْرِ
فَيَجْلِسُ الرَّجُلُ فِي قَبْرِهٖ
گفتند بدستیکه میت میرود
بر سر قبر پس می نشیند مرد
در گورش در حالتیکه
غیر فراج و مشغوب
پس گفته میشود که در چه دین
و ملت بوده تا پس میگوید
مرده که بودم من
فِي الْإِسْلَامِ فَيَقَالَ مَا هَذَا
الرَّجُلُ فَيَقُولُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
در دین اسلام پس گفته میشود
که چیست صفت این مرد پس
میگوید میت که محمد فرستاده
خدا است
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
فَصَدَّقْنَا
صلی الله علیه وسلم که آورد ما
معجزات ظاهره را از نزد خدا
پس تصدیق کردیم او را
فَيَقَالَ لَهُ هَلْ رَأَيْتَ اللَّهَ
فَيَقُولُ مَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَرَى
پس گفته میشود او را آیا دیده
تو خدا را پس میگوید که نمی
رسد و نمی رسد و میگوید که
چه بیند
اللَّهُ فَيُفْرَجُ لَهُ فَرْجَةٌ قَبْلَ
النَّارِ فَيَنْظُرُ إِلَيْهَا يَحْطِمُ
بَعْضُهَا
خدا را پس گشاده میشود مراد
از گشاده بجانبالتش و درخش
می نماید میکند بجانبالتش که
می شکند و پایال
بَعْضًا فَيَقَالَ لَهُ انْظُرْ إِلَى
مَا قَالَ اللَّهُ ثُمَّ يُفْرَجُ لَهُ
فَرْجَةٌ
بعضی را پس گفته میشود مراد
را که بجز بجانبالتش که گشاده
است ترا خدا ایستاده است و
گشاده میشود
قَبْلَ الْجَنَّةِ فَيَنْظُرُ إِلَى
زَهْرَتِهَا وَمَا فِيهَا فَيَقَالَ
لَهُ هَذَا
بجانبالتش پس گشاده میکند
بجانبالتش و تا زکی بهشت و
آنچه در بهشت است پس گفته
میشود مراد این

مَقْعَدُكَ عَلَى الْيَقِينِ كُنْتَ وَعَلَيْهِ مِتَّ وَعَلَيْهِ تُبْعَثُ إِنْ شَاءَ
 جائے نشت تو است زیر اگر یقین ایمان بود تو در حیات و حیرین یقین مردہ تو دہمیرین ایمان یقین بر الگینہ پیشو از قبر اگر
 اللَّهُ تَعَالَى وَجَلَسَ الرَّجُلُ السُّوءُ فِي قَبْرِهِ قَرَعًا مَشْغُوبًا فَيُقَالُ
 خدا سے تعالیٰ و نشانہ می شود مرد بد در قبرش ترس ناک و مفتون و تنہا پس گفتہ میشود
 لَهُ فِيمَ كُنْتَ فَيَقُولُ لَا أَدْرِي فَيُقَالُ لَهُ مَا هَذَا الرَّجُلُ فَيَقُولُ
 مراد او چه دین بود پس میگویی نمی دانم و در می یابیم پس گفتہ میشود مراد و بصیت صفت این مرد پس میگویی
 سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ قَوْلًا فَقُلْتَ فَيَفْرَحُ لَهُ قَبْلَ الْجَنَّةِ فَيَنْظُرُ
 شنیدم مردم را کہ میگفتند سخن را پس گفتم من نیز آنرا پس کشادہ کردہ میشود مراد از شگافی در بہشت پس نگاہ میکند
 إِلَى نَهْرٍ تَرْتِمَا وَمَا فِيهَا فَيُقَالُ لَهُ انْظُرْ إِلَى مَا صَرَفَ اللَّهُ عَنْكَ
 بسوختنی قناری بہشت و آنچه در بہشت است پس گفتہ میشود مراد از بگریہ آنچه کہ بازداشت خدا تعالیٰ از تو
 ثُمَّ يَفْرَجُ لَهُ قَرَجَةٌ إِلَى النَّارِ فَيَنْظُرُ إِلَيْهَا يَخْطُمُ بَعْضُهَا بَعْضًا
 پسترنکندہ میشود مراد از شکافے بسوختن آتش و درخ پس نگاہ میکند بسوختن آتش و درخ کمی و کند و پیل میکند بعضی بعضی را
 فَيُقَالُ لَهُ هَذَا مَقْعَدُكَ عَلَى الشَّكِّ كُنْتَ وَعَلَيْهِ مِتَّ
 پس گفتہ میشود مراد کہ انیت جائے نشت تو کہ بودی تو بر شک در حیا تو دہمیرین شک مردہ تو
 وَعَلَيْهِ تُبْعَثُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى دَوَاهُ ابْنِ مَلَجَةَ وَعَنْ
 دہمیرین شک بر الگینہ پیشو از قبر اگر خواہد خدا تعالیٰ رواہ ابن ماجہ در روایت است از
 قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْلَا
 قتادہ رضا از انس بدرستی کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرمود اگر نمی بود ترس
 أَنْ لَا تَدَاقُوا الدَّعْوَتِ اللَّهُ أَنْ يُسْمِعَكُمْ عَذَابَ الْقَبْرِ
 و ملاخطہ آنکہ بگوید نگوید شما مرد با سے خود را ہر آنکہ دعا کردم خدا را کہ بشنوند شمارا عذاب قبر
 فِي كِتَابِ عَذَابِ الْقَبْرِ وَعَنْ شَيْبَةَ بْنِ مَسَاوِيهَا
 در کتاب عذاب قبر در روایت است از شیبہ بن مساوہ

روایت کرده شده در جنائز و ابوبکر شافعی در غیلا نیات

و ابو اسحق در عظمت این علامات جمع الحوامع است و البرهان دارد و کبر و ادوار

ابن جوزی در موضوعات یس بصواب ترمیمه جمع الحجج مع

باب در بیان غلبه مست و در کفر در آردن آن

روایت است از جابر رضی اللہ عنہ کہ فرمود: «معاذ اللہ» خدا صلا اللہ

علاوہ اس کے کہ از شرابہ اور خوراک سے بے تکلفی اور

روان مس

قَالَ إِنَّ رَحْلًا كَانَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قصته نازحه وهو مخمرفات فقَالَ

مجلسه اول

بجائے کافر نہ پاں میسر دو و بجعل و یحییم میسر دو و نمکذہ عامل دے بعد از غسل و در

الْمَرْوِيُّ فِي الْجَنَائِزِ وَأَبُو بَكْرٍ الشَّافِعِيُّ فِي الْغِلَاظِيَّاتِ
 روایت کرده شده در جنائز و ابوبکر شافعی در غلظاتیات
 وَأَبُو الشَّيْخِ فِي الْعِظَةِ هَبْ وَالْذَّيْلُ وَأَوْرَدَهُ
 و ابو الشیخ در عظمت این علامات جمع الجوامع است و الذیله و اورد و کرد
 ابْنُ الْجَوْنِيِّ فِي الْمَوْضُوعَاتِ فَلَمْ يَصِبْ جَمْعُ الْجَوَامِعِ
 ابن جوزی در موضوعات پس بصواب نرسید جمع الجوامع
 بَابُ غُسْلِ الْمَيِّتِ وَتَكْفِينِهِ
 باب در بیان غسل میت و در کفن و در آوردن آن
 عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 روایت است از جابر رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كُنَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُحْسِنْ كَفَنَهُ
 علیه و سلم چون کفین کند یکی از شما برادر خود را پس باید نیک کند کفن او را
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ
 رواه مسلم و از عبد الله بن عباس رضی
 قَالَ إِنَّ رَجُلًا كَانَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 که فرمود بدرستی که مردی بود ! پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 فَوَقَصَتْهُ نَاقَتُهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَقَالَ
 پس انداخت او را ناکه او در حال آنکه در محرم بود پس مرد آن مرد پس فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْتَلَعُوا أَيْمَاءَ وَسِندِرَ

پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم بشوید اور آب و برگ درخت کنار

وَكَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْهِ وَلَا تَمْسُوهُ بِطَيِّبٍ وَلَا تُخَفِّرُوهُ

و تکفین کنید اور ادر و جامه ادر نائید اور ایو سے خوش و نه پوشید

رَأْسَهُ فَإِنَّهُ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مُلَبَّيًّا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

سر او را چون تکلم محرم است پس بدرستیکه و سحر نگفته شود و ز قیامت از قبر لیک گویان متفق علیه

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابن عباس مرویت رض گفت فرمود پیغامبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَلْبَسُوا مِنْ ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضَ فَإِنَّهَا مِنْ خَيْرِ ثِيَابِكُمْ

و سلم پوشید جامه های سفید خود را زیرا که جامه های سفید از جمله بهترین جامه های شما است

وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَكُمْ وَمِنْ خَيْرِ أَكْمَالِكُمُ الْأَشَدُّ فَإِنَّهُ يُنَبِّئُ

و تکفین کنید در آن مرد های شمار او از بهترین سرهای شما اشد است زیرا که آن میر و باند

الشَّعْرَ وَيَحْمِلُوا الْبَصَرَةَ وَأَهْلُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَرَوَى

مومنی مژگان را اور روشن میکند بنیانی را رواه ابو داود و الترمذی و روایت کرده

ابْنُ مَاجَةَ إِلَى مَوْتِكُمْ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ

ابن ماجه تا لفظ موتا کم و روایت است از علی رض گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَغَالُوا فِي الْكُفْنِ فَإِنَّهُ

پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم گران بها نکید و کفن زیرا که کفن

يُسَلِّبُ سَلْبًا سَرِيعًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي سَرِيحٍ

روده میشود در بودنی شتاب رواه ابو داود و روایت است از ابی سرح

النُّحْدَرِيِّ رَضِيَ أَنَّهُ لَمَّا حَضَرَ الْمَوْتُ دَعَا بِثِيَابٍ رُفِئَةٍ

خدری رض گفت که حاضری او و موت طلبید جامه ای رفیع

فَلَيْسَ بِاتِّعَاقٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

پس پوشید آنهار ایستگفت شنیدم پیغمبر خدا را صلے الله علیه وسلم کہ می گفت

الْمَيِّتُ يَبْعَثُ فِي ثِيَابِهِ الَّتِي يَمُوتُ فِيهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

مردہ براگینجہ شود در جامہ ہای خود کہ میرد دروے رواہ ابو داؤد

بَابُ الْمَشِيِّ بِالْجَنَازَةِ وَالصَّلَاةُ عَلَيْهَا

باب در رفتن ہمراہ جنازہ و نماز گذار دن بر آن

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی ہریرہ رضہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم

أَسِرُّوْا بِالْجَنَازَةِ فَإِنْ تَلَّكَ صَالِحَةٌ فَخَيْرٌ تَقْدُّمُونَهَا

شتابی بکنید بجنازہ یعنی برداشتن او بسوے قبر پس اگر باشد میت نیکو کار پس شتابی کردن

إِلَيْهِ إِنْ تَلَّكَ سَوْدٌ لَكَ فَتَرْتَضِعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ مُتَّفَقٌ

و اگر باشد میت غیر صالح پس نزد بودن سبب دفع شری است کہ می نباید آیز از گردن ہای

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیہ است و روایت است از ابی سعید رضہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ إِذَا وَضَعْتَ الْجَنَازَةَ فَاحْتَمِلْهَا الرِّجَالُ عَلَى أَعْنُقِهِمْ

و سلم وقتی کہ ہنوادہ می شود جنازہ بر نقش پس بردارند ویرامردان بر گردن ہای خود

وَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ قَدْ مَوْنِي وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ

پس اگر باشد مردہ نیکو کار میگردد پیش فرستید مرا بسوے تو اب و اگر باشد بدکار

قَالَتْ لَا أَهْلُهَا يَا وَيْلَهَا أَيْنَ تَذْهَبُونَ يَهَا يَسْمَعُ صَوْتَهَا

سے گوید بجان خود اسے وای کجائے بریدہ اور امی شنود آواز او را

كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ وَلَوْ سَمِعَ الْإِنْسَانُ لَصِعُورًا وَاهُ الْبُخَارِيُّ

ہر چیز از چیزات مجاہد و غیر مگر انسان اگر می شنید آدمی ہر آئینہ ہلاک میشد بچہ شہت رواہ البخاری

میت میت است محل شکر
بفضل بعضی شکر و شکر
اسلام بہت و حکایت است
و نہاد ان جنازہ پیش
پس باین قید جان نیست
بجانب و نہ بر طرف محل
بر دایہ و نہ وضو و غیر
صلے و چون وضو کردہ
و شکی غسل و کفن نیست
بجانب آوردن دی ابر
و می سبب کبریا
۲۶۹
شرط طہارت و نماز
نہادہ شود و اقبی غسل
و اگر بر آورد اسے آن
مکن است بگذرد و غسل
اعادہ کنند نماز او نماز
بجانب جہان نیست
شافعی رحمۃ اللہ علیہ کلام
در ان بیاید و نماز کردن
آن حضرت صلی اللہ
علیہ وسلم بر غاشی
شہ کہ بقیعہ نکایف
سز و کمان آن ادو
مطلوب است تا اطاق
غیب باشد ۱۲

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمْ

وہم ازو سے مرویت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم دیکھتے ہیں

الْجَنَازَةَ فَقُومُوا مِنْ تَبَعِهَا فَلَا يَقْعُدُ حَتَّى تُوَضَّعَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

جنازہ را پس بایستند از برائی مکریم میت پس کیسہ پیروی کند جنازہ را پس بایستند کہ نہ نشیند انکہ یہ نہادہ شود

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از ابی ہریرہ رضہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اتَّبَعَ جَنَازَةَ مُسْلِمٍ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا وَكَانَ مَعَهُ

علیہ وسلم کہ کیسہ پیروی کند جنازہ مسلمانی را از روی ایمان و طلب کردن ثواب باشد باو

حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيْهِ يَفْرُغُ مِنْ دَفْنِهَا فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ الْأَجْرِ

تا انکہ بگذارد نماز بر او و تا انکہ فارغ گردد از دفن و پس بدرستی کہ باز گردد از اجر

بِقِيَرَاتَيْنِ كُلُّ قِيَرَةٍ مِثْلُ أَحَدٍ وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا شُرَّجَ

بدو قیراط ہر قیراط آنچنان مانند کوہ احد است و کیسہ نماز گذارد بدو سے پتر بر گردد

قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيَرَاتٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پیش از انکہ دفن کردہ شود پس برستی کہ و بر میگردد بیک قیراط متفق علیہ در روایت است از

عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عوف بن مالک رضہ گفت نماز کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَى جَنَازَةٍ فَحَفَظْتُ مِنْ دُعَائِهِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْ

بر جنازہ پس یاد کرتی من از دعائی ان حضرت و وہیے میگفت بار خدا یا ایہذا مراد او

وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ وَوَسِّعْ مَنَازِلَهُ وَاعْصِلْهُ

دعائیت وہ اور او سلامت بخش و عفو کن از وی و گرامی دار مہمانی او را و گشادہ گردان جای در

بِالْمَاءِ وَالشَّلْحِ وَالْبُرْدِ وَتَقِمْ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقِيتَ الثُّوبَ

بآب و برف و زلالہ و پاکیزہ گردان او را از گناہان چنانکہ پاکیزہ گردانیدی تو جامہ

جنازہ دفن ہوا

انکہ در نماز ہوا

الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدَلَهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا

سفید را از چرک و بدل کن اورا سرسبز بهتر از سرسبز او که در انجمن بود و اهل خانه را

خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَنَزَّوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ

بهتر از اهل خانه او و چفتی بهتر از چفت و و در اورا و در بهشت

وَأَعَدَّ لَهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ آوٍ مِنْ عَذَابِ النَّارِ وَفِي رِوَايَةٍ

و پناه ده اورا از عذاب گور یا گفت آنحضرت پناه از عذاب آتش و در روایتی آمده

وَقِيَهُ فِتْنَةُ الْقَبْرِ وَعَذَابُ النَّارِ قَالَ حَتَّى تَمُوتَ أَنْ

و نگه دار او از فتنه گور و از عذاب آتش گفت راوی تا آنکه شک بر دم و از زود گرمی که

أَكُونُ أَنَا ذَلِكَ الْمَيِّتَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

که آنکس من بودی آنمزد که آنحضرت این دعا در حق من میگرد و رواد مسلم در روایت است از ابی هریره

أَنَّ أَمْرًا أَسْوَدَ أَعْيَانًا كَانَتْ تَقُومُ الْمَسْجِدَ أَوْ شَابًا فَقَدَّهَا

بدان سیکه زنی سیاه بود که جار و پید از مسجد را یا جوانی بود پس گم کردن زن را

أَوْ فَقَدَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَ عَنْهَا أَوْعَنَهُ

یا آن جوان را پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم پس پرسید آنحضرت از حال آن زن

فَقَالُوا مَاتَ قَالَ أَفَلَا كُنْتُمْ أَذْكُرُونِي قَالَ فَكَاتَبَهُمْ

پس گفتند مردی فرمود آنحضرت ای پس چرا خبر نکردید مرا گفت ابو هریره پس گویا که صحابه خود

صَفَرُوا أَمْرَهَا أَوْ أَمْرَهُ فَقَالَ دُلُّونِي عَلَى قَبْرِهَا فَدَلُّوهُ فَصَلَّ

پنداشتند شان آن زن را یا شان آنمزد را پس فرمود آن حضرت که راه نمائید مرا بر گور آن

عَلَيْهَا ثُمَّ قَالَ إِنَّ هَذِهِ الْقَبُورَ مَلُوءَةٌ ظِلْمَةً عَلَى أَهْلِهَا وَإِنَّ

بر قبر و سبتر فرمود بدان سیکه این قبر را پر کرده شدند بتاریکی بر اهل خود و بدان سیکه

اللَّهُ يَنْوَسُّهَا لَهُمْ بِصَلَاتِهِمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ لَفْظُهُ لِمُسْلِمٍ

خداوند تعالی منور میگرداند گور را برای ایشان به سب نماز کردن من بر ایشان متفق علیه لفظه و مسلم را

است و در نماز کردن بر
قبر میجوید و علم بر آنکه
مشروع است خواه
مذاهب باشد و خواه
و این نیز صحیح است و
مالک نیز گفته که پیش ازین
بنگه آمده اند و است اسف
و در روایتی از احمد بن
محمد بن یحیی و در روایتی
از مالک آمده که آنکس که
نگذارده است بسیار
نگذارده آن که نگذارده
اگر نگذارد دست است و
نزد آن خفیه در دست است
بر تقدیر و تقدیر و تقدیر
مرده در قبر و تقدیر و
بعضی آن را بگذارد و
از بعضی میتوان
یافت در سوال حضرت
صلی الله علیه وسلم که
فرمود من و بعضی علم
بدان فتنه نماز بر قبر ملوک
از خاص بن نبی که سب
در حدیث و آن الله تعالی
و صلواتی
منسوب است بر او

وَعَنْ كُرَيْبٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ ^{رضي} عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ^{رضي}

روایت است از کرب که مولی ابن عباس است رضا از عبد الله ابن عباس رضا

أَنَّهُ مَاتَ لَهُ ابْنٌ بِقُدَيْدٍ أَوْ بَعُفَانَ فَقَالَ يَا كَرِيمُ انْظُرْ

که مردی سر کمر ابن عباس در موضع قدید یاد روضه عصفان بس گفت ابن عباس اگر کرب نظر کن

مَا اجْتَمَعَ لَهُ مِنَ النَّاسِ قَالَ فَخَرَجْتُ فَإِذَا النَّاسُ قَدْ اجْتَمَعُوا ۝

اینچه فراهم آمدند برای نازوی از مردمان گفت که یک لیر بگردان آیدم پس نگاه مردمان تحقیق جمع شده اند از جهت نماز

لَهُ فَأَخْبَرْتَهُ فَيَقَالَ تَقُولُ هُوَ أَرِيْعُونَ قَالَ نَعَمْ قَالَ أَخْرِجُوهُ ۚ

ری پس خبر دوم ابن عباس را پس گفت ابن عباس میگوید تو ایشان را چهل اند گفت آری گفت بیرون آری چنانکه را

فَمَا نِي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ

پس بدو سیکہ من شنیدہ ام رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم را کہ می گفت چیست

رَجُلٌ مِّمَّنْ مَيِّتٌ فَيَقُومُ عَلَى جَنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ مَرَّةً جُلًّا

مرد مسلمانانی کہ بمبرد پس بایستند بر حنا زہو سے چہل مرد

لَا يُشْرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئًا ۚ الْإِسْلَامُ ۚ اللَّهُ وَبِهِ دَرْوَالُ مُسْلِمٍ ۚ

که شریک نمی گردانید آن چهل مرد بخدا چیز را اگر آنکه قبول کند شفاعت ایشان را خدا در حق وی رواه کند

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ

وروايت است از عالى رحمه الله ان حضرت صلى الله عليه وسلم كه نيت

مَدَّتْ فُضِّلَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ يَتَّبِعُونَ مَائَةً كُلِّ

مردہ کہ نماز نگذازند سر و سگ و بے از سلا آن کہ بر سینه عکس دهد و او بر سر ایشان

يُشْفَعُونَ لَهُ الْإِشْفَعُ أَفْتَدُوا لَهُ مُنْجُو وَكَوْنُ أَنْسَرُ مِنْهُ

شفاعت و دعا کنند و این دعوت که اگر شفاعت ایشان قبول

وَأَنْتُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَفَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت از امری که در نزد ما عامه ای از دین و شریعت بی خبر است

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجِبَتْ ثُمَّ مَرُّوا بِأُخْرَى فَاسْتَوَا عَلَيْهِمَا شَرًّا

علیه وسلم واجب شد بر گنہ شستن بخانه دیگر پس فکر کردند بر دوسه پیرا

فَقَالَ وَجِبَتْ فَقَالَ عُمَرُ مَا وَجِبَتْ فَقَالَ هَذَا اثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ

پس فرمود واجب شد پس گفت عمر که چه چیز واجب شد پس فرمود آنحضرت که این مرد که یاد کرد دید او را

خَيْرًا فَوَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ وَهَذَا اثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ ثُمَّ رَأَوْا وَجِبَتْ

به نیکی پس واجب شد بر او بهشت و این مرد که یاد کرد دید او را به بدی پس واجب شد

لَهُ النَّارُ أَنْتُمْ شَهِدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ فِي رِوَايَةِ

بر آدسه آتش شما گواهان خدائید در زمین متفق علیه است و در روایتی آمده است

الْمُؤْمِنُونَ شَهِدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ

مسلمانان گواهان خدا تعالی اند در زمین و روایت است از عمر رضی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّمَا مِسْلِمٍ شَهِدَ لَهُ

فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم هر مسلمان که گواهی دهنده او را

أَرْبَعَةٌ بِخَيْرٍ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ فَقُلْنَا وَثَلَاثَةٌ قَالَ وَثَلَاثَةٌ

چهار مرد به نیکی در آورد او را خدا تعالی به بهشت پس گفتیم و اگر گواهی دهد سه کس فرمود اگر سه کس

قُلْنَا وَاثْنَانِ قَالَ وَاثْنَانِ ثُمَّ لَمْ نَسْأَلْهُ عَنِ الْوَاحِدِ رَوَاهُ

گفتیم و اگر دو کس گواهی دهند فرمود و اگر دو کس گواهی دهند نیز داخل بهشت شود پسر سوال نمودیم از آنحضرت

الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعُودٍ قَالَ قَالَ

رو بخاری و از عبد الله بن معود روایت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَنَازَةُ مَتَّبُوعَةٌ وَلَا تَتَّبِعُوا

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم که جنازه پس روی کرده شد و جنازه پس روی کند

لَيْسَ مَعَهَا مَنْ تَقْدَمُ مَهَارَ وَاهٍ أَوْ دَاوُدَ وَالتَّمِيزُ وَابْنُ مَاجَةَ

نیست همراه جنازه و نمی باید توابع همراهی آن کسی که پیش و جنازه را رواه ابو داود و الترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی ہریرہ روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً وَحَمَلَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَدْ قُضِيَ مَا عَلَيْهِ مِنْ

کسی کہ پیروی کند جنازہ را و بردارد آنرا سہ بار پس بہ تحقیق پرداخت چیزی کہ بر او است از

حَقِّهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ثَوْبَانَ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ

حق جنازہ رواہ ترمذی و از ثوبان روایت گفت بیرون آمدیم با ہمراہ آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةٍ فَرَأَى نَاسًا رُكِبَانًا فَقَالَ

صلی اللہ علیہ وسلم بجمہ متابع جنازہ پس دید آنحضرت مردانرا سوار پس فرمود کہ

أَلَا تَسْتَحْيُونَ أَنَّ مَلَائِكَةَ اللَّهِ عَلَى أَقْدَامِهِمْ وَأَنْتُمْ عَلَى

شرم ندارید کہ فرشتگان خدا تعالی بر پایاں خود میروند و شما بر

ظُهُورِهَا لَدَوَابٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَلْجَةَ وَرَوَى أَيُّودُ

پشتیانے چار پایاں میرود رواہ ترمذی و ابن ماجہ و روایت کرد ایود

نَحْوَهُ وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

مانند آن و روایت است از ابی ہریرہ روایت گفت کہ بود رسول اللہ صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّيَ عَلَى الْجَنَازَةِ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَبِيبِنَا

علیہ وسلم چون می گذارد نماز بر جنازہ می گفت خداوندایا مرز زندہ ہائے ما را

وَمِيتِنَا وَشَهِيدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا

و مردگان ما را و حاضر ما را و غائب ما را و خرد ما را و بزرگ ما را و زبیر ما را

وَأُنْشَأَنَا اللَّهُمَّ مِنْ أَحَبِّتَهُ مِثْلَ فَاحِيهِ عَلَى الْإِسْلَامِ

و ما دینہ ما را خداوند ای کہ زندہ داری تو او را از ما پس زندہ آور ای مسلمان

وَمَنْ تَوَقَّيْتَهُ مِثْلَ تَوَقُّفِهِ عَلَى الْإِيمَانِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا

و کسی کہ بیریانی او را از ما پس بیریانی او را برایمان خداوند امانید مگردان ما را

أَجْرَهُ وَلَا تَقْتَتَا بَعْدَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

از مزاد و در قننه میندازد مارا پس از دوسه روه احمد و ابو داود و ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

د ابن ماجه و روايت است از عائشه رضى گفت فرمود پيغمبر خدا صلى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسْبُوا الْأَمْوَاتَ فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى

الله عليه و سلم که دشنام نكنيد و بدگوئيد مرد ها را زیرا که ایشان تحقيق يافته اند

مَا قَدْ مَوُتُوا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ

که پيش فرستادند روه البخاری و روايت است از ابن عمر رضى گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَذْكُرُوا أَحْمَاسَ مَوْتَاكُمْ

پيغمبر خدا صلى الله عليه و سلم ياد كنيد و بگوئيد نيکيهاى مرد هاى خود را

وَكُفُّوا عَنْ مَسَائِدِهِمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

ربا از ايتيد از ذكر كردن پديهاى ايشان روه ابو داود و الترمذی

وَعَنْ مَالِكِ بْنِ هُبَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

و روايت است از مالک بن هبیره گفت شنيدم پيغمبر خدا صلى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيُصَلِّيَ عَلَيْهِ

الله عليه و سلم راى گفت نيست مسلماني که بميرد پس نماز بگذارند بر دوسه

ثَلَاثَةُ صُفُوفٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا أَوْجَبَ فَكَانَ مَالِكٌ

سه صف از مسلمانان مگر واجب گرداند خدا او را بشت پس بود مالک بن هبیره

إِذَا اسْتَقْلَّ أَمَلُ الْجَنَازَةِ جَزَاءُ هُمْ ثَلَاثَةُ صُفُوفٍ

وقتي که گمى و بيدل جنازه پيغمبر مرد مرا که حاضر آمده بودند بخشش مى کرد و پيماخت سه صف

بِهَذَا الْحَدِيثِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بسبب اين حديث روه ابو داود

بَابُ دَفْنِ الْمَيِّتِ

باب دفن الميت

عَنْ سُفْيَانَ الثَّمَرِيِّ رَأَى قَبْرَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

وروايت است از سفیان ثمار بدستیکه دے دید قبر آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَمَادَا وَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

علیه وسلم متما دواہ البخاری و عن ابی ہریرہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجْلِسُ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیہ وسلم برائینہ ایچہ بنشیند

أَحَدُكُمْ عَلَى جَمْرَةٍ فَتُحْرِقَ ثِيَابُهُ فَتَخْلُصَ إِلَى جِلْدِهِ

یکے از ثنابر آگہ سوزاں ہیں بسوزاند جامہ ہائے اورا پس برسد آن جمرہ آپوست دے

خَيْرٌ لَهُ عَنْ أَنْ يَجْلِسَ عَلَى قَبْرِ رَقَاءَ مُسْلِمٍ وَعَنْ

بہترست مر اور از نشستن دے بر قبر روايت کرد این حدیث را مسلم و از

أَبْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

ابن عمر روایت کرد بدستیکہ پیغمبر خدا صلی الله علیہ وسلم بود

إِذَا أَذْخَلَ الْمَيِّتَ الْقَبْرَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ وَيَا اللَّهُ وَعَلَى مِلْفٍ

کہ چون محراب در آورده و در قبر میگفت بسم الله و یا الله و علی ملتہ

رَسُولِ اللَّهِ وَفِي رِوَايَةٍ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ رَوَاهُ

رسول الله و در روایت دے بر سنت پیغمبر خدا رواہ

أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَرَوَى أَبُو دَاوُدَ الثَّانِيَةَ

احمد و الترمذی و ابن ماجہ در روایت کرد ابو داود در روایت ثانی را

وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُرْسَلًا أَنَّ النَّبِيَّ

وروايت است از جعفر بن محمد از پدر او مرسل بدستیکہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى عَلَى الْمَيِّتِ ثَلَاثَ حَتَيَاتٍ بِيَدَيْهِ
 صلی الله علیه و سلم خاک انداخت بر مرده سه بار خاک انداختن بر مرده خود
 جَمِيعًا وَأَنَّهُ رَشَّ عَلَى قَبْرِ ابْنِهِ إِبْرَاهِيمَ وَوَضَعَ عَلَيْهِ حَصْبَاءَ
 و بدرستکه آب پاشید بر گور پسر خود ابراهیم و نهاد بر قبر سه سنگریزه را
 رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ
 روایت کرده این حدیث را در شرح سننه و روایت است از جابر گفت جابری می کرده این پیامبر خدا
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُجَمَّصَ الْقُبُورُ وَأَنْ يُكْتَبَ عَلَيْهِمَا
 صلی الله علیه و سلم از گچ کاری کردن قبر را و از آنکه نوشته شود بر قبر
 وَأَنْ يُبْنَى عَلَيْهِمَا وَأَنْ تُوَطَّأَ رِوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ
 و بنی از آنکه بنا کرده شود بر قبر و از آنکه پایشال کرده شود و قبر را رواه ترمذی و هم از و روایت گفت
 رَشَّ قَبْرُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ الَّذِي رَشَّ الْمَاءَ
 که آب پاشیده شد قبر آنحضرت صلی الله علیه و سلم و بود آن کس که پاشید آب را
 عَلَى قَبْرِ بِلَالِ بْنِ رَبَاحٍ بِقَرْبَةٍ بَدَأَ مِنْ قَبْلِ رَأْسِهِ
 بر قبر آنحضرت ۲ بلال ابن رباح از شک که شروع کرد از جانب سر آنحضرت ۳
 حَتَّى انْتَهَى إِلَى رِجْلَيْهِ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ
 تا آنکه رسید بر دو پایی مبارک آنحضرت رواه اسماعیلی در دلائل نبوة
 وَعَنْ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ
 و روایت است از قاسم بن محمد گفت که در آمدم بر عائشه رضی
 فَقُلْتُ يَا أُمَّةَ الْكَثِيفِ لِي عَنْ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 پس گفتم ای مادر من بکنایه و پرده بردار بر آن از قبر آنحضرت صلی الله علیه
 وَسَلَّمَ وَصَاحِبَيْهِ فَكَشَفَتْ لِي عَنْ ثَلَاثَةِ قُبُورٍ لَا مُشْرِفَ فِي
 و سلم و سه ویلای رده پس پرده بردار بر آن از سه قبر که نه بلند بود

لایق بودم و بی لایق
 دینداران و کفران
 بدست و کمره بدست ندیده
 نوحه یاقین کردن مرده
 بافرطانین بحال پنهان
 علامت بدست پایش
 شاد و کرم حسن کرده
 ندیده کرده نیست و کرده است
 بخند و بیایند از
 شاد و کرم حسن کرده
 است و کرم حسن کرده
 بعد از سه شاد و کرم حسن کرده

وَلَا طِيعَةَ مَبْطُوحَةٍ يَبْطِئُ الْعَرْصَةَ الْخَرَاءُ وَأَهْلُ أَبُو دَاوُدَ

و نه متصل از کلمه خنجریده شده بر دو سنگریز است سرخ رواه ابو داؤد

وَعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از عاقل ^ع بدرستی که پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

فَالْكَثْرُ عَظِيمُ الْمَيْتَةِ كَثِيرٌ لَا حَيْثَرَ وَاهُ مَا لَكَ وَأَبُو دَاوُدَ

فرمود شکستن استخوان مرده همچو شکستن استخوان اوست فرمال حیاة رواه مالک و ابوداود

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ حَرْبٍ قَالَ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ

دا بن ماجه و روايت است از عمر بن حرب گفت و ديده مرا آنحضرت صلى الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَكِعًا عَلَى قَبْرِ قَالَ لَا تُؤْذِي مَا حَبَّ

علیہ وسلم یحییٰ زندہ پر قبرے فرمود آزار مکن صاحب

هَذَا الْقَبْرُ أَوْلَا تَوْذِيحًا وَوَاهُ أَحْمَدُ

ایں قبر را یافتہ نمود آزار مکن آنرا رواہ احمد

بَابُ الْبُكَاءِ عَلَى الْمَيِّتِ وَبَيَانِ

باب گریستن ۱. مردہ و بیاں

اَجْرٌ مِّنْ صَبْرٍ عَلٰى مَوْتِ اَوْلَادٍ

مزد کے کہ صبر کرو بر موت اولاد خود

عَنْ أَنَسٍ قَالَ دَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از انس رضی گفت انس که در آیدیم با هم راه آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي سَيْفِ الْقَيْنِ كَانَ ظِئْرًا لِابْنِ إِسْرَافِيلَ فَأَخَذَ

و سلم بر ابی سیف اشکری بود و کشو هر دو ایام ابراهیم بن محمد پس گرفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِبْرَاهِيمَ فَقَبَّلَهُ وَشَمَّهُ

اے حضرت صلی اللہ علیہ وسلم اب اسیم راہیں پورہ داد اورا دلجو کرد اورا

است فخری من از دخی و
همه در یک مجلسه نمودن فخری
نموده را در آن مجلسه نمودن
کرد و در آن مجلسه نمودن
بعضی شایع کرد و بعضی نشانی
بر کمال نام نگار و در زیادت بر
کرد و است بعضی گفته اند نه
رو به رجا است و از عطا و خراس
که این با بعضی است معلوم است
۲۶۸
گر گفت چون آمد علی السلام
به تمامی خلایق یافت روز
به روی گویند بسیار از
گفت گفت که کرده است
تا آخرین سوره است
اجتماع بر صیانت و سوره است
که پیشین بود در خانه و مردم
جمع شدند و گفتن تا نیکو
برگاهه خلایق شوند و بر گردند
تفرق شوند و صاحب است
باید که با خود شغل گردد و
مؤمنان یکبار و شغل شوند
و فخری

تحقیق این مقام

علی الشہ علیہ السلام کہ مال شریک
علا الاطلاق کہ مال مشترک تمام لطافت

مکتبہ اسلامیہ کراچی

محکم دلائل سے مزین متنوع و منفرد موضوعات پر مشتمل مفت آن لائن مکتبہ

الحمد لله رب العالمين

میں نے اس کی طرف اشارہ کیا

455-3

مجلس

مجلسی مرتب محمد امجد علی شاہ

ثُمَّ دَخَلْنَا عَلَيْهِ وَبَعْدَ ذَلِكَ وَابْرَاهِيمَ بِجُودٍ بِنَفْسِهِ
 یسّر و آدمیم ابرو سے بعد از ایسے ہمراہ آنحضرت و مال آنکہ ابراہیم جو دینا و میکرو بجان
 فَجَعَلْتُ عَبْدًا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 پس ایتاد بر و حیم آں حضرت صلی اللہ علیہ و سلم
 تَذِيرًا فَإِنْ تَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عُوفٍ وَأَنْتَ
 کہ رو ان شد اشکبار ازاں میں گفت با حضرت عبدالرحمن ابن عوف دو گریہ می کنی
 يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ يَا بَنَ عَوْفٍ إِنَّمَا رَجَمَهُ شَرٌّ
 پیغمبر خدا باین معرفت پس فرمود اگر فرزند عوف این اشکبار اثر رحمت است یسّر
 اتَّبِعْنِي يَا خُرَى فَقَالَ إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ وَالْقَلْبَ
 پس رو گریه و ایند آن اشکبار ابا اشکبار و گریں فرمود بدید شیکه چشم اشک میریزد و دل
 يَحْزَنُ وَلَا تَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى دُبَّتَاوَا إِنَّا بِفِرَاقِكَ
 اندو گین میگردد و میگویم گرانیز که خوشنود است پیرد و رو گار ما بدید شیکه ما بعدانی تو
 يَا اِبْرَاهِيمَ الْحَزُونُونَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ
 ای ابراہیم ہر آئینہ اندوہ گینیم متفق علیہ است و روایت است از
 عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 عبد اللہ ابن مسعود رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ
 اللہ علیہ و سلم نیست از اہل طریقہ ما کہے کہ بزند ریشہ ہمارا

این وقت است که
 بگوئی غایب و نامیدن است
 بگوئی غایب و نامیدن است
 بگوئی غایب و نامیدن است

وہی ہے جو کہ ان کے لئے ہے

باید از روی آثار تاریخی و کتب
و قوی پس با تجربه و قدرتی
قدرت و اختیار و ادب
صادق و بی کذب و بی طعنت
باشد لازم می آید نقصان و عیب و افاضی
سلامت و اس و قوی است پس
ملک و بی علم را در این
تجربیه و کتب و آثار تاریخی و کتب
و قوی پس با تجربه و قدرتی
قدرت و اختیار و ادب
صادق و بی کذب و بی طعنت
باشد لازم می آید نقصان و عیب و افاضی
سلامت و اس و قوی است پس
ملک و بی علم را در این

و این سبب
از دوقه وجود و کمال است پس بیاید
عبد السلام و محققان و مؤلفان و مؤلفان
از باب این علم جدا جدا می باشد و علمایان
از این طایفه و علم کار خود

دانشگاه اصفهان
فصل دوم در معارف
دانشگاه اصفهان

از رو دل جاں برد و در جہان عظمیٰ نیستی

بیت المقد
و من بیت المقد
و من بیت المقد

ن سوکبازا ر شود پړده آب و گل

مفتاح القلوب

ہے۔ عارف آں بہ کہ ز خلوت

و افضا سمرار موفیجی است
که جان طالب و دهر نهد

گنج حفی چو بازار ظہور آ

وَشَقَّ الْجُؤُوبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

دیاره کند گریبان آرا و بخواند بخواندن جا بایسته چنانکه نوحه و دعا بویل و غیره متفق علیه

وَعَنْ أَبِي بُرْدَةَ قَالَ أُنْغِي عَلَى أَبِي مُوسَى فَأَقْبَلَتْ

درایت است از ابی برده گفت که بیرونش شد ابو موسی اشعری پس پیش آمد

مَرَأَتُهُ أُمُّ عَبْدِ اللَّهِ تَصِيحُ بِرَبِّهِ شُرَاقَاقًا

مذہب کے گمراہی سے کہتے ہیں کہ عبادت اللہ اور حاکمیت اللہ کے لئے جو کچھ کرنا پڑے گا وہ سب کرنا چاہیے۔

لَمْ تَعْلَمِي وَكَانَ يُحَدِّثُهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یا کو انی تو دیو دا ابو موسیٰ کہ خبر میداد کہ آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَنَا بَرِيٌّ مِمَّنْ خَلَقَ وَصَلَقَ وَخَرَقَ

علیہ و سلم فرمود کہ من نیز ارم از کسی کہ بشرد مو سحر او بلند کند او از او یارہ کند گرامان

تَّفَقَّ عَلَيْهِ وَلَفْظُهُ إِسْلِيمٌ وَعَنْ أَبِي مَالِكٍ

تتفق علیہ و نقطہ این مرسلم راست و روایت است از امی مالک

الاشعري قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

شعری رح گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

رُبْعٌ فِي أُمَّتِي مِنْ أُمَّرِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَتْرُكُونَهُنَّ الْفَخْرُ

بہارِ خصلت است در امت من از کارِ جاہلیت کنی گذارند آہنا ما بچے نماز پند

الْأَمْثَابِ وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ وَالِاسْتِيقَاءُ بِالنُّجُومِ

جسبہا و دوم طعن کردن در نسبیهای مردم و سوم طلب پاران کردن بخار باد حارم

النِّيَاحَةُ وَقَالَ النَّاسُ إِذَا الْوُتْبُ قَبْلَ مَوْتِهَا تُقَامُ

صد کردن در ماتم و فرمود آنحضرت که زن نوحه گر چون توبه نکند مش از من بخود استاده که او شود

وَالْقِيَمَةُ عَلَيْهِمَا سِرِّيَالٌ مِّنْ قَطْرَانٍ وَدِرْعٌ مِّنْ جَرَبٍ

روز قیامت و حال آنکه در آن زمان هر بنده است مطهر و غیره

تقریباً

فصل اول در بیان کلیات

مجلس شورای ملی

از این باب

بسم الله الرحمن الرحيم

عبدالله بن محمد

دھماکا دھماکا دھماکا
کریوں کریوں کریوں

میں نے یہ سب کچھ دیکھ لیا تھا

وہی ہے جس نے یہ کتاب لکھی ہے

و فیصلت علیہ السلام

مستوفی

مذاکره و تفاهت

فقط از درخت چوبه

هوا منع و طلا کرد

مجلس شورای اسلامی

۱۰۰

انبار دھواں
میں خواہ

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَدَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَا مَرْأَةُ تَبَكِّي عِنْدَ قَبْرِ فَقَالَ اتَّقِي اللَّهَ وَاصْبِرِي

وَسَلَّمَ بَزْنِيكِهِ كَرِيمٌ يَكُونُ نَزْدَكَ وَتَكُونُ نَزْدَهُ فَتَكُونُ نَزْدَهُ

قَالَتْ إِلَيْكَ عَنِّي فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبِّ بِمُصِيبَتِي وَلَمْ تَعْرِفْهُ

كَفَتْ أَنْ زَنَ بِأَخْفَرَتْ كَيْفَ شَوَّازِ مِنْ زَبْرِكَ لَمْ تُصِيبْ زَوْجَهُ فَتَكُونُ نَزْدَهُ

فَقِيلَ لَهَا إِنَّهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَتْ بَابَ النَّبِيِّ

پس گفته شد آنرا که آنکه این سخن گفت پیغمبر بود صلی الله علیه وسلم پس آمد آن زن به در پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَجِدْ عِنْدَهُ بَوَّابِينَ فَقَالَتْ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پس نیافت آن زن نزد آنحضرت دربانان را پس گفت آن زن

لَمْ أَعْرِفْكَ فَقَالَ إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدَمَةِ الْأُولَى

که من نشناختم ترا پس فرمود آنحضرت جز این نیست که صبر نزد کوفت نخستین است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ در روایت است از ابی سعید خدری گفت

لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّاسَةَ وَالْمُسْتَمْعَةَ

لعنت کرده است پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم زن را که کشته را اذن گوش دارد و نوحه را

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ قَالَ

رواه ابو داود در روایت است از سعد بن ابی وقاص گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَجَبٌ لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم عجب است بر مسلمان را اگر برسد او را

خَيْرٌ حِدَاثَةً وَشُكْرًا وَإِنْ أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ حَمْدُ اللَّهِ وَصَبْرٌ

خیر از نعمت ستایش میکند خدا را و سپاس میگوید و اگر برسد او را سختی داند و ثنا میگوید خدا را و صبر

فَالْمُؤْمِنُ يُجْرِي كُلَّ أَمْرٍ حَتَّى فِي الثَّمَةِ يَرْفَعُهَا إِلَى

پس مسلمان مزد داده می شود در همه کار و تا آنکه در لقمه که بر می دارد آنرا

فِي أَمْرَانِهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَنَسٍ

در دین زن خود رواه بیهقی در شعب ایمان و روایت است از انس رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم که نیست هیچ مؤمن مگر آنکه

وَلَهُ بَابَانِ بَابٌ يَصْعَدُ مِنْهُ عَمَلُهُ وَبَابٌ يَنْزِلُ مِنْهُ

اورا دو در است در یکی که بالا میرود ازان عمل او و در بیت که فرو می آید ازان در

رِزْقُهُ فَإِذَا مَاتَ بَكِيَ عَلَيْهِ فَذَلِكَ قَوْلُهُ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمْ

رزق او پس چون بمیرد مسلمان بگریزند آن هر دو در چو پس آن مراد است بقول حق تعالی که پس هر

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

آسمان و زمین رواه ترمذی و روایت است از عبد الله بن

مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ عَزَى

مسعود گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم که عزیزت کند و تسلی دید

مُعَابَاً فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

صیبت زده را پس مراد از آنند اجر و رواه الترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي بُرْدَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابی برد گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَنْ عَزَى ثُكُلِي كَيْسِي بُرْدًا إِلَى الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و سلم کسی که عزیزت کند و صبر فرماید ثکلی را بر کسب خود تا بهشت رواه ترمذی

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ لَمَّا جَاءَ نَعْيُ جَعْفَرِ

در روایت است از عبد الله بن جعفر رضی الله عنه گفت هرگاه که آمد خبر موت جعفر

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اصْنَعُوا إِلَّا لَ جَعْفَرُ طَعَامًا فَقَدْ
 فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که بازید برای آل اولاد جعفر طعمه را پس جعفر
 أَنَا هُمْ مَا يَشْغَلُهُمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَه
 آمده است ایشان را چیزی که باز میدار ایشان را از طعام رواه ترمذی و ابوداود و ابن ماجه
 وَعَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 در روایت است از مغیره بن شعبه گفت شنیدم من آنحضرت صلی
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ يَنْجِ عَيْنَهُ فَإِنَّهُ يُعَذَّبُ بِمَا نَسِيَ
 الله علیه وسلم را که میگفت کیه نوحه کرده شود و بر او پس بدستیک او عذاب کرد شود بخیر که نوحه کرده
 عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ
 چون روز قیامت متفق علیه است و روایت است از ابی موسی روایت گفت
 سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ مَيِّتٍ
 شنیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میگفت نیست هیچ مرده که
 مَمُوتٌ فَيَقُومُ بِأَكْبَرِهِمْ يَقُولُ وَاجْبِلَاةٌ وَأَسِيدَاةٌ وَنَحْوُ
 میمیرد پس می ایستد گریه کند و قوم پس میگوید آن گریه کند و آن کو و آن مهر و مانند آن
 ذَاكَ إِلَّا وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ مَلَائِكِينَ يُلْهِنَانِهِ وَيَقُولُ لَآن
 آنرا از او دیگر مگر آنکه می پارسد و فدای باوی و فرشته را که منیرند آن میست را و میگوشد او را
 أَهَكَذَا كُنْتَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ
 بطریق استهتر ایامیچین بود و رواه ترمذی و روایت است از ابن عباس
 قَالَ مَا تَبَّ زَيْنَبُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 گفت مرد نیست زینت بنت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم
 فَتَكُنِ النَّسَاءُ فَجَعَلَ عَمْرٌهُ يَضْرِبُهُنَّ بِسَوْطِهِ فَأَخْرَهُ
 پس گریستند زنان پس در ایستاد و عمر را که منیرد ایشان را ابتزاز یا از خود پس دور کرد و عمر را

در این حدیث از آنکه زینب را
 علی او گفتند و فرمود و عمر
 روایت از ابن عباس و زینب علیها
 بسیار است از آنکه زینب
 برای ملائکه است از فرشتگان
 ملائکه را در قبر عذاب باشد
 عذاب و عقاب آن گریه و ناله
 و عذاب آن خود بود
 ۲۸۳
 بعضی گفته اند این است که بگوید
 و میست و میست که در عذاب
 و آنکه در عذاب است و میست
 چنانکه در رسم مایه است
 از دنیا و مایه است
 و میست و میست که در عذاب
 و آنکه در عذاب است و میست
 چنانکه در رسم مایه است
 از دنیا و مایه است

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدُومُ وَقَالَ مَهْلًا يَا عُمَرُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدست مبارک خود فرمود کہ آہستہ آہستہ

تَقُولُ إِيَّاكَ وَتَعْبِقُ الشَّيْطَانَ ثُمَّ قَالَ إِنَّهُمَا كَانَ

پست فرمود آنحضرت آن زمان را کہ دور داری خود را از آواز شیطان پست گفت آنحضرت بزرگوارشان را

مِنَ الْعَيْنِ وَمِنَ الْقَلْبِ فَمِنْ أَعْيُنِهِمْ وَجَلَّ وَمِنَ الرَّحْمَةِ وَمَا كَانَ

باشد از چشم و از دل پس آن از خداست عزوجل و از مهربانیت و چیزی که باشد

مِنَ الْبَدَنِ وَمِنَ اللِّسَانِ فَمِنَ الشَّيْطَانِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

از دست داور زبان پس آن از شیطان است رواه احمد

وَعَنْ الْبُخَارِيِّ تَعْلِيْقًا قَالَ لَمَّا مَاتَ الْحَسَنُ بْنُ الْحَسَنِ

و بخاری در صحیح خود بطریق تعلیق آورده است کہ چون مرد حسن بن امام حسن

ابْنُ عَلِيٍّ فِي خُرَيْبٍ خَرِبَتْ أَمْرًا تَهُ الْقُبَّةُ عَلَى قَبْرِهُ سَنَةً ثُمَّ

بن علی در خرب خرب شد امر او را بر قبر او سال پس

رَفَعَتْ فَجِئَتْ صَائِحًا يَقُولُ أَلَا هَلْ وَجَدُوا مَا فَقَدُوا

بر بلند کرد پس شیدا او از کند و اگر کہ میگوید آگاه باشید کہ آیا یافتند چیزی را کہ گم کرده بودند

فَأَجَابَهُ أَخْرِبِلُ بَيْسُوفًا فَقَلَبُوا وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ

پس او از داد دیگر بلکہ نوسید شد پس برگشتند و روایت است از عمران بن

حَصِينٍ وَأَبِي بَرْزَةَ قَالََا خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

حصین و ابی برزہ گفتند کہ چون آمدیم بابا پتیا مبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةٍ فَرَأَى قَوْمًا قَدْ طَرَحُوا أَزْدِيَّتَهُمْ

اللہ علیہ وسلم در متابعت جنازه پس دید آنحضرت کردی کہ جمعی اند از اعدای خود را

يَمْشُونَ فِي قُبُورٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مبارکند در قبرها پس فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

أَيْفَعِلُ الْجَاهِلِيَّةُ تَأْخُذُونَ أَوْ يَصْنَعُ الْجَاهِلِيَّةُ تَشَبَّهُونَ

آیا کردار اهل جاهلیت عمل میکنند یا بکار همیشه جاهلیت باشد میشود

لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَدْعُو عَلَيْكُمْ دَعْوَةَ تَرْجِعُونَ فِي صُورِكُمْ

بحققت قصد کردم که دعای بد کنم بر شما چنین دعا که برگردید شما در غیر صورت شما

قَالَ فَآخِذُوا أَرْذِيْتَهُمْ وَلَقَدْ يَعُودُ وَإِلَازِكْ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

گفت راوی که پس گرفتند و او را باز برگردانند بآن عمل رواه ابن ماجه

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ نَحَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ

در روایت است از ابن عمر که نهی کرد پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم از آنکه

تَتَّبِعَ جَنَازَةَ مَهْمَارَائَةٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

پیر مردی کرده شود جنازه را که با او نوحه گری باشد رواه احمد و ابن ماجه و روایت است از

أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُولُ

ابی امام را از آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت آنحضرت میگوید

اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ابْنُ آدَمَ إِنْ صَبَرْتَ وَاحْتَسَبْتَ عِنْدَ

خدا ای تقاضای خداوند آدم اگر صبر کنی و امید تو باشد و اوستی شود

الْصَّدْمَةِ الْأُولَى لَمْ أَرْضَ لَكَ تَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

اول گفت مصیبت راضی نیستم ترا از ردی تو اب غیر بهشت را یعنی بهشت در ارم تو بهشت رواه ابن ماجه

وَعَنْ الْحُسَيْنِ ابْنِ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از حسین بن علی را از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ مَا مِنْ مُسْلِمٍ وَلَا مُسْلِمَةٍ يُصَابُ بِمُصِيبَةٍ فَيَذْكُرُهَا

فرمود نیست هیچ مرد مسلم و زن مسلمانی که رسیده میشود بمصیبت پس یاد میکند آن مصیبت را

وَأَنْ طَالَ عَمْدُهَا قَبَضَتْ لِيْكَ اسْتِرْجَاعًا لِأَجْدَدِ اللَّهِ

اگر چه در از بود زمان آن پس نوید میدهد مرا آن استرجاع را از جدد الله

ببخش از الله دان
البته را چون

تَبَارَكَ وَتَعَالَى عِنْدَ ذَلِكَ فَأَعْطَاهُ مِثْلَ أَجْرِهَا يَوْمَ أُصِيبَ

نبارک و تلقا تو ہزار تو ان پس میدہ خداے اورا مانند اچر کے در روزے کہ رسید ۱۵ است

بِهَارَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ يَهْيَى فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

بأن مصيبة رده احمد و بیهوشی در شعب ایمان در روایت است از

إِنِّي مُرْتَقٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابنی هريره رضى گفت فرمود آنحضرت صلى الله عليه وسلم

إِذَا انْقَطَعَ شَيْءٌ أَحَدِكُمْ فَلْيَسْتَرْجِعْ فَإِنَّهُ مِنَ الصَّاعِمِينَ

کہ چون بگسلہ دو اں نعل یکے از شما پس یابید کہ استرخای کندی را کہ گفتن دہال نیز ازہیستہ

وَعَنْ أَمْرِ الدَّرْدَاءِ قَالَتْ سَمِعْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ يَقُولُ سَمِعْتُ

در روایت است زام الدرد او که گفت شنیدم ابو الدرداء را که می گفت شنیدم

آبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ

آنحضرت را صلے اللہ علیہ وسلم کہ میگفت در سبب خدا شاکر

وَتَعَالَى قَالِ يَا عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ إِنِّي بُعِثْتُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ أَمَّةً إِذَا أَصَابَا

و تقاضا فرمود بفرستادن اے عیسیٰ دوست من برانگیزند ام یس از تو گردی را که چون برسد ایشان

مَا يُجِبُونَ حَمْدُ وَاللَّهِ وَإِنْ أَصَابَكُمْ مَا يَكْرَهُونَ احْتَسِبُوا

چیز که دوست میدارد آنرا از نعمت شکر میگوید خدا را و اگر برسد انرا بچیز که ناخوش دارند آنرا از محنت امید

وَصَبَرُوا ۖ وَلَاحِلُهُمْ ۖ وَلَاعْقَلُ فَقَالَ يَا رُبَّ سَعَفٍ

وہمہ میکنہ وصال آنکھیں بے ایشیہ اس کے ہمارے کہ نہ عقل، نہ ہر سیر گفت عینہ ۱۶ برس، ۱۹ دیکھا ہر جگہ

يَكُونُ هَذَا لَهُمْ وَلِأَهْلِهِمْ وَلَا عَقْلَ فَقَالَ أُعْطِيَهُمْ مِنْ

باشد این مسو و احیاء را در آن نذر جلد و عقاب به گفت بر در و کار که صد هم مسو از ایشان را

حَلَمِي وَعَلَمِي زَوَاهِمَا التَّمَقُّمُ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَفَرْعِ

تلمیخ خود و علم خود در وایت که در ۱۳۰۲ و ۱۳۰۳ در شعب اسلام و در وایت است از

س
 یعنی انا الله وانا اليه
 راجعون کجود چو کجود لفظ
 انا الله آخر از با نقیبه و
 ثابت میشود و از لفظ
 وانا اليه راجعون اخوان
 بلبث و نشور و مسعدین
 جبر فرمود که کلمه استماع را
 از جمیع ائم مرعومین آیت
 عطا فرموده اند و بس
 مگردد بایستی که بقیه
 بوقت فقد آن یوسف
 بجای با اسفا الله گفته
 شد و تنگ است که گفته
 شد که معنی لا علم الا
 عند الله شد و در وقت
 آنست که چو از جنت صدمه
 عقل ایشان از جنت صدمه
 صدمت با وجود آن صبر
 میکنند

آبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اذا هربوا فمروا ببيمار خدا صلی علیہ وسلم

لَا يَمُوتُ لِمِلَّةٍ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْوَلَدِ فَيُلْجُ النَّارَ لَا تَحِلَّةَ الْقَسَمِ

مئی میرہ سلمہ نے راستہ کس از فرزندان پس در آید انفس و رخ را مگر بر حلال گردانید و کشادہ سکونت بجای

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مطلق علیہ و روایت است از کہ گفت ابو ہریرہ کہ فرمود بیما بر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ لِنِسْوَةٍ مِّنَ الْأَنْصَارِ لَا يَمُوتُ لِأَحَدٍ ثَلَاثَةٌ

و سلم مر جاعت زنان را از قبیلہ انصار کہ نمی میرد مریکے را از شما

مِنَ الْوَلَدِ فَتَحْتَسِبُهُ إِذَا خَلَّتِ الْجَنَّةُ فَقَالَتْ امْرَأَةٌ مِّمَّنَّ

فرزند پس مبر کنند و طلب لواب و مکر آنکہ در آید بہشت را پس گفت زن نے از میان ایشان

أَوْثَنَانِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَوْثَنَانِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَفِي رَوَايَةٍ

یاد و در زدم ہم میر کہ آ بیما بر خدا فرمود و آنحضرت یاد و ہمیر نہ حکم او ہم آ رواہ مسلم و در روایتی

لِمَا ثَلَاثَةٌ وَلَوْ بَلَغُوا الْجَنَّةَ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مر بخاری و سلم را چہین کہ مدہ نمی میرند مگر کہ نزدیک از انہ و گناہ را یعنی بالغ نہ ہند ہم آ رواہ گفت فرمود و آنکہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُ مَا لِعَبْدِي الْمَوْتُ مِنْ عِنْدِي

صلی علیہ وسلم در حدیث قدسی کہ میگوید خدا ایتھائی نیست مرندہ مسلمان را خدا من

جَزَاءً إِذَا قَبِضْتُ صَفِيَّةً مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا تَرَاهُ حَتَّى يَخْرُجَ

پاداشی چون قبض کنم و میرالم دوست خالص اورا از اہل دنیا چنانچہ فرزند ستر میر کند و ظہیر بر تو آید

الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

بہشت را رواہ البخاری و روایت است از ابن عباس کہ گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ كَقَرَّطَانٍ مِنْ أُمَّتِي

بیما بر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کہے پاخدا اورا در شرط از امت من

۱۷

کہ در قرآن مجید

در مورد دینہ علی بن ابی طالب

یاد کردہ است کہ و این

میتواند کہ و این

بیشتر کہ از شائبہ

بیشتر کہ در آید و در رخ را

مگر کہ در آید و در رخ را

اگر کہ در آید و در رخ را

باقی بھندہ و عرب کہ

کہ در ہم این کار را بجا

خدا قسم یعنی جان فدہ

کہ در ہم کہ چہ از عبدہ

و گندہ با ہم کہ کہ فریاد

از دہ کہ در آید و در رخ

نہ آید مگر جان فدا

کہ گویند راست گرد

أَدْخَلَهُ اللَّهُ بِهَا الْجَنَّةَ فَقَالَتْ عَائِشَةُ مَنْ كَانَ لَهُ

درمی آورد او را خدا اینست که سبیلان و فرط در بهشت پس گفت عایشه صد بقیه پس یکم باشد مراد را

فَرَطٌ مِنْ أُمَّتِكَ قَالَ وَمَنْ كَانَ لَهُ فَرَطٌ يَا مَوْفِقَةُ فَقَالَتْ

یک فرط از امت تو پس در فرط است فرمود که باشد مراد از یک فرط ای توفیق دهنده بر تعلیم شرایع نیست

فَمَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ فَرَطٌ مِنْ أُمَّتِكَ قَالَ فَإِنَّا فَرَطُ أُمَّتِي لَنْ يُصَابِرُوا

پس گفت عایشه پس یکم نباشد مراد از آنست تو حال چه باشد فرموده آنحضرت پس بن فرط است من ام

مِثْلِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي مُوسَى لَا شَمِيرِي

بمانند مصیبه من رواه ترمذی و روایت است از ابی موسی اشعری ر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَاتَ وَلَدٌ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم چون می میرد فرزند

الْعَبْدُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِلْمَلَائِكَةِ قَبَضْتُمْ وَلَدَ عَبْدِي

بنده میگویی خدا تعالی بفرشتگان خود که قبض کردید شما فرزند بنده مرا

فَيَقُولُونَ نَعَمْ فَيَقُولُ قَبَضْتُمْ ثَمَرَةَ فَوَادٍ فَيَقُولُونَ نَعَمْ

پس میگویند بفرشتگان که قبض کردیم پس میگوید باری تعالی قبض کردید میوه دل در این میوه بفرشتگان میگویند

فَيَقُولُ مَاذَا قَالَ عَبْدِي فَيَقُولُونَ حَدِّكَ وَاسْتَزِجْ

پس میگوید حق تعالی چه چیز گفت بنده من پس میگویند بفرشتگان حد گفت ترا و الله اما لیراجعون گفته

فَيَقُولُ اللَّهُ ابْنُ الْعَبْدِي بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَسَمُوهُ بَيْتَ

پس میگوید حق تعالی بر آید بر بنده من خانه در بهشت و میگوید حق تعالی نام نهید آنرا خانه

الْحَمْدُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

حمد رواه احمد و الترمذی و روایت است از ابی هریره

أَنَّ رَجُلًا قَالَ لَهُ مَا سَأَلْتَنِي فَوَجَدْتُ عَلَيْهِ هَلْ سَمِعْتُ

که مردی گفت مراد از آنست که پرسیدم که مراد بود پس اندو گفتم شد که پرسیدم که آیا شنیدم

که چون درین جهان
ببرد مصیبت و سخت
حکیم شد در آفتابان
بنغمه شربت و عوایان
آن خلکو دو و چون
بزدن فرزند خانه و جیت
دی در سر و در میان شد
خانه بخت و ازین بر آید
دست در بهشت ناکند
انچه ظهور صفت حال
و جلالت باری تعالی است
که نیز باند و می میراند
و دیگرانند و میخندند
تا شود در دنیا که
همچو بکند آتش از جبهه
پس که در سر که باز
مطمئن می تواند که باز
سختی بود

دره بسیار و در آن شوق نازم می کشد

دری از این است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَدَّمَ ثَلَاثَةً مِنْ
 گفت پنجا مبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کی پیش میفرستد کس را از

الْوَلَدِ لَمْ يَبْلُغُوا الْجَنَّةَ كَانُوا لَهُ حِصْنًا حَصِينًا مِنَ النَّارِ
 اولاد که نرسیدند حدیث خود را با شنیدن ولد برای او پنجاه استوار از آتش دوزخ

فَقَالَ أَبُو ذَرٍّ قَدَّمْتُ اثْنَيْنِ قَالَ وَاثْنَيْنِ قَالَ أَبِي ابْنُ
 پس گفت ابو ذر که پیش فرستادم دو کس گفت آنحضرت دو کس هم بپا بپا بپا گفت ابی ابن

كَعْبٍ أَبُو الْمُنْذِرِ سَيِّدُ الْقُرَآنِ قَدَّمْتُ وَاحِدًا قَالَ وَوَاحِدًا
 کعب که کنیت او ابو منذر است و در شان وحی القدر واقع شده است پیش فرستادم یکی گفت آنحضرت یکی

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ قُرَّةِ الْمُرَوِّزِيِّ
 رواه الترمذی و ابن ماجه و روایت است از قرة مروزی

أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَأْتِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ
 یکدیگر بود که می آمد نزد پنجا مبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم و حال کعبا و مع

ابْنُ لَهُ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتُحِبُّهُ
 پس مراد را پس گفت امیر پنجا مبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم آیا دوست میداری این پسر را

فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَحَبُّكَ اللَّهُ كَمَا أُحِبُّ فَقَدَّاهُ النَّبِيُّ
 پس گفت آنروای پنجا مبر خدا دوست دارد و ترا خداستیم چنانکه دوست دارم او را پس کم کردند دید آن پسر را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا فَعَلَ ابْنُ فُلَانٍ فَقَالَ لَوْ
 صلی اللہ علیہ وسلم پس گفت آنحضرت که چه شد فرزند فلان پس گفتند

يَا رَسُولَ اللَّهِ مَاتَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 ای پنجا مبر خدا مراد آن پسر پنجا مبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

أَمَا تُحِبُّ أَنْ لَا تَأْتِيَ أَبَا بَا مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ إِلَّا وَجَدَتْهُ
 که آیا دوست نمیداری که نیاید تو را از درهای بهشت مگر آنکه یابی تو او را که

انتظار می برد ترا پس گفت مری که اے پیغامبر خدا مرا در است این بخود

یا بهیه است گفت آنحضرت بلکه بهیه شما رواه احمد و روایت است از

علی رضا گفت فرمود پیر خدایا صلے اللہ علیہ وسلم

پسندید که اگر بر سر آمدن تحت ممکنه سرور و کا خود را قضا کردار و دو کار بند و در

فَقَالَ أَتَمَّا السَّقَطُ الْمُرَاغِمُ رَبِّهِ أَدْخُلْ بَوَّابَكَ

الْبَقِيَّةُ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ

وہ بہت پس منیگا دین سقا اور پھر خود بس خود آئے کہ درمی ہوا دیکھ خود

الجنة رواية ابن ماجه

11/11/19

2000

وَأَمَّا أَنْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

روایت است از امامی زهری که رضا گفت ابوهریره زیارت کواخف است علی السلام

يَنْتَظِرُكَ فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ كُفَّاهُ
 انتظاري برود ترا پس گفت مردی که ای پیغامبر خدا مرا در این موه قاف
 أَمْ لِكُنَّا قَالَ بَلْ لِكُلِّكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ
 یا بهمه است گفت آنحضرت بلکه بهر شما رواه احمد و روایت آاز
 عَلِيٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 علی رضا گفت فرمود پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم
 أَنَّ السَّقَطَ لِدِ اغْوَرَبَةٍ إِذَا ادْخَلَ أَبُو يَاسِرٍ النَّارَ
 سبتیکه بخاکه برآیند حجت میکند پروردگار خود را قتیکه در آید و دگارش در آید و در
 فَيَقَالُ أَيُّهَا السَّقَطُ الْمُرَاغِمُ رَبِّهِ ادْخُلْ أَبْوَابَكَ
 پس گفته می شود ای سقط مرا غم کنسند پروردگار خود را در آید و در آید و در
 الْجَنَّةَ فَيَجْرِي هَا بَسْرِي هَا حَتَّى يَدْخُلَهَا
 و بیست پس می کشد این سقط و بعد پروردگار بسوزد و آنکه در می آید و در آید و در
 الْجَنَّةَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ
 در بیست رواه ابن ماجه
 بَابُ يَارَ الْقُبُورِ
 باب در بیان زیارت قبور
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ نَرَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 روایت است از ابی هریره رضا گفت ابی هریره زیارت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَبْرَ أُمِّهِ قَبْلِي وَأَبِي مَنْ حَوْلَهُ فَقَالَ اسْتَأْذَنْتُ رَسِيْلَهُ

قبر ام خود پس گریه کرد و گویا نید کسی را که گرد آنحضرت بود پس فرمود که طلب اذن کردم پروردگار خود

فِي أَنْ أَسْتَغْفِرَ لَهَا فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي فَاسْتَأْذَنْتُهُ فِي

در آنکه طلب آمرزیدن کنم برای او پس اذن داد و شد مرا پس اذن طلب کردم پروردگار خود را در

أَنْ أَزُورَ قَبْرَ هَافَاذَنْ لِي فَزُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا

آنکه زیارت کنم قبر او و خود را پس اذن داد و شد مرا پس زیارت کنید قبر را زیرا که قبر را

تَذَكُّرُ الْمَوْتِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ بَرِيْدَةَ رَضِيَ قَالَ

یاد سیدند موت را رواه مسلم و روایت است از بریده رضی گفت

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُهُمْ إِذَا خَرَجُوا

بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که تعلیم میکرد صحابه را چون بیرون می آمدند

إِلَى الْمَقَابِرِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

به سوی مقبره این کلمات را که سلام بر شما ای اهل سرزمین از گروندگان

وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِنشَاءُ اللَّهِ بِكُمْ لِلْآخِرُونَ نَسْأَلُ

و گروندگان و ما اگر خواست خدا است برای شما از گروندگان و پیوستگانیم و پیوستگانیم بی طلبیم از

اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

خدا برای ما و برای شما عافیت و سلامت از عذاب رواه مسلم و روایت است از

مُحَمَّدُ بْنُ النُّعْمَانِ يَرْفَعُ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

محمد بن نعمان در حالیکه می رساند حدیث را به پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِيهِ أَوْ أَحَدِهِمَا فِي كُلِّ جُمُعَةٍ

و مسلم گفت آنحضرت کسی که زیارت کند پدر خود و پدر خود را یا یکی ازین دو را در هر جمعه

غُفِرَ لَهُ وَكُتِبَ بَرٌّ أَمْ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ مُرْسَلًا

آمرزیده شود و بر او نوشته شود پرهیزگار و نوشته شود در حدیث عاقی و در بیان ایمان از روایتی

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن مسعود رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَادَةِ الْقُبُورِ فَرُؤُهَا فَانْتَهَا

فرمود که بودم که نمی خواهم زیاده زیارت قبور پس گفتون زیارت کنید آنها را زیرا که بفرما

تَزَهِّدُوا فِي الدُّنْيَا وَتُذَكِّرُوا الْآخِرَةَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

بجخت میگرداند در دنیا و یاد میدهد آخرت را رواه ابن ماجه

كِتَابُ الزَّكَاةِ

الزكاة

وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي

وآه که ذخیره می کنند زر و نقره را و خرج نمی کنند آن را در

سَبِيلِ اللَّهِ قَبَسَتْهُمُ ذَابِ الْيَمِّ يَوْمَ يُجْزَىٰ عَلَيْهَا

راه خدا پس بشارت ده ایشان از عذاب در دناک روزیکه گرم شود بر آن

فِي نَارٍ جَهَنَّمَ فَيُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَأُخْرَاهُمْ

در آتش دوزخ پس داغ کرده شود بران پیشانی ایشان و پهلوی ایشان را و پشت ایشان

هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كَنْتُمْ تَكْنِزُونَ هـ

اینست آنچه ذخیره کرده اید برای خود پس بچشید آنچه ذخیره می کردید

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ

و بر پا دارید نماز را و بدید زکوة را و آنچه پیش میفرستید برای خود

مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ هـ

از نیکی کاری خوابید یافت آنرا نزد خدا سهر آمیزه خدا آنچه می کنید بینا است

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی هریره گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

در نهی کردن از زیاده زیارت قبور
که ما از آنجا که زیاده زیارت قبور
مکنزین یعنی جمع کنندگان
آن گنجینه است
بیشتر و بعد
تجلیت هم بقیلک است
و ذخیره که در مال دنیا
باشد اعمال صالح است
در آن مال نام الذی یکنز
که اگر در مال دنیا
تذخیر نماید
۲۹۳
و فی الحقیقت بقیلک
یعنی مال را در آن
غایت عبودت و بندگی
بسیار است
که را باندگی خود را بعبودت
مردان در راه او
سجده می کنند
۱۱
۱۲

مَا مِنْ صَاحِبٍ هَبٍ لَا فِضَّةَ لَا يُؤَدِّي مِنْهَا حَقَّهَا إِلَّا إِذَا

نیت بیج خد اوند زر و سیم کردنی دهبانان حق آن را اگر آنکه چون

كَانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ صُفِّتْ لَهُ صَفَائِحُ مِنْ نَارٍ مِنْهَا عَلَيْهَا فِي

باشد روز قیامت کوفته و ساخته شود بهاگوس صفای از آتش پس گرم کرده می شود بر آن صفای در

نَارِجَهَّمْ فَيَكُونُ بِهَا جَنْبُهُ وَجِبِينُهُ وَظَهْرُهُ كُلَّمَا رَدَّتْ

آتش دو رخ پس داغ کرده میشود بر آن صفای پہلوی آنس و پیشانی او پشت او برگاه که بر او رده شود بر آن

أُعِيدَتْ لَهُ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى

بازگردانیده شوند بر اے آنکس در روزی که باشد اندازه و سے پنجاه هزار سال تا آنکه

يُقْضَى بَيْنَ الْعِبَادِ فَيُرَى سَيِّئُهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّمَا إِلَى

حکم کرده شود میان بندگان پس دیده شود راه و گایا بسے بهشت و یا بسے

النَّارِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالُوا بَلَى قَالَ وَلَا صَاحِبَ إِلِيلِ

دو رخ گفتند صحابه یا رسول الله پس حکم شتر چیت گفت آنحضرت و نیت بیج خاوند شتران که

وَلَا يُؤَدِّي مِنْهَا حَقَّهَا وَمِنْ حَقِّهَا حَلَبُهَا يَوْمَ وَشَدَّهَا

اودا نمی کند از آن حق آنرا و از جلد حنوق شتران و شیرین شتران است روز. روز و شتران

إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ يُطَّحُّ لَهَا بِقَاعٌ تَرَقَّى أَوْ قَوْمًا كَانَتْ

مگر آنکه چون باشد روز قیامت بر رگو اندازه شود گشتان بجز این سترخ چهار در حالیکه بود

لَا يَنْقُضُ مِنْهَا فِصِيلًا وَاحِدًا أَتَطَاءُ لَا بِأَخْفَافِهَا وَتَعْصُفُ

شترین فریز و تمام در حالیکه نمیکند از آن شتران کینچه و تیرا یا یا ل کنایه کنایه بسیار خود و دیگران شتران

يَأْتُوا بِهَا كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ أُولَاهَا رَدَّتْ عَلَيْهِ أَخْرُهَا فِي يَوْمٍ

برین آخورد برگاه که بگذرد بر رگو طائف نخستین بازگردانیده شود بر رگو طائف دومین آنها در روزی

كَانَ مِقْدَارُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ الْعِبَادِ

که باشد اندازه آن پنجاه هزار سال تا آنکه حکم کرده شود میان بندگان

قَبْرِ سَبِيلِكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّمَا إِلَى النَّارِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

پس می بیند آنکه راه خود یا بوی بهشت و یا بوی دوزخ گفتند صحابه اسیر پیغامبر خدا

فَالْبَقْرُ وَالْغَنَمُ قَالَ وَلَا صَاحِبَ بَقَرٍ وَلَا غَنَمٍ وَلَا يُؤَدِّي

پس حیلت حکم بقرون و غنم و نه خداوند بقرون و نه خداوند غنم که ادا نمی کنند

مِنْهَا حَقُّهَا إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ يُطْحَمُ لَهَا بِقَاعٌ قَرَقِرَ

از آن حق آن مگر آنکه چون باشد روز قیامت برکت انداخته شود صاحب آن بقر و گراز

وَلَا يَفْقَدُ مِنْهَا شَيْئًا لَيْسَ فِيهَا عَقَصَاءٌ وَلَا جَلَبَاءٌ

در حالیکه نمی کند صاحب آن از آن گاو و گوسفند چیزی را در حالیکه نیست در آن گاو و گوسفندان هیچگاه

وَلَا عَضْبَاءٌ تَنْطَحُ بِقُرُونِهَا وَقَطَاءٌ لَا يَأْثُرُ لَهَا كَلِمًا

و نه شکسته شاخ میزند آنکه گاو و گوسفند را بشوید و نه پایشان میزند این گاو و گوسفندان آنکه باطل است از آنها کلامی

مَرَّ عَلَيْهِ أُولُوهَا رُفَّةً عَلَيْهِ خُرْنَهَا فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ

بگذرد بر او طافه محبتین باز گردانیده شود بر او طافه پسین آنها در روزی که باشد اندازه آن

خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ الْعِبَادِ قَبْرِ سَبِيلِكُمْ

پنجاه هزار سال تا آنکه حکم کرده شود میان بندگان پس بهیند راه خود

إِنَّمَا إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّمَا إِلَى النَّارِ الْحَدِيثُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

یا بوی بهشت یا بوی دوزخ تا آخر حدیث رواه مسلم

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از او گفت فرمود پیغامبر خدا صلی الله علیه و سلم

مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَا لَا فَنَمَ يُؤَدِّي تَرَكَوَتَهُ مُثْلَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

کسیکه بدهد او را خدا چیزی را که بیهوشی است بدهد او را آنکه ترک کرده است آنرا مصور گردانیده شود بر او مال و گراز و بقر

شِبَعًا أَقْرَعَ لَهُ ذَبِيبَتَانِ يُطَوِّقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ يَأْخُذُ

بهر دو شجاع اقرع را که دو پشه است بالا و پایین گردانیده شود آنرا مار و مارمولک در گردن

شجاع از چشم بهیند
و کسان را با مطلق از دوزخ
یا داده اقرع مگر کس که
نار و دوا این فتنه کجاست
و درازی عمر است
میتواند از دل
مال تو را دست دروغی و بخت
و است ۱۲ ۱۱ ۱۰

و روایت است از او گفت فرمود پیغامبر خدا صلی الله علیه و سلم

وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمِرْتُ أَنْ

و حال آنکه تحقیق فرمود پیغمبر خدا صلی علیہ وسلم امر کرده شده ام که

أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ

قال کنم مرد مرا آنکه بگوید لا اله الا الله پس کسیکه بگوید لا اله

إِلَّا اللَّهُ عَصِمَ مِنِّي مَالَهُ وَنَفْسَهُ إِلَّا بِحَقِّهِ وَحِبَابُهُ عَلَى

الا الله نگه دارد از من مال خود را و نفس خود را مگر بجز حق و حباب او بر

اللَّهُ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ وَاللَّهِ لَا أَقَاتِلُكَ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلَاةِ

خداست پس گفت ابو بکر بخدا سوگند هرگز نمیکنم کسی را که فرق کند میان نماز

وَالزَّكَاةِ فَإِنَّ الزَّكَاةَ حَقُّ الْمَالِ وَاللَّهُ لَوْ مَنَعُونِي عَنَّا قًا

و میان زکوة زیرا که زکوة حق و واجب در مال است بخدا سوگند اگر منع کند مرا از غله

كَانُوا يُؤَدُّونَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

که بودند که ادا میکردند آنرا بسوی پیغمبر خدا صلی علیہ وسلم

لَقَاتَلْتُهُمْ عَلَى مَنْحِمَا قَالَ عُمَرُ فَوَاللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا سَرَايَتُ

برآئینه مقاتله می کنم ایشان را بر منع عناق گفت عمر پس سوگند بخدا بنزد حال او ابو بکر مگر آنکه

أَنَّ اللَّهَ شَرَحَ صَدْرِي بِكَ لِلْقِتَالِ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ

به تحقیق که خدا شراش سینۀ ابی بکر برائے قتال پس شناختم که همین است حق که قتال کرد ابو بکر

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

متفق علیہ هم از وی است گفت فرمود پیغمبر خدا صلی علیہ وسلم

وَسَلَّمَ يَكُونُ كَنْزُ أَحَدِكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَجَاعًا أَوْ قَرَعَ يَفِرُّ

و سلم میباشد گنج یکی از شما روز قیامت یا از بزرگ که موسی سر نثاره سے گریزد

مِنْهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُطْلَبُ حَتَّى يُلْقِيَهُ أَتَابِعُكَ رَايَا أَحَدٍ

از آن را صاحب آن گنج و حال آنکه آن را میجوید ابدان آنکه لقمه سگوار اند از ایشان خود را

چنانکه ما تحت کرم حضرت
از راه و اند آن دست
در دهن آن اندازند و نیز
اثر اعلا وضع در دست
در آنکشان ظاهر میگردد

وَصَلَحَ اسْتِ ۱۲
عَلَى تَوْجُوهَانِ دَرِ عِلْمِ الْفِرَقِ
أَنْ دَوَّامِ قَوْلِ نَفْعِ الْفِرَقِ
أَقَالِ يَكْرَامِ الْفِرَقِ
أَلِ الْفِرَقِ الْفِرَقِ
وَسِ اِزْدَانِ مَالِ الْفِرَقِ
بِحِجَّتِ مِرْدُونِ مِلَادُونَ

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از عایشه رضی الله عنها گفت عایشه رضی الله عنها

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا خَالَطْتَ الزَّكَاةَ مَالًا قَطُّ إِلَّا أَهْلَكَهُ^٩

دسکم را کہ میگفت نیا سخت ذکوة، سچ مائے را میرگز
مگر آئمہ ملائک کدو ذکوة اورا

رَوَاهُ الشَّافِعِيُّ وَالْخَارِجِيُّ فِي تَارِيخِهِ وَالْحُمَيْدِيُّ وَنَرَادَ قَالَ

رواه الشافعی و رواه البخاری در تاسیخ خود و حمیدی زیاد و هر دو غیر مراد یعنی اهل سنت و جماعت

يَكُونُ قَدْ وَجَبَ عَلَيْكَ صَدَقَةٌ فَلَا تُخْرِجْهَا فِي مِلْكِ الْحَرَامِ

می باشد اینک تحقیق واجب است بر تو زکوة پس بیرون بخی از می تو زکوة را پس پاک می گردانند حرام

الْحَلَالِ الْحَدِيثُ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ كُنْتُ الْبِرَّ أَوْضَحًا

حلال را تا آخر حدیث و روایت است اذام سلبه رنم گفتام سلبه بودم که پوشیدم اذخاج

مِنْ ذَهَبٍ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكْثَرُ هُوَ فَقَالَ مَا بَلَغَ

کہ نوعی از یورطلا است پس گفتیم اسے دخول خدا ایامیج است این پس فرمود چنانچہ برسد مقدار دیرا

أَنْ يُؤَدَّيْ زَكَاةَهُ فَزَكَاةً فَكَفَى فُلَيْسَ بِكُنُوزٍ وَأَهُ مَالِكَ وَأَبُودَ أَوْدَ

که ادا کرده میشود زکوة آن پس داده شود زکوة آن پس بیت کفر که بر آن دعوت رده مالک و ابد و کوفه

بَابُ مَنْ لَا تَحِلُّ لَهُ الْمَسْئَلَةُ وَمَنْ تَحِلُّ لَهُ

باب ڈربیان کسیکے حلال نیت اور اسوال کردن و گدائی کردن و کسیکے حلال است اورا

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی‌سهره ر.ق گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَنْ سَأَلَ النَّاسَ مَوَالِهِمْ تَكَثُّرًا فَإِنَّمَا يَسْأَلُ

و سلم کیکہ سال گنڈاز مردم مالہا ایستیان بقصد زیارت شدن ماں نہ بگرامی رفع حاجت پس سوال

جَمْرًا فَلْيَسْتَقِمْ أَوْ يَسْتَكْثِرْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَرَبٌ

حکمرانی پس گو کہ کم طلب یا بسیار بر تقدیر سوال خیر دارد رواه مسلم و روایت است از

الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

زبیر بن عوام گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

لَا أَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ فَيَأْتِيَ بِحُزْمَةٍ حَطَبٍ عَلَى

هکذا نمیکند کسی از شمار سن خود را پس بیارد پشته بنیزم را بر پشت خود

ظَهْرِهِ فَيَبِيعُهَا فَيَكْفَى اللَّهُ بِهَا وَجْهَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ

پس بفروشد آنرا پس باز دارد حق قماری بآن پشته بنیزم آبرو دے اور ایتراست و اور ازین که و آن

النَّاسَ أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوا رِوَاةُ الْبُخَارِيِّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ

مردم را میدهند مردم را یا ندهند رواه بخاری و روایت است از ابن عمر

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ

بدستیکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود و حال آنکه دے بر منبر بود

وَهُوَ يُذَكِّرُ الصَّدَقَةَ وَالتَّعَفُّفَ عَنِ الْمَسْئَلَةِ الْيَدِ الْعُلْيَا

و آن حضرت تذکر میکند صدقه را و باز ایستادن از سوال حرام دست بالا

خَيْرٌ مِنْ يَدِ السُّفْلَى وَالْيَدِ الْعُلْيَا هِيَ الْمُنْفِقَةُ وَالسُّفْلَى

بشیر است از دست پائین و قنیه کرد آنحضرت که دست علیا دهنده است که خرچ کننده است و دست پائین

هِيَ السَّائِلَةُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

سوال کننده متفق علیہ و روایت است از ابی سعید خدری رضی

قَالَ إِنَّ أُنَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت که بعضی مردمان از انصار سوال کردند خدا را رسول خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْطَاهُمْ ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ حَتَّى

علیه و سلم پس داد آنحضرت ایشان را پستر سوال کردند پس داد ایشان را تا آنکه

نَفَدَ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أُخْرِجَهُ عَنْكُمْ

تمام شد چیزی که نزد آنحضرت بود پس فرمود آنچه میباشد نزد من از خیر یعنی از مال پس فرمود یعنی هم آنرا از شما

درین عبارت افادت
نموده که باینکه باینکه
از خاصیت حق تعالی است
و لغت و لطف او است
و در خبر را احتیاطی نیست
در کتب حلال و حرام

وَمَنْ يَسْتَعِفَّ يُعِفَّهُ اللَّهُ وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ وَمَنْ

دکیر باز ایستد از سوال و گنا بدارد خود را نگا بدارد و از خدا ایستد و رزق از سوی خدا

يَتَصَبَّرْ يُصْبِرْهُ اللَّهُ وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً هُوَ خَيْرٌ وَأَوْسَعُ

تکلف کند و در آید در صبر کردن صبر بخشد او را خدا و داده است هیچ یک دادنی که آن بهتر است و

مِنَ الصَّبْرِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ

از صبر متفق علی و روایت است از عمر بن الخطاب ر.ع گفت

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطِينِي الْعَطَاءَ

بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم میداد مرا بخشش

فَأَقُولُ أَعْطِهِ أَفْقَرُ إِلَيْهِ مَتَى فَقَالَ خُذْهُ فَمَوَّ لَهُ

پس می گفتم که بده آنرا که محتاج تر بود بسوی آن از من پس گفت آنحضرت بگیر آنرا پس مال ساز آن را

وَتَصَدَّقْ بِهِ فَمَا جَاءَكَ مِنْ هَذَا الْمَالِ وَأَنْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلَا

و تصدق کن بآن پس چیزی که بیاید ترا ازین مال و حال آنکه انتظار نرینده و نه سوال کننده

سَائِلٍ فَخُذْهُ وَمَا لَا فَلا تُشْبِعْهُ نَفْسَكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَمُرَةَ

پس بگیر آنرا و چیزی که نه چنین است پس روگردان آنرا از نفس خود را متفق علیه روایت است از

ابْنِ جَدْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سمره بن جندب ر.ع گفت سمره فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

الْمَسَائِلُ كَدُوحٌ يَكْدِرُ بِهَا الرَّجُلُ وَحَمَّةٌ فَمَنْ شَاءَ

سوالها خراشها و جراحتها است که مجروح می گرداند اینها سر دگر خود را پس کسی که خواهد

أَبْقَى عَلَى وَجْهِهِ وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ إِلَّا أَنْ يَسْأَلَ الرَّجُلُ ذَا سُلْطَانٍ

نگا بدارد روی خود را و کسی که خواهد ترک کند آنرا مگر آنکه سوال کند مرد خداوند سلطنت را که مرید است

أَوْ فِي أَمْرٍ لَا يَجِدُ مِنْهُ بَدْءَ رِوَاةٍ أَوْ دَاوُدَ وَالتَّمِيزُ وَالنَّسَائِيُّ

یا سوال می کند در کاری که نمی یابد از آن چاره رواه ابو داود و الترمذی و نسائی

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ الْحَنْظَلِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در روایت است از سهل بن حنظلیه رض گفت فرمود پیاپی خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَأَلَ وَعِنْدَهُ مَا يُغْنِيهِ

صلی اللہ علیہ وسلم کسیکه سوال کند و نزد او چیزی باشد که بر نیاز گذارند او را از

فَاتَمَّ يَسْتَكْثِرُ مِنَ النَّارِ قَالَ النَّفِيلِيُّ وَهُوَ أَحَدُ رَوَاتِهِ فِي مَوْضِعٍ

گزارانده میکند طلب بسیار از آتش گفته است نفیلی و آن یکی از روایان این حدیث است در جای دیگر نیز حدیث

اُخْرٍ وَمَا الْغِنَى الَّذِي لَا يَنْبَغِي مَعَهُ الْمَسْأَلَةُ قَالَ قَدَرُ

در حدیث غنا که روایت باو سه سوال کردن گفت مقدار

مَا يُغْدِيهِ وَيَبْعَثِيهِ وَقَالَ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ أَنْ يَكُونَنَّ

چیز نیست که آنرا قوت بدهد و اگر داند و قوت شبانهگاه و گفته است نفیلی در جای دیگر حدیث اینست که باشد

لَهُ شَبْعُ يَوْمٍ أَوَّلِيْلَةٍ وَيَوْمَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

مراد را پیوسته که سیر گذارند او را روزی روز و شب رواه ابو داود و روایت است از

حُبْشِيِّ بْنِ جُنَادَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

حبشی بن جناده رض گفت فرمود پیاپی مر خدا صلای اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِنَّ الْمَسْأَلَةَ لَا تَحِلُّ لِغَنِيٍّ وَلَا لِذِي مِرَّةٍ سَوِيَّةٍ

و سلم بدرستی که سوال کردن حلال نیست مروتا اگر را و نه مر خداوند قوت سلیم الاعضا را

إِلَّا لِذِي فَقْرٍ مُدْقِعٍ أَوْ غَرَمٍ مُقْطِعٍ وَمَنْ سَأَلَ النَّاسَ

و لیکن حلال است مر خداوند فقر را که چسباننده است کجاک یا حلال است مر خداوند دلم را که

لِيُثْرِيَ بِهِ مَالَهُ كَانَ حُمُوشًا فِي دَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَرَضَا بِأَكْلِهِ

در وفاعت انگذ است و کسیکه سوال کند مردم را تا بیا ر کند آن مال خود را بیا شد آن سوال از خداوند کند

مِنْ جَهَنَّمَ مَنْ شَاءَ فَلْيُقِلَّ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكَثِّرْ

از دوزخ پس کسیکه خواهد کم کند و هر که خواهد زیاد کند

۲
صفت نفیج را و سکن خاد و
سنگبار است نفیج که شیار
بوسه در و بش آوند
صفت کیسه ۱۲

۱۳
در روز قیامت کسی که بخواهد از آزار

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ الْفَرَّاسِيِّ أَنَّ الْفَرَّاسِيَّ قَالَ

رواه الترمذی وروایت است از ابن الفراسی کہ منسوب است بفراس بن عزم گفت

قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْأَلُ يَا رَسُولَ

ابن فراس از پدش گفت گفت من بخیر خدا صلی اللہ علیہ وسلم آیا سوال کنم سن اسے پینمبر

اللَّهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا وَإِنْ كُنْتَ

خدا از مردم چیزے پس فرمود بخیر خدا صلی اللہ علیہ وسلم سوال کن و اگر سستی

لَا بُدَّ قَالَ الصَّالِحِينَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَّاسِيُّ وَعَنْ

کہ البتہ بخیر ہی پس ال کن صالحان را از جبت کرم ایشان رواہ ابو داؤد و التیاسی وروایت است از

عَلِيٍّ رَوَاهُ أَنَّهُ سَمِعَ يَوْمَ عَرَفَةَ رَجُلًا يَسْأَلُ النَّاسَ

صلی کرم اللہ وجہہ کہ دے شنید روز عرفہ مردے را کہ سوال میکند مردمان را

فَقَالَ أَيْ هَذَا الْيَوْمُ وَفِي هَذَا الْمَكَانِ تَسْأَلُ مِنْ

پس فرمود آیا درین روز کہ عرفہ است و درین مکان کہ عرفات است سوال میکنی از

غَيْرِ اللَّهِ فَخَفَقَهُ يَالِدَسْرَةٍ رَوَاهُ دُرَيْشٌ وَعَنْ عُمَرَ

غیر خدا پس علی کرم اللہ وجہہ آخرو را بدہ رواہ درین وروایت است از عمر رض

قَالَ تَعْلَمَنَّ أَيُّهَا النَّاسُ أَنَّ الطَّمَعَ فَقْرٌ وَأَنَّ الْإِيَّاسَ غِنًى

گفت عمر رض بدانید اے مردم کہ امید داشتن از مال مردم سبب فقر است و نا امید بودن تو از محری و بے نیانستی

وَأَنَّ الْمُرَأَا إِذَا يَكُتَسُ عَنْ شَيْءٍ اسْتَغْنَى عَنْهُ رَوَاهُ سُرَيْبٌ

و بدہر سببکہ مرد و قشکہ نا امید شود از چیزے بے نیاز شود و از ان رواہ سربین

وَعَنْ ثَوْبَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ثوبان حوالے آنحضرت گفت کہ فرمود پیغامبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ يَكْفُلُ لِي أَنْ لَا يَسْأَلَ النَّاسَ شَيْئًا فَأَتَكْفُلَ لَهُ

کسیت کہ ضامن شود مرا کہ سوال نکند از مردم چیزے پس ضامن خودم مرا و را

بِالْجَنَّةِ فَقَالَ ثَوْبَانُ أَنَا فَكَانَ لَا يَسْأَلُ أَحَدًا شَيْئًا رَوَاهُ
 بهریت پس گفت ثوبان من غسان میوم پس بود ثوبان که سوال میکرد و هیچ کس را چیزی رواه
 أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنْ قَالَ دَعَانِي
 ابو داود و النسائی و روایت است از ابی ذر ر غ گفت ابو ذر غم خواندم را
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَشْتَرُطُ عَلَيَّ أَنْ
 آنحضرت صلی الله علیه وسلم و حال آنکه دے طلب شرط میکند بر من که
 لَا تَسْأَلَ النَّاسَ شَيْئًا قُلْتُ نَعَمْ قَالَ وَلَا سَوْطَكَ إِنْ
 سوال نکنی تو از مردم چیزی بگویم آری شرط کردم و گفت آنحضرت و نه طلبی از کسی تا زیاده خود را بگیری
 سَقَطَ مِنْكَ حَتَّى تَنْزِلَ إِلَيْهِ فَتَأْخُذَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ بِأَبِ
 از دست تو آید آنکه فرود آئی تو از آسپ بوسه تا زیاده پس بگیری آنرا رواه احمد باب
 الْأَنْفَاقِ وَكَرَاهِيَةِ الْأَمْسَاكِ الَّذِينَ يَنْفَقُونَ أَمْوَالَهُمْ
 الانفاق و کراهت است امساک کسانیکه خرج میکنند اموال خویش
 بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
 شب و روز پنهان و آشکارا پس ایشان را مزد ایشان است نزدیک پروردگار ایشان
 وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ
 و نیت ترس ایشان و نه ایشان اندویشان شوند باید که گمان نکنند آنانکه
 يَخْلَوْنَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ أَلَيْسَ
 بخل میکنند آنچه عطا کرده است ایشان را خدا از فضل خود این بخل بهتر است برای خویش
 بَدَلُ مَوْشَرٍّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا يَخْلَوْنَ بِهِ
 بلکه او بدست برای ایشان نزدیک است که بخل طوق پوشانیده شود ایشان را آنچه بخل کرده اند این
 يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَدْ لَبِئْتَ أُولَئِكَ
 روز قیامت بگو آن سبندگان مرا

ع
 اتفاق سبکی کردن مال و هیچ
 آن و اساک بخل داشتن بخل
 کردن بخل و اساک بخل را گویند
 ظاهر است که مراد اتفاق
 اساک از غیر ذریعه باشد و دنیا
 اساک را است ذکر کرد میان آنکه
 نطق را است ذکر کرد
 و احکام آن را باقی ذکر کرد
 احوال دارد که مراد صفت
 اتفاق و بخل و اساک است
 مطلقا خواه از فرض باشد یا
 نقل ۱۲
 سله خبر کریم ۵
 سله خبر کریم ۸
 سله خبر کریم ۱۴

اٰمَنُوْا بِیَقِیْمُوا الصَّلٰوةَ وَیُنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّ عَلٰنِیَّةً
 کرایمان آدوده اند بپا دارند نماز را و خرج کنند از آنچه ما روزی دادیم ایشانرا پنهان و آشکارا
مِّنْ قَبْلِ اَنْ یَّآتِیَ یَوْمٌ لَاْ یَبِیْعُ فِیْهِ وَلَا خِلَالُہٗ مِّنْ ذٰلِذِیْ
 پیش از آنکه بیاید روزیکه خرید و فروخت نیست در آن و نه با یکدیگر دوستی بود کیست آنکه
یُقْرِضُ اللّٰہَ قَرْضًا حَسَنًا فِیْضًا عَفْوَ لَہٗ اَضْعَافًا کَثِیْرَةً
 وام دهد خدا را وام دادن نیک پس دو چند سازد خدا اعمال عاقل را و بر مراتب بسیار
وَاللّٰہُ یَقْبِضُ یَبْصُطُ وَاِلَیْہِ تُرْجَعُوْنَ ہٗ یَاۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
 و خدا تنگ میازد و گشاده میکند روزگار و بوی او بازگردانیده میشود ای مسلمانان
اَنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰکُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ یَّآتِیَ یَوْمٌ لَاْ یَبِیْعُ فِیْهِ وَلَا خِلَالُہٗ وَلَا
 خرج کنید از آنچه روزی دادیم شما را پیش از آنیکه بیاید روزی که خرید و فروخت نیست در آن و نه دوستی
شَفَاعَةُ وَاَلْکٰفِرُوْنَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ہٗ الَّذِیْنَ یُنْفِقُوْنَ
 سفارش و کافران ایشانند ظالمان آنانکه خرج میکنند
اَمْوَالِہُمْ فِیْ سَبِیْلِ اللّٰہِ ثَمَرًا لَاْ یَتَّبِعُوْنَ مَا اَنْفَقُوْا مَتًّا وَّ لَا
 اموال خود را در راه خدا باز از پی آن اتفاق نمی آرند منت نهادن را و نه
اَذٰی لِّہُمْ اَجْرُہُمْ عِنْدَ رَبِّہُمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَیْہُمْ وَلَا هُمْ
 ایذا رسانیدن را ایشان راست مزد ایشان نزدیک پروردگار ایشان و بیمت نرس بر ایشان و ذاریان
یَحْزَنُوْنَ ہٗ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَّ مَغْفِرَةٌ خَیْرٌ
 اندوگین شوند سخن ملایم گفتن و در گذشتن از بے ادبی سهل بهتر است
مِّنْ صَدَقَةٍ یَّتَّبِعُہَا اَذٰی وَاَللّٰہُ غَنِیٌّ حَلِیْمٌ ہٗ
 از آن خیرات که از پی آن آزرده گردان است و خدا بے نیاز بزرگوار است
یَاۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تُطْلُوْا صَدَقَاتِکُمْ
 ای سرشاران تباہ کنید خیرات خود را

علمای بزرگوار که در این
 سن تصدیق است و در روز قیامت
 در راه خدا که این توفیق است که
 اندک شکر در قیامت ادا نماید که
 بزیادت و بیدار است که با او فایده که
 روزی و قیامت است که با او فایده که
 است که توفیق این توفیق است که با او فایده که
 و چه دست افتد از یکدیگر و فایده که
 بل از نام و نموده و چه دست افتد از یکدیگر و فایده که
 بعد کمال توفیق و دامن دادن
 چنانکه از توفیق و دامن دادن
 که از توفیق و دامن دادن
 پس کسی که از توفیق و دامن دادن
 بر می آید و از توفیق و دامن دادن
 که همان عین توفیق و دامن دادن
 و علم این سخن و توفیق و دامن دادن
 نیست که از توفیق و دامن دادن
 بر کمالان و دامن دادن و توفیق و دامن دادن
 که از توفیق و دامن دادن
 توفیق و دامن دادن و توفیق و دامن دادن
 در راه خدا و دامن دادن و توفیق و دامن دادن
 توفیق و دامن دادن و توفیق و دامن دادن

این کتاب از توفیق و دامن دادن
 و علم این سخن و توفیق و دامن دادن
 نیست که از توفیق و دامن دادن
 بر کمالان و دامن دادن و توفیق و دامن دادن
 که از توفیق و دامن دادن
 توفیق و دامن دادن و توفیق و دامن دادن
 در راه خدا و دامن دادن و توفیق و دامن دادن
 توفیق و دامن دادن و توفیق و دامن دادن

بِالْمَنِّ وَالْآذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ

بمقت نہادوں و آزرده کردن همچو کسیکہ خرچ میکند مال خود را برائے مردوں مردان

وَلَا يُؤْمِنُ بِبِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ

و ایمان ندارد بخدا و روز قیامت پس صفت او مانند

صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا

صفت سنگ صاف است کہ چون آب آلودگی علی پر سید چون بارانے عظیم پر گداشت اور سخت دھوا ماند

لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي

قوائی خدا را ہدایت نہ کر دے از آنچه عمل کردند و خدا را ہدایت نہ کر دے

الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ هُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

گروه کافران را و روایت است از ابی ہریرہ رحمہ گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ أَحَدٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم اگرے بود مرا مانند کہوہ احد

ذَهَبًا لَسَرَرْتَنِي أَنْ لَا يَمُرَّ عَلَيَّ ثَلَاثُ لَيَالٍ وَعِنْدِي

طلا ہر آنچہ شلہ دیگر و اندر ایک گزرد و بر من شب و حال آنکہ نزد من

مِنْهُ شَيْءٌ إِلَّا شَيْئًا أُرْصِدُهُ لِدَيْنٍ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

چیزے از آن باقیست مگر چیزے کہ آادہ سازم آنرا برائے وام رواہ بخاری

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رحمہ اندرے روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا أَوْ مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ

نہایت ہیچ روزے کہ صبح میکنند بندگان دروے مگر آنکہ فرودی آیند دو فرشتہ از آسمان

فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا اللَّهُمَّ ارْزُقْهُ مِنْفَقًا خَلَقًا وَيَقُولُ

پس یکیوید کہے ازین دو فرشتہ خداوند ابدہ اتفاق کنندہ چیزے ہی سے و دینیوید فرشتہ

الْآخِرُ اللَّهُمَّ آعِطْ مُسْكَاتَلَفًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

دیگر خداوند را بدو بخیل را با کی مال که نگاه سیدار متفق است بخدی و سلم و روایت است از

أَسْمَاءُ رَضِيَ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

اسماء رضى عنہا گفت اسرار فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنْفِقْ وَلَا تُخْبِئْ فَيُخْبِيَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَلَا تُؤْنِئْ

و سلم اتفاق کن و نپاکن که چند دهم پس احضا کند خدا بر تو و نگاه مدار مال را

فَيُؤْنِئَ اللَّهُ عَلَيْكَ إِنْ مَقَرَّ مَا اسْتَطَعْتَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

پس نگاه دارد خدا بر تو بدو آنچه میتوانی اگر چه اندک باشد متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی هریره رضى عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْفِقْ يَا ابْنَ آدَمَ أَنْفِقْ

علیه و سلم فرمود خدا تعالی اتفاق کن ای پسر آدم تا اتفاق کنم

عَلَيْكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ

بر تو متفق علیه و روایت است از ابی امامه رضى عنه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا ابْنَ آدَمَ أَنْ تَبْدُلَ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم گفت خدا در حدیث قدسی ای فرزند آدم بنده را

الْفَضْلَ خَيْرَ لَكَ وَأَنْ تُمْسِكَ شَرَّ لَكَ وَلَا تُسْلِمُ

زاده از قدر حاجت بهتر است مرزا و نگاه داشتن تر از آنرا و بخل کردن بدتر است مرزا و بگوید نمی شوی تو

عَلَى كَفَافٍ وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

بر نگاه داشتن کفاف و آغاز کن در بنده از اید از کفاف بوال خود رواه مسلم و روایت است از

جَابِرٍ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جابر رضى عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

اتَّفَقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاتَّقُوا

پرهیز کنید ظلم را زیرا که ظلم سبب ظلمات متعدد است روز قیامت و پرهیز کنید

الشَّمْعَ فَإِنَّ الشَّمْعَ أَمْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ جَهْلَهُمْ

نخل و عرص را زیرا که نخل نیست گرداننده است گمانی را که پیش از شما بودند برانگیخت ایشان را

عَلَى أَنْ سَفَكُوا إِدْمَاءَهُمْ وَاسْتَحْلَوْا عَارَ مَحْمَرٍ

بر آنکه ریختند خون یکدیگر را و حلال گردانیدند چیزها را که حرام گردانیده است خدا

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ قَالَ رَجُلٌ

رواه مسلم و روایت است از ابی هریره رض گفت ابوهریره گفت مردی

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الصَّدَقَةِ أَكْثَرُ أَجْرًا قَالَ أَنْ

ای پیغمبر خدا کدام صدقه بزرگتر است از روزه اجرو ثواب فرمود که بزرگترین صدقه آنست

تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ تَخْشَى الْفَقْرَ وَتَأْمُلُ الْغِنَى

تصدق کنی و حال آنکه تو تندرستی و بخشنی و حالیکه ترسی درویشی را و امید میداری تو ثمری را

وَلَا تُثْمَلُ حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ الْخُلُقُومَ قُلْتَ لِفُلَانٍ

و توقف نکن تا آنکه برسد روح در گلو بجوی فلان را

كَذَاوِ لِفُلَانٍ كَذَا وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

چنین و فلان را چنین و حال آنکه هست بر فلان را متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّحْبِيُّ قَرِيبٌ مِّنَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْجَنَّةِ

علیه و سلم سخنی نزدیک است از جناب رحمت و درختی حق نزدیک است از رحمت که در آید آنرا

قَرِيبٌ مِّنَ النَّاسِ بَعِيدٌ مِّنَ النَّارِ وَالْبَحِيلُ بَعِيدٌ مِّنَ اللَّهِ

نزدیک است از دلها بی دورم محبت بیدار است از دوزخ و بخیل بیدار است از رحمت حق

بَعِيدٌ مِنَ الْجَنَّةِ بَعِيدٌ مِنَ النَّاسِ قَرِيبٌ مِنَ النَّارِ

بعید است از بهشت بعید است از مجیکه دان قریب است از دوزخ

وَلِجَاهِلٍ سَنِيٍّ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ عَابِدٍ بَخِيلٍ رَوَاهُ

و جیحیق جاہل سخی دوست داشته شده تر است از عابد بخیل رواه

الترمذی وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

الترمذی در روایت است از ابی سعید رضی گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَأَنْ يَتَصَدَّقَ الْمَرْءُ فِي حَيَاتِهِ بِدِرْهَمٍ

صلی اللہ علیہ وسلم ہر آئینہ تصدق کردن مردیک دریم را در زندگانی خود

خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِمَا عِنْدَ مَوْتِهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بہتر است مراور از تصدق کردن دس بعد دریم نزد مردن و گرواہ ابو داؤد

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت از ابی در داؤد گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ مَثَلُ الَّذِي يَتَصَدَّقُ عِنْدَ مَوْتِهِ أَوْ يَتَّقِي كَالَّذِي

وسلم حال کیکہ تصدق کند نزد مردن خود یا آزاد میکند رنبہ را مانند حال کسی کہ

يُهْدِي إِذَا اشْتَبَعَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ وَالدَّارِمِيُّ وَ

بدیہ میفرستد طعام را بعد از آن کہ اشتبہ رواہ احمد والنسائی و الدارمی و

الترمذی وَصَحَّحَهُ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ

الترمذی و حکم کرد بصحت آن و از ابی سعید روایت است گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَصَلَتَانِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم دو خصلت جمع نشوند در

مُؤْمِنٍ الْبُخْلُ وَسُوءُ الْخُلُقِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

بسیج مسلمانے بخیگی و بگیر بد خلقی رواہ الترمذی در روایت است از

إِنِّي بَكْرِي الصِّدِّيقِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی بکر الصدیق رضی اللہ عنہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ خَبٌّ وَلَا بَخِيلٌ وَلَا مَنَّانٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

در بخا آید بهشت را این کس اول مرد فریبنده دوم بخیل سوم ممنت نبندد بعد از عطار و اقوشی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ شَرُّ مَا فِي الرَّجُلِ شَرُّ مَا لَعَنَ وَجَبَنَ خَالِعٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

و سلم بدترین خصیتها که در مرد است شریکست است یک بخل جمع جمع کننده دوم بدی و شندی که بی بخل و عفو را

وَعَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَا رَجُلٌ بِفَلَاةٍ

در روایت است از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آنحضرت و خنجر مردی حاضر بود

مِنَ الْأَرْضِ فَسَمِعَ صَوْتًا فِي سَحَابَةٍ اسْقَى حَذِيقَةً فَلَا يَنْ

بیایان از زمین پس شنید آواز سه در ابر سے کہ میگوید آب دهستان سلطان را

فَتَنَحَّى ذَلِكَ السَّحَابُ فَأَفْرَغَ مَاءَهُ فِي حَوْثٍ فَأَذْأَشْرَجَةٌ

پس یکوشد آن ابر پس بخت آن آب خود را در زمین سنگان پس ناگاه آب را بے

مِنْ تِلْكَ الشَّجَرِ اِجْ قَدْ اسْتَوْعِبَتْ ذَلِكَ الْمَاءُ كُلَّهُ فَتَتَّبَعُ

از آن آب را بہا بحقیق فراز گرفته است آن آب را بہا پس پیروی کرد آنخود

الْمَاءُ فَإِذَا رَجُلٌ قَائِمٌ فِي حَذِيقَتِهِ يُحَوِّلُ الْمَاءَ بِسَحَابَتِهِ

آب را پس ناگاه مرد کا ایستاده است در حدیقه خود میگردد آن آب را بہیل زمین

فَقَالَ لَهُ يَا عَبْدَ اللَّهِ مَا اسْمُكَ قَالَ فَلَانُ الْإِسْمُ الَّذِي

پس گفت مرا این مرد را سے بندہ خدا چیست نام تو گفت نام من فلان است آن نام

سَمِعَ فِي السَّحَابَةِ فَقَالَ لَهُ يَا عَبْدَ اللَّهِ لِمَ تَسْمَى لِي

شنیده بود در ابر پس گفت صاحب باغ مرا خور را سے بندہ خدا برا سے چه نامی مرا

عَنِ اسْمِي فَقَالَ إِنِّي سَمِعْتُ صَوْتًا فِي السَّمَاءِ الدَّرِيءِ

از نام من پس گفت آنرو من شنیدم آواز سے را در ابر

هَذَا مَاؤُهُ وَيَقُولُ أَسْتَقِي حَذِيقَةً فَلَاكِنْ لِاسْمِكَ فَمَا تَصْنَعُ

این آب اوست میگفت آن آواز یعنی کسی که آواز میکرد آنچه حذیقہ فلانرا میگفت مرا ترا پس چو کار میکنی

فِيهَا قَالَ أَمَّا إِذَا أَقُلْتَ هَذَا فَأَنَا أَنْظُرُ إِلَى مَا يَخْرُجُ مِنْهَا

در حذیقہ خود گفت من خواسته بودم که اظهار کنم لیکن چون گفتی این را بگویم پس بدو من نگاه میکنم پس چیزی که بیرون می آید

فَاتَّصَدَّقُ بِثُلَاثِهِ وَأَكُلُ أَنَا وَعِيَالِي ثُلَاثًا وَأَرُدُّ فِيهَا ثُلَاثَهُ

پس تصدق میکنم یکبار آن و بخورم من و عیال من از ثلث آن و باز میگردانم در حذیقہ خود ثلث آن

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رواه مسلم و ہم از ابی ہریرہ است کہ وہ نے شنید آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ إِنَّ ثَلَاثَةً مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَبْرَصَ وَأَقْرَعَ وَأَعْمَى

کہ میگفت بدو تنیکہ کس بودند از قوم بنی اسرائیل یکے ابرص دوم اقرع سوم کور

فَارَادَ اللَّهُ أَنْ يَبْتَلِيَهُمْ فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ مَلَكًا فَأَتَى الْأَبْرَصَ

پس خواست خدا بتیاعے کہ ابتلا کند ایشان را پس فرستاد خدا بوسے ایشان فرشتہ را پس آمد آنفرشتہ نزد

فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ لَوْ كُنْتُ حَسَنًا وَجِلْدًا حَسَنًا

پس گفت فرشتہ کدام چیز دوست داشتہ شدہ تراست بوسے تو گفت رنگ نیک و پوست نیک

وَيَذْهَبُ عَنِّي الَّذِي قَدْ قَدَّرَنِي النَّاسُ قَالَ فَسَمِعَهُ

و اینکه بر دواز من آنچه بتحقق پدید و مکروه میدارند مرا مردم گفت آنحضرت پس سح کرد فرشتہ اورا

فَذَهَبَ عَنْهُ قَدْرُهُ فَأَعْطِي لَوْ نَا حَسَنًا وَجِلْدًا حَسَنًا قَالَ

پس رفت نمود بپیدی و پند او را شد اورا رنگ نیک و پوست نیک گفت فرشتہ

فَأَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ الْإِبِلُ أَوْ قَالَ الْبَقَرُ شَكَتْ

پس کدام مال محبوب تراست بوسے تو گفت شتر یا گاو گفت بقر بجای ابل شک کرده است

اسْحَقُ إِلَّا أَنْ الْأَبْرَصَ أَوْ الْأَقْرَعَ قَالَ أَحَدُهُمَا إِلَّا بِلَدٍ

اسْحَقُ مگر این کہ ابرص یا اقرع گفت یکے ازان دو شتر

وَقَالَ الْآخَرُ الْبَقْرُ قَالَ فَأُعْطِي نَاقَةً عَشْرَةَ فَمَالَ بَارَكَ

وگفت دیگر گا وگفت پس دادہ اور ادا دہ شترے حامل وہ ماہ پس گفت فرشتہ برکت داد

اللَّهُ لَكَ فِيهَا قَالَ فَأَتَى الْأَقْرَعَ فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ

خداے میں ترا دین ناکہ گفت پس آمد نزد اقرع پس گفت فرشتہ کدام چیز محبوب تر است ہوئے تو

قَالَ شَعْرٌ حَسَنٌ وَيَذْهَبُ عَنِّي هَذَا الَّذِي تَقْدِرُ فِي النَّاسِ

گفت مے نیک و اینکه برو داز من آنچه کہ تحقیق کرده پیدا شستہ اند مرا مردان

قَالَ فَسَمِعَهُ فَذَهَبَ عَنْهُ قَالَ وَأُعْطِي شَعْرًا حَسَنًا قَالَ فَأَتَى

گفت پس سمع کر میں رفت ازوے گفت دادہ شد مے نیک گفت فرشتہ پس کدام

الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ الْبَقْرُ فَأُعْطِي بَقْرَةً حَامِلًا قَالَ

مال محبوب تر است ہوئے تو گفت بقر پس دادہ اور ادا و حاملہ گفت فرشتہ

بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِيهَا فَأَتَى الْأَعْمَى فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ

برکت داد خدا مرا تراور آن گاوان پس آمد فرشتہ تر و کو پس گفت کدام چیز محبوب تر است ہوئے تو

فَقَالَ أَنْ يَرُدَّ اللَّهُ إِلَيَّ بَصَرِي فَأَبْصُرَ بِهِ النَّاسَ قَالَ

پس گفت کور اینکه باز گرداند خدا بآیتعالی بویے من بینائی من پس ببینم بویے مردان را گفت

فَسَمِعَهُ فَرَدَّ اللَّهُ إِلَيْهِ بَصَرَهُ قَالَ فَأَتَى الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ

پس سمع کر د فرشتہ اور ادا باز گردانید خدا بویے و بے بینائی اورا گفت فرشتہ پس کدام مال محبوب تر است

قَالَ الْغَنَمُ فَأُعْطِي شَاةً وَالِدًا فَاتَّبَعَ هَذَانِ وَوَدَّ هَذَا

گفت کور گوسفندان محبوب تر است پس دادہ گو سپند زائندہ پس اتباع کروند این دو و تولد کر این بچہ چبا

فَكَانَ لِهَذَا وَاوِدٌ مِنَ الْإِبِلِ وَلِهَذَا وَاوِدٌ مِنَ الْبَقَرِ وَلِهَذَا

پس گشت حامل مرلین را وادی از شتر و مرلین را وادی از گاوان و مرلین را

وَالْمَالِ

وَالْمَالِ

وَاِیْمَنِ الْخَنَمِ قَالَ ثُمَّ اِنَّهُ اَتَى الْاَبْرَصَ فِي صُورَتِهِمْ وَهَيْئَتِهِ

داوئی از گوسفندان گفت آنحضرت پستری در پستان آن فرشته آغا بر من را در همان صورت و هیئت

فَقَالَ لِي رَجُلٌ مُسَكِّنٌ قَدْ انْقَطَعَتْ بِي الْحَبَالُ فِي سَفَرِي

پس گفت من پستری میکنم تحقیق گشته است بمن اسباب طلب رزق در سفر

فَلَا بَلَاغَ لِي الْيَوْمَ اِلَّا بِاللّٰهِ ثَوْبُكَ اَسْأَلُكَ يَا لَدِيْ

پس نیت کفایت رسیدن مرا امروز مگر بخدا و ثوبت خدا پستری سوال میکنم ترا بابت خدا که

اَعْطَاكَ اللّٰوْنُ الْحَسَنَ وَالْبِلْدَ الْحَسَنَ وَالْمَالُ بَعِيْرًا اَتَبْلُغُ

دادده است ترا رنگ نیک و پوست نیک و داده است ترا مال شتر سوارا که برسم

يَهْ فِي سَفَرِي فَقَالَ الْحَقُّوْكَ كَثِيْرَةً فَقَالَ اِنَّهُ كَارِيْ اَعْرِفُكَ

آن در سفر خود پس گفت حقها بسیار است پس گفت فرشته بدرستی که گویا من ترا می شناسم

اَلَمْ تَكُنْ اَبْرَصَ يَقْذِرُكَ النَّاسُ فِقِيْرًا فَاَعْطَاكَ اللّٰهُ

ایا نبوده است ترا برص که پدید آورده باشند ترا مردم و فقیرت را که بندگان داشته پس داد ترا خدا ایضا

فَقَالَ اِنَّمَا وُيِّرْتُ هَذَا الْمَالُ كَابِرًا عَنْ كَابِرٍ فَقَالَ اِنْ كُنْتُ

پس گفت داده شده ام این مال را مگر میراث از ابا و اجداد من رسیده پس گفت فرشته اگر باشی تو

كَاذِبًا فَصَيِّرْكَ اللّٰهُ اِلَى مَا كُنْتُ قَالَ وَاَتَى الْاَقْرَعَ فِي صُورَتِهِ

دروغ گو پس بگرداند ترا خدا ایضا بگویدی تو گفت و آمد آن فرشته اقرع را در پستری که نیت کرده

فَقَالَ لَهُ مِثْلَ مَا قَالَ لِهَذَا اَمْرٌ عَلَيَّ مِثْلَ مَا وُقِعَ عَلَيَّ هَذَا

پس گفت مرا آنرا مانند آنچه گفته بود مرا بر من را و رو کرد اقرع بمن فرشته مانند آنچه رو کرد بمن

فَقَالَ اِنْ كُنْتُ كَاذِبًا فَصَيِّرْكَ اللّٰهُ اِلَى مَا كُنْتُ قَالَ

پس گفت فرشته اگر باشی تو دروغ گو پس بگرداند ترا خدا ایضا بگویدی تو گفت و آمد آن فرشته

وَاَتَى الْاَعْمَى فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ فَقَالَ رَجُلٌ مُسَكِّنٌ

و آمد آن فرشته نزد اعمی در صورتی که نیت آمده بود پس گفت من رو میکنم

وَابْنُ سَبِيلٍ قَدْ انْقَطَعَتْ بِي الْهَبَالُ فِي سَفَرِي فَلَا بَلَاعَ

و مسافر تحقیق گشته است بمن اسباب طلب رزق در سفر بینیت کفایت در رسیدن

بِي الْيَوْمِ إِلَّا بِاللَّهِ تُعَوِّدُكَ أَسْأَلُكَ بِمَا لَدَيْ سَرَدِّ عَلَيْكَ

ما امروز مگر بتوفیق خدا پسترتو سوال میکنم ترا آن خدا که داد و داد است ترا

بَصَرَكَ شَاةً أَتَبْلُغُ بِهَا فِي سَفَرِي فَقَالَ قَدْ كُنْتُ

بینائی تو سوال میکنم گو سپند که برسم بان در حصول سفر من گفت آن اعمی تحقیق بودم

أَعْمَى قَرَدًا اللَّهُ رَأَى بَصَرِي فَخَذَ مَا شِئْتُ وَدَعُ مَا شِئْتُ

کور پس باز گردانید خدا یتعالی بصر من پس گیر هر چه میخواهی از گو سپندان و بگذار هر چه میخواهی

فَوَاللَّهِ لَا أَجْهَدُكَ الْيَوْمَ رَيْشِي أَخَذَتْهُ اللَّهُ فَقَالَ أَمْسِكْ

پس بخدا سوگند که منعی نمیکنم و در مشقت نمی اندازم ترا امروز بجز من که بگیرم تو از ابراهیم خدا پرگرفت فرشته

مَا لَكَ يَا مَعْ أَبْتَلَيْتُمْ فَقَدْ رَضِيَ عَنْكَ وَسَخَطَ عَلَيَّ

مال خود را پس جز این نیست که ابتلا و آزمایش کرده شده اید پس پس تحقیق خنود شد بر و در کار از تو خوشم گرفت

صَاحِبِكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أُمِّ بَحِيدٍ قَالَتْ

دو یار تو متفق علیه است و روایت است از ام بحید الفزاریه رضا گفت

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الْمَسْكِينَ لَيَقِفُ عَلَيَّ بَابِي حَتَّى

گفتم ای رسول خدا بدرسیکه مسکین بر آئینه می ایستد بر در من تا آنکه

أَسْتَحْيِي فَلَا أَجِدُ فِي بَيْتِي مَا أَذْفَعُ فِي يَدِهِ فَقَالَ

شرم میدارم پس نمی یابم در خانه خود چیزی که بهیمن در دست دے پس فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ فَعَى فِي يَدِهِ وَ لَوْ

پیغامبر خدا صلی الله علیه وسلم نیز در دست دے و لو

ظُلْفًا فَحَرَقَارُوا أَوْ أَبُودَا وَ عَنْ مَوْلَى لِعُثْمَانَ

سم سوخته باشد رواه ابو داود و روایت است از مولی که مر عثمان رضا بود

قَالَ أَهْدِي لِي سَلَةً بَضْعَةً مِّنْ لَّحْمٍ وَكَانَ النَّبِيُّ

گفت بدریہ فرستادہ شدہ مرام سلمہ را پارہ از گوشت و بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُجِبُهُ اللَّحْمُ فَقَالَتْ لِلْخَادِمَةِ ضَعِيهِ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ خوش می آید اور گوشت پس گفت ام سلمہ مرخادمہ را بندہ آن گوشت را

فِي الْبَيْتِ لَعَلَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُهُ فَوَضَعَتْهُ

در خانہ شاید کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بخورد آنرا پس نهاد خادمہ آنرا

فِي كُوَّةِ الْبَيْتِ فَجَاءَ سَائِلٌ فَقَامَ عَلَى الْبَابِ فَقَالَ

در طاقچہ خانہ پس آمد سوال کننده پس استاور در در پس گفت

تَصَدَّقُوا بِأَرْكَ اللَّهِ فِيكُمْ فَقَالُوا يَا أَرْكَ اللَّهِ فَيْلَكَ

تصدق کنید برکت کند حق تعالی در شما پس گفتند اہل خانہ مرا بیل را کہ برکت کند خدا در تو

فَذَهَبَ السَّائِلُ فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

پس رفت سائل پس درآمد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم یعنی در خانہ پس فرمود آنحضرت

يَا أُمَّ سَلَمَةَ هَلْ عِنْدَكُم شَيْءٌ أَطْعَمُهُ فَقَالَتْ نَعَمْ قَالَتْ

ای ام سلمہ آیا بہت نزد شما چیزے کہ بخورم پس گفت آری بہت پس گفت

لِلْخَادِمَةِ إِذْ هِيَ فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مرخادمہ را کہ برو پس بیار نزد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

بِذَلِكَ اللَّحْمِ فَذَهَبَتْ فَلَمْ تَجِدْهُ فِي الْكُوَّةِ إِلَّا قِطْعَةً

آن گوشت را پس رفت خادمہ پس نیافت آن گوشت را در طاقچہ مگر سنگ پارہ را

مَرَوَةٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ ذَلِكَ اللَّحْمَ

پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس بدرستی کہ آن گوشت

عَادَ مَرَوَةً لِمَا لَمْ تُعْطَوْهُ السَّائِلُ دَوًّا لِيَسْمَعَنِي فِي لَأَيْلِ النَّبِوَةِ

گوشت سنگ سفید از جهت ندا و نش سائل را رواہ بیہقی در دلائل النبوة

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابن عباس رضی اللہ عنہما کہ فرمود: آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِشَرِّ النَّاسِ مَنْزِلًا قِيلَ نَعَمْ قَالَ الَّذِي يُسَالُ

ایا خبر ندیم شمارا بدترین مردم از روی مرتبہ گفتہ شد آری خبر فرمود کن کہے کہ سوال کو

بِاللَّهِ وَلَا يُعْطَى بِهِ دَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَنَسِ

بِاللہ خداوند بہنام خدا رواہ احمد و روایت است از ابی ہریرہ و خبر شد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَى يَلَالٍ وَعِنْدَهُ صَبْرَةٌ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم درآمد بر بلال و نزد او صبر بود

مِنْ تَمَرٍ فَقَالَ مَا هَذَا يَا يَلَالُ قَالَ ثِيْبِي إِذَا خَرْتُهُ لِيُغْدِ

از خرما بچک پس گفت آنحضرت چیست این خواب بلال گفت این چیز است کہ ذخیرہ کردہ بودم برای غد

فَقَالَ أَمَا تَحْتَسِبُ أَنْ تَرَى لَهُ غَدًا يُخَارِإُنِي نَارِجَهَا لَوْ يَوْمَ

فرمود آیا نمی ترسی کہ بہینہ مرا این تیرا فردا دود و راتش دوزخ روز

الْقِيَامَةِ أَنْفِقُ يَلَالُ وَلَا تَحْتَسِبُ مِنْ ذِي الْعَرْشِ أَقْلًا لَا

قیامت خرچ کن اے بلال و متحسب از خداوند عرش کم کردن را

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہم از وے مرویت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

السَّخَاءُ شَجَرَةٌ فِي الْجَنَّةِ مَنْ كَانَ سَاجِدًا أَخَذَ بِغُصْنٍ مِنْهَا

جواہرزدی درختی است در بہشت پس کہے کہ باشد سجدہ گرفتہ است شاخے را اندازان دخت

فَلَمْ يَتْرُكْهُ الْغُصْنُ حَتَّى يَدْخُلَهُ الْجَنَّةُ وَالشَّجَرُ شَجَرَةٌ فِي

پس نمی گذارد او را آن شاخ تا آنکہ می درآرد او را در بہشت و شجر درختیت

التَّارِقِ مَنْ كَانَ شَجَرًا أَخَذَ بِغُصْنٍ مِنْهَا فَلَمْ يَتْرُكْهُ الْغُصْنُ

دوزخ پس ہر کہ بختل است گرفتہ است شاخ آنرا پس نمی گذارد او را آن شاخ

أَحَدُكُمْ فَلَوْهُ حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ

یکے از شما کہ اسے خود را تا آنکہ میباشند آن صدقہ مانند کوه متفق علیہ و ہم از ویست

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم کہ نکرد هیچ صدقہ چیزے را

مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ

از مال و زیادت نکرد ایند خدا بتعالی بیج بندہ را بسبب عفو کردن و کم کر عزت و در دنیا و فروتنی کند و بیج یکے

الْأَرْفَعَهُ اللَّهُ ذَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مگر آنکہ بلند گرداند قدر او را خدا بتعالی رواہ مسلم و ہم از ویست گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَنْفَقَ ذَوْجَيْنِ مِنْ شَيْءٍ مِنَ الْأَشْيَاءِ

صلے اللہ علیہ وسلم کسیکہ اتفاق کند دو چیز را از چیزے

فِي سَبِيلِ اللَّهِ دُعِيَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَلِلْجَنَّةِ أَبْوَابٌ فَمَنْ كَانَ

در راه خدا خوانده میشود آنکس انور ہے بہشت و در بہشت را درہاست پس کسیکہ باشد

مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ وَمَنْ كَانَ مِنْ

از اہل نماز یعنی غائب است بر نماز خوانده میشود از در بہشت کہ مخصوص است باہل نماز و کسیکہ باشد از

أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ

اہل جہاد خوانده می شود از در جہاد و کسیکہ باشد از اہل

الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ

صدقہ خوانده می شود از باب صدقہ و کسیکہ باشد از اہل

الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرَّيَّانِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ مَا عَلَى مَنْ

روزہ خوانده می شود او را از در ریّان یعنی در سیرابی پس گفت ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ بر کسیکہ

دُعِيَ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ مِنْ خُرُوسَةٍ فَهَلْ يُدْعَى أَحَدٌ

خوانده شود از آن درہا ضرورتے پس آیا خوانده می شود بیج یکے

مِنْ تِلْكَ الْاَيَّامِ كَلِمًا قَالَ نَعَمْ وَارْجُوا اَنْ تَكُوْنَ مِنْهُمْ

از همه در آن گفت آنحضرت آری است و امید میدارم که باشی تو اے ابوبکر از آن گسان

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

متفق علیه و هم از دوسه روایت گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ صَائِمًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا قَالَ وَمَنْ تَبِعَ

یعنی رسید از صایمیت که هیچ کس از شما امروز روزه دار گفت ابوبکر صدیق منم یا رسول الله و فرمود آنحضرت که کسیت

مِنْكُمْ الْيَوْمَ جَنَازَةً قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا قَالَ مَنْ أَطْعَمَ مِنْكُمْ

از شما امروز جنازه را گفت ابوبکر صدیق منم گفت آنحضرت پس کسیت که طعام خور انید از شما

الْيَوْمَ مِسْكِينَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا قَالَ وَمَنْ عَادَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ

امروز مسکین را گفت ابوبکر صدیق منم گفت و کسیت که پرسید از شما امروز

مَرِيضًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بیمار را گفت ابوبکر صدیق انا پر گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَا اجْتَمَعَنَ فِيَّ امْرُؤٌ اِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

جمع نشود این چهار چیز در یک روز هیچ مردی اگر آنکه در آید در بیت رواد مسلم و روایت است

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عایشه رضی الله عنها گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

خُلِقَ كُلُّ إِنْسَانٍ مِنْ بَنِي آدَمَ عَلَى سِتِّينَ وَثَلَاثَ مِائَةٍ مَقْصِلٍ

پیدا کرده شده است هر شخص از اولاد آدم بر سید و شصت بند

فَمَنْ كَبَّرَ اللَّهَ وَحَمَدَ اللَّهَ وَهَلَّلَ اللَّهَ وَسَبَّحَ اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ

پس کسیکه بگوید الله اکبر و الحمد لله و لا اله الا الله و سبحان الله و طلب آمرزش کند از

اللَّهِ وَغَزَلَ حَجَرَ لِحَجَرٍ عَنِ طَرِيقِ النَّاسِ وَشَوْكَةً أَوْ عَظْمًا

خدا و در کند سنگی را از راه مردم یا خارے را یا استخوانی را

ازین حدیث معلوم شد که آنحضرت
از آن گفتن و اثبات فضیلت
پس از خود بقصد تقابل و طبع
در آن گردن و آنکه بعضی از
منع کرده اند که در این راه
که از این زبان فرموده اند
خواهد بود که بقصد تکبر و
مبتغای و انیت باشد
والا و توقع آن در کتب
و آثار شیعه از آنست که
نموده اند
مفصل است از واجب
بهر یک صدقه و در کتب
نظری کن و تا شوی مجتهد و قوی

أَوْ أَمَرَ بِعُرُوفٍ أَوْ نَحَى عَنْ مُنْكَرٍ عَدَدَ تِلْكَ السِّتِينَ وَتِلْكَ جَمَاعَةٍ

یا امر کند بمشروع یا نهی کند از نامشروع موافق عدد صد و شصت بند

فَإِنَّهُ يَمُتُّهُ يَوْمَئِذٍ وَقَدْ زَحْزَحَ نَفْسَهُ عَنِ النَّارِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس بدرستی که آنکس را میبرد و یا شام میکند در آن روز حال آنکه دور انداخته خود را از آتش رواه مسلم

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از انس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ شَجَرًا أَوْ يَزْرَعُ نَرْعًا قِيًّا كُلُّ مِنْهُ

نبیت هیچ مسلمانی که بکشد درختی را یا بکارد کشتی را پس بخورد از آن

إِنْسَانٌ أَوْ طَيْرٌ أَوْ بَهِيمَةٌ إِلَّا كَانَتْ لَهُ صَدَقَةٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

آدمی یا پرند یا چارپایه مگر آن که باشد مراد او صدقه متفق علیه

وَقِي رَوَاهُ مُسْلِمٌ عَنْ جَابِرٍ وَ مَا سُرِقَ مِنْهُ لَهُ صَدَقَةٌ

در روایتی مسلم را از جابر رها آمده است و آنچه دزدیده شد از آن نیز او را صدقه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ غُفْرًا لِمَرْأَةٍ مُوسِمَةٍ مَرَّتْ بِكَلْبٍ عَلَى رَأْسِ سَرَكِيٍّ

و مسلم که آمرزیده شد مرزونی زاینه که گذشت بگله بر سر چاه

يَلْبَسَتْ كَادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ فَتَزَعَّتْ حِفْظًا فَأَوْثَقَتْهُ

در حالیکه میبرد آن رنگ زایل خود را از تشنگی دزدید که بکشد او را تشنگی پس کشید آن زن زاینه موزه خود را

بِنَارٍ مَرَّاهَا فَتَزَعَّتْ لَهُ مِنَ الْمَاءِ فَغُفِرَ لَهَا يَدُكَ قِيلَ إِنَّ

بسریش خود بر آتش پاشید آن زن بر آتش خمیر از آب پس آمرزیده شد مران زن را بان کل گفته شد بدرستی

لَنَا فِي الْبَهَائِثِ أَجْرًا قَالَ فِي كُلِّ ذَاتٍ كَيْدٍ وَطَبَةِ أَجْرٍ

ما را در احسان کردن بهیمه با وسیراب کردن آنها ثواب است فرمود آنحضرت در احسان کردن به حیوانات که خدا

بسیار است در جوشن یک صدقه
بزرگی که سبکی بسیار قلیل
است و جوشن و جوشن از سبکی
در جوشن و جوشن از سبکی

در حدیث

در حدیث ثواب است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَرَوَّاهُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ رَجُلٌ بِغُصْنٍ شَجَرَةٍ عَلَى ظَهْرِ

نَسَمَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

طَرِيقٌ فَقَالَ لَا تَحْيَيْنَ هَذَا عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ لَا يُؤْذِيهِمْ

رَأَى أَنْتَ دُونَكَ أَوْ بَعْدَكَ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

فَادْخُلِ الْجَنَّةَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَتَقَلَّبُ فِي الْجَنَّةِ

فِي شَجَرَةٍ قَطَعَهَا مِنْ ظَهْرِ الطَّرِيقِ كَأَنَّ نَوْذِي النَّاسِ

رَوَّاهُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْنِي شَيْئًا أَتَفَعُّ بِهِ قَالَ أَخْزِلْ

الْأَذَى عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ رَوَّاهُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

ابْنُ سَلَامٍ قَالَ لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ

جِئْتُ فَلَمَّا تَبَيَّنْتُ وَجْهَهُ عَرَفْتُ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ

أَدَمٍ تَرَوُّهُ أَنْخَفَرْتُ مِنْهُ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

أَبْنُ سَلَامٍ قَالَ لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ

جِئْتُ فَلَمَّا تَبَيَّنْتُ وَجْهَهُ عَرَفْتُ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ

أَدَمٍ تَرَوُّهُ أَنْخَفَرْتُ مِنْهُ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

أَبْنُ سَلَامٍ قَالَ لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ

جِئْتُ فَلَمَّا تَبَيَّنْتُ وَجْهَهُ عَرَفْتُ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ

أَدَمٍ تَرَوُّهُ أَنْخَفَرْتُ مِنْهُ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

أَبْنُ سَلَامٍ قَالَ لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ

جِئْتُ فَلَمَّا تَبَيَّنْتُ وَجْهَهُ عَرَفْتُ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ

أَدَمٍ تَرَوُّهُ أَنْخَفَرْتُ مِنْهُ كَقَوْلِهِمْ فِي الْمَدِينَةِ

كَذَّابٌ فَكَانَ أَوَّلُ مَا قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَفْشُوا السَّلَامَ

دروغ گوئی پس بود نخستین چیزی که گفت در نصیحت دعوت مردم این کلام ای مردان فاش گردانید سلام

وَاطْعُمُوا الطَّعَامَ وَصَلُّوا الْأَرْحَامَ وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ

و بخورانیطعام مسکینان را و پیوندید رحمهارا یعنی قرابت را و نماز بگذارید در شب در حالیکه مردم

نِيَامٌ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

در خواب باشند این کار را بکنید پس در آید به بهشت بسلامت از عذاب رواه الترمذی و ابن ماجه

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ

والدارمی و روایت است از عبد الله بن عمرو گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْبُدُوا الرَّحْمَنَ

پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم عبادت کنید خداے مهربان را

وَاطْعُمُوا الطَّعَامَ وَافْشُوا السَّلَامَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ

و بخورانیطعام گدایان و بنزد گوید سلام را پس در آید به بهشت بسلامت از عذاب و حجاب

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ

رواه الترمذی و ابن ماجه و روایت است از انس گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئَ

پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم بدینستیکه صدق کردن بر آئینه میکند آتش

غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِئْتَةَ الشَّوْءِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

خشم آلهی را و دور میگرداند مرگ بد را اشارت بحصل سلامت رواه الترمذی

وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی ذر گفت فرمود پیغمبر خدا صلے الله علیه وسلم

تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيهِ صَدَقَةٌ وَأَمْرُكَ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ

خند کردن تو یعنی لبخند کردن در روی برادر تو و صدقه است و امر کردن تو بمعروف صدقه است

وَنَهَيْكَ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَأَرْشَادُكَ الرَّجُلَ فِي أَرْضِ الضَّلَالِ

دینی کردن تو از منکر صدقه است و راه نمودن تو مرد را در زمین گمراهی که مردم دروے راه کم کنند

صَدَقَةٌ وَنَصْرُكَ الرَّجُلَ الرَّدِّيَّ الْبَصِيرَ لَكَ صَدَقَةٌ

صدقه است و یاری دادن تو مرد تباہ بینائی را مرترا صدقه است

وَأَمَّا طُتُّكَ الْحَجَرِ وَالشَّوْكَ وَالْعُظْمُ عَنِ الطَّرِيقِ لَكَ صَدَقَةٌ

و دور کردن تو سنگ را و خار را و استخوان را از راه مرترا صدقه است

وَأَفْوَاغُكَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ لَوْ أَخْبَيْتُكَ صَدَقَةٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَغَيْرُهُ

درختین تو از و لیس یعنی آب درد تو برادر خود مرترا صدقه است رواه ترمذی و دیگران است از

سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد بن عباده روگفت اے رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ أُمَّ سَعْدٍ مَاتَتْ فَأَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ قَالَ الْمَاءُ

بدیجہ مادر سعد مرده است پس کدام صدقه بروج و کم بہتر است فرمود آنحضرت کہ آب بہترین

تُحْفَرُ بَيْرًا وَقَالَ هَذِهِ لِأُمِّ سَعْدٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَمِيُّ

پس کند سعد چاہے را بنام مادر روگفت این چاہ برے ام سعد است رواه ابو داؤد و التیمی

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

درایت است از ابی سعید روگفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ أَيُّهَا مُسْلِمٌ كَمَا مُسِلًا تَوْبًا عَلَى عَرِيٍّ كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ

و سلم ہر مسلمانے کہ پوشاند مسلمانے دیگر را جائے بر برنگی پوشاند او را خدا از

خَضِرِ الْجَنَّةِ وَأَيُّهَا مُسْلِمٌ أَطْعَمَ مُسْلِمًا عَلَى جَوْعٍ

حلیہ سے سبز بہشت و ہر مسلمانے کہ بخورد مسلمانے دیگر را ہر گرسنگی

أَطْعَمَهُ اللَّهُ مِنْ ثَمَرِ الْجَنَّةِ وَأَيُّهَا مُسْلِمٌ سَقَامُ مُسْلِمًا

بخورد او را خدا بیتیعالے از میوہ سے بہشت و ہر مسلمانے کہ بنوشاند مسلمانے را

عَلَىٰ خَلَمَاءٍ سَقَاهُ اللَّهُ مِنَ الرَّحِيْقِ الْمَخْتُوْمِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

برشنگی پوشانده اورا خدا تعالیٰ از شراب خالص که ہرگز نہ پدید نہ آید آن رواد ابو داؤد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ فِي أَنَّهُمْ ذَبَحُوا شَاةً

والترمذی وروایت است از عائشہ رضہ ہر سیکہ ایشان بچہ اہل بیت ذبح کردند و گوشت پخت

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَقِيَ مِنْهَا فَقَالَ لَت

پس فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم چہ چیز باقی ماند از آن گوشت پس گفت عائشہ

مَا بَقِيَ مِنْهَا إِلَّا كَتِفَاهَا قَالَ بَقِيَ كُلُّهَا غَيْرُ كَتِفَيْهَا رَوَاهُ

باقی نہ ماند از دے مگر شانه و سہ بچہ ہر شش شک و نہ بقیہ ان فرمود آنحضرت باقی ماند ہر شاة بجز کتفہ

الْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

الترمذی وروایت است از ابن عباس رضہ گفت شنیدم آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ مُسْلِمٍ كَسَا مَسْلَمًا

صلے اللہ علیہ وسلم کہ میگفت نیست هیچ مسلمانے کہ پوشانده مسلمانے را

ثَوْبًا إِلَّا كَانَ فِي حِفْظِ مَنَ اللَّهِ مَا دَامَ عَلَيْهِ مِنْهُ خِرْقَةٌ

جامہ مگر آنکہ باشد آنجامہ پوشانده در حفظ خدا تا آن وقت کہ باقی ماند از آن جامہ پارہ

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ مَقَالٍ

رواہ احمد و الترمذی وروایت است از ابی ذر رضہ گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمُ اللَّهُ

فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم کہ سہ دوست میدارد ایشان را خدا

وَتِلْكَ يُغْضِبُهُمُ اللَّهُ فَأَمَّا الَّذِينَ يُحِبُّهُمُ اللَّهُ فَرَجُلٌ آتَى

و کہیں اند کہ دشمن میدارد ایشان را خدا پس آن کہ نیکہ دوست میدارد ایشان را خدا پس یکے مردیت کہ آید

تَوَّابًا قَسًا لَّهُمْ بِاللَّهِ وَلَمْ يَسْأَلْهُمْ بِقَرَابَةٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُمْ فَمَنْعُوهُ

کردہ چہ را پس سوال کرد ایشان را بعض نام خدا و بوال نکرد ایشان را از جہت خویشی کہ میان او و میان ایشان شریک نہ بود

فَتَخَلَّفَ رَجُلٌ بِأَعْيَانِهِمْ فَأَعْطَاهُ مِثْرًا لَا يَمْلِكُ يُعْطِيهِ

پس سبقت کرد بر ایشان هر که پس انداخت ایشان را پس او را نهائے در حالیکه نمی داند داده او را

إِلَّا اللَّهُ وَالَّذِي أَعْطَاهُ وَقَوْمُ سَارٍ وَالْيَلَمُّ حَتَّى إِذَا كَانَ

مگر خدا تعالی و آن کسیکه داده است او را و قوم مردیست از میان قومی که راه رفتند تا شب تا آن وقتیکه

النَّوْمُ أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِمَّا يُعْدِلُ بِهِ فَوَضَعُوا رُءُوسَهُمْ

خواب دوست داشته شد برایشان از هر چه برابر کرده شود و آن پس نهادند این قوم سر ایشان را بخواب

فَقَامَ يَتَمَلَّقُنِي وَيَتَلَوَّاءِي وَرَجُلٌ كَانَ فِي سِرِّيَّةٍ

پس ایستاد بنماز مردی که نگاه می کند و بخواند آیات کتاب مرا سوم مردی که بود در لشکر

فَلَقِيَ الْعَدُوَّ فَهَزُمُوا قَبْلَ بَصْدِ سِرٍّ حَتَّى يُقْتَلَ

پس ملاقات کرد دشمنان را پیش شکست داده اند اهل آن سیر را قبل کرد این مرد سیر را خداوند آنکه گفته شود آن

أَوْ يُفْتَمَ لَهُ وَالثَّلَاثَةُ الَّذِينَ يُبْغِضُهُمُ اللَّهُ الشَّيْخُ الرَّائِي

یا کنایش کرده شود آن کس که دشمن میدارد ایشان را خدا تعالی کے پیر را کند

وَالْفَقِيرُ الْخِتَالُ وَالْفَتَى الطَّلُومُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَاهُ

دوم در روایت که حکیم گفته است سوم تو که طلسم کند رواه الترمذی و رواجی را

مِثْلَهُ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مثل آنست و روایت است از انس که گفت و رسول خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْأَرْضَ جَعَلَتْ تَمِيلُ فَخَلَقَ الْجِبَالَ

و تسلم و تمیله پیدا کرد خدا تعالی زمین را شروع کرد زمین که میل کند و بچند پس پیدا کرد خدا

فَقَالَ بِهَا عَلَيْهَا فَاسْتَقَرَّتْ فَجَبَّتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ شِدَّةِ

پس زد که را بر زمین پس قرار یافت زمین پس بگفت کردند فرشتگان از سختی

الْجِبَالِ فَقَالُوا يَا رَبِّ هَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الْجِبَالِ

که یا پس گفتند ای پروردگار آیا هست از آفرینش تو چیزی سخت تر از کوه

این عبارت گفته است این قوم
و داشت سرش را بر زمین
و شدخالتان این قوم را
و این قوم را که بنامش
و داد او را را بگفت
و ایشان را ۱۲
قال کنی حکم و غیره
میتواند است ۱۲

قَالَ نَعَمْ الْحَدِيدُ يَقَالُ يَا رَبِّ هَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ

فرمود حق تعالی ارے آہن سخت تر است از کوہ پس گفتند فرشتگان ای بابا بہت از پیدایش تو چیز سخت

مِنَ الْحَدِيدِ قَالَ نَعَمْ النَّارُ فَقَالُوا يَا رَبِّ هَلْ مِنْ

از آہن گفت پروردگار ارے آتش است پس گفتند ارے رب آیا بہت از

خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ النَّارِ قَالَ نَعَمْ الْمَاءُ فَقَالُوا

پیدایش تو چیزے سخت تر از آتش گفت حق تعالی ارے آب است پس گفتند

يَا رَبِّ هَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الْمَاءِ قَالَ نَعَمْ

اے رب آیا بہت از پیدایش تو چیزے سخت تر از آب گفت حق تعالی ارے

الْوَيْحُ فَقَالُوا يَا رَبِّ هَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الْوَيْحِ

باد است پس گفتند ای رب آیا بہت از پیدایش تو چیزے سخت تر از باد

قَالَ نَعَمْ إِنَّ أَدَمَ تَصَدَّقَ صَدَقَةٌ مِنْ يَمِينِهِ يُخْفِيهِمَا

گفت حق تعالی ارے سخت تر از ان صدقہ و اون فرزند آدم است کہ تصدق میکند بہت راست خودو

مِنْ شِمَالِهِ وَهَؤُلَاءِ الْقُرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ

از دست چپ خود رواہ الترمذی و روایت است از ابی ذر کہ گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ

فرمود پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم نیت یسج بندہ مسلمان

يُنْفِقُ مِنْ كُلِّ مَالٍ لَهُ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا

کہ خرچ کند از ہر اے کہ مراد راست و دو چیز چنانکہ دو اسب و دو ترور راہ خدا تعالی مگر ایک

اسْتَقْبَلَتْهُ حَبَّةُ الْجَنَّةِ كُلُّهُمْ يَدْعُوهُ إِلَى مَا

پیشترے آیند اور پرودہ داران بہشت ہر یک از ایشان میخوانند اور ابوے چیزے کہ

عِنْدَهُ قُلْتُ وَكَيْفَ ذَلِكَ قَالَ إِنَّ كَأْتِ ابْنِ آفَعِي مَوْنِ

نزد اوست از زمانہ سخت گفتم و چگونہ است اتفاق و دو چیز از ہر مال فرمود و آنحضرت اگر باشد اموال تنہا

وَإِنْ كَانَتْ بَقَرَةٌ فَبَقَرَتَيْنِ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَنْ

و اگر باشد مال گاوان پس اتفاق کند دو گاوان را رواه النسائی و روایت است از

مَرْثَدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي بَعْضُ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ

مرثد بن عبد الله گفت مرثد حدیث کردند مرا بعضی از اصحاب آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

صلی الله علیه وسلم که وی شنید آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ ظِلَّ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ صَدَقَتُهُ رَوَاهُ

و سلم که میگفت که جای پناه مؤمن و سایه ایشان وی در روز قیامت صدقته است رواه

أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

احمد و روایت است از ابن مسعود گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ وَشَّعَ عَلَى عِيَالِهِ فِي النَّفَقَةِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَشَّعَ اللَّهُ

کسی که فسخ کند بر اهل و عیال خود در خج روز عاشورا فسخ گرداند خدا بی تعالی

عَلَيْهِ سَائِرَ سَنَتِهِ قَالَ سُفْيَانُ إِنَّا قَدْ جَرَّبْنَا

بر وی در باقی سال و گفته است سفیان ثوری بدرستی ما آزمودیم این را

فَوَجَدْنَاهُ كَذَلِكَ رَوَاهُ الرِّزِّيُّ وَرَوَى الْبَيْهَقِيُّ فِي

پس یافتیم این را همچنین رواه الرزینی و روایت کرد بیهقی این حدیث را در

شُعَبِ الْإِيمَانِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ سَعِيدٍ وَجَابِرِ بْنِ

شعب ایمان از وی و از ابی هریره رض و از ابی سعید رض و از جابر بن

وَضَعْفَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ضعف ابن حدیث و روایت است از ابن مسعود گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَفَقَّ الْمُسْلِمُ تَفَقَّةً عَلَى أَهْلِهِ

صلی الله علیه وسلم که چون اتفاق کند مسلمان تفقدا بر اهل خود

وَوَاهُ مُسْلِمٌ عَنْ حَكِيمٍ وَحَدَّثَهُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ

و روایت کرد مسلم از حکیم بن حزام تنہا و روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ

فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم یک دیناریست که الخاق کرده در راه

اللَّهُ وَدَيْنَارُ أَنْفَقْتَهُ فِي رَقَبَةٍ وَدَيْنَارُ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَى

خدایسته جها و د و گد نیار یست که اتفاق کرده لوا نژاد را زاد کردن بنده و دنیا رو گیر است که تصدق کرده بپا

مَسْكِينٍ وَدِينَارًا نَقَفْتَهُ عَلَىٰ آهِكَ أَعْظَمَهَا أَجْرًا لِّلَّذِينَ

مکین و دینار دیگر است که اتفاق کرده و برابر و عیال خود بزرگترین آن دینار لم اندر و کجوان دینار

أَفْقَتَهُ عَلَى أَهْلِكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ثَوْبَانَ

که اتفاق کرده برای عمل خود رواه مسلم و روایت است از ثوبان رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ دِينَارٍ

گفت غزمو و آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فاضلترین دنیارے

يَنْفِقُهُ الرَّجُلُ دِينَارٍ يَنْفِقُهُ عَلَى عِيَالِهِ وَدِينَارٍ يَنْفِقُهُ

که اتفاق کند آنرا مرود نیاید که اتفاق کند آنرا بر عیال خود و دنیا ریست که اتفاق کند آنرا

عَلَىٰ دَابَّتِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَنَادَىٰ بِنَفْسِهِ عَلَىٰ أَصْحَابِهِ

بر چهار پایه خود که در راه خداست و دنیا نیست که اتفاق کند آنرا بر طرآن خود

فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَآهٌ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ فَذَلِكَ

در راه خدا این سه محل افضل مضار صدقات رواه مسلم و روایت است از عایشه (رض) گفت

يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي جَارِيْنٌ فَيَا لِي إِتَهَمَا أُهْدِي قَاتِي

اسی پیغامبر خدا پرستی مراد دہا اپست۔ یوے کد ام کچے ازین دو ہدیہ لغیر سیم فرمود آنحضرت

إِلَى أَقْوَبِهِمَا مِنْكَ بَابَارِوَاهُ الْخَارِي وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بفرست بوی که نزدیکتر است و در کوه از مدقور و راه بخاری و روایت است از ابی هریره رضی

قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الصَّدَقَةِ

گفت ای پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کدام صدقه

أَفْضَلُ قَالَ جُحْدُ الْمُقِلِّ وَابْدَأُ بِمَنْ تَعُولُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

فاضلتر است گفت آنحضرت آنکه مرد فقیر مالش را بکسی که بکسی که عالمند و آنها

وَعَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از سلیمان بن عامر فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّدَقَةُ عَلَى الْمُسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ

الله علیه وسلم صدق کردن بر مسکین ثواب یکصدقه دارد و صدقه

عَلَى ذِي الرَّحِمِ ثِنْتَانِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

بر کسی که قرابت و ولادت و رحم دارد ثواب دو صدقه دارد یکی صدقه دوم صلح رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَالذَّارِقِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

والتسائی و ابن ماجه و الدارقی روایت است از ابن عباس

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْأَخْبَرُكُمْ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم آيا خبر كنم شما را

بِخَيْرِ النَّاسِ رَجُلٌ مُسِيكٌ بَعِيَانٌ قَرِيبٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

به بهترين مردمان مردی که نگاه داشته است بماند از راه خدا چنانچه جهاد با کافران

الْأَخْبَرُكُمْ بِالَّذِي يَتَلَوُّهُ رَجُلٌ مُعْتَمِرٌ فِي عُمْرَةٍ لَهُ

آيا خبر كنم شما را بآنکه که تالی است مردی که گشت گزیده است در گشت چند که مراد است

أَبُو دَاوُدَ حَقٌّ أَنَّهُ فِيهَا إِلَّا أَخْبَرُكُمْ كَقَوْلِ النَّاسِ رَجُلٌ

که او احیاء حق است که او را در آن گشت گزیده است به این مردم روایت کرد

يُسْأَلُ بِاسْمِهِ وَلَا يُعْطَى بِهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ

سوال کرده به اسم او و عطا نمی شود به او رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ

نسخه رواد ابو داود

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَمْرِ بْنِ جَعْدٍ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

والدارمی و روایت است از ام بن جعد گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رُذُّ السَّائِلِ وَلَوْ بَطْلَفٌ مُحَرَّرٍ رَوَاهُ

اللہ علیہ وسلم رذ گردانید سائل را اگر چه بطلف باشد بمسروخته رواہ

مَالِكُ وَالنَّسَائِيُّ وَرَوَى التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ مَعْنَاهُ

مالک و النسائی و روایت کرد ترمذی و ابو داؤد معنی این حدیث را

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابن عمر گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ مَنْ اسْتَعَاذَ بِاللَّهِ فَأَعْبَذُوهُ وَمَنْ سَأَلَ بِاللَّهِ

و سلم کسیکه پناه طلبید بنام خدا پس پناه دہید اورا و کسیکه سوال کند بنام خدا

فَأَعْطَوْهُ وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِبُوهُ وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ

پس بدہید اورا و کسیکه دعوت کند شمارا پس اجابت کنید اورا و کسیکه بکنند بسوے شما

مَعْرُوفًا فَافْكُرُوا فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا أَمَّا تَكْفِيئُهُ فَادْعُوا

مکوئی پس پواش کنید اورا پس اگر نیابید چیزے کہ پواش کنید اورا پس دعا کنید

لَهُ حَتَّى تَرَوْا أَنْ قَدْ كَفَيْتُمُوهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

مرا و را تا آنکہ بداند و گمان برید کہ مکافات کردید اورا رواہ احمد و ابو داؤد

وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و النسائی و روایت است از انس گفت فرمود پیغمبر خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ تُشْبَعَ كَيْدًا

اللہ علیہ وسلم فاضلترین صدقہ آنست کہ سیر گردانی جگر

جَارِعًا رَوَاهُ الْيَهُودِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

گردانی را من باشد یا فرماہ یہودی فی شعب ایمان و روایت است از عائشہ رضی

قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَنْفَقْتَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم چون انفاق کند و تصدق نما

الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامٍ بَيْتَهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا مِمَّا

زنی از طعام خانه خود در حالیکه اسراف ننماید است باشد مر آن زن را ثواب آن بسبب

أَنْفَقَتْ وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ وَلِلْخَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ

انفاق کردن و باشد مر شوهر او را ثواب آن بسبب کسب کردن و بامر خزینہ دار را مانند آن ثواب

لَا يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

کم نمی گرداند بعضی ازین ستن ثواب بعض را چنانکه متفق علیه است و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

إِذَا أَنْفَقْتَ الْمَرْأَةُ مِنْ كَسَبِ زَوْجِهَا مِنْ غَيْرِ أَمْرِ

چون انفاق کند زن از مال شوهر خود بے حکم و بے با علم زن بر مناسبت زوج

فَلَهَا نِصْفُ أَجْرِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى

پس باشد مر آن زن را نصف ثواب آن متفق علیه و روایت است از ابی موسی

الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اشعری رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

الْخَازِنُ الْمُسْلِمُ الْأَمِينُ الَّذِي يُعْطَى مَا أُمِرَ بِهِ كَامِلًا

خزینہ دار مسلمان امانت دار کسیکه میدهد آنچه که امر کرده شده است بدان کمال و تمام

مَوْقَرًا طَيِّبَةً بِهِ نَفْسُهُ فَيَدْقَعُهُ إِلَى الَّذِي أُمِرَ لَهُ بِهِ

در حالیکه خوش است بدان نفسش پس میراند آنرا بوی که کسیکه امر کرده شده است امر او را بدان

أَحَدُ الْمُتَصَدِّقِينَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

یکی از دو تصدق کنندگان است متفق علیه و روایت است از عائشه رضی الله عنها گفت

أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أُرْمِي أُفْلِتَتَ

مردے گفت آنحضرت را صلوات اللہ علیہ و سلم پدر سیکہ ماورین مردہ و ہاجرنا گہانی

نَفْسُهَا وَأَخْطَأَهَا لَوْ تَكَلَّمَتْ تَصَدَّقَتْ فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ

وگمانِ غیبرم اور اک اگر سخنِ میکرو و شپاری مردِ تصدقِ میکرو دیکھئے۔ پس ایسا ہست مرا وراثتِ اب

تَصَدَّقْتُ عَنْهَا قَالَ نَعَمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ

قصہ کہ میکنم از جانب فرمود آنحضرت آری میرسد ثواب متفق علیہ و روایت است از ابی امامہ

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ

گفت شنیدم آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم که می گفت در خطبه خود

عَامَ حِجَّةِ الْوَدَاعِ لَا تُفْقِ امْرَأَةً شَيْئًا مِنْ بَيْتِ نَرْوُجَهَا

درساں حجۃ الوداع اتفاق نکلنے سے پہلے چہرہ را از خانہ شوہر خود

الْأَيَّادِ ذَوْجَاهُ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مگر حکم شوہر خود گفتمند: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

وَلَا الطَّعَامَ قَالَ ذَلِكَ أَفْضَلُ أَمْوَالِنَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

وطعام را نیز اتفاق نمکند فرمود آن بهترین ما را است رواه الترمذی

کتاب وصال و فراق و قیام ربانی

کتاب روزہ رمضان و قیام شبہا سے آن

يَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى

۱۔ اے کسانیکہ ایمان آور دند لازم کردہ شد بر شما روزہ داشتن چنانکہ لازم کردہ شد بر

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ آيَةُ الْإِسْلَامِ

کما نیکو پیش از شما بودند تا باشد که هر چه از شما آید بگویند و در روز ۱۶ شهریور ۱۳۰۲

مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يَرْجُوا أَزْوَاجًا أَوْ أَوْلَادًا

پس کیکہ باشد از شما بیچاره مسافر لبس نایم است بر سر سارگوبی خود از روزی که

أُخْرَى وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ

دیگر و لازم است بر آنکه می تواند روزه را عقیقن غنیه از خدا گدای درویش

فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ

پس هر که بجا آورد شکی را این بهتر است و آنکه روزه دارید بهتر است شما را

إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ هَ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ

اگر میدانید ماه رمضان آنست که نازل شد در او

الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ

قرآن هدایت براس مردمان و سخنان روشن از هدایت و از جدا کردن حق و باطل

فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ

پس هر که در یاد از شما آن ماه را پس باید که روزه دارد آن را و هر که بیمار باشد یا

عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ

مسافریس بر شما لازم است شما آنچه عذرت شد از روزهای دیگر بخوابد خدا ب شما آسانی

وَلَا يُؤِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا

و نمی خواهد ب شما دشواری و میخواهد که تمام کنید شمار و ب بزرگی یاد کنید

اللَّهُ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

خدا را ب شما که راه نمود شما را و تا باشد که شاکر شوید

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَامٌ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانَ تُنْخَتِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَفِي رَوَايَةٍ

و سلم چون می در آید رمضان گشاده می شود درهای آسمان و در روایتی

تُنْخَتِ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَسُلِّسَتْ

گشاده می شود درهای بهشت و بسته می شود درهای دوزخ و زنجیر درهای گشاده می شود

الشَّيَاطِينُ وَفِي رِوَايَةٍ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

شیاطین و در روایت دیگر کثرت و کمی شود در اسرار رحمت متفق علیہ

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از سهل بن سعد گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ مِنْهَا بَابٌ يُسَمَّى

علیہ و سلم کہ در بہشت ہشت در است از جملہ درہا درایت کہ نامی بیش از آنرا

الرَّيَّانُ لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا الصَّائِمُونَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

ریان در معنی آید آنرا کہ روزہ داران متفق علیہ است و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و سلم

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ

کسی کہ روزہ دارد رمضان را از جهت ایمان بخدا و احتسابا گنہہ ہا پیش گذشتہ است

مِنْ ذَنْبِهِ وَمَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ

از گناہ ہا و کسی کہ قیام کند رمضان را از جهت ایمان و احتسابا گنہہ ہا پیش گذشتہ است

مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا

آنچه پیش رفتہ است از گناہ ہا و کسی کہ قیام کند در شب قدر از جهت ایمان و احتساب

غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ

آنرا کہ پیش گذشتہ است از گناہ ہا و متفق علیہ است و ہم از وی روایت گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ

فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و سلم ہر عمل بنی آدم زاد

يُضَاعَفُ الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِينَ مِائَةً يُضَعَّفُ

زیادہ کردہ می شود یک نیکی بدہ چند و سہ ہفت صد مانند

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَّا الصَّوْمَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ

گفت خدا تعالی مگر روزه زیرا که آن بر اے من است و من جزا میدهم آن هر چه میخواهم ترک میدهم

شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ مِنْ أَجْلِهِ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ فَرْحَةٌ

خواهش نفس و طعام خود را انبر اے من مر روزه دار را دو فرحت است یک فرحت

عِنْدَ فِطْرِهِ وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ وَخَلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ

نزد کنش دن روزه و فرحت دیگر نزد تقای پروردگار خود در آخرت و سیرائیه بوی من روزه دار

أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ الصَّيَّامُ جَنَّةٌ فَإِذَا كَانَ

خوشتراست نزد خدا از بوی مشک و روزه سپر است پس چون باشد

يَوْمُ صَوْمٍ أَحَدٍ كَمْ فَلَاحٌ يَرَفُثُ وَلَا يَصْنَعُ فَإِنْ سَأَلَهُ أَحَدٌ

روز روزه یکی از شما پس باید که نکلم نکند بکلام قبیح و خشن و خصومت نکند پس اگر بپرسد دهر روزه دار

أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي أَمْرٌ صَائِمٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

یا خصومت نکند و او را پس باید که بگوید بدرستی که من مرد روزه دارم متفق علیه و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رض گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

إِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ صُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ

چون میباشد نخستین شب از ماه رمضان بند کرده می شوند شیاطین

وَمَرَدَةُ الْجِنِّ وَغُلِقَتِ أَبْوَابُ النَّارِ فَلَمْ يُفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ

و درشان از جن و مرده می شود درها بسته و درهای دوزخ پس گشاده نمی شود از آن درها هیچ در

وَفُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ فَلَمْ يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ وَيُنَادِيهِ

و گشاده می شوند درها بهشت پس بند کرده نمی شود از آن درها هیچ در و ندا میکند

مُنَادٍ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ اقْبَلْ وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ وَبِاللهِ عِتْقًا

آواز دهنده ای طلب کننده نیکی پیش آ و آطلب بدی بجز در نفس خود را از گناهان و مرده را از آتش نجات

مِنَ النَّارِ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

از دوزخ و آن ازادگی در همه شب است رواه ترمذی و ابن ماجه

وَأَحْمَدُ عَنْ رَجُلٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

واحد از شخصه و روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود پیغمبر خدا

أَتَاكُمْ رَمَضَانُ شَهْرٌ مُبَارَكٌ فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ

آمد شمار رمضان که ماه است برکت داده شده فرض کرد انبیه است خدا بر شما روزه آن را

تَفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَنُخْلِقُ فِيهِ أَبْوَابَ الْجَهَنَّمَ وَتُفَعَّلُ

گشاده میشود درگاه آسمان و بستنی شود درگاه جهنم و فعل می شوند

فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ يَلْقَى فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرِ

در وی مرده شیاطین می رسد و در رمضان شبی بهتر است از هزار ماه

مَنْ جُرِمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حُرِمَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ

کسی که حرام گردانیده شد یکی و ثواب آن را پس بچقیق حرام گردانیده شد از خیر کثیر رواه احمد و النسائی

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از عبد الله بن عمر رض بر سر پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ الْقُرْآنُ وَالصَّيَّامُ وَالصَّيَّامُ يَقُولُ الصَّيَّامُ

و سلم گفت که روزه و قرآن شفاعت میکنند مرئیه را میگردد روزه

أَيُّ رَبِّ إِنِّي مَنَعْتُهُ الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ بِالنَّهَارِ فَتَفَعَّلَنِي

ای پروردگار من بدرستی که من باز داشتم و از خوردن و شهوات و غیر روزی من قبول شفاعت را

فِيهِ وَيَقُولُ الْقُرْآنُ مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَتَفَعَّلَنِي فِيهِ

در وی و میگردد قرآن من منع کردم او را از خواب بشب پس قبول کن شفاعت مرا در وی

فِيُشَفِّعَانِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ

پس قبول کرده میشود در روایت کرد بیهقی در شعب ایمان و روایت از انس بن

مَا لَيْكَ قَالَ دَخَلَ رَمَضَانُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

الک رضا گفت انس و رآمد رمضان پس فرمود آنحضرت صلے الله علیه وسلم بدرستی که

هَذَا الشَّهْرُ قَدْ حَضَرَ كُمْ وَفِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ مِنْ حِرْمَانِهَا

این ماه بچقیق حاضر شد شمارا و درو ک شبیه است بهشت را از هزار ماه که محروم گردانیده اند از آن

فَقَدْ حُرِمَ الْخَيْرُ كُلُّهُ وَلَا يُخْرَمُ خَيْرُهَا إِلَّا كُلُّ حُرُومٍ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

پس بچقیق محروم گردانیده شده از خیر همه و محروم گردانیده می شود از خیر این شب مگر بریکه محروم است از آن

وَعَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ قَالَ خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ

و روایت است از سلمان فارسی رضا گفت سلمان خطبه خواند ما را آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ

صلے الله علیه وسلم در پین روز از ماه شعبان پس فرمود

إِنَّمَا النَّاسُ قَدْ أَظْلَكُوا شَهْرَ عَظِيمٍ شَهْرَ مُبَارَكٍ

اے مردمان بچقیق سایه انداخت شمارا ماهی بزرگ ماهی است که برکت کرده شده است

شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ جَعَلَ اللَّهُ حَيَامَةً

و شهریت که درو ک شبیه است بهشت را از هزار ماه گردانیده است خدا تعالی روزی آن ماه

فَرِيضَةً وَ قِيَامَ لَيْلِهِ تَطَوُّعًا مَنْ تَقَرَّبَ فِيهِ يَخْصَلُ لَهُ

فریضه و گردانیده است نماز کردن و شب و نفل سنت کی که نزدیکی جوید بدگاه حق درو ک

مِنْ الْخَيْرِ كَأَنْ كُنَّ أَذَى فَرِيضَةٍ فِيمَا سِوَاهُ وَمَنْ آذَى

از یکی باشد همچو کی که بگذارد فریضه در ماهی که جز رمضان است و کی که آذی کند

فَرِيضَةً فِيهِ كَأَنْ كُنَّ أَذَى سَبْعِينَ فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ

فریضه در ماهی باشد همچو کی که بگذارد هفتاد فریضه در ماهی که جز رمضان است

وَهُوَ شَهْرُ الصَّبْرِ وَالصَّبْرُ ثَوَابُهُ الْجَنَّةُ وَشَهْرُ الْمَوَاسِقِ

و آن ماهیت که درو ک صبر است از شهوات نفس و صبر کردن ثواب او بهشت است و آن ماهیت

راوی ابن ماجه

بخاری و مسلم

در حدیثی که در آن است

وَشَهْرٌ يُزَادُ فِيهِ رِزْقُ الْمُؤْمِنِ مَنْ فَطَرَ فِيهِ صَائِمًا كَانَ

و ماهیست که در آن زیاد می شود رزق مؤمن کسیکه روزه بگذرایند روزه دار را باشد

لَهُ مَغْفِرَةٌ لَدُنْهُ وَ عِثْقٌ رَقِيبَةٍ مِنَ النَّارِ وَ كَانَ لَهُ

مراودا سبب بزرگواران مرگنا مان او را و سبب آزادگی ذات وے از آتش و باشد مراد او را

و شَيْءٌ آجِرٌ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْتَقِصَ مِنْ آجِرِهِ شَيْءٌ قُلْنَا

مانند مزد او بے آنکه کم شود از مزد وے چیزی گفتیم

يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيْسَ كُلُّنَا بِحَدٍّ مَا نَفْطَرُ بِهِ الصَّائِمُ فَقَالَ

ایست پیغمبر خدا نیست همه ما این صفت که بیایم چیزی را که روزه بگذاییم بآن پس فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطَى اللَّهُ هَذَا الثَّوَابَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم میدهد خدا باین ثواب

مَنْ فَطَرَ صَائِمًا عَلَى مَذْقَةٍ لَبَنٍ أَوْ تَمْرَةٍ أَوْ شَرْبَةٍ مِنْ

کسی را که روزه بگذرایند روزه دار را و می خورد از شیر یا بخته آب یا یک خرباز یا از میوه

مَاءٍ وَمَنْ أَشْبَعَ صَائِمًا سَقَاهُ اللَّهُ مِنْ حَوْضِي شَرَبَةٍ

و کسیکه سیرگرواند روز و دار را بنوشاند او را خدا بیتیغالی از حوض من که کوثر است نوشیدنی

لَا يَظْمَأُ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ وَ هُوَ شَهْرٌ أَوَّلُهُ رَحْمَةٌ

که نشد نگر و بعد از آن هرگز تا آنکه در آید بهشت را و آن ماه است که اول وے سبب نجات

وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ وَ آخِرُهُ عِثْقٌ مِنَ النَّارِ وَ مَنْ خَفَّفَ

در میان و کسب بخشش و آخر آن است از آتش و در رخ و کسیکه تخفیف کند

عَنْ مَمْلُوكِهِ فِيهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَ أَعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ وَ عَنْ

از جبارید و غلام خود که روزه دار نباشد یا مرز و خدا بیتیغالی مراد او را آزاد گرداند او را از روزه و بر او است

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن عباس رضی الله عنه بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ أَطْلَقَ كُلَّ أَسِيرٍ وَأَعْطَى كُلَّ سَائِلٍ

چون می در آمد ماه رمضان را میگرد هر قیدی را و میداد هر خواهنده را

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

در روایت است از ابن عمر رضی الله عنهما که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

إِنَّ الْجَنَّةَ تُزَخَّرُ لِرَمَضَانَ مِنْ دَاسِ الْحَوْلِ إِلَى حَوْلِ

که بهشت آراسته می شود بر اے رمضان از سر مال تا مال

قَابِلٍ قَالَ فَإِذَا كَانَ أَوَّلُ يَوْمٍ مِنْ رَمَضَانَ هَبَّتْ رِيحٌ

آینده گفت پس چون بیاید نخست روزی از رمضان می وزد باد

تَحْتَ الْعَرْشِ مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ عَلَى الْخُورِ الْعَيْنِ فَيَقْلَنَ

زیر عرش از برگهای بهشت بر خوران بهشت پس میگویند آن خوران بهشت

يَا رَبِّ اجْعَلْ لَنَا مِنْ عِبَادِكَ أَزْوَاجًا تُقَرُّ بِهِمْ أَعْمُنَا

اے پروردگار ما را ازندگان خود شوهر آن که خاک گردد و قرار گیرد با ایشان چشمهای ما

وَتَقَرُّ أَعْيُنُهُمْ بِمَا رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ

و خاک گردد و چشمهای ما را اینان بما روایت کرده بیهقی این احادیث سه را

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ

در شعب ایمان و روایت از ابی هریره رضی الله عنه که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ يُغْفَرُ لِأُمَّتِي فِي الْخَمْسِ

صلی الله علیه وسلم گفت آمرزیده می شود مراست من در آخسر

لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَهِيَ لَيْلَةُ الْقَدَرِ

شب از رمضان گفته شد یا رسول الله آیا آن شب قدر است

قَالَ لَا وَلَكِنَّ الْعَامِلَ إِنَّمَا يَوْفَى أَجْرُهُ إِذَا أَقْضِيَ عَمَلُهُ

گفت آنحضرت نیست دکن کارکننده داده میشود مزد او و هر کس تمام کند عمل خود را و آن در آخر شب باشد

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رداء احمد در روایت است اینی پریمه رضا گفت فرمود پیغامبر خدا

عَمَلُهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَمْ يَدْعَ قَوْلَ الزُّوْرِ وَالْعَمَلِ بِهِ

وَسَمِ رُوْزِ تَوَارِیْہِ کَہِ تَرْکِ نہِ کُنْدِ سَخْنِ دَرِ مَوْعِ وَاہِلِّ رَا وِعْمَلِ کَرُوْنِ رَاہِ رُوْزِ

فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَّعِ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَرَأَاهُ الْبُخَارِيُّ

پس میت مر ضای را بخن در آگه ترک کنه و بخورونی و نوشیدنی خود را روایت کرد این سنده را بخار

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رحم ازوس مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

سَنَ أَفْطَرِ يَوْمًا مِّن رَّمْضَانَ مِن غَيْرِ مُخَصَّةٍ وَلَا مَرْفُوعَةٍ

سیکھ افغانوں کے روزِ ارمضان بے رخصت شرعی چنانکہ سفر و بیماری و ہلے مرض

لَمْ يَقْضِ عَنْهُ صَوْمُ الدَّهْرِ كُلِّهِ وَإِنْ صَامَهُ سَوَاءُ أَهْمَدُ

فضاکنند اندوے روزہ تمام عمر اگرچہ روزہ دارد تمام عمر رواه احمد

وَالْتَّوْمِذِيَّ وَأَيُّودَ أُوْدَ وَأَبْنَ مَاجَةَ وَالذَّارِيَّ وَالْبُخَارِيَّ

والتزمی و ابو داؤد و ابن ماجه و الدانی و روایت کرد بخاری

فَتَوَجَّهَ بَابٍ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

در جواب سیدنا علیؑ حدیث نیا درود است دوم ازوے مرویست

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوْمٍ صَارُوا لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ

۱۰۰

۱۰۱

۱۰۲

۱۰۳

۱۰۴

۱۰۵

۱۰۶

۱۰۷

۱۰۸

۱۰۹

۱۱۰

۱۱۱

۱۱۲

۱۱۳

۱۱۴

۱۱۵

۱۱۶

۱۱۷

۱۱۸

۱۱۹

۱۲۰

۱۲۱

۱۲۲

۱۲۳

۱۲۴

۱۲۵

۱۲۶

۱۲۷

۱۲۸

۱۲۹

۱۳۰

۱۳۱

۱۳۲

۱۳۳

۱۳۴

۱۳۵

۱۳۶

۱۳۷

۱۳۸

۱۳۹

۱۴۰

۱۴۱

۱۴۲

۱۴۳

۱۴۴

۱۴۵

۱۴۶

۱۴۷

۱۴۸

۱۴۹

۱۵۰

۱۵۱

۱۵۲

۱۵۳

۱۵۴

۱۵۵

۱۵۶

۱۵۷

۱۵۸

۱۵۹

۱۶۰

۱۶۱

۱۶۲

۱۶۳

۱۶۴

۱۶۵

۱۶۶

۱۶۷

۱۶۸

۱۶۹

۱۷۰

۱۷۱

۱۷۲

۱۷۳

۱۷۴

۱۷۵

۱۷۶

۱۷۷

۱۷۸

۱۷۹

۱۸۰

۱۸۱

۱۸۲

۱۸۳

۱۸۴

۱۸۵

۱۸۶

۱۸۷

۱۸۸

۱۸۹

۱۹۰

۱۹۱

۱۹۲

۱۹۳

۱۹۴

۱۹۵

۱۹۶

۱۹۷

۱۹۸

۱۹۹

۲۰۰

۲۰۱

۲۰۲

۲۰۳

۲۰۴

۲۰۵

۲۰۶

۲۰۷

۲۰۸

۲۰۹

۲۱۰

۲۱۱

۲۱۲

۲۱۳

۲۱۴

۲۱۵

۲۱۶

۲۱۷

۲۱۸

۲۱۹

۲۲۰

۲۲۱

۲۲۲

۲۲۳

۲۲۴

۲۲۵

۲۲۶

۲۲۷

۲۲۸

۲۲۹

۲۳۰

۲۳۱

۲۳۲

۲۳۳

۲۳۴

۲۳۵

۲۳۶

۲۳۷

۲۳۸

۲۳۹

۲۴۰

۲۴۱

۲۴۲

۲۴۳

۲۴۴

۲۴۵

۲۴۶

۲۴۷

۲۴۸

۲۴۹

۲۵۰

۲۵۱

۲۵۲

۲۵۳

۲۵۴

۲۵۵

۲۵۶

۲۵۷

۲۵۸

۲۵۹

۲۶۰

۲۶۱

۲۶۲

۲۶۳

۲۶۴

۲۶۵

۲۶۶

۲۶۷

۲۶۸

۲۶۹

۲۷۰

۲۷۱

۲۷۲

۲۷۳

۲۷۴

۲۷۵

۲۷۶

۲۷۷

۲۷۸

۲۷۹

۲۸۰

۲۸۱

۲۸۲

۲۸۳

۲۸۴

۲۸۵

۲۸۶

۲۸۷

۲۸۸

۲۸۹

۲۹۰

۲۹۱

۲۹۲

۲۹۳

۲۹۴

۲۹۵

۲۹۶

۲۹۷

۲۹۸

۲۹۹

۳۰۰

۳۰۱

۳۰۲

۳۰۳

۳۰۴

۳۰۵

۳۰۶

۳۰۷

۳۰۸

۳۰۹

۳۱۰

۳۱۱

۳۱۲

۳۱۳

۳۱۴

۳۱۵

۳۱۶

۳۱۷

۳۱۸

۳۱۹

۳۲۰

۳۲۱

۳۲۲

۳۲۳

۳۲۴

۳۲۵

۳۲۶

۳۲۷

۳۲۸

۳۲۹

۳۳۰

۳۳۱

۳۳۲

۳۳۳

۳۳۴

۳۳۵

۳۳۶

۳۳۷

۳۳۸

۳۳۹

۳۴۰

۳۴۱

۳۴۲

۳۴۳

۳۴۴

۳۴۵

۳۴۶

۳۴۷

۳۴۸

۳۴۹

۳۵۰

۳۵۱

۳۵۲

۳۵۳

۳۵۴

۳۵۵

۳۵۶

۳۵۷

۳۵۸

۳۵۹

۳۶۰

۳۶۱

۳۶۲

۳۶۳

۳۶۴

۳۶۵

۳۶۶

۳۶۷

۳۶۸

۳۶۹

۳۷۰

۳۷۱

۳۷۲

۳۷۳

۳۷۴

۳۷۵

۳۷۶

۳۷۷

۳۷۸

۳۷۹

۳۸۰

۳۸۱

۳۸۲

۳۸۳

۳۸۴

۳۸۵

۳۸۶

۳۸۷

۳۸۸

۳۸۹

۳۹۰

۳۹۱

۳۹۲

۳۹۳

۳۹۴

۳۹۵

۳۹۶

۳۹۷

۳۹۸

۳۹۹

۴۰۰

۴۰۱

۴۰۲

۴۰۳

۴۰۴

۴۰۵

۴۰۶

۴۰۷

۴۰۸

۴۰۹

۴۱۰

۴۱۱

۴۱۲

۴۱۳

۴۱۴

۴۱۵

۴۱۶

۴۱۷

۴۱۸

۴۱۹

۴۲۰

۴۲۱

۴۲۲

۴۲۳

۴۲۴

۴۲۵

۴۲۶

۴۲۷

۴۲۸

۴۲۹

۴۳۰

۴۳۱

۴۳۲

۴۳۳

۴۳۴

۴۳۵

۴۳۶

۴۳۷

۴۳۸

۴۳۹

۴۴۰

۴۴۱

۴۴۲

۴۴۳

۴۴۴

۴۴۵

۴۴۶

۴۴۷

۴۴۸

۴۴۹

۴۵۰

۴۵۱

۴۵۲

۴۵۳

۴۵۴

۴۵۵

۴۵۶

۴۵۷

۴۵۸

۴۵۹

۴۶۰

۴۶۱

۴۶۲

۴۶۳

۴۶۴

۴۶۵

۴۶۶

۴۶۷

۴۶۸

۴۶۹

۴۷۰

۴۷۱

۴

لَا الظُّمَاءُ وَكَفَرٌ مِّنْ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ

وہی کہ جس نے اسے پہنچا دیا

إلا الشهرة والدارية

میر بیگزادی ابوالکلام اللہ ادرسی

بَابُ السَّحُورِ وَالْإِفْطَارِ

باب در بیان سحر و افطار

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از انس رض گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

طعام سحر بخورید زیرا که در طعام سحر برکت متفق علیه و روایت است از

عُمَرُ بْنُ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عمر بن العاص رض گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

وَسَلَوْا فَصَلُّ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ أَكَلُهُ

و سلم فرق میان روزه ما و روزه اهل کتاب خوردن

السَّحَرِ وَأَهْلُ الْمَسِيلِ وَعَنْ سَهْلِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

سحرات روزه سلم و روایت است از سهل گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا

صلی الله علیه وسلم همیشه اند مردم ملائیس بخیر مدام که شتابی کنند در

الْفِطْرِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

مشادون روزه متفق علیه و روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَحَبُّ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم گفت خدایتعالی دوست تر

عِبَادِي إِلَيَّ أَجْمَلُهُمْ فِطْرًا وَاهُ الْتَرْمِذِيُّ وَعَنْ

بندگان من بوی من تناسبتندترین ایشانست در روزه کشادن رواه الترمذی و روایت از

سَلْمَانَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سلمان بن عامر رض گفت سلمان فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِذَا افْطَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُفْطِرْ عَلَى تَمْرِ فَإِنَّهُ بَرَكَةٌ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ

چون افطار کند یکی از شما پس باید که افطار کند بر خرما پس سبزه تکه افطار بخور ماسب برکت است ۱۲ پس اگر نیاید خرما

فَلْيُفْطِرْ عَلَى مَاءٍ فَإِنَّهُ طَهُورٌ سَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

پس باید که افطار کند بر آب پس سبزه تکه آب پاک کننده است معده را رواه احمد و الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجٍ وَالدَّارِمِيُّ وَلَوْ يَدُ كَوْفَانَهُ بَرَكَةٌ

و ابو داود و ابن ماجه و الدارمی و ذکر نه کرده است لفظ فانه برکت را

غَيْرُ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى

جز ترمذی و روایت است از انس رضی الله عنه گفت آنس بود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْطِرُ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى رُطَبَاتٍ فَإِنْ

الله علیه وسلم که افطار میکرد پیش از آنکه نماز بگذارد بر چند خرما پس اگر

لَمْ تَكُنْ رُطَبَاتٌ فَمُمِيزَاتٌ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ مُمِيزَاتٌ حَسَا

منی بود خرما پس اگر نی بود خرما پس خشک پس اگر منی بود خرما پس خشک می نوشید

حَسَوَاتٍ مِنْ مَاءٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ زَيْدِ

چند گفت آب را رواه ترمذی و ابو داود و روایت است از زید

ابْنِ خَالِدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن خالد رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مَنْ فَطَرَ صَائِمًا أَوْ جَمْرًا غَازِيًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

کسی که روزه بکشد یا نذر روزه دار را یا سامان کند غزا کند روزه را پس او را است مانند اجر و روزه را بی هقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَنَحْوِ السُّنَّةِ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ

در شعب ایمان و نحو السنه در کتاب شرح السنه و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو هریره رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

در این کلام شریف است که تمام دین
و غلبه آن در مخالفت اعدای است

۳۴۳

لَا يُزَالُ الَّذِينَ ظَاهَرُوا مَا عَجَّلَ النَّاسُ الْفِطْرَانَ الْيَهُودَ

همیشه است دین غالب ما دام که شتدلی کنند مردم افطار را زیرا که یهود

وَالنَّصَارَى يُؤَخِّرُونَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

و نصاری تاخیری کنند در افطار رواه ابو داود و ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي عَطِيَّةٍ قَالَ دَخَلْتُ أَنَا وَمَسْرُوقٌ عَلَى

و روایت است از ابی عطیه گفت که داخل شدم من و مسروق بر

عَائِشَةَ فَقُلْنَا يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ رَجُلَانِ مِنْ أَصْحَابِ

عایشه رض پس گفتیم ای ام المؤمنین دو مرد اند از یاران

مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَدُهُمَا يُعَجِّلُ الْإِفْطَارَ وَيُعَجِّلُ

محمد صلی الله علیه و سلم یکی ازان دو مرد شتابی میکند در روزه کشادن و شتابی میکند

الصَّلَاةَ وَالْآخَرُ يُؤَخِّرُ الْإِفْطَارَ وَيُؤَخِّرُ الصَّلَاةَ قَالَتْ

نماز او دیگر را و تاخیر میکند روزه کشادن را و تاخیر میکند نماز گذارون را گفت عایشه

أَيُّهُمَا يُعَجِّلُ الْإِفْطَارَ وَيُعَجِّلُ الصَّلَاةَ قُلْنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

کدام ازان بعجل میکند افطار را و بعجل میکند نماز گذارون را گفتیم عبد الله بن

مَسْعُودٍ قَالَتْ هَكَذَا صَنَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مسعود رض گفت عایشه رض همچنین کرده است پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَالْآخَرُ أَبُو مُوسَى دَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ هَذَا

و سلم و گفتیم و آن مرد دیگر که تاخیر میکند ابو موسی اشعری است رواه مسلم و ابو هریره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَفْسُ سَحُورٍ

گفت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم نفی طعام

الْمُؤْمِنِ الْمَمْرُوءُ أَبُو دَاوُدَ

مسلمان نماز است رواه ابو داود

باب صِيَامِ الشَّطْوَعِ

باب در بیان روزه

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی ہریرہ رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمِ

وسلم فاضلترین روزہ بعد از روزہ رمضان روزہ ماہ خداست کہ محرم است

وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

وفاضلترین نماز بعد نماز فرض نماز شب کہ تہجد است رواہ مسلم

وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ رَجُلٍ أَقْبَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی قتادہ رضی کہ مردی آمد آنحضرت را صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ كَيْفَ تَصُومُ فغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

علیہ وسلم پس گفت آن مرد چگونه روزه میداری پس در خشم آمد آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَوْلِهِ قَلَّمَ أَرَأَيْ عَمْرٍ غَضِبَهُ قَالَ

اللہ علیہ وسلم از گفتن آن مرد پس چون دید عزم آنحضرت را گفت

رَضِيئًا يَا اللَّهُ رَبَّاهُ يَا لِسَلَامٍ دِينًا وَيُحْمَدُ نَبِيًّا

راضی شدیم بخدا کہ پروردگار ما است و راضی شدیم باسلام کہ دین ما است و راضی شدیم بپیغمبر کہ نبی ما است

نَعُوذُ يَا اللَّهُ مِنْ غَضَبِ اللَّهِ وَمِنْ غَضَبِ رَسُولِهِ فَعَلَّ

پناه میجویم بخدا از غضب خدا و از غضب رسول و پس در استاد

عَمْرٍ نَزَّ يَرْدُّ هَذَا الْكَلَامَ حَتَّى سَكَنَ غَضَبُهُ فَقَالَ

عمر رضی کہ تکرار میکرد این کلام را تا آنکہ آرام یافت غضب آنحضرت پس گفت

عَمْرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ مِنْ يَصُومُ الدَّهْرَ كُلَّهُ قَالَ لَا صَامَ

عمر یا رسول اللہ چگونه است حال آن سیکہ روزه دارد و بہر روز کار ہمیشہ گفت آنحضرت روزه

این یعنی سیکہ تمام روز را روزه است کہ خداوند تعالی او را دوست و مؤید است و این حدیث از ابی قتادہ روایت شده است

وَلَا أَفْطَرُ أَوْ قَالَ لَوْ يَجُزُّ لَمْ يَفْطُرْ قَالَ كَيْفَ مَنْ يَصُومُ

روزه افطار کرد او یا گفت لم یصم ولم یفطر شک اولیت گفت عمر چگونه است حال یک روزه دار

يَوْمَيْنِ وَيُفْطِرُ يَوْمًا قَالَ وَيَطِيقُ ذَلِكَ أَحَدٌ قَالَ كَيْفَ

دو روز و افطار کند یک روز و افطار گفت آیا طاقت دارد آنرا هیچ یک گفت عمر چگونه است

مَنْ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا قَالَ ذَلِكَ صَوْمٌ دَاوُدَ قَالَ

حال کسی که روزه یک روز دارد و افطار کند یک روز را گفت آنحضرت این روزه داود پیغمبر است

كَيْفَ مَنْ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمَيْنِ قَالَ وَدِدْتُ أَيْ

چگونه است حال کسی که روزه دارد و یک روز و افطار کند دو روز فرمود آنحضرت که دوست میدارم کسی

طُوِّقَتْ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

طاقت داده شوم آنرا پسر فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

ثَلَاثٌ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ فَمَهْدَا حَبِيبًا

بر است یا اولی است سه روز از هر ماه رمضان تا رمضان بر آفا ده دام پس اینست روزه

الدَّهْرُ كُلُّهُ حَبِيبًا يَوْمَ عَرَفَةَ اخْتِيبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَكْفِرَ

روزگار روزه روز عرفه در مزد و ثواب چشم دارم معتد بر فضل خدا که تکفیر کند

السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ وَحَبِيبًا يَوْمَ

ساله را که پیش ازوست و تکفیر کند ساله را که بعد ازوست و روزه روز

عَاشُورَاءَ اخْتِيبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَكْفِرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ

عاشورا چشم دارم از خدا تعالی که تکفیر کند گناهان ساله را که پیش ازوست

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه مسلم و هم از ابی قتاده گفت پرسیده شد پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَوْمِ الْاِثْنَيْنِ فَقَالَ فِيهِ وَلِدَتْ وَفِيهِ

علیه و سلم از سبب روزه دوشنبه پس فرمود در آن روز زائیده شدم و در آن روز

أُنْزِلَ عَلَيَّ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ

تخت فرستاده است وحی برین رواه مسلم وروایت است از ابی ایوب انصاری رضی

أَنَّهُ حَدَّثَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

که من حدیث کرد این حدیث را که آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ

کسیکه روزه دارد در رمضان را پیترتبع کرد اند آن را شش روزه از شوال باشد

كَصِيَامِ الذَّهْرِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

ابو سعید روزه روزگار همیشه رواه مسلم وروایت است از ابی سعید

وَالْخُدْرِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خدری رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَعْدَ اللَّهِ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ

کسیکه روزه دارد یکروز در راه خدا یعنی در جهاد و دارد خدایتعالی ذات او را از آتش نجات

سَبْعِينَ خَرِيفًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ

هفتاد و مراد از خریف سال است عرب ابتداء سال بخریف کند متفق علیه و از عایشه رضی

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُ اثْنَيْنِ

بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که روزه میداشت در بعضی احوال هر دو روز

وَالْخَمِيسَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

و پنجشنبه رواه الترمذی و النسائی وروایت است از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَوَّضُ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم عرصن کرده می شوند در درگاه عت

الْأَعْمَالِ يَوْمَ اثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ فَاجِبٌ أَنْ يُعْرَضَ عَمَلِي

اعمال بندگان روز دوشنبه و پنجشنبه پس دوست میدام که عرض کرده شود عمل من

وَأَنصَابُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ مَقَالٌ

در حالیکه من روزه دارم رواه ترمذی و روایت است از ابی ذر رض گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ إِذَا

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم ای ابو ذر چون

صُمْتَ مِنَ الشَّهْرِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ خَصُّمُ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ

روزه داری از ماه سه روزه پس روزه دانی بیزوم و چهار و بسم

وخمسة عشر رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالشَّافِعِيُّ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ

و پانزدهم را روایت کرد ترمذی و شافعی و روایت است از ابی امامه رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَامَ يَوْمًا

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کی که روزه دارد یک روز

فِي سَبِيلِ اللَّهِ جَعَلَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ خَنْدَقًا كَمَا بَيْنَ

در راه خدا میگردد خدا میان و و میان آتش خندق نهاده است که میان

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَامِرِ بْنِ

آسمان و زمین است رواه ترمذی و روایت است از عامر بن

مَسْعُودٍ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مسعود رض گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

الْغَنِيمَةُ الْبَارِدَةُ الصَّوْمُ فِي الشَّتَاءِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

غنیمت بارده روزه داختن است در زمستان کنایت است از حصول و سبب ثمرت

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

ترمذی و روایت است از ابن عباس رض که آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ فَوَجَدَ الْيَهُودَ صَائِمًا

الله علیه وسلم قدم آورد مدینه را پس یافت یهود را روزه دارند

يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَقَالَ لَهُمُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روز عاشورا پس گفت مرا ایشان را پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَا هَذَا الْيَوْمُ الَّذِي تَصُومُونَهُ فَقَالُوا هَذَا

و سلم چیت این روز که روزه میدارید شما در آن پس گفتند یهود این

يَوْمَ عَظِيمٍ أَخْبَى اللَّهُ فِيهِ مُوسَى وَقَوْمَهُ وَغَرَّقَ فِرْعَوْنَ

روز بزرگ است رستگاری داوود است خدا در موسی را و قوم او را غرق کرده آفرید

وَقَوْمَهُ قَصَامَهُ مُوسَى شُكْرًا فَتَحَنَّنَ نَصُومُهُ فَقَالَ

و قوم او را پس روزه داشت موسی درین روز بجهت شکرانه پس روزه میداریم بر امتا بعبادت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَحَنَّنَ أَحَقُّ وَأَوْلَى بِمُوسَى

آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس سزاوارتر ایم بموسی

مِنْكُمْ قَصَامَهُ رَسُولُ اللَّهِ وَأَمْرٌ بِصِيَامِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

از شما پس باین روزه میداریم پس روزه و آدین آنحضرت و امر کرد بر روزه داشتن این روزه متفق علی

وَعَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ عَاصِمٍ قَالَتْ أَرَبْعَ لَمْ يَكُنْ يَدْعُهُنَّ

و روایت است از حفصه گفت چهار خصلت اند که نبود که ترک می داد آنها

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ وَالْعَشِيرِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم روزه روز عاشورا و روزه دهم ذی الحجه

وَتَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَكْعَتَانِ قَبْلَ الْفَجْرِ وَاهُ

و روزه سه روز از هر ماه و دو رکعت سجدت قبل از نماز بامداد رواه

النَّسَائِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ

نسائی و روایت است از ابن عباس گفت که رسول الله صلی الله علیه وسلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَفْطُرُ أَيَّامَ الْبَيْضِ فِي حَضَرِ

صلی الله علیه وسلم که افطار نمیکرد روزهای ایام بیض روزه در حضر

وَلَا سَفَرٌ وَرَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مَرَّقَا لَ

وند ورمقر رواه النائی در روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَكُلُّ شَيْءٌ ذَكْوَةً

فرمود پیا سبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم ہر چیز را از غمٹھاے الہی زکوٰۃ است

وَنَزَكُوَّةُ الْجَسَدِ الصَّوْمُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْهُ أَنَّ

وزکوٰۃ بدن وصحت دے روزہ است رواہ ابن ماجہ وہم از دے مرویت کہ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَصُومُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم بود کہ روزہ میداشت روز دوشنبہ را

وَالْخَمِيسِ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ تَصُومُ الْاِثْنَيْنِ

وچشنبہ را پس گفتہ شد اے رسول اللہ بد رستیکہ روزہ میداری دوشنبہ را

وَالْخَمِيسِ فَقَالَ إِنَّ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ يَغْفِرُ

دچشنبہ را پس فرمود بد رستیکہ روزہ دوشنبہ وچشنبہ می آمرزد

اللَّهُ فِيمَا كُنْتَ مُسِيئًا إِذَا هَا جِئْتَ يَقُولُ دَعْنِي

خدا تہا لے در آن مہر مسلمان را کہ دو قطع کنندہ رحم را میگرداند خدا کہ بگذارد ایشان را

حَتَّى يَصْطَلِحَا دَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْهُ قَالَ

تا اتفاق کنند و صلح نمایند رواہ احمد و ابن ماجہ وہم از دے مرویت کہ گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَامَ يَوْمًا

فرمود پیا سبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم کہ یک روزہ وارد روزے

ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ بَقَدَّرَ اللَّهُ مِنْ جَهَنَّمَ كَعَبْدٍ غَرَّابٍ

بجہت طلب کردن ذات خدا و رمنائے دے دور میگرداند او را خدا از دوزخ مانند دوری

طَائِرٍ وَهُوَ قَرَّحٌ حَتَّى مَاتَ هَرَمًا دَوَاهُ أَحْمَدُ وَرَوَاهُ

پرندہ در حالیکہ آن مرغ جوڑہ است تا آنکہ میرد در غایت پیری رواہ احمد و روایت کرد

الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ قَيْسٍ وَعَنْ

بیهقی در شعب ایمان از سلمه بن قیس و روایت است از

بُرَيْدَةَ قَالَ قَالَ بِلَالٌ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

بریده رضی گفت در آمد بلال بر پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَهُوَ يَتَغَدَّى فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم و آنحضرت طعام پاشت بخورد پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ الْغَدَاءُ يَا بِلَالُ قَالَ إِنِّي صَائِمٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَقَالَ

و سلم حاضر شوی ای بلال طعام را گفت بلال روزه دار ام یا رسول الله بن گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَأْكُلُ مِنْ رِزْقِنَا وَفَضْلُ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم میخوریم ما رزق خود را و زیادت

رِزْقِ بِلَالٍ فِي الْجَنَّةِ أَشْعَرَتْ يَا بِلَالُ أَيْ الْمَصَائِرِ

رزق بلال در بهشت است ای خور داری و میدانی ای بلال که روزه دار

يَسْبَحُ عِظَامُهُ وَيَسْتَغْفِرُ لَهُ الْمَلَكُ مَا أُكِلَ عِنْدَهُ

صبح میکند استخوانها را و می آمرزش میخواند مرا و فرشتگان ما دام که خورده شود و

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَامِرِ بْنِ سَهْلٍ

رواه بیهقی در شعب ایمان و روایت است از عامر بن سہل

الْحَرَمِيِّ سَمِعْتُ رَجُلًا يُحَدِّثُ أَنَّ سَمِيعَ الْأَسَدِ بْنِ

الحرمی کہ شنیدم مردی را کہ حدیث میکند کہ سمیع اشید بن

مَالِكٍ يَقُولُ فِي الْجَنَّةِ قَعْرًا لَا يَدْخُلُ إِلَّا صَوَامُ

مالک را کہ میگفت کہ در بهشت محلی و مکانی است کہ داخل نشود آنرا مگر کسی کہ روزه

رَجَبٍ رَوَاهُ ابْنُ شَاهِينَ فِي التَّرْغِيبِ

رجب رواه ابن شہین در ترغیب

باب فضيلة ليلة القدر

باب در بیان فضیلت شب قدر

حَمْدُ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا

قسم حم کتاب واضح که بر آئینه مافرد آوریم این کتاب را در شب مبارک بر آئینه

كُنَّا مُنذِرِينَ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ أَمْرًا مِّنْ

ما بودیم ترساننده در آن شب مبارک تفصیل کرده میشود هر کار استوار فرود آوریم آردا بومی کردن

عِنْدَنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۚ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ

نزدیک خویش بر آئینه ما بودیم فرستنده فرود آوریم آنرا سبب است از نزد و در و کار تو بر آئینه است

السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۚ وَالْفَجْرُ وَلَيَالٍ عَشْرٌ ۚ وَالشَّفْعُ وَالْوَتْرُ ۚ

شنوا دانای قسم بصبح و شبگاه گانه و قسم بچفت و طاق

وَاللَّيْلُ إِذَا يَسُورُهُ هَدًى فِي ذَلِكَ قَسَمُ الَّذِي جِئْرُهُ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ

و قسم بشب چون روان شود آید درین مقدمه سوگند معتبر است صاحب خود را بر آئینه مافرد آوریم

فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۚ لَيْلَةُ الْقَدْرِ

قرآن را در شب قدر و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیت شب قدر شب قدر

خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۚ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ

بشیر است از هزار ماه فرود می آیند فرشتگان و روح پاک در آن شب بفرمان

رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ امْرَأَةٍ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۚ

پدر و دگر خوش بر آید سر انجام هر کاره محض سلامتی است آن شب تا وقت طلوع فجر

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از انس رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

إِذَا كَانَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ نَزَلَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

چون میباشد لیلۃ القدر فرود می آید جبرئیل علیه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

فِي كِتَابَةٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ يُصَلُّونَ عَلَى كُلِّ عَبْدٍ قَاتِلٍ

در جماعت از فرشتگان دعا می کنند و در دو میفرستند بر هر بنده که ایستاده است

أَوْ قَاعِدٍ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ عِيدِهِ

یا نشسته که یاد میکند مرخصی را یا را عزوجل پس چون باشد روز عید مسلمانان

يَعْنِي يَوْمَ فِطْرِهِمْ يَأْخُذُ بِهِمْ مَلَائِكَةٌ فَقَالَ يَا مَلَأِكَتِي

یعنی روز افطار ایشان مفاخرت میکند و میگوید ای فرشته گان خود را پس میگویی ای فرشته گان

مَا جَزَاؤُكُمْ فِي عَمَلِهِ قَالُوا رَبَّنَا جَزَاؤُهُ أَنْ يُؤْتِيَ أَجْرَهُ

چیت پاداش مزدوری که تمام کرده اند خود را میگویند فرشته گان هر روز کار را بپایان دهنده است که تمام کرده

فَقَالَ مَلَائِكَتِي عِبِيدِي وَإِمَائِي قَضُوا أَفْرَضَتِي عَلَيْهِمْ

پس میگوید پروردگار فرشته گان من غلامان من و پرستاران من گذاردند طاعت مرا که فرض گردانیدم بر

ثُمَّ خَرَجُوا بِعُجُونٍ إِلَى الدُّعَاءِ وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَكَرَمِي وَ

پس بیرون آمدند در حالیکه بر میدارند آواز خود را بدعا گویند بقلبه قدرت و بزرگی وجود

عُلُوِّي وَارْتِفَاعِ مَكَانِي لَا حَيْبَتَهُمْ فَيَقُولُ ارْجِعُوا فَقَدْ

و بلند قدری و بلند مرتبه من بر ایشان اجابت میکنم دعا میگویند خدا بر گردید تحقیق

غَفَرْتُ لَكُمْ وَبَدَلْتُ سَيِّئَاتِكُمْ حَسَنَاتٍ قَالَ فَيَرْجِعُونَ

آمرزیدم مرشمارا و تبدیل میکنم بدیها گفت آنحضرت میگرداند بنده گان

مَغْفُورًا الْمَغْفُورَةُ أَلَيْسَ هَؤُلَاءِ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

در حالیکه آمرزیده شده است ایشان را رواه بیہقی و در شعب ایمان و روایت است از

عَبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عباده بن صامت رضی گفت عباده بیرون آمد آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لِيُخْبِرَنَا بِلَيْلَةِ الْقَدْرِ فَتَلَاخِي رَجُلَانِ مِنَ

و سلم تا خبر دهد ما را بلیله القدر پس نزاع نمودند و خصومت میکردند یکدیگر دو مرد از

الْمُسْلِمِينَ فَقَالَ خَرَجْتُ لِأُخْبِرَكُمْ بِبَيْلَةِ الْقَدِيرِ فَتَلَا حَى

مسلمان پس گفت آنحضرت بیرون آیدم تا خبر دهم شما را بشب قدر که کدام شایسته پس نزع کردند

فَلَانٌ وَفَلَانٌ فَرُفِعَتْ وَعَسَى أَنْ يَكُونَ خَيْرًا لَّكُمْ فَالْتِمِسُوهَا

فلان و فلان پس برداشته شد آن شب از خاطر من و نزدیگست که باشد یعنی برداشتن از خاطر تعیین آن بتهر

فِي الثَّاسِعَةِ وَالسَّابِعَةِ وَالْخَامِسَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

و شب بست و نیم و بست و نهفتن و بست و پنجم ر ۱۳۵ البخاری

وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

در روایت است از ابی بکر گفت شنیدم آنحضرت را صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ التَّائِبُونَ عَنِ الذَّنْبِ نُفُوسٌ خَالِصَةٌ

و سلم کہ میگفت کہ طلب کنید آنرا یعنی شب قدر را در نه شب که باقی می مانند

أَوْ فِي سَبْعٍ يَبْقَيْنَ أَوْ فِي خَمْسٍ يَبْقَيْنَ أَوْ ثَلَاثَ أَوْ أَحَدًا

یا در بهشت شب که باقی می مانند از صبح شب که باقی می مانند یا در سبب که باقی می مانند یا در شب که باقی می مانند

سَوَاءُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي عَمَّارٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

رواه الترمذی وروایت از ابن عباس رضی اللہ عنہما خبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

سَلَّمَ قَالَ الْخَمْسُ هَا فِي الْعَشْرِ الْإِوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ

قلیہ وسلم فرمودہ: کشتہ اورا وردہ شبِ اخیرِ اذرمضان

الْمَلَأَ الْقَدَمَ فِي تَامِسَةٍ تَتَقُ فِي سَاعَةٍ تَبْقَى فِي خَامِسَةٍ تَبْقَى

شب قدر را در شب بخت دهم که باقی میماند و در شب بخت و نهم که باقی میماند و در شب بخت و نهم

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَتَمَسَّ مَعَاشَتَهُ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه البخاری و روایت است از عایشه رض گفت فرمود پسر من سید خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَحَرُّوا لِلْمَلَةِ الْقَدِيرِ فِي الْوُثْمِ مِنَ الْعَشِيرِ

صلی اللہ علیہ وسلم بخیرین شب قدر را در شب ہمارے طاق از عشرہ

در شکار و جنگ و کشتی آرا ۱۳

15. 10. 1941

أَلَا وَآخِرُ مِنْ رَمَضَانَ دَوَاهُ الْبُخَارِيِّ وَعَنْ زِيَادٍ

اخیر از رمضان رواه البخاری وروایت است از زید

ابْنُ جُبَيْشٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبِي بَنَ كَعْبٍ فَقُلْتُ إِنَّ أَخَاكَ ابْنَ

بن حبیش گفت سوال کردم ابی ابن کعب را پس گفتم برادر تو این

مَسْعُودٌ يَقُولُ مَنْ يَقْرَأُ الْحَوْلَ يُصِيبُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ فَقَالَ

مسعود میگوید کسیکه قیام لیل کند سال تمام در می یابد شب قدر را پس گفتم

رَحِمَهُ اللَّهُ أَرَادَ أَنْ لَا يَتَّكِلَ عَلَى النَّاسِ مَا إِنَّهُ قَدْ عَلِمَ أَنَّهَا

رحمت کند ابن مسعود را خدا تعالی میخواست ابن مسعود که اعتماد نکند مردم آگاه باش پس بگوید ابن مسعود تحقیق

فِي رَمَضَانَ وَأَنَّهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَّخِرِ وَأَنَّهَا لَيْلَةُ سَبْعٍ وَ

که شب قدر در رمضان است در ده اخراست از رمضان و بدستیکه آن بت و هفتم است

عِشْرِينَ ثُمَّ حَلَفَ لَا يَسْتَتِي أَنَّهُ لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ

پس سوگند خوردانی در حالیکه استثنای می کرد یعنی انشا را الله می گفت و جز می کرد که شب قدر بت و هفتم

فَقُلْتُ يَا أَيُّ شَيْءٍ تَقُولُ ذَلِكَ يَا أَبَا الْمُنْذِرِ قَالَ بِالْعَلَامَةِ

پس گفتم ابی ابن کعب آنچه میگوید و بگویم دلیل میکنی آنرا اے ابا منذر گفت ابی بن نضله که خبر داده است

أَوْ بِالْآيَةِ الَّتِي أَخْبَرَ نَارِسُ بْنُ أَبِي سُلَيْمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

یا آیت گفت که روایت خبر داد ما را رسول الله صلی الله علیه وسلم

أَنَّهَا تَطْلُعُ يَوْمَ مَيْدٍ لَا شُعَاعَ لَهَا دَوَاهُ مُسْلِمٍ وَعَنْ

علامت اینست که آفتاب در صبح آن شب می برآید در حالیکه نیت روشنی مرا رواه مسلم و بیضا است

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عایشه رضا گفت عائشه گفتم یا رسول الله صلی الله علیه وسلم

أَدَّيْتُ إِنْ عَلَتْ أَيُّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا أَقُولُ فَيَقَالَ

خبر ده مرا اگر بگویم که کدام شب است شب قدر و در ایام آنرا چه گویم و ذکر و دعا بگویم شب قدر گفت

قُولِي اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

بگو این دعا را خداوند بدوستی که تو عفو کننده دوست میداری عفو پس عفو کن از ما

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ

رواه احمد وابن ماجه والترمذی وصحیح گفت ترمذی این حدیث را

بَابُ قِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَلَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ

این باب در قیام ماه رمضان است و در قیام نصف از شعبان یعنی شب برات

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از عایشه رضی الله عنها که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

خَرَجَ لَيْلَةً مِنْ جُوفِ اللَّيْلِ فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ وَقَطَعَ رِجَالًا

برآمد شبے از میان شب پس نماز گزارو در مسجد و نماز گذارند مردمان

يَصِلُوا إِلَيْهِ فَأَصْبَحَ النَّاسُ فَيَحْدَثُونَ فَاَجْتَمَعَ أَكْثَرُ مِنْهُمْ

عمره نما. آنحضرت پس صبح کردند و این پس باو کرد و سپس جمع شدند با او و ترانه ایشان

فَصَلُّوْا مَعَهُ فَاصْبِرْ بِلِلَّائِیْنَ فَتَحَدَّثُوْا فَاكْثُرْ اَهْلُ السَّجْدِ

پس نماز گذار و ندای مخصوص است پس صبح کردند مردمان پس یاد کردند پس بسیار شدند اهل مسجد

مِنَ اللَّيْلِ الثَّالِثَةِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از شب ثالث پس برآمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَصَلُّوا بِصَلَاتِهِمْ فَلَمَّا كَانَتِ اللَّيْلَةُ الرَّابِعَةُ عَجَزَ

پس نماز گزار و آن حضرت پس نماز گزار و نماز آن حضرت یعنی اجابت بر گاه که شربت جاری نمود

الْمَسْجِدُ عَنْ أَهْلِهِ سَتِي خَرَجَ بِصَلَاةِ الصُّبْحِ فَلَمَّا قَضَى

مسجد نبوی معظم از کثرت اہل آن تا آنکہ برآمد آنحضرت بر اسے نماز جو چاہی ہر جگہ ادا کر دیا آنحضرت

الْفَجْرَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَشَهِدَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّهُ

کاشانہ فخر را متوجہ شدہ بر مردان پس کاشانہ دت خواند پستہ فرمود لیکن بعد عید و نعمت پس بدریغہ ثلثان اس

لَمْ يُخَفْ عَلَى مَكَانِكُمْ وَلَكِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَفْتَرِضَ عَلَيَّ كُفْرًا

که نه خوف کرده شد برشان شما و لیکن من خوف کردم که فرض شود این نماز تراویح بر شما با جماعت

فَتَجَرَّوْا عَنْهَا فَتَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس عاجز آید شما از ادای آن پس وفات کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَالْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

و حال آنکه حال تراویح برین بود رواه البخاری و روایت است از ابی هریره رَضِیَ

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرْجَبُ فِي قِيَامِ

گفت که بود پیغمبر صلی الله علیه وسلم که ترغیب نمیدادها را در گزاردن نماز شب

وَمَضَانٍ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَأْمُرَهُمْ فِيهِ بِعَزِيمَةٍ فَيَقُولُ مَنْ

در رمضان بے آنکه امر کند ایشان را در قیام رمضان بجهت تاکید و ایجاب پس فرمود آنحضرت کسیکه

قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

قیام کند رمضان را بجهت ایمان و تقوی و طلب ثواب و طلب جزا آخرت آمرزیده شود او را چیزی که پیش رفت از گناهان

الْحَدِيثُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

تا آخر حدیث رواه مسلم و روایت است از ابی هریره رَضِیَ بدرستی که

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَامَ رَمَضَانَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسی که قیام کند رمضان را

إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ قَالَ ابْنُ شَهَابٍ

بجهت ایمان و طلب ثواب آخرت آمرزیده شود چیزی که پیش رفت از گناهان و گفت ابن شهاب

فَتَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ

پس توفی کرد روح آنحضرت صلی الله علیه وسلم و حال آنکه شأن حکایم رمضان برین

تَوْصِيَانِ الْأَمْرِ عَلَى ذَلِكَ فِي خِلَافَةِ أَبِي بَكْرٍ وَصَدْرًا

بستریه امر بر همین توصی و در زمان خلافت ابوبکر و بدین امرش در دعای عمل

مِنْ خِلَافَةِ عُمَرَ وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ الْقَادِرِ ي

خلافت عمر یعنی قیام رمضان غیر جماعت و روایت است از عبد الرحمن بن عبد القاری

أَنَّهُ قَالَ خَرَجْتُ مَعَ عُمَرَ ابْنِ الْخَطَّابِ فِي لَيْلَةٍ فِي رَمَضَانَ

گفت که بیرون آمدم بهمر ابن الخطاب رضی الله عنه شبی از رمضان

إِلَى الْمَسْجِدِ فَإِذَا النَّاسُ أَوْشَرَاءُ مُتَفِرِّقُونَ يُصَلِّي الرَّجُلُ

به مسجد پس ناگاه مردم پریشان و جدا جدا شدند نماز میکرد مردی

لِنَفْسِهِ وَيُصَلِّي الرَّجُلُ يُصَلِّي بِصَلَاةِ الرَّمْطِ فَقَالَ عُمَرُ

برای خود تنها و نماز میکرد مردی پس نماز میکردند با نماز و می فرمود پس گفت عمر بن الخطاب

إِنِّي أَرَى لَوْ جُمِعَتْ هَذِهِ الْأَعْمَالُ قَادِرِي وَاحِدًا لَكَانَ أَشَدَّ

پس می بینم اگر جمع کنم این مردم را بیک امام برآیند باشد افضل

ثُمَّ عَزَّ وَجَّعَهُمْ عَلَى أَبِي ابْنِ كَعْبٍ ثُمَّ خَرَجْتُ مَعَ لَيْلَةٍ

پس عزیمت کردم پس جمع کرد مردم را بر ابی ابن کعب گفت عبد الرحمن بن قاری پس بیرون آمدم با عمر

أُخْرَى وَالنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلَاةِ قَادِرٍ ثُمَّ قَالَ عُمَرُ

دیگر و حال آنکه مردم نماز میکنند از وقت بنماز امام خود گفت عمر رضی الله عنه

بِعَمَّتِ الْبِدْعَةُ هَذِهِ وَالَّتِي تَنَامُونَ عَنْهَا أَفْضَلُ مِنَ الَّتِي

نیکی بدعت است این بدعت و آن نماز که خواب میکند و غفلت میورزید شما از آن فاضلتر از آن

تَقُومُونَ يُرِيدُ آخِرَ اللَّيْلِ وَكَانَ النَّاسُ يَقُومُونَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ

که قیام میکنند میخواست عمر آخر شب را و بودند مردم که قیام میکردند در اول شب

رَوَاهُمَا الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ فَقَدْ رَأَيْتُ

روایت کرد این حدیث هر دو را بخاری و روایت است از عایشه رضی الله عنها گفت که دیدم که

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً فَإِذَا هُوَ

آنحضرت علیه السلام را در شب نوبت خود پس ناگاه دیدم که آنحضرت

حدثت عن ابن أبي عمير
رواه اصل جماعة ورواه
أنحضرت علي بن عبد الله عليه السلام
وأنحضرت علي بن عبد الله عليه السلام
بجماعت ليلة الجمعة
وحدثت عن ابن أبي عمير
رواه ابن أبي عمير

يَا بَقِيْعُ فَقَالَ أَكُنْتُ تَخَافُفَنَ أَنْ يَجِيفَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَرَسُولُهُ

در مقبره مدینه مطهره است پس گفت آنحضرت ای ایوب که تو که میترسی که بنگه جور و ستم میکند خدا بر تو و پیغمبر او

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنَّكَ أَتَيْتَ بَعْضَ نِسَائِكَ

گفتم مائمه که گفتم یا رسول الله بدرستی که من گمان کردم که تو آمدی به بعضی از زنان خود

فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ لَيْلَةَ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى

پس فرمود آنحضرت که سببش آن بود که بدستی خدا تعالی نازل میگردد نصف و رحمت و در شب نیز از شعبان رسیده

السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيُغْفِرُ لَأَكْثَرِ مَنْ عَدَدَ شَعْرِ غَنَمٍ كَلْبِ

آسمان که فرود تر از آسمان است و در آن شب بیشتر از شمار موهای گوسفند آن قبیل که بیشترین غنم

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَنَرَادُ بْنُ مَرْثَانَ اسْتَحَقَّ النَّارَ

رواه الترمذی و ابن ماجه و زیاده کرد رزین نقطه من استحق النار یعنی مستحق النار را

وَعَنْ مَائِمَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از مائمه رحمه از آنحضرت صلى الله عليه وسلم

قَالَ هَلْ تَذَرِينَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ يَعْنِي لَيْلَةَ النَّصْفِ

که فرمود آیا در آن شبی که تو هستی مائمه که چه چیز است درین شب از بركات و غرايبه شب نیمه

مِنْ شَعْبَانَ قَالَتْ مَا فِيهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ فِيهَا أَنْ يُكْتَبَ

از شعبان گفت مائمه که چه چیز است درین شب یا رسول الله پس فرمود آنحضرت که درین شب نوشته شود

كُلُّ مَوْلُودٍ بَنِي آدَمَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ وَفِيهَا أَنْ يُكْتَبَ كُلُّ

هر که زائیده شود از فرزندان آدم درین سال و دیگر در آن شب نوشته شود هر که

هَالِكٌ مِنْ بَنِي آدَمَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ وَفِيهَا تَوْقِعُ أَعْمَالُهُمْ

هالک شود از فرزندان آدم درین سال و درین شب برداشته شود که در این سال فرزندان آدم

وَفِيهَا تُنْزَلُ أَرْشُهُمْ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا مِنْ أَحَدٍ

و در آن شب نازل گردد رتبه ای بنی آدم پس گفت مائمه که ای پیغمبر خدا چیست این

يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَقَالَ مَا مِنْ أَحَدٍ

که در آید بهشت را مگر برحمت خدا یعنی هر کس که نیت نیک بکند

يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى ثَلَاثًا قُلْتُ وَلَا أَنْتَ

در آید بهشت را مگر برحمت خدا یعنی گفت آنحضرت این کلمات را سه بار گفت عایشه که گفت و نه در آن

يَا رَسُولَ اللَّهِ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى حَامِيَّتِهِ فَقَالَ وَلَا أَنَا إِلَّا

ای پیغمبر خدا پس نهاد آنحضرت دست مبارک خود بر ابرو مبارک خود پس گفت و نه من در آن گفتم

أَنْ يَتَمَدَّدَ فِي اللَّهِ مِنْهُ بِوَحْمِيَّتِهِ يَقُولُ مَا ثَلَّثْتُ مَرَاتٍ دَوَاهُ

بیشتر از خدا یعنی برحمت خود در حالتیکه میگفت آنحضرت ۳ این کلمات را سه بار رواه

الْبَيْهَقِيُّ فِي الدَّعَوَاتِ الْكَبِيرِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى

بیهقی در دعوات کبیر و روایت است از ابی موسی

الْأَشْعَرِيُّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ

اشعری رضی الله عنه از آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود آنحضرت که بدست خدا هیچ کس

اللَّهُ لَا يَطْلُعُ فِي لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَيَغْفِرُ لِكُلِّ خَلْقٍ

واقف می شود بر احوال بندگان در شب نصف از شعبان پس می آمرزد هر مصلحت خلق را

إِلَّا الْمُشْرِكِ أَوْ مُشَاهِدِ زَوَاةٍ أَوْ مَاجَةٍ وَرَوَاهُ أَحْمَدُ

مگر مشرک را و دشمن و زنده و کینه و زنده سلمان را رواه ابن ماجه و رواه احمد

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ فِي رِوَايَةٍ إِلَّا اثْنَيْنِ

از عبدالله بن عمرو بن العاص و در روایت احمد آمده که خدای بخشد همه را مگر

مُشَاهِدِ زَوَاةٍ وَ قَاتِلِ النَّفْسِ وَعَنْ عَلِيٍّ ع قَالَ قَالَ

مشاهد زوایه و قاتل نفس را و روایت است از علی رضی الله عنه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النِّصْفِ

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم چون باشد شب نیمه

قُلْ لِّئِنْ أَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَيَّ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا

گو اگر جمع شوند آدمیان و جن برآنگه بیارند مانند این

الْقُرْآنَ لَأَيُّ تُؤْنِ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

قرآن هرگز نیارند مانند آن اگر چه باشد بعض ایشان بعض را مدد دهنده

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ

آیا میگویند بر بسته است قرآن را بگو پس بیارید ده سوره مانند این برافته

وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

و بخوانید هر که را توانید بجز خدا اگر راست گو هستید

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُوْرَةٍ

و اگر هستید در شبهه از آنچه فرود آوریم بر بنده خود پس بیارید یک سوره

مِّنْ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ

مانند آن و بخوانید مددکاران خود را بجز خدا اگر هستید

صَادِقِينَ فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ

راست گو پس اگر نکردید و البته نخواهید کرد پس هذر کنید از آن آتش هوزان

الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ هَـ

که آتش آگیز آن مردمان و سنگها باشد آماده کرده شده است برای کافران

لَوْ أَنزَلْنَاهُ الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّصَدِّعًا

اگر فرود می آوریم این قرآن را بر کوه برآیند میدیدی از انبایش کرده پاره پاره

مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ هَـ

از خوف خدا برآیند افرو فرستادیم قرآن را و برآیند ما او را نگاه داریم

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ هَـ وَهَذَا كِتَابٌ

برآیند، فرستادیم آنرا قرآن عربی باشد که شما دریابید و این کتاب است

بجز آدمیان و جن
بجز آدمیان و جن
بجز آدمیان و جن
بجز آدمیان و جن

بجز آدمیان و جن
بجز آدمیان و جن
بجز آدمیان و جن
بجز آدمیان و جن

مُصَدِّقٌ لِّسَانِنَا عَمَّا لِيُنْذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَوْبِشُرَةٌ

باور دارنده در زبان عربی راے آنکه بترساند ستمگران را و بر اے فربه دادن

لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَمَّا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

نیکوکاران را روایت است از عثمان بن عفان گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ سَلَامٌ خَيْرٌ كُمْ مَن تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

بہترین شاہکیا سمخت قرآن را و آموزانید آنرا رواہ البخاری علیہ وسلم

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و رویت است از امامان رضی گفت فرمود بیخامرضا علی الله علیه

وَسَلُّوا لِمَا هُمْ بِالْفُرْآنِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ

و سلم نیکو د، یا بنده و استاد در قرآن بحفظ و تجرید باطن کما نیکو نهند و نیکو کار

وَالَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَتَتَعَسَّ فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ

آن کسیک میخواند قرآن را و درمیانند درخواندن وے و خواندن قرآن بر او دشوارست

أَجْرَانِ مُشْفَقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

دواجر است متفق عليه وروایت است از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حَسَدَ إِلَّا عَلَى اثْنَيْنِ رَجُلٌ

صلی اللہ علیہ وسلم نیت جاے رخک بدون مگر بدو کس کیے مردے

اتاه الله القرآن فهو يقرئهم اناء الليل وانا

کہ دادہ است الخلا قرآن را پس آنرد برمی خیزد بقبر آن بچے میخواند آنرا در مسافت

النَّهَارِ وَرَجُلٌ أَنَا اللَّهُ مَا لَهُ يَنْفِقُ مِنْهُ أَنَاءَ

صبح و شام دوم مردے کے دادہ است اور مالے پس اس مرد اتفاق میکند از آن دریافت

لَيْلٍ وَأَنَاءَ النَّهَارِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ هـ

بیج و شام متفق علیہ و روایت است از ابن عباس رضی

ازین حادثات و از احادیث
دیگر شریف اهل قرآن ثابت شود
مثنوی اهل قرآن غافل از کتب و
افزونان کتب رسد بر این کتب و
بر که اندر دافنس است و عباد
اهل شیطان است نه اهل عباد
اشفاق نظر و محض
و حکمت قرآن و
آن که یکدیگر می دانند و
و در تب و تاب عالم اند و
که هر احوال یک کار اند و ۱۲

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الَّذِي

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکہ آن کسے کہ

لَيْسَ فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ كَالْبَيْتِ الْخَرِبِ ذَوَاهُ

نہیت در دھون وے چیزے از قرآن ہچو خانہ ویران است رواہ

الترمذی والداری وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

الترمذی والداری وروایت است از عبد اللہ بن عمرو رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لِصَاحِبِ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم گفتہ می شود مر صاحب

الْقُرْآنِ اقْرَأْ وَادْرِتْكَ رَتْلٌ كَمَا كُنْتَ تُرْتِلُ فِي الدُّنْيَا

قرآن را بخوان و ترقی مدارج کن ویتہید بخوان قرآن را چنانکہ ترتیل میکردی در دنیا

فَإِنَّ مِنْ ذَلِكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرَأُ مَا ذَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

بدستیکہ منزل تو نزد آخر آیتے کہ میخوانی آنرا رواہ احمد و الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ

دابو داؤد والنسائی وروایت است از ابی سعید رض گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگوید پروردگار تبارک

وَتَعَالَى مَنْ شَغَلَهُ الْقُرْآنُ عَنْ ذِكْرِي وَمَسْئَلَتِي أَعْطَيْتُهُ

وٹھالے کسے کہ بازدارد اورا قرآن از ذکر کردن من و دعا و سوال من میدہم اورا

أَفْضَلَ مَا أُعْطِيَ السَّائِلِينَ وَفَضْلُ كَلَامِ اللَّهِ عَلَى سَائِرِ

بیشتر از آنچه میدہم سوال کنندگان را و فضل کلام خدا بر باقی کلام خلایق

الْكَلَامِ كَفَضْلِ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ بِإِذْنِ التِّرْمِذِيِّ وَالْدَّارِمِيِّ

ہچو فضل خدا است بر مخلوق او رواہ الترمذی والداری

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ

والبیهقی در شعب ایمان و روایت است از ابن مسعود رضی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ

فرمود پیاپی خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه بخواند یک حرف از

كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لَا أَقُولُ

کتاب خدا پس مراوراست یعنی و هر یکی جزا داده می شود بده چند او نمی گویم

أَلَمْ يَخْرُفْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَا مٌ حَرْفٌ وَمِيمٌ حَرْفٌ سَرَوَاهُ

الم یک حرف است بل الف تنها حرفت و همچنین لام حرف است و میم حرف است رواه

الْثِّرْمِذِيُّ وَالْدَّارِمِيُّ وَعَنْ مُعَاذِ الْجُهَنِيِّ قَالَ قَالَ

الترمذی و الدارمی و روایت است از معاذ الجهنی رضی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه بخواند قرآن را

وَعَمِلَ بِمَا فِيهِ لَا يَسْ وَالِدَاهُ تَلَجَّيَا وَمَا الْقِيَمَةُ ضَوْءٌ كَ

و عمل کرد بچیزهای که در قرآن است پوشانیده شوند پدر و مادر او تلجی و نورانی

أَحْسَنُ مِنْ ضَوْءِ الشَّمْسِ فِي بُيُوتِ الدُّنْيَا لَوْ كَانَتْ

خوبتر و قوی تر از نور آفتاب باشد در خانه های دنیا اگر می بود آفتاب

فِيكُمْ فَمَا ظَنُّكُمْ بِالَّذِي عَمِلَ بِمَا ذَرَاوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

در خانه های شما پس چیت گمان شما آن کسیکه بخواند و عمل کند بقرآن رواه احمد و ابوداؤد

وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

و روایت است از عقبه بن عامر رضی گفت شنیدم آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَوْ جُعِلَ الْقُرْآنُ فِي إِهَابِ شَمْسٍ

صلی الله علیه وسلم که میگفت اگر گردانیده می شد قرآن در پوسته پستری

أَلْقَى فِي النَّارِ مَا اخْتَرَقَ دَوَاهُ الدَّارِجِيُّ وَعَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

انداختی شد در آتش نیرخت رواه الدارجی و روایت است از علی رضا

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم هر که بخواند قرآن را

فَأَسْتَظْهَرَهُ فَأَحَلَّ حَلَالَهُ وَحَرَّمَ حَرَامَهُ أَدْخَلَهُ اللَّهُ

پس یاد کرد آنرا پس حلال گرداند حلال آنرا و حرام گرداند حرام آنرا درمی آرد خدایتعالی او را

الْجَنَّةَ وَشَفَعَهُ فِي عَشْرَةٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ كُلُّهُمْ قَدْ

در بهشت و قبول میکند شفاعت او را در ده کس از اهل بیت و کسی که بهر ایشان تحقیق

وَجَبَتْ لَهُمُ النَّارُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

واجب شده است برای ایشان را آتش رواه احمد و الترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی هریره رفته گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ فَاقْرَءُوهُ فَإِنَّ مَثَلَ

علیه وسلم بیاموزید قرآن را پس بخوانید آنرا پس بدرستی که حال

الْقُرْآنِ لِمَنْ تَعَلَّمَ فَقَرَأَهُ وَقَامَرَهُ كَمَثَلِ جَرَابٍ تَحْشُوهُ

قرآن بر کسی را که آموخت پس خواند آنرا و قلم کرد و بیان بچو انبانی است که پر کرده شده است

مِثْلًا تَفُوحُ بِهِ رِيحُهُ كُلُّ مَكَانٍ وَمَثَلُ مَنْ تَعَلَّمَهُ

بمثال میدید بوی و در هر جا و حال کسی که آموخت قرآن را

فَرَقَدَ قَوْمٌ فِي جَوْفِهِ كَمَثَلِ جَرَابٍ أَوْ كِي عَلَى مِثْلِكَ

پس خواب کرد و حال آنکه قرآن در شکم او است همچو حال انبان مشک است که بسته شده است ببرد

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

رواه الترمذی و النسائی و ابن ماجه و روایت است از

أَيُّ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن هريرة رضى گفت فرمود پيغمبر خدا صلى الله عليه وسلم

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَرَأَ ظُهُهُ وَنَاسِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ

بدستیکه خدا تعالی خواند یعنی اظهار کرد سوره طه و ناس را پیش از آنکه پیدا کند آسمان را

وَالْأَرْضِ بِأَلْفِ عَامٍ فَلَمَّا سَمِعَتِ الْمَلَائِكَةُ الْقُرْآنَ قَالَتْ

و زمین را بهر سال هرگاه که شنیدند فرشتگان قرأت که و ناس را گفتند فرشتگان

طُوبَى لِمَنْ يَنْزِلُ هَذَا عَلَيْهِمَا طُوبَى لِمَنْ يَلْجَأُ فِي تَحْمِيلِ هَذَا

خیر و خوبی باد مرستی را که فرود فرستاده شود بر او این هر دو سوره بر آن است و خوبی باد مر آن عکسها را و دلها را که بجز اینها

و طُوبَى لِمَنْ يَلْجَأُ تَتَكَلَّمُ بِهَذَا دَوَاهُ الدَّارِمِيِّ وَعَنْ

و خوبی باد مر زبان را که تکلم کنند باین رواه الدارمی و روایت است از

أَيُّ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن هريرة رضى گفت فرمود پيغمبر خدا صلى الله عليه وسلم

اعْرِضُوا الْقُرْآنَ وَاتَّبِعُوا عَرَائِيَهُ وَغَرَائِيَهُ فَرَأَيْتُمْ

اظهار کنید معانی قرآن را و پیروی کنید غرایب قرآن را و غرایب و غریبها را

وَحَدُّودُهُ وَعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و حدود او است و روایت است از عایشه رضى که آنحضرت صلى الله عليه

وَسَلَّمَ قَالَ قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ فِي الصَّلَاةِ أَفْضَلُ مِنْ

و سلم گفت خواندن قرآن در نماز بهتر است از

قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِ الصَّلَاةِ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِ

خواندن قرآن در غیر نماز و خواندن قرآن در غیر

الصَّلَاةِ أَفْضَلُ مِنَ الشَّيْءِ وَالتَّكْبِيرُ وَالتَّسْبِيحُ أَفْضَلُ

نماز افضل است از تسبیح و تکبیر و تسبیح بهتر است

مِنَ الصَّدَقَةِ وَالصَّدَقَةُ أَفْضَلُ مِنَ الصَّوْمِ وَالصَّوْمُ

از صدقه دادن در راه خدا و صدقه دادن بهتر است از روزه داشتن و روزه داشتن

جَنَّةٌ مِنَ النَّارِ وَعَنْ عُثْمَانَ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ أَوْسٍ

سپهر است از آتش دوزخ و روایت است از عثمان ابن عبد الله ابن اوس

الثَّقَفِيُّ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الثقفی از جد خود که اوس است گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

قِرَاءَةُ الرَّجُلِ الْقُرْآنَ فِي غَيْرِ الْمُصْحَفِ لَفْ دَرَجَتِهِ وَقِرَاءَتُهُ

تو اب خواندن مرد قرآن را در غیر مصحف هزار درجه دارد و تو اب خواندن او

فِي الْمُصْحَفِ تَضَعُفٌ عَلَى ذَلِكَ إِلَى أَلْفٍ دَرَجَةٍ وَعَنْ

در مصحف زیاده کرده می شود بر آن تا دو هزار درجه و روایت است از

ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن عمر رضی الله عنه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ تَصْدَأُ كَمَا يَصْدَأُ الْحَدِيدُ إِذَا آصَابَهُ

بدون شک این دلهای مردم زنگ میگیرد یعنی تیره میگردد و چنانکه زنگ میگیرد آهن وقتی که سیرد آنرا

الْمَاءُ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا جِلْدُهُ قَالَ كَثْرَةُ ذِكْرِ الْمَوْتِ

آب گفته شد ای رسول خدا چیست سبب روشنی و صفا وی گفت بسیار یاد کردن موت

وَتِلَاوَةُ الْقُرْآنِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الْأَرْبَعَةَ فِي

و خواندن قرآن است روایت کرده بیهقی این چهار حدیث را در

شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ الْحَسَنِ مُوسَى أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى

شعب ایمان و روایت است از حسن بصری از موسی که آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ فِي لَيْلَةٍ مِائَةَ آيَةٍ لَمْ يَحَاجَّهُ

الله علیه و سلم فرمود کسی که بخواند در شب صد آیت قرآن محاجات نکند و ضرورت ندارد آنرا

الْقُرْآنُ تِلْكَ اللَّيْلَةُ وَمَنْ قَرَأَ فِي لَيْلَةٍ مِائَتِي آيَةٍ

قرآن در آن شب و کسیکه بخواند در شب صد آیت

كُتِبَ لَهُ قُنُوتُ لَيْلَةٍ وَمَنْ قَرَأَ فِي لَيْلَةٍ مِائَةَ آيَةٍ

نوشته شود بر او و سه طاعت شب و کسیکه بخواند در شب پنجاه آیت

إِلَى أَلْفٍ أَصْبَحَ وَكَهْ قِنْطَارٍ مِنَ الْأَجْرِ قَالُوا أَوْ مَا الْقِنْطَارُ

تا هزار صبح میکند در حالیکه مرا و راست قنطار از اجر گفتند صحابه و چیست قنطار

قَالَ اثْنَا عَشَرَ أَلْفًا رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي مُوسَى

گفت آنحضرت قنطار مقدار دوازده هزار است رواه الدارمی و روایت است از ابی موسی

الْأَشْعَرِيُّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اشعری رضا گفت ابی موسی که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ الَّذِي بَدَأَ بِكُمْ لَكُمْ وَأَشَدُّ

رعایت و مداومت کنید بقرآن پس سوگند بخداست که بپایان من در دست شماست

تَفَضُّلاً مِنْ أَيْدِيهِمْ فِي عَقْلِهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

از روی رسانیدن از شتر که بسته باشد به او و در رسن متفق علیه است و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رضا گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

لَيْسَ مِنْكُمْ مَنْ لَمْ يَتَغَنَّ بِالْقُرْآنِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

نیت از کسی که تغنی بقرآن نشود از هر رواه بخاری و روایت است از

الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

برابرین عازب رضا گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلِّمُوا زَيْنُوَالْقُرْآنَ يَا صَوَاتِكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

و سلم بیا را نید قرآن را بخوشش آواز دهید شما را رواه احمد و ابو داود

وَابْنُ مَاجَةَ وَالذَّارِمِيُّ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ قَالَ

وابن ماجه والدارمي وروایت است از سعد بن عباده رض گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَمْرٍ يُقْرَأُ

فرمود پینجا سر خدا صلے الله علیه وسلم نیست پنج مردی که می خواند

الْقُرْآنَ تَعْرِيضًا إِلَّا لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَجْزَمَ مَرَّوَاهُ

قرآن را پشتر فراموش گرداند آنرا که آنکس پیش می آید خدا را روز قیامت منقطع الاعضا یعنی همچو جدا

أَبُو دَاوُدَ وَالذَّارِمِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَ

ابوداؤد والدارمي وروایت است از عبد الله بن عمرو رض

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ يَفْقَهُ

که آنحضرت صلے الله علیه وسلم فرمود که نه فهمید

مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فِي أَقَلِّ مِنْ ثَلَاثِ دَوَاهٍ التِّرْمِذِيُّ

کیک خواند قرآن در کمتر از سه روز رواه الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَالذَّارِمِيُّ وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ

وابوداؤد والدارمي وروایت است از عقبه بن عامر رض گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَاهِرُ بِالْقُرْآنِ

فرمود پینجا سر خدا صلے الله علیه وسلم جهر کنند قرآن را

كَالْجَاهِرِ بِالصَّدَقَةِ وَالْمُسِرُّ بِالْقُرْآنِ كَالْمُسِرِّ بِالصَّدَقَةِ

بجهر آشکارا دهنده است صدقه را و آشکارا قرآن را، بجهربان دهنده است

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنِ اللَّيْثِ

رواه الترمذی و ابوداؤد والنسائی وروایت است از لیث

ابْنِ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ يَحْيَى ابْنِ مَوْلَى

ابن سعد رض که روایت میکند از ابن ابی ملیکه از یحیی ابن مملک رض

أَنَّهُ سَأَلَ أُمَّرَ سَلَمَةَ عَنْ قِرَاءَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

که دو سه پرسید از ام سلمه رضا از قرارت پیغمبر صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَإِذَا هِيَ تَنْعَتُ قِرَاءَةً مُفَسَّرَةً حَرْفًا حَرْفًا

و سلم پس ناگاه ام سلمه صفت میکند قرارت را که پیدا و کشاده است حرف بعد از حرف جدا جدا

دَوَاهُ التَّوْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ حُذَيْفَةَ

رواه الترمذی و ابو داود و النسائی و روایت است از حذیفه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اقْرَءُوا

رضا گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بخوانید

الْقُرْآنَ يَلْحُونَ الْعَرَبُ وَأَصَوَاتُهُمْ وَإِيَّاكُمْ وَلُحُونُ

قرآن را لحن عرب و خوش آوازیهاست ایشان و دور دارید خود را از لحن

أَهْلِ الْعِشْقِ وَلُحُونُ أَهْلِ الْكِتَابَيْنِ وَسَيَحْيِي بَعْدِي

اهل عشق و لحن اهل دو کتاب یعنی توریت و انجیل و زود باشد که بیاید پس از من

قَوْمٌ يَرْجِعُونَ بِالْقُرْآنِ تَوْجِيعَ الْغَنَاءِ وَالتَّوْحُّحِ وَلَا يَجِبَا وَرُ

گروهی که ترجیع کنند بقرآن مانند سرود و توحه و نمی گزرد قرآن

حَنَاجِرُهُمْ مَفْتُونَةٌ قُلُوبُهُمْ قُلُوبُ الَّذِينَ يُحِبُّهُمْ

گلوهی ایشان را در فتنه انداخته شده است دلهاست ایشان و دلها آنگاه که خوش می آید

شَأْنُهُمْ دَوَاهُ الْبَيْهَقِيِّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَرَزِينُ فِي

حال ایشان ردهای بیهقی در شعب ایمان و رزین در

كِتَابِهِ وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

کتاب خود و روایت است از براء بن عازب رضا گفت شنیدم آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ حِينَئِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ يَأْصُوا أَتِكُمْ

صلی الله علیه و سلم که میگفت نیک گردانید قرآن را که آوازهاست خود

كَانَ الصَّوْتُ الْحَسَنَ يَزِيدُ الْقُرْآنَ حُسْنًا وَاهُ الذَّارِعِي

زیرا که آواز خوش زیاده میگردد آن را در حسن رواه الدارمی

وَعَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ أَنَسٍ مَوْعِظَةً قَائِلٌ يَقْرَأُ

و روایت است از عمران بن حصین رضا که او گذشت بر قصه خوان که قرآن بخواند

ثُمَّ يَسْأَلُ فَاسْتَرْجِعْ ثُمَّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از مردم سوال میکرد پس استرجاع کرده عمران پستتر گفت که شنیدم آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَلَيْسَ بِأَلْفٍ

علیه وسلم را که میگفت کسی که خواند قرآن را پس باید که سوال کند خدا را بقرآن

يَا اللَّهُ يَسْأَلُ أَتَوَامٍ يَتَرَعُونَ الْقُرْآنَ يَسْأَلُونَ بِهِ

پس بپرستی که شان اینست زود باشد که بیایند گرد و بها که بخوانند قرآن را و سوال کنند

النَّاسَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ بُرَيْدَةَ قَالَ

از مردم رواه احمد و الترمذی و روایت است از بریده گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که بخواند قرآن را

يَبْتَغِ كُلُّ يَوْمٍ النَّاسَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ عَظِيمٌ

در عالم که طلب اهل میکند بقرآن از مردم بیاید آنکسی روز قیامت حال آنکه رو و سینه استخوان

لَيْسَ عَلَيْهِ لَحْمٌ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَشُعْبَةُ الْإِيمَانِ وَعَنْ

که نیست در رو و گوشت رواه بیهقی و شعب ایمان و روایت است از

أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

انس بن مالک گفت اس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنَّ لِلَّهِ أَهْلَيْنِ مِنَ النَّاسِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ هُمَا

بدو میکند مرد خدا راست ایمان رحواص از مردمان گفتند صحابه ای پیغمبر خدا کیستند ایشان

اینجا روایت از ابن عباس
گفت

قَالَ هُمْ أَهْلُ الْقُرْآنِ أَهْلُ اللَّهِ وَخَاصَّتُهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

فرمود ایشان اهل قرآن اهل الله و خواص او اند رواه ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي إِبْنِ كَعْبٍ مَابَالُ أَكْوَامٍ يُقْرَأُ عَلَيْهِمْ كِتَابُ اللَّهِ

و روایت است از ابی بن کعب رضا چه حال آنگنان است که خوانده شود برایشان کتاب خدا

لَا يَدْرُونَ مَا قُرِئَ عَلَيْهِمْ وَفِيهِ وَلَا مَا تُرِكَ هَكَذَا كَانَتْ

مخفی دانند که چه خوانده شد برایشان در آن و نمی دانند که چه ترک کرده شده است همچنین بود حال

بَنُو إِسْرَئِيلَ خَرَجَتْ خَشْيَةُ اللَّهِ مِنْ قُلُوبِهِمْ فَعَابَتْ

بنی اسرائیل بیرون شد خوف خدا از دلها پس ایشان پس غایب شد

قُلُوبُهُمْ وَشَهِدَتْ أَبْدَانُهُمْ أَلَا وَانَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

دلها پس ایشان و حاضر شد بدنهای ایشان آگاه شد هر آنکس خدا را بزرگ و بلند

لَا يَقْبَلُ مِنْ أَحَدٍ عَمَلًا حَتَّى يَشْهَدَ بِقَلْبِهِ مَا شَهِدَ بِسَمْعِهِ

قبول نمی کند از کسی هیچ عملی تا آنکه گواهی دهد بدلی او آنچه که گواهی میداد از بدن خود

جَامِعٌ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ مَعَهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

جامع و روایت است از انس بن مالک رض گفت فرمود آنحضرت صلوات

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا حَمَلَةَ الْقُرْآنِ إِنَّا بِأَهْلِ السَّمَوَاتِ

الله علیه وسلم ای حاملان قرآن بدو ستیکه اهل آسمان

يَذْكُرُونَ تَكْرُماً عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى فَتَجِبُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِتَوْقِيرٍ

یاد میکنند شمارا نزد خدا بیتیعالی پس دوست شوید بوسی خدا بسبب توقیر

كِتَابِهِ يَزِدُّكُمْ حُبًّا وَيُحِبُّكُمْ إِلَى عِبَادَةِ يَا حَمَلَةَ الْقُرْآنِ أَنْ تَتَمَّ

کتاب او زیاده دوست میدارد شمارا خدا دوست میگرداند شمارا تر و نزدیکان او و ابروگان قرآن شما

مُخَصَّصُونَ بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى الْمُعَلِّمُونَ كَلَامَ اللَّهِ تَعَالَى لِي

مخصوص هستند برحمت خدا بیتیعالی تعلیم کنندگان کلام خدا بیتیعالی

این حدیث از کتاب
توسعه در فضیلت قرآن
و اهل قرآن است
و در این حدیث
نشان داده
است که قرآن
بسیار عزیز است
و اهل قرآن
بسیار عزیزند
و اهل قرآن
بسیار عزیزند

الْمُقَرَّبُونَ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى مَنْ وَالَاهُمْ تَقَرَّبَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

قرب کرده شده اند از خدا تعالی کسیکه دوست داشت ایشان را قرب میاید بوسه خدا تعالی

وَمَنْ عَادَاهُمْ فَقَدْ عَادَ اللَّهَ يُدْفَعُ عَنْ قَارِي الْقُرْآنِ بِلَا

و کسیکه دشمن گرفت ایشان را پس تحقیق دشمن داشت خدا را دور کرده شود از خواننده قرآن بلا پای

الدُّنْيَا وَيُدْفَعُ عَنْ مُسْتَقْبَحِ الْقُرْآنِ بِلَا وَالْآخِرَةِ بِاحْمَالَةٍ

دنیا و دفع کرده شود از شونده قرآن بلا پای آخرت ای حاملان

الْقُرْآنِ فَتَقْبَلُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِتَوْقِيرِ كِتَابِهِ يَزِدُّكُمْ حُسْبًا

قرآن پس رست شد ایشان شمارا بوسه خدا تعالی بسبب بزرگی کتاب و زیاده میکند خدا محبت

وَيُجِبُّكُمْ إِلَى عِبَادَةِ جَامِعٍ كَبِيرٍ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

و دوست میکند شمارا بوسه بندگان او روایت است از انس رضی گفت

خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ فَنَادَى

برآمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم روزی پس ندا کرد آنحضرت

يَا عَلِيٌّ صَوِّتِيهِ يَا حَامِلَ الْقُرْآنِ اِكْحَدُ عَيْنَيْكَ بِالْبُكَاءِ

یا علی بلند آواز خود که بزد ازنده قرآن سرگین کن هر دو چشم ترا از گریه

إِذَا أَصْحَابُكَ الْمُبْطِلُونَ وَقُمْ بِاللَّيْلِ إِذَا نَامَ النَّاسُ أَمْمُونَ

و قتیکه خفته کنند مبطلون و برخیز شب بر ای نماز چون خواب کنند خوابندگان

وَصُمْ إِذَا أَكَلَ الْأَعْلَى وَاعْفُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ وَلَا تَحْقِدْ

و روزه بدار و قتیکه میخورند خوردگان و عفو کن از کسیکه ظلم کند بر تو و کینه مدار

فِي مَنْ يَحْقِدُ وَلَا تَحْمِلْ فِيمَنْ يَحْمِلُ الذِّبْ لِي

در حق کسیکه کینه دارد و نادان مشو در حق کسیکه جاہل شود رواه دیلمی

بَابُ تَفْضِيلِ فَضَائِلِ سُورَةِ الْقُرْآنِ وَأَيَاتِهِ

باب تفضیل فضائل سوره های قرآن و آیات آن

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ

وہر کس کو گردان شود از یاد کردن من پس او را بود زندگانی تنگ و ما کینہ او را

يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ

روزی قیامت گوید اے پروردگار من چرا مرا کینتی مرا نابینا و ہر کینہ پیش ازین

كُنْتُ بَصِيرًا قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَ

بینا بودم گوید همچنین آمد تو نشانیهای ما پس تغافل کردی از ان

كَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْصَرَفُ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكَ فِي الْكِتَابِ

و همچنین امروز تغافل کرده شود در حق تو چرا کینہ فرو فرستاد خدا بر شا در قرآن

أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا

کہ چون بشنید بابتیہاے خدا انکار نموده می آید و تمسخر کرده می شود آیتها

فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ

پس منشینید با ایشان تا آنکہ شروع کنند در سخنی بجز آن

إِن كُفَرَاةَ امْتَلَأُهَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ

ہر کینہ شما آگاہ مانند آن کافران اسفید خزانہ است کہ مومنان آمدند کہ چون یاد کرده شود

وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ

تبر سندی دلہای ایشان و چون خوانده شود بر ایشان آیات خدا زیادہ سازند آن آیات

إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ الَّذِينَ يُقِيمُونَ

ایمان ایشان را و بر پروردگار خویش توکل میکنند آنانکہ بر ایمان سیدارند

الصَّلَاةَ وَهُمْ يُنْفِقُونَ أُولَٰئِكَ هُمُ

نماز را و آنچه روزی داده ایم ایشان را خرچ میکنند این جماعت ایشانند

الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ

مومنان بحق بر اے ایشان است مرتبہا نزد پروردگار ایشان و آمرزش

بجانبہ از کعبہ ۱۶

بجانبہ از کعبہ ۱۷

بجانبہ از کعبہ ۱۸

وَرِزْقُكُمْ هُوَ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وروزی نیک این فروزستان است از جانب خداے بخشنیده و مهربان

كِتَابُ فَصَّلَتْ آيَتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

این کتاب بیت واضح ساخته شد آیات او را در حالیکه قرآنے علی است براسے قومی که میدانند

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

در حالیکه خبر دهنده و ترساننده است پس کثرت گردان شدند اکثر مردمان پس ایشان نمی شنوند

عَنِ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از نواس بن سمان رض گفت شنیدم آنحضرت صلی الله

وَسَلَّمَ يَقُولُ يُؤْتَى بِالْقُرْآنِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَأَهْلِيهِ الَّذِينَ كَانُوا

علیه وسلم را که میگفت آورده میشود قرآن روز قیامت و اهل قرآن آنکسانیکه بودند

يَعْمَلُونَ بِهِ تَقْدِمُهُ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَالْإِمْرَانَ كَانَتْ مِثْلًا

که عمل میکردند به حکام قرآن پیش می شود قرآن را سوره بقره و آل عمران گویا که این دو

نَحْمَتَانِ أَوْ ظُلُمَتَانِ سَوْدَاوَانِ بَيْنَهُمَا شَرْقٌ أَوْ كَأَنَّهُمَا

سورت دو ابرند یا دو سائبان سیاه میان این دو سورت شرق است یا این دو سورت

فُرْقَانٍ مِنْ طَيْرٍ صَوَافٍ تُحَاجَّانِ عَنْ صَاحِبِهِمَا دَوَاهُ مُسْلِمٍ

دو جماعت اند از پرنده صاف پریشان که هجرت میکنند از جانب صاحب ایشان رواه مسلم

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ بَيْنَمَا جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

و روایت است از ابن عباس رض گفت در آنوقت که جبرئیل علیه السلام

قَاعِدٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ نَقِيضًا مِمَّنْ

نشسته است نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم شنید جبرئیل آوازهای را از

فَوْقِهِ فَرَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ هَذَا بَابُ مِنَ السَّمَاءِ فُتِحَ الْيَوْمَ

بالا سے خود پس برداشت سر خود را آنحضرت پس گفت جبرئیل این درایت آسمان گشوده شد امروز

لَمْ يَفْخَ قَطُّ إِلَّا الْيَوْمَ فَتَنَزَّلَ مِنْهُ مَلَكٌ فَقَالَ هَذَا أَمَلُكَ

دکشا ده نشد هرگز گمرو ز پس فرود آید از آن فرشته پس گفت جبرئیل که این فرشته است

نَزَلَ إِلَى الْأَرْضِ لَمَّا يَنْزِلُ قَطُّ إِلَّا الْيَوْمَ فَسَلَفَقَالَ أَبَشِرْ

کہ فرود آمدہ است بسوے زمین کہ فرود نیامدہ ہرگز مگر امروز پس امام گفت آنفرشتہ پس گفت و فرشتہ

بُنُورَيْنِ أَوْ تَنْتَهُمَا لَمَرٌ يَأْتُهُمَا نَبِيُّ قَبْلِكَ فَايْتَحَرُ الْكِتَابُ

بدونورے کہ دادہ شد تو دادہ نش آن دونور سچ منیبر پیش از تو یکے سورہ الحجر اللہ

وَحَوَّاثِمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ لَن تَقْرَأَ بَإِْحَرْفٍ مِنْهَا إِلَّا أَعْطَيْتَهُ

و دیگر دو آیت که در آخر سوره البقره است یعنی از آسمان الرسول تا آخر سوره برگزیده انی بحرانی انفاخته و اسم الهی

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ورایت است از ابی الدردار گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَعْرِضَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ فِي لَيْلَةٍ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ

علیہ وسلم آیا ہا جزمی آید کیے از شما اذ آنکہ بخواند در سببہ ثلث قرآن را

قَالُوا أَكَيْفَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ إِذَا قَالَ قَدْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

گفتند محاسب چگونه خواند ثلث قرآن را در شب فرمود که سوره قل بپوشد احد

يَعْدِلُ ثَلَاثَ الْقُرَّانِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَرَوَى الْبُخَارِيُّ عَنْ

برابر است ثلث قرآن را رواه مسلم و روایت بخاری از

ابن سَعِيدٍ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از اسرار لغت فرمود یحییٰ بن خداست

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ كُلَّ شَيْءٍ قَلْبًا وَقَلْبُ الْقُرْآنِ يَسْ

اللہ علیہ وسلم بدرستہ ہر سے را دیت ددل قرآن سورہ یسین است

وَمِنْ قُرَآئِنِ كُتُبِ اللَّهِ بِقُرْآنِهَا يُرَآءُ الْقُرْآنِ

۱- اگر لاله سواد حسین یا یوسفید خدایا که سرور و بانی است این دو آب را چوب در آن

عَشْرَمَرَّاتٍ دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالِدَارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

ده مرتبه رواه الترمذی والداری و از ابی ہریرہ رضی مرویت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ حُرَّ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کسیکہ خواند سورہ حرم

الدُّخَانِ فِي لَيْلَةٍ أَصْبَحَ يَسْتَغْفِرُ لَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ

الدخان را در شب صبح میکند در حالیکہ آمرزش میخوانند اورا سفتو ہزار فرشتگان

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ ضَرَبَ بَعْضُ

رواہ الترمذی و روایت است از ابن عباس رضی گفت کہ زد بعضی

أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَبَاءَهُ عَلَى قَبْرِ وَهُوَ

از اصحاب پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم خیمہ خود را بر گورے دودے

لَا يَحْسِبُ أَنَّهُ قَبْرٌ فَإِذَا فِيهِ نَسَانٌ يُقْرَأُ سُورَةُ تَبَارَكَ

گمان نمی برد کہ آن قبر است پس ناگاہ در آن قبر آدمیت کہ میخواند سورہ تبارک

الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ حَتَّى نَحْمَهَا فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

الذی بیدہ الملک تا آنکہ ختم کرد و آنرا پس آمد و پیغمبر را صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هِيَ

و سلم پس خبر داد آنحضرت را با خیال پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ این سورہ

الْمَانِعَةُ هِيَ الْمُنْجِيَةُ تُنْجِيهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مانعہ است این سورہ رستگاری دہندہ است و نجات دہی میدہد اور از ہذا اب قبر رواہ الترمذی

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و روایت است از ابن عباس رضی و انس بن مالک رضی گفتند این ہر دو کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نَزَلَتْ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ سورہ اذا نزلت برابر است نصف قرآن را

وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ

وَقُلْ هُوَ اللَّهُ احد برابر است ثلث قرآن را و قل یا ایها الکافرون

تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ مَعْقِلِ بْنِ

برابر است ربع قرآن را رواه الترمذی وروایت است از معقل بن

يَسَارٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ

یسار رض از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که گفت آنحضرت هر که بگوید هنگامیکه صبح کند

ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

سه مرتبه اعوذ بالله السميع العليم من الشیطان الرجیم

فَقَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْحَشْرِ فَكَفَّلَ اللَّهُ بِهِ

پس بخواند سه آیت از آخر سوره حشر وکیل گرداند خدایتعالی بوی

سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يُمَيِّتَهُ وَإِنْ مَاتَ

هفتاد هزار فرشته را که درود میفرستند بروی تا آنکه شام کند و اگر بمیرد آن کس

فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ مَاتَ شَهِيدًا وَمَنْ قَالَ هَاجِرِينَ يُمَيِّتُهُ كَانَ

در آن روز می میرد شهید و کسیکه می گوید این آیت را هنگامی که شام می کند باشد

بِتِلْكَ الْمَنْزِلَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

بهمان مرتبه که در صحیح ذکر کرده شد رواه الترمذی و الدارمی وروایت است از انس رضی

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ كُلَّ يَوْمٍ مِائَتِي

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که گفت آنحضرت کسیکه بخواند هر روز دویست

مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ حَتَّى عَنْدَ ذُنُوبٍ خَمْسِينَ سَنَةً إِلَّا

بارقل هر الله احد مکرر کرده شود از دویست گناهان پنجاه سال مگر

أَنْ يَكُونَ عَلَيْهِ دَيْنٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ

آنکه باشد بر او دینی رواه الترمذی و الدارمی

وَفِي رِوَايَةٍ خَمْسِينَ مَرَّةً وَكَثِيرٌ كَثُرَ إِلَّا أَنْ يَكُونَ عَلَيْهِ

وحدود آیت داری خواندن و پنجاه بار واقع شده و ذکر کرده است داری این استثناء را که از آن

دین و عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَرَادَ

تا بکون علیه دین است و از دس مرویت که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که خواهم که

أَنْ يَنَامَ عَلَى فِرَاشِهِ فَنَامَ عَلَى بَيْتَيْنِ ثُمَّ قَرَأَ مِائَةَ

خواب کند بر بستر خود پس بخوابد بر جانب راست خود لیست بخواند صد

مَرَّةً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ يَقُولُ لَهُ الرَّبُّ

بارقل هو الله احد وقتیکه باشد روز قیامت میگوید مرا و یا پروردگار

يَا عَبْدِي أَدْخُلْ عَلَى مِيزَانِ الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

اے بنده من در آنی بر جانب راست خود در بهشت رواه الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

سَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَقَالَ وَجِبَتْ قُلْتُ

شنیدم مردی را که میخواند قل هو الله احد پس فرمود آنحضرت که واجب گشت گفتن

وَمَا وَجِبَتْ قَالَ الْجَنَّةُ رَوَاهُ مَالِكٌ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتَّسَائِيُّ

چه واجب گشت فرمود آنحضرت بهشت رواه مالک و ترمذی و تسانی

وَعَنْ أَيُّفَعِ بْنِ عَبْدِ الْكَلَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَجُلٌ

و روایت است از ایفیع بن عبد الکلاعی رضی الله عنه که گفت ایفیع که گفت مردی

يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ سُورَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ

اے پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم کدام سوره از قرآن

أَعْظَمُ قَالَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ قَالَ فَأَيُّ آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ أَعْظَمُ

بزرگتر است فرمود آنحضرت قل هو الله احد گفت آن مرد پس کدام آیت در قرآن بزرگتر

قَالَ آيَةُ الْكُرْسِيِّ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ قَالَ فَآيَةُ

گفت آنحضرت آیه الکرسی که لا اله الا هو الحی القیوم تا آخر است گفت آنمرد پس کدام

آيَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ تُحِبُّ أَنْ تُصِيبَكَ وَأُقْتَلَكَ قَالَ

آیت ای پیغمبر خدا دوست میداری که برسد خیزد و عاترا و است ترا گفت آنحضرت

خَاتِمَةُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فَإِنَّهَا مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَةِ اللَّهِ

خاتمه سوره بقره زیرا که آن از خزینہ ہائے رحمت خداست

مِنْ تَحْتِ عَرْشِهِ أَعْطَاهَا هَذِهِ الْأُمَّةَ لَمْ تَرَكَ خَيْرًا

از زیر عرش و سے داده است آن را باین است ترک نکرده است هیچ چیز از خیر

مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ رَوْاهُ الدَّارِمِيُّ

دنیا و آخرت مگر آنکه مشتمل است بر و در گرفته است رواه الدارمی

وَعَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عَمْرِو بْنِ مَسْلَقٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و روایت است از عبد الملک بن عمرو بن مسلق گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي فَاتِحَةِ الْكِتَابِ شِفَاءٌ مِّنْ

صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم کہ در سوره فاتحه الکتاب شفا است از

كُلِّ دَاءٍ دَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَابْنُ أَبِي هَتَمٍ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

ہر مرض جسمانی و روحانی اگر بطریق یقین بخواند رواه الدارمی و بیہقی در شعب ایمان

وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ قَالَ قَالَ مَنْ قَرَأَ آخِرَ

و روایت است از عثمان بن عفان گفت کسی کہ بخواند آخر سوره

الْإِيمَانِ فِي لَيْلَةٍ كُتِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ وَعَنْ مَكْحُولٍ

آل عمران در شبی نوشته میشود مرائس را ثواب بیداری شب و از مکحول روایت

قَالَ مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْإِيمَانِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ صَلَّتْ عَلَيْهِ

گفت کسی کہ بخواند سوره آل عمران روز جمعہ ۷۰۰ مرتبہ بر او

الْمَلَائِكَةُ إِلَى الْمَلِكِ دَوَاهُ الدَّارِمِيِّ وَعَنْ كَعْبٍ

واستغفار کنند مرا و از فرشتگان تا شب رواجا الدارمی و روایت است از کعب

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اقْرَءُوا سُورَةَ

بدر سیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود بخوانید سوره

هُودَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ دَوَاهُ الدَّارِمِيِّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

یهود را روز جمعه رواه الدارمی و روایت است از ابی سعید خدری

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ

بدر سیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسی که بخواند سوره کهف را

فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ أَضَاءَ لَهُ النُّورُ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ رَوَاهُ

در روز جمعه روشن میگردد مرا و نور ایمان در میان دو جمعه است رواه

الْبَيْهَقِيُّ فِي دَعَوَاتِ الْكَبِيرِ وَعَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ

بیهقی در دعوات الکبیر و روایت است از خالد بن معدان

قَالَ اقْرَءُوا الْمُنَبِّئَةَ وَهِيَ الْمُرْتَنَزِلُ فَإِنَّهُ يَكْفِيكَ أَنْ

گفت خالد بخوانید سوره که رستگاری دهنده است و آن الم مرتنزل که در سجده است زیرا که سید

وَجُلًا كَانَ يَقْرَأُهَا مَا يَقْرَأُ شَيْئًا غَيْرَهَا وَكَانَ كَثِيرَ

مردی بود که میخواند آنرا نمیخواند چیزی را جز این و بود آن مرد بسیار

الْخَطَا يَا فَتَنَ شَرَّتْ جَنَاحَهَا عَلَيْهِ قَالَتْ رَبِّ انْعَفِرْ لَهُ

گناه بکار پس بر آگنده کرد این سوره باز دے خود را بر آنمزد و شفاعت کرد این سوره و گفت ای پروردگار

وَإِنَّهُ كَانَ يَكْثُرُ قِرَاءَتِي فَشَفَعَهَا الرَّبُّ تَعَالَى فِيهِ قَالَ

پس بدر سیکه بود آنمزد که بسیار میکرد خواندن مرا پس قبول شفاعت کرد پروردگار در حق آنمزد و گفت

اَلتُّبُوَالَهُ بِكُلِّ خَطِيئَةٍ حَسَنَةٍ وَارْقَعُوا لَهُ دَرَجَةً

پروردگار بفرشتگان که بنویسند بر این مرد در هر بدی که می و بپند گردانید بر آس و دے درج

وَقَالَ أَيُّضًا إِنَّمَا تُجَادِلُ عَنْ صَاحِبَيْهَا فِي الْقَبْرِ تَقُولُ اللَّهُمَّ

وگفت نیز بدو سببیکه این سوره خصوصیت میکند در قبر از جانب خواننده باینطور که میگوید خداوند

إِنْ كُنْتُ مِنْ كِتَابِكَ فَشَفِّعْنِي فِيهِ وَإِنْ لَمْ أَكُنْ مِنْ كِتَابِكَ

اگر هستم سوره از کتاب تو پس قبول کن شفاعت من در حق و سوره اگر نیستیم سوره از کتاب تو

فَاخْجِنِّي عَنْهُ وَإِنَّمَا تَكُونُ كَالطَّيْرِ تَجْعَلُ جَنَاحَهَا عَلَيْهِ

پس مخکن مرا از کتاب و بدو سببیکه این سوره دیگر و بقدرت خدا همچو جانور پرنده می اندازد باز و خود بخواننده

فَتَشْفَعُ لَهُ فَيَمْنَعُهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَقَالَ فِي تَبَارَكَ

پس شفاعت میکند مرا و از پس منع میکند از عذاب قبر وگفت در سوره تبارک

مِثْلَهُ وَكَانَ خَالِدًا لَا يَمُوتُ حَتَّى يَقْرَأَ هُمَا وَقَالَ طَاوُسٌ

مانند این و بود خالد که شب نمی کرد تا آنکه میخواند این سوره را وگفت طاووس سرانی تابعی

فُضِّلَتْ أَعْلَى كُلِّ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ بِسِتِّينَ حَسَنَةً دَوَاهُ

تفضیل داده شده اند این دو سوره بر هر سوره که در قرآن است بشصت نیکی رواه

الدَّارِمِيُّ وَعَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رِبَاحٍ قَالَ بَلَغَنِي أَنَّ

الداریجی وروایت است از عطاء ابن ابی رباح گفت که رسیده است مرا بدو سببیکه

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ يَسْرَ فِي

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسیکه بخواند سوره یسین در

صَدْرِ النَّهَارِ قُضِيَتْ حَوَائِجُهُ دَوَاهُ الدَّارِمِيُّ مُرْسَلًا

اول روز بر دانه شود حاجت های او و روایت کرد این حدیث را دارمی بطریق مرسل

وَعَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ الْمَزْنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از معقل بن یسار المزنی رضی الله عنده بدو سببیکه آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ يَسْرَ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى

علیه وسلم فرمود کسیکه بخواند سوره یسین از برای طلب رضا خدایتعالی

غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ فَأُقْرَءَ أَهَاجِنْدَ مَوْتَاكُمْ

آمرزیدیم چنانچه که پیش رفته است از گناه و سه پس بخوانید آنرا زود مرده که شما بخوانید کسیکه مشغول است

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

رواه البیهقی در شعب ایمان و مرویت از علی رض گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَكُلُّ شَيْءٌ

شنیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میگفت هر چیزی را

عَرُوسٌ وَعَرُوسُ الْقُرْآنِ الرَّحْمَنُ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

عروس است و عروس قرآن سوره رحمن است و روایت است از ابن مسعود

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْوَاقِعَةِ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که بخواند سوره واقعه را

فِي كُلِّ لَيْلَةٍ لَمْ تُصِبْهُ فَاقَةٌ أَبَدًا وَكَانَ ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ

در هر شب نمیرسد آنرا فاقه و در پیش هرگز بود ابن مسعود رض

يَا مَرْبَاتِي يَقْرَأُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

که امر میکرد دختران خود را که بخوانند این سوره در هر شب روایت کرد البیهقی هر دو حدیث را

فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در شعب ایمان و روایت است از ابن عمر رض گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَسْتَطِيعُ أَحَدٌ أَنْ يَقْرَأَ أَلْفَ

صلی الله علیه وسلم آیهائی تواند یکی از شما که بخواند هزار

آيَةٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ قَالُوا أَوْ مَنْ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَقْرَأَ أَلْفَ آيَةٍ

آیت را در هر روز گفتند صحابه که می تواند که بخواند هزار آیت با وجود سوانح اعمال دیگر

فِي كُلِّ يَوْمٍ قَالَ أَمَّا يَسْتَطِيعُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ أَلْفَ آيَةٍ

در هر روز فرمود آنحضرت آیهائی تواند یکی از شما که بخواند سوره البقره

در هر روز بخواند سوره البقره
در هر روز بخواند سوره البقره
در هر روز بخواند سوره البقره
در هر روز بخواند سوره البقره

الشَّكَاثُرُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ السَّيِّبِ

التكاثر روایت کرد این حدیث بیہقی در شعب ایمان و روایت است از سعید بن السیب

مُرْسَلًا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَرَأَ قَدْ هَوَّاهُ

که از کبار تابعیت بطریق مرسل از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ فرمود آنحضرت کہ کیہ بخواند

أَحَدُ عَشَرَ مَرَّةً يَنْبِيَّ لَهُ بِهَا قَصْرٌ فِي الْجَنَّةِ وَمَنْ قَرَأَ

سورہ قل ہواشد احد دہ بار نہا کردہ شود برائے دے سبب قراۃ آن کو شصت و یک بار بخواند

عِشْرِينَ مَرَّةً يَنْبِيَّ لَهُ قَصْرَانِ فِي الْجَنَّةِ فَقَالَ عُمَرُ بْنُ

بست بار بیست و دو بار بخواند و دے دو کو شک در بہشت پس گفت عمر بن

الْخَطَّابُ وَاللَّهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذَا الْكَثُرْتَ قُصُورًا فَقَالَ

الخطاب رضی اللہ عنہ یا رسول اللہ چون ثواب خواندن آنچنین است ہر گنبد بسیار بخوانیم و بسیار می گردانیم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُ أَوْسَعُ مِنْ ذَلِكَ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

سبب خواندن کو گنبد بخواند و در پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خدا فراخ تر است از آن یعنی بچندین

كِتَابُ الدَّعَوَاتِ

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُنِيبُ دَعْوَةٌ

و چون استفاد کنند ترا من دعاگان از حال من بہر بر من من نزدیک قبول میکنم دعاے

الدَّاعِ إِذَا دَعَا نَفْسِي تَجِيبُ وَإِنِّي لَعَلَّهُمْ

دعا کنندہ چون دعا کنند مرا پس باید کہ فرمانبرداری کنند بر من کہ بگویند من تا باشد کہ

يُؤْشِدُونَهُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

راہ یابند روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

يُجْتَابُ الْعَبْدُ مَا يَدْعُ بِأَتَمِّهِ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ مَا لَمْ يَسْتَجِبْ

قبول کردہ شود دعاے بندہ تا دم کہ دعا کند بہ بندہ یا بچندین بان بندہ کاری شود یا دعا کند بہرین خوشی

حققتہ کہ خدا کی دعا بچندین بار بخوانیم
و گویند اطاعتی سوال کرد کہ بایں دعا
خدا کی بہترین نزدیکست تا او را بلند بر دارم
با دعا است تا او را از بند بردارم
این دعا نازل شد کہ اگر کسی بخواند
نزدیک من و بہر دفعہ کہ بخواند ہر سال آن
روای می سازم اگر خواہم بہر سال آن
موفق و مقرب و با چیز بندہ دعا حاجت
موفق و حاصل واجب است بہر دفعہ
سوال کردن مرا و اگر دعا قبول
و بلا دلیل من و ملکہ میکنم
انچہ دعا کرد تا خدا بخواند
کہ دیگران را و او را دعا کند
و دعا نخواست شصت و یک بار بخواند
و دعا کرد تا خدا بخواند
ای الایان بہترین را و دعا
من
عمر بن
م آن
دعا بخواند تا دم کہ شصت و یک بار

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَا اسْتِجَابَ قَالَ يَقُولُ
 گفته شده ای رسول الله چلیت صورت استجبال فرمود میگوید سبده
 قَدْ دَعَوْتُ وَقَدْ دَعَوْتُ فَلَمْ أَرِ اسْتِجَابَ
 تحقیق دعا کردم تحقیق دعا کردم بیخه کردم و بسیار کردم دعا پس ندیدم که استجابت
 لِي فَيَسْتَحْشِرُ عِنْدَ ذَلِكَ وَيَدْعُ الدُّعَاءَ سِرًّا
 کرده شدم پس منقطع میشود و ملول گردد و نزد آن و ترک کند دعا را رواه
 مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 سلم در روایت است از ابی درداء رفته گفت فرمود آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَاؤُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ لَا خَيْرَ بِظَهْرِ
 صلوات الله علیه و سلم دعا مرد مسلمان غایبانه مرید او در خود را
 الْغَيْبِ مُسْتَجَابٌ عِنْدَ رَأْسِهِ مَلِكٌ مُوَكَّلٌ كُلَّمَا
 استجابت نزد سر دعا فرشته ایست گماشته شده هرگاه
 دَعَا لِأَخِيهِ يَخْبِرُ قَالَ الْمَلِكُ الْمُوَكَّلُ بِهِ آمِينَ
 دعا میکند بر یکی مرید او را خود را می گوید فرشته گماشته شده است بر آن که آمین
 وَلَكَ بِمِثْلِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ
 و مرز است مانند آن و زیاده است رواه مسلم و روایت است از جابر رفته فرمود
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَدْعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ وَلَا تَدْعُوا
 آنحضرت صلوات الله علیه و سلم دعا کنید بر ذاتها و دعا کنید بر یکدیگر

صلوات الله علیه و سلم
 دعا کردن بر خود و دعا کردن بر دیگران
 دعا کردن بر خود و دعا کردن بر دیگران

دعا کردن بر خود و دعا کردن بر دیگران
 دعا کردن بر خود و دعا کردن بر دیگران
 دعا کردن بر خود و دعا کردن بر دیگران

این نزول است که در شرح احکام
 میگوید دعا عبودیت است
 و خوف بسبب که نزول بران
 اذان نماز است و در وقت نماز
 و وجود اجابت بود و در وقت
 و تقید بر اجابت است بر نماز و غیر
 آنکه است که در وقت دعا و در وقت
 بیان یک دعا و دعا است و در وقت
 مطلوب از این دعا و دعا است و در وقت
 ذخیره میان دعا و دعا است و در وقت
 در آن دعا و دعا است و در وقت
 از دعا و دعا است و در وقت
 پس اجابت دعا و دعا است و در وقت
 نخست در دعا و دعا است و در وقت
 تقویت دعا و دعا است و در وقت
 استجابت دعا و دعا است و در وقت
 بعین دعا و دعا است و در وقت
 که دعا و دعا است و در وقت
 احاطه دعا و دعا است و در وقت
 لطف دعا و دعا است و در وقت
 جالب دعا و دعا است و در وقت
 که دعا و دعا است و در وقت
 نشان دعا و دعا است و در وقت

عَلَىٰ أَوْلَادِكُمْ وَلَا تَدْعُوا عَلَىٰ أَمْوَالِكُمْ وَلَا تَوَارَفِقُوا

بر اولاد خود و دعا بر کنید بر مال اے خود موافق نیستید

مِنَ اللَّهِ سَاعَةً يُسْأَلُ فِيهَا عَمَّا عَطَاؤُكُمْ فَيَنْتَقِيبُ لَكُمْ

از خدا ساعتی را که سوال کرده شد و از خدا در آن ساعت عطا سے پس سنجابت

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه مسلم و روایت است از انس رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدُّعَاءُ خُجُّ الْعِبَادَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

علیه وسلم دعا رخص و خلاصه عبادت رواه الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الدُّعَاءِ رَوَاهُ

علیه وسلم نیست هیچ چیز بر خدا ایتقائے از دعا رواه

التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ سَلْمَنِ الْفَارِسِيِّ قَالَ

الترمذی و ابن ماجه و روایت است از سلمان الفارسی رض

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرُدُّ الْقَضَاءُ إِلَّا الدُّعَاءُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم رد نمی کند قضا را مگر دعا

وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا الْبِرُّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و زیاده نمی گرداند در عمر مگر بکی رواه الترمذی رح

نسخه کتب است که در این ساعت از خدا سوال کرده شد و از خدا در آن ساعت عطا سے پس سنجابت
رواه مسلم و روایت است از انس رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله
علیه وسلم دعا رخص و خلاصه عبادت رواه الترمذی
و روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله
علیه وسلم نیست هیچ چیز بر خدا ایتقائے از دعا رواه
الترمذی و ابن ماجه و روایت است از سلمان الفارسی رض
گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم رد نمی کند قضا را مگر دعا
و زیاده نمی گرداند در عمر مگر بکی رواه الترمذی رح

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَرَوَيْتُ اسْتِ از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ

علیہ وسلم بدستیکہ دعا شود و میباید از آنچه کہ فرود آمده است از بلا

يَنْزِلُ فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالدُّعَاءِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و از آنچه فرود نیامده است پس بر شما باد اسے بندگان خدا بدعا ر رواہ الترمذی

وَعَنْ أَبِي سَعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روائت است از ابی سعید رض گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ

علیہ وسلم سوال کنید خدا را از فضل خود و سے زیرا کہ خدا بیغالی دوست میدارد

يُسْأَلَ وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ أَنْ تَنْتَظِرَ الْفَرَجَ رَوَاهُ

کہ سوال کرده شود و واغزون ترین عبادتہا از روئے ثواب چشمداشتن کنایش است رواہ

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

الترمذی و روائت است از ابی ہریرہ رض گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَوِيَ سَأَلَ اللَّهَ يَغْضَبُ عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

علیہ وسلم کہنے سوال نکند و نخواہد از خدا خشم بگیرد و سے تعالی بروئے رواہ الترمذی

ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَتَحَ لَهُ

و روائت است از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ یک کتادہ شود بر او ی

مِنْكُمْ بَابُ الدُّعَاءِ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ وَمَا سَأَلَ اللَّهُ

از شما در دعا کشا وہ میثو دیارے و سے درہے رحمت و سوال کردہ نشد از خدا ایتعالے

شَيْئًا يَعْنِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ الْغَفِيرَةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

چیزی یعنی چیزی محبوب تر از تو و تعالی از سوال کردن عافیت یعنی صحت مرض سلاحتی آن جمیع اوقات رواہ الترمذی

ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ یک کتادہ شود بر او ی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ

گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کہ کسیکه شاد گردد اند اور اگر استجابت کند

اللَّهُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ فَلْيَكْثِرْ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

خدا ایتھالے دعا اور از دہلا مے سخت پس باید کہ بسیار کند دعا را در نرمی رواہ الترمذی

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ادْعُوا اللَّهَ

وہم از دے ہست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دعا کنید خدا را

وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ

و حال آنکہ شما یقین کنند گانید باجابت و بدانید کہ خدا ایتھالے قبول نمی کند

دُعَاءَ مَنْ قَلْبٌ غَافِلٌ لَا يَدْرَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

دعا را از دل بیخبر بازی کنندہ مشغول بغیر حق رواہ الترمذی و روایت است از

مَالِكِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مالک بن یسار رض گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوا اللَّهَ بِطُوبَى أَكْفَرُ وَلَا تَسْأَلُوهُ

چون سوال کنید از خدا پس سوال کنید اورا بیاطن کفہاے دست خود سوال کنید اورا

بِظُهُورِهَا وَفِي رِوَايَةٍ ابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ سَأَلُوا اللَّهَ بِطُوبَى

پیشتہای کفہست و در روایت ابن عباس رض گفت آنحضرت سوال بکنید از خدا بیاطن

أَكْفَرُكُمْ وَلَا تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا فَإِذَا فَرَّغْتُمْ فَاْمْسَحُوا بِهَا

کفہای دست شما سوال کنید اورا بیاطن کفہای دست خود پہنچان فراغ شود از دعا پس باید کہ کفہای دست

وُجُوْهُكُمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ سَلْمَانَ قَالَ قَالَ

رواہے خود را رواہ ابو داؤد و روایت است از سلمان رض گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ رَبَّكُمْ جَبَّارٌ يُسَبِّحُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدرستی کہ پروردگار شما صاحب جبار و کریم است شہم دارد

این حدیث
در بیان است که چون بخواهی
سوال کنی از خدا
چون در وقت دعا
باید دانستی
که احوال جبار و
مهربانی و
آن از صفات
جبار است
باعتبار آن
که از قبیل
انفعال

مِنْ حَبْدِهِ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرُدَّ هَاصِفًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

از بنده خود و قیام بر دهن دست خود بر سر پروردگار که بازگرداند و تنها سے بنده را خالی رواہ الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي دَعَوَاتِ الْكَبِيرِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ

و ابوداؤد و بیہقی در دعوات کبیر و روایت است از عمر بن

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ

گفت بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم چون بر میداشت بر دو دست خود را

فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَجْطِ مَاحَتِي يَمْسَحُ بِهِنَّ وَجْهَهُ رَوَاهُ

در دعا فرو نمی آورد بر دو دست خود را تا آنکه مسح میکرد با ہناردی مبارک خود را رواہ

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

الترمذی و روایت است از ابی ہریرہ رحمہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةً لَا تَرُدُّ دَعْوَتُهُمُ الصَّائِعُ

صلی اللہ علیہ وسلم کہیں اندک رو کرد و بی شود دعا یکیشان یکے از آن روزہ دار است

حِينَ يُفْطِرُونَ أَلِإِمَامِ الْعَادِلِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَرْفَعُهَا

در هنگامیکہ افطار میکنند دوم بادشاہ عادل سوم دعا کے ستم رسیدہ بر میدارد دعا سے مظلوم را

اللَّهُ فَوْقَ الْغَمَامِ وَتَفْتَحُ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيَقُولُ الشَّرِبُ

خدا یقیناً بلایا سے ابرو کشادہ می شود و برائے و سے در آئے آسمان و میگردد بر پروردگار

وَعِزَّتِي لَا تُصَرِّتُكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

سوگند ب بزرگی من کہ بر آئینہ پاری میدهم ترا اگر چه باشد پس از روزگار سے رواہ الترمذی

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثُ

وہم از و سے مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ

دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ وَدَعْوَةُ

دعا مستجاب اند نیست شک در اجابت آن سه اول دعا کردن پدر فرزند را و دوم دعا

کے
مسجد و سکون فاعالی و
نہایتی و درویش شدن
۱۴
کے
سنائت است از قول
دعا سے والدہ بطریق اولی
مقبول است ۱۲

الْمَسَافِرُ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

مسافر برائے خود یا برائے غیر و ستم دہائے ستم رسیدہ رواہ الترمذی و ابو داؤد

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و ابن ماجہ و روایت است از انس رضی اللہ عنہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَسْأَلَ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ حَاجَتَهُ كُلَّهَا حَتَّى يَسْأَلَ

علیہ وسلم باید کہ بخوابد یکے از شما از پروردگار خود حاجت خود را بپرسد تا آنکہ بخواہد

شَيْءَ نَعْلَمُ إِذَا انْقَطَعَ زَادَ فِي رِوَايَةٍ عَنْ ثَابِتِ الْبُنَانِيِّ

دو ال نعل خود چون شکستہ گردد زیادہ کردہ است راوی در روایتی از ثابت بنانی

مُرْسَلًا حَتَّى يَسْأَلَ الْمَلِيحَ وَحَتَّى يَسْأَلَ شَيْءًا إِذَا انْقَطَعَ

بطریق ایصال این عبارت کہ تا آنکہ سوال کند ازو سے تمکد یکہ را و تا آنکہ سوال کند ازو سے دال نعل

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ

رواہ الترمذی و روایت است از ابی بن کعب رضی اللہ عنہ گفت بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ذَكَرَ أَحَدًا فَدَعَا لَهُ بَدَأُ بِنَفْسِهِ

صلی اللہ علیہ وسلم چون یاد میکرد یکے را پس دعا میکرد او را آغاز میکرد بدعا برائے خود

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ مَا

رواہ الترمذی و روایت است از ابی سعید الخدری رضی اللہ عنہ گفت نیت

مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْرٌ وَلَا قِطِيعَةٌ رَحِمَ

ایک مسلمان کہ دعا کند بدعا سے کہ نیت در آن دعا بڑہ و نہ بریدن خویشی

إِلَّا أَعْطَاهَا اللَّهُ بِهَا أَحَدِي ثَلَاثًا مَا أَنْ يُجَدَّ لَهُ دَعْوَتُهُ

مگر آنکہ بدعا و را خدا دے تا آن دعا یکے نہ فیصلت یا یکے شتابی میکند بڑے و حاجت دہائے

وَأَمَّا أَنْ يَدْخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ وَأَمَّا أَنْ يَصْرِفَهُ عَنْهُ

و یا آنکہ بچھوہ سیدارد دعا سے او را برائے اوہ در آخرت و یا آنکہ بر صبر دہائے

بہان شکر شکر

بہان شکر شکر

مِنَ الشُّوْرِ مِثْلَهَا قَالُوا لَئِنْ اُنْكَرُ قَالَ اللهُ تَعَالَى اَكْثَرُ

از بدی مانند دعا کرده است گفته می‌کنون که انکاریم که دعا البته مستجاب است بسیار میکنیم دعا را فرمود حضرت عیسیٰ علیه السلام

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ

رواه احمد و روایت ابن عباس رضی الله عنهما

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَمْسُ دَعَوَاتٍ يُجَابُ لَهَا

صلی الله علیه وسلم فرمود پنج دعا است قبول کرده می شود مر آنها را

دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ حَتَّى يَنْتَصِرَ وَدَعْوَةُ الْحَاجِّ حَتَّى

یک دعا می رسیده تا آنکه انتقام بگیرد حق تعالی از ستم کننده دوم دعا قصد کننده حج بیت الله

يَصْدُرُ وَدَعْوَةُ الْمُجَاهِدِ حَتَّى يَفْقِدَ وَدَعْوَةُ الْمَرْبِضِ

بر جمع کند و سوم دعا جهاد کننده تا آنکه کم میکند اسباب و آلات یعنی فارغ میگردد از جهاد و چهارم دعا بیمار

حَتَّى يَبْرَأَ وَدَعْوَةُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ ثُمَّ قَالَ

تا آنکه بر میگردد و پنجم دعا برادر برادر برادر برادر برادر دیگر غایبانه باز فرمود

وَأَسْرَعُ هَذِهِ الدَّعَوَاتِ إِبَابَةُ دَعْوَةِ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ

وزودترین دعا این دعا است دعا برادر برادر برادر برادر دیگر است غایبانه

الْغَيْبِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَعَوَاتِ الْكَبِيرِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ

روایت کرد بیهقی در دعوات کبیر و روایت است از انس رضی الله عنه گفت

كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ دَعَا بِمَاءٍ دَعْوَةً

بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم اگر دعا میکرد صد بار

اِفْتَتَحَهَا وَخَتَمَهَا وَتَوَسَّطَهَا بِرَبِّهَا اتَيْنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً

شروع میکرد دعا را و ختم میکرد آن دعا را و در میان آن دعا میگفت آمین دعا که ربنا آتانی الدنيا

فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ابْنُ الْحَارِثِ جَمَعَ الْجَوَامِعَ

و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار رواه ابن الحارث و جمع الجوامع

[illegible]

باب است و در ذکر خداے عزوجل و نزدیکی جنت بسوسے او

پس یاد کنید مرا تا یاد کنم شمارا و سپاس گویند مرا و ما پاسی کنید مرا

اَنَّا نَكْفِيكَ الْيَمَانَ وَهُوَ نَذَرْنَا لَكَ اَرَامًا مِثْلَ نَذْرِ دُلْهَاسِ الْيَشَانِ بِمَا وَخَدَا

اگاہ شویا د خدا آرام می گیرند و لها

دوکار اے نیک گردند خوشی باشد ایشان را و بہتر است

کتابخانه ملی ایران

وہی کہ جس نے اسے پہنچا دیا

Digitized by Google

وہاں سے آکر کھڑے ہوئے۔

مَا يَهْ وَهَمَنْ يَعْشُر عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِيضَ لَهُ شَيْطَانًا

جائگه دیگر که فاعل شود از یاد خدا بر گماریم بر آید او شیطان

فَمَوْلَاهُ قَرِينٌ الْقَرِيَانُ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ

پس این شیطان او را همسایه بود آیا وقت نرسیده است مسلمانان که بپایش کنند اگر خوف بزداید باشد

لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ رَوَى

وقت یاد کردن خدا و وقت یاد آوردن آنچه آمده است از وحی آن در روایت است از ابی مره

وَأَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی سعید گفتند هر دو که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَا يَقْعُدُ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا أَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ

نشینند هیچ گروهی در حالیکه ذکر میکنند خدا را مگر آنکه احاطه میکنند ایشان را ملائکه

وَعَشِيَّتُهُمُ الرَّحْمَةُ وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَ

در جمیع شب ایشان را انوار رحمت و نازل می آید بر ایشان آرامش و

ذَكَرَهُ اللَّهُ فَمَنْ عِنْدَهُ رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

یاد میکند ایشان را خداوند کسی که در آن جماعت که نزلد او نبیند رواه مسلم در روایت است

أَبِي مُوسَى رَوَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی موسی رواه گفت فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ

حال آن کسی که یاد میکند پروردگار خود را و آن کسی که یاد نمیکند پروردگار خود را مثال درخت

أَلْحَى الْمَيِّتِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ

زنده مرده است متفق علیه در روایت است از ابی ذر روایت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرماید خدا تعالی

سجده ۱۶ رکوع ۱۶

سجده ۱۶ رکوع ۱۶

سجده ۱۶ رکوع ۱۶

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ امثالِهَا وَازِيدُ وَمَنْ جَاءَ

کسیکه بیار دیکه را یعنی عمل یک کند پس مراد راست ده چندان ثواب و بیشتریم میدهم و کسیکه بیارد

بِالسَّيِّئَةِ فَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ مِّثْلُهَا أَوْ أَغْفِرُ مَنْ تَقَرَّبَ

بدی را یعنی عمل بد کند پس پاداش بدی انداخته است یعنی یک بدی یا بی از دهم و کسیکه نزدیک جوی

مَنِّي شَبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذَرَأًا وَمَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذَرَأًا

از من مقدار یک شبر نزدیک جویم من بوسه دے مقدار یک ذراع و کسیکه نزدیک جویم بوسه کن یک ذراع

تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا وَمَنْ أَتَانِي يَمِينِي آتَيْتُهُ هَرُونَ كَةً

نزدیکی جویم بوسه دے مقدار یک باع و کسیکه بیاید مرا روان می آیم او را دو ان

وَمَنْ لَقِيَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطِيئَةً لَا يُشْرِكُ فِيَّ شَيْئًا

و کسیکه پیش آید مرا بمقدار زمین دیری آن از دوسه گناهم که شریک نکرده باشم چیزی را

لَقِيْتُهُ بِمِثْلِهَا مَغْفِرَةً رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

پیش می آیم او را با همان آن از دوسه عزیزان رواه مسلم و روایت است از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه الله

تَعَالَى قَالَ مَنْ عَادَ إِلَيَّ وَلَيْتًا فَقَدْ أَذْنَتْهُ بِلَا حَرْبٍ

تعالی گفت کسیکه دشمن دارد و منی را از دوسه گناهم پس اذن دهم او را بجهنم

وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ

و نزدیک منی جهت بوسه من نبه من هیچ چیز را که محبوب ترست بوسه من از چیزی که فرض کردانیدم

عَلَيْهِ مَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالتَّوَّافِي حَتَّى أُحِبَّهُ

بروسه و همیشه است بنده من که نزدیک جویم بوسه من بنواقل تا آنکه دوست دارم او را

فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ فَكُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ

پس چون دوست می دارم او را پس میباشم من شنوائی او که می شنود از آن و بینائی او

۱۰
کسی که بیار دیکه را یعنی عمل یک کند پس مراد راست ده چندان ثواب و بیشتریم میدهم و کسیکه بیارد
بدی را یعنی عمل بد کند پس پاداش بدی انداخته است یعنی یک بدی یا بی از دهم و کسیکه نزدیک جوی
از من مقدار یک شبر نزدیک جویم من بوسه دے مقدار یک ذراع و کسیکه نزدیک جویم بوسه کن یک ذراع
نزدیکی جویم بوسه دے مقدار یک باع و کسیکه بیاید مرا روان می آیم او را دو ان
و کسیکه پیش آید مرا بمقدار زمین دیری آن از دوسه گناهم که شریک نکرده باشم چیزی را
پیش می آیم او را با همان آن از دوسه عزیزان رواه مسلم و روایت است از ابی هریره رضی
گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه الله
تعالی گفت کسیکه دشمن دارد و منی را از دوسه گناهم پس اذن دهم او را بجهنم
و نزدیک منی جهت بوسه من نبه من هیچ چیز را که محبوب ترست بوسه من از چیزی که فرض کردانیدم
بروسه و همیشه است بنده من که نزدیک جویم بوسه من بنواقل تا آنکه دوست دارم او را
پس چون دوست می دارم او را پس میباشم من شنوائی او که می شنود از آن و بینائی او

کسی که بیار دیکه را یعنی عمل یک کند پس مراد راست ده چندان ثواب و بیشتریم میدهم و کسیکه بیارد
بدی را یعنی عمل بد کند پس پاداش بدی انداخته است یعنی یک بدی یا بی از دهم و کسیکه نزدیک جوی
از من مقدار یک شبر نزدیک جویم من بوسه دے مقدار یک ذراع و کسیکه نزدیک جویم بوسه کن یک ذراع
نزدیکی جویم بوسه دے مقدار یک باع و کسیکه بیاید مرا روان می آیم او را دو ان
و کسیکه پیش آید مرا بمقدار زمین دیری آن از دوسه گناهم که شریک نکرده باشم چیزی را
پیش می آیم او را با همان آن از دوسه عزیزان رواه مسلم و روایت است از ابی هریره رضی
گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه الله
تعالی گفت کسیکه دشمن دارد و منی را از دوسه گناهم پس اذن دهم او را بجهنم
و نزدیک منی جهت بوسه من نبه من هیچ چیز را که محبوب ترست بوسه من از چیزی که فرض کردانیدم
بروسه و همیشه است بنده من که نزدیک جویم بوسه من بنواقل تا آنکه دوست دارم او را
پس چون دوست می دارم او را پس میباشم من شنوائی او که می شنود از آن و بینائی او

الَّذِي يَبْصُرُ بِهِ وَيَدُّهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرَجُلُهُ الَّتِي

کہ می بیند جان وحی با ششم دست آن کہ میگیرد بان وحی با ششم پاس و سپید کہ

يَمْشِي بِهَا وَإِنْ سَأَلْنِي لِأَعْطِيَتْهُ وَلَكِنْ اسْتَغَاذَنِي

۔ میرودان و اگر سوال کند از من ہر یکینہ میدہم اورا مطلوب اوہ او اگر پناہ چوید آن بندہ از من

لَا عُيْذَنِي وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدَّدْتُ بِهِ

ہر آئینہ پناہ میدہم اورا ولوقفت بخنی کسم درخیزے کسم گنسنده الم

عَنْ نَفْسِ الْمُؤْمِنِ يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ وَلَا يُدْ

از قبض کردن جان خود من که ناخوشش میدارد و من مرگ را و من ناخوش دارم اندر کین جان اورا

لَهُ مِنْهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اولاً از مرگ رواہ البخاری و ہم از نوے مرویات رحمہ گوشت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ مَلَكَةٌ يَطُوفُونَ فِي الطَّرِيقِ

صلی اللہ علیہ وسلم بدریکه مرقد ارا فرشتگانند که میگردند در راه با و گردن آنها

يَلْتَمِسُونَ أَهْلَ الذِّكْرِ فَإِذَا وَجِدُوكُمْ فَقُولُوا سَلَامًا ثُمَّ أَتَوْا آلَ اللَّهِ

میجوید خدا و زمان ذکر را پس چون می یابند گرویده را که ذکر میکنند خدا را

تَنَادَ وَاهْلُمُوْا اِلَى حَاجَتِكُمْ قَالَتْ فَيَحْفُونَهُمْ اِيْحَتِيهِمْ اِلَى

فازمید بندیکد گجرا د سیکو یز بیا پید بو س حاجت خود گفت انحضرت کردا کرد می کنند اهل کرا را بیا لاهی

السَّمَاءِ الدُّنْيَا قَالَتْ فَيَا أَلْمُ رَبُّهُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمَا مَا يَقُولُ

سازمان دنیا گفت: حضرت یسے پر مرتضیٰ کان رابر البلیان حال آنکه وی دنا ترست که چو پیش

عِبَادِي قَالُوا ابْقُوا لَنَا يُسْحَرُونَكَ وَيُكَبِّرُونَكَ وَيُحْمَدُونَكَ

بدکان من میگویند فرشتگان که باکی باو میکنند ترا و بزرگی میکنند ترا و تا میگویند ترا

وَيُحَدِّثُونَكَ قَالَ فَيَقُولُ هَلْ رَأَوْنِي قَالَ فَيَقُولُوا لَا

و عظمت می کند ترا گفت آنحضرت پس میگید پروردگار را یا دیده اند؟ گفت آنحضرت پس بفرمایید

وَاللّٰهُ مَا رَأَوْكَ قَالَ فَيَقُولُ كَيْفَ لَوْ رَأَوْنِي قَالَ فَيَقُولُ لَوْ

میگویند بخوانند خدا را گفت آنحضرت پس میگوید و تو ای چگونگی بود حال ایشان اگر میدیدند مرا گفت

لَوْ رَأَوْكَ كَأَنَّهُمْ أَشَدُّ لَكَ عِبَادَةً وَأَشَدُّ لَكَ تَهْنِئَةً

اگر می دیدند ترا می بودند سخت تر در عبادت کردن مرا و سخت تر در تحسین کردن مرا

وَأَكْثَرَ لَكَ تَبِيحًا قَالَ فَيَقُولُ فَمَا يَسْأَلُونَ قَالُوا أَيْسَلُونَكَ

و بیشتر در تباهی کردن مرا گفت آنحضرت پس میگوید و ای تعالی چه می خواهی بگویند فرشتگان می خواهند

الْجَنَّةَ قَالَ يَقُولُ وَهَلْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُونَ لَا وَاللّٰهُ

بهشت را گفت آنحضرت میگوید و ای تعالی یا دیده اند بهشت را گفت آنحضرت میگویند فرشتگان میگویند

يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُ كَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُونَ

ای پروردگار ما را ندیده اند گفت آنحضرت میگوید و تو ای چگونگی بود اگر می دیدند بهشت را گفت آنحضرت میگویند

لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا كَأَنَّهُمْ أَشَدُّ عَلَيْهَا حِرْصًا وَأَشَدُّ لَهَا

اگر می دیدند بهشت را می بودند سخت تر از روی حرص کردن در آن و می بودند سخت تر از روی طلب مرا

طَلَبًا وَأَعْظَمَ فِيهَا رَغْبَةً قَالَ فَيَحْتَرِقُونَ قَالُوا

و می بودند در آن بیشتر از روی رغبت کردن در آن میگوید و ای تعالی پس چه چیزند میگویند گفت آنحضرت

يَقُولُونَ مِنَ النَّارِ قَالَ يَقُولُ فَهَلْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُونَ

میگویند فرشتگان میگویند آتش را گفت میگوید و ای تعالی یا دیده اند آتش را گفت میگویند فرشتگان

لَا وَاللّٰهُ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا قَالَ فَيَقُولُ كَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا قَالَ

نه میگویند خداوند ما را ندیده اند گفت میگوید و ای تعالی چه حال باشد اگر می دیدند گفت

يَقُولُونَ لَوْ رَأَوْهَا كَأَنَّهُمْ أَشَدُّ مِنْهَا فَرَارًا وَأَشَدُّ لَهَا

میگویند فرشتگان اگر می دیدند آتش را می بودند سخت تر از روی فرار کردن از آن و می بودند سخت تر از روی

خِشَانَةً قَالُوا فَيَقُولُ فَأَشْهَدُكُمْ أَنِّي بِلِقَائِكُمْ أَشَدُّ تَهْنِئَةً

از روی ترسیدن مرا گفت پس میگوید و ای تعالی من بلیقایتان را بیش از هر چیز دیگر تحسین میگویم

يَقُولُ مَلَكٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ فِيهِمْ فَلَانُ لَيْسَ مِنْهُمْ إِنَّمَا جَاءَ

سجود فرشته از فرشتگان که در ایشان فلانست که نیت از ایشان که نیامده است مگر

لِحَاجَةٍ قَالَ هُوَ الْجَسَاءُ لَا يَشْقَى جَلِيسُهُمْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

از جهت کار دیگر گفت خدایتعالی این قوم همنشینان اند بیعت میشود و همنشین ایشان رواه البخاری

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسَيْرٍ قَالَ جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ

در روایت است از عبد الله بن بسر گفت آمد باویشینه نزد پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ فَقَالَ طُوبَى

صلی الله علیه وسلم گفت کدام از مردمان بهتر است پس گفت آنحضرت خوشی باد

لِمَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسَنَ عَمَلُهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمْ فِي الْأَعْمَالِ

مرکبے را که دراز شد عمر و نیک شد کردار و گفت آن اعرابی یا رسول الله کدام از اعمال

أَفْضَلُ قَالَ أَنْ تَفَارِقَ الدُّنْيَا وَلِيَا نَكَ رَطْبٌ مِنْ ذِكْرِ

که زیاده تر است ثواب آن گفت آنحضرت ایست که جدا شوی دنیا را و بگیری در طایفه زبان تو تریه اند

اللَّهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ

خدا رواه احمد و الترمذی و روایت است از ابی ابریه رضی الله عنه گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم نیت هیچ گروه که برخیزند نه

مِنْ مَجْلِسٍ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ

از مجلس و ذکر نکنند خدا را در آن مجلس مگر آنکه برخیزند از مانند

جَنَافَةٍ خِمَارٍ وَكَانَ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

مردار خمر باشد بر ایشان موجب حسرت رواه احمد و ابو داود

وَعَنْ أُمِّ جَبِيَّةَ عَنْ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از ام حبیبه رضی الله عنها گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ كَلَامٍ ابْنِ آدَمَ عَلَيْهِ لَآ إِلَهَ إِلَّا أَنَا

علیه وسلم هر سخن آدمی جز آنست بر دهنه نه سودی مرا و مرا که امر کردن کنی را

يَعْرِوُفٍ أَوْ تَكْفِي عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ ذِكْرٍ أَلَلَّهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بارش شروع یا بازداشتن از نام شروع یا ذکر خداست خالصه رواه الترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و ابن ماجه و روایت است از ابن عمر رضی گفت فرمود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَكْثُرُوا الْكَلَامَ يَغْيِرُ ذِكْرَ اللَّهِ فَإِنَّ

اللہ علیہ وسلم بسیار کم کنید سخن را بے ذکر خدا پس تحقیق

كَثْرَةُ الْكَلَامِ يَغْيِرُ ذِكْرَ اللَّهِ قَسْوَةً لِلْقَلْبِ وَإِنْ أَبْعَدَ

بسیاری سخن بے ذکر خدا سختی است مرد دل و بدتر سبک دورترین

النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْقَلْبُ الْقَاسِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مردم از خدا صاحب دل سخت است رواه الترمذی

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابن عباس رضی گفت فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

الشَّيْطَانُ جَائِعٌ عَلَى قَلْبِ ابْنِ آدَمَ فَإِذَا ذَكَرَ اللَّهَ

شیطان تشنه است بر دل فرزند آدم پس چون ذکر میکند خدا را

خَسِرَ وَإِذَا خَفَلَ وَسْوَءٌ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ تَعْلِيْقًا

خدا میگردد و شیطان و چون غافل میشود و وسوسه رواه البخاری بطریق تعلیق

وَعَنْ مَالِكٍ قَالَ بَلَغَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از مالک گفت رسید مرا که پیغمبر خدا صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ ذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَائِبِ

علیه وسلم بود که میگفت ذکر کننده خدا در میان غایبان

۴۰۰
 از جمیع جماعت استثنای
 از جمیع و بعد از ایشان
 قال کنند و قال با کفر از ایشان
 تفصل از و خصوصاً جبار
 گزین جماعت
 از و از اب و بیداری
 باغبانی که شد چنانکه گریه می نمود

كَا الْمُقَاتِلِ خَلَفَ الْفَارِسَ وَذَكَرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ كَغُصْنٍ
 مانند قتال کننده است از پس گریزندگان و ذکر کننده خدا در میان غافلان همچو شاخ
 انْخَضَرَ فِي شَجَرٍ يَابِسٍ وَفِي رَأْيِهِ مِثْلُ الشَّجَرَةِ الْخَضِرَاءِ
 سبز است در درخت خشک و در رویه اش گفته اند درخت سبز است
 فِي وَسْطِ الشَّجَرِ وَذَكَرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ مِثْلُ مِصْبَاحٍ
 در میان درختان خشک و ذکر کننده خدا در میان غافلان مانند چراغی است
 فِي بَيْتٍ مُظْلِمٍ وَذَكَرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ يُرِيهِ اللَّهُ مَقْعَدَهُ
 در خانه تاریک و ذکر کننده خدا در میان غافلان بنماید او را خدا جایی نشست او را
 مِنَ الْجَنَّةِ وَهُوَ حَيٌّ وَذَكَرُ اللَّهِ فِي الْغَافِلِينَ يَغْفِرُ لَهُ
 در بهشت و او زنده است و ذکر کننده خدا در میان غافلان آمرزیده می شود او را
 بَعْدَ كُلِّ فَصِيحٍ وَأَعْجَمٍ وَالفَصِيحُ بَنُوَادِمَرُ وَالْأَعْجَمُ
 کنایه از بشاری گویا و ناگویا مراد فصیح آدمیان اند و مراد باجم
 الْبَهَائِمُ رَوَاهُ رِزِينَ وَرَوَيْتُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ
 چهار پاییها اند رواه رزین و روایت است از ابی هریره رنه گفت فرمود
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا
 آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه خدا بخواند می گوید من
 مَعَ عَبْدِي إِذَا ذَكَرَنِي وَتَحَوَّكَتُ بَيْنَ شَفَتَيْ سِرٍّ
 بامیده خود بر رحمت و اعانت دقتیکه ذکر میکند مراد می چنانند بزرگ من هر دو لب خود را رواه
 بَخَارِي وَرَوَيْتُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
 بخاری و روایت است از عبد الله بن عمر رنه از آنحضرت صلی الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ لِكُلِّ نَبِيٍّ صِقَالَةٌ وَصِقَالَةٌ
 علیه وسلم که آنحضرت بود که میگفت هر چه را که زنگ میگردد مصفد است و مصقل

المد علیہ وسلم بدستیکہ حدایعانی را نود و نه نام است

۴۴ مجید دار و حاجت است و از رویک وجودش بے امارت ۴۵

الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ	وکیل که زلم تصرف استوار توانا استوار محب ستوده
الْحَيُّ الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ الْحَيُّ الْمُمِيتُ	داننده برپیل احاطه ابتدا کننده اعاده کننده زنده کننده میراننده
الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْوَاحِدُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ	زنده ازلای قائم بذات خود واجب الوجود بکس نه بجد یکیت بذات خود
الْأَحَدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ الْمُقَدِّمُ	یکه بصفا خود بے نیاز دمنزه صاحب قدرت صاحب اقتدار پیش کننده
الْمُؤَخِّرُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ	پس کننده اول ازلی آخر ابدی ظاهر وجودی آیات در رفیع مایلین
الْوَلِيُّ الْمُتَعَالَى الْبَرُّ الثَّوَابُ الْمُنْتَقِمُ	یارای کننده بلند قدر نمکوی کننده رجوع رحمت کننده پاداش کننده
الْعَفُوُّ الرَّءُوفُ مَالِكُ الْمَلِكِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِحْرَامِ	مخوننده از سبکات احسان کننده نافرمانست حکم او و مملکت صاحب جلال و صاحب حرمت
الْمُقِيطُ الْجَمْعُ الْفَنِيُّ الْغَنِيُّ الْمُعْطَى	عادل جمع کننده خلق را بے نیاز بے نیاز کننده عطا کننده
الْمَنَافِعُ الضَّارُّ النَّافِعُ النُّورُ الْهَادِي	منفیع کننده خالق ضرر خالق نفع منور هدایت کننده
الْبَدِيعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ الرَّشِيدُ الصَّبُورُ	بیشل منبج مانده طایم الوجود باقی بیننده موجود آگاه و دهنده حکیمانی کننده و دلاوری
رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتَّيَمِيمِيُّ فِي دَعَوَاتِ الْكَبِيرِ	رواه الترمذی و تیمیمی در دعوات الکبیر

در تفسیر این صفات
و متین آفریده که قدرت تمام است
وکیل قوت باو گشته و شدت
و قوت محبت ثبات قدرت شده
خود را که رزق می باشد از بی
و نه در روزی که
قدرتش را تصور
نظم سازد رزق همه را بجا
باز و کارها را که
بندگی بے نیازان را نوازند
رحمت بیکان را که سازند

وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از اسماء بنت یزید بدستیکه آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فِي عَاشَتَيْنِ الْآيَتَيْنِ وَالْمُسْكُ

وسلم گفت اسم اعظم درین دو آیت است یکی اینست که اَللّٰهُمَّ

إِلَهَ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ وَقَالَتْ خِزْرَانُ

اله واحد تا آخر و در اول سوره آل عمران که اینست

اَللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ سَواءُ الْيَوْمِ بِمِ

اَلم الله لا اله الا هو الحي القيوم رواه الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَالذَّارِقِيُّ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ

و ابو داود و ابن ماجه و الدارقی و روایت است از سعد بن

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَاؤُهُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم دعاے

ذِي النُّونِ إِذَا دَعَا رَبَّهُ وَهُوَ فِي بَطْنِ الْحُوتِ

یونس علیه السلام وقتیکه دعا کرد و در شکم ماهی بود

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

لا اله الا انت تا آخر است

لَوْ يَدْعُ بِقَارِحِلٍ مُسْلِمٍ فِي شَيْءٍ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ

و ما کرد بوسیله هیچ مردی مسلمان در هیچ چیز اگر آنگاه که خدا ایتهاے دعا کرد

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنُ جَابِرٌ قَالَ قَالَ

رواه احمد و الترمذی و روایت است از جابر بن سمرة گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که بخواند سبحان الله

الحمد لله رب العالمین
و الصلوة علی نبینا
و آله الطیبین

الْعَظِيمُ وَيَحْمَدُهُ غُرَسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ

الْعَظِيمُ وَبِحَمْدِهِ نَشَانْدَه شود بر اے دے درخت خدا و ربوبیت رواہ

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ الزُّبَيْرِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

التِّرْمِذِيُّ وَرَوَايَتِ اسْتِ از زبیر رضا گفت فرمود آنحضرت صلے

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا

اللہ علیہ وسلم نیست صبح صبح کہ صبح می کنند درو کہ بندگان مگر آنکہ

مُنَادٍ يُنَادِي سُبِّحُوا الْمَلِكَ الْقُدُّوسَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آواز کنندہ یعنی فرشتہ آواز میکند تسبیح و تہلیل کہند خدا را کہ پادشاہ الملک پاک از جمیع تعالیات و بزرگیان الملک

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ مَعَهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وَرَوَايَتِ اسْتِ از ابی سعید الخدری رضا گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ عَلِمْتُ شَيْئًا

صلے اللہ علیہ وسلم گفت موسی علیہ السلام اے پروردگار من بیاموز مرا چیزیے

أَذْكُرُكَ بِهِ أَوْ أَدْعُكَ فَقَالَ يَا مُوسَى قُلْ لَا إِلَهَ

کہ ذکر کنم ترا بدان چیز یا بخوانم ترا یا بخیز شک لدی است پس فرمود حق تعالی ایچے سے بگو لا الہ

إِلَّا اللَّهُ فَقَالَ يَا رَبِّ كُلُّ عِبَادِكَ يَقُولُ هَذَا إِلَّا مَرِيدُ

الا اللہ پس گفت موسی اے پروردگار من ہر بندہ تو میگوید این را مگر خواہم من

شَيْئًا تَخْصِيْنِي بِهِ قَالَ يَا مُوسَى لَوْ أَنَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ

مگر چیزے را مخصوص دقتا ز گردانی تو مرا بدان چیز گفت حق تعالی اے موسی اگر نیت شود کہ ہفت آسمان

وَعَامَرُهُنَّ غَيْرِي وَالْأَرْضَيْنِ السَّبْعَ وَضِعْنَ فِي كَفَّةٍ

و آب و دارند گان آہنا جز من یعنی عام اہل آسمان و ہفت زمین ہناده شوند در پلہ

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي كَفَّةٍ لَمَّا تَبَيَّنَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَوَاهُ فِي تَرْجِمَةِ السَّنَةِ

و ہناده شود لا الہ الا اللہ در پلہ دیگر از ترا و ہر آئینہ میل میکند کہ لا الہ الا اللہ در حجی امید رہو اگر دین حیدتا

الحمد
اگر چه ذکر بسیار است و در حد
بدان از خدا حاصل شود از احوال
و افعال ذکر است و لیکن این بجز
توحید است و بایان بیان نیست
و استعمال دعا و دست گرفتن
خاص غیب و اسرار غریب است
و تہلیل و تہلیل و تہلیل و تہلیل
و تہلیل و تہلیل و تہلیل و تہلیل
و تہلیل و تہلیل و تہلیل و تہلیل
و تہلیل و تہلیل و تہلیل و تہلیل

بَابُ نُفُوحِ التَّيْسِ وَالْحَمْدِ وَالْكَبِيرِ وَالْثَمَلِيلِ

باب در بیان ذواب شیع و تحمید و تلبید و تلبیل

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكُ

یابی یاد میکند خدایا بر آنچه در آسمان است و آنچه در زمین است خدایم یا دشا

الْقُدُّوسُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

نہایت پاک غالب با حکمت پس بساکی یاد کن نام پر دروکار بزرگ خود را

لَسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ

یہاں کی یادیں گند اور آسمانہ بے ہنگامہ وزمین و ہر کہ در میان اینہا است و نیت

مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْمَعُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ

بیمج خبر مگر بپاکی یاد میکند بستانیش او ولیکن شافهم نمی کنید یاد کردن ایشان را

إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ

ہر آئینہ و کسے بہت بڑبار آموزگار روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَأَنْ أَقُولَ سُبْحَانَ اللَّهِ

فرمود تا محضرت صلے اللہ علیہ وسلم برآئینہ گفتن این چهار کلمہ را

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا

دوست داشته شده تراست کیومرث از بهر

طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ

فرموده است برو آفتاب یعنی از دنیا و مافیها رواه مسلم و جم ازوے دولت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہے کہ جو یہ ابن دو کلمہ را

وَيَحْمَدُ فِي يَوْمٍ مِائَةً مَرَّةً حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ

دو روزے صد بار افکنده شود کم کرده شود گناہان کے اگرچہ باشد گناہان کے

11/15/71

12

10/10/10

مِثْلُ نَرَبِّدِ الْخَرِّ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مانند گفت دریا در کثرت متفق علیه و هم از دوسه روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ

صلی اللہ علیہ وسلم دو کلمہ اند سبک بر زبان

تَقِيْلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ سُبْحَانَ اللَّهِ

گران در میزان اعمال محبوب اند بوسه رحمن و آن سبحان اللہ

وَيَحْمَدُهُ سُبْحَانَ الْعَظِيمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

و بحمد سبحان العظیم است متفق علیه و روایت است از ابی ہریرہ رضی

عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم کہے کہ بگوید این کلمہ را

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ فِي يَوْمٍ مِائَةٌ مَرَّةٍ كَانَتْ لَهُ عَدَلٌ عَشْرٌ

در روز قیامت باشد مرا و را برابر ثواب ده برده

رَقَابٍ وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةٌ حَسَنَةٍ وَحُجَّتْ عَنْهُ مِائَةٌ سَيِّئَةٍ

کر او کرده باشد و نوشته شود براے و سے صد نیک و محو کرده شود از دوسه صد بدی

وَكَانَتْ لَهُ حِزْنًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمِيسِيَ

و باشد این کلمات مرا و را پناه از شیطان و شر دوسه در آن روز کہ گفته است تا آنکہ شب بگذارد

وَلَقَرِ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلٍ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا رَجُلًا عَمِلَ أَكْثَرَ

و بیاورد هیچ کسے عمل فاضلتر از آنچه آورد است او که مردے کہ عمل کرد بیشتر

مِنْهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ شُعَيْبٍ رَضِيَ عَنْ أَبِيهِ

از آنچه کہ او کرده است متفق علیه و روایت است از عمر بن شعیب رضی عن ابیہ

عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَبَّحَ

خدا را و گوید سبحان الله صد بار در صبح و صد بار در شب نگاه باشد بخیر کسی که حج گذارد و حاجت صد

اللَّهُ مِائَةً بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعِشِيِّ كَانَ كَمَنْ حَجَّ مِائَةً

حج و کسی که صد بار در صبح و صد بار در شب نگاه باشد بخیر کسی که حج گذارد و حاجت صد

حَجَّةٍ وَمَنْ حَمِدَ اللَّهَ مِائَةً بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعِشِيِّ

حج و کسی که صد بار در صبح و صد بار در شب نگاه باشد بخیر کسی که حج گذارد و حاجت صد

كَانَ كَمَنْ حَمَلَ عَلَى مِائَةٍ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَنْ هَلَّلَ

باشد بخیر کسی که سوار کرده است مردم را بر صد بار در راه خدا و کسی که هلیل کند و گوید لا اله الا الله

اللَّهُ مِائَةً بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعِشِيِّ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ

صد بار در بامداد و صد بار در شب نگاه باشد بخیر کسی که آزاد کرده باشد

مِائَةً رَقَبَةٍ مِّنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَمَنْ كَبَّرَ اللَّهَ مِائَةً

صد بار یا انرا و اسامعیل و کسی که بزرگی یا کند خدا را و گوید یا الله اکبر صد بار

بِالْغَدَاةِ وَمِائَةً بِالْعِشِيِّ لَفِيَّاتٍ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ

در بامداد و صد بار در شب نگاه بخیر کسی که بخیر عمل

أَحَدٌ بِأَكْثَرِ مِمَّا آتَى بِهِ إِلَّا مَنْ قَالَ مِثْلَ ذَلِكَ أَوْ

بیشتر از آنچه آورده است آن را مگر کسی که گفته است مثل آن یا

تَرَادَعَلَ مَا قَالَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ يُسَيْرَةَ

زیاده کرده است بر آنچه که او گفته است رواه الترمذی در روایت است از یسیرت یا سر

وَكَانَتْ مِنَ الْمُهَاجِرَاتِ قَالَتْ قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و بود از کسانی که هجرت کرده بودند گفت فرمود ما را آنحضرت صل

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُنَّ بِالتَّيْبِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ

الله علیه و سلم بر شما باد که با دکنید خدا را بنزهت و پاکیزدن بپوشیدن و تقدیس

وَأَعْقَدَنَ بِالْأَنَامِلِ وَأَنْهَتِ مَسْئُولَاتِ مُسْتَنْطَقَاتِ

و عقد کنیده که بندید کسب انگشتان زیر اگر بدستیکه انامل و اما هیچ پرسیده می شوند بر قیامت طلب لطف کرده و گویا

وَلَا تَغْفُلْنَ فَتُحْسِنَنَّ الرَّحْمَةَ دَوَاهُ التَّوْمِيذِ وَيُؤَبُّدَا وَدَا

و غافل مباشید اے زنان از ذکر خدا پس مرا خوش کرده شوید و محروم گردانیده شوید از رحمت رواه الترمذی ابو داود

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت آن انس رضا پدر سیدک آحضرت صلی الله علیه وسلم

مَرَّ عَلَى شَجَرَةٍ يَابِسَةٍ الْوَرَقُ فَضَرَّ بِهَا بَعْضُهَا

گذشت بر درخت خشک برگها پس زد آن درخت با بچه که در دست آنحضرت بود

فَتَنَازَرَا الْوَرَقُ فَقَالَ إِنَّ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ

پس افتادند برگها پس گفت آنحضرت که این کلمات

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ تَسَاقُطُ ذُنُوبُ الْعَبْدِ كَمَا

می افتند گناهان بنده را چنانکه

يَتَسَاقُطُ وَرَقُ هَذِهِ الشَّجَرَةِ تَسْرَوَاهُ التَّوْمِيذِ

میریزد برگها را این درخت رواه الترمذی

وَعَنْ مَكْحُولٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ

در روایت است از مکحول رضا از ابی هریره رضا گفت ابو هریره فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْثَرُ مِنْ قَوْلِ لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

صلی الله علیه وسلم مرا که بسیار گوید لا حول و لا قوة

إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ قَالَ مَكْحُولٌ فَمَنْ قَالَ لَاحَوْلَ

الا بالله پس زیرا که آن کلمات از گنج بهشت است گفت مکحول پس کسیکه گوید لا حول

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا مَنَجًا مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَهُ كَشَفَ اللَّهُ عَنْهُ

و لا قوة الا بالله و نیت رستگاری از خدا اگر بگوید او تنها می کشاید خدا ایشانرا از

سَبْعِينَ بَابًا مِّنَ الضَّرَرِ أَذْنَاهَا الْفَقْرُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بقیاد درم از ضرر که او ناست آنها فقر است رواہ الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

دروایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَامٌ لِّأَهْلِ الْبَيْتِ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ دَوَّالْمُنِ تَسْعَتِي وَتِسْعِينَ

و سلم کہ این کلمات دوا است از نود و نہ

دَاعَاهُ اَيْسَرُهَا الْمُسْرَاةُ الْبَيْهَقِيَّةُ فِي دَعَوَاتِ الْكَبِيرِ

در دامن ترین آن در دمانده است رواه البیهقی در دعوات الکبیر

کتاب الحج

کتاب در بیان حج

وَأَيُّمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ

و تمام کنید حج و عمره را برای خدا حج موقت است بماه ای دانسته شده

فَمَنْ فَرَّضَ فِيهِمْ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ

پس ہر کہ لازم کہد بخود دین اہ حج را یعنی احرام بست پس مخالفت زمان جائز نیست

فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ

حج و عمرہ میں کیا ہے اور اہل بیت علیہ السلام کی خدمت میں کیا ہے

حَيِّزُوا زَادَ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ وَ اللَّهِ

مرین فواید توشیحہ سیرگارت و تبر سید از من اے خدا و عدا ان خود و حق خدا است

عَلَى النَّاسِ رَحِمَ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا

مردمان حج خانہ کعبہ ہر کہ توانائی دارد برحقن بسوئے آن از جہت اسباب ماہ

وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ هـ

ہر کافر خود پس ہر آئینہ خدا ہے نیاز است از علیان

[illegible]

وَالْفِضَّةُ وَلَيْسَ لِلْحَجَّةِ الْمُبْرُورَةِ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّةُ رَوَاهُ

وسیم را و نیت مرجع مبرور را ثواب مگر پشت رواه

الترمذی والنسائی وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ كَانَ أَهْلُ

الترمذی والنسائی در روایت است از ابن عباس رض گفت ابن عباس بودند اهل

الْإِيمَنِ يَحْجُّونَ فَلَا يَتَزَوَّدُونَ وَيَقُولُونَ نَحْنُ الْمُتَوَكِّلُونَ

ایمن می برآمدند حج پس توشه نمی برداشتند و می گفتند ما متوکلانیم

فَإِذَا أَقْدِمُوا مَكَّةَ سَأَلُوا النَّاسَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ

پس وقتی که می آمدند بمکه مظهر سوال میکردند از مردم پس وحی فرستاد خدا تعالی این آیت را

وَتَزَوَّدُ وَاقِفَانِ خَيْرَ الزَّادِ الثَّقَوِيُّ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

یعنی توشه بردارید و پرہیز کنید از سوال زیرا کہ تقویٰ بهترین توشه است رواه البخاری

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيَّ السَّاءُ

در روایت است از عایشہ رض گفت اے پیغمبر خدا آیا بر زنان

جِهَادٌ قَالَ نَعَمْ عَلَيْهِنَّ جِهَادٌ لَا يَتَأَلَّفِينَ الْحَجَّ وَالْمُسْرَةَ

جہاد است گفت آنحضرت آری بر زنان جہاد است کہ نیت قال درو و آن حج و عمرہ است

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ

رواه ابن ماجہ در روایت است از ابی امامہ رض گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنَ الْحَجِّ

آنحضرت صلائے علیہ وسلم کسی کہ باز ندارد او را از حج

حَاجَةً ظَاهِرَةً أَوْ سُلْطَانًا جَائِرًا أَوْ مَوْضِعًا حَائِشًا قَاتَ

حاجتی ظاہر کہ عدم زاد و در اہل است یا قہرمان شکر باد شاہ یا بیاری باز و از مہ یعنی نتواند با آن

وَلَوْ حَجَّ فَلَيْمَتْ إِنْ شَاءَ يَهُودِيًّا وَإِنْ شَاءَ نَصْرَانِيًّا

و حج نکرد پس گویند آنکس اگر خواہد یهودی و اگر خواہد نصرانی

رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى

رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَرَوَيْتُ إِذَا ابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ الْحَاجُّ وَالْمُسَادُّ وَفَضْلُ اللَّهِ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَسُولِهِ أَخْفَرْتُ فَمَوَدَّكَ حَجَّ كُنْزِ كَانِ وَمَعْمُورَ آذَانِ كَانِ قَدُومِ آرَنْدِ كَانِ وَرَبِّ كَانِ

إِنْ دَعَا آجَابَهُمْ وَإِنْ اسْتَغْفَرُوا غُفِّرَ لَهُمْ وَأَوْ

الْكَرْدُ غَا مَكْنَنْدُ خَدَا آجَابَتْ مَكْنَنْدِ أَشَانِ رَا دَا كَرَطْلَبِ أَمْرُشْ كُنْزِ آدَا آدِرْ وَ أَشَانِ رَا وَاه

ابْنُ مَاجَةٍ وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ابْنِ مَاجَةٍ وَهَمَّ إِذْ دَعَا مَرُوتٍ كَرَفَتْ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ شَدِيدُ أَخْفَرْتُ رَا صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَفَضْلُ اللَّهِ ثَلَاثَةٌ الْغَازِي وَالْحَاجُّ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرَمِ كَفَتْ وَفَضْلُ اللَّهِ اسْتَكْبَرَتْ كَيْ غَازِي دَوْمِ حَجَّ كُنْزِ

وَالْمُعْتَمِرُ رَأَى النَّسَائِيَّ وَالْبَيْهَقِي فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

سَوْمِ عَمْرٍو بِجَانِزِهِ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَيْتُ إِذَا ابْنِ عَمْرٍو رَضِيَ كَفَتْ فَمَوَدَّ أَخْفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا لَقِيتَ الْحَاجَّ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَصَاحِبُهُ وَهُوَ

وَسَلَّمَ بِحُجَّتِهِ حَاجَّ رَا بِسَلَامِ كُنْزِ بَرُوسِ وَدَسْتُ وَرَا بِكَيْمِ وَفَرَا آدَا

أَنْ يَسْتَغْفِرَ لَكَ قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بَيْتَهُ فَإِنَّهُ مَغْفُورٌ لَكَ

كَرَطْلَبِ أَمْرُشْ كَنْزِ بَرُوسِ قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بَيْتَهُ كَرَفَتْ فَمَوَدَّ أَخْفَرْتُ رَوَاهُ

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَرَوَيْتُ اسْتَكْبَرَتْ إِذَا ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ كَفَتْ فَمَوَدَّ أَخْفَرْتُ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَرَجَ حَلْبًا أَوْ مُعْتَمِرًا أَوْ غَارِيًا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَسَمَ كَرَفَتْ حَجَّ بِأَمْرٍو

افادات باکسر
پسوں کی برآمدن و نقد و جلی کی تہ
دفعہ بفتح واو و سکون ادا
و در بعضی واو و زاء جابجاست
و در بعضی واو و زاء جابجاست
حاج اسم فاعل است و بر حاکم
نیز الحلاق میکنند و صاحب فحوت
کلمه را کوفتن
تبدیل از یاء و یاء
آزنت که دے بخود راسه شده
و ابل و عیال شغل شده

خَيْرُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ وَخَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالْمَسِيئُونَ

بهترین دعا دعا روز عرفه است و بهترین دعا که گفتم من و پیغمبر است

مِنْ قَبْلِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ

که پیش از من بوده اند اینست که از لا اله الا الله تأکید

وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

رواه الترمذی

وَعَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

در روایت است از طلحه بن عبید الله بن کثیر بدرستی که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا رَأَى الشَّيْطَانُ يَوْمَئِذٍ

صلی الله علیه وسلم گفت آنحضرت دیده نشد شیطان در هیچ روزی که در

فِيهِ أَصْغَرُ وَلَا أَكْبَرُ وَلَا أَحَقَرُ وَلَا أَغْيَطُ مِنْهُ فِي

در آن روز خرد تر باشد و نه دود تر و نه خوار تر و نه خشم و غصه خود زنده تر از خود شتر که در

يَوْمِ عَرَفَةَ وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَيُّرَى مِنْ تَنْزِيلِ الرَّحْمَةِ

روز عرفه باشد و علت آن رانندگی و خوارگی است چیر که میدانند از فرو آمدن رحمت بگویند

وَتَجَاوَزَ اللَّهُ عَنِ الذُّنُوبِ الْعِظَامِ الْأَمَارِ أَيْ يَوْمَ بَدَدٍ

و در گذشتن خدا بابت گناهان بزرگ بگذشت و رید شد از خوارگی شیطان روز بدر

فَإِنَّهُ قَدَرَأَى جِبْرِئِيلَ يَزْعُمُ الْمَلَائِكَةَ رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا

پس بدینکه شیطان جبرئیل را دید که میگوید که ملائکه را و صفا را است میگوید بر آنجا که

وَفِي شَرْحِ الشُّنَّةِ بِلَفْظِ الْمَصَابِيحِ وَعَنْ جَابِرٍ

و در شرح السنه بلفظ مصابیح است و روایت است از جابر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون می باشد

بسیار زیاده که یک خوشنماک شریف

در شرح بعضی از دعا
از باب فتح یقع و اول آخر
شکر خدا و حمد و مدح

رواه مالک بن انس

اینجی شیخ بنی آدمی که کتب
در سنن او درون او هیچ کلامی
نیست بجز کلمات و
ارتکاب عباد و کلمات است

يَوْمَ عَرَفَةَ إِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيُبَايِعُهُمْ

روز عرفه بدرستی که خدا تعالی فرود می آید با شما نیکه پایان تراست پس معاشرت کنید با و میان

الْمَلَائِكَةِ فَيَقُولُ انظُرُوا إِلَى عِبَادِي أَتَوْنِي شُعْثًا غَبْرًا

فرشتگان را پس میگوید و بنگرید به بنده گان من که آمدند به من گاه گسسته من زولیده من

ضَاحِكِينَ مِنْ كُلِّ نَجْعٍ عَمِيقٍ أَشْهَدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ

فریاد کنند به تبخیر بر راه گشاده و در گواه میگیرم شما را اینکه بدرستی که آمرزیدم

لَهُمْ فَيَقُولُ الْمَلَائِكَةُ يَا رَبِّ فُلَانٌ كَانَ يَرْهَقُنِي وَفُلَانٌ

ایشان را پس میگویند فرشتگان ای پروردگار فلان پس از میان این حاضران می بود که نسبت بر من کرده

وَفُلَانَةٌ قَالَتْ يَقُولُ اللَّهُ عَنِّي وَجَلَّ قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ

و فلان مرد و فلان زن چنین و چنان اند گفت آنحضرت میگوید خدا عزوجل تحقیق آمرزید مرا ایشان را

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ

گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس نیست روزی که بیشتر

حَقِيقًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ رَوَاهُ فِي تَرْجِمَةِ الشُّعْبَةِ

آزاد شده در روزی از آتش و دفع از روز عرفه روایت کرده این حدیث را در شرح سنن

وَعَنْ عُبَيْدِ بْنِ مَرْذُومٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از عباس ابن مرداس رحه بدرستی که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا إِلَى أُمَّتِهِ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ بِالْمَغْفِرَةِ فَأَجِيبْ

علیه وسلم دعا کرده مراست خود را در شبانگاه روز عرفه بآمرزیدن شما من کنان پس اجابت کرده

أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ مَا خَلَا الْمَظَالِمَ فَإِنِّي أَخَذُ لِلْمَظْلُومِ

که بدرستی من تحقیق آمرزیدم ایشان را همه گنا من را جز مظالم که مراد بان حقوق عباد است پس میگویند

مِنْهُ قَالَ أَيْ رَبِّ إِن شِئْتَ لَأُعْطِيَ الْمَظْلُومُ مِنَ الْجَنَّةِ

آنندم گفت آنحضرت ای رب من اگر خواهی بدی مظلوم را از بهیم بهشت

۱۲۸۹۰۰

۱۲۸۹۰۰

اینکه بنده ام از
بزرگوارم

الْحُرْمَةُ حَقٌّ تَعْظِيمُهَا فَإِذَا اضْيَعُوا ذَلِكَ مَلَكَوْا دَرَاهِمَ ابْنِ مَاجَةَ

حرمت را یعنی حرمت که راجح تعظیم دے پس چون ضایع کنند آن حرمت را ہلاک شوند دراهم ابن ماجہ

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ورویست است از ابن عباس رضی اللہ عنہما کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

نَزَلَ الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ وَهُوَ أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ

فرود آمدہ است حجر اسود از بہشت و دے دران حال زیادہ تر بود در سفیدی از شیر

فَسَوَّدَتْهُ خَطَايَا بَنِي آدَمَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ

پس سیاہ گردانید اور آن گناہان اولاد آدم رواد احمد و الترمذی و ہم از دے مرویست

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَجَرِ وَاللَّهُ لَيَبْعَثَنَّهُ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در شان حجر اسود بخدا سوگند ہر گنہگار بیزد حجر اسود را

اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَهُ عَيْنَانِ يُبْصِرُ بِهِمَا وَلِسَانٌ يَنْطِقُ بِهِ

خدا تعالی روز قیامت در ما لیکہ مرا و راجح چشم باشد کہ بنید بآن دو چشم و زبانے باشد کہ سخن گوید

يَشْهَدُ عَلَى مَنْ اسْتَلَمَهُ وَحَقَّقَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

گوایی دہر کہس کہ برسد و او را بحق یعنی بایمان رواد الترمذی و ابن ماجہ

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

والدارمی و روایت است از ابن عمر رضی اللہ عنہما کہ گفت آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الزُّكْنَ وَالْمَقَامَرِ يَأْقُوتَانِ مِنَ

اللہ علیہ وسلم را کہ میفرمود بدستیکہ زکین و مقام ابراہیم ہر دو یاقوت اند از

يَأْقُوتِ الْجَنَّةِ طَمَسَ اللَّهُ نُورَهُمَا وَلَوْ لَوْ يَطْمَسُ نُورُهُمَا

جنس یاقوت بہشت ناپدید کردہ است خدا تعالی نور آن ہر دو را و اگر بیدیدہ نمی کرد نور ہر دو را

لَأَضَاءَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

ہر آنچہ روشن شد ہر چہ میان مشرق و مغرب است رواد الترمذی

مراد از زکین و مقام ابراہیم ہر دو یاقوت اند از جنس یاقوت بہشت

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَصِيرُ عَلَى

که گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم صبر نمی کند بر

لَأَوَاءِ الْمَدِينَةِ وَشِدَّتِهَا أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِي إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا

سخنی و محنت مدینه ایچ یکے از امت من مگر ایچہ میباشم اورا شفیع

بَوْمِ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي

روز قیامت رواہ مسلم و روایت است از عبد الله بن عمر رضو

رُؤْيَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَدِينَةِ رَأَيْتُ أَمْرًا

خواب دیدن آنحضرت صلی الله علیه وسلم در شان مدینه دیدم زنی را

سَوْدَاءُ فَأَثَرَةُ الرَّأْسِ خَرَجَتْ مِنَ الْمَدِينَةِ حَتَّى تَزُولَ

سیاہ ثوبیده موے بیرون آمد آن زن از مدینه تا آنکه فرو د آمد

مَهْبَعَةً فَتَأَوَّلَتْهَا أَنْ وَبَاءَ الْمَدِينَةِ نَقَدَ إِلَى مَهْبَعَةٍ

موضع را که نام او مهبعه است گفت آنحضرت پس بغیر کردم آن زن را که تب و بیمار مدینه برده

وَهِيَ الْحَفَّةُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

و آن موضع حفه است رواہ بخاری و روایت است از جابر بن

سَمُرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

سمره رض گفت شنیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که می گفت

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى سَمَّى الْمَدِينَةَ طَابَةَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

بدستیک خدا تعالی نام کرده است مدینه را طابه بر زبان جبرئیل روانه مسلم و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن هریره رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَمْرٌ بِقُرْيَةٍ نَأْكُلُ كُلُّ الثُّرَى يَقُولُونَ يَثِيبٌ وَهِيَ الْمَدِينَةُ

امر کرده ام بقریه که بخورد قریه ای دیگر را یعنی غالب ای قریه مدینه است میگویند یثیب

این حدیث در صحیح
بخاری و مسند
ابن حبان و
مشکوٰۃ و
معجم
صغیر
درج شده است

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَى أَنْقَابِ الدِّينَةِ مَلِكَةٌ لَا يَدْخُلُهَا الطَّاعُونَ وَلَا

الدَّجَّالُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنْ بَابِ الْأَسِيطَاءِ الدَّجَالُ

الْأَمْكَةَ وَالْمَدِينَةَ لَيْسَ نَقَبٌ مِنْ أَنْقَابِهَا إِلَّا عَـلَيْهِ

الْمَلَكُ صَافِيٍّ يَحْرُسُونَهَا فَيُنْزِلُ السَّحَابَ فَتَرْجِفُ

نرسشگانند صفها زده کلبه‌ها می‌سینند آن را پس نزول خواهد کرد و جال شوره زمین را پس می‌چینند

لَمَدِينَةٍ بِأَهْلِهَا ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ فَيُخْرِجُ إِلَيْهِ كُلَّ كَافِرٍ

مدینہ ساکنان خود را سے ہار جیتا نیدن پس بیرون خواہد آید یوں او ہر کا فر

وَمُنَافِقٍ مُّتَّفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ قَالٍ قَالَ

و سائق سفق عليه و در ايت است از سعد رضا گفت و فرمود

رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يكيد أهل المدينة

وایداد جبرائیل مدینه را

لَحْدًا إِلَّا أَنْمَاءَ كَمَا يَبْمَاءُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

ایک ہی طرح کے درجہ بندی کے ساتھ درجہ بندی کے ساتھ

۱۰۰
 نزول دیال مرافا زخاج
 افغان خلع از مسیح بجه
 مرد اخن و بار خاشدن و آجی

وَعَنْ أَنَسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا

در روایت است از انس رضی که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بعد چون

قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ فَنَظَرَ إِلَى جُدْرَانِ الْمَدِينَةِ أَوْ ضَعَّ رَأْسَهُ

قدم می آورد از سفر پس نظر میکرد بسوی دیوارهای مدینه میراند شتر سوارهای خود را

وَإِنْ كَانَ عَلَى دَابَّةٍ حَرَكَةً مِنْ حَيْهَاتِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ

و اگر سوار می بود بر دایه دیگر می دوید آن را از دوستی مدینه رواه بخاری و هم از انس است

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَعَ لِمُحَدِّثَاتِ هَذَا جَبَلٍ

که ظاهر شد مرا آنحضرت را جبل حرام پس فرمود آنحضرت که این کو بهیست

يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَإِنِّي أَحَرِّمُ

که دوست میدار و ما را دوست میداریم و در آلهی بدرستی که ابراهیم حرام گردانید که را و بدرستی

مَا بَيْنَ لَامَتَيْهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ مَرَّةً قَالَ

که میان دو سنگان مدینه است متفق علیه و روایت است از ابن عمر رضی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَشْطَاءِ أَنْ يَمُوتَ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه میخواهد که بمیرد

بِالْمَدِينَةِ فَلَيْمَتْ بِهَا فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا رَوَاهُ أَحْمَدُ

در مدینه پس باید که بمیرد در مدینه پس بدرستی که من شفاعت کنم آنرا که بمیرد در مدینه رواه احمد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و الترمذی و از ابی هریره رضی مرویت گفت فرمود پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخُو قُرَيْشٍ مِنْ قُرَى الْإِسْلَامِ

صلی الله علیه وسلم آخر شهر که خراب شود از شهرهای اسلام

خَوَّابُ الْمَدِينَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ

نزد قحطام قیامت مدینه است رواه الترمذی و روایت است از ابی بکر رضی

حرام است از آنجا که این کو بهیست

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ رُغَبُ

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم در بنی آید مدینه را ترس

الْمَيْمِ الدَّجَالِ كَمَا يَوْمَئِذٍ سَبْعَةُ أَيَوَّابٍ عَلَى كُلِّ بَابٍ

سیح و جبال آنرا در آن وقت آمدن دجال هفت دروازه بود بر هر در

مَلَكَانِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ مَنِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

دو فرشته گویان رواه البخاری و روایت است از انس رضی الله عنهما از آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفِي مَا

الله علیه وسلم فرمود آنحضرت خداوند ابرو دان در مدینه دوچند از آنچه

جَعَلْتَ بِمَكَّةَ مِنَ الْبَرَكَاتِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ رَجُلٍ مِنْ

کرد آنچه در مکه از برکت متفق علیه و روایت است از مردی از

أُولَى الْخَطَّابِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَرَادَيْتُ

اولاد و خطاب از رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرمود آنحضرت کسیکه تبادلت کند

مَتَعِدًّا أَكَانَ فِي جَوَارِي يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَمَنْ سَكَنَ الْمَدِينَةَ

تعداد بطفیل کار دیگر باشد در جایگی من و روز قیامت و کسیکه سکونت در مدینه

وَصَبَرَ عَلَى بَلَاءِهَا كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا أَوْ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ

و صبر کند بر بلاهای و بسم او را گواهی دهنده و شفاعت کنند روز قیامت

وَمَنْ مَاتَ فِي أَحَدِ الْحَرَمَيْنِ بَعَثَهُ اللَّهُ مِنَ الْأَمِينِينَ يَوْمَ

و کسیکه بمیرد در یکی از دو حرمین بفرستد الله از امینین روز

الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ يَحْيَى

قیامت رواه بیهقی در شعب الایمان و روایت است از یحیی

ابْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

بن سعید رضی الله عنهما از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

حَالِيًا وَقَبْرُ يُحْفَرُ بِالْمَدِينَةِ فَأَطْلَعَ رَجُلٌ فِي الْقَبْرِ فَقَالَ يَسُّسُ

نشسته بود گورے کندنه میشد در مدینه پس نظر کرد مردے در قبر پس گفت آن مرد بد

مَضْجَعُ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسُّسَمَا

خوابگاه مومنانست گور پس فرمود آن شخصتر صلے الله عليه وسلم بد حرفے بود

قُلْتَ قَالَ الرَّجُلُ إِنِّي لَأُؤَيِّرُ هَذَا إِنَّمَا أَرَدْتُ الْقَتْلَ فِي

که گفتی گفت ۲ نزد بدر سیکه من مراد ندا شتم بگو پیش موت براسے مومن جز این میت نکون

سَبِيلِ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُمِثِلِ الْقَتْلَ

راه خدا اراده کردم پس فرمود آن شخصتر صلے الله عليه وسلم نیت مروی نکرید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا عَلَى الْأَرْضِ بُقْعَةٌ أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ يَكُونَ

مانند گشته شدن در راه خدا بیکه افضل است نیت بر زمین هیچ جایی محبوب تر نزد من که باشد

قَبْرِي بِهَا مِثْلُ مَا ثَلُثَ مَرَّاتٍ رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا وَعَنْ

قبر من دروے از مدینه سه بار فرمود رواه مالک در روایت است از

ابْنِ عُمَرَ عَنْ مَرْفُوعًا مَنْ حَجَّ فَزَارَ قَبْرِي بَعْدَ مَوْتِي كَانَ

ابن عمر رض از روے مرفوعه کسکه حج کند پس زیارت کند قبر مرا بعد از من بار سه

كُنْ زَارِيًّا فِي حَيَاتِي رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

همچو کسی که زیارت کرد و ملاقات نمود مرا در زندگی من رواه البیهقی در شعب الایمان

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابی ہریرہ رض گفت فرمود پیغمبر خدا صلے الله عليه وسلم

وَسَلَّمَ صَلَاةً فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِي مَكَامٍ

و سلم یک نماز در مسجد من کہ اینست بہتر است از ہزار نماز در

سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

غیر آن مگر در مسجد حرام و از ابی سعید الخدری رض مرویست

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَشُدُّوا الرِّحَالَ إِلَّا

إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ مَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى وَمَسْجِدِي
 بُوئے مسجد کے مسجد حرام دوم مسجد اقصی سوم مسجد من کہ این است

هَذَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَرَوَيْتُ أَنَّ ابْنَ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كُنِيَ بِمَدِينَةِ الْمَدِينَةِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمَنْبَرِي رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ
 صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ کہ در میان بیت من و منبر من روضہ از روضہ ہا ہے

الْجَنَّةِ وَمُنِيرِي عَلَى حَوْضٍ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَلَسِ
 بهشت است و منیر من بروح کوثر باشد متفق علیہ و از انس بن اکثر مدایت

ابن مالک قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةُ
كُفَّتَ فَرَمُودُ أَخْفَرَتْ مَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَكْ نَمَاز

الْوَجْدُ فِي بَيْتِهِ بِصَلَاةٍ وَصَلَاةٍ فِي مَسْجِدِ الْقِبَائِلِ جَمِيسٍ
مرد در خانه او یک نماز است و نماز او در مسجد قبله برابر

وَعِشْرِينَ صَلَوةً وَصَلَوَتُهُ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يَجْمَعُ فِيهِ
بِتِ مِئَةِ مَازَاتٍ وَنَمَازٍ أَوْ دَرَسِجِدِكِهِ جَمْعُ شُونَ دَرِآنَ بِمَقْدَارِ

پنج صد نمازات و نمازوں کے در مسجد اقصیٰ تو اب پناہ

الف صلوٰۃ وصلوٰتہ فی مسجدی خمسین الف صلوٰۃ
ہزار نماز دارد و نماز کے در مسجدین ثواب پچا ہزار نماز دارد

وَصَلَوْتُ فِي سَجْدَةِ حَرَامٍ بِمَا نَهَى الْفُلُوفُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ
وَنَافِذُ سَعْدِ فِي مَسْجِدِ حَرَامٍ مَقَابِلَ صَدْرِهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ

صاحب جمیع البحار و
 که ملود ازین حدیث آنست
 که سواست سراسر حدیث و معانی شود
 واجب است و هم از معانی شود
 و در سکنیاریت قیور صاحب کتب و کلام
 مانع فاعله اختلاف اندک قیور
 بعد بیان اختلاف مسکنیاریت
 امام الحرمین و دیگر محققین و سکنیاریت
 قیور و غیره ازین فاعله همین است
 قیور و غیره ازین فاعله همین است
 که تمام است و در کلام و در حدیث
 آنکه در مسکنیاریت حدیث و معانی
 فضیلت است و است از معانی
 علی اقدس علیه السلام و در حدیث و معانی
 بر عرض نبوده و از این حدیث
 قطعی

وَعَنْ عَاصِمٍ الْأَوَّلِ قَالَتْ سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ أَحَرَّ مَرِّ

ورایت است از عاصم احول که سوال کردم از انس بن مالک ای حرام کرد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ قَالَ نَعَمْ حَرَامٌ حَرَمَهَا

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ را گفت بے حرام کرده است آنرا

اللَّهُ وَمَسْئُولُهُ لَا يَخْتَلُ خَلَاَهَا قَنْ فَقَدْ ذَلِكَ فَعَلِيهِ

خدا و رسول او قطع کرده شود درخت آن پس اگر کسی که این را پس ببرد

لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ هَاشِمٍ

لعنت خدا و فرشتگان و جمیع مردان باشد

بَابُ مُنَاقِبِ الْفَرِيشِ وَالْعَرَبِ

باب در بیان مناقب قریش و عرب

عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

روایت است از ابن عمر رضی اللہ عنہما گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَا يَزَالُ هَذَا الْأَمْرُ فِي قُرَيْشٍ مَا بَقِيَ مِنْهُمْ أَثْنَانِ مُتَّفَقٌ

همیشه باشد امر خلافت در قریش تا وقتی که باقی باشد از ایشان دو کس متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ مُعَاوِيَةَ مَقَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

علیه و روایت است از معاویہ رضی اللہ عنہما گفت که شنیدم آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ فِي قُرَيْشٍ لَا يَبْعَادُ يَمُرُّ

صلی اللہ علیہ وسلم را که میگفت بدرستی که این امر خلافت در قریش است و سنی ملایم از ایشان

أَحَدٌ إِلَّا كَبَّهُ اللَّهُ عَلَى وَجْهِهِ مَا أَقَامُوا الَّذِينَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

ایک یکی مگر آنکه بر روی او افکند خدا بخاطر آنکه او را و دامیکبر پادارند قریش دین را رواه البخاری

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ يَسْرِدْ

ورایت است از سعد بن ابی وقاص رضی اللہ عنہما گفت کسی که خواهد

لا يَخْتَلُ خَلَاَهَا قَنْ فَقَدْ ذَلِكَ فَعَلِيهِ
نجات در مدینگی آن چنانچه قطع کرد
تازه است تا وقتی که خلیفه نشود
و چون کسی که بخشد از جانشینان
و جمیع اجماع است

هُوَ أَنْ قَرِيْشٍ أَهَانَهُ اللهُ دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

خواری قریشی خوار گرداند او را خدا تعالی رواه الترمذی و روایت است از

عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ رَضِيَ قَالَ مَاتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عمران بن حصین رضی که گفت وفات فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَهُوَ يَكْرَهُ ثَلَاثَةَ أَحْيَاءٍ ثَقِيفٍ وَبَنِي خَنْفَةَ وَبَنِي أُمَيَّةَ

حال آنکه آنحضرت ناخوش میداشت سقید را ثقیف و بنی خنفه و بنی امیه

دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ

رواه الترمذی و روایت است از ابن عمر رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ثَقِيفٍ كَذَّابٌ وَمُبِيرٌ قَالَ عَبْدُ اللهِ

صلی الله علیه وسلم در قبیله ثقیف یک دروغ گو است و دیگر را کننده مردم انظم گفت

ابْنُ عِصْمَةَ يُقَالُ الْكَذَّابُ هُوَ الْمُخْتَارُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ وَالْمُبِيرُ

بن عصمه گفته شد که دروغ گو آن مختار ابن ابی عبید است و خوریز

هُوَ الْحَجَّاجُ بْنُ يُوْسُفَ وَقَالَ هِشَامُ بْنُ حَسَّانٍ أَحْصَوْا

آن حجاج بن یوسف است و گفت هشام بن حسان شمرده و منبر کردند

مَا قَتَلَ الْحَجَّاجُ صَبْرًا قَبْلَ مِائَةِ أَلْفٍ وَعِشْرِينَ أَلْفًا

آنچه کشته است حجاج بجهش و بند پس رسیده است عدو شان صد و بیست هزار را

دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَى مُسْلِمٌ فِي الصَّحِيحِ حِينَ قَتَلَ

رواه الترمذی و روایت کرد مسلم در صحیح خود هنگامی که کشت

الْحَجَّاجُ عَبْدُ اللهِ بْنُ الزُّبَيْرِ قَالَتْ أَسْمَاءُ ابْنَتُ رَسُولِ اللهِ

حجاج عبد الله بن زبیر را گفت اسماء بنت ابی بکر که ام ابن زبیر است که آنحضرت

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَنَا أَنَّ فِي ثَقِيفٍ كَذَّابًا وَمُبِيرًا

صلی الله علیه وسلم حدیث کرد ما را در ثقیف دروغ گو و خوار بود و خون ریز

فَأَمَّا الْكَذَّابُ فَرَأَيْنَاهُ وَالْمُبِيرُ قَدْ أَخَالَكَ إِلَّا يَأْمُرُ

پس مکن دروغ گو پس دیدیم ما او را و خون ریز را گمان نمی بریم ترا اگر آن خطاب بجا می آید

وَعَنْ سَلَمَانَ مَعْقَلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از سلمان رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَا تُبْغِضُنِي فَتُفَارِقَ دِينَكَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

وسلم دشمن مدار مرا پس جدا شوی از دین خود گفتم ای رسول خدا

كَيْفَ أَبْغِضُكَ وَبِكَ هَدَانَا اللَّهُ قَالَ تُبْغِضُ الْعَرَبَ

چگونه دشمن دارم ترا حال آنکه بتو راه راست نمود ما را خدا میباید گفت آنحضرت دشمن داری

فَتُبْغِضُنِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَمْرٍاءَ

پس دشمن داری مرا رواه الترمذی وروایت است از عثمان بن عفان

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ غَشَّ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه خیانت کند

الْعَرَبَ لَمْ يَدْخُلْ فِي شَفَاعَتِي وَلَوْ قَتَلَهُ مَوَدَّتِي رَوَاهُ

عرب را ورنیاید در شفاعت من و در نزد اوست دوستی من رواه

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أُمِّ الْحَبْرِ مَوْلَاةِ طَلْحَةَ بْنِ مَالِكٍ

الترمذی وروایت است از ام الحبر کنیز آزاده کرده طلحه بن مالک

قَالَتْ سَمِعْتُ مَوْلَايَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

گفت شنیدم مولای خود را که میگفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مِنْ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ هَلَاكُ الْعَرَبِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

وسلم از جمله علامات نزدیک شدن قیامت هلاک شدن عرب است رواه الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَلِكُ فِي قُرَيْشٍ وَالْقَضَاءُ فِي الْأَنْصَارِ

علیه وسلم خلافت در قریش است و قضاء در انصار است

وَالْإِذَانُ فِي الْحَبَشَةِ وَالْأَمَانَةُ فِي الْأَنْزَادِ يَعْنِي الْيَمَنَ

و بانگ نماز گفتن در قوم حبشه است و امانت ساختن در قبیلہ انزاد است یعنی یمن

وَقِي رَوَايَةٌ مَوْثُوقَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

و در روایتی این حدیث موقوف است رواه الترمذی و روایت است از ابن عباس

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحِبُّوا الْعَرَبَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم دوست دارید عرب را

ثَلَاثَ لَأَنِّي عَرَبِيٌّ وَالْقُرْآنُ عَرَبِيٌّ وَكَلَامُ أَهْلِ الْجَنَّةِ

از جهت فضیلت یکم آنکه من عربم دوم آنکه قرآن زبان عرب است سوم آنکه سخن اهل جنت

عَرَبِيٌّ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

عربیت رواه البیهقی در شعب الایمان

بَابُ فِي فَضْلِ الْيَمَنِ

باب در فضیلت یمن

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی هریره رضی الله عنه از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ أَتَاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ هُمَ أَرْقَ أَفْئِدَةً وَأَلْيَنُ قُلُوبًا

فرمود آمدند شما را اهل یمن که رقیق تر است قوا و شادان و نرم تر است دلها و ایستاد

الْإِيمَانُ يَمَانٌ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ وَالْفَخْرُ وَالْخِيَلَاءُ فِي أَصْحَابِ

ایمان یمنی است و حکمت یمانیه است و نازیدن و ستایش نفس کردن در خدا و ندان

الْإِبْدِلِ وَالسَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

متفق است و آرامش و استواری در خداوندان گوسفند است متفق علیه است

عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَلْظُ

روایت است از جابر رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم سختی

الْقُلُوبِ وَالْجَفَاءُ فِي الْمَشْرِقِ وَالْإِيمَانُ فِي أَهْلِ الْحِجَازِ

دلها و دورشی خوئے در مشرق است و ایمان در اهل حجاز

رَوَاهُ مُسْلِمٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواه مسلم و روایت است از ابن عمر رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَأْمِنَا اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي يَمَنِنَا

و سلم خداوند برکت ده ما را در شام ما خداوند برکت ده ما را در یمن ما

قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَفِي تَجْدِنَا قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَأْمِنَا

گفتند ای رسول خدا و در تجد ما فرمود خداوند برکت ده ما را در شام ما

وَبَارِكْ لَنَا فِي يَمَنِنَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَفِي تَجْدِنَا قَا ظُنُّهُ

و برکت ده ما را در یمن ما گفتند ای رسول اللہ و در تجد ما این عمر میگوید پس گمان میرم

قَالَ فِي الثَّالِثَةِ هُنَاكَ الزَّلَازِلُ وَالْفِتَنُ وَبِهَا يَطْلَعُ

که فرمود در بار سوم آنجا یعنی در بخند زلزله است و فتنه است و از بخند طلوع میکند

قَوْلُ الشَّيْطَانِ

قرن شیطان یعنی حرب و اعوان او

فِي فَضْلِ الْعَجَمِ

در بیان فضل عجم

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ

اوست آنکه برای آنحضرت در ناخواندگان پیغمبر از قوم ایشان میخواند برایشان

آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا

آیات او را و پاک میکند ایشان را و می آموزد ایشان را کتاب و دانش و اگر چه بودند ایشان

مَنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۚ وَآخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا

پیش ازین در گمراهی ظاهر و نیز سبوت گردانید پیغمبر را و قومی دیگر از آنها که هنوز نه پخته اند

يَهُيمُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۚ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ

باستغاثان و اوست غالب و حکمت اینست فضل خدا میدهدش هر که

يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۚ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

خواهد و خدا یقیناً خداوند فضل بزرگ است و روایت است از ابی هریره رضی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَلَاهُذِهِ الْآيَةَ وَإِنْ

بدرستیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم خواند این آیت را و اگر

تَتَوَلَّوْا يَتَبَدَّلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ ۚ

رو می گردان شودید بدل آرد و گروهی دیگر را غیر از شما باز نباشد شما آنجا عده اند شما

قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ ذَكَرَ اللَّهُ إِنْ تَوَلَّيْنَا

گفتند صحابه اے پیغمبر خدا کیستند آنجا عده که یاد کرده خدا ایشان را که اگر روی گردانی کنیم ما

اَسْتَبَدِّلُوْا اَيَّنَا ثُمَّ لَا يَكُونُوا اَمْثَالَنَا فَضَرَبَ عَلَيْنَا حَذِي

بجای ما گرفته می شوند پشیمان شد آنجا عده ما را در روی گردانی پس در دست مبارک آنحضرت بزرگان

سَلَمَانَ الْفَارِسِيِّ ثُمَّ قَالَ هَٰذَا قَوْمٌ مَوْلَوْكَانَ الَّذِينَ

سلمان فارسی پسر فرمود جماعت سلمان است و قوم و اگر باشد دین فرزند

عِنْدَ الثُّرَيَّا لَتَنَآوِلَهُ رِجَالٌ مِنَ الْفُرْسِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

نزد ستاره ثریا بر آید میگردند دین را مردان فارس رواه الترمذی

وَعَنْهُ قَالَ ذُكِرَتْ الْأَعَاجِمُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

ویم از اے بریده است گفت ذکر کرده شدند اهل عجم نزد آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الله علیه و سلم پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَا نَابِيَهُمْ أَوْ بَعْضُهُمْ أَوْثَقُ مِنِّي بِكُمْ أَوْ بَعْضُكُمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 هر آئینه من ایشان یا بعض ایشان یعنی عجمان اعتماد کنند ترم در حفظ دین از آنکه بشنای بعض شما

فِي فَضْلِ الشَّامِ

در بیان فضیلت شام

وَأَوْثَرَنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ

و میراث دایم گردید را که ضعیف شمرده می شدند مشارق

الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُتْنًا يَآنَا ذُكُورِي

و مغارب زمین که برکت نهادیم در آن کفتم اے آتش باش خدایان

يُرَدُّ أَوْ سَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ

برودت و سلامت برابر ایم و خواستند او فریب کردن پس ساختیم ایشان را

الْآخِرِينَ وَجَعَلْنَاهُ وُطْأًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا

زیارت و برانیدیم ابراهیم را و لوط را بجای که برکت نهادیم در آن

لِلْعَالَمِينَ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمُ الْبَيْنَ الَّتِي بَارَكْنَا

تمامی عالم را و پدید کردیم میان ایشان و میان آن ده که برکت نهادیم

فِيهَا قُرَىٰ ظَاهِرَةً وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ وَسَيَّرُوا فِيهَا

در آن یعنی شام ده که متصل با یکدیگر و مقرر کردیم در آن آمد و رفت را سیر کنید درین ده

لِيَالِي وَأَيَّامًا أَمِينٍ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ

شبهه و روزها امین شده و روایت است از زید بن ثابت رضا گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طُوبَى لِلشَّامِ قُلْنَا

فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم خوشی باد مرا به شام را گفتیم

لَا يَأْتِيكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لِأَنَّ مَلَكَ السَّمَاءِ الرَّحْمَنَ

از چه چیز است این دعا اے رسول خدا فرمود زیرا که فرشته است خدا که هر زمان

رواه الترمذی

بخاری و ترمذی

بخاری و ترمذی

بخاری و ترمذی

بَاسِطَةً أَجْنَحَتَهَا عَلَيْهِمَا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

فراخ کهنه بازوی خود را بر ایشان رواه احمد و الترمذی و روایت است از

عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الله بن عمرو گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

سَيَخْرُجُ نَارٌ مِّنْ تَحْتِ حَضَرَمَوْتَ أَوْ مِّنْ حَضَرَمَوْتَ تَحْتَشُرُّ

نزدیک است که بر آید آتشی از جانب حضرموت یا از حضرموت جمع کند این آتش

النَّاسَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا تَأْمُرُنَا قَالَ عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ

مردم را گفتیم ای رسول الله چه فرمائی ما را گفت آنحضرت بر شما باد که بروید بشام

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ شُعْبَةَ بْنِ عُبَيْدٍ قَالَ ذَكَرَ

رواه الترمذی و روایت است از شعبه بن عبید گفت ذکر کرده شدند

أَهْلُ الشَّامِ عِنْدَ عِيْسَى وَقِيلَ لِعَتَمُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ

اهل شام نزد امیر المؤمنین علی رضا و گفته شد لعنت کن ایشان را یا امیر المؤمنین

قَالَ لَا إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

گفت لعنت نمی کنم آنرا بدو سنی که شنیده ام آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که

الْأَبْدَالُ يَكُونُونَ بِالشَّامِ وَهُمْ أَرْبَعُونَ رَجُلًا كَلَّمَا

ابدال میباشند بشام و ابدال چهل مرداند هرگاه که

مَاتَ رَجُلٌ أَهْلُ اللَّهِ مَكَانَهُ رَجُلًا يُقِي بِهَمِ الْغَيْثِ

بمیرد مردی از اهل خدا بجای او مردی دیگر آب داده میشود بوجه او ایشان

ذُبْنَتْصَرْبُهُمْ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَيُصْرَفُ عَنْ أَهْلِ الشَّامِ

و نصرت داده شود بسبب ایشان بر دشمنان و برگردانیده میشود از اهل شام

بِهِمُ الْعَذَابُ وَعَنْ رَجُلٍ مِنَ الصَّحَابَةِ إِذْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

برگفته ایشان عذاب و روایت است از مردی از اصحاب رضا علیه السلام که فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَقَطَ الشَّامُ فَإِذَا خَيْرُ تَوَاقُلٍ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود نزدیک است که فتح کرده شود بلاد شام پس چون بخیر گردانید شوی جاو

بِمَهْمَا فَعَلَيْكُمْ كَوْمَدِينَةٍ يُقَالُ لَهَا مَشَقٌّ فَإِنَّهَا مَعْقِلُ الْمُسْلِمِينَ

بودن را در آن بلاد پس بر شما باد که اختیار کنید شهر مکه گفته میشود آن مشق پس آن شهر پناه مسلمانان

مِنَ الْمَلَاحِمِ وَفُسْطَاطُهَا مَهْمَا يُقَالُ لَهَا الْغُوطَةُ

از حربهها و محل اجتماع شام از زمین دشمنی است مکه گفته میشود اورا غوطه

رَوَاهُمَا أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایا احمد و روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْخِلَافَةُ بِالْمَدِينَةِ وَالْمُلْكُ بِالشَّامِ وَعَنْ

اللہ علیہ وسلم خلافت در مدینه است و ملک در شام و روایت است از

عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ عُمُودًا

عمر رض گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دیدم ستونی را

مِنْ نُورٍ خَرَجَ مِنْ تَحْتِ رَأْسِي سَاطِعًا حَتَّى اسْتَقَرَّ بِالشَّامِ

از نور که بیرون آمد از زیر سرم من بالا برانیده تا آنکه قرار گرفت در شام

رَوَاهُمَا الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنْ

روایا بیهقی در دلائل النبوة و روایت است از ابی درداء رض

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ فُسْطَاطُ

بر ستمکه آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود که جمع

الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْمَلْحَمَةِ بِالْغُوطَةِ إِلَى جَانِبِ مَدِينَةِ

مسلمانان را روز جنگ غوطه است جانب شهر

يُقَالُ لَهَا مَشَقٌّ مِنْ خَيْرِ مَدَائِنِ الشَّامِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

مکه گفته میشود و از مشق که از بهترین شهرهای شام است روای ابو داود

۱۰ موقوفه فی قلمه
۱۱ فطاط شهر خارج رمان
۱۲ بعضی گفته اند که این
عمر رض گفت فرمود آنحضرت
بالت شام آنست که بجای و قال آنجا است
نیز که منتقطع میگردد و بجای در شام ۱۲

وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سُلَيْمَانَ قَالَ سَأَلْتُ مَلِكََ مِنْ

روایت است از عبدالرحمن بن سلیمان گفت نزدیک است بیاید پادشاه از

مُلُوكِ الْعَجَمِ فَيُظْهِرُ الدَّائِنَ كُلَّهُمَا إِلَّا دِمَشْقَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

پادشاهان عجم پس غالب میگرد و بر همه شهرها مگر دمشق را رواه ابوداود

بَابُ الْكَسْبِ وَطَلَبِ الْحَلَالِ

باب در بیان کسب و طلب حلال

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِنْ ثَمَرِ الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا

اے مردمان بخورید از آنچه که در زمین است حلال پاکیزه و پیروی نکنید

خُطُوفَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۚ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ

نمکها را شیطان را برآیند او شمارا دشمن آشکار است جز این نیست که حکم میکند شما

بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۚ

ببدکاری و بیحیائی و آن که افتر کنید بر خدا آنچه نمی دانید

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا ذَرَقْنَا كُمْ وَاشْكُرُوا

اے مسلمانان بخورید از پاکیزه های آنچه روزی دادیم شما را و سپاس گویند

لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ رَايَاهُ تَعْبُدُونَ ۚ عَنِ الْمِقْدَادِ مَرْثَبِ

خدا را اگر او را محرابستید روایت است از مقدم بن

مَعْدِيكَرَبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَكَلَ

معدیکرب رها گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم آنچه خورد

أَحَدٌ طَعَامًا فَطَخَ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلٍ يَدِيهِ وَإِنْ نَبِيٌّ إِلَّا لِلَّهِ

هیچ یک طعام را بهتر از آنکه بخورد از کار هر دوست خود بدستیکه بنی خدا بتعالی

دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدَيْهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

داود علیه السلام بود که میخورد از عمل دستهای خود رواه البخاری

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ورودیت است از ابی ہریرہ رضا گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى

و سلم بدوستیکہ خدا تعالی پاکست قبول نمیکند مگر پاک را یعنی طلال را و بدوستیکہ خدا تعالی

أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَهُ الْمُرْسَلِينَ فَقَالَ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ

امر کرد مسلمانان را بچیزیکہ امر کرد بدان پیغامبران را پس گفت اے پیغامبران

كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاتَّخِذُوا صَالِحًا لَهُ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا أَيُّهَا

بخورید از رزق پاک و عمل کنید نیک و فرمود حق تعالی ای

الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ مَا دَرَبْنَا قُلُوبَكُمْ تَرَدُّدًا وَكَرَّ الْوَجُلُ

مومنان بخورید از طعام پاک ای پاک آنچه داده ایم شمارا پستباد کرد آنحضرت مردے را

يُطَيِّبُ الشَّفْرَ أَشَعَّتْ أَغْبَرِمُدِّيْدِي إِلَى السَّمَاءِ يَا رَبِّ

کہ دراز میکند سفر را کہ محل منطکہ اجابت دعا است ثرو لیدہ سرگرد آلودہ از میگرداند ہر دو خود را

يَا رَبِّ وَمَطْعَةٍ حَرَامٍ وَمَشْرَبَةٍ حَرَامٍ وَمَلْبَسَةٍ حَرَامٍ

اے رب حال آنکہ خوردنی او حرام است و نوشیدنی او حرام است و پوشش او حرام است

وَعُذِّي بِالْحَرَامِ فَإِنِّي يُسْتَجَابُ لَكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

و پروردش کردہ شد بحرام پس چگونه قبول کردہ شود دعا مرا روا رواہ مسلم

وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و ہم از وی روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبَالِي الْمَرْءُ مَا أَخَذَ مِنْهُ أَمِنْ

خواہد آمد بر مردم زمانی کہ باک نمیدارد مرد کہ چه چیز گرفته و خورده از مال یا از

الْحَلَالِ أَمْ مِنَ الْحَرَامِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنِ النَّعْمَانِ

طلال یا از حرام رواہ البخاری و روایت است از نعمان

نعمانی از نعمان روایت کرد

ابن بشیر رضی الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَلَالُ

ابن بشیر رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم آنچه حلال است

بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ

ظاهر است و آنچه حرام است نیز پویا است و در میان حلال و حرام چیزها است متشابه است

مِنَ النَّاسِ فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ

از مردم پس کسی که پرهیز کند شبهات را طلب برارت کرد مردین خود و آبرو خود را

وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ كَالرَّايِ يَرعى حَوْلَ

و کسی بفتند در شبهات بفتند در حرام مانند چیرانده که میگرد

الْحِمَى يُوْشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى أَلَا وَإِنَّ

حی نزدیک است که بچرد در حی آگاه باشد پیرتیکه مر بر پادشاهی را حی است و آگاه باشید

حِمَى اللَّهِ مُحَارِمُهُ أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ

حکم خدا محارم اوست و آگاه باشید که در تن آدمی گوشت پاره است و تنیکه نشود از میل حاصل

صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ وَإِذَا فَدَتْ قَدْ لَجَدُ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ

نیک شود همه تن و چون تباه شود آن مضغه تباه شود همه تن خبردار باشید که آن پاره

الْقَلْبُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي جَحِيفَةَ عَنْ أَنَّ النَّبِيَّ

دل است متفق علیه روایت است از ابی جحیف رضی الله عنه که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الدِّمِّ وَثَمَنِ الْكَلْبِ

صلی الله علیه و سلم منع کرد از فروختن خون و نهی نمود از بهای سگ

وَكَسْبِ الْبَغِيِّ وَلَعَنَ أَكْلَ الرِّبْوِ وَمَوْصِلَهُ وَالْأَشْمَةَ

و کسب بخی و لعنت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم خوردن ربا را و لعنت کرد و مصلحت کرد و پاره

وَالْمُسْتَوْشِمَةَ وَالْمُصَوِّرَةَ إِلَّا الْخَارِيَّ وَعَنْ عَائِشَةَ

و مستوشمه را و صورت گزاره ای بخاری است از عایشه رضی الله عنها

منع القرب
یعنی اجرت زنا
و شتم فلانین سوزن
و بدست بردن آن بخی
یا سر و شش کردن خطا
یعنی زنا مبارکند و آنچه
آنکه این فعل را بدیدار میکنند
و مستوشمه آنکه این را بخند
و می کنند

قَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَطْيَبَ مَا أَكَلْتُمُ مِنْ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه خوشتر و حلال ترین آنچه بخورید از

کسبک و آن اولاد که از من کسب کرده و رواه الترمذی و النسائی

کسبهاست و بدستیکه اولاد شما از کسب شما اند رواه الترمذی و النسائی

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

و ابن ماجه و روایت است از عبد الله بن مسعود رضی الله عنه از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَكُيِّبُ عَبْدٌ مَا لَمْ يَحْرَمِ فَيَتَصَدَّقْ

صلی الله علیه و سلم فرمود کسب کننده هیچ بنده مال حرام را پس تصدق کند

مِنْهُ فَيُقْبَلُ مِنْهُ وَلَا يَنْفِقُ مِنْهُ فَيُبَارِكُ لَهُ فِيهِ وَلَا يَتْرُكُهُ

از آنکه قبول کرده شود آن تصدق و نه خرج کند از آن که برکت کرده شود و مراور آن را نکند

خَلْفَ ظَهْرِهِ إِلَّا كَانَ زَادَهُ إِلَى النَّارِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَمْحُو السَّيِّئَ

مال حرام را پس پشت خود نگذارد آنکه باشد آن مال توشه وی شود و زخ بدستیکه خدا بپاکداری او نمیکند بدرا

بِالسَّيِّئِ وَلَكِنْ يَمْحُو السَّيِّئَ بِالْحَسَنِ إِنَّ الْخَبِيثَ لَا يَمْحُو

بیهوده لکن محو میکند بدرا به نیک بدستیکه پدید دور نمی کند

الْخَبِيثَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَكَذَا فِي شَرْحِ الشُّنَّةِ وَعَنْ

پدید را رواه احمد و چنان است در شرح السنه و روایت است از

جَابِرٍ مَضَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

جابر ماضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم و معنی آید بهشت را

لَحْمٌ نَبَتَ مِنَ الشَّجَرِ وَكُلُّ لَحْمٍ نَبَتَ مِنَ الشَّجَرِ كَأَنَّ النَّارَ

گوشتی که روئیده شده است از حرام و هر گوشتی که روئیده از حرام باشد آتش

أُولَى بِهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالدَّارِمِيُّ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ

نزدیکترین به او رواه احمد و الدارمی و ابی شیبه و ابن ابی شیبان

وَعَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَايَتِ اسْتِ از حسن بن علی رضا که گفت یاد گرفتم از پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا مَا يُرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يُرِيْبُكَ فَإِنَّ الصِّدْقَ

علیه وسلم بگذارد چیزی را که بزرگ می اندازد ترا بچیزیکه در شک نمی اندازد زیرا که صدق پلین

طمانینه و آن کذب را ریه رواه احمد و الترمذی و النسائی

طمانیت دل است و بدستیکه کذب سبب شک است رواه احمد و الترمذی و النسائی

وَعَنِ عَطِيَّةِ السَّعْدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَايَتِ اسْتِ از عطیه سعدی رضا که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى يَدَعَ مَا لَا بَأْسَ

و سلم بنیرد بنده با نیک باشد از متقیان تا آنکه بگذارد چیزه را که نیت باک

يَهُ حَذَرًا الْمَيَّاهِ بِأَسْرَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنِ

در که از جهت ترسیدن از چیزیکه در و باک است رواه الترمذی و ابن ماجه و نسائی

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الله بن مسعود رضا که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

طَلَبُ كَسْبِ الْحَلَالِ فَرِيضَةٌ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي

طلب کسب حلال فرض است بعد از فرض رواه بیهقی در

شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَأَلَ عَنْ أُجْرَةِ

شعب الایمان و روایت است از ابن عباس رضا که وی پرسیده از مزد

كِتَابَةِ الْمُصْحَفِ فَقَالَ لَا بَأْسَ إِنَّمَا هُمْ مُصَوِّرُونَ وَإِنَّهُمْ

نوشتن مصحف پس گفت با کسی نیت نیستند ایشان مگر صورت گیرند بنیکان

إِنَّمَا بَاكُلُونَ مِنْ عَمَلِ يَدَيْهِمْ رَوَاهُ دَرَرِيُّ وَعَنِ

نخورند مگر از عمل دستهای خویش رواه درری و روایت است از

رافع بن خديج، قال قيل يا رسول الله أي الكسب أطيبُ

رافع بن عیج رضی گفت گفته اند اے پیغمبر خدا کدام کسب خوشتر است

قَالَ عَمَلُ الرَّجُلِ بِيَدِهِ وَكُلُّ شَيْءٍ مَبْرُورٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ

فرمود عمل مرد است از دست خود بر خیزد و فروخت صحیح و مقبول در شرع و او احمد و پیرا است

نافع قال كنت أجهز إلى الشام و إلى مصر فجهزت إلى

تاضع گفت بودم کہ سیفر ستادم و کلامے خود را بمال و ابابلیج کے شام مصر پس چینہ نام کہ

العِراقَ فَاتَيْتُ إِلَى أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ عَائِشَةَ فَقُلْتُ لَهَا

عراق پس آدم نزد ام المومنین عایشہ رضی اللہ عنہا

يَا أَيُّهَا الْمُؤْمِنِينَ كُنْتُ أُجَاهِدُ إِلَى الشَّامِ فَجَهَنْتُ إِلَى الْعِرَاقِ

اے مادر مومنان! بودم کہ تجھ پر میکہ دم بہر بار سو شام پس تجھ پر کرم این بار سوے عراق

فَقَالَتْ لَا تَفْعَلْ وَمَا لَكَ وَلِیْتَحْرَكَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

پس گفت عایشہ کن مجھیز بوسے عراق چہ میکنی تو با کجارت خود پس بدر شکہ من ننہدم پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذْ سَبَّ اللَّهُ لِأَحَدِكُمْ رُقَاً

صلی اللہ علیہ وسلم را کہ میگفتی منجانب سبب گردانید خدا یقیناً مرا یکی را از شمارز نمی

مِنْ رَجَاهُ فَلَا يَدْعُهُ حَتَّى يَتَغَيَّرَ لَهُ أَوْ يَتَنَكَّرَ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ

۱۰ چه از وجوه باید که ترک مذبح آفاتا آنگه تغیر و تشکر شود مراد را رواه احمد

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ لِأَبِي بَكْرٍ

و این ماجه و روایت است از عیاض رحمه الله گفت بود مرابی بکر رحمه الله را

غُلَامٌ يُخْرِجُ لَهُ الْخَرَجَ فَكَانَ أَبُو يَكْرِ يَا كُلُّ مِنْ خِرَاجِهِ

علامہ کہ بیرون آئو دربرائے وی وظیفہ پس بوزد ابو محمد کہ سچو در سراج ان علامہ

فَجَاءَ يَوْمًا بِشَيْءٍ فَأَكَلَ مِنْهُ أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ لَهُ الْفَلَامُ

پس اوردان عالم چیزیا روزے اربیس مقام ہیں خود ابو بکر از ان چیریں ملت

تَدْرِي مَا هَذَا فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ وَمَا هُوَ قَالَ كُنْتُ تَكْمُنْتُ لِأَنْسَاءِ

میدانی که چیست این طعام پس گفت ابو بکر چه چیز است گفت طعام بودم که کهنات کرده بودم مرکب آدمی را

فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَمَا أَحْسَنُ الْكَمَانَةَ إِلَّا أَتَى خَدْعَتَهُ فَلَقِيَنِي

در ایام جاهلیت و یک سخن دانستم کهنات را لیکن من فریب داده بودم و او پس ملاقات مرا آن مرد

فَاعْطَانِي بِذَلِكَ فَهَذَا الَّذِي أَكَلْتُ مِنْهُ قَالَتْ فَأَدْخُلْ

پس داد مرا بسبب آن کهنات پس این چیزیکه خوروی ترا این است گفت عایشه پس وارد آمد

أَبُو بَكْرٍ يَدُهُ فَقَاءَ كُلَّ شَيْءٍ فِي بَطْنِهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

ابو بکر دست خود را در حلق خود پس نه کرد و بیرون انداخت هر چیزی که بود در شکم که رواه البخاری

وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ مِنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی بکر رضی که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ جَدُّ غُذِي بِالْحَرَامِ وَعَنْ زَيْدٍ

فرمود در سخن آید بهشت را تنی که پرورشیده است بحرام و روایت است از زید

ابْنِ أَسْلَمٍ مِنْهُ أَنَّ قَالِ شَرِبَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ لَبَنًا وَاعْتَبَهُ

بن اسلم رضی بدو رسید که گفت نوشید عمر بن الخطاب لبن را و پسندید آن را و آن شیر

قَالَ لِلَّذِي سَقَاهُ مِنْ أَيْنَ لَكَ هَذَا اللَّبَنُ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ وَرَدَ

گفت عمر آنرا که نوشانید آن شیر از کجا حاصل شده است ترا پس خبر داد آنکس که دس آن

عَلَى مَاءٍ قَدْ سَمَّاهُ فَإِذَا الْعَمَلُ مِنَ نَعْمِ الصَّدَقَةِ وَهُمْ يَسْقُونَ

بر جوئی حقیق نام برد آنرا پس نامگاه شتران از شتران زکات آنجا حاضر بودند و آنجا عت می نوشانیدند

فَحَلَبُوا إِلَيَّ مِنَ الْبَاقِيَاتِ فَجَعَلْتُهُ فِي سِقَائِي وَهُوَ هَذَا فَأَدْخُلْ

پس دو شیر بردم از باقیات پس گردانیدم آن شیر را در شک خود و آن را این شیر است پس آورد

عُمَرُ يَدُهُ فَاسْتَقَاءَ رَوَاهُمَا الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

عمر دست خود را و نه کرد رواها البیهقی در کتاب شعب ایمان

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ مَنِ اشْتَرَى ثَوْبًا بِعَشْرَةٍ وَدِرَاهِمٍ

در روایت است از ابن عمر گفت کسی که بخرد جامه را بده درهم

وَفِيهِ دِرْهُمٌ حَرَامٌ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَوةً مَا دَامَ عَلَيْهِ

و در آن یک درهم حرام باشد قبول نمیکند خدا را و هیچ نماز و حج آنکه بجامه برتن و بپوشد پست

أَدْخَلَ صَبْعِيهِ فِي أُذُنَيْهِ وَقَالَ صُمْتَانِ لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى

و در آورده این عمر انگشت خود را در هر دو گوش خود و گفت که بگویند دو گوش من اگر نیت آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعْتُهُ يَقُولُهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي

احمد علیه وسلم که شنیدم آن را رواه احمد و ابی

شُعَبٍ الْإِيمَانِ وَقَالَ إِسْنَادُهُ ضَعِيفٌ وَعَنْ إِبْرَاهِيمَ

شعب الایمان و گفت اسناد آن ضعیف است و روایت است از ابراهیم

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از انس رضی الله عنه گفت گفتم ای پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

اجْعَلْنِي مُسْتَجَابَ الدَّعْوَةِ قَالَ يَا أُنْسُ طِبَّ كَتَبَكَ تَسْتَجِبُ نَوَائِلُهُ

کردن مرا از کسی که دعا بخواند قبول کرده شود فرمود آنحضرت ای انس! طیب کتابت تو است تجابت نوایلی

فَإِنَّ الرَّجُلَ يَرْفَعُ الْقُمَّةَ إِلَى فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَمَا يُسْتَجَابُ

پس بچنین هر مرد که می بردارد قمه را بپوشد درین خود از حرام پس قبول کرده شود دعا

لَهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا رَوَاهُ أَحْمَدُ

او چهل روز رواه احمد

بَابُ الْمَاهِلَةِ فِي الْعَامِلَةِ

وَعَنْ حَذِيفَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از حذیفه که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

إِنَّ رَجُلًا كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ قَاتَاةُ الْمَلِكِ لِيَقْبِضَ

که مردی بود در میان آن کسانی که بودند پیش از شما آمد او را فرشته مرگ تا بگیرد

رُوحَهُ فَقِيلَ لَهُ هَلْ عَمِلْتَ مِنْ خَيْرٍ قَالَ مَا أَعْلَمُ قِيلَ لَهُ

جان او را پس گفته شد مرا آن مرد بگوید یا کرده تو هیچ عمل از نیکی گفت آن مرد نمیدانم گفته شد

انْظُرْ قَالَ مَا أَعْلَمُ شَيْئًا غَيْرَ أَنِّي كُنْتُ أَبَايِعُ النَّاسَ فِي

بین گفت آن مرد نمیدانم جز آنکه بودم که خرید و فروخت میکردم مردم را در

الدُّنْيَا وَأُجَارِزُهُمْ فَأَنْظُرُ الْمُسِيرَ وَاتَّجَاوَرُ عَنِ الْمُعْسِرِ

دنیا و تقاضا می میکردم پس مهت میدادم تو غمرا و در گذر میکردم از فقیر

فَادْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لَيْسَ

پس داخل کرد او را خدا تعالی در بهشت متفق علیه و در روایت مسلم

تَحْوُهُ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَأَبِي مَسْعُودٍ زَالِ الْأَنْصَارِ

فانداین روایت است از عقبه بن عامر و ابی مسعود انصاری

فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا أَحَقُّ بِذَا مِثْلِكَ تَجَاوَرُوا عَنْ عَبْدِي

پس گفت خدا تعالی که من کریم تر از تو و از تو در گذر کنید از بنده من

وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و در روایت است از ابی قتاده رضا گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْحَلْفِ فِي الْبَيْعِ فَإِنَّهُ يُنْفَقُ شَرُّ

علیه و سلم و در روایت خود را از بسیاری سوگند و بیع زیرا که سوگند رواج میدهد در این

بِحَقِّ رِوَاةٍ مُسْلِمٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ

باطل میگردد آنکه بروت را رواه مسلم و روایت است از ابی هریره رضا گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْحَلْفُ مَنْفَقَةٌ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم میگوید که سوگند منفق رواج است

آغاز از مجازات بجهنم و آخر
جمع و فاسد

منفق یعنی من
و منفق یعنی من
و منفق یعنی من

لِلسَّاعَةِ مَحَقَّةٌ لِلْبَرَّةِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ

مرکالای را و محل کما انیدن است برکت را متفق علیه و روایت است از ابی ذر

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثَةٌ لَا يَكْلَمُهُمُ اللَّهُ

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت آنحضرت کس اند که کلام نمی کند ایشان را خدا

يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ

در روز قیامت و نظر رحمت نمی کند بر روی ایشان و پاک نمیکرد و اندازد از ایشان و از او مرایشان را و مرایشان را

أَلِيمٌ قَالَ أَبُو ذَرٍّ خَابُوا وَخَسِرُوا وَامْتُهُرَ بِأَرْسُولِ اللَّهِ

همه مردگان است گفت ابو ذر از میزند و زبان کار شدند کیستند آنها را رسول خدا

قَالَ الْمُسِيءُ وَالْمُنَافِقُ سَلْعَتُهُ بِالْحَلْفِ الْكَاذِبِ

گفت آنحضرت میگوید از آن ا دراز کننده از راست بطریق بگفته دوم منت فتنه بعد از عطا می

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه مسلم و روایت است از ابی سعید رفته گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ مَعَ النَّبِيِّينَ

صلی الله علیه وسلم بازرگان راست گویان در محشور می شود روز قیامت با پیغمبران

وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءَ وَرَأَاهُ الرَّمِذِيُّ وَالْذَّارِقِيُّ

و صدیقان و شهبان رواه الرمیزی و الدارقی

الذَّارِقُطْنِيُّ وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ

و دارقطنی و روایت کرد ابن ماجه از ابن عمر رفته و روایت است از

عُبَيْدِ بْنِ رِقَاعَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبید بن رفاعه از پدر خود از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ التُّجَّارُ يُحْشَرُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فُجَّارًا إِلَّا مَنِ اتَّقَى وَبَسْرٌ

فرمود آنحضرت که ان حشر کرده میشود روز قیامت فجارگر که بجز کسی که است از حرام و حرام

در روایت صحیح است
در روایت صحیح است
در روایت صحیح است

در روایت صحیح است
در روایت صحیح است
در روایت صحیح است

در روایت صحیح است
در روایت صحیح است
در روایت صحیح است

وَصَدَقَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَالْإِسْنَادُ وَرَوَاهُ

درست گوید رواه الترمذی و ابن ماجه و الدارمی و روایت است از

الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ عَنِ الْبَرَاءِ

بیہقی در شعب الایمان از براء

بَابُ الرِّبَا

باب در بیان سود

وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي

و آنکه ذخیره میکنند زر و نقره را و خرج نمی نمایند آنرا در

سَبِيلِ اللَّهِ قَبِيْرُهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ هَ يَوْمَ يُجْمَعُ عَلَيْهَا

راه خدا پس ایشانرا عذاب دردناک روزیکه گم کرده میشود بران مال

فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَيَكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ

در آتش دوزخ پس داغ کرده میشود بآن پشانی و پهلو و پشت ایشان

هَذَا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ

و گفته شود اینست آنچه ذخیره نمادید بآن خود پس محسوس آنچه ذخیره میکردید

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي

کسیکه بخورد سود را برخیزند از گور مگر چنانکه برخیزد کسیکه

يَخْبِطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا

دیوانه ساخت او را شیطان بسبب آسیب رسانیدن این بسبب آنست که میگویند

الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ

سود آفری مانند سود است و حلال کرده است خدا سود اگر بیاورد حرام ساخته است سود را

جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَكَفَ وَأَمْوَالُهُ

آمد ویرانند از جانب پروردگار و رست پس باز ماند از بیکار پس او را است آنچه گذشت و کار از خوشی

۴۲۸

۴۲۸

إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

بکند او یکبار بازگشت بود خاری پس آن گروه با شندگان دوزخ اند همیشه در آن با شند

يَتَحَقُّ اللَّهُ الرَّبُّ وَيُؤَيِّدُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يَجِبُ كُلُّ

۵ بود میازد خدا برکت سود را دافزون میازد برکت خیرات را و خدا دوست ندارد بهر

كَمَا رَأَيْتُمْ بِآيَاتِهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ

ماں باپ گناہگار را اے مومنان! حذر کنید از خدا و ترک کنید آنچه مانده است

مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۚ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ

از سود اگر هستی از اہل ایمان پس اگر نگر وید پس جزو ارباب شید نبھی

مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ زُجُورٌ وَسُوءُ مَوَالِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ

از خدا و رسول او و اگر توبه کردید پس شمار است اصل مالهایی شما نه شماستم کنید

وَلَا تَظْلُمُونَ ۚ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا

و نه تماستم کرده شويد اے مومنان مخوريد سود را

أَصْعَافًا مُّضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۚ وَاتَّقُوا

دو چندان تو برو و بترسید خدا را تا باشد رستگار شوید و بترسید

النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ

ہر انسان کے لئے ایک آواز ہے کہ اگر وہ اپنے لئے کافران و فزراں بریدہ و پیاپیہ را

لَقَدْ كُنْتُمْ تَرَجُمُونَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ

سایه که بر سر من افتاده بود، روایت است از جابر بن عبد الله که در آن روز در آن محفل

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْلَ الرِّبَا وَمُؤْكِلَهُ وَكَاتِبَهُ

١٩٩٩

وَتَشَاهِدِيهِ وَقَالَ هُمْ سَوَاءٌ أَمْ رَأَى الْمَسِيحَ ابْنُ مَرْيَمَ وَخَنَّاسٍ يَتَخَذَانِ صُلْبًا فِي صِهْيَا قَوْمِكَ قَالَ لَقَدْ ظَنَنْتُهُمَا مُنَادًى بِهِمَا فَلَوْلَا مَا بَيْنَهُمَا لَفَعَلْتُ كَمَا أَفْعَلُ إِنَّهُمْ جِنٌّ أَسْفَلٌ

مجلس اول

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيَأْتِيَنَّ عَلَى

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت هر آینه می آید بر

النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبْقَى أَحَدٌ إِلَّا الْإِكْلُ الْيَبُوءَانُ لَوْ يَأْكُلُهُ

مردمان زمانه که باقی نماند هیچ کس مگر آنکه بخورد و ربوا پس اگر بخورد ربوا

أَصَابَهُ مِنْ بَحَارٍ وَيُرْوَى مِنْ عِبَادِ دَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

میرسد او را از بحر و روایت کرده شد من عباد دوا ه احمد و ابوداود

وَالنَّسَائِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْظَلَةَ

والنسائی وابن ماجه وروایت است از عبدالله بن حنظله

غَسِيلُ الْمَلَائِكَةِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

که او را غسیل ملائکه گویند گفت عبدالله فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يَوْمَهُمْ يَوْمَ يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَشَدُّ مِنْ سَيْتَةٍ وَ

یک درهم که بخورد آن را مرد حال آنکه دوسه میدانند که سود است سخت تر است از سستی

وَتَلْثَمِينَ زُنْبِيَّةً دَوَاهُ أَحْمَدُ وَالدَّارِقُطْنِيُّ وَرَوَى الْإِسْهَاقِيُّ فِي

و شش زنا را و احمد و دارقطنی و روایت کرده بیهقی در

شُعْبِ الْأَيْمَانِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَنَرَادُ قَالَ مَنْ نَبَتَ لَحْمُهُ

شعب الایمان و زیاده که زبانی از ابن عباس بن عبارت یعنی و گفت کسی که به بود گوشت را

مِنَ الشَّحْتِ فَالنَّارُ أَوْلَى بِهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

از حرام پس آتش دوزخ سزاوارتر است بوی و روایت است از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْيَبُوءَانُ سَبْعُونَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم سود خورون هفتاد باره است

جُزْءٍ أَيْسَرُهَا أَنْ يَتَكَلَّمَ الرَّجُلُ أُمَّةً وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ مِنْ

اوتانسه آن سفتاد باره اینست که دلی کند مرد مادر خور را و روایت است از ابن مسعود رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الرِّبَا

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیک مال ربا

وَأَنْ كَثُرَ فَإِنَّ عَاقِبَتَهُ تَصِيرُ إِلَى قُلٍّ دَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

اگر بسیار باشد پس عاقبتش می شود بیکدیگر و نقصان روایت کرد هر دو حدیث را ابن ماجه

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَرَوَى أَحْمَدُ الْآخِرَ وَعَنْ

و بیهقی در شعب ایمان و روایت کرد این حدیث اخیر را و از

إِبْنِ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَيْتُ

ابن هریره را رفتم گفتم نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم آدم

لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي عَلَى قَوْمٍ يُطَوَّنُهُمْ كَالْبُيُوتِ فِيهَا الْحَيَاتُ

در شب معراج برگردیده که شکمهای ایشان مانند خانه های که در آن مارها اند

تُرَى مِنْ خَارِجٍ يُطَوَّنُهُمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ يَا

دیدم می شود آن مارها از بیرون شکمهای ایشان پس گفتم من کیستند این گروه ای

جَبْرِئِيلُ قَالَ هَؤُلَاءِ أَكَلَةُ الرِّبَا رَوَاهُ أَحْمَدُ

جبرئیل گفت این گروه خورنده ربا اند رواه احمد

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عِيٍّ مِنْ أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

و ابن ماجه و روایت است از علی رضا که دس شنید آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ أَعْدَاءَ الرِّبَا

صلی الله علیه وسلم لعنت می کرد خورنده ربا را

وَمُؤْكَلَهُ وَكَاتِبَهُ وَمَانِعَ الصَّدَقَةِ وَكَانَ

و خورنده آن را و كاتب آن را و مانع سنده زکوة را و بود آنحضرت

يَنْهَى عَنِ التَّوَجُّعِ دَوَاهُ النَّسَائِيِّ وَعَنْ أَلْسِنِ

که نهی می کند از توجع کردن رواه نسائی و از انسر می روی است

له قل بغير ما لم يثبت
بكرات چنانكه دل و دل
بغيره غار و احدث و بغيره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اقْرَضَ أَحَدُكُمْ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون بدهد یا بکشد و بکشد را

قَرْضًا فَأَهْدِي إِلَيْهِ أَوْ حَمَلَهُ عَلَى الدَّابَّةِ فَلَا يَزُكِّيهِ

وام پس بدهد یا فرستد آنکه قرض گرفته است بسو قرض دهنده یا سوار گردد انداد را بر مرکب یا پیاده

وَلَا يَقْبَلُهَا إِلَّا أَنْ يَكُونَ جَرَى بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ قَبْلَ ذَلِكَ رَوَاهُ

و قبول نکند آن بدهد را مگر آنکه جاریست و عادت شده است میان این و آن پیش از آنکه قرض رواه

ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي حَتْمٍ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَنِ النَّبِيِّ

ابن ماجه و بیہقی در شعب ایمان و روایت است هم از انس رضی الله عنہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا اقْرَضَ لَوْ جُلُّ الْوَجُلِ فَلَا يَأْخُذُ

صلی الله علیه وسلم فرمود آنحضرت و قبیله قرض و بدهد و بکشد و بکشد را پس با یکدیگر و بکشد

هَدِيَّةً رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي تَارِيخِهِ هَكَذَا فِي الْمُتَقَى

از امام دهنده روایت کرد بخاری در تاریخ خود این چنین است در متقی

وَعَنْ أَبِي بُوَدَّاهُ بْنِ أَبِي مُوسَى قَالَ قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ

در روایت است از ابی بودہ بن ابی موسی رضی الله عنہما گفت قدم آوردم مدینه را

فَلَقِيتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَلَامٍ فَقَالَ إِنَّكَ بِأَرْضٍ فِيهَا الرِّبَا

پس ملاقات کردم عبد الله بن سلام را پس گفت عبد الله مرا بدو سستی که تو بر زمین هستی که در آن ربا

فَإِنْ فَادَاكَ كَانَ لَكَ عَلَى رَجُلٍ حَقٌّ فَأَهْدِي إِلَيْكَ حِمْلَ تَبْنٍ

آنکه فادای تو است پس چون باشد مر ترا بر مردی حقیقت یعنی داس پس بفرستد آنکه بدهد تو پشته را که

أَوْ حِمْلَ شَعِيرٍ أَوْ حِمْلَ قَتٍّ فَلَا نَأْخُذُكَ فَإِنَّهُ رِبَا رَوَاهُ

یا پشته را جو یا بفرستد یا علف پس بکشد آن پس تحقیق آن حکم را بداد رواه

الْبُخَارِيُّ وَعَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ ذَهَبٍ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

بخاری و روایت است از اسود بن ذہب در آمد بر آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَلَا أَنْبِئُكَ بِشَيْءٍ مِنَ الرِّبَا عَسَى اللَّهُ

صلی اللہ علیہ وسلم پس فرمود آیا خبر دهم ترا بچیز کے کہ از بابا شد غنیمت خدا ایستد

أَنْ يَنْفَعَكَ بِهِ قُلْتُ بَلَى قَالَ إِنَّ الرِّبَا أَبْوَابُ الْبَابِ مِنْهُ عَذَابٌ

لنفع دهد ترا بآن گفتم بلی یا رسول خدا فرمود بدریکه سود انواع واقم است قسے ازان برابر میشود

لِتُجَّارٍ حُوبًا أَذْنَاهَا تَجَرَّةٌ كَأُضْطِجَاعِ الرَّجُلِ مَعَ امْرَأَتِهِ

تو تجارت آدمی گناه آن عیانی است مانند حقن مرد با مادر خود و پدر سیک

أَرَبَا الرِّبَا اسْتَطَالَتْ الْمَرْءُ فِي عِرْضٍ أَخْيَرُ نَفْسٍ حَقِّ ابْنِ مَنَدَةَ وَأَبُو نَعِيمٍ

سخت تر با آب و ریزی مرد است برادر خود را حق و نادر و ادب این حدیث را ابن مندہ و ابو نعیم

بَابُ الْاِحْتِكَارِ

باب در بیان احتکار

عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْجَائِلُ

روایت است از عمر بن عبد الرحمن از نبی صلی اللہ علیہ وسلم منسوب و کشنده

مَرْوُوقٌ وَالْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ

رزق داده شده است و محکم و ارندہ لعنت کرده رواد ابن ماجہ و الدارمی

وَعَنْ مَعْمَرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از معمر بن گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ احْتَكَرَ فَمَوْخَاطِي رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

کسیکه احتکار کند پس آن عاصی و آثم است رواد مسلم و روایت است از عمر بن الخطاب

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ احْتَكَرَ

گفت شنیدم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگوید کسی که احتکار کند

عَنِ السُّلَاطِينِ طَعَامَهُمْ ضَرْبَةٌ اللَّهُ يُلْجِزُهُمْ وَالْإِخْلَاشِ

بر سلطان طعام ایشان را زند اورا خدا شکستد بجزایم مرضی مشیریت و باطل اس

۲
حکمر در اصل پنج خطه
مجتبی است و در عرف غلظت
بازگشتی قوت و انتظار
از جنب قوت و انتظار
کوتاهت و کوتاهی و نگاه
از ان شود اما اگر از ان
با در وقت از ان خیره باشد
و نگاه داشت که در وقت
بفرست پس این احتکار
نبوت و خیرین حاکمیت احتکار
و غلبه قوت و کوتاهی

خلاص کتب معتبره و کتب
پیشینند و این کتب
که گویند فیلسوفان و
کیمیای رسیدن به
بعد از آنکه در علم
و سکون و نور و ظلمت
تا آخر کردن این کتب
و انقضای آنرا و اجابت
چنانکه در قرآن مجید
و آن کان و غیره

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَ الْيَبُهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَ رَزِينُ فِي كِتَابِهِ

رواه ابن ماجه و يبهقي در شعب ايمان و رزين در كتاب خود

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در ايت است از ابن عمر رض گفت فرمود پيغمبر خدا صلي الله عليه وسلم

مِنْ أَهْتَكِرَ طَعَامًا أَرْبَعِينَ يَوْمًا يُؤْتِيهِهِ الْفَلَاةُ فَقَدْ بَرَّ

کيه احتکار کند طعامي را چهل روز در حالیکه ميخواهد بان گزاني غدا را پس بدو مشکيه بيزارشده آن مرد

مِنَ اللَّهِ وَ بَرَّ اللَّهُ مِثْلَهُ رَوَاهُ رَزِينُ وَ عَنْ مُعَاذِ بْنِ

از خدا و بيزارشده خداي تعالی از روزه رواه رزين و روايت است از معاذ بن

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ بَشِّرَ الْعَبْدَ

گفت شنيدم آنحضرت صلي الله عليه وسلم را که ميگفت بد بنده ايت

الْمُتَكِرَّانِ أَنْ يَخْصَرَ اللَّهُ الْأَسْعَادَ حَزَنَ وَإِنْ أَغْلَاهَا فَرَحَ

احتکار کنندگان اگر از زمان گردانند خدا انچه را اندوگين گردد و اگر گران گردانند زحمت را شادمان گردد

رَوَاهُ الْيَبُهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَ رَزِينُ فِي كِتَابِهِ وَ عَنْ

رواه يبهقي در شعب ايمان و رزين در كتاب خود و روايت است از

أَبِي أُمَامَةَ عَنْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مِنْ

ابي امامه رضي الله عنه که آنحضرت صلي الله عليه وسلم فرمود کيه

أَهْتَكِرَ طَعَامًا أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ تَصَدَّقَ بِهِ لَمْ يَكُنْ لَهُ

احتکار کند طعام چهل روز سپهر تصدق کرد بآن طعام نهي باشد آن تصدق کردن مراد را

كَفَّارَةٌ رَوَاهُ رَزِينُ

پاشنده گناه رواه رزين

بَابُ الْإِفْلَاحِ فِي الْأَنْظَارِ وَالشَّهَادَةِ فِي الدِّينِ

۴
بزرگوار

وَأَنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ

و اگر باشد مشکل پس لازم است سهلت دادن تا تو مگرے و آنکه خیرات کنی بهتر است

لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۚ وَآتُوا يَوْمَ مَا تُرْجَعُونَ فَيُرَىٰ إِلَى اللَّهِ

شمارا اگر پسند دانند و حذر کنید از آن روز که بازگردانیده شوید و در آن روز کجا

تُرْتَوَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۚ عَنْ

پس تمام داده شود هر نفسی آنچه عمل کرده است و ایشان ستم کرده نشوند روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ

ابی هریره که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که بود

رَجُلٌ يَدَّأَيْنِ النَّاسِ فَكَانَ يَقُولُ لِنَفْسِهِ إِذَا أَتَيْتَ مُعْسِرًا

مردی که معاطه میکرد مرد را بام پس بود آن مرد که میگفت مرد غلام خود را و قتی که بیای تو فقیری را

تَجَاوَزْ عَنْهُ لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنْكَ قَالَ فَلْيَتَى اللَّهُ فَتَجَاوَزْ

در گذر از او بگذر از او فرمود آنحضرت پیش آمد آن مرد خدا را پس در گذشت او را

عَنْهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ قَالَ

از او متفق علیه و روایت است از ابی قتاده رفته گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَرَّكَ أَنْ يُنْجِبَهُ اللَّهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که شاد میگردد آنرا که رستگار گردد و آنرا خدا

مِنْ كَرَبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلْيُنْفِيسْ عَنْ مُعْسِرٍ أَوْ يَضَعْ عَنْهُ

از اندوهی روز قیامت پس باید که تاخیزد طلب دامن را از فقیری یا بنهد دامن را از او

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

رواه مسلم و هم از ابی قتاده است گفت شنیدم آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا أَوْ وَضَعَ عَنْهُ

الله علیه وسلم که میگفت کسی که سهلت دهد معسر را یا بنهد دامن را از او

أَتَجَاهُ اللَّهُ مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ دَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

رسول گاری دهد اور خدا تعالیٰ از اندوه دای روز قیامت رواه مسلم و روایت است از

أَبِي الْيَسْرِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی یسر رضا گفت شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم

يَقُولُ مَنْ أَنْظَرَ مُصِيرًا أَوْ وَضَعَ عَنْهُ أَظْلَهُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ

که میگفت کسیکه مهلت دهد مفسس یا بنهد دام را از گروان و دای و دیر او را خدا در سایه عینیت خود

دَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ قَالَ

رواه مسلم و روایت است از عمران بن حصین رضا گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ لَهُ عَلَى رَجُلٍ حَقٌّ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم کسیکه باشد مراد را بر مردی حق و دای

مَنْ أَخَّرَهُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ

پس تاخیر کرد آنرا از کسیکه بر حق است باشد مراد صاحب حق را روز ثواب صدقه رواه احمد

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كَانَ لِي عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر رضا گفت که مرا بر آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَوْدَيْنِ فَقَضَانِي وَنَرَادَنِي دَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

و سلم دای پس ادا کرد مراد زیاد و بنیز بطریق انعام رواه ابو داود و روایت است از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَبِيعَةَ قَالَ اسْتَقْرَضَ مِنِّي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عبد الله بن ابی ربیعہ گفت قرض گرفت از من آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعِينَ أَلْفًا فَجَاءَهُ مَالٌ فَدَفَعَهُ إِلَيَّ وَقَالَ

مسلم و سلم چهل هزار پس آمد آنحضرت را مال پس دفع کرد آن چهل هزار را به من و فرمود

بَارَكَ اللَّهُ تَعَالَى فِي أَمْلِكَ وَمَالِكَ إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلَفِ الْحَمْدُ

برکت کند خدا تعالی در امل تو و مال تو نسبت پادشاهان پیش قرض مگر حمد و شکر

الحمد لله من زادنا من زيادة
في سنة النبي صلى الله عليه وسلم

وَالْأَدْوَاءُ النَّسَائِيُّ وَعَرَبِيٌّ هُرَيْرَةُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَنَسٍ رَجُلًا

و ادھر آں رواہ النسائی و روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ مردے

تَقَاضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَغْلَظَ لَهُ فِيمَا أَصْحَابُهُ

طلب کرو اذا آنحضرت ﷺ پس سخت گفت پس قصد کروند یا ران و سہ

فَقَالَ دَعُوهُ فَإِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا وَاشْتَرُوا لَهُ بَعِيرًا

بیڈای مردوراپس فرمود کہ بگذا رید اورا زیرا کہ مرصاحب حق راجائے گفتن است و بخیرید بر اوئی شترے

فَاعْطُوهُ إِيَّاهُ قَالُوا لَا نَتَّخِذُ إِلَّا أَفْضَلَ مِنْ سِتِهِ قَالَ اشْتَرَوْهُ

پس بے ہید اور آن شتر گفتند امحاب تھی یا ہم مگر زیادہ تر از سال خودے فرمود بخبرید آن را

فَاعْطُوا فَإِنْ خَيْرَكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ

پس بیدار شوید که را زیرا که بهترین شما نیک ترین شما است در قضاوی دین متعلق علیه و هم از دی ییروست

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَطْلُ الْغَيْظِ ظُلْمٌ

که پنی مبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم فرمود ویرداشتن تو نگر و امرانم است

فَإِذَا أَتَيْتَ أَحَدَكُمْ عَلَى مَبْلَى فَلْيَتَّبِعْ مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ

پس چون در پے فرستاده شود یکے از شمار تو نگریخته حوالہ کردہ شود پس باید کہ در پے رود متفق علیہ

أَبِي هُرَيْرَةَ مَرْعٍ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَخَذَ

إلى بريرة رضى روى عن اذ اخذت صلى الله عليه وسلم فقلت كسى كى كى

أَمْوَالِ النَّاسِ يُرِيدُ أَدَاءَهَا ۚ أَدَّى اللَّهُ عَنْهُ وَمَنْ أَخَذَ

مالبای مردم را یعنی بوم و دخالیت که میخواست ادای آن ادا میکند خدا تعالی از جانب آن و یکدیگر

يُرِيدُ اِتِّلَاقَهَا اَتَشْلَفُهُ اللهُ عَلَيْهِ رَأَى الْبُخَارِيَّ وَعَنْ

دور حالیکہ بخوابد ہلاک کردن مال مردم را ہلاک میکرد داند خدا بروی پیچھے اعانت نمی کند رواہ البخاری داز

بِي قَتَادَةَ مَعَهُ قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ

ابی قتادہ رمن گفت کہ گفت مردے ای رسول خدا خبرده اگر گشته شوم

فِي سَبِيلِ اللَّهِ صَابِرًا وَخَاضِعًا وَمُؤْمِنًا يَكْفِرُ اللَّهُ

در راه خدا صبرکننده امیدوار و دلت دارنده و پست ندهنده آیاتی پوشد خدا تعلق

عَنِّي خَطَايَايَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعَمْ فَلَمَّا

از من گناهان من فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم آری میباشد گناهان تو پس چون

أَدْبَرَ نَادَاهُ فَقَالَ نَعَمْ إِلَّا الَّذِينَ كَذَلِكَ قَالَ جَبْرِئِيلُ رَوَاهُ

پشت داد آن مرد پس خواند او را پس گفت آنحضرت آری میباشد همه گناه را مگر دامن چنین گفت جبرئیل رواه

مُسْلِمٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

مسلم در روایت است از عبد الله بن عمرو بن عبد الله بن عمر بن الخطاب آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُغْفَرُ لِلشَّهِيدِ كُلُّ ذَنْبٍ إِلَّا الدِّينَ دَوَاهُ مُسْلِمٌ

علیه وسلم فرمود آفریده میشود و مرثیه را هر گناه مگر دامن رواه مسلم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَيْنِهِ حَتَّى يَقْضَى عَنْهُ رَوَاهُ

و مسلم ذات مسلمان آویخته شده است بپای دین او و تا آنکه گذارد و بپای دین از وی رواه

الشَّافِعِيُّ وَأَحْمَدُ وَالزُّمَيْدِيُّ وَأَبْنُ مَاجَةَ وَالْإِسْهَاقِيُّ وَعَنْ

الشافعی و احمد و الزمیدی و ابن ماجه و الاسحاق و روایت است از

الْبُرَيْقِيُّ بْنُ عَازِبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

برای بن عازب رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

صَاحِبُ الدِّينِ مَا سَوْرَ بِدَيْنِهِ يَفْكَوْا إِلَى رَبِّهِ الْوَحْدَةِ يَوْمَ

خداوند دین چه سوار بر دین خود که میکند بپای دین خود و تنها بی دوست را روز

الْقِيَمَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

قیامت رواه فی شرح السنه و روایت است از ابی سعید خدری رضی

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَيْنِهِ حَتَّى يَقْضَى عَنْهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

قَالَ أَرَأَيْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْتَازُ لِيُصَلِّيَ عَلَيْهَا

گفت آورده شد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم جنازہ را تا بگذارد بروی نماز

فَقَالَ هَلْ عَلَى صَاحِبِكُمْ دَيْنٌ قَالُوا نَعَمْ قَالَ هَلْ تَرَكَ لَهُ مِنْ

پس گفت آنحضرت آیا بہت بروی وادی گفتند آری بہت فرمود آیا گذارستہ است مردین را چنانکہ

وَقَاءٍ قَالُوا إِلَّا قَالَ صَلُّوا عَلَيْهِ صَاحِبِكُمْ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ

وفا کند یا وادی آن گفتند بگذارد استہ است فرمود نماز گزارید شما بر صاحب خجہ گفت علی رضہ ابن ابی طالب

عَلَى دَيْنِهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَتَقَدَّمَ فَصَلَّى عَلَيْهِ فِي رِوَايَةٍ مَعْنَاهُ

بر من دین دوست ای رسول خدا پس پیش آمد آنحضرت پس نماز گذارد بر او و در روایت دیگر معنی اینخبرست کہ

وَقَالَ فَكَانَ اللَّهُ رَهَانَكَ مِنَ النَّارِ كَمَا فَكَّكَتَ رَهَانَ أَخِيكَ

و این زیادت کہ گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ خلاص گرداند خدا نفس ترا چنانکہ خلاص کردی نفس برادر

الْمُسْلِمِ لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَقْضِي عَنْ لَحْيِهِ دَيْنَهُ إِلَّا فَكَكَ

مسلمان خود را نیست هیچ بندہ مسلمان کہ بگذارد از جانب برادر خود وام او را بگرآید بکہ خلاص گرداند

اللَّهُ رَهَانَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ

خداے گرد او را روز قیامت رواہ فی شرح السنۃ و روایت است از

ثَوْبَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَاتَ وَهُوَ

ثوبان رضہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کیکہ بمیرد و حال آنکہ

بِرَّيٍّ مِنَ الْكِبَرِ وَالْخُلُولِ وَالَّذِينَ دَخَلَ الْجَنَّةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و بیزار است از کبر و از خویشاوندی و از آنکہ در بہشت رواہ الترمذی

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَالْدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ

و ابن ماجہ و الدارمی و روایت است از ابی موسی رضہ اللہ عنہ از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ أَعْظَمَ الذُّنُوبَ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يُلْقَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بزرگترین گناہ نزد خدا آنست کہ پیش آید خدا را

بِمَا عَمِدَ بَعْدَ الْكِبَارِ الَّتِي نَهَى اللَّهُ عَنْهَا أَنْ يَمُوتَ رَجُلٌ

آن گنا مان بعد از گنا مان کبیره که نهی کرده است خدای از آن است که بمیرد و نیز قال آنکه

وَعَلَيْهِ دِينَ لَا يَدْعُ لَهُ قَضَاءٌ دَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَرَبُ

بر روی دین است و پند که نگذار و بنده بر اسم او ای و سه رواه احمد و ابو داود و در روایت است

سَعِيدُ بْنُ الْأَطْوَلِ قَالَ مَاتَ أَخِي وَتَرَكَ ثَلَاثَ مِائَةِ دِينَارٍ

سعد بن الطول را گفت مرد برادر من و بگذاشت سه صد دینار

وَتَرَكَ وَلَدًا صِغَارًا فَأَرَدْتُ أَنْ أَتُفِقَ عَلَيْهِمْ فَقَالَ يَلِي

و گذاشت اولاد خود و خواستم که خراج کنم آن و نیارم بر اولاد و سه پس فرمود مرا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَخَاكَ مَحْبُوسٌ بِدِينِهِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم پدر سید که برادر تو محبوس است از وصول سخت بپوشید

فَأَقْرَضَ عَنْهُ قَالَ فَذَهَبْتُ فَقَضَيْتُ عَنْهُ ثُمَّ جِئْتُ فَقُلْتُ

پس ادا کن از و سه دین را گفت پس رفتم پس قضا کردم دین را از و سه پس آمدم پس گفتم

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ قَضَيْتُ عَنْهُ وَلَمْ يَتَّقِ إِلَّا أَمْرًا سَدَّ عَنِّي

یا رسول الله بقیق اما کردم دین را از و سه و باقی نماند مگر زنی که دعوی می کند

دِينَارَيْنِ وَلَيْسَتْ كَمَا بَيَّنَّهٗ قَالَ أَعْطَاهَا فَإِنَّهَا صَادِقَةٌ

دو دینار را او نیت مرا و اگر اه گفت آنحضرت بده آنرا زیرا که دیر است میگوید شاید که بوجی دانست قد

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَحْشٍ قَالَ

رواه احمد و روایت است از محمد بن عبد الله بن جحش گفت

كُنَّا جُلُوسًا بِمِنَاءِ الْمَسْجِدِ حَيْثُ يُوضَعُ الْجَنَائِزُ وَرَسُولُ اللَّهِ

بودیم نشست در محن مسجد آنجا که نهاد و سه شوند جنازه و حال آنکه آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ بَيْنَ ظَهْرَيْنَا فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ

صلی الله علیه و سلم نشست بود میان ما پس بر داشت پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَصَرَهُ قَبْلَ السَّمَاءِ فَنَظَرَ ثَوْرًا طَائِفًا

صلی اللہ علیہ وسلم بینائی خود را جانب آسمان پس نگاه کرد پستریت کرد

بَصَرَهُ وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ

بصر خود را و نهاد دست خود بر پیشانی خود گفت سبحان الله سبحان الله

مَاذَا نَزَلَ مِنَ الشَّيْءِ قَالَ فَكُنَّا يَوْمَنَا وَلَيْلَتَنَا فَلَمْ نَرِ

چه چیز فرود آمد از سخت گرفتن گفت راوی پس خاموش بودیم ما درین روز و شب پس ندیدیم

الْأَخِيرَ أَحْتَى أَصْحَابُنَا قَالَ مُحَمَّدٌ قَالَتْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

آخر یکی را تا آنکه جمع کردیم گفت راوی محمد پس سوال کردم آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الشَّيْءُ الَّذِي نَزَلَ قَالَ فِي الدِّينِ وَالْذِي

علیه وسلم را که چیست آن تشدید که فرود آمد گفت آنحضرت که آن تشدید در حق و ایمان است بگویند

نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ عَاشَ

جان خدا که بقای محمد در دست اوست که اگر ثانییت شدی که مردی کشته شد در راه خدا پستریت

ثُمَّ قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ عَاشَ ثُمَّ قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

پستریت شد در راه خدا پستریت شد پستریت شد در راه خدا

ثُمَّ عَاشَ وَعَلَيْهِ دِينَ مَا دَخَلَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَقْضَى بَيْنَهُ رَوَاهُ

پستریت شد و حال آنکه بر تو گرام است در مکن آید بهشت را تا آنکه او کرده شود دین او رواه

أَحْمَدُ وَفِي شَرْحِ الشُّعْرَى

احمد و در شرح الشعری

بَابُ الْغَضَبِ

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْءُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ

و مخورید اموال خویشان را در میان خویش با حق و مرا بنید اموال خود را بوسی حکمان

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

بسم الله الرحمن الرحيم

لَتَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِمْ يَوْمَ الثَّمَرِ لَئِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

تا بخورید پاره از اموال مردمان بهر دست دانسته

وَلَا تَقْرَبُوا أَمْوَالَهُمُ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ

و نزدیکی مشوید به مال یتیم و در آن تصرف نکنید مگر بهیچ آن بیکو تا باشد تا برسد بقوت خود یعنی بالغ شود

عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از سعید بن زید رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَنْ أَخَذَ مِنْ بَرٍّ أَوْ زَلَمَةٍ ظُلْمًا فَإِنَّهُ يُطَوَّقُهُ يَوْمَ

و سلم کسی که بگیرد دست از زمین بهرستم پس محقق طوق گردانی شود آن زمین در گردن او

الْيَوْمَةِ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

روز قیامت از هفت زمین متفق علیه روایت است از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ

عبدالله بن یزید انصاری رضی الله عنه از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که

كُنِيَ عَنِ النَّهْبَةِ وَالْمُثَلَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي حُرَّةٍ

بنی کرد آنحضرت از نهب و غارت مال مسلم و از مثله یعنی عقوبت کردن سیرین مینی و گوش دریدا است از ابی

الرَّقَاشِيِّ عَنْ عَمِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رقاشی از عم خود رضی الله عنه گفت آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَلَا تَظْلُمُونَ إِلَّا لَا يَحِلُّ مَالُ امْرِءٍ إِلَّا بِطَيْبِ

و سلم آگاه باشید که ظلم نکنید و آگاه باشید حلال نیست مال مردی مگر بخوبی

نَفْسٍ مِنْهُ رَوَاهُ الْيَتِيمِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَالدَّارِقُطَنِيُّ

نفس از وی رواه یحیی در شعب الایمان و دارقطنی

فِي الْمُجْتَبَرِ وَعَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ

در کتاب مجتبه و روایت است از سالم از پدر خود رضی الله عنه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم سیکہ بگیرد از زمین یک دست

بَغَيْرِ حَقِّهِ خُفِيَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَى سَبْعِ أَرْضِينَ رَوَاهُ

نیجی شرعی ضرورده شود اورا روز قیامت تا بهفت زمین رواه

الْبُخَارِيُّ وَعَنْ يَعْلَى بْنِ مُرَّةٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

بخاری و روایت است از یعلی بن مره رَضَیَ اللهُ عَنْهُ گفت شنیدم آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ أَخَذَ أَرْضًا بِغَيْرِ حَقِّهَا كُفِّرَ

صلی اللہ علیہ وسلم را کہ میگفت کسیکه یکروز منی را بناحق تخلیفت کرده شود

أَنْ يَجْمَلَ ثَرَابَهَا الْمُحْشَرَرَاءُ أَحْمَدُ وَعَنْهُ قَالَ

کہ برادر و بر سر خاک آن در حشر رواہ احمد و ہم از دے مرویت کہ گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَيُّمَا رَجُلٍ ظَلَمَ

شندم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را کہ میگفت سر مردی که نظم میکرد

شِبْرًا مِّنَ الْأَرْضِ كُلَّهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِن يُخْفِرَ حَتَّى يَبْلُغَ

یک شمر را از زمین تکلف کند اورا خداے عزوجل کہ کند آن شمر زمین آنگہ رسد

الْخَرْسَبِ أَرْضَيْنِ ثُمَّ يُطَوَّقُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَقْضَىٰ

آخر صفت زمین را بستر طوق گردانده شود ان زمین اورا تا آخر روز تمام است تا آنکه تمام گرد شود

بَيْنَ النَّاسِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ تَفَقَّاهُ

حکم میان مردم رواه احمد و روایت است از ابی حمزه رضی گفت

خَطَبَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْمَحْرَمِ قَالَ إِنَّ الزَّمَانَ

کے خطبہ خواندار آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم روزِ جمعہ و کفّتِ کرمان یعنی سال

قَدِ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

مختصه بازگشت بحضرت و کبریا که در روز سیدانوین خدا را تسبیح و تهنیت را نمود

السَّنةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ثَلَاثُ مَوَالِيَاتٍ

سال دوازده ماه است از آن چهار ماه حرام است سه ماه پیهم آئیده اند

ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْحَرَمِ وَرَجَبٍ مَضَرِ الَّذِي بَيْنَ

وآن ذوالقعدة و ذوالحج و محرم و رجب که ثوب بوی قبیلہ مضر است آنکه میان

بِحِمَادِي وَشُعْبَانَ وَقَالَ أَيُّ شَهْرٍ هَذَا قُلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ

جمادی الاخری و شعبان است و گفت آنحضرت کدام ماه است این گفتیم ما خدا و رسول خدا

أَعْلَمُ فَكَتَّ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بَغَيْرِ اسْمِهِ فَقَالَ

و انما تراست پس خاموش ماند آنحضرت تا آنکه گمان بردیم که آنحضرت نزدیک است که نام برادر او را

الَيْسَ ذَا الْحِجَّةِ قُلْنَا بَلَى قَالَ أَيُّ بَلَدٍ هَذَا قُلْنَا اللَّهُ

آیا نیست این ماه ذوالحج گفتیم آری فرمود آنحضرت که کدام شهر است این گفتیم خدا

وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَكَتَّ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بَغَيْرِ

و رسول خدا تراست پس خاموش ماند آنحضرت تا آنکه گمان بردیم محقق نزدیک است که نام برادر او را

اسْمِهِ قَالَ أَلَيْسَ الْبَلَدُ قُلْنَا بَلَى قَالَ فَايُّ يَوْمٍ هَذَا

نام او فرمود آیا نیست این بلده گفتیم آری فرمود پس کدام روز است این

قُلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَكَتَّ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ

گفتیم خدا و رسول خدا تراست پس خاموش ماند آنحضرت تا آنکه گمان بردیم که آنحضرت قریب است

بَغَيْرِ اسْمِهِ قَالَ أَلَيْسَ يَوْمَ الْفَتْحِ قُلْنَا بَلَى قَالَ فَإِنَّ

که نام دیگر هر دو فرمود آنحضرت آیا نیست این روز فتح گفتیم آری فرمود آنحضرت پس گفتی که

يَمَاءَ كَرُوا وَأَمْوَالُكُمْ وَأَعْرَاضُكُمْ عَلَيْكُمْ حُرَامٌ كَحُرْمَةِ

خونهای شما و مالهای شما و ابروهای شما بر شما حرام است مانند حرمت

يَوْمِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا وَسَتَلْقَوْنَ

روز شما که این است در شهر شما که این شهر است و نزدیک است که پیش آئید

و اما قیدیه در تقدیر است
ایضا حد و اوقات و الیغیر
قاوود و کما فی سنن ابی نعیم
ربیعہ اختلاف فی وجوب
مفصول جبا فی الشجر البیروت
اقلین و ما الذی بین جادی
و شعبان و کما فی سنن ابی نعیم
و شعبان و کما فی سنن ابی نعیم
و شعبان و کما فی سنن ابی نعیم
و شعبان و کما فی سنن ابی نعیم

وَتَكُونُنَا لَكُمْ عَنَّا لِكُلِّ أَلْفٍ مِّنْ رَبِّكُمْ بَدِيءًا لَا

۱۱. دکن کا راجہ جس نے پیر پور کا شہر بنا دیا کہ اس کا نام آگاہہ شہر ہے اس نے بعد از وفات من مذکورہ کے

يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ الْأَهْلُ يَلْتَفِتُ قَالُوا نَعَمْ قَالَ

که بزمن بعضی از شما را در بعضی را آگاه باشید آیا هست که ما ندانیم زش را گفتند که من گفتم از حضرت

أَتَمَّ وَأَدَّبَ قَلْبِي لِمَا بَلَغَ الشَّاهِدُ الْقَائِلُ فَرَبِّهِ مُبْلَغٌ أَوْ عَلَى

بار خدا را که او را پیش نیاید بگویند حاضر کسی را که حاضر است نیز بگویند. سائیده شکر است بیرون آمدن

مِنْ سَادِ مُتَّقٍ عَلَيْهِمْ اَيُّهَا اَبْنَاءُ اَمْتِكَ سَمِعْ

۱- کسیکه خفیه است متفق علیها و اینها است از ابی ذر که پدر سیدک او شدند

سُرُّوْكَ اِنَّهُ صَدَّقَ عَلَيْهِ قَوْلُكَ فَاَوْفَى مَا لَيْسَ لَهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را کہ سیکھو تو سیکھو دعا سے کہ دو تین بار کہانیت مراد را

فَلَيْسَ مِنْ آدِلِيَّتِهِمْ وَمَعْدُوهُ مِنَ النَّارِ وَأَهْلُ مَسِيرٍ وَعَنْ

پس انگش نیت از نام باید که بگیرد و بخورد از آتش و او اسلم در روایت است از

خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ قَالَ عَزَّ وَتَمَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

خوابین ولیہ رضا گفت غرا کدم بہار آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلِّمُوا إِلَىٰ مَرْجَبٍ فَأَتَتْ الْيَهُودُ قَشَّكَرًا إِنَّ النَّاسَ قَدْ

و سلم بروز جنگ طعنه بر او انداخته و پس شکایت کردند که مردمان تحقیق

أَسْرَعُوا إِلَى حَضْرَتِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سرگت کروند بسوے درخان خوانی مالیس نرنا حضرت سے علیہ السلام

وَسَلَّمَ إِلَّا لِأَيِّحِلْ أَمْوَالُ الْمَآهِدِينَ إِلَّا حَقَّ بِلَهُ أَيْوَدَاؤُهُ

و سلم اکامہ بشیڈ کہ حلال نیست التماس اہل دقہہ کہ یقین آن روادہ الہوداؤد

بَابُ الْأَرْشَادِ

دور بیان رشتہ

در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث
در حدیث این حدیث است که در حدیث

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت است از عبد الله بن عمر رضی الله عنه گفت که لعنت کرد رسول الله صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

علیه وسلم را لعنت و لعنه را لعنه را رواته ابو داود و ابن ماجه

وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْهُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ

و رواه ترمذی از عبد الله بن عمر و از ابی هریره و ابن ابی هریره

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ عَنْ ثَوْبَانَ وَنَرَادَ وَالرَّاشِيَّ يَكُونُ وَالَّذِي

در شعب ایمان از ثوبان و نراده و الراشی یعنی آنکه

يَمْشِي بَيْنَهُمَا وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

که پیام کند میان هر دو و از ابی امامه مرویست که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ شَفَعَ لِأَخِي شَفَاعَةً فَأُهِدِيَ لَهُ هَدِيَّةٌ عَلَيْهَا

علیه وسلم فرمود کسی که شفاعت کرد برادرش را پس بدین فرستاده مرا آنکس را بر این شفاعت

فَقَبِلَهَا فَقَدَانِي بَابًا عَظِيمًا مِنْ أَبْوَابِ الْبُورِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

پس قبول کرد و آنرا این بزرگترین دروازه را از ابواب بورا رواته ابو داود

بَابُ فِي الْهَبَةِ وَالْهَدِيَّةِ

باب بیان هبه

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

و روایت است از انس رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود که

لَا يُرَدُّ الْطَيْبَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

روایت کرد و طیب را رواته بخاری و از ابی هریره رضی الله عنه

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَهَادَوْا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تَذْهَبُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که دو نفر هدی بفرستند زیرا که هدی دور می کند

وَحَرَّ الصَّدْرِ وَلَا تَحْقِرَنَّ جَارَهُ لِيَجَارِيَتْهَا وَلَوْ شِقَ

و حسیں را و بید کہ حقیر پندار و یح ز ن براے ز نے کہ ہمایہ دوست اگرچہ

فَرَسَنَ شَاةَ سَوَاهِ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ

بفرستیدیم هم گویند رواه ترمذی نه روایت است از جابر نه از آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أُعْطِيَ عَطَاءً قَوِّجَدَ فَلْيُجْزِ بِهِ وَمَنْ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ یہ دادہ شدہ رشتے ہیں غصہ آنکس لے پس باید کہ با دشمن بدگو

لَمْ يَجِدْ فَلْيُنِ فَإِنْ مَأْثُورٌ فَقَدْ شَكَرُوا مِنْكُمْ فَقَدْ كَفَرُوا

یا بدایس باید که ثنا کند و منده را نیز اگر کسی که ثنا گوید پس تحقیقی شکر کرد و مسیحه بپوشد اخوان را پس تحقیق بخوا

وَمَنْ تَحَلَّى بِمَا لَرُيْعَطَ كَانَ كَلَابِيسٍ ثَوْبِي نَفِيرٍ رَوَاهُ الرَّمَازِيُّ

و کسیکه بیاراید خود را بخیزد که: آده نشد هیاب شد آتس بچو پراشند دوجامه مرغ و راه ترشد

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و الحمد لله و روایت است از امام بن زید گفت و سرود آخضت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صُنِعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ فَقَالَ لِفَاعِيلِهِ

صلی اللہ علیہ وسلم کیلئے کردہ شہر جو ہے وہ اہل ان پڑھ کو مراد ان کے لئے ہے

جزاك الله خيراً فقد بلغ في الشأه الترمذي وعن

مذاک اللہ خیرا پس تحقیق مبالغہ کرد و دشنامے اور وہ ترمذ سے روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

ابن بربره رضى

لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَوْ يَشْكُرُ اللَّهُ لَهُ أَحْمَدُ وَالتَّوْحِيدُ

شکر و گوید مرد مرا در احسان شکر گوید خدا

وَعَنْ عَائِشَةَ مَدَّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

در روایت است از عایشه را از حضرت علی علیه السلام میگوید

مِيرَاتُهُ مِنَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

میراث او را از بهشت روز قیامت رواه ابن ماجه و رواه بیہقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ

در شعب ایمان از ابی ہریرہ رضی عنہ و روایت است از انس بن مالک رضی

قَالَ كَانُوا يَكْتُبُونَ فِي صُدُورِ صَايَاهُمْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گفت بودند صحابہ رضی عنہم کہ می نوشتند در سینه صایہ خود بسم اللہ الرحمن الرحیم

هَذَا مَا أَقْصَاهُ فَلَانُ أَنَّهُ يَشْهَدُكَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ

این چیز است کہ وصیت کرد آن فلان بدرستی کہ او گواہی میدہد بدین کہ نیست خدا مگر خدا

لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کہ نہ شریک است مرا و را و بایکد محمد بنده او و رسول اوست صلے اللہ علیہ وسلم

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي

و بایکد قیامت آئیدہ است بلا شک و بایکد خدا برانگیزد کہے را کہ

الْقُبُورِ وَأَوْصَى مَنْ تَرَكَ مِنْ أَهْلِهِ أَنْ يَتَّقُوا اللَّهَ وَيُصْلِحُوا

در قبور است و وصیت نمود کہے را کہ گذارشتہ است از اہل او بایکد کہ پرہیزند از خدا و صلح کنند

ذَاتَ بَيْنِهِمْ وَيُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ وَأَوْصَى

مؤمنان خود و فرمان برداری کنند خدا و رسول او اگر باشند مسلمان و وصیت کرد آنہا را

مَا أَوْصَى ابْنُ رَافِعٍ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ إِنْ أَنْ اللَّهَ أَصْطَفَى

بایکد وصیت کرد ابن رافع بنزدان خود را و یعقوب بدرستی کہ خدا ایتعالی برگزیدہ است

لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُوا إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

برای شما دین را پس ازین جان مروید مگر مسلمان

عَبَضُ وَتَدْلُ حَبِيبٌ

و سبند آن صحیح است

بَابُ الْأَجْسَارَةِ

باب در بیان اجساره

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

وہم فرمود خدا تعالیٰ - ای کہیں اند کہ من پیگار کنندہ ایشانم روز قیامت

وَجُلٌّ أَعْطَى بِي ثُمَّ غَدَّرَ وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَصْلَ ثَمَنَهُ

یکے مردیست کہ دادہ است عہد و پیمان بنام من پس پشیمان گردد و دیگر مردی کہ فروخت از او گے پس خورد و بکارد

وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَاسْتَوَى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ

دوم مردیست کہ بگرایہ گرفت مزد و کار اہل استفادہ از او سے یعنی عمل راونداد اورا مزدوری اورا

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ

نہایت بخاری و روایت است از عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہما کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ قَبْلَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدید مزد و در را مزد او پیش از آنکہ

أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَحَرْنُ أَبِي هُرَيْرَةَ

تک شد و خشک شود عرق او و روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ

أَنَّهُ عَلَّمَ رَجُلًا سُورَةً مِّنَ الْقُرْآنِ فَأَهْدَى إِلَيْهِ ثَوْبًا

بدستیکہ او تعلیم کرد مرد را یک سورہ از قرآن پس ہدیہ فرستاد آن مرد کو او ہدیہ را کہ یک پارچہ

أَوْ خِمِيصَةً قَدْ ذُكِرَ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

ای خیمہ بود پس ذکر کرد ہشہ را آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس فرمود

إِنَّكَ إِنْ أَخَذْتَهُ الْيُسْتَوْبَا مِنْ النَّاسِ عَيْدُ بْنُ حُمَيْدٍ رَوَاهُ تَيْفَقَاتُ

بدستیکہ اگر میگیری بچہ فشی تو پارچہ از آتش عید بن حمید گفت راوان این حدیث ہمہ نقل اند

اجارہ بگرایہ دادہ و بچہ فشی
 کو عید اجرت را عید بن حمید
 و اجارہ در عید فشی
 منفعت او قیاس قاضی
 عدم جواز اجارہ را از عید بن حمید
 منفعت عدم و عید بن حمید
 بچہ فشی اجارہ
 کہ در بیان اجارہ آثارم

ابْنِ هُوَيْرَةَ عَنْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثَةٌ

ابن سیرین رحمہ اللہ پرستی کے اعظمت کے لئے اللہ علیہ وسلم فرمود ہے چیراں

حَقَّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُهُمُ الْمَكَاتِبُ الَّتِي يُرِيدُ الْأَدَاءَ وَالنَّالِجُ الَّذِي يَـ

که ثابت است مرقد ارا یاری و ادن ایشان یکی مکاتب که میخوابداد اما دوم نکاح کننده که

يُرِيدُ الْعَفَافَ وَالْجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَوَاهُ التَّمِيدِي وَالنَّسَائِي

میخواهد پارسائی را و رسوم کسی که کار دارند میکنند در راه خدا روایت است از ترمذی و انصاری

وَاتُّ مَاجَةً وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وابن ماجه و هم از ابی هريره روایت گفت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِذَا خَاطَبَ إِلَيْكُم مِّن تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَخُلُقَهُ فَرَوْجُوا إِن لَّتَفْعَلُوا

وقتیکہ خواستگار کی کنڈ بوسھا کی کہ راضی ہو تب تہا دین اور او خلق اور ایسے سوچ کنڈ پاور۔

تَكُنْ فَتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ عَرِيجٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

پیدا میشود آرایش و بلاد در زمین و قبابی و خرابی بسیار در راه تیره

وَعَنْ مَقْبِلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از معقل بن یزید گفت که فرمود آنحضرت علی الله علیه و سلم

تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوُدَ فَإِنِّي مَكَاتِرٌ بِكُمْ الْأَمْسَرُ وَالْأَبْيَدُ أَوْدَ

تکاح کنید زن دوست و ازنده شوهر را بسیار زائنده را ذیرا که من غالب آئینه ام بسبب اعتبارا

وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَالِمٍ بْنِ عُبَيْدَةَ بْنِ عَوْفٍ

والنات في دروایت است از عبد الرحمن بن سالم بن عتب بن عوفیم

بْنِ سَاعِدَةَ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بن ساعده الصاری از پدرش و آن از جدش است قمر محمد بن محمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ فَإِنَّهُمْ أَعَذَّبُ أَقْوَامًا

سے اللہ علیہ وسلم برکتا ہے کہ کھانچ لکھ دیاں راہ پر آگے بڑھیں۔ راست وہی! ابن

وَأَنْتَقَىٰ أَرْحَامًا وَارْضَىٰ بِالْيَسِيرِ وَأَهْلُ ابْنِ مَاجَةَ مُرْسَلًا

و محمل گیرنده تراست رجبها ایشان و راضی شونده تراند بانگ و آسان از آسمان خلق و جماع روان ابن ماجه

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و در روایت است از ابن عباس رضا گفت که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

لَمَّا بَيَّنَّ مِثْلَ التَّمَاثِيلِ وَعَنْ أَشْيٍ قَالَ قَالَ

محنی یعنی برائے دوست میدانہ کیدگر رمانا نند و صلہ نکاح و از انس مروت گفت کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی کہ اسامہ می کند کہ پیش آید در گاہ حق را پاک

لَمَّا هُوَ مُطَهَّرٌ أَفْلَيْتَزَوَّجَ الْحَرَّائِمَ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ

پاک کرده شده پس باید که کج کند زنان اخیل و آزاد را و روایت است از ابی امامه رض

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَقُولُ مَا اسْتَفَادَ

اذا تخفرت على الله عليه وسلم ببرئتيك آخفت فرمود حاصل نمود

الْمُؤْمِنِينَ بَعْدَ تَقْوَى اللَّهِ وَخَيْرِ آلِهِ مِنْ نَرُوحَةٍ صَالِحَةٍ إِنَّ

مسلمان بعد از تقویٰ خدا ایچ چیز بہ بہتر اور اذان نیک، خوشے و خبر دے اگر

أَمْرًا طَاعَتُهُ وَإِنْ نَظَرَ إِلَيْهَا سَرَّيْتُهُ وَإِنْ أَقْسَمَ

بہرینہ ہوا ان دن راز انبیا و اری او کند و اگر گاہ کند بسوی آن شاد گرد اند اور او اگر گوشت خورد و

عَلَيْهَا أَبْرَتْهُ وَإِنْ غَابَ عَنْهَا نَصَحَتْهُ فِي نَفْسِهَا وَمَالِهَا رَوَى

و ان زن دستگیر کردند و او را از غائب کرد و مرد و از آن زن حیرت آید که او را و رئیس خود را

ابن ماجة الأحاديث الثلاثة وعن عائشة

و روایت است از عایشه رضی

قَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَعْظَمَ النِّكَاحِ

نفت مزد آغفت خط الله عليه وسلم براسي بزرگترین کلاه

۴
چون که کشته شد از آن روز بپوشید

بَرْكَهَ أَيْسَرُهُ مَوْنَةً وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اور که برکت آسان ترین از روی بار است و روایت است از انس ر.ه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اتَزَوَّجَ الْمَدُّ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ نَصِيفَ

صلی الله علیه وسلم و متعید نکاح کند بنده پس تحقیق کامل میگردد از نصف دین را

الدِّينِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ فِي النِّصْفِ الْبَاقِي وَاهُمَا الْبَيْهَقِيُّ فِي

پس باید که به نیمه خدای را در نصف باقی ر.ه ایها بیهقی در

شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ

شعب الایمان و روایت است از ابی سعید و ابن عباس ر.ه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ وُلِدَ لَهُ وَلَدٌ

گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه پیدا شود او را فرزند

فَلْيُحْسِنْ اسْمَهُ وَأَدِّبْهُ فَإِذَا بَلَغَ فَلْيُزَوِّجْهُ فَإِنْ بَلَغَ

پس باید که نام نیک دارد و ادب و بداد را پس چون به حد بلوغ را پس باید که تزویج کند او را پس اگر

وَلَمْ يُزَوِّجْهُ فَأَصَابَ إِثْمًا فَإِنَّهُ عَلَيْهِ إِثْمٌ وَعَنْ

و نکاح نکند او پس سید آن فرزند گناه را پس جز این نیست که گناه او بر پدر او باشد و از

عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَأَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

عمر بن الخطاب ر.ه مرویت و از انس بن مالک ر.ه نیز از آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي التَّوْرَةِ مَكْتُوبٌ مَنْ بَلَغَتْ

الله علیه وسلم فرمود آنحضرت در تورات است که کسی که رسد

أَبْنَتُهُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً وَلَمْ يُزَوِّجْهَا فَأَصَابَتْ

دختر او و از ده سال را و نکاح نکند آنس آن دختر را پس برسد آن دختر

إِثْمًا فَأَتُخَذُ لَكَ عَلَيْهَا وَاهُمَا الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

بزه را پس بزه آن بر آن کس است روایت کرده است از بیهقی در شعب الایمان

بَابُ النَّظَرِ إِلَى الْخَطُوبَةِ وَبَيَانِ الْعَوْرَاتِ

باب در احادیث دیدن بسوگرنیکه خواستگارانش کنند و بیان اعضا سے نادیدنی

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ

وکلان سال از زنان آنانکه توقع نکاح دارند پس نیت برایشان

جَنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ

بزه در آنکه فرو نهند جامه های خود را نه ظاهر کنان آرایش را

وَأَنْ يَتَعَفَّفْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۚ قُلْ

و اگر پرهیزگاری کنند بهتر است ایشان را و خدا استخوان داناست

لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا أَرْوَاجَهُمْ

بمسلمان مردان که پوشند چشم های خود را و نگاه دارند شرمگاه های خود را

ذَلِكَ أَكْثَرُ لِمَنْ أَمَرَ اللَّهُ خَيْرًا لِمَا يَصْنَعُونَ ۚ وَقُلْ

این پاکیزه است ایشان را هر آینه خدا خبردار است آنچه میکنند و بگو

لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ

زنان مسلمانان را که پوشند چشم های خود را و نگاه دارند شرمگاه های خود را

وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ

و آشکارا نکنند آرایش خود را مگر آنچه ظاهر شود ازین مواضع و باید که فروگزازند

بُحْمَهُنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا

داسنه های خود را بر گریبانهای خود را و نه نمایند آرایش خود را مگر

لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ

بر شوهران خویش یا پدران شوهران خویش یا پسران خویش

أَوْ أَبْنَاءَ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانَهُنَّ أَوْ إِخْوَانِ

یا پسران شوهران خویش یا برادران خویش یا پسران برادران خویش

خطوبه زنان خوشگاری
کردن و پوشیدن از زینت بزرگواران
از خطاب است که بفرستد و بیاید
خطام است بسوگرنیکه خواستگار
مرد خطاب میکند زن را و او را
تبرج کردن فعل و از زینت
وزن را خطیب خوانند و بجا
و فاحش آنرا خطیب خوانند و بجا
است زینت کردن بسوگرنیکه
پیش از زینت و زینت و بجا
و احمد و اکثر علماء و بجا
مردم و بجا و بجا و بجا
آن شمس و بجا و بجا
سید خیر و بجا و بجا

قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَظِيرٍ

گفت پرسیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را از قظیر

الْفَجَاءَةِ قَامَرَنِي أَنْ أَصْرِفَ بَصَرِي مَرَوَاهُ مُسْلِمٌ

ناگهانی پس امر کرد مرا که بگردانم نظر خود را رواه مسلم

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنَّ الْمَرْأَةَ تَقْبِلُ فِي صُورَةِ شَيْطَانٍ وَتُذِيرُ فِي

و سلم بدین سبب زن پیش می آید در صورت شیطان و پس میرود در

صُورَةِ شَيْطَانٍ إِذَا أَحَدُكُمْ أَحْبَبَتْهُ الْمَرْأَةُ فَوَقَّتْ

صورت شیطان و تنگیدگی که از شما خوش آید و از آن پس افتاد آن زن

فِي قَلْبِهِ فَلْيَعْمِدْ إِلَى امْرَأَتِهِ فَلْيُؤَاقِعْهَا فَإِنَّ ذَلِكَ يَرُدُّ

در دل آن مرد پس باید که قصد کند آن مرد بوسه زن خود پس باید که جماع کند زن خود را پس آن جماع برگرداند

مَا فِي نَفْسِهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و چیزی را در نفس و است از میلان رواه مسلم و روایت است از جابر رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَاطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَإِنْ

صلی الله علیه وسلم چون خطاب کند یکی از شما که خواستگاری کند زن را پس اگر

اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ

می تواند نظر کند بوسه خیر که باعث میشود او را بوسه نکاح او پس باید که بکند نظر کند

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ مَرَّقًا

رواه ابو داود و روایت است از مغیره بن شعبه مرقت که گفت

خَطَبْتُ امْرَأَةً فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خواستگاری کردم زنی را پس فرمود مرا پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

هَذَا نَحْنُ نَقُولُ إِيَّاهُ قَالَتْ فَانْظُرُوا إِلَيْهَا فَإِنَّهُ أَحْمَرُ
 اِلدیده تو بوسے آن زن گفتم نظر کردم بوسے آن فرمود نظر کن بوسے او زیرا کہ نظر کردن بمنزله آنرا
 أَنْ يُؤَدَّ مَدِينَتَكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ
 بوقوع الفت و اتفاق میان شما رواہ احمد و الترمذی و النسائی
 وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ بُوَيْدَةَ عَنْ قَالَ
 وابن ماجہ و الدارمی و روایت است از بیدہ رضا گفت فرمود
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ يَا عَلِيُّ لَا تُشِيعِ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم علی مرتضیٰ را اے علی ! شیعہ مگردان
 النَّظْرَةَ النَّظْرَةَ فَإِنَّ لَكَ الْأُولَىٰ وَلَيْسَتْ لَكَ الْآخِرَةُ
 یک نظر را بنظر دیگر زیرا کہ بدستیکہ جائز است ترا نظر نخستین و جایز نیست ترا نظر پسین
 رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ
 رواہ احمد و الترمذی و ابو داؤد و الدارمی و روایت است از
 عَلِيٍّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ يَا عَلِيُّ
 علی رضا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مرا امر کرد کہ اے علی !
 لَا تُبْرِئْ فُحْدَكَ وَلَا تُنْظِرْ إِلَىٰ فُحْدِي وَلَا مَسِيَّتِ
 ظاہر کن ران خود را و فحشا و گناه کن ران زنده را و نہ مروت را
 رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُثْرَةَ قَالَ قَالَ
 رواہ ابو داؤد و ابن ماجہ و روایت است از ابن عمر رضا گفت فرمود
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِيَّاكُمْ وَالتَّعْرِي فَإِنَّ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و در داریہ خود را از بدیہی زیرا کہ
 مَعَكُمْ مَنْ لَا يُفَارِقُكُمْ إِلَّا عِنْدَ الْغَائِطِ وَهَيْنَ يُفْغِرُ الرَّجُلُ
 باشما کسی است کہ جدا نشود از شما مگر نزد قضا سے حاجت و دیگر بنگاہی کہ میرسد مرد

إِلَى أَهْلِهِ فَاسْتَجَبُوا لَهُمْ وَأَكْرَمُوهُمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

بسی اہل خود جامع میکند پس شمر داریدا نشان را و گرامی داریدا نشان را و اہ ترمذی و ترمذی است از

أَمْرَسَلَةٍ مِنْهُمْ كَانَتْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ام سلمہ رضی کہ وہی بود نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَمِيمُونَةٌ مِنْهُمْ إِذَا قَبِلَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ فَدَخَلَ عَلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و میمونہ رضی نیز بود ناگاہ رو آوروا بن ام مکتوم کہ اعمی بود پس در آمد بن ام مکتوم آنحضرت پس فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْتَجِبَا مِنِّي فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْسَ

صلی اللہ علیہ وسلم در پردہ شوید از من پس گفتم یا رسول اللہ ای نیست

هُوَ أَعْمَى لَا يُبْصِرُنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہی کور کہ نمی بیند ما را پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَفْعَمِيَا وَإِنْ أَنْتُمَا أَلَسْتُمَا تُبْصِرَانِ دَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

ای پس کورید شما ای نیستید شما کہ می بینید اورا رواہ احمد و الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و ابو داؤد و روایت است از عمر رضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

قَالَ لَا يَخْلُقَنَّ رَجُلٌ بِأَمْرَةٍ إِلَّا كَانَ ثَلَاثُهَا الشَّيْطَانُ دَوَاهُ

خلقت نکنند هیچ مردی بگزینی مگر آنکہ باشد سوم آنها شیطان رواہ

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ نَفَقَتْ مَا نَقَطَتْ أَوْ مَا دَارَأَيْتُ

الترمذی و روایت است از عایشہ رضی عنہا گفت ندیدم یا گفت نگاه نکردم

فَرَجَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَطَرًا وَابْنُ مَاجَةَ

اندام شمر پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم را برگز رواہ ابن ماجہ

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ نَفَعَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی امامہ رضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَنْظُرُ إِلَى مُحَاسِنِ امْرَأَةٍ أَوْ لَمَرَّةٍ تَتَوَفَّعُ

فرمود آنحضرت نیست هیچ مسلمانی که نظر کند بر خوبیهای زنی اول بار بپتر فرو خدا باند

بَصَرَهُ إِلَّا أَخَذَتْ اللَّهُ لَهُ عِبَادَةً يَجِدُ حَلَاوَةً لَهَا وَاحِدٌ

چشم خود را مگر آنکه نوید اگر داند خداست بجز برای آنکه عبادتی را که بیابد شیرینی آنرا رواه احمد

وَعَنِ الْحَسَنِ مُرْسَلًا قَالَ بَلَّغْنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از حسن بصری رضا بطریق مرسل گفت رسید ماست مرا که درستی که آنحضرت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَعَنَ اللَّهُ الشَّاظِرَ وَالنَّظِيرَ إِلَيْهِ

اللہ علیہ وسلم فرموده است لعنت کند خدا نظر کننده را بر وی و لعنت کند آنکه نظر کند بر او

رَوَاهُ الْيَتِيمِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

رواه بیہقی در شعب الایمان

بَابُ الْمُبَاشَرَةِ

باب در بیان مباشرت

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْحَيْضِ قُلْ هُوَ أَذَى فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ

و سوال میکنند از حیض بگو که اذی است پس یکسره شوید از زنان

فِي الْحَيْضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ

در حال حیض و نزدیک نگید باینان تا آنکه پاک شوند پس چون پاک شوند

فَاتَّوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَ كُمْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ

پس بیاوید باینان از آن راه که ساج کرده است خدا بر آئینه خدا دوست میدارد تائبان را

وَيُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ

و دوست میدارد پاک شوندگان را و روایت است از ابی سعید رضی که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَعْظَمَ الْأَمَانَةِ

آنحضرت علی الله علیه وسلم بزرگترین امانت

اصل مباشرت
از بشر است و بشری که
پدر است آدمی و بشر از او
و همین جهت انسان را
که باو بشر است و بشری
از او که باو بشر است
پس مباشرت رسیدن
بشری که باو بشر است
از جماع و از نزدیکی
و بشری که باو بشر است
خبر از جماع و از نزدیکی

عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَفِي رِوَايَةٍ إِنْ مِنْ أَشْرَ النَّاسِ

نزد خدا ایستاده روز قیامت و در روایت دیگر این چنین آمده که بدترین مردم

عِنْدَ اللَّهِ مَرْزُوقَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ الرَّجُلُ يُفْضَى إِلَى أَمْرٍ آتٍ بِهِ

نزد خدا ایستاده روز قیامت مردی که برسد بوسیله زن خود

وَتُفْضَى إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا رَوَاهُ الْأُمْسَلُ وَعَنْ

ویرسد زن بوسه و سپس برآیند کند رازهای آن زن را رواه مسلم و روایت آن از

خُزَيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خزیمه بن ثابت رضی الله عنه از آنس بن نبی صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ مِنْ أَحَقِّ لَأْتَا تُوَا النَّسَاءَ فِي

بدستیکه خدا ایستاده از حق میاید زنان را یعنی وطنی کنید در

أَذْبَارِهِنَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ

دبرای ایشان رواه احمد و الترمذی و ابن ماجه و الدارمی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعْنَتُ كَرْمَةٍ شَدِيدَةٍ كَيْفَ يَأْتِي زَنًّا خُورًا وَرَدَّ رَوَاهُ

علیه وسلم لعنت کرده شدیدی کیکی بیاید زن خود را در دبر او رواه

أَحْمَدُ وَابْنُ دَاوُدَ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

احمد و ابوداؤد و هم از وی روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الَّذِي يَأْتِي أَمْرًا آتٍ فِي دُبُرِهَا لَا يَنْظُرُ

الله علیه وسلم بدستیکه بیاید زن خود را در دبر او نظر نکند

اللَّهُ إِلَيْهِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

خدا ایستاده بوسه او رواه در شرح السنة و روایت است از ابن عباس رضی الله

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى

مذہب و آئین حضرت صلی اللہ علیہ وسلم نظر نہ کیجئے خدا تعالیٰ کے لیے جو ہے

رَجُلٌ أُنِيَ رَجُلًا أَوْ امْرَأَةً فِي الدُّبُرِ سَوَاءٌ الَّتِي تَزِيدُ

مردے کہ بیاید مردے رایا ز نئے را در دبر رواہ قرنی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابی بکر بن عبد الله گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَتَى حَائِضًا أَوْ امْرَأَةً فِي ذُبُرِهَا أَوْ

علیه وسلم کسیکه بیاید زن حاضر را یا بیاید در دیر زن یا

كَأَنَّا فَصَدَّ قَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرْنَا بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ

بیاید کاهن را پس تصدیق کرد و کاهن را بچیزیک گفت است پس تحقیق کافر شد ما بچیز فرود آورده است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهْلُ الْإِسْلَامِ مَا جَاءَ

صلی اللہ علیہ وسلم رواہ ابن ماجہ

بَابُ الْوَلِيْمَةِ وَبَيَانِ اِجَابَةِ الدَّعْوَاتِ

باب در بیان طعام و پیمه و بیان قتل نمودن و دعوت

عَنْ أَنَسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى عَلَى

روایت است از انس رضی کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دیدہ پر

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَتْرُصْفِرَةٌ فَقَالَ مَا هَذَا قَالَ إِنِّي

عبدالرحمن بن عوف اثر زروے پس خرموچو چیز است این زردی گفت عبدالرحمن بن عوف

تَوَجَّهَتْ امْرَأَةٌ عَلَى وَنَرٍ نَوَاطٍ مِنْ ذَهَبٍ قَالَ بَارَكَ

من کلاج کرده ام نهی را بردوزن دانه خرمای از طلا گفتی آنحضرت برکتی به

اللَّهُ لَكَ أَوْلَىٰ وَلَوْ بِشَاةٍ مُّتَّفِقَةٍ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ

خدا یا دعا کرے مریزاویہ کن اگر چہ کبھی سید ہم اشد متفق علیہ وہم اند سے مرویت گفت

أَوْ لَمَّا رَسُوهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَنِي يَزِيدَ

وید کرد آنحضرت صلے الله علیه وسلم بنی یزید ز قاف کرد یزید

يَكْتَحِشُّ فَأَشْبَعَ النَّاسَ حُبًّا وَكُفْرًا وَابْتِغَارِي

بنت حبش پس سیر گردانید مردم اینان و کفر و ابتغاری

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلے الله علیه

وَسَلَّمَ شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُدْعَى لَهَا الْأَغْنِيَاءُ

و سلم بدترین طعامها طعام ولیمه است که خوانده میشود برای آن توکران

وَيُتْرَكُ الْفُقَرَاءُ وَمَنْ تَرَكَ الدَّعْوَةَ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ

و گذاشته میشود درویشان و کس که ترک کند اجابت دعوت را پس تحقیق نافرمانی کرد خدا

وَرَسُولُهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ

و رسول خدا را متفق علیه و روایت است از جابر رضی گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى

آنحضرت صلے الله علیه وسلم چون خوانده شود یکی از شما بگوید

طَعَامٍ فَلْيُجِبْ فَإِنْ شَاءَ طَعِمَ وَإِنْ شَاءَ تَرَكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

طعام پس باید که بیاید آنرا پس اگر خواهد بخورد و اگر خواهد نخورد رواه مسلم

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از عبد الله بن عمر رضی گفت آنحضرت صلے

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ دُعِيَ فَلْيُجِبْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ

الله علیه وسلم کسی که خوانده شد لطعمی پس اجابت نکرد پس تحقیق نافرمانی کرد خدا و رسول خدا را

وَمَنْ دَخَلَ عَلَى غَيْرِ دَعْوَةٍ دَخَلَ سَارِقًا وَخَرَجَ مُغِيرًا

و کسی که در آید ناخوانده را باید گوید که دزدی کنشده است و بیرون آید گویا که دزد کنشده است

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ دَجِیلٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

رواہ ابو داود وروایت است از مردی از اصحاب آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

اللہ علیہ وسلم بدستیکہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

إِذَا اجْتَمَعَ الدَّاعِيَانِ فَاجِبُ اقْرَبَهُمَا يَأْوَإِنْ سَبَقَ أَحَدُهُمَا

وقتیکہ جمع شوند دو داعی یعنی دو کس دعوت کنندہ پس اجابت کن آنرا کہ نزدیکتر است در وقت

فَاجِبُ الَّذِي سَبَقَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابُو دَاوُدَ وَعَنْ عِمْرَانَ

پس اجابت کن آن کس را کہ پیشینی کرده است رواہ احمد و ابو داود وروایت است از عمران

ابْنِ حُصَيْنٍ قَالَ تَحَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ

بن حصین کہ بنی کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از

إِجَابَةِ طَعَامِ الْفَاسِقِينَ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

اجابت دعوت فاسقان رواہ بیہقی در شعب الایمان

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وروایت است از ابی ہریرہ رضہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ قَلِيًّا كَلَّ

و سلم چون در آید یکی از شما بر برادر مسلمان پس باید کہ بخورد از

مِنْ طَعَامِهِ وَلَا يَسْأَلُ وَيَشْرَبُ مِنْ شَوَابِهِ وَلَا يَسْأَلُ رَوَاهُ

خوردنی او و شیرسد از کجاست و بنوشد از نوشیدنی و نمیرسد کہ از کجاست و چگونہ آرد

الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَقَالَ هَذَا إِنْ صَحَّ فَلَا تَنْ الظَّاهِرَ

بیہقی در شعب الایمان و گفت بیہقی این حدیث اگر صحیح است پس از جهت آنست

أَنَّ الْمُسْلِمَ لَا يُطْعِمُهُ وَلَا يُسْقِيهِ إِلَّا مَا هُوَ حَلَالٌ عِنْدَهُ

کہ مسلمان بخورد و بنوشد از آن کہ حلال است نزد او

از آن مردی که بنی کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابی هریره رض گفت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ الْمُبَارِيانَ لَا يَجَابَانِ وَلَا يُوْكَلُ طَعَامُهُمَا قَالَ

و سلم مباریان اجابت کرده نشود دعوت ایشان و خورده نشود طعام ایشان گفت

الْإِمَامُ أَحْمَدُ يَعْنِي الْمُتَعَارِضَيْنِ بِالْخِيَاْفَةِ فَخَرَّأَوْرِيَاءُ

امام احمد در تفسیر مباریان هر دو شخصی که معارضه میکنند و بر ضد یکدیگر میروند از جهت نازیدن و

بَابُ الْقَسْرِ

باب در بیان قسم

عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

روایت است از عایشه رض که آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود که

يُقْسِمُ بَيْنَ نِسَائِهِ فَيَعْدِلُ وَيَقُولُ اللَّهُ هَذَا قَسْمِي

قسم میکرد میان زنان خود پس عدل میکرد و میگفت خداوند این قسم من است

فِيمَا أَمْلِكُ فَلَا تَلْمِزْنِي فِيمَا تَمْلِكُ وَلَا أَمْلِكُ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ

در آنچه من تسلط دارم پس ملامت مکن مرا در چیزیکه تسلط هستی و آنکه تسلیم رواد ترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ وَ ابْنُ مَاجَةَ وَ الدَّارِمِيُّ وَ عَنْ

و ابو داود و النسائی و ابن ماجه و الدارمی و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَانَتْ

ابی هریره رض از آنحضرت صلی الله علیه و سلم که میگفت آنحضرت ص و فرموده است

عِنْدَ الرَّجُلِ امْرَأَتَانِ فَلَمْ يَعْدِلْ بَيْنَهُمَا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

نزد مرد دو زن پس عدل نکند در میان آن دو زن می آید آنروز روز قیامت

وَشِقَّةُ سَاقِطَةٍ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ أَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ

و شقعه ساقطه بدان و افتاده را رواد ترمذی و ابو داود و النسائی

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُبَارِيانَ لَا يَجَابَانِ وَلَا يُوْكَلُ طَعَامُهُمَا قَالَ الْإِمَامُ أَحْمَدُ يَعْنِي الْمُتَعَارِضَيْنِ بِالْخِيَاْفَةِ فَخَرَّأَوْرِيَاءُ

روایت است از ابی هریره رض گفت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم مباریان اجابت کرده نشود دعوت ایشان و خورده نشود طعام ایشان گفت امام احمد در تفسیر مباریان هر دو شخصی که معارضه میکنند و بر ضد یکدیگر میروند از جهت نازیدن و

باب الْقَسْرِ باب در بیان قسم

عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْسِمُ بَيْنَ نِسَائِهِ فَيَعْدِلُ وَيَقُولُ اللَّهُ هَذَا قَسْمِي

روایت است از عایشه رض که آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود که قسم میکرد میان زنان خود پس عدل میکرد و میگفت خداوند این قسم من است

فِيمَا أَمْلِكُ فَلَا تَلْمِزْنِي فِيمَا تَمْلِكُ وَلَا أَمْلِكُ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ وَ ابْنُ مَاجَةَ وَ الدَّارِمِيُّ وَ عَنْ

در آنچه من تسلط دارم پس ملامت مکن مرا در چیزیکه تسلط هستی و آنکه تسلیم رواد ترمذی و ابو داود و النسائی و ابن ماجه و الدارمی و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَانَتْ عِنْدَ الرَّجُلِ امْرَأَتَانِ فَلَمْ يَعْدِلْ بَيْنَهُمَا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

ابی هریره رض از آنحضرت صلی الله علیه و سلم که میگفت آنحضرت ص و فرموده است نزد مرد دو زن پس عدل نکند در میان آن دو زن می آید آنروز روز قیامت

وَشِقَّةُ سَاقِطَةٍ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ أَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ

و شقعه ساقطه بدان و افتاده را رواد ترمذی و ابو داود و النسائی

وَابْنُ مَاحَةَ وَالْدَّارِمِيُّ

دا بن ماجہ والداری

بَابُ عَشْرَةِ النِّسَاءِ وَمَا لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنَ الْحَقُوقِ

باب در اما و پیش که دوازده اند و صحبت و مخالفت با زنان و آنچه هر بر سر بیست راست از حقا

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ كُنْتَ تَسْتَقِيمُ لَكَ عَلَى طَرِيقَةٍ

بدرستیکہ زن پیدا کردہ شدہ است از ضلع ہرگز راست تیر و وزن بر آ تو بر راہ درویش

فَإِنْ اسْتَمْتَعْتَ بِهَا اسْتَمْتَعْتَ بِهَا وَبِهَا عَوْجٌ وَإِنْ

پس اگر خواہی کہ ببردہ مند شوی از ان تقع گیری بکہ حال آنکہ درویشی است و اگر

ذَهَبَتْ ثِقَتُهَا كَسَرَتْهَا وَكَسَرُهَا طَلَا قُتْلًا وَاهُ مُسْلِمٌ

میردی و بخواری کہ راست کنی اورا می شکنی اورا و مراد بکستن زن طلاق است رواہ مسلم

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از عائشہ رضی اللہ عنہا کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلُّوا خَيْرَكُمْ خَيْرَكُمْ لِأَهْلِيهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي

و مسلم بہترین شما تہ خلق و خدا بہترین شما است مراہل خود را و من بہترین شما امراہل خود را

وَإِذَا مَاتَ صَاحِبُكُمْ فَدَعَوْهُ دَوَاهُ التَّوْمِذِيِّ وَالْدَّارِمِيِّ

و چون بمیرد یا ر شما پس ترک و بید و ذکر عبید اورا رواہ ترمذی و الدارمی

وَعَنْ إِيَّاسِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ایاس بن عبد اللہ رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَا تَضْرِبُوا أُمَّةَ اللَّهِ فَمَاءَ عُمَرَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ

اللہ علیہ وسلم مزید کنیزان خدا را پس آمد عمر رضی اللہ عنہ پیغمبر

۹
ضلع کہ ببردہ مند شوی و
مکون آن استخوان بپیراج
و صاحب جمیع البحار
از کجی نودہ بی در خلقت زن
آنکہ کجی است کہ از تخلع
مکن نیست مگر بصبر کجی آن
و گفته شد کہ پیرایشن
در اصل از استخوان بپیر
ابو البتیر آدم علیہ السلام است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ذَرْنِي النَّسَاءَ عَلَى أَزْوَاجِهِنَّ

صلی الله علیه وسلم پس گفت عمر ویر شوند زنان بر مردان خود

فَرَّخَصَ فِي ضَرْبِهِنَّ فَأُطِيفَ بِإِلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس رخصت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم در زدن زنان پس برگرد گشتند

وَسَلَّمَ نِسَاءً كَثِيرٌ يَشْكُونَ أَزْوَاجَهُنَّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بَابِل بیت آنحضرت بسیار زنان در حالیکه گله میکردند مردان خود را پس فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ طَافَ بِإِلِ مُحَمَّدٍ نِسَاءً كَثِيرٌ

صلی الله علیه وسلم هر آنکه تحقیق فرود آمدند بابل بیت محمد زنان بسیار

يَشْكُونَ أَزْوَاجَهُنَّ لَيْسَ أُولَئِكَ بِخِيَارِكُمْ سَرَّاهُ أَبُو دَاوُدَ

شکایت کنان مردان خود را نیستند آن مردان که میزنند زنان خود را ایشان شمارواه ابو داود

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ

وابن ماجه و الدارمی و روایت است از عایشه رضی الله عنها گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدرستی که از کامل ترین مسلمانان

إِيمَانًا أَنَّهُمْ مَخْلُوقُوا وَالطُّفُّهُمْ بِأَهْلِهِ سَرَّاهُ التِّرْمِذِيُّ

از و ایمان نیکوترین مسلمانان است از و خلق و زنی کننده ترین ایشان است بابل عیال خود رواه

وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْعَدِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و روایت است از عمر رضی الله عنه روایت می کنند از بنی صلی الله علیه وسلم فرمود آنحضرت

لَا يُسَالُ الرَّجُلُ فِيمَا ضَرَبَ امْرَأَتَهُ عَلَيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

که سوال کرده نمی شود مرد در آنچه زدن زن خود را بران رواه ابو داود

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وابن ماجه و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

این حدیث از بنی صلی الله علیه وسلم است
بر مردان خود را جمع

۴۲
خلق بفرموده رسول الله
صلی الله علیه وسلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْمَلَ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا

صلی اللہ علیہ وسلم کاملترین مسلمان از روی ایمان نیکوترین با خداست و خلق

وَحِبَارُكُمْ خَيْرَ رُكُوكُنَا لِنَبِيِّنَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ

و بهترین شما از خدا بهترین شما اند مرزبان خود را رواه ترمذی و ہم از وی مرویست

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَعَى الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم چون بخواند مروزن خود را

إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ قَبَاتَ غَضَبَانَ لَعْنَهُمَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَضْبَحَ

بسویکتہ خود پس انکار کرد آن زن پس شب گزار و در کلمین لعنت میکنند آن زن و فرشتگان تا آنکه صبح میکند

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لَهَا قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ

متفق علیہ و در روایت بخاری و مسلم آمده کہ گفت آنحضرت بگوید بخدا کہ بیا من دست قدرت آویز

مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَتَأْبَى عَلَيْهِ إِلَّا كَانَ

نیست هیچ مردی کہ بخواند زن خود را بسوی فراش خود پس ابا آورد آن زن مگر آنکه باشد

الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا وَعَنْ

کے کہ در آسمان است یعنی فرشتگان چشم کنندہ بر زن تا آنکہ خوشنود گردد و مرد از روایت از

عَائِشَةَ مَدَانٍ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي نَفْسِهِ

عائشہ رضی اللہ عنہا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بود در جماعت

مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ فَمَجَاءَ بَعِيرٍ فَسَجَدَ لَهُ فَقَالَ أَصْحَابُهُ

از مهاجرین و انصار پس آمد شترے پس سجدہ کرد آنحضرت را پس گفتند آنحضرت

يَا رَسُولَ اللَّهِ تَسْجُدُ لَكَ الْبَهَائِمُ وَالشَّجَرُ فَتَنْحَنُّ أَحَقُّ أَنْ

ای رسول خدا سجدہ میکنند ترا چهار پایہ و درختان پس ما سزاوارتر ایم باینکہ

تَسْجُدَ لَكَ فَقَالَ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَآكِرْهُمُ الْخَاصُّ

سجدہ کنید ترا پس فرمود عبادت کنید پروردگار خود را و اگر اعمی و ارید برادر خود را

وَلَوْ كُنْتُ أَمْرًا أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ

داگر می بودم که امر میکردم کسی را که سجده کند کسی را بر آئینه امر میکردم زن را که سجده کند

لِزَوْجِهَا وَلَوْ أَمَرَهَا أَنْ تَنْقُلَ مِنْ جَبَلٍ أَصْفَرَ إِلَى جَبَلٍ أَسْوَدَ

مرد شوهر خود را و اگر امر کند مرد زن را که بر سنگ را از کوه زرد بسوی کوه سیاه

وَمِنْ جَبَلٍ أَسْوَدَ إِلَى جَبَلٍ أَبْيَضَ كَانَ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تَفْعَلَ

و بر د سنگ را از کوه سیاه بسوی کوه سپید است او را که بکند این کار

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ جَابِرٍ مَقَالٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه احمد و روایت است از جابر رضی گفت که فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةٌ لَا يَقْبَلُ لَهُمْ صَلَاةٌ وَلَا يُصْعَدُ لَهُمْ

علیه و سلم کس اند که قبول کرده نمی شود ایشان را هیچ نماز و بالا نبرد و هیچ

حَسَنَةُ الْعَبْدِ الْأَيُّ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَوَالِيهِ فَيَضَعُ يَدَهُ

نیکی آن رسی که ازان سینه گرفته تا آنکه باز آید بسوی صاحبان خود پس بگذرد آن دست

فِي أَيْدِيهِمْ وَالْمَرْأَةُ السَّاطِطُ عَلَيْهَا زَوْجُهَا وَالشَّكَرَانُ

در دست های ایشان دو دم زنی که شتم کننده است بر آن زن شوهر و سوم مست

حَتَّى يَصْغُرَ رَأْسُ الْبَيْهَقِيِّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

تا آنکه مشیار گردد روه بیهقی در شعب ایمان و روایت است از

أَسْمَاءُ أَنَّ أَمْرًا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي ضَرَّةً فَهَلْ

از اسماء رضی که زنی گفت ای رسول خدا بدرستی که مرا اناغیت پس ایست

عَلَى جُنَاحٍ أَنْ تَشَبَّعْتُ مِنْ زَوْجِي غَيْرَ الَّذِي يُعْطِينِي

برهن گناه اگر ظاهر کنم از شوهر خود جز آنچه میدهد مرا شوهر

فَقَالَ الْمُتَشَبِّعُ بِاللَّوْطِ كَلَّا لَيْسَ تَوْبَتِي نَزْوِي مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

پس گفت آنحضرت ظاهر کننده خود را بجز آنکه داده نشده است مانند پوشش و جانی متفق علیه

پس گفت آنحضرت ظاهر کننده خود را بجز آنکه داده نشده است مانند پوشش و جانی متفق علیه

راویان مر جبال را
مسالفت در جبالین
جبال از دیگر زاری
یافتن شوق دین
جبال ابن سفت
نزدیک سیر کبریا
حدث دیک

کودن سیر جابو دیک
سری نیست ۱۱ حدث دیک
سری دیک بقیه
روا از از زوری دروغ

کودن زنی جابو دیک
یا خاصا کس نفیس یا کوی دیک
دیک ۱۱ حدث دیک

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از انس رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

الْمَرْأَةُ إِذَا صَلَّتْ خَمْسَهَا وَصَامَتْ شَهْرَهَا وَاحْتَصَتْ

زنی چون بخواند نماز پنجگانه در روزه دارد ماه رمضان را و نگاه دارد

فَرَجَهَا وَاطَّاعَتْ بَعْلَهَا فَلْتَدْخُلْ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ

شرمگاه خود را و فرمان برداری کند شوهر خود را پس باید که داخل شود از هر دریکه خواهد بشت را

شَاءَتْ رَوَاهُ أَبُو نَعِيمٍ فِي الْحِلْيَةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

روایت کرد این حدیث را ابو نعیم در حلیه و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كُنْتُ أَمْرًا حَدًّا

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم اگر می بودم امر کننده کسی را

أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَمْ أَمُرْ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا

باین که سجده کند مر کسی را هر آینه امر میکردم زن را که سجده کند مر شوهر خود را

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه ترمذی و روایت است از ام سلمه رضی الله عنها گفت که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا

صلی الله علیه و سلم هر زنی که بمیرد مال آنکه شوهر آن زنی

رَاضٍ دَخَلَتْ الْجَنَّةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ طَلْحِ بْنِ

راضی است درمی آید آن زن بهشت را رواه ترمذی و روایت است از طلق بن

عَلِيٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا الرَّجُلُ

علی رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم و شبیکه مرد

دَعَا زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلَتَاتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّشْوِيرِ

بخواند زن خود را از بر اسے حاجت خود پس باید که بپایان زن شوهر خود را اگر چه باشد آن زن بر تنویر

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ مَعَاذٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواه ترمذی و روایت است از معاویہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَلَمَّا قَالَ لِأَتُونِي امْرَأَةً تَرْجُهَا فِي الدُّنْيَا ۖ آتَاكَتْ

و سلم فرسود آخفت ایند کند ز نے شمع بر خود را در دنیا مگر آنکه میگردد

مَرْجُومًا مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ لَا تُؤْذِيهِ قَاتِلَاءُ اللَّهِ فَيَا مَمَّا هُوَ

روزنامه که از حور عین است اینک در شهر خود را بکثرت از استیفا می‌گیرد که آنرا در

عِنْدَكَ دَخِيلٌ يُوشَعُ أَنْ يَفَارِقَكَ الْيَنَارَ وَأَهْلَ التَّوَمِيدِ

مکر عیب و مسامحه نزدیک است از تو دوست ما و راه ترندی

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي مَرْيَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و این ماجرا روایت است از ابی هریره ر.ع. گفت: فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنْهَا مَنْ خَتَبَ امْرَأَةً عَلَى تَرْوِجِهَا أَوْ

سید علیہ وسلم یہ بجزوہ ناسید بپراہ کدرے را البروہ کے یا

عبدالعلى سيدہ، رواہ ایوداؤد وکن ایی سریرہ

[illegible]

فَالْقِيلُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ لَكُمْ آيَاتِنَا فَتَدَارَكُوا أَعْيُنَ بَصِيرَتِكُمْ

قال التي سره اذ انظر ويطيعه اذ امر ولا يخالفه في

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِي الْقُرْبَىٰ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمَ يَافَثَ ۚ

نفسها و لا ما لها بما يكثره رواه النسائي و البيهقي
 فان خود و زور مال تشنه خود بخند که مکرده و ناخوش و از دور و دراز از او و سحر

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا نَالِ الْغَاثِ وَالْفَاطِثِ

رسول الله ﷺ بعثني في غزاة من غزواته

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَرْبَعٌ مَنْ أُعْطِيَهُنَّ فَقَدْ أُعْطِيَ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود چهار خصیلت اند که هر کس ادا دهد شود پسن شقیق داده شد

خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ قَلْبُ شَاكِرٍ وَلِيَانٍ ذَاكِرٍ وَبَدَنٍ

و نیکی ہر دو چنان ولی شاکر یعنی شاکر کندی شعر اور زبان ذکر کنندہ مرزا تراوتے

عَلَى الْبِلَاءِ صَابِرُونَ وَرُوحَهُ لَا تَغِيهِ خَوْنًا فِي نَفْسِهَا

مر بلا صبر کننده و رشیک طلب نمی کند بر اے مرد خانت و لغز خود

وَلَا مَالٍ لَهُ سَرَّاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

دو نہ در مال اور وایت کردہ بیتی در شعب الامان

بَابُ الطَّائِفَةِ لَرَقِ

دربیاں طلاقی

عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از توابعان گفت که فرمود و آنحضرت صلی الله علیه و سلم

اَيُّمَا امْرَأَةٍ سَأَلْتَ نَرُوجَهَا طَلَاقًا فِي غَيْرِ مَا سَأَلْتَ

ہر ز نے کہ سوال کند شوہر خود را ملایق و رفیع حالت شدت

فَحَرَّمَ عَلَيْهَا رَأْيَ الْجَنَّةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

پس حرام است بر آن زن که هشت روز از او جدا باشد

وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَالذَّارِيُّ وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ

والأبواب والدرجات والدرجات والدرجات

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبْغِضُ الْحَلَالِ إِلَى اللَّهِ

از انحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ فرمود: انحضرت وشمس از زمین جدا شدند

الطَّلَاقُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَلِيٍّ مَعَ عَنِ النَّبِيِّ

طلاق است رواه ابو داود و در روایت است از علی رغب از انحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا طَلَّاقَ قَبْلَ نِكَاحٍ وَلَا عِتَاقَ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ گفت تبت للاقادین پیش از کلام و نیست آزاد کردن

الْأَبْعَدَ مَلِكٍ وَلَا وَصَالَ فِي صِيَامٍ وَلَا يُتَمَّ بَعْدَ احْتِلَامٍ

مگر بعد از ملک و نیت وصال در روز هجدهم داشتن و نیت یثربی بعد از بلوغ

وَلَا رِضَاعَ بَعْدَ فِطَامٍ وَلَا صَمْتَ يَوْمٍ إِلَى اللَّيْلِ سَوَاءٌ ۝

وینیت شیر خواہی پس از بدت شیر خواہی و نیست جانہ خاموشی روز تا شب رواہ

فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ مَعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ قَالَ

در شرح السنه و روایت است از معاذ بن جبل رضی الله عنه گفت که فرمود

إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مَعْزُومُ مَا خَلَقَ

مرا آنحضرت علیہ السلام کہ اسے معاذ نبی فریدہ است

اللَّهُ شَيْئًا عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الْعِتَاقِ

خدا تعالیٰ چیز پر ابرو سے زمین کے دوست تر باشد کہ خدا تعالیٰ اذان اذکرون

وَمَا خَلَقَ اللَّهُ شَيْئًا عَلَىٰ وَجْهِ الْأَرْضِ أَبْغَضَ إِلَيْهِ

نہ پیدا کر د خدا تعالیٰ چیز برابر و محزین کہ مبعوض تر باشد کیو خدا

مِنَ الطَّلَاقِ سَوَاءُ الدَّائِرُ قُطْبِي وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

از مطلق رواه وار قلمی و روایت است از عبد الله

ابن مسعود رضي الله عنه قال لعن الله المحلّل والمحلل له

بن مسعود رضا که گفت لعنت کرده است خدا تحلیل کننده را و کرده تحلیل

رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ عَنْ عَلِيٍّ

رواه دارقطنی و رواه ابن مہباز از علی

وَابْنِ عَبَّاسٍ وَعُقْبَةُ بْنُ عَامِرٍ رَضِ

دا بن عباس وعقبه بن عامر

۱
 نذر اطلاق فرج کلاخ است فدا الملک
 شش از وجود و صورت دار و دالم الوع خفیه
 وزیر جبار و شورشین علق از ارباب
 ۲۱ قوت است
 ۲۲ قوت است
 ۲۳ قوت است
 ۲۴ قوت است
 ۲۵ قوت است
 ۲۶ قوت است
 ۲۷ قوت است
 ۲۸ قوت است
 ۲۹ قوت است
 ۳۰ قوت است
 ۳۱ قوت است
 ۳۲ قوت است
 ۳۳ قوت است
 ۳۴ قوت است
 ۳۵ قوت است
 ۳۶ قوت است
 ۳۷ قوت است
 ۳۸ قوت است
 ۳۹ قوت است
 ۴۰ قوت است
 ۴۱ قوت است
 ۴۲ قوت است
 ۴۳ قوت است
 ۴۴ قوت است
 ۴۵ قوت است
 ۴۶ قوت است
 ۴۷ قوت است
 ۴۸ قوت است
 ۴۹ قوت است
 ۵۰ قوت است
 ۵۱ قوت است
 ۵۲ قوت است
 ۵۳ قوت است
 ۵۴ قوت است
 ۵۵ قوت است
 ۵۶ قوت است
 ۵۷ قوت است
 ۵۸ قوت است
 ۵۹ قوت است
 ۶۰ قوت است
 ۶۱ قوت است
 ۶۲ قوت است
 ۶۳ قوت است
 ۶۴ قوت است
 ۶۵ قوت است
 ۶۶ قوت است
 ۶۷ قوت است
 ۶۸ قوت است
 ۶۹ قوت است
 ۷۰ قوت است
 ۷۱ قوت است
 ۷۲ قوت است
 ۷۳ قوت است
 ۷۴ قوت است
 ۷۵ قوت است
 ۷۶ قوت است
 ۷۷ قوت است
 ۷۸ قوت است
 ۷۹ قوت است
 ۸۰ قوت است
 ۸۱ قوت است
 ۸۲ قوت است
 ۸۳ قوت است
 ۸۴ قوت است
 ۸۵ قوت است
 ۸۶ قوت است
 ۸۷ قوت است
 ۸۸ قوت است
 ۸۹ قوت است
 ۹۰ قوت است
 ۹۱ قوت است
 ۹۲ قوت است
 ۹۳ قوت است
 ۹۴ قوت است
 ۹۵ قوت است
 ۹۶ قوت است
 ۹۷ قوت است
 ۹۸ قوت است
 ۹۹ قوت است
 ۱۰۰ قوت است

بَابُ حَقِّ الْمَمْلُوكِ عَلَى سَيِّدِهِ

باب در حق ملوکی بر مالک او

وَحَقُّهُ عَلَى الْمَمْلُوكِ

و بحق مالک بر مملو کش

عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از جابر بن سمره رغب گفت که فرمود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَعْطَى اللَّهُ أَحَدًا كُفَيْرًا فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ

اللہ علیہ وسلم چونکہ خدا تعالیٰ کے از شمار مال کثیر بس بادی کہ آغاز کند در اتفاق بفرج

وَأَهْلَ بَيْتِهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ ^{رَضِيَ}

رواه مسلم روايت است از ابی بکر صدیق

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّئٌ

از حضرت علی علیه السلام مروی است که در روزی این بیت بدجبت

ملکة رواء الترمذي وابن ماجه وعنه رافع

۹۰۸ - ۹۰۹ - ۹۱۰ - ۹۱۱ - ۹۱۲ - ۹۱۳ - ۹۱۴ - ۹۱۵ - ۹۱۶ - ۹۱۷ - ۹۱۸ - ۹۱۹ - ۹۲۰

ابن مکیث ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال حسن

[illegible]

مملوکوں کو ان موجب برکت است و بد خلقی سبب ہے برکتی است و امام ابو داؤد و از

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا نَالِ الْغَاثِ وَالْفَاطِ

انصاری رقم مرویت گفت بودم کہ میزدم غلامے تاکہ مرا بود

سَمِعْتُ مِنْ خَلْفِي صَوْتًا عَظِيمًا مَسْعُودِيهِ لَلَّهِ أَقْدَرُ

سننیدم از پس خود آواز سے را کہ بدان ابا مسعود ہر آئینہ خدا تو اناتراست

عَلَيْكَ مِنْكَ عَلَيْهِ فَالْتَفَتُ فَإِذَا هُوَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

بر تو از تو آنکه برین غلام هستی پس باز گریتم پس ناگاه آواز کنده پیغامبر

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خدا صلی الله علیه وسلم بودند پس گفتم ای رسول الله صلی الله علیه وسلم

هُوَ حَرَّ بَوَاجِهِ اللَّهُ فَقَالَ أَمَا لَوْلَمْ تَفْعَلْ لَلْفَتْكَ النَّارُ

این غلام از او کردم بر آذات خدا پس گفت آنحضرت آگاه باش اگر نمیکردی تو او را آزاد نمیکردی و ترا آتش

أَفَلَسْتَكَ النَّارُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ مَرْفُوعًا

یا ماس می کرد ترا آتش رواه مسلم و روایت است از ابن عمر مرفوعه گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ ضَرَبَ

شنیدم از آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که می گفت کسی که بزند

غُلَامًا لَهُ حَدُّ الْوَيْاتِهِ أَوْ لَطَمَهُ فَإِنَّ كَفَّارَتَهُ أَنْ

غلامی را که مراد است حدیکه نکرده است یعنی بگیناه بزند یا طمانچه نزد کفارت کند

يُعْتِقَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مَرْفُوعًا سَمِعْتُ

که آزاد کند او را رواه مسلم و روایت است از ابی هریره مرفوعه گفت شنیدم

أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ قَذَفَ مَلُوكَهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میگفت مکه و شام کند ملوک خود را حال آنکه

وَهُوَ يَرِي مَيِّمًا قَالَ جُلْدُ يَوْمِ الْقِيَمَةِ إِلَّا أَنْ يَكُونَنَّ

آنملوک یک است از آنچه گفته است تا زیاده زده میشود روز قیامت مگر آنکه باشد آن ملوک

كَكَ قَالَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مَرْفُوعًا قَالَ قَالَ

چنانکه گفته است متفق علیه روایت است از ابی هریره مرفوعه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اصْنَعَ لِأَحَدٍ كَمْ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم وقتی که بپا از تو

۴

لفح در مجمع البحار ص ۱۰

زبان آتش در ص ۱۰

سوقن گرام آتش و

سوم ۱۵

خَادِمُهُ طَعَامَهُ ثُمَّ جَاعَ بِهِ وَقَذَّوْهُ لِي حَرَّهٗ وَدُخَانَهُ
 خدمتکارو سے طعام اور پستر یا روزه و زود او طعام را حال آنکه تحقیق دلی شده است گرمی آتش و دود آذر
 فَلْيَقْعِدْ مَعَهُ قَلِيًّا كُلِّ فَإِنْ كَانَ الطَّعَامُ مَشْفُوعًا قَلِيلًا
 پس باید که به نشاند او را با خود پس باید که بخورد با او پس اگر باشد طعام قلیل که خورده شود بسب
 فَلْيَضَعْ فِي يَدِهِ مِنْهُ أَكْلَةً أَوْ اُكْلَتَيْنِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ
 پس باید که بنهد در دست خادم از آن یک بقیه یا دو بقیه رواه مسلم
 وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وروایت است از ابی ذر رفته گفت آنحضرت صلی الله علیه
 وَسَلَّمَ إِخْوَانُكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ مَنْ جَعَلَ
 و مسلم مملوکان شما که برادر شما اند گردانیده است ایشان را خدا نیز دستهای شما پس یکدیگر گرداند
 اللَّهُ أَخَاهُ تَحْتَ يَدَيْهِ فَلْيُطْعِمْهُ بِمَا يَأْكُلُ وَلْيَلْبِسْهُ مِمَّا
 خدا برادر آنگس را خدا شکارو سے پس باید که بپوشاند او را از آنکه خود میخورد و بپوشاند او را از آنچه خود
 يَلْبَسُ وَلَا يَكْلِفُهُ مِنَ الْعَمَلِ مَا يَغْلِبُهُ فَإِنْ كَلَّفَهُ
 همیشه و تکلیف ندهد او را چیزی که غالب آید او را پس اگر تکلیف کند او را
 مَا يَغْلِبُهُ فَلْيَعْنَهُ عَلَيْهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ
 چیزی که غالب آید او را پس باید که یاری دهد او را بر آن عمل متفق علیه و روایت است از
 أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 ابی سعید رفته گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 إِذَا خَرَبَ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ قَدْ كَسَّرَ اللَّهُ فَارْفَعُوا أَيْدِيَكُمْ
 و تشکیک بزند یکی از شما خدمتکار خود را پس یاد کند دی خدا را یعنی طلب عفو کر و نام خدا پس دعا کند
 رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 رواه الترمذی وروایت است از جابر رضی الله عنه آنحضرت صلی الله علیه و سلم

در پیشگاه خدای تعالی
 مشفق و بخشنده
 در اصل بسیار آسان و سبک
 لب و کثرت و طبع
 لذایح و جمیع شایستگیها
 کذا فی الجمع البجاریست یعنی
 در جمیع اصناف است
 مراد از آن طعام است
 خوردگان و مملوکان
 آن را بپوشاند و بپوشاند
 عین مشفق و بخشنده
 از خود بخشد تا آنکه
 دوست و یار و برادر

قَالَ ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ لَيْسَ رَأَى اللَّهُ حَقَّهُ وَأَدْخَلَ جَنَّتَهُ رَفِيقٌ

گفت خصلت است که هر که باشد آن خصلت بود و اگر آن میگرداند خدا را که او را در بهشت خالص

بِالضَّعِيفِ وَشَفَقَةٍ عَلَى الْوَالِدَيْنِ وَإِحْسَانٍ إِلَى الْمَمْلُوكِ رَوَاهُ

بنا توان دوم جبرانی و نیکی کردن به پدر و مادر و نیکی و خوش خلقی در زمین بر مملوک رواه

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

الترمذی و روایت است از ابی امامه رضی الله عنه که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهَبَ لِعَلِيِّ غُلَامًا فَقَالَ لَا تَضْرِبْهُ

صلی الله علیه وسلم بخشید مرعلی را غلامی پس فرمود که مزن این غلام را به حق شرعی

فَإِنِّي نَهَيْتُ عَنْ ضَرْبِ أَهْلِ الصَّلَاةِ وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يُصَلِّي

پس بدر سیکه من نبی کرده ام از زدن نماز گذاران و بحقیق دیدم او را که نماز میکند

هَذَا لَفْظُ الْمَصَاحِبِ وَرَبِّي الْمُجْتَبَى لِلدَّارِ قُطْنِي أَنَّ عُمَرَ

این لفظی است در مصابیح و در کتاب مجتبی که تصنیف دار قطنی است اینست که امیر المؤمنین

ابْنُ الْخَطَّابِ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن خطاب رضی گفته است نبی کرد ما را پیغمبر خدا صلای الله علیه وسلم

عَنْ ضَرْبِ الْمُصَلِّينَ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

از زدن نماز گذاران و روایت است از ابی ذر رضی الله عنه گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَا يَمَكُرُ مِنْ

آنحضرت صلای الله علیه وسلم کسیکه مکت و موافقت کند شمار از

تَمَلُّوْكُمْ كَيْفَ فَاطْمَئِنُّوْهُمَا تَأْكُلُوْنَ وَآكِسُوْهُمَا تَكْسُوْنَ

ملوکان شما پس بخورانید او را آنچه میخورید و پوشانید او را از آنچه می پوشید

وَمَنْ لَا يَمَكُرُ مِنْكُمْ فَيُعَوِّهُ وَلَا تَعْدُوْهُ خَلَقَ اللَّهُ

و کسیکه موافقت نمیکند شما را از ملوکان پس بطردشید او را عذاب کنید خلق خدا را

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَيُّمُوسَى بْنِ قَالٍ لَعَنَ

رواه احمد و ابوداؤد و روايت کرد از ابی موسی رضی که لعنت کرد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ فَرَقَ بَيْنَ الْوَالِدِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بر کسیکے جدائی کند در میان والد

وَوَلَدِهِ وَبَيْنَ الْإِلَاحِ وَبَيْنَ أَخِيهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

وولداو وچرائی کنڈ میان برادر و میان برادر سے رواہ ابن ماجہ

وَالدَّارُ قُطَيْبِي وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ قَالَ سَمِعْتُ

و دارقطنی و روایت است از ابی ایوب انصاری ر^ض گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ

حضرت علیؑ را که میگفت کسیکه تفریق کند در میان

وَالِدَيْهِ وَوَلَدَيْهَا فَتَرَى اللَّهَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَحِبَّائِهِ يَوْمَ

والدہ و فرزند و سب بہ بیچ و ہبہ و خزانہ جدائی کند خدایتعالی میان و میان دون و گرد

الْقِيَمَةُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالْذَّارِمِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

نیامت رواه الترمذی والداری وروایت است از عبداللہ

ابن عمر رضي الله عنهما قال جاء رجل الى النبي صلى الله عليه وسلم

ن عمر رضا گفت ای مردے بوی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَفِّرْ تَعْفُوعًا عَنِ الْخَادِمِ فَكَتَبْتُ شَمْرَ

س گفت آنمزدیارسول الله چیدار درکنایم از تقصیرات خدا شکار پس خاموش ماند پستمر

أَعَادَ عَلَيْهِ الْكَلَامَ فَصَمَّتْ فَلَمَّا كَانَتْ الثَّالِثَةَ قَالَتْ

باز گردانید آمد در آنحضرت این سخن را پس خاموش بود آنحضرت پس چون با رسوم شد فرمود محو

عَفُوا عَنْهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

هر روز هفتاد بار مقصود مبالغه است نه تعیین و تحدید چنانچه متعارف درین عهد و ابودلو

وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ

درواه ترمذی از عبد الله بن عمرو روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ

أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ أَرْكَامٍ الذِّئْبِ يَأْكُلُ وَحْدَهُ وَيَجْلِدُ

آیا خبر نکنم شما را که بدترین شکار کدام فرقی اند کسیکه میخورد تنها و تازیانه میزند

عَبْدَهُ وَيَمْنَعُ رَقْدَهُ رَوَاهُ رِزِينٌ وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ

غلام خود را و باز میدارد عطا می خود را رواه رزین و ابو بکر

بْنُ الصَّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صديق رضى گفت فرمود آنحضرت صلى الله عليه وسلم

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّئُ الْمَلِكَةِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْسَ

در نمی آید در بهشت بد خلق ! مملوین گفتند صحابه یا رسول الله آیا نیست که

أَخْبَرْتَنَا أَنَّ هَذِهِ الْأُمَّةَ أَكْثَرُ الْأُمَمِ قُلُوبًا وَبِئَامِي

خبر داده تو را که این امت تو بیشترین امتهاست از رویه مملوکان و بی ایمان

قَالَ نَعَمْ فَأَكْرَمُهُمْ كَرَامَةً أَوْلَادُكُمْ وَأَطْعُمُوهُمْ

فرمود آنحضرت آری پس گرامی تر بدار این فرزندان خود را و بخانید و بخور اینها را

وَمَتَانًا كُلُّونَ قَالُوا فَمَا يَنْفَعُنَا الدُّنْيَا قَالَ فَرَسٌ تَوْتَبَطُهُ

از آنچه میخورید گفتند صحابه پس چه چیز نفع میکند ما را در دنیا فرمود آنحضرت نفع میکند شما را پس اگر می بینید از آن

تَقَاتِلْ عَلَيْهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَمْلُوكٌ يَكْفِيكَ فَإِذَا

و قتال میکنید شما را پس اسب در راه خدا و غلامی که بسندگی کند در کار تو پس و قبیله

صَلَّى فَهُوَ أَخْوَاكَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ سَهْلِ

نماز بگذارد و غلام پس حکم برادر تو دارد رواه ابن ماجه و روایت است از سهل

رضی الله عنه

بِالْخُظَلِيَّةِ قَالَ مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَعْضِهِمْ

بن خطلیہ گفت کہ گذشت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بسترے کہ

قَدْ لَحِقَ ظَهْرُهُ بِطَنْهِ فَقَالَ اتَّقُوا اللَّهَ فِي هَذِهِ الْبَهَائِمِ

بجھتیق چسپیدہ بود پشت او بیکم دے از غایت گرستی پس فرمود تیرہ پیہ خدا را در پناہی

الْمُجَمَّةِ فَإِذَا كَبُوَهَا صَالِحَةً وَاتْرُكُوَهَا صَالِحَةً دَوَاهُ أَيْ دَوَاهِ

طرباہاے بیزبان پس سوار شود بہ آنہا را در حالیکہ قابل اند برای سواری و ترک کنیہ آنہا را در حالیکہ نامند

وَعَنْ جُرَيْجٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از جریدہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِذَا أَبَقَ الْعَبْدُ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ وَفِي رَوَايَةٍ عَنْهُ

و سلم وقتیکہ بگریزد بندہ قبول نمی شود برائے دے بیج نمازے و در روایتی دیگر از جریدہ آمد

قَالَ أَيُّمَا عَبْدٍ أَبَقَ مِنْ مَوَالِيهِ فَقَدْ كَفَرَتْ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْهِمْ

کہ ہر بندہ کہ بگریزد از صاحبان خود پس بچھتیق کافر شد تا آنکہ باز گردد بسوے ایشان

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواہ مسلم در روایت است از ابی ہریرہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِعِمَّا لِلْمَمْلُوكِ أَنْ يَتَوَقَّعَهُ اللَّهُ

صلی اللہ علیہ وسلم نیکی چیزیت ملوک را کہ بمیراند اورا خدا

يُحْسِنُ عِبَادَةَ رَبِّهِ وَطَاعَةَ سَيِّدِهِ نِعْمًا لَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

بہ نیکی کردن عبادت پروردگار خود و خدمت صاحب خود و نیکی چیزیت انجیل برے او متفق علیہ

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است عبد اللہ بن عمر رض کہ آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ الْعَبْدَ إِذَا نَصَحَ لِسَيِّدِهِ وَأَحْسَنَ

علیہ وسلم فرمود کہ بندہ چون چیز خواہی دحق شناسی و روز دہرائے صاحب خود و نیکی

بہ نیکی کردن عبادت پروردگار خود و خدمت صاحب خود و نیکی چیزیت انجیل برے او متفق علیہ

عِبَادَةُ اللَّهِ فَلَهُ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

پرستش خدا را پس مران بنده را ست مزد او دو بار متفق علیه

کتاب العتق

کتاب در احادیث آزاد ساختن برده

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَنْ أَعْتَقَ دَقَبَةً مُسْلِمَةً أَعْتَقَ اللَّهُ بِكُلِّ عَضْوٍ

و سلم کیک آزاد کند برده مسلمان را آزاد کند خداوند را در مقابل هر اندامی از ان برده اندامی را

مِنْهُ عَضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ حَتَّى فَرَجَهُ بِفَرَجِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

از انگشتش آتش دوزخ تا آنکه عورت را بورت و ... متفق علیه

وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی ذر رض گفت که پرسیدم آنحضرت صلی الله علیه و سلم را

أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ قَالَ إِيْمَانٌ بِاللَّهِ وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ قَالَ قُلْتُ

که کدام عمل فاضلترین است؟ در جواب فرمود آنحضرت دو چیز فاضلترین است یکی ایمان و دیگری جهاد

فَأَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ قَالَ أَغْلَاهَا ثَمَنًا وَأَنْفُسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا

پس کدام از رقبان بهتر است گفت گرانترین نبد است از روی بهاد و نفیس ترین بند از نزد کان و

قُلْتُ فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ قَالَ تُعِينُ صَانِعًا أَوْ تَصْنَعُ لَأَخْرُقَ قُلْتُ

اگر من نیکو ندانم پس اگر نکنم این کار را فرمود آنحضرت یاری دهی یا کار دهی؟ گفتم نه

فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ قَالَ تَدْعُ النَّاسَ مِنَ الشِّرْكِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ تُصَدَّقُ

پس اگر این را نیز نتوانم کرد گفت آنحضرت ترک دهی مردم را از شرک پس بدی که این خلعت که ترک بدی

بِهَا عَلَى نَفْسِكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ

آن بر نفس خود متفق علیه در روایت است از براء بن عازب رض

۱۰ اخلاق اصل آن خرق
بعضی است بخیف جیل متفق اخلاق آنرا
جلیل باشد و آنچه واجبست
بسیار آموختن آن دنیاست بدست کسی
نمیست که بدان کسب کند آنچه

در حدیث آمده است

در حدیث آمده است

قَالَ جَاءَ أَخْرَإِنِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ عَلِمَنِي

گفت کہ آمد بادیه نشینی نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس گفت آن بادیشان بیا موزان مرا

عَمَلًا يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ قَالَ لَئِنْ كُنْتَ أَقْصَرْتَ الْخُطْبَةَ لَقَدْ

کارے کہ درآرد مزید بہشت فرمود البتہ کہ کوتاہ کردی تو خطبہ را ہر آئینہ

أَعْرَضَتْ الْمَسْئَلَةَ أَعْيَقَ الشَّيْءَ وَفُكَّ الرِّقْبَةُ قَالَ أَوَلَيْسَا

پہن ساختی سوال را از او کن نفس را و خلاص کن برودہ را گفت بدوی ایامیتند عمیق نشد و فلک رقبہ

وَاحِدًا قَالِ لَا خَلْقَ السَّمَةِ أَنْ تَفَرَّدَ بِبَعْثِهَا وَفَكَ الرُّقْبَةِ

کے فرمود اخلافتؐ کیے ملیت عشقِ سیمہ آنست کہ تنہا و مستقل باشی تو آزاد کردن آن دغک رقبہ

أَنْ تُعِينَ فِي ثَمَرِهَا وَالْمِنْحَةَ الْوَكُوفَ وَالْفَيْءَ عَلَى الرَّحِمِ

آفت که اعانت کنی در بهائے وی یابد مخد شیردار را و بین رجوع رحمت و احسان برادر رحم اگرچہ

الظَّالِمِ فَإِنْ لَمْ تُطِقْ ذَلِكَ فَاطْعِي الْحَائِجَ وَاسْقِ الظَّمْآنَ

ظالم باشد پس اگر طاقت نداری آنرا پس بخواران چیزے گرسنه را و بنوشان تشنه را

وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ وَإِنَّمَا عَنْ الْمُنْكَرِ فَإِنْ لَوْ تَطَّقَ ذَلِكَ فَكَفَّ

وامر لن بی نیلی و بی کن از بدی پس از نمی توانی کرد انرا پس بختا بدار

لِسَانَكَ الْأَمِنْ خَيْرٌ رَّوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

ربان خود را مرا ذخیرہ رواہ بیہی در شعب ایمان

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْسَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از کرمین عبد رم که احقری است از الد

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ بَنَى مَسْجِدًا لِيَذُرَ اللَّهُ فِيهِ بَيْتًا لِي

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰

در پشت و کسکه آزاد کند نفس پادشاه را باشد آن نفس سرهای او از آتش روزخ

در این کتاب و تفسیر آن در هر دو کتاب

صاف و باریک
تلاقی

مکتبہ برائے تعلیم و تربیت
پنجاب، لاہور

مجلس عمومی حضرت فاضل آملی
مجلس عمومی حضرت فاضل آملی

آن درنا قریباں
ما از شمع کبریا
نشد واد بسیار
نماند از یاد ما

۱۲۱

7

اللَّهُ عُرْضَةً لِّإِيمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا

نام خداوند است برای سوگند به سه خویش برای اجتناب آنکه نیکوکاری کنید و پرستش گاه و نماز کنید و صلح آید

بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ لَا يَأْخُذُكُمْ اللَّهُ

در میان مردم و خدا شما را دانا است مواخذه نمیکند خدا از شما

بِالْغُفْوِ إِيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤْخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ

بپوشیده گویی در سوگند به ایمان شما و لیکن مواخذه میکند با آنچه قصه کرده است و لهای شما

قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ

و خدا آمرزنده و بردبار است روایت است از ابن عمر رضی الله عنهما

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که بدینست که خدا تعالی باز میدارد و منع میکند شما را

أَنْ تَحْلِفُوا أَبَا بَكْرٍ مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ

از سوگند خوردن به پدران خود کسی است سوگند خورنده پس باید که سوگند خدا بخورد

أَوْ لِيَهْمُتْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ

یا باید که خاموش باشد متفق علیه و روایت است از ثابت بن ضحاک رضی الله عنه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَلَفَ عَلَى

گفته اند فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که سوگند خورد بدین

غَيْرِ الْإِسْلَامِ كَاذِبٌ فَهُوَ كَمَا قَالَ وَلَيْسَ عَلَى

که غیر اسلام است چنانکه گوید که اگر این کار کنم بودی با منم در حالیکه بدین سوگند است این سوگند را پس اگر کسی بجهان

أَدَمَ نَذْرًا فِيمَا لَيْمَلِكُ وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ فِي

آدم نذر در چیزیکه مالک آن نیست چنانکه گوید اگر شفا یابد بیمار من فلان غلام آزاد است و آن غلام مالک آن نیست آزاد شود و اگر

الَّذِي عَذَّبَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَنْ لَعَنَ مَوْمِنًا فَهُوَ كَقَتْلِهِ

در دنیا عذاب کرده شود بچیز روز قیامت و کسی لعنت کند مسلمان را پس آن لعنت کردن مانند قتل او است

این حدیث در کتاب التوحید است
در باب بیعت و بیعت کردن

روایت است از ابن عمر رضی الله عنهما

در حدیث از ابن عمر رضی الله عنهما

این حدیث معتبر است
نیت آنست که اگر کسی در دعای
و قصد دارد و معتبر نیست که در
نیت حالت و ادب و در این
نیت تغییر است که صاحب حدیث
که باطل است و در حق و معتبر نیست
چونکه در صورت اختلاف
قاضی و قاضی و قاضی و قاضی
والله اعلم

وَمَنْ قَذَفَ مُؤْمِنًا بِكُفْرٍ فَهُوَ كَقَتْلِهِ وَمَنْ ادَّعَى دَعْوَى
وکی دشنام کند مسلمانی را کفر پس آن مانند قتل اوست و کسی که دعوی کند دعوی
كَاذِبَةً لِيَتَكَثَّرَ بِهَا لَمْ يَزِدْهُ اللَّهُ إِلَّا قِلَّةً مُشْفَقٌ عَلَيْهِ
دروغ تا حاصل کند بدان مال کثیر زیاده نگرداند و خدا تعالی مگر کمی مال را متفق علیه
وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
در روایت است از ابی هریره رضی که آنحضرت صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ قَرَأَ بِهَا مِنْهَا
علیه وسلم فرمود کسی که سوگند خورد بر یمن پس به یمن بهتر از آن یمن
فَقَبِلَ كُفْرًا مِنْ يَمِينِهِ وَبِمَعْلَرَأَاهُ مُسْلِمًا وَعَنْهُ
پس باید که کفار و بد از سوگند خود و بکند آن چیز را رواه مسلم و هم از ابی هریره رضی مرویست
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمِينُكَ عَلَى
گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم سوگند تو محمل است
مَا يُصَدِّقُكَ عَلَيْهِ صَاحِبُكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ
چیزی که تصدیق میکند ترا صاحب تو که سوگند میدهد ترا رواه مسلم و هم از ابی هریره رضی مرویست
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْيَمِينُ عَلَى نِيَّةٍ
گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم سوگند بر نیت سوگند دهنده است
لِلتَّحْلِفِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
که مراد بها حب در حدیث سابق است رواه مسلم و هم از ابی هریره رضی مرویست گفت فرمود آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَحْلِفُوا يَا بَنِي كَعْبٍ وَلَا بِأُمَّهَاتِكُمْ
صلی الله علیه وسلم سوگند مخورید بی پدران خود و نه بی مادران خود
وَلَا بِالْأَنْدَادِ وَلَا تَحْلِفُوا بِاللَّهِ إِلَّا وَ أَنْتُمْ صَادِقُونَ
و نه سوگند بخورید بپدر کایین و نه بپدران خود و نه سوگند بخورید بخدا مگر آنکه شما راست هستید

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَمِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنْ

رواه ابو داود و التیامی و روایت است از ابن عمر رضی

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کسی که سوگند خورد بر چیزی

فَقَالَ إِنِّ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى فَلَا حِثَّ عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

پس بگوید ان شاء الله تعالی پس نیت حثت بروی رواه ترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَمِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَالْذَّارِیُّ

و ابو داود و التیامی و ابن ماجه و ذاری

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از ابی امامه رضی گفت فرمود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِمِیْنَةٍ

اللہ علیہ وسلم کسی که قطع کرد و جدا ساخت حق مرد مسلم را بسبب سوگند خود

فَقَدْ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ فَقَالَ

پس حقیق لازم می گردد اند خدا مر آن بنده را آتش دوزخ و حرام گرداند بر وی بهشت یعنی

لَهُ رَجُلٌ وَإِنْ كَانَ شَيْئًا يَسِيرًا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ

و آنحضرت را مردی اگر چه باشد آنچه نیز اندک ای رسول خدا فرمود آنحضرت

وَإِنْ كَانَ قَضِيًّا مِنْ أَوَالِكِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ بَابُ الْأَقْضِيَّةِ

اگر چه باشد مال شایخ از هر جهت هوال رواه مسلم

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَجِيٍّ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و روایت است از عبد الله بن ابی نجی رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكِبَايَرِ الشِّرْكَ بِِ اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم بدینیکه از کبایر است که کبیرترین کبایر است یعنی شرک با خدا

از کتب معتبره
از شیخ آق سواک سازند و نقلی
از رجال و بزرگان و عظامه
از کتب معتبره

وَعُقُوقَ الْوَالِدَيْنِ وَالْيَمِينِ الْغَمُوسَ وَمَا حَلَفَ حَالِفٌ

و آزاد کردن پدر و مادر و سوگند خوردن بر کارگزشتنه دیده و دانسته و سوگند نخوردن هیچ سوگند خورنده

بِاللَّهِ يَمِينٌ صَبْرٌ فَأَدْخَلَ فِيهَا مِثْلَ جَنَاحِ بَعُوضَةٍ إِلَّا

بجدا سوگند صبر پس در آورد و در آن یمن مانند بازو و پشه مگر آنکه

جُعِلَتْ نَكْتَةٌ فِي قَلْبِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

گردانیده شود آن یمن نقطه سیاه در دل و تا روز قیامت و باقیها نزد یاهل او که در این ظاهر می شود

بَابُ أَيْضًا وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةٌ لَا يَكِلُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

صلی الله علیه و سلم کس اند که کلام نمیکند ایشان را خدا اینها روز قیامت

وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ رَجُلٌ حَلَفَ عَلَى سِلْعَةٍ لَقَدْ أُعْطِيَ

و نظر نمیکند سوی ایشان نظر عنایت یکے از آن مردی است که سوگند خورد بر کالای که تحقیق داده است

بِهَا أَكْثَرُ مِمَّا أُعْطِيَ وَهُوَ كَاذِبٌ وَرَجُلٌ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ

باین کالا بیشتر از آن چه داده شد و حال آنکه وی دروغ گو است و دین سوگند دوم بیست که سوگند خورد

كَاذِبَةً بَعْدَ الْعَصْرِ لِيَقْتَطَعَ بِهَا مَالُ رَجُلٍ مُسْلِمٍ وَرَجُلٌ

دروغ بعد از وقت عصر تا جدا گرداند بوسه مال مرد مسلمان و سوم مردی

مَنْعَ فَضْلٍ مَاءٍ فَيَقُولُ اللَّهُ الْيَوْمَ أَمْنَعُكَ فَضْلِي كَمَا

که منع کند زیادت آب را پس میگوید خدا تعالی روز قیامت امروز منع میکنم ترا افزونی کرم خود را

مَنْعَتَ فَضْلٍ مَاءٍ لَوْ تَعَمَلُ يَدَاكَ مُتَّفَقًا عَلَيْهِ بَابُ أَحْيَاءِ الْمَوْتِ

چنانچه منع کردی تو افزونی آب را که عمل نموده و ساخته است هر دو دست تو متفق علیه

بَابُ فِي التَّدْوِيرِ

باب در میان نذر

عقوبت غموس سوگند خوردن
بجدا سوگند صبر پس در آورد و در آن یمن مانند بازو و پشه مگر آنکه
گردانیده شود آن یمن نقطه سیاه در دل و تا روز قیامت و باقیها نزد یاهل او که در این ظاهر می شود
روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت
صلی الله علیه و سلم کس اند که کلام نمیکند ایشان را خدا اینها روز قیامت
و نظر نمیکند سوی ایشان نظر عنایت یکے از آن مردی است که سوگند خورد بر کالای که تحقیق داده است
باین کالا بیشتر از آن چه داده شد و حال آنکه وی دروغ گو است و دین سوگند دوم بیست که سوگند خورد
دروغ بعد از وقت عصر تا جدا گرداند بوسه مال مرد مسلمان و سوم مردی
که منع کند زیادت آب را پس میگوید خدا تعالی روز قیامت امروز منع میکنم ترا افزونی کرم خود را
چنانچه منع کردی تو افزونی آب را که عمل نموده و ساخته است هر دو دست تو متفق علیه
باب در میان نذر

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

وروايت است از ابی هريره و ابن عمر رض گفت آنحضرت صله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَنْذَرُوا فَإِنَّ النَّذْرَ لَا يُغْنِي عَنِ الْقَدْرِ

اللہ علیہ وسلم نذر کنید یعنی بافتقاد آنکه نذر رو میکند قدر را زیرا که نذر سود نمیدهد از قضا و قدر

شَيْئًا وَإِنَّمَا يُتَخَرَّجُ بِهِ مِنَ الْبَحِيلِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

چیز را و جز این نیست که بیرون آورده می شود بسبب نذر از بحیل چیزی از مال متفق علیه

وَعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وروايت است از عایشه رض که آنحضرت صله اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعهُ وَمَنْ نَذَرَ

و سلم فرمود کسیکه نذر کند که اطاعت و فرمانبرداری کند خدا را پس باید که اطاعت کند خدا را و کسیکه

أَنْ يَعْصِيَهُ فَلَا يَعْصِيهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عُقْبَةَ

که نافرمانی کند خدا را پس نافرمانی نکند خدا را اهل کفار و دیگر روای بخاری و روايت است از عقبه

ابْنِ عَامِرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَفَّارَةُ

بن عامر رض از آنحضرت صله اللہ علیہ وسلم که گفت آنحضرت م کفارہ

النَّذْرِ كَفَّارَةُ الْيَمِينِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ

نذر کفارہ یمن است رواه مسلم و روايت است از انس رض

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى شَيْخًا يَهَادِي

که آنحضرت صله اللہ علیہ وسلم دید پیری را که راه میرود و

بَيْنَ ابْنَيْهِ فَقَالَ مَا بَالُ هَذَا قَالُوا نَذَرْنَا أَنْ يَمْشِيَ إِلَى

میان دو پسر خود تکیه بر آن ها کرده پس پرسید آنحضرت چیست حال این مرد پس گفتند نذر کرده

الْبَيْتِ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عَنْ تَعَذُّبِ هَذَا فَتَبَّرَ لَفَنِي

بو که کعبه پس فرمود آنحضرت بدرستی که خدا تعالی از عذاب کردن این شخص نفرت دارد و پیاده

روایت است از ابی هريره و ابن عمر رض گفت آنحضرت صله اللہ علیہ وسلم نذر کنید یعنی بافتقاد آنکه نذر رو میکند قدر را زیرا که نذر سود نمیدهد از قضا و قدر

وَأَمْرُهُ أَنْ يَتْرَكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِيُحْمَدَ عَنْ

وامر کرو اور اگر سوار شود از جهت حج اور از منشی و درو و اسبے مرسلم را از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ ارْكَبْ أَيُّهَا الشَّيْخُ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ

بلی ہر وہ رفہ این چنین آمدہ است کہ فرمود سوار شو ای پیر زیرا کہ خدایتعالیٰ بے نیاز است

فَمَنْكَ وَعَنْ نَذِيرِكَ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

از تو و از مژده و روایت است از ابن عباس ر.ع که آن مختصر است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ نَذَرَ نَذْرًا أَلْفَيْ سِيٍّ فَكَفَّارَتُهُ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کسیکے نذر کند نذر سے کہ نام ادا نہ ہو پس کفارہ ادا

كَفَّارَةٌ يَمِينٍ وَمَنْ نَذَرَ نَذْرًا فِي مَعْصِيَةٍ فَكَفَّارَتُهُ

فقارہ یحییٰ است و گویا نذر کو نذر سے در معصیت پس فقارہ این

كَفَّارَةٌ لِّمَن نَذَرَ نَذْرًا لَا يُطِيقُ فَكَفَّارَتُهُ

فغاره بین است و گنجینه نذر کن نذر سے را کہ طاقت ندارد کہ بچار داورا پس کنفاره او

كَفَّارَةٌ يَمِينٍ وَمَنْ نَذَرَ نَذْرًا أَطَاقَهُ فَلْيَفِ بِهِ فَإِذَا أَتَوْدُدُوا ابْنُ مَرْثَدَةَ

فغانه یمن است و کسی نذر کند نذری را که طاقی از آن را پس باید که وفا کند بان نذر رواه ابو داود و ابی حاتم

كِتَابُ الْقِصَاصِ

کتاب در بیان قصاص

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَكْتُمُونَ ۚ وَجَزَاءُ

وَأَنَا بَعْدَ إِثْنَانِ تَعْرِى الشَّانَ انْتِقَامِ حَى كَشَدِّ

سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٍ مِثْلُهَا مَن عَفَا وَاصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ

بدی بدی است امندان پس هر که بگذارد و قضا را با صلاح آرد پس مراد او بر خداست

إِنَّهُ لَا يَجِبُ الظَّالِمِينَ وَلَمَّا اتَّصَرَ بِعَدُوِّهِ وَأُولَئِكَ

آئینه خدا دوست ندارد و ظالمان بگوید بر آئینه که انتقام کشد بعد معلوم شدن خود پس آنگاه عت

مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ

میت برایشان هیچ راه ملامت جز این نیست که راه ملامت بر آنجا است که ظلم میکنند

النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

بر مردمان و فساد میجویند در زمین ناحق آنجا است ایشان راست عذاب درد دهنده

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

و هر که صبر کند و بپارد هر آینه این صفت از کارهای مقصود است ای مسلمانان

آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ

لازم کرده شد بر شما قصاص در کشتگان آزاد در مقابله آزاد است و بنده

بِالْعَبْدِ وَالْأَفْثَى بِالْأَفْثَى وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ

در مقابله بنده است و زن در مقابله زن است و شمار را بسبب قصاص زندگی است

يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا

ای خداوندان عقل نباشد که پرهیزگاری کنید و هر که بکشد مسلمان را

مُتَعَمِّدًا فَجَزَاءُ لَهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ

بقصد کس جز او دوزخ است جاوید آنجا و خشم گرفته است بر او خدا

وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

و لعنت کرد او را و آماده ساخت برای او عذاب بزرگ و روایت است از عبد الله بن

مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مسعودی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِي الدِّمَاءِ

اول آنچه حکم کرده شود در میان مردم روز قیامت در خون باشد

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْزُوقٍ أَنَّ النَّبِيَّ

متفق علیه و روایت است از عبد الله بن عمر رضی الله عنه گفت بدرستی که آنحضرت

بر مردمان

ای خداوندان

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَزَوَالِ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود ہر آئینہ زوال دنیا و غالی شدن آن آسان تر است نزد خدا

مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتَّيْسَانِيُّ

از کشتن یک کشته شدن مسلمان رواہ ترمذی و التیسانی

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَآبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از ابی سعید و از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما عن رسول اللہ صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ أَنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ اشْتَرَكُوا

اللہ علیہ وسلم کہ فرمود آںحضرت اگر تمام آسمانیان و زمینیان شریک اند

فِي دَمِ مُؤْمِنٍ لَا كَيْفَ هُمُ النَّارَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

در ریختن خون مسلمان کسرا کینه بر روی آنگذایشان را در آتش دوزخ رواہ ترمذی و پیروا است

ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَجِيءُ

ابن عباس رضی اللہ عنہما عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم کہ فرمود آنحضرت می آرد

الْمَقْتُولُ بِالْقَاتِلِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ نَاصِيئَتُهُ وَرَأْسُهُ بِيَدِهِ

کشته شده کشته را روز قیامت در حالی کہ موئی پیشانی کشنده و سر و دست مقتول است

وَأَوْدَاجُهُ تَشْخَبُ دَمًا يَقُولُ يَا رَبِّ قَتَلْتَنِي حَتَّى يَدْنِيهِ

و در کما کردن و می ریزد خون از انا و میگوید مقتول ای پروردگار من کشته است مرا این تحقیق تا آنکہ نزدیک میگردد

مِنَ الْعَرْشِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتَّيْسَانِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

از عرش رواہ ترمذی و التیسانی و ابن ماجہ

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابی در داء عن رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا مَنْ مَاتَ

و سلم فرمود ہر گناہ امید است کہ ببخشد آن را خدا تعالی مگر آنکس کہ بمیرد

مُشْرِكًا أَوْ مَنْ يَقْتُلُ مُؤْمِنًا مُتَعِدًّا أَرْوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ

مشرك یا کسیکه بکشد مسلمانی را بقصد دیدار دانسته رواه ابو داود و النسائی

عَنْ مُعَاوِيَةَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعُودٍ قَالَ

از معاویه و روایت است از عبد الله بن معود رضی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ دَمُ امْرَأَةٍ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که حلال نیست ریختن خون مرد

مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا

مسلم که گواهی میدهد بالوہیت خدا و رسالت من این تاکید اسلام است مگر

بِأَحَدِي ثَلَاثٍ النَّفْسُ بِالنَّفْسِ الثَّيِّبُ الزَّانِي وَالْمَارِقُ

بسبب یکی از سه خصلت یکی از آن خصلتها قتل است عمدی یعنی در قصاص دوم زنا است که رجیم گردد و نیز

لِدَيْنِهِ الشَّارِكُ لِلْجَمَاعَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

سوم بر آمدن از دین بارتد و ترک و بنده مرجعات مسلمانان را متفق علیه و روایت است از

ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن عمر رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَنْ يَزَالَ الْمُؤْمِنُ فِي قُسْحَةٍ مِنْ دِينِهِ مَا لَوْ يَصِيبُ دَمًا

همیشه است مسلمان در کشادگی و فراخی از امور دین مادام که زسیده است و بخون

حَرَامًا دَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

حرام رواه البخاری و روایت است از عبد الله بن عمرو رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه بکشد کافر عهدکننده را

لَوْ يَرَوْحُ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَإِنْ رَجَّحَتْهُ مِنْ مَسِيرَةٍ

با ام برترک حرب دهنی باشد یا غیری نماید بوی بهشت را و بدرستی که بوی بهشت یافتنیست

اینکه کسیکه بکشد و اطلاق آن
پسند و زن شود کذا فی مجمع البحار
و در طرح شیب مرد بجز زن
و زن بیو ۱۲۰
مردی بچینه خروج است
و خارج را که ماری میگوید
بجست خروج ایشان است از دین
و طاعت امام ۱۲ شفعه

أَرْبَعِينَ خَرِيفًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ

چهل سال رده بخاری و روایت است از سفید بن مسیب ر.ع

أَنَّ عُمَرَ ابْنَ الْخَطَّابِ قَتَلَ نَفْرًا خَمْسَةً أَوْ سَبْعَةً بِرَجُلٍ

کہ امیر المومنین عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہما پانچ مرد راہبیت مرد را در بدل یکمرد

وَأَحَدٍ قَتَلُوا قَتْلَ غَيْلَةٍ وَقَالَ عُمَرُ لَوْ تَمَّ لَا عَلَيْهِ

که گشته بودند آنکس از بطریق عیله و لغت عمر هم اگر الطاف می کردند و یاری می دادند و رو

أَهْلُ صُنْعَاءَ لَقِنْتُهُمْ جَمِيعًا وَأَهْلُ مَالِكٍ وَرَوَى الْخَارِجِيُّ

سلمان صغیر ہر ایک کی قسم ایمان لے رہے تھے۔

عَنْ أَبِي عَمْرٍو وَهُوَ عَنْ جُنْدُبٍ قَالَ حَدَّثَنِي فُلَانٌ

بسم الله الرحمن الرحيم

ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال يجيئ المفسون
 كذا آنحضرت صلوات الله عليه وسلم فرمود که هر آری گشته شده

2000-01-01

بقائتہ یوم القیمۃ فیقول سل هذا فیم قتلنی فیه و
کشدہ خود را روز قیامت پس میگید مقتول سخندا کہ بر پرس این را کجی جیت کشتا امر الہی

[illegible]

قتلت علی ملک ولایت مال جندب فاتقہادواہ النساء
لشتم ام اورا بر ملک وسلطنت فلان گفت جندب پس پرہیز کن نصرت را رواہ نسائی

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

و سن بی همتا قال قال رسول الله صلى الله عليه
در روایت است از ابی هریره ر. ط گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

[Handwritten signature]

و سلم کیریاری دهد و دو کند بر قتل مسلم بنیم کلمه مراد بنیم کلمه آق است از لفظ ا قتل ملاقات میکند خدا و حال کند

منه

میان دو چشم سے این کہ نا امید است از رحمت خدا این شخص رواہ ابن ماجہ

مولود از خریف سال
 است چه عیب بسیار فصل غایت
 تا پنج میگرفتند و دیگر غلات
 خزا از درخت عروسی انداخته
 زمین بد و حضرت عیسی تا پنج تن
 از ابل کرده اند و جوت تا پنج تن
 فرو رنده اجمع ابحار
 عیسی که مجسمه و کون شنبه
 ۱۲ او آن
 بناگاه و دیگر شنبه ۱۲ او آن
 که خفیه نموده شود یکروزه
 که یکروزه بیند ۱۲ او آن
 و تمام اینها اگر ساعده
 میکنند و احتیاج می آورند
 از جمیع ابحار پس اخذ
 ملا که یکشنبه چهارشنبه است ۱۲

عَلَيْهِ سَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ رَجُلٍ يُصَابُ بِشَيْءٍ فِي جَسَدِهِ

علیه وسلم میگفت نیت هیچ مردی که مصیبت زده شود در تن وی بقطع یا بحسرح

فَتَصَدَّقَ بِهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ خَطِيئَتُهُ

پس صدق کند باین یعنی عفو کند او را مگر آنکه بلند گرداند او را خداستغالی بآن عفو پاید در دین او پس خدا او را

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ خُرَيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ

رواه ترمذی و ابن ماجه و روایت است از خرمیه بن ثابت رضى

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَصَابَ نَبِيًّا

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه بر پیامبر گناهی را

أَقِيمَ عَلَيْهِ حَدُّ ذَلِكَ الذَّنْبِ فَهُوَ كَقَارِئِهِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ

که اقامت کرد بر او حد آن گناه آن حد گناه است و محو گناه آن گناه است رواه در شرح

السُّنَّةِ بَابُ مَا لَا يَدْعَى عَلَى الْمُحْدُودِ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ

السنة در باب ما لا يدعى على المحدود و روایت است از علی رضى

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَصَابَ حَدًّا

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسیکه حدی را

فَجَلَّ عُقُوبَتُهُ فِي الدُّنْيَا فَإِنَّهُ أَعْدَلُ مِنْ أَنْ يُثَنَّى عَلَيْهِ

پس شتاب کند به شد عذاب آن در دنیا پس مذاب کرده نشود و اگر خدا عادل تر است از اینکه او را

عَبْدُهُ الْعُقُوبَةُ فِي الْآخِرَةِ وَمَنْ أَصَابَ حَدًّا أَقْتَرَهُ اللَّهُ

بنده خود عاقبت در آخرت و کسیکه بر حد گناهی را پس بپوشد خدا آن گناه را

عَلَيْهِ وَعَفَا عَنْهُ فَإِنَّهُ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ يَعُودَ فِي شَيْءٍ قَدْ

بر او عفو کند و عفو کند از آن پس خدا بزرگتر است از اینکه باز گردد و عذاب کردن در چیزی که عفو

عَفَا عَنْهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ يَابُ أَيضًا وَعَنْ

عفو کرد از آن رواه ترمذی و ابن ماجه در باب مذکور نیز و روایت است از

إِنِّي هُوَ رَوْحُهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابنی سہرہ رخا گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ قَتَلَ نَفْسَهُ فَمَوْفِي نَارِ جَهَنَّمَ يَتَرَدَّى

کسیکے بنیاد از انبالا سے کوہ خود را پس کشد نفس خود را پس آگس آتش دوزخ است می افتد

فِيهَا خَالِدٌ اُخْلَدَ اِفْتِمَا اَبَدًا وَمَنْ تَحَسَّى سَمًا فَقَتَلَ نَفْسَهُ

دروے ہمیشہ ہمیشہ داسشتہ شدہ در آتش و کسیکے بیاشامد زہر را پس بکشد خود را

نَفْسُهُ فِي يَدَيْهِ يَتَحَسَّى فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدٌ اُخْلَدَ اِفْتِمَا اَبَدًا

پس زہر او در دست او خواہد بود در حالیکہ می آشد در آتش دوزخ ہمیشہ داسشتہ شدہ در آتش

وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدٍ يُحْدِثُ فِي يَدَيْهِ يَتَوَجَّأُ

و کسیکے بکشد خود را با سنجہ مثل کار دے و یا شمشیرے پس آہن او در دست او است میزند

بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدٌ اُخْلَدَ اِفْتِمَا اَبَدًا مُتَّفَقٌ

با ن حدید در شکم خود در آتش جہنم ہمیشہ داسشتہ شدہ در آتش دایما متفق

عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیہ دہم از ابی سہرہ مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

الَّذِي يَخْنُقُ نَفْسَهُ يَخْنُقُهَا فِي النَّارِ وَالَّذِي يَطْعَنُهَا

آن کسیکے خنق میکند نفس خود را خنق میکند نفس خود را در آتش دوزخ و آن کسیکے نیزہ میزند نفس خود را

يَطْعَنُهَا فِي النَّارِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ جُنْدُبٍ

میزند نفس خود را نیزہ در آتش رواہ بخاری و روایت است از جندب

ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن عبد اللہ رخا گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ جُلُودٌ يَجْرَحُ فَيَجْرَعُ فَاتَّخَذَ سِكِّينًا

بود در آن کسانیکہ پیش از شما بودند مردے کہ پوستے جراحاتے بود پس بر صبری کرد و تا بنام آورد

نسخی بخانی شامیہ
مجلت جبرعہ جبرعہ ۱۱
مجمع البحار
وجی دو جا کبریا
بجارد زون ۱۲

فَجَزَّ بِهَا يَدَهُ فَمَارَقَا الدَّمُ حَتَّى مَاتَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

پاره پاره کرد بدان دست خود را پس بپاشید خون تا آنکه مرد و نبود خدا ایستاد

بَادَ سَرَفِي عَبْدِي بِتَفْرِهٍ فَحَرَّمْتُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ مُتَّفِقًا

شتابی کرد مرا بنده من بهلایک کردن جان خود پس حرام گردانیدم بروی بهشت متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ أَنَّ الطُّفَيْلَ بْنَ عَمْرٍو الدَّؤَسِيَّ

علیه و روایت است از جابر بن عمرو که طفیل بن عمرو دوسی

لَمَّا هَاجَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَدِينَةِ هَاجَرَ

وقتیکه هجرت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم به سوی مدینه منوره هجرت کرد

إِلَيْهِ وَهَاجَرَ مَعَهُ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ فَمَرَضَ فَجَزَّ فَاخَذَ

وقت آمد

به سوی آنحضرت و هجرت کرد با طفیل مردی از قوم وی پس بیمار شد و بپاشید پس

مَشَا قَصَصَ لَهُ فَقَطَعَ بِهَا بَرَا جَمَةً فَشَنِبَتْ يَدَا حَتَّى مَاتَ

پیکانها کشید و برید آن مرد بپاشید انگشتان خود را پس روان شد خون از سر و دود او تا آنکه مرد آن مرد

فَرَأَاهُ الطُّفَيْلُ بْنُ عَمْرٍو فِي مَنَامِهِ وَهَيْئَتُهُ حَسَنَةٌ

پس دید آن مرد طفیل بن عمرو در خواب خود و حال آنکه صورت و شکو است

وَرَأَاهُ مَغْطِيًا يَدَيْهِ فَقَالَ لَهُ مَا صَنَعَ بِكَ رَبُّكَ فَقَالَ

وقت گفت آن مرد

و دید او را در حالیکه پوشیده دست خود را پس گفت طفیل مرا چه محال کرد با تو مرد

غَفَرَ لِي بِحَجْرَتِي إِلَى نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بیا مرزیدم را بسبب هجرت کردن به سوی پیغمبر صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ مَا لِي أَرَاكَ مَغْطِيًا يَدَيْكَ قَالَ قِيلَ لِي كُنْ نَصِيحًا

پس گفت طفیل چهست مرا که می بینم ترا پوشیده دست خود را گفت آن مرد گفته شد مرا این اصلاح کنید

هَذَا مَا أَقْدَتَ فَقَصَّهَا الطُّفَيْلُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

از تو چیز مرا که فاسد و تباہ کردی تو پس خواند این قصه را طفیل بر آنحضرت

این شخص یک بار در آن روز

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صلی اللہ علیہ وسلم پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

اللَّهُمَّ وَلِيْدِيْهِ فَاغْفِرْ رَوْاهُ مُسْلِمٌ

بارخدا یا چنانچه امر زیدی سایر اعضای اورا بیا مرزبرد دوست اورا رواہ مسلم

بَابُ مَا لَا يَضْمَنُ مِنَ الْجَنَائِبِ

باب در بیان جنایات کہ ضمان آن نیست

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

روایت است از عبد اللہ بن عمرو کہ گفت شنیدم آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ قَتَلَ دُونَ مَا لَهُ فَهُوَ شَهِيدٌ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت کیکہ کشته شد نزول خود از جهت دفع کردن ازان پس اگر کسی

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ

متفق علیہ وروایت است از ابی ہریرہ رضی گفت کہ آمد مردی

فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَأَيْتَ إِنْ جَاءَ

پس گفت یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خمرہ مرا کہ اگر بیاید

رَجُلٌ يُرِيدُ أَخْذَ مَالِي قَالَ فَلَا تُعْطِهِ مَا لَكَ قَالَ أَرَأَيْتَ

مردی کہ میخواہد گرفتن مال مرا گفت آنحضرت پس مدہ اورا مال خود گفت آن مرد خمرہ مرا

إِنْ قَاتَلَنِي قَالَ قَاتِلْهُ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلَنِي قَالَ فَاَنْتَ

اگر قتال کند مرا و خوابد کہ مرا بکشید کار کنم فرمود قتال کن اورا و جنگ کن پس گفت خمرہ مرا کہ اگر بکش مرا فرمود

شَهِيدٌ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلْتَهُ قَالَ هُوَ فِي النَّارِ وَأَمَّا مُسْلِمٌ

شہیدستی گفت آن مرد خمرہ مرا کہ اگر بکش من اورا حال او چیست فرمود آنحضرت کہ او در آتش دوزخ

وَعَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہم از ابی ہریرہ رضی روایت کہ دے شنید آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

جانبی کردن ضمان
ضمین نہ پانیدن و چون
چون جنایات از جناب است از جناب جنایت
از خود و دست خیر است کہ اگر کند
از جنایات از جناب جنایت

بِقَوْلِهِ لَوْ اطَّلَعَ فِي بَيْتِكَ أَحَدٌ وَلَمْ تَأْذَنْ لَهُ لَخَذَفْتَهُ

کہ میگفت اگر مطلع میشد منی تیرے گھر میں تو خدا تو کیے و حال آنکہ اذن نہ دے اور پس می انداختی مرا

بِحَصَاةٍ فَفَقَاتَ عَيْنَهُ مَا كَانَ عَلَيْكَ مِنْ جُنَاحٍ مُتَّفَقٌ

بشکر زہ پس گور میکردی تو چشم اور انہی بود بر تو هیچ گناہے متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغْفَلٍ أَنَّهُ رَأَى رَجُلًا

علیہ و روایت است از عبد اللہ بن مغفل رض کہ دے دید مردے را

يَخْذِفُ فَقَالَ لَا تَخْذِفْ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

کہ او خذف میکند پس گفت خذف مکن زیرا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْخَذْفِ وَقَالَ إِنَّهُ لَا يَصَادُ بِهِ صَيْدٌ وَلَا

و سلم ہی کردہ است از خذف و گفت آنحضرت کہ خذف شکا کردہ نمی شود بوی شکار

يُنْكَأُ بِهِ عَدُوٌّ وَلَكِنَّهَا قَدْ تَكْسِرُ السِّنَّ وَتَقْفَأُ الْعَيْنَ

و مجروح کردہ نمیشود بوی دشمن دین و لیکن این فعل با حصاة می شکند دندان کلاه و گور میکند چشم کسی را

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَيُّمُوسَى بْنِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و روایت است از ابی موسی رض کہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَرَّ أَحَدُكُمْ فِي مَسْجِدِنَا وَفِي سُوقِنَا

صلی اللہ علیہ وسلم وقتی کہ بگذرد یکی از شما در مسجد و در بازار ما

وَمَعَهُ نَبْدٌ فَلْيَمْسِكْ عَلَى نِصَالِهَا أَنْ يُصِيبَ أَحَدًا

و سایر مجامع در حکم آنست و حال آنکہ بادی تیرا اسب پس باید کہ نگاہانی کند و دست نہد بر پیشانی آن

مِنَ الْمُسْلِمِينَ مِنْهَا شَيْءٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

از مسلمانان با اذان بیکان یا چیزے از جراحت متفق علیہ و روایت است از ابی ہریرہ رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُشِيرُ أَحَدُكُمْ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم اشارت نکند یکی از شما

الح خذف کردن گشتی
بایستند خذف و مثل آن بین گشتی
باید در سبب ببرد و دست نیندازد
و بچشم نکند از طرف ابرو را
باطون سبب بچشم کرد و نباید از آن
اشاره

عَلَى أَخِيهِ بِالسَّلَاحِ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ

بر برادر خود از سلاح یعنی از آلات مدید زیرا که وی در نمی یابد تا بداند شیطان بگیرد سلاح را

فِي يَدِهِ، فَيَقَعُ فِي حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ

در حالیکه در دست اوست پس بیفتد در کوی از آتش دوزخ متفق علیه و هم از ابی هریره رضی الله عنه روایت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَن أَسَارَ إِلَى أَخِيهِ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه اسارت کند بوی برادر خود

بِحَدِيدَةٍ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَلْعَنُهُ حَتَّى يَضَعَهَا وَإِنْ كَانَ

با آهنی مثل تیر و شمشیر پس بدستیکه فرشتگان لعنت میکنند آنرا تا آنکه بگذارد آن آهمن را از دست خود اگر چه

أَخَاهُ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَمْرٍو

مشارالیه یا مشیر برادر او مرید او را و مادر او را و پسر او را یعنی برادر حقیقی رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ و روایت است از ابن عمر

أَنِّي هُوَ مَوْتُهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَن حَمَلَ

و ابی هریره رضی الله عنه روایت است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود کسیکه بر دارد

عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا وَهُوَ الْبُخَارِيُّ وَنَرَادَ مُسْلِمٌ وَمَن

بر ما آلات حرب را پس نیست از ما و بر طریقه ما رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ و زیاده کرد مسلم و روایت کرد کسیکه

غَشَّاءَ فَلَيْسَ مِنَّا وَعَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ قَالَ

خیانت کرد و زک نصیحت کرد ما را پس نیست از ما و روایت است از سلمه بن اکوع رضی الله عنه گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَن سَلَّ عَلَيْنَا السَّيْفَ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه بر کشد بیا شمشیر را

فَلَيْسَ مِنَّا وَهُوَ مُسْلِمٌ وَعَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ

پس نیست از ما و او مسلم و روایت است از هشام بن عروه از

أَبِيهِ أَنَّ هِشَامَ بْنَ حَكِيمٍ مَاتَ بِالشَّامِ عَلَى أُنَاسٍ مِنَ الْأَنْبَاطِ

پدر خود روایت میکند که هشام بن حکیم در گذشت در ملک شام بر مردان از انباط

از انصار است شام اندوخته
از انصار و عراق و شام
از انصار و شام و عراق

وَقَدْ أَقْبَمُوا فِي الشَّمْسِ وَصَبَّ عَلَى رُءُوسِهِمُ الزَّيْتُ فَقَالَ

و حال آنکه ایستاده گردیده اند در آفتاب و ریخته شده است بر سر ایشان و عنبر زمین پس گفت

مَا هَذَا أَقِيلُ يُعَذِّبُونَ فِي الْخِرَاجِ فَقَالَ هِشَامُ أَشْهَدُ

چیت این حال گفته شد عذاب کرده میشوند بجهت خراج که مال واجبی نمیدهند پس گفت بهرام گوایی مباد

لَقَدْ كَفَرَ الْكَاذِبُ إِذْ قَالَ لِرَسُولِهِ سَلِّمْ عَلَيَّ وَسَلِّمْ عَلَى الْوَالِدَيْنِ وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُرْسَلِينَ

برائمتہ شہیدہ ام احفصرت رَا صَلَّی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت بدرستی کہ خدا ایتحالی

يُعَذِّبُ الَّذِينَ يُعَذِّبُونَ النَّاسَ فِي الدُّنْيَا وَهُم مُّسْلِمُونَ

عذاب میکند آن گسائی را که عذاب میکند مردمان داور دنیا رواه مسلم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی بکریده رف گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوشِكُ أَنْ طَالَتْ بِكَ مُدَّةٌ أَنْ تَرَى نَوَماً

علیه وسلم نزدیک است اگر دوازدهم ترا مدت عمر که به بینی گردیده را که

فِي أَيْدِيهِمْ مِثْلَ آذَانِ الْبَقَرِ يَغْدُونَ فِي غَضَبِ اللَّهِ وَيَرْوَحُونَ

در دستهای ایشان است مانند دجایی که او ان مراد تا زیاده است که از چرم سیاه باد او میسند

فِي سَخَطِ اللَّهِ وَفِي رَوَايَةٍ وَيُرْوَحُونَ فِي لَمَنَةِ اللَّهِ سَرَوَاتٍ

در بے رمای خدا یعالی در روایتے است این فقط کہ وقتم میلند در لغت حد ایثقالے روا

مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مسلم و ہم ازابی ہریرہ روایت گفت فرمود حضرت صلے اللہ علیہ وسلم

صَفَانِ مِنَ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَدْهَأْ قَوْمَهُمْ سِيَّاطُ

له دوو روح ددرووه اندازاښ وورج ندیده ام ایښان راوځایم دید ییږوځی اندکه بالین نایاځای

كَأَنَّهُ نَابِ الْبَقِي يُضْرَبُونَ بِهَا النَّاسَ وَنِيَاءٌ كَأَسِيَّاتٍ

مصدقہ ہجری کا عنوان پیرسدان مارکیہ مرحوم را و دوم جماعت امداد رمان نہ جدا و بدو پس

۱۰
 بعضی بسیار ای پادشاه
 رتبی که بدین جای ایشان از آن
 خاکدان است پس اگر عیال و بیعت
 نماید و خدمت مکرر میکنند و بیعت
 برین میدانند و خاکداری میکنند و
 پس پشت خود را نمازند و پسندند و
 که محل است و است برین میدانند
 پادشاه اند و دنیا یک جسم
 فخر و راهی اند از یک جسم
 که در آخرت بدان حد ایست
 میباشند

۱۵۰۰

أَيُّ هَوِيَّةٍ نَفْ أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى

از ابلیس بریده رضا که آنحضرت صلی الله علیه وسلم دید

رَجُلًا يَتَّبِعُ حَامَةً فَقَالَ شَيْطَانٌ يَتَّبِعُ شَيْطَانَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ

مردی را که پس پشت کبوتر میبرد پس فرمود که شیطان است که تابع میگرد شیطان خود را رواه احمد

وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي حَتْمٍ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

و ابو داود و ابن ماجه و بیہقی در شعب ایمان

وَعَنْ عَلِيٍّ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ الشَّطْرُ نَجْ هُوَ مَيْسِرُ

و از علی رضا مروی است که او میگفت که شطرج شمار

الْأَعَايِرِ وَعَنْ ابْنِ شَهَابٍ أَنَّهُ قَالَ مُوسَى الْأَشْعَرِيُّ

عجیان است و از ابن شهاب مروی است بدستیکه اباموسی اشعری رضا

قَالَ لَا يَلْعَبُ بِالشَّطْرِ نَجْ إِلَّا خَاطِئٌ وَعَنْهُ أَنَّهُ

گفت بازی نمیکند به شطرج مالمیج یکے گر گنهار دم از وی مرویت که دے

سُئِلَ عَنْ لَعِبِ الشَّطْرِ نَجْ فَقَالَ هِيَ مِنَ الْبَاطِلِ لَا يَحِبُّ اللَّهُ

سوال کرده شد از بازی شطرج پس گفت که شطرج از کار باطل است و دوست نمیدارد خدا ایضا

الْبَاطِلَ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

باطل را روایت کرد بیہقی این سه حدیث را در شعب ایمان

كِتَابُ الْحُدُودِ

کتاب در بیان حدود

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ

زن زنا کننده و مرد زنا کننده بزنید هر یک را از ایشان صد و نود

وَلَا تَأْخُذْ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْهُمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ

و باید که در بگیرو شما را شفقت برایشان در جاری کردن شرع اگر ایمان آورده باشد

حدود اصل مخفی است
ولند از جواب را حد آدمی گویند
از جهت منع کس کردن او داخل شطرج را
مگر باذن حدیث نیز مخفی است
از جهت امتناع وی از تابش مجازات
عاجب و حایل بیان و در غیر نیز آید
حدود در شطرج واقع شده اند
حدود در شطرج و در جامی
منع میکنند از وقوع و در جامی
و حایل اند میان نیکه و در جامی
بنجے حاد نیز آمده است و در جامی
حدود در شطرج و در جامی
است از برای حق خدا تا آنکه فصلان
حدود نمیکند زیرا که حق خداست و در جامی
نیز از جهت عدم تقدیر با او

يَا اللَّهُ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْسَ هَذَا بَيْنَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ

بخدا و روز آخر و لیست هدا بینہما طائفہ از مسلمانان

عَنْ عُمَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از عبادہ بن صامت روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ أَقِمُّوا حُدُودَ اللَّهِ فِي الْقَرِيبِ وَالْبَعِيدِ وَلَا تَأْخُذْكُمْ

و سلم برپا کنید حد های خدا را بنزدیک و دور و باید کہ نگیرد شمارا

فِي اللَّهِ أَوْ مَعَهُ لَا يُؤْمِرُ وَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ

در دین خدا ایستحکامت طاعت کنندہ رواہ ابن ماجہ و از ابن عمر رضی روایت

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِقَامَةُ حَدِّ مِّنْ

بدرستی کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود برپا کردن حد سے از

حُدُودِ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنْ مَّطَرٍ أَوْ رُبْعَيْنِ لَيْلَةٍ فِي بِلَادِ اللَّهِ وَ ۱۰

حدود خدا بہتر است از باران چہل شب و در تمام شہر های خدا رواہ

ابْنُ مَاجَةَ وَ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

ابن ماجہ و رواہ نسائی از ابی ہریرہ رضی و روایت است از

الْمُعَدَّرَةِ قَالَ قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ لَوْ رَأَيْتُ رَجُلًا مَعَ

معدرہ رضی کہ گفت گفت سعد بن عبادہ اگر می دیدم من مردی را با

امْرَأَتِي لَضَرْبَتِهِ بِالسَّيْفِ غَيْرِ مُصْبِحٍ فَلَعَنَ ذَلِكَ

زن خود ہر آنکہ میزد او را بشمشیر غیر زندہ بطرف شمشیر و عمر من وی پس رسید آن سخن

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَتَعْجَبُونَ مِنْ غَيْرَةِ

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم را پس فرمود آنحضرت ۴ ای تعجب میدارید شہادت غیرت

سَعْدٍ وَاللَّهِ أَنَا أَغَيْرُ مِنْهُ وَاللَّهُ أَغَيْرُ مِنِّي وَمِنْ أَجْلِ

سعد سوگند بخدا من غیر تر ام از او و خدا غیر منی و از من و بسبب

غَيْرَ اللَّهِ حَرَّمَ اللَّهُ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ

غیرت خدا حرام گردانیده است خدا تعالی گناہان را بر حسب طلب است ازان و هر چه پوشیده

وَلَا أَحَدٌ أَحَقُّ إِلَيْهِ الْعُذْرُ مِنَ اللَّهِ وَمِنْ أَجْلِ ذَٰلِكَ بَعَثَ

و نیست کی که محبوب تر باشد بسوی او عذر از خدا یتیمائی و یارین سبب
برای نجات خدا

الْمُنْذِرِينَ وَالْمُبَشِّرِينَ وَلَا أَحَدًا أَحَبُّ إِلَيَّ لِدَعْوَةٍ مِنْ اللَّهِ

پیغمبران ترسانندگان و خوشخبری رسانندگان را و نیست کی محبوب تزییوی اوستا لیکر کردن از خدای

عَمَّ وَحَلَّ وَمَنْ أَحْلَزْ لَكَ وَعَدَ اللَّهُ الْحَيَّةَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

عزوجل و بسبب آن دعه فرمود خدا بهشت متغیة علم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتِنَا فِي الْمَاءِ الْمُرْتَجَىٰ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَيُّهَا الْمَلِكُ الْوَلِيُّ الْمُسْتَعِينُ الْوَفِيُّ

مَنْ لَمْ يَلْعَلْ يَلْعَلْ وَرَأَى مَوْتَهُ يُعَارِ وَيُغِيرُهُ

عليه وسم بدرسيكه حداسيالي اعيرت ميلند وحقيق سلمان غيرت ميلند و غيرت

أهلوان لا يجازي الموفق من ما حرم الله متفق عليه باب للعان المس

بَابُ إِتْقَانِ الشَّرِّ

باب در بیان گناه زنا

وَلَا تَقْرُؤُوا الرِّبِّيَّ إِنَّهُ كَانَ قَاحِشَةً طَوْسَاءَ سَبِيلَاهُ

و نزدیک مشوید زنا میر آئند و سه محالی است و در ای است

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

از محمود و ابوالحسن و خرم و مستور و کوفی و شش و مرز و آنجا که

اللَّهُ وَأَنَّهُ مَقُولٌ مَّا مِنْ قَوْمٍ مَنَّا لَهُ فَنُفِئُوا إِلَى الْأَخْذِ نَفَا

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

بِالسَّنَةِ وَمَا مِنْ قَوْمٍ يَظْهَرُ فِيهِمُ الْوُشَايَ إِلَّا أَخَذُوا بِالرُّعْبِ

و یقظ و نیست هیچ قومی که پیدا و ظاهر بشکود در ایشان رشوت با اگر آنکه گرفت کرده میشوند به ترس و بیم

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا

رواه احمد و از عمر بن خطاب رضی الله عنہما است بدستیکه خدا تعالی برانگیخته است محمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحَقِّ وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ الْكِتَابَ فَكَانَ

صلی اللہ علیہ وسلم را بدین نبوت و نازل فرموده است بروی کتاب پس بود

وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى آيَةَ الرَّجْمِ رَجِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

از آنچه نازل نمود خدا تعالی آیه رجم رجم فرمود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجِمْنَا بَعْدَهُ وَالرَّجْمُ فِي كِتَابِ

اللہ علیہ وسلم و رجم کردیم ما پس آنحضرت و رجم در کتاب

الْبُحَارِ عَلَى مَنْ ذُنِيَ إِذَا أَحْصَنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ إِذَا

خدا حق است بر کسی که دنا کند و متکی محسن باشد از مردان و زنان و قبیله

قَامَتِ الْبَيِّنَةُ أَوْ كَانَتْ الْحَبْلُ أَوْ الْإِعْتِرَافُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

قائم شوند گواهان یا باشد حبل یعنی بار شکم از غیر زوج یا باشد اقرار متفق علیہ

وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

و از سمرة بن جندب رضی الله عنہما گفت که بود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّيْتُ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ مَنْ رَأَى

علیہ وسلم چون فارغ میشد از نماز صبح توجه میکرد بر ما بر وجه مبارک خویش میفرمود بگویند که دیده است

مِنْكُمْ اللَّيْلَةَ دُرِّيًّا قَالِي فَإِنْ رَأَى أَحَدٌ قَصَّهَا فَيَقُولُ

از شما امشب خوابی را سمره گفت پس اگر میدید کسی خوابی را میخواند آنرا پس میگفت آنحضرت

مَا شَاءَ اللَّهُ فَالْكَافِرُ مَا قَالَ هَذَا رَأَى مِنْكُمْ أَحَدٌ

آنچه خواسته است خدا پس پرسید ما را روزی پس گفت ای اید پرست از شما هیچ کس

رَوْيَا قُلْنَا لَا قَالِ لَكِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ أَنْبَأَانِي فَأَخَذَا
 نحو بے راغبتیم کہ ندیدہ است فرمود لیکن من دیدہ ام امشب دو مرد را کہ آمدند مرا پس گرفتند
 بِيَدَيَّ فَأَخْرَجَانِي إِلَى أَرْضٍ مُّقَدَّسَةٍ فَإِذَا رَجُلَانِ مِنَ الرُّجُلِ
 ہر دو دست مرا پس بیرون آوردند مرا بوی زمین پاک پس ناگاہ در آنجا مردے شدست و مردی
 قَائِمٌ بِيَدِهِ كَلْبٌ مِنْ حَدِيدٍ يُدْخِلُهُ فِي شِدْقِهِ فَيَشْقَهُ حَتَّى
 ایستادہ در دست او کلب است از آهن کہ میدارد و آنرا در کلبہ مرد شستہ پس بہ مکتبہ شوق
 يَبْلُغُ قَفَاهُ ثُمَّ يَفْعَلُ بِشِدْقِهِ الْآخِرَ مِثْلَ ذَلِكَ وَيَلْتَمِسُ
 تا آنکہ میرسد پس سر او را بہتر میکند بشوق دیگرے مانند آنچه کر رہہ بود و بہم می آید
 شِدْقَهُ هَذَا فَيَعُوذُ فَيَصْنَعُ مِثْلَهُ قُلْتُ مَا عَذَا قَالَا لَا انْطَلِقْ
 این کلمہ او پس باز میگردد پس میکند مانند آن پس گفتم آن دو مرد را چیست این گفتند آن بہ
 فَأَنْطَلَقْنَا حَتَّى آتَيْنَا نَجْمَ رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ عَلَى قَفَاهُ وَرَجُلٍ
 پس رفتیم تا آنکہ آمدیم بر مردے کہ افتادہ است بر قفاسے خود و مردے است
 قَائِمٌ عَلَى رَأْسِهِ بِفِخْرٍ أَوْ صَخْرَةٍ يَشَاخُ بِهِ رَأْسَهُ فَإِذَا
 ایستادہ است بر سر او سنگ در دست کہ می شکند بآن سنگ سر او را پس چون
 ضَرْبَهُ تَدَهُدَّةً لَاجِرٍ فَأَنْطَلَقَ إِلَيْهِ لِيَأْخُذَهُ فَلَا يَرْجِعُ
 میزند او را می غلطد سنگ و دوری افتد پس میروند و آنرا بجان بآن سنگ تا بگیرد آن را پس
 إِلَى هَذَا حَتَّى يَلْتَمِسَ رَأْسَهُ وَعَادَ رَأْسَهُ كَمَا كَانَ فَعَادَ
 بوسے این مرد تا آنکہ بہ میگردد سر او و میگردد سر او چنانکہ بود پس باز می آید
 إِلَيْهِ فَضَرَبَهُ فَقُلْتُ مَا عَذَا قَالَا لَا انْطَلِقْ فَأَنْطَلَقْنَا حَتَّى
 بوی دے پس میزند او را پس سر او را بہتر میکند چیت این گفتند آن دو مرد ہر دو پس رفتیم تا آنکہ
 آتَيْنَا إِلَى ثَقِيبٍ مِثْلِ الثَّنُورِ أَعْلَاهُ ضَيْقٌ وَأَسْفَلُهُ وَاسِعٌ
 آمدیم بہرے سوراخ کہ مانند ثور است بالاے آن ثقب تنگ است و پایاں او فراخ

این کلمہ او پس باز میگردد پس میکند مانند آن پس گفتم آن دو مرد را چیست این گفتند آن بہ
 تا آنکہ میرسد پس سر او را بہتر میکند بشوق دیگرے مانند آنچه کر رہہ بود و بہم می آید
 این کلمہ او پس باز میگردد پس میکند مانند آن پس گفتم آن دو مرد را چیست این گفتند آن بہ
 میزند او را می غلطد سنگ و دوری افتد پس میروند و آنرا بجان بآن سنگ تا بگیرد آن را پس
 بوسے این مرد تا آنکہ بہ میگردد سر او و میگردد سر او چنانکہ بود پس باز می آید
 پس رفتیم تا آنکہ آمدیم بر مردے کہ افتادہ است بر قفاسے خود و مردے است
 ایستادہ است بر سر او سنگ در دست کہ می شکند بآن سنگ سر او را پس چون
 میزند او را می غلطد سنگ و دوری افتد پس میروند و آنرا بجان بآن سنگ تا بگیرد آن را پس
 آمدیم بہرے سوراخ کہ مانند ثور است بالاے آن ثقب تنگ است و پایاں او فراخ

تَتَوَقَّدُ تَحْتَهُ نَارٌ فَإِذَا ارْتَفَعَتْ ارْتَفَعُوا حَتَّى كَادَ

می افروزد و دید آن تنور آتش پس چون بلند میگردد و آتش بلند میشود مردم تا آنکه قریب است

أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا وَإِذَا انْخَدَتُ رَجَعُوا فِيهَا وَفِيهَا رِجَالٌ وَنِسَاءٌ

که بیرون افتند و چون می نشینند آن آتش رجوع میکنند درو و دران مردان و زنان اند

عُرَاةٌ فَقُلْتُ مَا هَذَا قَالَا انْطَلِقْ فَاَنْطَلَقْنَا حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى

برهنه پس گفتم چیست این گفتند آن دو مرد برو پس رفتیم تا آنکه آمدیم ما بر

نَهْرٍ مِنْ دَمٍ فِيهِ رَجُلٌ قَائِمٌ عَلَى وَسْطِ النَّهْرِ وَعَلَى شَطِّ

جوی از خون دران جوی مردیت ایستاده در میان جوی و بر کنار

النَّهْرِ رَجُلٌ بَيْنَ يَدَيْهِ جِمَادَةٌ فَأَقْبَلَ الرَّجُلُ الَّذِي فِي النَّهْرِ

جوی مردی دیگر است پیش روی سنگها است پس پیش آمد مردیکه بود در میان نهر

فَإِذَا ارَادَ أَنْ يَخْرُجَ رَمَى الرَّجُلُ شَجَرَةً فِيهِ قَرْمَةٌ حَيْثُ

پس چون میخواست که بیرون آید می زند آن مرد که بر کنار نهر است سنگی در دهن آن مرد پس میگردد اند و او را

كَانَ فَعَمَلَ عُلْمًا جَاءَ لِيَخْرُجَ رَمَى فِي فِيهِ فَيَرْجِعُ كَمَا كَانَ

که بود پس بد ایستاد آن مرد پس صفت که هرگاه که می بیند آن مرد بیرون آید می زند او را سنگ پس میگردد همچو پیش

فَقُلْتُ مَا هَذَا قَالَا انْطَلِقْ فَاَنْطَلَقْنَا حَتَّى أَتَيْنَا إِلَى

پس پرسیدم چیست این گفتند آن دو مرد برو پس رفتیم تا آنکه رسیدیم ما بر

دَوْصَةٍ نَخْوَءٍ فِيهَا شَجَرَةٌ عَظِيمَةٌ وَفِي أَصْلِهَا شَيْخٌ

بوستان بنر که دران درختی بزرگ است و در پنج آن درخت پیر است

وَصِبْيَانٌ فَإِذَا رَجُلٌ قَرِيبٌ مِنَ الشَّجَرَةِ بَيْنَ يَدَيْهِ نَارٌ يُوقِدُهَا

و اطفال پس ناگاه مردی است و دیگر نزدیک آن درخت پیش او آتش است کمی افروزد و کند

فَصَعِدَ ابْنِي الشَّجَرَةَ فَأَدْخَلَنِي دَارًا أَوْسَطَ الشَّجَرَةِ لَمْ أَرَ قَطُّ

پس بیرون رفتم بالا ای آن درخت پس در آن درخت رفتم و در میان آن درخت آمدیم هرگز

أَحْسَنَ مِنْهَا فِيهَا رَجُلٌ شَيْوُخٌ وَشَبَابٌ وَنِسَاءٌ وَ

بہتر از ان پس در ان مردان و پیران و جوانان و زنان

صِبْيَانٌ ثُمَّ أَخْرَجَانِي مِنْهَا فَصَعِدَا بِي الشَّجَرَةَ فَأَدْخَلَانِي

و طفلان پستریون آوردند مرا از ان سرا پس برزدند مرا بالای آن درخت پس در آوردند مرا

دَارَاهِي أَحْسَنُ وَأَفْضَلُ مِنْهَا فِيهَا شَيْوُخٌ وَشَبَابٌ

سرایے را کہ بہتر و افضل بود از ان پس درین سرا پیران و جوانان

قُلْتُ لَهُمَا إِنَّكُمَا تَقْذُوبُونِي الْيَلَّةَ فَأَخْبِرَانِي عَمَّا

پس گفتم من مر آن دو مرد را کہ بسیار گردانیدید شما مرا امشب پس خبر دهید مرا از آنچه

رَأَيْتُ قَالَ لَنَا عَمَّا الرَّجُلُ الَّذِي رَأَيْتَهُ يُشَقُّ شِدْقُهُ

دیدہ ام گفتند ہاں اما مردے کہ دہی کہ پارہ کردہ می شود کتہ او

فَكَذَّابٌ يُحَدِّثُ بِالْكَذِبِ فَتَحْمَلُ عَنْهُ حَتَّى تَبْلُغَ الْإِفْثَا

پس مرد دروغ گو است کہ خبر میدہم بدروغ پس یاد گرفتہ خیر و آخندیش دروغ از وی تا آنکہ میرسد

فَيُصْنَعُ بِهِ مَا تَرَى إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَالَّذِي رَأَيْتَهُ

پس کردہ میشود چیزے کہ می بینی تا روز قیامت و آنکس کہ دیدی تو او را

يُشَدَّخُ رَأْسُهُ فَرَجُلٌ عَلَيْهِ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَتَأْمَرُ عَنْهُ

کہ شکستہ میشود سراو پس مردی است کہ تجسیم کرد او را اللہ تعالی قرآن را پس خواب کرد و از قرآن

بِالْبَيْلِ وَلَوْ يَعْمَلُ بِمَا فِيهِ بِالنَّهَارِ يَفْعَلُ بِهِ مَا رَأَيْتَ إِلَى

در شب و عمل نکرد با نچہ در قرآنت در روز کردہ میشود آن نچہ کہ دیدی تو او را

يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَالَّذِي رَأَيْتَهُ فِي الثَّقَبِ فَمِنْ الزُّنَاةِ وَالَّذِي

روز قیامت و آنکس کہ دیدی تو او را و رسول بخ پس آن جماعت زنا کار کنند و آنکس

رَأَيْتَهُ فِي النَّهْرِ كُلِّ الرُّبُوعِ وَالَّذِي رَأَيْتَهُ فِي أَحْمَلِ

کہ دیدی تو او را در نہر سو در ہر است و پیری دیدی تو او را در پنج

الشَّجَرَةِ إِبْرَاهِيمَ وَالصَّبِيَّانِ حَوْلَهُ فَأَوْلَادُ النَّاسِ وَالَّذِينَ

درخت ابراهیم خلیل است و طفلان که گرد او بنید پس اولاد مردم اند و کسیکه

تَوْقِدُ النَّارَ مَا لَيْتَ خَازِنُ النَّارِ وَالذَّارُ الْأُولَى الَّتِي دَخَلَتْ

می افروزد آتش را پاک است و در وعده دوزخ و سزا پیشین که در آمدی تو

دُرُوعًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ وَأَمَّا هَذِهِ الدَّارُ فَدَارُ الشُّهَدَاءِ وَأَنَا

جائے عوام مسلمانان است و لیکن امین سرائے دوم کہ احسن از اول بود پس جا شہیدان آوین

جِبْرِئِيلُ وَهَذَا يَبْكَا يُثِيدُ فَأَرْفَعُ رَأْسَكَ فَرَفَعْتُ رَأْسِي

جبریل^{۱۲} ام و این میکائیل^{۱۳} پس بروا سرخود را پس بروا استم من سرخود را

فَإِذَا هُوَ فِي مِثْلِ السَّحَابَةِ وَفِي رِوَايَةٍ مِثْلُ الرِّبَابَةِ الْبَيْضَاءِ

پس نمک و بلای من مانند اراست و در روزی که باک من مانند اراست

قَالَ ذَٰلِكَ مَنَازِلُكَ قُلْتُ دَعَانِي أَدْخُلْ مَنَزِلِي قَالَا إِنَّهُ

گفتند ایان و مومنان این مقام است گفتیم گذارید مرا تا در آیم منزل خود را گفتند بدرستی که

يَقِي لَكَ عُمْرًا تَسْكُمُهُ فَلَوْ اسْتَكْمَلْتَهُ أَتَيْتَ فَنَزَلَ

از سبزه نوین و بی است که تمام نگردها و جوان را به این گروه می‌بردی آزادی آمدی منزل خود را

سَرَوَاتُ الْخَيْرِ فِي بَابِ الرُّوْيَا حَشْ

رویت کردین را بخاری در باب روی مشکوف

بَابُ اشْعَرِ اللُّوْۃِ طَرَّة

باب در انجمن روابط

عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و در آیت است از عکرمه از ابن عباس رض گفت فرمود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ وَجَدَهُمُ يُعْمَلُ قَوْمٌ لَوْ

الله علیہ وسلم کیلئے پیاپید شہاوا اور میکانہ فتنہ گروہ لوط

فَاقْتُلُوا الْفَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ بِهِ سَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

پس کبشید کننده این کار را و آن را که کرده شد است رواه ترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از جابر روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنِّي أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي عَمَلُ قَوْمٍ لَوْ طَرَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بدستیکه ترسیده ترسین چیزیکه می ترسم من برآمد تا خود کار قوم لوط است رواه ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَحَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و ابن ماجه و روایت است از ابن عباس و ابی هریره رضی الله عنهما بدستیکه آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَلْعُونٌ مَنْ عَمِلَ عَمَلَ قَوْمٍ لَوْ طَا

صلی الله علیه وسلم فرمود لعنت کرده شده است کسیکه بکند کار قوم لوط

رَوَاهُ رَازِيٌّ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ عَلِيًّا أَخْرَقَهُمَا

روایت کرد رزین و در روایتی که مرزین رایت از ابن عباس رضی الله عنهما بدستیکه علی را سوخت چو

قَالَ يَا بَكْرُ هَذِمَ عَلَيْهِمَا حَاطِطًا وَحَكَمَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

و ابوبکر رضی الله عنهما انداخت بر هر دو دیوار که راه بهم اندوخته بودی است آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى رَجُلٍ آتَى رَجُلًا

الله علیه وسلم فرمود که نظر رحمت نمیکند خدای بزرگ بوسه مردی که بیاید مردی را

أَوْ أَمْرًا آتَى فِي دُبُرِهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ

یا زنی را در دوبرو رواه ترمذی و از ابن عباس روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ آتَى بَهِيمَةً

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه بیاید چارپایه را بخشد و می کند

فَاقْتُلُوهُ وَاقْتُلُوا هَامَمَهُ قَبْلَ لَا ابْنَ عَبَّاسٍ مَا شَأْنُ الْبَهِيمَةِ

پس کبشید او را و کبشید آن بهیمه را پیش از آنکه ابن عباس را بگوید چه شأن بهیمه

وَمِنْ أَتَهَبَ نُهْبَةً مَشْهُورَةً فَلَيْسَ مِنَّا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

وکیکے ہزب کند نہی کردنی مشہور اگر آپس میت ازما رواہ ابو داؤد

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ جِئْتُ بِسَارِقٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از جابر بر خبر روایت گفت آورده بودم کسی را بپیشی آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ اقْطَعُوهُ فَقُطِعَ ثُمَّ جِئْتُ بِهِ الثَّانِيَةَ فَقَالَ اقْطَعُوهُ

و سلم فرمود آنحضرت کہ برید دست اور آپس برید شد پتھر آورده دزد دوم بار آپس فرمود برید

فَقُطِعَ ثُمَّ جِئْتُ بِهِ الثَّالِثَةَ فَقَالَ اقْطَعُوهُ فَقُطِعَ ثُمَّ جِئْتُ

پس بریدہ شد پتھر آورده دزد سوم بار آپس فرمود برید اور آپس بریدہ شد پس آورده

بِهِ الرَّابِعَةَ فَقَالَ اقْطَعُوهُ فَقُطِعَ فَأَتَى بِهِ الْخَامِسَةَ

دزدو بار چہارم پس فرمود برید برید اور آپس بریدہ شد پس آورده شد او بار پنجم

فَقَالَ اقْتُلُوهُ فَأَنْطَلَقْنَا بِهِ فَقَتَلْنَاهُ ثُمَّ اجْتَرَأْنَا أَنَّا قَاتِلَيْنَاهُ

پس فرمود بکشید اور آپس بریدیم ما اور آپس کشیدیم اور آپس اندا حیم اورا

فِي يَثْرَوَ مَيْتًا عَلَيْهِ الْحَجَارَةُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ

در چائے و اندا حیم بروے سنگ رواہ ابو داؤد و نسائی

وَرَوَى فِي شَرْحِ الشُّنَّةِ فِي قَطْعِ السَّارِقِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

و روایت کردہ در شرح سنہ در باب قطع سارق از آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اقْطَعُوهُ ثُمَّ امْسِكُوهُ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

اللہ علیہ وسلم کہ برید دست دزد را و داغ کنید از آب شس و از عایشہ رضی اللہ عنہا

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَسَّارِقٍ فَقَطَعَهُ

کہ آورده شد دزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دزدی پس قطع کرد اورا

فَقَالُوا مَا كُنَّا نَرَاهُ تَبْلُغُ بِهِ هَذَا قَالَ لَوْ كَانَتْ

پس گفتند صحابہ بریدیم ما کہمان نمی بردیم ترا کہ میری باین دزد این مرتبہ را کہ دست و پایی فرمودی

خطیبی کہ یکبار از علی بن ابی طالب
صدیق را از قضا کرد کہ ساج و آب شس
بیکدیگر را از قضا کرد کہ ساج و آب شس
از وی ستر شد و گفت این حدیث
است بحدیث ثلث و بیخبر از حدیث
سلم الا بعدی ثلث و بیخبر از حدیث
تقتل من بعدی ثلث و بیخبر از حدیث
و امام را میبرد کہ اختیار از حدیث
مفسدان از حدیث ثلث و بیخبر از حدیث
و بیخبر از حدیث ثلث و بیخبر از حدیث
علیه السلام را پس ساج و آب شس
مقطع را پس ساج و آب شس
خون اورا دامر کرد کہ ساج و آب شس
و بیخبر از حدیث ثلث و بیخبر از حدیث
حدیث کرده شود بحدیث ثلث و بیخبر از حدیث
و امام است این تا اولات و الا بعدی
و امام است این تا اولات و الا بعدی
و امام است این تا اولات و الا بعدی
و امام است این تا اولات و الا بعدی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ شَرَابٍ يَشْرُبُونَهُ بِأَرْضِهِمْ مِمَّنْ

صلی اللہ علیہ وسلم از شرابے کہ می نوشیدند ابل من آن را در زمین خود از

الذُّمُّ يُقَالُ لَهُ الْمِزْرُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فوره گفته میشود ان شراب را مندر پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَوْ مُسْكِرٌ هُوَ قَالَ نَعَمْ قَالَ كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ إِنَّ عَلَى اللَّهِ

ایامکراست آن گفت آن مردو آرمی گفت آنحضرتؐ بهر مکر حرام است بدرستی که چنانچه

فَقَدْ اِذَا لَمْ يَشْرَبْ الْكُفْرَ اَنْ يُسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ قَالُوا

عہد است مرکبہ را کہ بنوشد مگر را کہ بنوشند او را از طبیعت خیال گفتند صحابہ

بَارِئُ سُوْلِ اللهِ وَمَاطِيْنَةُ الْخَبَالِ قَالَ عَرَفْتُ أَهْلَ النَّارِ

! رسول خدا و چیت طینت خاں فرمود خدای ابل الشی است یا گفت

وَعَصَا سَرَّةَ أَهْلِ النَّارِ سِرَّاءُ مُسْلِمٌ وَعَمْرُو بْنُ جَابِرٍ

روایت ہے کہ میر و دانا اہل نادر رواہ مسلم

نَسْأَلُ اللَّهَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالِ مَا أَشْكُرُ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود چه پدیده است میزد و اند

ثِيْرُهُ فَقَلْبُهُ حَرَامٌ مَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

روای پس از آن که پیرم است

ابن ماجه وعنه عايشة بنه عن رسول الله

۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰

صلی اللہ علیہ وسلم قال ما استر منہ العرق فملا

- 6 | - 9 | - 9 | : ||

لَا يَمْنَعُ مِنْهُ حُرَامٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ دَاوُدَ
وَدَلِيلُ أَهْلِ الْحَرَامِ أَنَّ رِوَايَةَ كُرْدِ بْنِ حَدِيثِ رَأْسِ أَحْمَدَ وَتَرْمِذِي وَابْنِ دَاوُدَ

ازین کزانی که تخفیف را
و در قاسوس کفند المیز کیم
و سکون را مقدم بر ادا القیود
من الذرة والشیبه
فرق فی فتح قاف و سکون را
و فتح نیز آمده پند مذنی و آن
ش نزده اطل است و فرق و
لا کف عبارت او کثیر و فیکل
چند در حدیث دیگر مصرح آمده

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از انس ر. ه گفت انس ر. ه لعنت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فِي الْخَمْرِ عَشْرَةَ عَاصِرَ هَا وَمُعْتَصِرَ هَا وَشَارِبَهَا وَحَامِلَهَا

در مقدار مخمرده گمان را کسیکه بیشتر از آنرا و کسیکه افشوده شده است بر روی کسیکه نبو شد آنرا و کسیکه بردارد آنرا

وَالْمُحْمُولَةَ إِلَيْهِ وَسَاقِيَتَهَا وَبَائِعَهَا وَكُلَّ ثَمْنِهَا وَالْمُشْتَرِيَّ

و هر که برداشته شده است بر روی آن و کسیکه نبو شد آنرا و کسیکه نبو شد و کسیکه بخور و نمیت آنرا و کسیکه خرید

لَهَا وَالْمُشْتَرِيَّ لَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

آنرا و کسیکه خرید کرده شده است بر روی ر. ه و ترمذی و ابن ماجه و روایت است از

ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن عمر ر. ه گفت و فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَعَنَ اللَّهُ الْخَمْرَ شَارِبَهَا وَسَاقِيَتَهَا وَبَائِعَهَا وَمُبْتَاعَهَا

و لعنت کرد خدا اینها را و کسیکه نبو شد آنرا و کسیکه نبو شد آنرا و کسیکه نبو شد آنرا و کسیکه خرید کند آنرا

وَعَاصِرَ هَا وَمُعْتَصِرَ هَا وَحَامِلَهَا وَالْمُحْمُولَةَ إِلَيْهِ

و کسیکه بیشتر از آنرا و کسیکه افشوده شده است بر روی و کسیکه برداشت آنرا و کسیکه برداشته شده است بر روی او

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ

رواه ابو داود و ابن ماجه و روایت است از ابی هریره ر. ه گفت

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى بَرَجُلًا قَدْ

آورده شدن نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم مردی که

شَرِبَ الْخَمْرَ فَقَالَ أَضْرِبُوهُ فَبَاتَ الضَّارِبُ بِسَيْدِهِ وَ

که نوشیده بود خمر پس فرمود آنحضرت بزنید او را پس بود آنرا زاننده بکشت خود و

الضَّارِبُ بِشَوْبِهِ وَالضَّارِبُ يَتَعَلَّمُ قَالَ يَكُونُ فَاَقْبَلُوا

زناننده بکجه خود و زننده بجل خود بهتر گفت سرزنش کنید او را پس آوردند

الحديث رواه الشيخان
مراجع ۱۲

وَأَمْرُ الْجَاهِلِيَّةِ وَحَلَفَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ بِعِزَّتِهِ لَا يَشْرَبُ

و باطل کردن تمامه روم جاهلیت و گفته است پروردگار من سوگند بخورم بعزت خود که نوش

عَبْدٌ مِّنْ عِبِيدِي جُرْعَةً مِّنْ خَمْرٍ الْأَسْقِيَّتُهُ مِنَ الصَّدِيدِ

یک بنده از بندگان من دمی یک جرعه از شراب مگر آنکه بنوشتم او را از زرد آب

مِثْلَهَا وَلَا يَتْرُكُهَا مِنْ خَافَتِي الْأَسْقِيَّتُهُ مِنْ جِوَارِ الْقُدُسِ

مانند آن و نگذازد هیچ بنده خمر را از ترس من مگر آنکه بنوشتم او را از عوضها س قدس

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ قَالَ دَسَّوْا لَإِلَهِكُمْ صَلَاتُ اللَّهِ

رواه احمد و از ابن عمر رضی مرویت که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثَةٌ قَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَنَّةَ مُدَّ مِنْ

علیه وسلم فرمود سه مرد اند که بحقیق حرام گردانیده اندت خدا برایشان بهشت را یکی پیوسته

الْخَمْرُ وَالْعَاقُّ وَالَّذِي يُقْرِ فِي أَهْلِهِ الْخَبْثَ رَوَاهُ

خو رنده خمر و قوم از آنکننده مادر و پدر را ستوم مردی غیرت آن کیسه و از اسید بد را بن عیال خود و یبیدی یعنی نا

أَحْمَدُ وَالنَّاسِيُّ وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ أَنَّهُ قَالَ النَّبِيُّ

رواه احمد و ناسی و روایت است از ابی موسی اشعری رضی الله عنه که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

صلی الله علیه وسلم فرمود کس اند در نمی آیند به بهشت

مُدَّ مِنْ الْخَمْرِ وَقَاطِعُ الرَّحِمِ مُصَدِّقُ بِلَالِ الْخَمْرِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

از مد من خمر و برنده رحم که بخویشان پیوند نمی کند و تصدیق کننده کسر روم احمد

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُدَّ مِنْ

و از ابن عباس مرویت گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم مد من

الْخَمْرِ إِنْ مَاتَ لَقِيَ اللَّهَ كَعَابِدٍ وَثِنْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي مُوسَى

خمر اگر بمیرد پیش می آید خدا را مانند پرستش کننده است روات احمد و روایت از ابی موسی رضی

أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ مَا أَبَايُ شَرِبْتُ الْخَمْرَ أَوْ عَبَدْتُ هَذِهِ

که میگفت و باک ندارم که بنوشتم من شراب یا پرستش کنم این

السَّارِيَةِ دُونَ اللَّهِ سَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَنِ الْحَكَمِيِّ عَقِيْبَةُ

ستون را جز خدا تعالی رواه نسائی در روایت است از حکم بن عقیبه

عَنْ أَنَسِ بْنِ حَظِيْفَةَ صَاحِبِ الْبُخَّوَيْنِ قَالَ كَتَبْتُ رَسُولَ اللَّهِ

از انس بن حذیفه صاحب بخاری گفت که من نوشتم من بسوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّاسَ قَدْ اتَّخَذُوا بَعْدَ الْخَمْرِ أَشْرِيَةً تُشْكِرُهُمْ

صلی الله علیه وسلم بدستی مردان تحقیق میازند بعد از خمر شراب پس که

كَمَا يُشْكِرُ الْخَمْرُ مِنَ التَّمْرِ وَالزَّيْبِ يَصْنَعُونَ ذَلِكَ فِي الدُّبَا وَالْمَرْفَةِ

درستی می آرند ایشان را چنانکه سستی می آرد خمر از خرا و مویز می سازند آنرا در دبا و مرفت

وَالنَّقِيرِ وَالْحَنْتَمِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ كُلَّ

و غیر و حتم پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستی هر

شَرَابٍ سُكْرٌ فَهُوَ حَرَامٌ وَالْمَرْفَةُ حَرَامٌ وَالنَّقِيرُ حَرَامٌ وَالْحَنْتَمُ

شراب است که سستی می گرداند پس آن حرام است و مرفت نیز حرام است و نقیر و حتم

حَرَامٌ فَاشْرَبُوا فِي الْقُرْبِ شَدُّ الْأَوْكِيَةِ فَاتَّخَذَ النَّاسُ فِي الْقُرْبِ

نیز حرام است پس بوشید در مشکیزه او به بندید سر بند آن پس می ساختند مردان در مشکیزه

مَا يُشْكِرُهُمْ قَبْلَهُ ذَلِكَ الْبَيْتِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ فِي النَّاسِ فَقَالَ إِنَّهُ

چیزی که درستی می آرد ایشان را پس رسید این خبر آنحضرت را پس ایستاد آنحضرت ۲ در مویز

لَا يَفْعَلُ ذَلِكَ إِلَّا أَهْلُ النَّارِ لِأَنَّ كُلَّ سُكْرٍ حَرَامٌ وَكُلُّ مُفْتَرٍ حَرَامٌ وَكُلُّ مُخَدَّرٍ

پس فرمود بدستی شان اینکه نمیکند این فعل گردونی آگاه باشید هر سکر حرام است و هر مفر حرام است و هر مخدر

حَرَامٌ وَمَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ وَمَا

حرام است و چیزی که درستی می آرد بسیار و پس اندک و حرام است و چیزی که

تَحَرَّ الْقَلْبَ قَهْرًا مَرَوَاهُ أَبُو نَعِيمٍ وَقَالَ الْحَكَمُ عَنْ مَرْسَلٍ بَابُ

می پوشد قلب را پس وی حرام است روایت کرد ابو نعیم و گفت حکم از ابو نعیم این حدیث مرسل است بآب

الْشَّفَاعَةِ فِي الْحُدُودِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ قُرَيْشًا

در بیان احادیث داروشده و شفاعت کردن حد و عین در سزا کردن از امام که در گذارد اقامت می پوشد روایت کرد

أَهَمُّ شَأْنِ الْمَرْءِ الْخُزُومِيَّةَ الَّتِي سَرَقَتْ فَقَالُوا أَمِنْ يَكْفِيكُمْ

یعنی محکم از قریش بوده اند و همین ساخت ایشان را کار و حال آن زن خزومیه که دزدیده بود پس گفتند کفایت که سخن

بِهَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا وَمَنْ يَجْتَرِي

از جهت وی پیغمبر خدا را صلے الله علیه وسلم پس گفتند کفایت که دلیلی تواند کرد

عَلَيْهِ الْأَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ حَبَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بر آنحضرت مگر اسامه بن زید که محبوب پیغمبر خداست صلے الله علیه وسلم

فَكَلِمَةُ أُسَامَةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس سخن کرد آنحضرت مگر اسامه بن زید پس گفت آنحضرت صلے الله علیه وسلم

أَتَشْفَعُ فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ ثُمَّ قَامَ فَاخْتَبَطَ ثُمَّ قَالَ إِنَّمَا

ای شفاعت می کنی تو در حد از حد و خدا پستتر است و آنحضرت پس خطبه خواند بمباغحه پستتر گفت

أَهْلِكَ الَّذِينَ قَبْلَكُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ

آنحضرت مگر اهلان مگر داند آن کسانیکه پیش از شما بوده اند مگر آنکه ایشان بودند که چون دزدی میکرد در میان

تَرَكُوهُ وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ

و تاوانی میگذاشتند و را چون می دزدید میان ایشان تاوانی اقامت میکردند و بحد

وَأَيُّمُ اللَّهِ لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ حُمَيدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سوگند خدا اگر ثابت شود که فاطمه بنت حمید صلے الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

و سلم بدزدی برآید دست او را متفق علیه و روایت است از

عائشة بنت أبي بكر

ایمان نوری

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عبد الله بن عمر گفت من آنحضرت را صلى الله عليه

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ حَالَتْ شَفَاعَتُهُ دُونَ حَدِّ مَن

و سلم که میگفت کسیکه حایل گردد در میان آید شفاعت او نزد حدی از

حُدُودِ اللَّهِ فَقَدْ ضَاذَ اللَّهُ وَمَنْ خَاصَرَ فِي بَاطِلٍ

حدود خدا پس بختیق منیت کرد خدا را و کسیکه بکار کند در مخالفت حق

وَهُوَ يَعْلَمُهُ لَعْنَةُ اللَّهِ لَعْنَةُ اللَّهِ تَعَالَى حَتَّى يَنْزِعَ

و حال آنکه میداند آنرا که باطل است همیشه میباشد و در غضب خدا تا آنکه باز آید امان

وَمَنْ قَالَ فِي مُؤْمِنٍ مَا كَيْسَ فِيهِ أَشْكَنَهُ اللَّهُ

و کسی گوید در حق مسلمانی چیز که نیست در و از عیب و نقصان جای گذارد خدا ایتقائے

رَذَاةُ الْخَبَالِ حَتَّى يَخْرُجَ مِمَّا قَالَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

در گل زرداب و در خیان تا آنکه بیرون آید از آنچه گفته است رواه احمد و ابو داود

وَفِي رِوَايَةٍ لِبَيْهَقِيِّ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ مَنْ أَعَانَ

در روایت کرد بیهقی در شعب ایمان این نصیحت کسی که یاری کند

عَلَى خُصُومَةٍ لَا يَذِيرُ فِيهِ أَحَقُّ أَمْ بَاطِلٌ

در خصومتی که در نمی یابد که حق است یا باطل

فَهُوَ فِي سَخَطِ اللَّهِ حَتَّى يَنْزِعَ

پس و در غضب خداست تا آنکه باز آید

كِتَابُ الْأَمَارَةِ وَالْقَضَاءِ

کتاب در بیان امارت و قضاء است

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

اے مومنان فرمان برداری کنید خدا را و فرمان برداری کنید پیغمبر را

وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ

دوران رویان را از جنس شما پس اگر اختلاف کنید در چیزی پس راجع کنید و را بسوی خدا

وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

و پیغمبر اگر اعتقاد میدارید بخدا و روز آخر

ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

این بهتر است و نیکوتر باعتبار عافیت

بَابُ ثَوَابِ الْعَادِلِينَ

بیان احادیثی که وارد شده است در بیان ثواب عادلان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ

ای زمره مؤمنان باشید قیام کنندگان براسی خدا گواهان راستی

وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَى أَنْ لَا تَعْدِلُوا إِعْدِلُوا

و نه انگیزد شما را دشمنی گروهی از مشرکان بر آنکه عدل نکنید در باب ایشان عدل کنید

هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

که عدل نزدیکتر است به پرهیزگاری و ترسید خدا در ظلم بدو ستیکه خدا داناست با آنچه می کنید

وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

و اگر حکم کنی پس حکم کن میان آنها براسی و عدل بدو ستیکه خدا دوست میدارد

الْمُقْسِطِينَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عدل کنندگان را در حکم روایت است از عبد الله بن عمر رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا كُفْرَ بَيْنَكُمْ وَلَا كُفْرَ مَسْئُولٍ

صلی الله علیه وسلم آگاه باشید به شما را عیانید و همه شما پاسبید می شوید

عَنْ رَجَبٍ عَلَيْهِ فَالْإِمَامُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَأْيٌ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

از رعیت خود پس ای امام که قایم است بر مردم با صلاح حال راجعی و چنانچه است و سوال کرده شود از حال

۲
توبه و استغفار

۲
توبه و استغفار

توبه و استغفار

الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الْحَقَّ قَبِلُوهُ وَإِذَا سُئِلُوا بِهِ لَوْ

سابقان کسانے اندک چون داده شود ایشان را حق بپذیرند از اد چون سوال کرده شوند حق را بذل کنند از

وَحَكَمُوا النَّاسَ كَحُكْمِهِمْ لَا تَفْسِيهِمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ

و حکم کنند برائے مردم مانند حکم کردن ایشان برائے ذات اے خود رواه احمد

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ مَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از ابی سعید رضی کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَأَقْرَبَهُمْ

علیہ وسلم بدوستیکہ دوست دارستیم ترین مردم بوی خدا روز قیامت و نزدیکترین ایشان

مِنْهُ مَجْلِسُ إِمَامٍ عَادِلٍ وَإِنَّ أَبْغَضَ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ

از درگاه خدا از روی مجلس بادشاہ داورگراست و بدوستیکہ دشمنان شدہ ترین مردم بوی خدا

يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَأَشَدَّهُمْ عَذَابًا وَفِي رَوَايَةٍ وَآبَعَدَهُمْ

روز قیامت و سخت ترین مردم از روی عذاب و در روی این نیز آمده کہ دور ترین ایشان

مِنْهُ مَجْلِسُ إِمَامٍ جَائِرٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

از خدا از روی مجلس بادشاہ جورکنندہ است رواه ترمذی و روایت است از

عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عمر بن الخطاب رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَفْضَلَ عِبَادِ اللَّهِ عِنْدَ اللَّهِ مَنَزَلَةً يَوْمَ

علیہ وسلم بدوستیکہ فاضلترین بندگان خدا از روی قدر و مرتبہ در روز

الْقِيَمَةِ إِمَامٌ عَادِلٌ دَفِيقٌ وَإِنَّ أَشَرَّ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنَزَلَةً

قیامت بادشاہ داور گهربان نرم دل است و بدوستیکہ بدترین مردم در قدر و مرتبہ

يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِمَامٌ جَائِرٌ خَرِقُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

روز قیامت بادشاہ جورکنندہ نامهربان است رواه بیہقی در شعبہ الایمان

از خرق است ضد خرق و در اصل
بیخه بیدین و پاره کردن ۱۲۱

وَعَنْ أَبِي عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابن عمر رضی الله عنهما که از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِنَّ السُّلْطَانَ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَى كُلِّ

فرمود بدرستی که بادشاه سایه خداست در زمین پناه می آرد بهیچ و هر

مَظْلُومٍ مِنْ عِبَادِهِ فَإِذَا عَدَلَ كَانَ لَهُ الْآجُرُ وَعَلَى

ستم دیده از بنده گان خدا پس چون عدل کند سلطان مر او را پاداش عدالت و واجب گردود

الرَّعِيَّةِ الشُّكْرُ وَإِذَا جَارَ كَانَ عَلَيْهِ الْإِضْرَارُ وَعَلَى

رعیت شکرگزاری و چون جور کند بر کسان گناه است و لازم است بر

الرَّعِيَّةِ الصَّبْرُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

رعیت صبر کردن بر آن رواه بیهقی در شعب الایمان

وَعَنْ مُعَاوِيَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت از حضرت معاویه رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مُعَاوِيَةُ إِنْ وَلَّيْتَ أَمْرًا فَاتَّقِ اللَّهَ وَاعْدِلْ

علیه وسلم ای معاویه اگر دانی گردانیده شوی و کاری را پس کوتاهی کن خدا را و عدل کن

فَالْتَمَازِلْتُ أَطْنُ أُنِّي مُبْتَلًى بِعَمَلِ لِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى

گفتم پس همیشه بودم در گمان می بودم که متبل گردانیده می شوم بعلم از جهت گفتن آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقِّي ابْتُلَيْتُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي

الله علیه وسلم تا آنکه متبل گردانیده شدم رواه احمد و بیهقی

فِي الدَّلَائِلِ النَّبَوَةِ وَعَنْ يَحْيَى بْنِ شَاهٍ عَنْ يُونُسَ

در دلائل النبوة و روایت است از یحیی بن شام رضی الله عنه از یونس

بْنِ أَبِي اسْحَاقَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بن ابی اسحاق از پدرش گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا تَكُونُونَ كَذَلِكَ يُؤْمَرُ عَلَيْكُمْ رَأَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم چنانکہ می باشدید در صلاح و فساد حاکم گردانیده میشود پر شمار واه

الْيَهْقِي فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَقَالَ هَذَا مُنْقَطِعٌ وَرَوَايَتُهُ

بہرہ در شعب الایمان و گفت کہ این حدیث منقطع است و روایت او

ضَعِيفٌ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ضعیف است و روایت است از ابی دردارم گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ

صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکہ خدا تعالیٰ میگوید منم خدا نیست هیچ خداے

إِنَّا نَمَالِكُ الْمُلُوكِ وَمَلِكُ الْمُلُوكِ قُلُوبُ الْمُلُوكِ فِي

مگر من ملک بادشاہ نام و بادشاہ بادشاہ نام دلہا کے بادشاہ نام در

يَدِي وَإِنَّ الْعِبَادَ إِذَا اطَّاعُونِي حَوَّلْتُ قُلُوبَ مُلُوكِهِمْ

دست هدرت من است و تحقیق که بنده گان چون فرمانبردار می گردانم و لها ابوشاه ایشا

عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ وَالرَّأْفَةُ وَإِنَّ الْعِبَادَ إِذَا عَصَوْنِي

بر آنها برحمت و رافت و تحقیق که بندگان چون نافرمانی کنند مرا

هَوَّلْتُ قُلُوبَهُمْ بِالسَّخَطَةِ وَالنِّقْمَةِ فَآمَوْهُمْ سُوءَ

میکر دایم دہاے ایشان را بغضب و کراہت پس تکلیف میکند ملوک عباد را

الْعَذَابِ فَلَا تُشْغِلُوا أَنْفُكُمْ بِالْدُّعَاءِ عَلَى الْمُلُوكِ

بعذاب بد پس مشغول گردانید نفسهای خود را ببد و عاگردن بر بادشان

وَلَكِنْ اشْغِلُوا أَنْفُسَكُمْ بِالذِّكْرِ وَالتَّضَرُّعِ كَىٰ أَكْفِيَكُمْ

ولیکن مشغول دارید نفسہاے خود را بذکر من و بزاری تا کفایت کنم

مُلُوكُ كُفْرَآةٍ أَبُو نُعَيْمٍ فِي الْحِلْيَةِ وَعَنْ عَائِشَةَ

شماره اول رواه البیہیم در حلیہ در روایت است از علامہ

مقصود منع است
از ذکر مراد مصیبت بر انداز
ایشان و نسبت تقصیر
بنفس خود ۱۲۰ * * *

قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَرَاكَ اللَّهُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم وقتیکه خوابد خدا ایستاده

بِالْأَمِيرِ خَيْرٌ اجْعَلْ لَهُ وَنَزِيْرًا نَسِيْ ذِكْرَهُ وَإِنْ

ببادشاه شبلی را بگرداند براس او وزیر راست گفتار اگر فراموش کند بادشاه حق را یا دود باند

ذَكَرَ أَعَانَهُ وَإِذَا أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ جَعَلَ لَهُ وَنَزِيْرًا سَوِيًّا

یا دکنیاری دهد او را و چون خوابد خدا یا و غیر آن بگرداند مر او را وزیر بد

إِنْ نَسِيَ لَمْ يُذَكِّرْهُ وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعِنِّهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ

اگر فراموش کند امر حق را یا دند باند او را اگر یاد کند یاری ندهد او را رواه احمد

وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

والنسائی وروایت است از ابن عباس رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَأَى مِنْ أَمِيرٍ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيَصْبِرْ

الله علیه وسلم کسیکه بیند از امیر خود چیزی که ناخوش دارد آنرا پس باید که صبر کند

وَإِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ يُفَارِقُ الْجَمَاعَةَ شَبْرًا فَيَمُوتُ إِلَّا مَاتَ

پس به تحقیق که نیست هیچ یک که جدائی کند جماعت را یک وجب پس بمیرد مگر آنکه بمیرد

مَيِّتَةً جَاهِلِيَّةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَمْرِ الْحُصَيْنِ

مردن اهل جاهلیت متفق علیه وروایت است از امیر حصین رضی الله عنه

قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ أَمَرَ عَلَيْكُمْ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم اگر حاکم ساخته شود بر شما

عَبْدٌ مُجَدِّعٌ يَقْوَدُكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا

نقلمی مجذع و منی بریده که میکشد شما را بکتاب خدا پس سماع کنید مرا و اطاعت کنید

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه مسلم وروایت است از ابن عمر رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ

صلی اللہ علیہ وسلم شنیدن و قبول کردن حکم امام واجب است بر مرد مسلمان

فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهًا مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ فَإِذَا أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ

در هر چه که دوست میدارد آزار و مکره نهدارد آنرا ادا کند که امر کرده شود و بگنای پس چون امر کرده شود بگنای

فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

پس نیست شنیدن و نه فرمان برداری متفق علیہ

بَابُ وَعِيدِ الْوَلَاةِ الظَّالِمِينَ

باب در احادیثی که در وعید و ایمان ظالم وارد شده

وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ه

و هر که حکم نکند بآنچه خدا نازل فرموده است پس ایشان اند ستمکاران

وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ه

و هر که حکم نکند بآنچه نازل فرمود خدا پس ایشانند کافران

وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ه

و هر که حکم نکند بآنچه نازل فرمود خدا پس ایشانند بدکاران

عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از معقل بن یسار رضا گفت شنیدم رسول اللہ صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ وَالٍ بَنِي رَعِيَّةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

اللہ علیہ وسلم را که میفرمود میت هیچ والی که تعرف کند رعیت را از مسلمانان

يَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لَهُمُ الْآخِرُ مَا لَمْ يَحْكَمْ اللَّهُ عَلَيْهِ الْحَبَّةَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

پس بمیرد آن والی و حال آنکه خیانت کننده است از ایشان اگر که حرام میگردد اند خدا بر او بهشت را

وَعَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و هم از وی مرویست گفت شنیدم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را

مستخرج

نسخ

نسخ

مستخرج

يَقُولُ مَا مِنْ عَبْدٍ يَتَرَعَّبُهُ اللَّهُ رَعِيَّةً فَلَمْ يَجُطِّهَا بِنَصِيحَةٍ

که میگفت نیست هیچ بنده که طلبی کند از وی خدا رحمتی را پس نگذاشت آن بنده رحمت را بجز خودی

الْأَلْمِجْدَرِائِحَةُ الْجَنَّةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَمَّنْ عَائِدُ

مگر آنکه محض باید بود بهشت را متفق علیه و روایت است از عابد

بَيْنَ عَيْنَيْهِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن عمر و در غایت شندم آنحضرت صلی الله علیه و سلم را

يَقُولُ إِنَّ شَرَّ الرِّعَاءِ الْحُمْرَةَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

که میفرمود بدستگاه بدترین امرا حطمت است رواه مسلم و روایت است از

عَائِشَةُ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفتند و از آنجا که رفتند

اللَّهُمَّ مَنْ وَلِيَ مِنْ أُمَّتِي شَيْئًا فَاثْقُ عَلَيْهِمْ فَاشْقُ

خداوند پاک و اله متصرف گردد و ایندوشت از کار است چون جزایر است و دشت از آب و انوار

عَلَيْهِ وَمَنْ وَلِيَ مِنْ أُمَّةٍ شَيْئًا فَرَّقَ بِهِمْ فَزَاقُوا

بے شک و الما که دانشمند از امام است مومن را بر او ترجیح می‌دهد بارش از دل بر زمین می‌بارد

بِهَذَا الْمَثَلِ وَعَنْ أَبِي مُرَيْثَةَ قَالَ قَالَ

روایت است از امام حسن عسکری علیه السلام که فرمود:

رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من أمير عَشْرَةٍ إِلَّا

وَلَا يَرْجِعُ فِيهِمْ لَأَسْتَبِينَ

بوتل پر پور سے نکالو۔

اور وہ می سود و زیست علی در کردن ما عند صلوات علی سید و اورا علی

دینار دینار

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ

وازابی امام مرویت از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که آنحضرت

قَالَ مَا مِنْ رَجُلٍ يَلِي أَمْرَ عَشْرٍ فَمَا فَوْقَ ذَلِكَ إِلَّا أَنَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

فرمود نیت مردی که دالی و حاکم شود کار ده کس را پس نهاده از آن الم یاکمال مگر آنکه بیاورد

مَخْلُوقًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَدُّهُ إِلَى عُنُقِهِ فَكَرَّ بِرُؤُوسِهِ أَوْ أَوْبَقَهُ

خل کرده شده روز قیامت دست و سر بر او گردن او که خلاص میگرداند او را

أَثْمُهُ أَوْ لَهَا مَلَامَةٌ وَأَوْسَطُهَا نَدَامَةٌ وَأَخْرَاهَا خِزْيٌ

است علی

یا ملاک میگرداند او را بدی و ابتدای ولایت هلاکت است و میان آن پشیمانی است و آخر کار رسوائی

يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

روز قیامت رواه احمد و از عبد الله بن عمرو روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ نَظَرَ إِلَى

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه نگاه کند بر کسی

أَخِيهِ نَظْرَةً يُخِيفُهُ أَخَا فُلَانًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

برادر خود نگاه بیکه میترساند آن برادر را بترساند او را خداوند تعالی روز قیامت رواه البیهقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ مَعْنَى النَّبِيِّ

در شعب ایمان و از ابی سعید معنی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِكُلِّ غَادِرٍ رِوَاءٌ عِنْدَ

صلی الله علیه وسلم که فرمود هر غادر را نوا است نزد

اسْتِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَفِي رِوَايَةٍ لِكُلِّ غَادِرٍ رِوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

و بر او روز قیامت و در روایت دیگر اینست که هر غادر را روائت روز قیامت

يُرْفَعُ لَهُ بِقَدِيرٍ غَدِيرَةٍ أَوْ لَا غَادِرٍ أَعْظَمُ غَدِيرًا مِنْ مِيزِ عَامَةٍ

است

که بلند گردد آن علم بر کسی بماند از غدروی آگاه باشد که نیت غادر که عظیمتر است

آن علم بماند از غدروی آگاه باشد که نیت غادر که عظیمتر است

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

رواه بیہقی در شعب ایمان و روایت است از عبد اللہ بن

مَسْعُودٍ مَعْنَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ

مسعود رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نیست

حَاكِمٌ يَحْكُمُ بَيْنَ النَّاسِ إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَلَكٌ اخْتَدَ

حاکمی کہ حکم میکند میان مردم مگر آنکہ می آید روز قیامت در حاکمیکہ فرستہ گیرندہ است

يَقْفَاهُ ثَوْبٌ يَرْكُضُ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَإِنْ قَالَ اللَّهُ لِقَاهُ فِي

گردن اورا پستر برسد و آن فرستہ سر خود را بسوی آسمان پس اگر میگوید خدا بندگان اورا در

مَهْوَاتٍ أَرْبَعِينَ خَرِبْنَا رَدَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَالْبَيْهَقِيُّ

دو نوح می اندازد و فرستہ اورا در محل افتادن چهل سال رواہ احمد و ابن ماجہ و بیہقی

فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مَعْنَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در شعب ایمان و روایت است از ابی ہریرہ رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَقَوُّذُوا يَا اللَّهُمِنْ رَأْسِ السَّبْعِينَ وَامَارَةً

صلی اللہ علیہ وسلم پناہ جوئید بخدا از سہل ہفتاد و از امارت

الصَّبْيَانِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ مَعْنَى

خردان رواہ احمد و روایت است از جابر بن سمرہ رضی

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ثَلَاثَةٌ

گفت شنیدم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را کہ میفرمود سہ خصلت است

أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْإِسْتِقَاءَ بِالْأَنْوَاءِ وَحَيْفُ السُّلْطَانِ

کہ میترسم براست خود و طلب کردن باران بنازل نمردم جو رسم سلطان

وَتَكْذِيبُ الْقَدِيرِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ مَعْنَى

و سہم انکار کردن تقدیر الہی را رواہ احمد و روایت است از ابی ذر رضی

و جابر بن سمرہ از آنحضرت روایت کردہ است کہ میفرمود سہ خصلت است کہ میترسم براست خود و طلب کردن باران بنازل نمردم جو رسم سلطان و تکذیب تقدیر الہی را رواہ احمد و روایت است از ابی ذر رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ أَنْتُمْ وَأَيُّكُمْ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چگونه هستید و کدام یک از شما

مِنْ بَعْدِي يَسْتَأْذِنُونَ بِهَذَا الْفَيْ قُلْتُ أَمَّا وَالَّذِي

بعد من که استأذن و با شنیدن این مال گفتن آنگاه باشم سوگند بخدا

بِعَثِّكَ يَا حَقِّ أَضْعُ سَيْفِي عَلَى عَاتِقِي ثُمَّ أَضْرِبُ بِهِ حَتَّى

که بر آنمیخیزد است ترا بجای بنهم شمشیر خود را بر گردن خود پیر منیزم تا آنکه

الْقَاكَ قَالَ أَوْ لَا أَذُكَ عَلَى خَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ تَصِيرُ حَتَّى

ملاقات میکنم ترا فرمود آنحضرت ای راه نمانم ترا بر بهترین از شمشیر زدن صبر میکنم تا آنکه

تَلْقَانِي سَرَّاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ

ملاقات میکنی مرا روه ابوداود و روایت است از ابی امامه رضی

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ أَلَامِدِرَّازَ ابْتغَى

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت اگر کسی بآید و بگوید که طلب کند

الرَّيْبَةَ فِي النَّاسِ فَدَهُوْرَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

شک و دهنم را در مردم بیاورد و اندایشان را روه ابوداود و از ابی سعید

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ الْجِهَادِ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم فاضل ترین جهاد

مَنْ قَالَ كَلِمَةً حَقٌّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَاهِلٍ سَرَّاهُ التِّرْمِذِيُّ

کسی که بگوید کلمه حق را نزد سلطان جور کننده روه الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالشَّائِي عَنْ

ابوداود و ابن ماجه و روایت کرد احمد و شایع از

طَارِقِ ابْنِ شِهَابٍ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

طاریق بن شهاب و روایت است از ابن عباس رضی الله عنهما از آنحضرت صلی الله

این حدیث در کتاب الترمذی
ابن ماجه و ابوداود و ابن کثیر
و شمس المصابیح و فی فضائل
و شمس المصابیح و فی فضائل

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ سَكَنَ الْبَادِيَةَ جَفَا وَمَنِ اتَّبَعَ

علیه وسلم گفت آنحضرت گنبد سکونت کند در بادیه سخت دل گردد و سبک همیشه در پی

الصَّيْدَ غَفَلَ وَمَنْ أَتَى السُّلْطَانَ افْتُرِنَ رَوَاهُ أَحْمَدُ

صید رود غافل میگردد و کسیکه بیاید سلطان را می افتد در بلا و فتنه رواه احمد

وَالْتِّرَمِذِيُّ وَالتَّيَّاسِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ أَبِي دَاوُدَ مَنْ لَزِمَ

و ترمذی و تئاسی و در روایت ابی داود این است کسیکه ملازمت کند

السُّلْطَانَ افْتُرِنَ وَمَا زَادَ عَبْدُ مِنَ السُّلْطَانِ دُفُؤًا

سلطان را در فتنه افتد و زیاده نکند هیچ بنده از سلطان قرب و منزلت

إِلَّا زَادَ مِنْ اللَّهِ بُعْدًا وَعَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ مَعَهُ

مگر آنکه زیاده میکند دوری را از خدا و روایت است از کعب بن عجره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعِيدُ لَكَ يَا اللَّهُ

گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم در پناه خدا سید هم ترا

مِنْ إِمَارَةِ السُّفَهَاءِ قَالَ وَمَا ذَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ

از فرمانروایی بیخردان گفت کعب و چیت امارت سفها است پیغمبر خدا گفت آنحضرت

أَمْرًاؤُ سَيَكُونُونَ مِنْ بَعْدِي مَنْ دَخَلَ عَلَيْهِمْ فَصَدَّقَهُمْ

امرا نزدیک که باشند بعد از من که آید برایشان پس تصدیق کنند برایشان

بِكُذِّبَهُمْ وَأَعَانَهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَلَيْسُوا مِنِّي وَلَسْتُ

و دروغ ایشان و یاری دهند ایشان را بظلم ایشان پس نیستند آن کسان از من و نیستم من

مِنْهُمْ وَلَوْ يَرُدُّوْا عَلَيَّ الْخَوْضَ وَمَنْ لَمْ يَدْخُلْ عَلَيْهِمْ

از ایشان و هرگز در نیاید بر من خوض کوثر را و آنرا که در نیاید برایشان

وَلَوْ يُصَدِّقُهُمْ بِكُذِّبَهُمْ وَلَمْ يُعَيِّتْهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ

و تصدیق نکنند ایشان را ب دروغ ایشان و اعانت نه کنند ایشان را بظلم ایشان

قَالَ لَكَ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ وَأُولَئِكَ يَرُدُّونَ عَلَى الْخَوْضِ

پس آنکسان از من اند و من از ایشان هستم و آن کسان درمی آیند بر من خوض را

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتَّائِي وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ قَالَ

رواه ترمذی و تائسی و روایت است از ابی بکره رض گفت

لَمَّا بَلَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَهْلَ فَارِسَ قَدِ

چون رسید آنحضرت صلی الله علیه و سلم را اینکه فارسیان

مَلَكَوْا عَلَيْهِمْ بَنَاتٍ كَسَرَهُمْ قَالَ لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ

ملک گردانیده اند بر خود دختر کسر کرده اند آنحضرت هرگز رستگاری و پیروزی نیابند گروهی

وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ مَرَّأَةُ الْبَخَّارِيِّ

که دانی گردانیدند در کار خود بآن زن را رواه بخاری

بَيَانُ مَا عَلَى الْقَضَاءِ

بیان آنچه بر قاضیان است

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابی هریره رض گفت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَنْ جَهِلَ قَاضِيًا بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ ذُخِرَ بِغَيْرِ

و سلم کسی که گردانیده شد قاضی میان مردم پس تحقیق ندرج کرده شد بے

سَكِينٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

کارد رواه احمد و ترمذی و ابوداؤد و ابن ماجه

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از انس رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَنْ ابْتَغَى الْقَضَاءَ وَسَالَ وَكَلَّ إِلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَكْرَهَ عَلَيْهِ

کسی که طلب کند قضا را و سوال کند گزاشته بشود بر وی نفسی و کسی که اکره کرده شد بر قضا

۴
کتاب فی الفقه
باب فی القضا

أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَلَكًا يَدُّوهُ وَأُمَامَةُ التَّمِيزِي أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

میفرستد خدا بر او فرشته را که راست میگردد اند کردار و گفتار او را رواه ترمذی و ابوداؤد و ابن ماجه

وَعَنْ بَرِيدَةَ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَضَاةُ

در روایت است از بریده رحمه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که قاضیان

ثَلَاثَةٌ وَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ وَاثْنَانِ فِي النَّارِ وَأَمَّا الَّذِي فِي الْجَنَّةِ فَرَجُلٌ

سه تن اند یکی در بهشت و دو تن در آتش پس لیکن آن کسیکه در بهشت است پس مردیست

عَرَفَ الْحَقَّ فَقَضَاهُ بِهِ وَرَجُلٌ عَرَفَ الْحَقَّ فَجَارَى فِي الْحُكْمِ

که شناخت حق را پس حکم کرد بحق و مردی که شناخت حق را پس جور کرد و در حکم

فَهُوَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ قَضَى لِلنَّاسِ عَلَى جَهْلٍ فَهُوَ فِي

پس آنکس در آتش است و مردی که دپراے مردم بنا بر جهل پس و سے نیز در

النَّارِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

آتش است رواه ابوداؤد و ابن ماجه و روایت است از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ طَلَبَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه بخواهد

قَضَاءَ الْمُسْلِمِينَ حَتَّى يَنَالَهُ ثُمَّ غَلَبَ عَدْلُهُ جُورُهُ فَلَهُ

قضاے مسلمانان را تا آنکه بیا بد او را پستتر غالب آید عدل او جور او را پس رواه است

الْجَنَّةُ وَمَنْ غَلَبَ جُورُهُ عَدْلُهُ فَلَهُ النَّارُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بهشت و کسیکه غالب آید جور او عدل او را پس رواه است آتش روایت رواه ابوداؤد

وَعَنْ عَائِشَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از عایشه رضی الله عنها از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ لَيَأْتِيَنَّ عَلَى الْقَاضِي لَعْدْلٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَتَمَنَّى أَنَّهُ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم هر قاضی که در روز قیامت آرزو می برد قاضی کا شکایه وی

لَمْ يَقْضِ بَيْنَ اثْنَيْنِ فِي تَمْرَةٍ قَطُّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ سَعِيدِ

حکم نمی کرد میان دو کس در یک خرما هرگز رواه احمد و روایت است از سعید

بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ مُسْلِمًا أَوْ يَهُودِيًّا اخْتَصَمَا إِلَى عُمَرَ فَرَأَى الْحَقُّ

بن مسیب را که میان دو کس یهودی و یهودی اختصم کردند و آمدند بسوی عمر رضی الله عنہ پس دید عمر رضی الله عنہ

لِلْيَهُودِيِّ فَقَضَاهُ لَهُ عَمْرِيَهُ فَقَالَ لَهُ الْيَهُودِيُّ وَاللَّهِ لَقَدْ

بر یهودی را پس حکم کرد بجانب یهودی پس گفت مرعرا یهودی بخدا سوگند هر آنکند

قَضَيْتَ بِالْحَقِّ فَضْرَبَ بِهِ عُمَرُ بِالذُّرِّ وَقَالَ مَا يُدِيرُكَ

بخشیت حکم کردی تو بحق پس زد آن چو دگر عمر رضی الله عنہ بدو و گفت عمر رضی الله عنہ چه چیز دریا بد ترا که این

فَقَالَ الْيَهُودِيُّ وَاللَّهِ إِنَّا نَجِدُ فِي التَّوْرَةِ أَنَّهُ لَيْسَ قَاضٍ

پس گفت یهودی بخدا سوگند تا می یافتیم در تورات اینک نیست حکم کننده

بِقَضِي بِالْحَقِّ إِلَّا كَانَ عَنْ يَمِينِهِ مَلَكٌ وَعَنْ شِمَالِهِ مَلَكٌ

که حکم کند بحق مگر آنکه می باشد در جانب راست وی فرشته و در جانب چپ وی فرشته

يُسَدِّدَانِهِ وَيُؤَفِّقَانِهِ لِلْحَقِّ مَا دَامَ عَلَى الْحَقِّ فَإِذَا تَرَكَ

دیگر که سدا می بخشند او را و توفیق میدهند او را برای حق تا مادامیکه آن حکم بر حق است

الْحَقُّ عَرَجًا وَتَرَكَاهُ رَوَاهُ مَالِكٌ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ

حاکم حق را بالاسی روند آن دو فرشته و میگذارند او را رواه مالک رحمته الله علیهما

بَابُ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ

باب در میان امر بالمعروف و نهی عن المنکر

وَلَعَنُكُمْ مِّنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ

و بادید که باشد از شما گروهی که بخوانند بسوی نیکی کار و بفرمایند کار پسندیده

وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ

و منع کنند از شما پسندیده و آن گروه ایشانند رستگاران ای پسران

خبر از حدیث

خبر از حدیث

بن مسیب

بن مسیب

أَقِمْ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ

برپا دار نماز را و بجهت بکار پسندیده و منع کن از ناپسندیده

وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ

و صبر کن بر هر چه برسد تو هر آینه این مقدمه از کارهاست

الْأُمُورِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ

مقصود است در روایت است از ابی سعید خدری رحمه الله از آنحضرت

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ رَأَى

صلی الله علیه وسلم فرمود هر که ببیند از

مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ

شما را مشرور را پس باید که تغیر دهد او را از دست خود پس اگر نتواند پس بزبان

فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ رَوَاهُ

پس اگر نتواند پس با قلب که تغیر دهد بدل و این است ترین ایمان است رواه

مُسْلِمٌ وَعَنْ ثُمَّانَ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مسلم در روایت است از ثمان بن بشیر رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الذَّهْنِ فِي حُدُودِ اللَّهِ

صلی الله علیه وسلم حال و مثال استی کننده در حدود و شریعت

وَالْوَاقِعُ فِيهَا مَثَلُ قَوْمٍ اسْتَمْتَمُوا سَفِينَةً فَصَارَ

و آنکه افتاده است در حدود خدا مانند مثال و حال قومی است که گشتند در کشتی و فریاد کردند پس

بَعْضُهُمْ فِي أَسْفَلِهَا وَصَارَ بَعْضُهُمْ فِي أَعْلَاهَا فَكَانَ الَّذِي

گشتند بعضی در درجه پای پست و گشتند بعضی در درجه پای بلند از وی پس بود آنکه

فِي أَسْفَلِهَا يُؤْمَرُ بِالْمَاءِ عَلَى الَّذِي فِي أَعْلَاهَا

در پای پست میگذشت آب بر آنکه آن که در بالا است گشتی گشته اند

فَتَأْذُوا بِهِ فَآخَذَ فَأَسَاجَحَدَ يَنْقُرُ أَشْفَلَ السَّفِينَةِ فَاتَوَهُ

پس آنرا میکشیدند بدان پس گرفت آنکس که در میان ست تبر را پس دیدن گرفت و کشتن پایان کشتی را

فَقَالُوا مَا لَكَ تَأْذٍ بِمَنْزِلِي وَلَا بُدَّ لِي مِنَ الْمَاءِ فَيَا ن

پس گفتند چه شده است ترا گفت ایذا کشیدید شما بسبب من و چاره چیست مرا از آب کشتن پس

أَخْذُوا عَلَى يَدَيْهِ أَجْحَوْهُ وَنَجَّوْا أَنْفُسَهُمْ وَإِنْ تَرَكُوهُ

بگیرند و باز دارند ازین کار آنرا نزد راستکاری میدهند و راستکاری میدهند ذاتهای خود را و

أَهْلَكُوهُ وَأَهْلَكُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلُ الْبُخَارِي وَعَنْ حَذِيفَةَ

گمزه را و را هلاک میکردند و را هلاک میکردند ذاتها را خود را رواه بخاری و بر و است از حدیث

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ

بدانست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که سوگند بخدا ای که بقا من در دست او است

لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوَلَيْكُمْ شَكٌّ بِاللَّهِ

بر آئین امری که شما بمعروف و نهی میکنید از منکر یا نزدیک است که خدا ایستای میفرستد

أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَتَدْعُنَّهُ وَلَا

بر شما عذاب از نزد خود پست بر آئیند و عا میکنید الله تعالی را

يُسْتَجَابُ لَكُمْ دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَرِيرِ بْنِ

و قبول کرده کنی شود و عام شمارا رواه ترمذی و روایت است از جریر بن

عَبْدُ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الله رض گفت شنیدم من آنحضرت را صلی الله علیه وسلم

يَقُولُ مَا مِنْ رَجُلٍ يَكُونُ فِي قَوْمٍ يَعْمَلُ فِتْنًا بِالْمَعَاصِي

که میگفت نیست هیچ مردی که میباشد در قومی که معصیات را میسر میکنند

بِقُدْرَتِهِ عَلَى أَنْ يُغَيِّرُوا عَلَيْهِ وَلَا يُغَيِّرُونَ إِلَّا أَصَابَهُمُ اللَّهُ

قدرت دارد آن قوم را تغییر دادن بر آن مرد و تغییر نمی دهند مگر برساند خدا آن قوم را

مِنْهُ يَعْقَابُ قَبْلَ أَنْ يَمُوتُوا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

خدا ایتعالی از جهت آن عذاب پیش از آنکه بمیرند رواه ابو داود و ابن ماجه

وَعَنْ عَدِيِّ بْنِ عَدِيٍّ الْكِنْدِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا مَوْلَى لَنَا

و روایت است از عدی بن عدی که الکندی گفت حدیث کرد ما را مولای که بود ما را

أَنَّهُ سَمِعَ جَدِّي يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

که وی شنید جد مرا که میگفت شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُعَذِّبُ الْعَامَّةَ بِعَمَلِ الْخَاصَّةِ حَتَّى

و سلم را که میفرمود که خدا ایتعالی عذاب نمی کند اکثر قوم را بعمل چند مردم خاص ایشان تا آنکه

يَرَوْا الْمُنْكَرَ بَيْنَ ظَهْرِهِمْ أَنِيهِمْ وَهُوَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْكَرُوا وَلَا

بینند عامه نامشروع را میان خود حال آنکه ایشان می توانند که انکار کنند

فَلَا يُنْكَرُوا وَإِذَا أَفْعَلُوا ذَلِكَ عَذَّبَ اللَّهُ تَعَالَى الْعَامَّةَ

پس انکار نکنند و تعذیبند آنرا پس چون کنند این را عذاب میکند خدا ایتعالی عامه را

وَالْخَاصَّةَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ الْعَرَسِ بْنِ

و خاصه را رواه در شرح السنه و روایت است از عرس ابن

عُمَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَعْمِلْتَ

عمیره را از آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود چون کرده شود

الْخَطِيئَةَ فِي الْأَرْضِ مَنْ شَهِدَهَا فَكَرِهَهَا كَانَ كَمَنْ

گناه در زمین هر که حاضر بود آن را پس ناخوش دارد آن را باشد همچو کسی که

غَابَ عَنْهَا وَمَنْ غَابَ عَنْهَا فَرَضِيهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَهَا

غایب است از آن و هر که غایب بود از آن پس راضی شود از آن باشد همچو کسی که حاضر است آنرا

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ

رواه ابو داود و روایت است از ابی البختری رضا از مردی که از یاران

إِلَى جَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ أَقْلِبَ مَدِينَةَ كَذَا وَكَذَا يَا هَلْهَا

۱۲ از آنکه جبرئیل را ببرد

بوسه جبرئیل علیه السلام که برهنه زن و بچه را با بل شمشیر

فَقَالَ يَا رَبِّ إِنَّ فِيهِمْ عَبْدَكَ فَلَا تَأْلُفْ بِصِكَ طَرَفَةَ عَيْنٍ

پس گفت جبرئیل اے پروردگار در میان اهل این شهر نمایان بنده است که معصیت نموده است

قَالَ فَقَالَ أَقْلِبْهَا عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ فَإِنَّ وَجْهَهُ لَمْ يَغْيَرْ

گفت جبرئیل پس خود برود و کارگردان و برهنه زن آن بنده را برهنه زن آن بنده متغیر نشود

فِي سَاعَةٍ قَطْرًا وَاهُ الْبَيْهَتِيُّ فِي شُجْبِ الْإِيمَانِ

از جهت من یک ساعت هرگز رواه سلیقه در شجب ایمان

بَابُ الظُّلْمِ

این باب در بیان ظلم است

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا أَمَّا بِأَنْفُسِهِمْ

هر آینه خدا بدل نمیکند طایفه را که بقوم عباد تا وقتیکه ایشان بدل کنند آنچه در ضمیر است

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

هر آینه خدا هیچ ظلم نکند بر مردان و لیکن مردان بر خویشان ستم میکنند

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ شَيْئًا ذَرَّةً وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا

هر آینه خدا ظلم نمی کند وزن ذره و اگر آن عمل نیکی باشد دو چندان میکند آن را

وَيُؤْتِي مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا وَلَوْ يَوَاسِعُ اللَّهُ النَّاسَ

و بداد از نزدیک خود مزد بزرگ و اگر گروم کند خدا مومنان را

يَظْلِمُهُمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ

بسیارم ایشان بگذارد بر زمین هیچ بنده و لیکن تاخیر میکند ایشان را تا وقت

مُسَمًّى فَإِذَا أَجَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

مقرر پس چون برسد آفت مقرر ایشان باز نمانند ساعتی و نه پیش روند

۱۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۲۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۳۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۴۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۵۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۶۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۷۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۸۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۰ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۱ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۲ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۳ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۴ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۵ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۶ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۷ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۸ از آنکه جبرئیل را ببرد
۹۹ از آنکه جبرئیل را ببرد
۱۰۰ از آنکه جبرئیل را ببرد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مِنْ شَرِّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود از بدترین مردم آنکه مرتبه نزد خدا روز قیامت

عَبْدٌ أَذْهَبَ آخِرَتَهُ بِدُنْيَا غَيْرِهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

بنده ایست که ضائع کرد آخرت خود را بسبب دنیا سے غیر خود دہ ابن ماجہ و یو است از

عَائِشَةُ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّوَّابُّ

عائشہ رضا گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دوا وین

ثَلَاثَةٌ دِيَّوَانُ لَا يَغْفِرُ اللَّهُ إِلَّا شَرَّكَ بِاللَّهِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

۳۔ استدلی صحیفہ الیت کہ کئی آمرزد خدا و آن شریک گردانیدن گے را بخداست میگویند اسی

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ لَا يَتْرُكُ عَمَلَهُ خَالِطِينَ

کہ خداے تعالیٰ بھی آمرز و مشرک را و دیوان دوم صحیفہ الیست کہ جہل سنگی زار د آن را خدا

ظَلَمُ الْعِبَادِ فِيمَا بَيْنَهُمْ حَتَّى يَقْتَصَّ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ

و آن ظلم بندگان است در میان یکدیگر تا آنکه قصاص بستانند بعضی از ایشان از بعضی

وَدِيَّوَانُ لَا يَعْبَأُ اللَّهُ بِهِ ظُلْمُ الْعِبَادِ فِي مَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ اللَّهِ

و صحیفه سوره ای که در آن علم بندگان است میان خود و میان خدا

فَذَلِكَ إِلَى اللَّهِ إِنْ شَاءَ عَدُّ بِهِ وَإِنْ شَاءَ تَجَاوَزَهُ عَنْ

پس آن سوگول است بارادت آبی اگر خواب عذاب کند بنده را و خواب بجا وز کند از آن و از

ابن مَوْسَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

ابن موسیٰ مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدرستی که خدا

لَمَّا خَلَّيْنَاكَ مِنَ الْأَرْضِ أَنْتَ وَتِلْكَ الْأَكْثَارُ الَّتِي كُنْتَ تُدْعَىٰ فِيهَا الْإِنْسَانُ ۚ

ہر آئینہ بہت سید بہ علم را نامک و متیکہ یلید و اور انی لداد اورا پسر خاند و مجین است

أَخَذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرْآنُ فِي حَيْ ظَالِمَةٍ الْآيَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

کرکمن پروردگار تو چون بگرد و خیز ما را کلام الهی را اسرایه سخی سیه

اسے پس با بکری طلب کنند غلام
از مظلوم چل ایچہ کہ مذکور شد را
رفقہ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی ہریرہ رضا گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ مِنْ عَرَضٍ أَوْ شَيْءٍ فَلْيَتَحَلَّلْهُ

بر کہ باشد مرا ورا مظلوم برادر سلمان را از آبرو سے کہ بختیہ یا از چیز سے دیگر پس باید کہ تحلیل بخوابد

مِنْهُ الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ لَهُ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ كَانَ لَهُ

از دے امروز پیش از آنکہ نداشتد مرا ورا دینار سے و نہ درہم اگر باشد اورا

عَمَلٌ صَالِحٌ أَخَذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ

عمل نیک گرفته شود از دے باندازہ ظلم او و اگر نداشتد مرا ورا نیکیہا

أَخَذَ مِنْ سَيِّئَاتِهِ صَاحِبُهُ فُحْمِلَ عَلَيْهِ رَأَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ

گرفته شود از بدیہا سے صاحب و پس برداشته شود بر کہ رواہ البخاری و ہم از وی مرویست

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَتَدْرُونَ مَا الْمُفْلِسُ قَالُوا

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود صحابہ را ایادری یا بید کہ مفلح چیست گفتند

الْمُفْلِسُ فِينَا مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ فَقَالَ إِنَّ الْمُفْلِسَ

کہ مفلح در میان ما کے است کہ نیست درہم مرا ورا و نہ متاع پس فرمود آنحضرت مفلح

مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ

از امت من کے است کہ بیاید روز قیامت نماز و روزه و زکوة

وَيَأْتِي قَدْ شَتَّ هَذَا وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا وَسَفَكَ

و بیاید آنکس با بخت کشت نام کرده است این را و نسبت بزنایا کرد این را و خورد مال این را و کشت

دَمَ هَذَا وَضَرَبَ هَذَا فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهَذَا مِنْ

خون این را و زدن این را پس دادہ میشود این شخص کہ دشنام خورده از نیکیہا سے دئی و شخص دیگر

حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يُقْفَضَ مَا عَلَيْهِ أُخِذَ

از نیکیہا سے وے پس اگر فانی شود نیکیہا او پیش از آنکہ حکم کرده شود بجزا سے گناہی کہ برویست گرفته شود

مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ وَاهُ مُسْلِمٌ
 از گناهان مظلومان پس انداخته شود بر ظالم پست انداخته شود در آتش رواه مسلم
 وَعَنْهُ مَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَتَوَدَّ نَ
 وهم از ابی هریره رضا مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ ہر آئینہ ادا کردہ می شود
 الْحَقُّوقُ إِلَى أَهْلِهَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يُقَادَ لِلشَّاةِ الْجَمَاعَةُ
 حقها بوی اہل حق روز قیامت آنانکہ قصاص گرفته میشود براسے گو سفند ہلے شاخ
 مِنَ الشَّاةِ الْقَرَنَاءِ مِثْلُ مِثْلِهِ وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 از گو سفند شاخ وار رواہ مسلم و روایت است از معاویہ رضی اللہ عنہ کہ وہ
 كَتَبَ إِلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنْ كَتُبِي إِلَى كِتَابًا تُؤَيِّدُنِي فِيهِ
 بوی عائشہ صدقہ نوشت کہ نویس براسے من مکتوبہ کہ وصیت کنی مرا دران
 وَلَا تُكْثِرِي فَكَتَبْتُ سَلَامًا عَلَيْكَ أَمَا بَعْدُ فَإِنِّي سَمِعْتُ
 و زیادتی کن پس نوشت عائشہ رضا سلام علیک لیکن بعد سلام پس تحقیق شنیدم
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ أَلَمَسَ رِضًا اللَّهُ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را کہ میفرمود کسیکہ طلب کند خوشنودی خدا
 بِسَخَطِ النَّاسِ كَفَاهُ اللَّهُ مَوْنَةَ النَّاسِ وَمِنْ أَلَمَسَ
 با ناخوشنودی مردم کفایت کند او خدا ایغالی بارگرا نی مردم را و ہرکہ طلب کند
 رِضًا النَّاسِ بِسَخَطِ اللَّهِ وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَى النَّاسِ وَالسَّلَامُ
 خوشنودی مردم را بہ ناخوشنودی خدا بگذارد و او را خدا بوی مردم و سلام
 عَلَيْكَ دَوَاهُ التَّمِيزِيِّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبْرِ رَضِيَ
 بر تو رواہ ترمذی و روایت است از عبد اللہ بن جبش رضا
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَطَعَ سِدْرَةً
 گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کسیکہ بہرہ درخت کنار را

۱۲ یعنی عدالت دران اند
 ۱۲ تا کجا جاست کہ ادا کردن حقوق
 آدمیان چاہند از حیوانات
 کہ در خلد و آریہ تخلیف میکنند
 قصاص از قتلہ می شود
 ۱۲ یعنی کا سبکہ کند کہ در حق
 حق در آنست و حق بہ
 از ان ناراض باشند حق قائل
 را حق کرد و خلق ازین بران اور
 کہ بخوابد و از ایشان شریعتی
 باو نہ رسد یعنی اصل کا بیعتا سے تھا
 اگر این شد خلق ہم راضی و طبعی شود
 و گرد عکس آن خوابد شد
 ۱۲ موند و راضی یعنی بار
 و شقت است ۱۲ غیبت ہ

جام
مبفتح و کسب
معه عصاره در کتب
است مخ ۱۲

كَمَا يُفِيدُ الصَّبْرُ الصَّلَاةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ قَالَ

چنانچه تباہ دیگر داند صبر شہد را و روایت است از ابی ہریرہ گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ گفت موسی بن عمران علیہ

السَّلَامُ يَا رَبِّ مَنْ أَعَزُّ عِبَادِكَ عِنْدَكَ قَالَ مَنْ إِذَا اقْدَرَ غَفَرَ

السلام اسے پروردگار من کیت عزیز ترین بندگان تو نزد تو فرمود عزیز ترین بندگان کیونکہ چون قادر بود بر اتقا

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ

و روایت است از انس رضا کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ کی

خَزَنَ لِسَانَهُ سَتَرَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ كَفَّ غَضَبَهُ كَفَّ اللَّهُ

بجہاد دارد و زبان خود را از عیب مردم پوشد خدا عورت او را عیب او را و کی کہ فرو خور و خشم خود را باز دارد

عَنْهُ عَذَابُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ اعْتَذَرَ إِلَى اللَّهِ قَبِلَ اللَّهُ

از ان کس عذاب خود را روز قیامت و کی کہ عذر خواہی کند بوسے خدا بپذیرد خدا

عُذْرًا دَوَى الْأَحَادِيثِ الثَّلَاثَةِ الْيَتَهَقِي فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

عذر او را روایت کرد این تہرہ حدیث را بیہ در شعب ایمان

وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی ذر رضا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ فَإِنَّ هَبَ عَنْهُ

فرمود چون بہ خشم آید کی از شما حال آنکہ دوسے ایستاده است پس باید کہ بنشیند پس اگر رفت از

الْفَضْبِ إِلَّا فُلْيُطْجِعُ رَأَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

خشم بہتر در نہ باید کہ بر پہلو بخشد رواہ احمد و الترمذی و روایت است از

عُطْبَةَ بْنِ عُمَرَ السَّعْدِيِّ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عطیہ بن عروہ سعدی رضا گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْغَضَبَ مِنَ الشَّيْطَانِ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ خُلِقَ

علیه وسلم بدرستی که حشم کردن از شیطان است و بدرستی که شیطان پدید آورنده است

مِنَ النَّارِ وَإِنَّمَا يُظْفَى النَّارُ بِالْمَاءِ فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ

آب آتش و سرد کرده نمی شود آتش مگر باب پنجم چون به خشم آید یکے از شما

فَلْيَتَوَضَّأُوا أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

باید که وضو باز و راه بوداؤد و روایت است از ابی سهریرضا که

رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصِنِي قَالَ لَا تَغْضَبْ

مردے گفت مرے بغیر خدایا صلی اللہ علیہ وسلم کہ وصیت کن مرا فرمود چشم بکیر

فَرَدَّدَ ذَلِكَ مَا رَأَى قَالِ لَا تَقْضُ بِرَأْيِ الْبُخَارِيِّ وَعَنْهُ

سپہ باز گردانہ ایمان مردانِ قتل را فرمود خشم گیر رواہ بخاری و ہم از وسعِ مردانیت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من كان له أخوة في الدنيا فليؤملهم في الآخرة

عبدالرحمن بن عبدالمطلب

أما التدبير الذي يملك نفسه عند الغضب

[illegible]

وَمِنْ حَازِلَةٍ بِنْتِ وَهَبٍ قَالَتْ لِي رَسُولٌ عَلَيْهِ سَلَامٌ

وروايت است از حارثه بن وهب زم لفت فرمود ان حضرت صلى الله عليه و آله و سلم

عليه السلام الا خير من يا هار جنة كل فرس متصوم

علیه وسلم ایام خبر ندیم شمارا با اهل بیت هر ضعیف که حقیر می پندارند او را مردم

لَا أَقْسَمُ عَلَى اللَّهِ لَا بَرَّةَ إِلَّا أَخْبِرْ لَكَ يَا هَيْدَلُ الْفَارِ هَلْ عَشِي

اگر سو گند خور و بر حذر است گوی میگرداند و می تپاے اور ای خبر ندیم شمارا ببل و درخ خبر

جواب المستكبر متفق عليه **وسن** ابن مسعود قال

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ

نہرود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در نمی آید دوزخ را هیچ کس

فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

کہ در دل وے مقدار دانہ خردل از ایمان باشد در نمی آید بہشت را

أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ كِبَرٍ وَهُوَ مُسْلِمٌ

ہیچ کس کہ در دل وے مقدار دانہ خردل است از کبر رواہ مسلم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مَرْثَرَةً قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابی ہریرہ رضہ گفت نہرود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ ثَلَاثَةً لَا يَكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يَزِيكُهُمْ

و سلم کس اند کہ سخن بکنند بآنان روز قیامت و ثنا نمی گوید برایشان

فَرَقِي بِرَأْيَةٍ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَهُمْ عَذَابُ الْإِيمِ شَيْخٌ نَرَانِ

و در روایت این نیز آمده است و نظر نمیکند بوی ایشان و مرا بآتش عذاب ایمانست کس از ان

وَمَلِكٌ كَذَّابٌ وَعَائِلٌ مُتَكَبِّرٌ وَهُوَ مُسْلِمٌ وَعَنْ

دوم بادشاہ دروغ گوئیدہ سوم درویش بگرنندہ رواہ مسلم و روایت است از

أَبِي هُرَيْرَةَ مَرْثَرَةً قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

ابی ہریرہ رضہ گفت نہرود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میفرماید

اللَّهُ تَعَالَى الْكِبَرُ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ وَالْعِظْمَةُ إِنْ أَرَبِي فَمَنْ نَزَعَنِي

خدا بآیت کبریا مجاہد من و عظمت از ارم است پس کیہ نزاع کند

وَاحِدًا اقْنَمُوا مَا أَدْخَلْتُمُ النَّارَ فِي رَأْيٍ قَدْ ذَفَّتْهُ فِي النَّارِ

و مشارکت جوید من در کس ازین برد و صفت داخل میکنم آتش دوزخ در رایی بجای او قدفند

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ

رواہ مسلم و روایت است از عمرو بن شعیب رضہ از پدر خود و اواز جد خود

الحمد لله رب العالمين
الحمد لله رب العالمين
الحمد لله رب العالمين

بزرگوار

بزرگوار

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُخْشَرُ الْمُتَكَبِّرُونَ
 از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم روایت میکند کہ فرمود آنحضرت کہ بر آنکس خشم شود بزرگواری

أَمْثَالُ الذِّبْرِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِي صُورِ الرِّجَالِ يَغْشَاهُمْ
 مانند مورچہاں کے خورد روز قیامت در صورت مردان کہ می پوشد ایشان را

الدُّلُّ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ يُسَاقُونَ إِلَى السِّجْنِ فِي جَهَنَّمَ يَسْتَوُونَ
 خواری از ہر جا و ہر سو رانده میشوند بسوی زندانے در دوزخ کہ نامیدہ میشود

يُولَسُّ تَعْلُوهُمْ نَادِ الْأَنْبِيَاءِ يُقُونَ مِنْ عَصَاةِ أَهْلِ النَّارِ
 آن زندان پرین غلبہ میکند ایشانرا آتش آتشہاست نشانیدہ شود ایشانرا آنچہ سلطان میکند از دوزخ

طِينَةُ الْخَبَالِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عَمِيْسٍ
 از زرد آب و ریم و خون رواہ ترمذی و از اسماء بنت عمیس رضی اللہ عنہا روایت

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ بِئْسَ
 گفت شنیدم من آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را کہ میگفت بد

الْعَبْدُ عَبْدٌ تَخْتَلُّ وَاحْتَالَ وَنَبِيٌّ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ بِئْسَ
 بندہ است بندہ کہ فرود نمی آید و خود را نیک خیال کرد و فراموش کرد خداوند بزرگ بلند قدر را و بد

الْعَبْدُ عَبْدٌ تَجَبَّرَ وَاعْتَدَى وَنَبِيٌّ الْجَبَّارُ الْأَعْلَى بِئْسَ
 بندہ است بندہ کہ بجز خود و دھم و فادازد و گردشت و فراموش کرد خداوند جبار را و بلند قدر را و بد

الْعَبْدُ عَبْدٌ سَهِيَ وَكَلَمَى وَنَبِيٌّ الْمَقَابِرُ وَالْبَيْتُ الْعَبْدُ عَبْدٌ
 بندہ است بندہ کہ فراموش کرد و مشغول شد بہ خود و فراموش کرد مقبرہ را و بوسیدگی بدن را و بد بندہ است

عَتَا وَطَفَى وَنَبِيٌّ الْمُبْتَدَأُ وَالْمُنْتَهَى بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ يَخْتَلُّ الدُّنْيَا بِالْدِينِ
 کہ از حد گذشت و گشتی کرد و فراموشی کرد آغاز حال و انتہا حال خود را بد بندہ است بندہ کہ فریب میدہد

بِئْسَ الْعَبْدُ يَخْتَلُّ الدِّينَ بِالشَّهَاتِ بِئْسَ الْعَبْدُ
 بد بندہ است بندہ کہ فریب میدہد دین را بشہادت بد بندہ است

۱۰
 یعنی صورتها کے آئینہ
 موردان باشند و بد بندہ است
 نیک بندہ است

۱۱
 این دنیا را و بندہ است
 شوق دنیا و مرگ

۱۲
 یعنی فریب میدہد
 و حاصل میکند دین را بشہادت

۱۳
 و فریب میدہد دین را با مال
 آن تا بداند او را از مال دین

۱۴
 و ترکیب حرام تقبیل می شود
 تا بیرون کنند او را از دین

عَبْدٌ طَمَعَ يَقْرُدُ بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ هَوَىٰ يُضِلُّهُ بِئْسَ الْعَبْدُ

بندہ کہ طمع و حرص می کند او را بر درازای نیاید بندہ است بندہ کہ ہوا نفس گمراہ میگرداند او را

عَبْدٌ رَغِبَ يَذُلُّهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ هُبَيْرٍ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بندہ کہ رغبت در دنیا خواہ میکند او را روا کرد ترمذی و بیہقی در شعب ایمان گفت بیہقی

قَالَ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ وَعَنْ عُمَرَ فَقَالَ وَهُوَ عَلَى الْمَنْبَرِ

نہایت اسناد این حدیث قوی و از امیر المومنین عمر را مرویت گفت و قتیکہ دسے بر منبر بود

يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوَاضَعُوا قِيَامِي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

اے مردمان تواضع کنید زیرا کہ من شنیدم آنحضرت را صلے اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ تَوَاضَعَ يَتَوَدَّقَهُ اللَّهُ فَمَوْفِي نَفْسٍ صَغِيرٍ

و سلم کہہی گفت کسیکہ تواضع کند بامر دم از برای خدا بلند گرداند خدا مرتبہ اورا پس آنکس در نفس

وَفِي آعَيْنِ النَّاسِ عَظِيمٍ وَمَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللَّهُ فَمَوْفِي آعَيْنِ

و در چشمان مردم بزرگست و کسیکہ تکبر کند فروہند خدا مرتبہ اورا پس او در چشم

النَّاسِ صَغِيرٍ وَفِي نَفْسٍ كَبِيرٍ حَتَّىٰ لَمْ يُوَافَقُوا عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ

مردم حقیرست و در نفس خود بزرگست تا آنکہ ہر آئینہ دسے بکثرت بر مردم از سگ

أَوْ حِزْبٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یا حو کہ و از ابی ہریرہ مرویت کرد آنحضرت صلے اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثٌ مُنْجِيَاتٌ وَثَلَاثٌ مُهْلِكَاتٌ فَاثِمَاتُ

علیہ و سلم فرمودہ صلیت رستگاری و نجات دہندہ است از عذاب و خصلت ہلاک کنندہ است

الْمُنْجِيَاتُ تَقْوَى اللَّهِ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ وَالْقَوْلُ بِالْحَقِّ فِي

اما خصلتہا کلمات و سنہدہ کیے از ان پس پرستیزگاری از خداست چہان و آشکارا دوم گفتن بر حق

الرِّضَا وَالسَّخَطُ وَالْقَصْدُ فِي الْغِنَاءِ وَالْفَقْرِ وَأَمَّا الْمُهْلِكَاتُ

خوشنودی و ناخوشنودی سوم سیانہ روے در تو گمراہی و در غیبی اما خصلتہا ہلاک کنندہ

فَمَوَى مُتَّبِعٌ وَشَخْصٌ مُطَاعٌ وَاعْجَابُ الْمَرْءِ بِنَفْسِهِ وَهِيَ تَشْدُهُنَّ
 یکی بر روی نفس که پیروی کرده است آن را دو مجمل و حوصله طاعت گرفته اسم معجوب و آن مرد و بنحی و این
 رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الْخَمْسَةَ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ
 بدترین خصلت را مذکور است روایت کرد این حدیث پنج را همیشه در شعب ایمان
 كِتَابُ الْجِهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا
 کتاب در جهاد آنکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَغْضُو دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ
 در راه خدا با اموال خویش و جان خویش بزرگتر اند در مرتبه نزد یک خدا
 وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ يُبْتَرُهُمْ بِرُحْمَةٍ مِنْهُ وَبِرِضْوَانٍ
 و این جماعت ایشانند مطلب یا بان پیرو شده میدهند ایشان را بر دو گانه این رحمت از تو و این
 وَجَنَّتْ لَهُمْ فِيهَا أَنْفُسُهُمْ مُقِيمُونَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ
 و بپوشت آنها که ایشان را در آنجا نعمت دایم بود باشندگان آنجا همیشه هر آنکس
 عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا
 نزد خدا مزد بزرگ است هر آنکس شمار ماه با نزدیک خدا
 عَشْرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 دوازده ماه است در کتاب خدا روزی که آفرید آسمانها و زمین را
 مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلَمُوا
 از آن چهار ماه است حرام اینست دین درست پس ستم نکنید
 فِيهِمْ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا
 در آن ماه با بر خویشین و جنگ کنید با مشرکان بهر ایشان چنانکه ایشان
 يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً طَوَّاءُ عَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ هـ
 جنگ می کنند با شما بهر شما و بدانید که خدا با متقین است *

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمین
 العبد المذنب
 محمد بن علی
 کتبی فی الفقه
 ص ۱۰۰
 کتبی فی الفقه
 ص ۱۰۰

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَالَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفِرُوا

ای مسلمانان چیت شمار که چون بشما گفته می شود بیرون آئید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتِلُوا إِلَى الْأَرْضِ أَرْضِيكُمْ

در راه خدا اگران شده میل می کنید بوی زمین آیار مانند شدید

يَا حَيُّوهُ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

برندگانی دنیا عوض آخرت پس نیت متاع زندگی دنیا

فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ إِنْ تَفِرُوا يَبْعَثْكُمْ عَذَابًا

در برابر آخرت مگر اندک اگر بیرون نیاید عذاب کند شمار عذاب

بِئْسَ الْبَدَلُ وَيَتَّبِعُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَقْرُؤُا شَيْئًا وَاللَّهُ

دردناک و بددل شما گیر قومی را بجز شما هیچ زبان نرساند خدا را و خدا

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ

بر همه چیز تواناست ای پیغمبر جاهد کن

الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاعْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا وَأَمْرُهُمْ

با کافران و منافقان و درستی کن بر ایشان و حاکم ای ایشان دو بخش است

وَبِئْسَ الْمَصِيرُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ

دو بد جان نیست هرگزینه خدا دوست میدارد آنها را که جنگ میکنند در راه خدا

صَفًّا كَانَهُمْ بَنِيَّانِ مَرَّضُونَ عَلَيْكُمْ الْقِتَالُ

صف زده گو یا که ایشان عمارت هستند محکم با یکدیگر چسبیده لازم کرده شد بر شما جنگ

وَهُوَ كَوْنُهُ لَكُمْ وَعَمَّا أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ

و آن دشوار است بر شما و شاید که شما ناخوش دارید چیزی را که حال آنکه دوسه بهتر باشد

لَكُمْ وَعَمَّا أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

شمار او شاید دوست دارید چیزی را حال آنکه وی بد باشد و خدا میداند و شما نمیدانید

عنه خبر در کتب

عنه خبر در کتب

عنه خبر در کتب

عنه خبر در کتب

بْنِ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رِبَاطُ

این سعد بن گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم رباط داشتن هر حد اسلام

يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

یک روزی در راه خدا بهتر است از دنیا و هر چه بر دنیا است متفق علیه

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از انس رح گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَغَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رُفْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

هر آئینه یک پاد او سیر کردن در راه خدا یا یک شبانگاه بهتر است از دنیا و آنچه در دنیا است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ قَالَ سَمِعْتُ

متفق علیه و روایت است از سلمان فارسی رح گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رِبَاطُ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ خَيْرٌ مِنَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم رباط یک روز و شب بهتر است از

صِيَامِ شَهْرٍ وَ قِيَامِهِ وَإِنْ مَاتَ جَرَى عَمَلُهُ الَّذِي كَانَ

روزه یکماه و شب خیرای آن و اگر بمیرد روان میگردد بر وی ثواب عمل وی که بود

يَعْمَلُهُ وَأَجْرِي عَلَيْهِ رِزْقُهُ وَأَمِنْ الْفِتَنِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

عمل میکرد و رسانیده میشود بر وی رزق وی و امن میگردد از فتنه اندازنده که فرشت غذا بخورد

وَعَنْ أَبِي عَيْسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی عیس رح گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَا انْغَبَرَتْ قَدَمَا عَبْدٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَفَتَمَتُهُ النَّارُ وَاهُ الْبَخَائِرِ

گرد آلوده نگردد و پا سبج بنده در راه خدا پس ساس کند او را آتش و دوزخ بر او بخاری

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی هریره رح که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

و غالب در روایت است
بسی تمکد آید و گاهی بی تمکد
و علم و ذوق حلال و حرام
و درین باب گفته است که چون
افزار در راه جهاد و جهل
تا گردد و نفس جهاد و جهل
خدا داشت ۱۱۲

قَالَ لَا يَجْتَمِعُ الْكَافِرُ وَقَاتِلُهُ فِي النَّارِ أَبَدًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

فرمود بسبح نمی شود کافر و کشته کافر در آتش دوزخ همیشه رواد مسلم

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روايت است از ابی هريره رضا گفت آنحضرت صلی الله عليه

وَسَلَّمَ لَا يَكْمُرُ أَحَدٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ مَنْ يُكْمَرُ

و سلم حجر مرج گردانیده نمی شود هیچ کس در راه خدا و خدا داناتر است بکس که حجر مرج گردانیده شود

فِي سَبِيلِهِ الْإِبَاءُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَجُورُهُ يَتَعَبُ دَمًا أَلْوَنُ

در راه و س که آنکس می آید روز قیامت و حال آنکه جراحت او میریزد خون رنگ رنگ

لَوْ أَنَّ الدَّمَّ وَالرَّيْحَ دَخَا الْمَلِكَ مُتَّفَقًا عَلَيْهِ وَعَنْ

خون و بوی بوی شک متفق علیه و روايت است از

أَبِي مُوسَى قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی موسی رضا گفت آمد مردی بپس آنحضرت صلی الله عليه وسلم

فَقَالَ الرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلْفَنَمِ وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلذِّكْرِ وَالرَّجُلُ

پس گفت آن مرد و قال میکند برای فتنه و مردی قتال میکند برای نام و حرکت

يُقَاتِلُ لِيُرَى مَكَانُهُ فَمَنْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ مَنْ قَاتِلُ

قتال میکند برای س که دیده شود مکان او و رجاء عیال کیست در راه خدا گفت آنحضرت

لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُتَّفَقًا عَلَيْهِ

برای آنکه باشد کلمه خدا بلندتر پس اوست جها و کشته در راه خدا متفق علیه

وَعَنْ أَنَسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ جَاهِدُوا

و روايت است از انس رضا آنحضرت صلی الله عليه وسلم که فرمود جها و کفید

الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَالنِّسَاءُ أَبُودَاوُدَ

کافران را بمالهای خود و بدنهاهای خود و یزیدنها را خود رواد ابو داود

الحکم بالغیث خیر کون
کلام و کلام غیث کبیر
شعب بن یثیث و عین محمد
و ابی سعید و ابی کریم
شعب بن یثیث و ابی کریم

وَالنَّسَائِيُّ وَالذَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

وَسَائِي وَدَارِي وَروایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْتُوا السَّلَامَ وَأَطِعُوا الطَّعَامَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فاش کنید سلام را و بخورائید طعام را

وَأَضِرُّوا الْهَامَ تَوَرَّثُوا الْجَنَانَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

و بزنید سر را تا وارث گردانیده شود بدیهشتمین بار رواه ترمذی و روایت است از

فُضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

فَضَالِبْنِ عَبِيدٍ از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که گفت

كُلْ مِمَّنْ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلَّا الَّذِي مَاتَ مُرَاطِبًا فِي سَبِيلِ

هر مردی ختم کرده میشود بر همان عمل که کرده است مگر آن کسیکه مردنمیدارد در راه

أَمَلِهِ فَإِنَّهُ يُنْتَهَى لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَيَأْمَنُ مِنْ فِتْنَةِ

خدا پس بدو سستی که نشان اینست زنده کرده میشود بر آن عملی که در روز قیامت و ایمین میگرداند از آفت

الْقَبْرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ الدَّارِيُّ

قبر رواه ترمذی و ابوداؤد و روایت کرد این حدیث را دارسی

عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ أَنَّهُ سَمِعَ

از عقبه بن عامر و روایت است از معاذ بن جبل رضی که و شنید

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ قَاتَلَ فِي

آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میگفت کسی که قتال کند در

سَبِيلِ اللَّهِ فَوَاقٍ نَاقَةٍ فَقَدْ وَجَّهَتْ لَهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ جُرحَ جَوْحَانِي

راه خدا یا کج رسانیده شود رنج رساندنی پس می آید روز قیامت همچو سارتر بودن آن جوارح

سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ نَكَبَتْ فَاتِمَّا تَحْيَى يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَأَنْ غَرِمَا كَانَتْ لَوْهَا

راه خدا یا کج رسانیده شود رنج رساندنی پس می آید روز قیامت همچو سارتر بودن آن جوارح

مواظقت بر این حدیث است
در این حدیث از ابی هریره رضی
گفته است که رسول الله صلی الله علیه وسلم
فرمود که فاش کنید سلام را و بخورائید طعام را
و بزنید سر را تا وارث گردانیده شود
بدیهشتمین بار رواه ترمذی و روایت است از
فضال بن عبید از آنحضرت صلی الله علیه وسلم
که گفت هر مردی ختم کرده میشود بر همان
عملی که کرده است مگر آن کسیکه مردنمیدارد
در راه خدا پس بدو سستی که نشان اینست
زنده کرده میشود بر آن عملی که در روز
قیامت و ایمین میگرداند از آفت قبر
رواه ترمذی و ابوداؤد و روایت کرد این
حدیث را دارسی از عقبه بن عامر و روایت
است از معاذ بن جبل رضی که و شنید
آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میگفت
کسی که قتال کند در سبیل الله فواق
ناقه فقد وجهت له الجنة و من جرح
جوحانی سبیل الله أو نكبت فاتمما تحيى
يوم القيامة كأن غرما كانت لوها
راه خدا یا کج رسانیده شود رنج
رساندنی پس می آید روز قیامت
همچو سارتر بودن آن جوارح

أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ شُعْبٍ فِيهِ عُيَيْنَةٌ مِنْ مَاءٍ عَذْبَةٍ

یاران آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بشعبی کہ دروے چشکے بود از آب شیرین

فَأَعْجَبَتْهُ فَقَالَ لَوْ اُعْتَزَلْتُ النَّاسَ فَأَقِمْتُ فِي هَذَا الشَّعْبِ

پس خوش آمد آن چشمه آن مرد را پس گفت آنز و کاشکے گوشه میگرفتم از مردم پس اقامت میکردم درین

فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَا تَفْعَلْ

پس ذکر کرده شد آن نزد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم پس گفت آنحضرت مکن این را

فَإِنَّ مَقَامَ أَحَدِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَواتِهِ فِي بَيْتِهِ

زیرا که بدرستی ایستادن یکے از شما در راه خدا فاضلتر است از نماز وے در خانه خود

سَبْعِينَ عَامًا أَلَّا يُحْبُونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ

هفتاد سال یا دوست نمیدارید شما که بیامزد خدا یغفار شما و او را آورد شما را

الْجَنَّةَ أَغْرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فُوتَى

در بهشت قتال کنید با کفران در راه خدا کسی که غر کند در راه خدا مقدار زمان دو و دو سید

ثَاقَةٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَانَ

ثاقه واجب میگردد مراد از بهشت رواه ترمذی و روایت است از عثمان

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رِبَاطُ يَوْمٍ فِي

از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بودن یک روز در

سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَنَازِلِ

سرحد کفر و بستان اسبان بهتر است از عبادت هزار روز در غیر آنجا از منزلها

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبَيْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ

رواه ترمذی و روایت است از عبد اللہ بن حبیبی کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ

صلی اللہ علیہ وسلم پرسیده شد کدام از عملهاست که فاضلتر است گفت

شعبی که درین راه
در میان کوه و دره جویان کوه را
راه نباشد ۱۱۲۰۰۰

باب مشتق از یکدیگر یعنی بچین
در این بین اسبان بر سر راه اسلام
و نخل بر سر راه طاعت در آنجا ۱۱۲۰۰۰

دَمُ يَهْرَأُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَمَّا الْآثَرَانِ فَأَثَرُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 حوسلے کہ چھتہ بتود در راه خدا و اما دو اثر پس کے نشان دم است در راه خدا
 وَأَثَرُ فِي قَرِيضَةٍ مِنْ قَرَارِضِ اللَّهِ تَعَالَى رَوَاهُ التَّوَمِيدِيُّ
 دوم اثر کے در قریضہ از قریض خدا تعالیٰ رواہ ترمذی
 وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 دروایت است از عبد اللہ بن عمرو رضی اللہ عنہما کہ گفت کہ رسول اللہ صلی
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَرْكِبُ الْبَحْرَ إِلَّا حَاجًّا أَوْ مُعْتَمِرًا أَوْ
 اللہ علیہ وسلم سوار شود یا را کہ در کمالیک حج کنندہ یا عمرہ برآزندہ یا
 غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنَّ تَحْتَ الْبَحْرِ نَارًا وَتَحْتَ النَّارِ
 غزائندہ در راه خدا زیرا کہ زیر دیا آتش است وزیر آتش
 بَحْرٌ أَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ
 دریا نیت رواہ ابو داؤد و روایت است از عبد اللہ بن عمرو رضی اللہ عنہما کہ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَفْلَةٌ كَفَرَتْ رَوَاهُ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بازگشتن مجاہد از سفر غزائندہ
 أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ
 رواہ ابو داؤد و روایت است از ابی امامہ رضی اللہ عنہما کہ گفت بیرون آمدیم باہمراہ آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَرِيَّةٍ فَمَرَّ رَجُلٌ بِغَارٍ فِيهِ شَيْءٌ
 صلی اللہ علیہ وسلم در پارہ از لشکر پس گذشت مردے بغارے کہ در کج چپے
 مِنْ مَاءٍ وَبَقِيَ فَحَدَّثَ نَفْسَهُ بِأَن يُقِيمَ فِيهِ وَيَتَخَلَّى
 از آب وترہ و سبزی بود پس حدیث کرد آن مرد با نفس خود کہ اقامت کند درین غار و خلوت
 مِنَ الدُّنْيَا فَاسْتَأْذَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ذَلِكَ
 گزیند از دنیا پس طلب اذن کرد از پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم در اقامت کردن

بخی عاقل با بکند از نفس خود
 در مجاہد و خوف مکر رب
 از دنیا بکشد بمان بجای حق
 و درین حدیث ہوا کہ بکشد
 با کج و عمد و غیور و فضیلت
 آن و در احادیث دیگر آمده کہ
 افضل و خیار شد برایشان شدی در
 بہم زندہ باشد است کہ حق تعالی
 در پارہ کند از روح ان نارا
 قیض کے زندہ بودی از روح ان نارا
 بجز اسط ملک زندہ بودی از روح ان نارا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَأُبْعَثُ بِأَلِيهِمْ يَوْمَ

پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بر اینکه فرستاده شدم بملت یهودیت

وَلَا بِالنَّصْرَانِيَّةِ وَلَكِنِّي بُعِثْتُ بِالْخَفِيَّةِ السَّمْحَةِ وَالَّذِي كَفَسُ

و نه بملت نصرانیت و لیکن فرستاده ام بدین اسلام که ملت نرم و آسان است سو گند خدا را

مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَغَدْوَةٌ أَوْ رَوْحَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا

لپا کات محمد در دست اوست هر آینه سیر کردن در باد یا سیر کردن در شب با نگاه در راه خدا بهتر است

وَمَا فِيهَا وَلِمَقَامٍ أَحَدِكُمْ فِي الصَّفِّ خَيْرٌ مِنْ صَلَواتِهِ سَبْعِينَ

و هر چه در و است و هر آینه ایستادن یکی از شما در صف قتل بهتر است از نماز گذاردن هفتاد

سَنَةً دَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

سال رواه احمد در روایت است از ابی سعید رضی الله عنه که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ

صلی الله علیه وسلم فرمود که راضی و خوشنود گردید بخدا که پروردگار منی و آوارائی گردید با

دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَجِئْتُ لَهُ الْجَنَّةَ فَجَبَّ

که دین و دینت در راضی گردید بخدا که رسول است و اجبید و دبر اے و بخت پیش خوشی گردید این

لَهَا أَبُو سَعِيدٍ فَقَالَ أَعِدْهَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَعَادَهَا

کلمات را ابو سعید گفت اعاده کن این کلمات را بر من اے رسول خدا

عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ وَأُخْرَى يَوْفَعُ اللَّهُ بِهَا الْعَبْدَ مَا شَاءَ

پس اعاده کرد آنحضرت آن کلمات را بر و بپشت گرفت آنحضرت و خلعت دیگر است بلند کرد

دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ

پایه در بهشت مافت میان هر دو پایه جهان است که میان آسمان

وَالْأَرْضِ قَالَ وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الْجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْجَاهِدُ فِي

و زمین است گفت ابو سعید و چه چیز است آن خلعت یا رسول الله فرمود آنحضرت مکرر مبارک

سَبِيلَ اللَّهِ الْجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكَ رِوَاةُ مُسْلِمٍ وَعَنْ

جہاد کردن است در را او خدا رواہ مسلم و روایت است از

أَبِي مُوسَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ

ابی موسی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ بدرستی کہ درشت

تَحْتَ ظِلِّهَا السُّيُوفُ فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْهَيْعَةِ فَقَالَ يَا أَبَا

زیر سایہ شمشیر است پس ایستاد مردی کہند و سود و شغل و جاہ پس گفت آن مرد یا ابا

مُوسَى أَنْتَ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ هَذَا

موسی تو شنیدی آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت این سخن را

قَالَ نَعَمْ فَرَجَعَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ أَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ ثُمَّ كَسَرَ

گفت ارے شنیدم پس رجوع کرد آن مرد بسوئے یاران خود پس گفت آئند بخوانم بر شما سلام را

جَفَنَ سَيْفَهُ فَالْقَاءُ ثُمَّ مَشَى بِسَيْفِهِ إِلَى الْعَدُوِّ فَضَرَبَ بِهِ

نیم خود را پس بنیادخت نیام را پست رفت با شمشیر خود بسوئے دشمنان پس بزد شمشیر

حَتَّى قُتِلَ ذَٰلِكَ رِوَاةُ مُسْلِمٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ قَالَ

تا آنکہ گشتہ شد رواہ مسلم و روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خُبَسَ فَرَسًا

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ یک بہ بند و اسبی را

فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِيْمَانًا بِاللَّهِ وَتَصَدِيقًا بِوَعْدِهِ فَإِنَّ شِبَعَةَ وَرَثَةَ

دراہ خدا از جهت ایمان آوردن بخدا و از جهت راست داشتن وعدہ حق پس بدرستی کہ

وَرَثَتُهُ وَبَوَّلَهُ فِي مِيزَانِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رِوَاةُ الْبُخَارِيِّ وَعَنْ

و سرگین او دبول ادر میزان او باشد در روز قیامت رواہ بخاری و روایت است از

جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أَحَدٍ

جابر رضی اللہ عنہ کہ گفت مردی مرا آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم روز جنگ احد

أَدَّيْتَانِ قُتِلَتْ فَأَيْنَ أَنَا قَالَ فِي الْجَنَّةِ فَأَلْقَى تَمْرَاتٍ فِي

که خبر دید اگر کشته شوم پس کجاست جای من فرمود آنحضرت در بهشت است جایی که تو پس بینداخت

يَدَيْهِ ثُمَّ قَاتَلَ حَتَّى قُتِلَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ

دست او بود پست بر قاتل کرد تا آنکه کشته شد متفق علیه و روایت است از ابن عباس رضی الله عنهما گفت

بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ رَوَاحَةَ فِي سَرِيَّةٍ

فرستاد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم عبد الله بن رواحه را در فوجی و لشکر

فَوَافِقَ ذَلِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَدَّ أَصْحَابُهُ وَقَالَ اتَّخَفْتُ وَأَصِلِي

پس موافق افتاد آن فرستادن روز جمعه را پس وقت بامداد رفتند بیدان او و گفت عبد الله بن رواحه

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ الْحَقُّهُمْ فَلَمَّا صَلَّى

با پیغمبر صلوات الله علیه و سلم بهتراحق میوم ایشان را و میسر پس چون نماز گذارد ابن رواحه

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى فَقَالَ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَقْدُ وَ

با آنحضرت صلوات الله علیه و سلم دید آنحضرت او را پس فرمود چه باز داشت ترا از نگاه بردن تو

مَعَ أَصْحَابِكَ فَقَالَ أَرَدْتُ أَنْ أَصِلَ مَعَكَ ثُمَّ الْحَقُّهُمْ فَقَالَ

با یاران تو پس گفت عبد الله خواستم که نماز جمعه بخوانم با تو بعد از آن برسم با ایشان پس نزد آنحضرت

لَوْ أَنْفَقْتُ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَذْرَكَتُ فَضْلَ غَدَا وَتَوْهُ

اگر خرج میکردی تو چیزها که در زمین است از اسباب و مشرع همه درختی یا فنی تو فضل و تقوی بجا میروم

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ بَابُ آدَابِ السَّفَرِ مَشْهُ

روایت کرد این حدیث را ترمذی از باب آداب سفر مشهور است

بَابُ ثَوَابِ الْإِعَانَةِ عَلَى الْجِهَادِ

باب در بیان ثواب اعانت کردن بر جهاد از مال و اسباب

عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از زید بن خالد رضی الله عنه که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

جای که تو پس بینداخت

فرستاد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

اگر خرج میکردی تو چیزها که در زمین است

قَالَ مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ عَزَّاهُ مِنْ خَلْفٍ غَازِيًا
 فرمود کسی که ساخته کند اسباب غازی را در راه خدا این تحقیق را کرد و کسی که علیه گردد
 فِي أَهْلِهِ فَقَدْ عَزَّاهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مَسْعُودٍ
 در اهل و عیال و کسی که این تحقیق را کرد متفق علیه و روایت است ابی مسعود رض
 وَالْأَنْصَارِيُّ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ بِنَاقَةٍ تَخْطُومَةُ فَقَالَ هَذِهِ فِي
 آنصاری گفت آورد مردی شتر ماده را که با چهار بود پس گفت آن مرد این ناقة در
 سَبِيلِ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكَ
 راه خداست پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم مرترا
 بِهَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ سَبْعُ مِائَةِ نَاقَةٍ كُلُّهَا تَخْطُومَةُ دَوَاهُ مُسْلِمٍ
 این یک ناقة روز قیامت ثواب هفت صد ناقة است که همه آن چهار کرده شده است رواه
 وَعَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 و روایت است از خرم بن فاطک رض که فرمود آنحضرت صلی الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَ لَهُ بِسَبْعِ
 علیه وسلم کسی که خرج کند خرچه را در راه خدا نوشته شود برای وی ثواب هفتصد
 مِائَةٍ ضِعْفٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتَّيَّاسِيُّ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ
 مانند آن رواه ترمذی و تیسائی و روایت است از ابی امامه رض
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ
 گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم فاضلترین صدقات
 ظِلُّ فُطَايٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَفَتْحَةُ خَادِمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ طُرُوقَةٌ
 سایه فطای است که بخشیده شود در راه خدا و بهترین صدقات پیادگی است در راه خدا
 فَخْلٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ
 که یکدیگر بیزند او را شتر نزد در راه خدا رواه ترمذی و هم از عبد الله بن عمر روایت فرمود

۲
 طرقت فطای یعنی فطایان
 براسه جتن زیاد و عطف طرقت
 به شتر است بدوایت و کسب
 عذوق باشد یعنی فطایان
 اگر طرقت کج بودی اختلاج
 تجلجفت و طرقت معاف نبودی
 بکین روایت چهارم شده
 خلاصه کلمات

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْغَازِي أَجْرُهُ وَلِلْجَاعِلِ أَجْرُهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم مرغازی را مزد است و مرجاعل را مزد او

وَأَجْرُ الْغَازِي رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عِيَدٍ

و مزد غازی یعنی دو اجاست رواه ابو داود و روایت است از عیاد

وَأَبِي الدَّرْدَاءِ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي أُمَامَةَ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

و ابی درداء و ابی هریره و ابی امامه و عبدالله بن عمرو و عبدالله بن عمر

وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَعِمْرَانُ بْنُ حَصِينٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ

و جابر بن عبدالله و عمران بن حصین رضی الله تعالی عنهم

أَجْمَعِينَ كُلُّهُمْ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اجمعین برایشان روایت میکنند از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَنَّهُ قَالَ مَنْ أَرْسَلَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَقَامَ فِي بَيْتِهِ فَلَهُ

و بگوید که آنحضرت فرمود هر کس نفقه را در راه خدا اقامت کند در خانه خود پس

بِكُلِّ دِرْهَمٍ سَبْعُ مِائَةِ دِرْهَمٍ وَمَنْ عَمَرَ أَنْفُسَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

مرا ورا بجزدوم هفتصد درهم است و کسی که عمر بخشد در راه خدا

وَأَنْفَقَ فِي وَجْهِهِ ذَلِكَ فَلَهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ سَبْعُ مِائَةِ أَلْفٍ دِرْهَمٍ

و انفاق کند در وجه خدا پس مرا وراست بجزدوم هفتصد هزار درهم

ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ رَوَاهُ ابْنُ

پس تلاوت نمود آنحضرت طاین آیت یا خدا زیاده کند تو را بر کیستی که میخواهد رواه ابن

مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ماجه و روایت است از جابر بن سمرة گفت و فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ يَبْرَحَ هَذَا الدِّينُ قَائِمًا يُقَاتِلُ عَلَيْهِ

صلی الله علیه وسلم همیشه است این دین اسلام بر پا گدار میکند بنزیر پاداشتن و

عَصَابَةٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

جامعت از مسلمانان تا آنکه برپا می شود و می آید قیامت رداه مسلم

بَابُ اثْرَتَارِكِ الْجِهَادِ

این باب در بیان گناه ترک کننده جهاد است

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت است از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَغْزُ وَلَمْ يُجِدْ بِهِ نَفْسَهُ

علیه وسلم کسی که مرد و غزا نکرد و حدیث نکرد بغیر آنکه خود را

مَاتَ عَلَى شُعْبَةٍ مِّنْ يَّفَاقِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ

می میرد بر قسمی از فاق رداه مسلم و روایت است از ابی امامه رض

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ لَمْ يَغْزُ وَلَمْ يُجِبْهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که غزا نکرد و ساختگی کند هیچ غازی را

غَازِيًا أَوْ يَخْلُفُ غَازِيًا فِي أَهْلِهِ خَيْرٌ أَمَّا لَهُ يُقَارِعُهُ

از اهل و اسباب یا خلیفه شود هیچ غازی را در اهل و کبیله میسراند او را خدا متجاوز و بخت

قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ

پیش از روز قیامت رداه ابو داود و روایت است از ابی هریره رض گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَقِيَ اللَّهَ يَغِيرُ أَشْرَ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که ملاقات کند خدا را بے ثانی

مِنْ جِهَادٍ لَقِيَ اللَّهَ وَفِيهِ ثَلَاثَةٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

از جهاد ملاقات می کند خدا را و حال آنکه درودین و رخنه است رداه ترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی هریره رض که مردی گفت یا رسول الله صلی الله علیه وسلم

یعنی اگر جهاد نمیشود
آرزو و شوق آن را داشتن
منور است در دین و موت او با جهاد
از اتفاق خواهد شد ۱۲

بجای ثانی از جهاد از غیر جهاد ۱۱

رَجُلٌ يُؤِيدُ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَهُوَ يَسْتَعْنِي عَرَضًا مِنْ

مردیست که میخواهد جهاد با کافران در راه خدا و حال آنکه آخر و طلب می کند متاعی از

عَرَضِ الدُّنْيَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا أَجْرَ لَهُ

متاع دنیا پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نیت ثواب آخرت مراد را

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه ابو داود و روایت است از معاوذ بن گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْغَزْوُ غَزْوَانٌ فَأَمَّا مَنْ ابْتَغَى وَجْهَ اللَّهِ وَأَطَاعَ

علیه وسلم غز کردن دو قسم است اما کسیکه طلب کند بغز کردن ذات خدا و رضای او

الْإِمَامَ وَاتَّقَى الْكُرْهِيَّةَ وَيَأْسِرَ الشَّرِيكَ وَاجْتَنَبَ الْفَسَادَ

و فرمانبرداری کند بادشاه را و حریج کند در راه خدا و قهر و مالهای بگزیده خود را و در تقی نماید کجی

فَإِنَّ نَوْمَهُ وَنَبَهُهُ أَجْرُ كُلِّهِ وَأَمَّا مَنْ غَزَا فُخْرًا وَرِيَاءً

پس بدرستی که خواب او و بیداری او موجب جزو ثواب است اما کسی که غز کند بجهت نازیدن و برائی یا

وَسُمْعَةً وَعَصَى الْإِمَامَ وَأَفْدَى فِي الْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَمْ يَرْجَعْ

و سمع و بفرمانی کند امام را و فدا کند در زمین پس بدرستی که دی باز نمی گردد

بِالْكَفَافِ رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَمِيُّ وَعَنْ

از غز ابوداود و ثواب رواه مالک و ابو داود و ترمذی و روایت است از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عبد الله بن عمرو بن عمار از آنس گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ أَخْبَرَنِي عَنِ الْجِهَادِ فَقَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو إِنْ قَاتَلْتَ

و سلم خبر ده مرا از جهاد که بچه پنج باید کرد پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

صَابِرًا مُحْتَسِبًا بِعَلَمِكَ اللَّهُ صَابِرًا مُحْتَسِبًا وَإِنْ قَاتَلْتَ مُرَائِيًّا

در حالتیکه صبر کننده و ثواب چشم دارنده از خدا بطلبی و ترافی از چشمت صبر احتساب و اگر قتال کنی

و کاهوی شرکت است و باینکه کاهوی را

در حالتیکه کاهوی را

مکارا ایتشک الله مرا ایما مکارا ایتشک الله مرا ایما مکارا ایتشک الله مرا ایما

مُكَارًا اَيْتَشَكَ اللهُ مَرَايِمًا مُكَارًا اَيْتَشَكَ اللهُ مَرَايِمًا مُكَارًا اَيْتَشَكَ اللهُ مَرَايِمًا
مکارا ایتشک الله مرا ایما مکارا ایتشک الله مرا ایما مکارا ایتشک الله مرا ایما

عَلَى أَيْ حَالٍ قَاتَلْتَ أَوْ قَاتَلْتَ بَعَثَكَ اللهُ عَلَى تِلْكَ الْحَالِ
در هر حالتی که کار زار کنی و کشته شوی بر اهل کفر ترا خدا ایتعالی بر آن حالت

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ
رواه ابو داود و روایت است از عباد بن صامت رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ غَزَا فِي سَبِيلِ اللهِ وَلَمْ يَنْوِ
صلی الله علیه وسلم کسی که غز کند در راه خدا و نیت نکند

الْإِعْقَالَ فَلهٗ مَا نَوَى رَوَاهُ النَّسَائِيُّ
مگر بدست آوردن پای رسن شتر را پس مرا و راست چیز که نیت کرده آرواه نسائی

بَابُ مَنَاقِبِ الشَّهَادَةِ وَالشَّهِدَاءِ
باب در بیان اوصاف شهادت و شهاداء

و لا تقولوا لمن يقتل في سبيل الله أمواتا بل أحياء

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءُ
وگویند کسی را که کشته شود در راه خدا که ایشان مردگانند بلکه ایشان زنده اند

وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَهُ وَلَا تَحْسِبُ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ أَمْوَاتًا
ولیکن شما آگاهانید و گمان نکن که بیکدیگر کشته شدند در راه خدا مرده

بل أحياء عند ربهم يرزقون فريحين بما آتاهم الله من فضله

بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ
بلکه زنده اند نزد پروردگار خویش روزی داده میشوند تا دامن با نچه عطا کرده است

وَيَتَبَشَّرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ
خدا ایشان را از فضل خود و خوش وقت می شوند بسبب آنکه هنوز ایشان نه می رسد اند از ایشان

أَلَّا يَخَوْفُ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وَعَنِ الْقِدَامِ
باسبب آنکه هیچ ترس نیست بر ایشان و نه ایشان اند و ناله می کنند و از مقدم بن معدی کرب

بْنِ مَعْدٍ يَكْرَبُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ كَرَبَ كَرَبْتُ عَنْهُ فَرَمُوهُ أَنْ تُخْفَرَتْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ سِتُّ خِصَالٍ يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ

مرشدید را نزد خدا شش خصلت است یکی آنکه آمرزیده میشود مراورادراول دفعه

وَيُرَى مَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَيَجَارُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَيَأْمَنُ مِنَ

وخنوده میشود و او را جای نشستن است از عذاب قبر و او را یمن میگردانند

الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ أَلْيَاقُوتُهُ مِنْهَا

تاج بزرگتر و نهاده میشود بر سر او تاج عزت و تعظیم که یک جوهر از ان

خَيْرُ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَيُزَوَّجُ ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ زَوْجَةً

بهبتر است از دنیا و آنچه در دنیا است از شمع و جفت کرده شود او را هفتاد و دو زن

مِنَ الْخَوَاصِّ الْأَعْيُنِ وَيُشْفَعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ قُرْبَائِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

از خوار و بخت . نقل کرده میشود شفاعت او را در هفتاد و دو زن و روایت کرد این حدیث را

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ترمذی و ابن ماجه و از ابی هریره رضامرویت گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشَّهِيدُ لَا يَجِدُ أَلَمَ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ

شهادت و سلم شهید نمی یابد درد قتل را مگر چنانکه می یابد یکی از شما

أَلَمَ الْقَرْصَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتَّيَّاسِيُّ وَالدَّارِمِيُّ

درد گزیدن کیل رواه ترمذی و تئاسی و دارمی

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و روایت است از ابن عباس رضاکر آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود

لَا تُجِيبُ اللَّهُ لِمَا أَسِيبَ أَنْتُمْ يَوْمَ أَحَدٍ جَعَلَ اللَّهُ أَرْوَاحَهُمْ فِي جَوْفِ

پس بران خود یا نه میگوید شما را در روزی که هر کس را خدا بخواهد روحها را در جوف

این یعنی بول قیامت

شهادت و سلم شهید نمی یابد درد قتل را مگر چنانکه می یابد یکی از شما

درد گزیدن کیل رواه ترمذی و تئاسی و دارمی

طَيْرُ خُضْرٍ تَرُدُّ أَفْهَادَ الْجَنَّةِ تَأْكُلُ مِنْ ثَمَارِهَا وَتَأْوِيهِ

پرنده های سبز فرود می آیند آن پرند هجوها بهشت را میخورند آن طيور سبزه که بهشت پناه

إِلَى قَنَادِيلٍ مِنْ ذَهَبٍ مُعَلَّقَةٍ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ فَلَمَّا وَجَدُوا طَيْبَ

بسوی قندیلها از طلا که آویخته شده اند آن قندیلها در سایه عرش پس نگاه میکنند یا قندیلها که شگفتان احد

مَا كَلِمَةٍ وَمَشَرَبٍ بِهِمْ وَمَقِيلٍ لِمَنْ قَالُوا أَمِنْ يُبْلَغُ إِخْوَانَنَا عَنَّا

خوشی طعام و شراب و خوابگاه خود را گفتند کیست که برساند و خبر کند برادران ما را از جانب ما

أَنَّنَا أَحْيَاءُ فِي الْجَنَّةِ لَعَلَّكُمْ زَهَدُوا فِي الْجَنَّةِ وَلَا يَنْكُحُوا

اینگه بدرستی که زندگایم در بهشت تا آنکه ناخوالی و بی رغبتی نکنند در بهشت و سستی و بیداری نکنند

عِنْدَ الْحَرْبِ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا أَبْلَغُهُمْ عَنْكُمْ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى

در جنگ پس گفت خدا تعالی من میرسانم خبر برادران شما را از جانب ما پس فرود فرستاد خدا تعالی

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ

این آیات را و گمان مبر آن کسانی را که کشته شده اند در راه خدا که مردگان اند بلکه زندگان اند

إِلَى آخِرِ الْآيَةِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ عَنْ أَنَسٍ

تا آخر آیت رواه ابو داود و از ابی مریرہ رضی مروتی که

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عُرِفَ عَلِيٌّ أَوَّلَ

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمود عرض کرده شد بر من نخستین

ثَلَاثَةً يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ شَهِيدًا وَعَفِيفًا مُتَعَفِّفًا وَعَبْدًا أَحْسَنَ

کسانی که می در آیند بهشت را یکی شهید دوم در سالی سوم بنده که نیکو کرده است بندگی خدا را

عِبَادَةَ اللَّهِ وَتَصَحَّحَ لَوْلَا إِلَيْهِ رَوَاهُ الْيَرْمُذِيُّ وَعَنْ

و نیکو فرمای کرده مرصاحبان خود را رواه ترمذی و گفت

أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ حَدِيدٍ يَدْخُلُ

انس رضی فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم یستقیم میگفت که در آید

پرنده های سبز فرود می آیند آن پرند هجوها بهشت را میخورند آن طيور سبزه که بهشت پناه

اینگه بدرستی که زندگایم در بهشت تا آنکه ناخوالی و بی رغبتی نکنند در بهشت و سستی و بیداری نکنند

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمود عرض کرده شد بر من نخستین

الْجَنَّةُ يَحِبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا وَلَهُ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ

بهشت را دوست دارد که بازگردد به دنیای او باشد و او را آنچه در زمین است از چیزی که

إِلَّا سَهْبًا يَمْنَى أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ لِمَا

نمیست سبب آنکه آرزو دارد که بازگردد و بسوی دنیا پیش کشیده شود ده بار از جهت آنچه

يُؤْتَى مِنَ الْكَرَامَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

محمد بن عبد الله بزرگی و ثواب متفق علیه و از عبد الله بن

عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

عَمْرٍو بن عاصی را مرویت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُكَفِّرُ كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا الدِّينَ

کشتن شدن در راه خدا کفایت می کند هر چیزی بجز دین را

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه مسلم و از ابی هریره را مرویت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَى رَجُلَيْنِ يَقْتُلُ أَحَدُهُمَا

علیه وسلم فرمود خنده میکند خدا را بسوی دو مرد که یکی از آن دو مرد دیگری را

الْآخَرِ يَدْخُلَانِ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُ هَذَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

در آیند هر دو مرد بهشت را قتال می کند این یکی در راه خدا

فَيُقْتَلُ ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَى الْقَاتِلِ فَيَسْتَشْهِدُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

پس کشته میشود پس می در آید بهشت را پس رجوع مینماید خدا بر حمت بر قاتل که کافر بود و ایمان آورد پس شهادت میدهد متفق علیه

وَعَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ سَأَلْنَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ

و روایت است از مسروق گفت پرسیدم از عبد الله بن مسعود را از تفسیر این آیت

وَلَا تُحْسَبُ عَلَى الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَالُهُمْ وَأَنْبَاءُ أَهْلِهِمْ عِنْدَ نَبِيِّكُمْ يَوْمَ تَقُومُ

و گمان میراند که آنکه کشته شدند در راه خدا مرده بلکه بندگان نزد پروردگار بخود روزی داده میشوند تا آخرت

در کتب معتبره
در حدیث معتبره
در تفسیر معتبره
در فقه معتبره

قَالَ إِنَّا قَدْ سَأَلْنَا عَنْ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت ابن مسعود بر سید ما بحقیق پرسیدیم از تفسیر این آیت از آنحضرت صلی الله علیه و آله

قَالَ أَرْوَاهُمْ فِي أَجْوَافِ ظُلُمٍ خَضِرَ لَهَا قَنَادِيلٌ مُعَلَّقَةٌ

پس فرمود آنحضرت ارواح شهیدان در درون پرده های سبز است مر آن پرده ها را قندیلهاست

بِالْعَرْشِ تَسْرُحُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ شَاءَتْ ثُمَّ تَأْوِي إِلَى تِلْكَ الْقَنَادِيلِ

بجستن بر حکم آسمان داروی چو ندان طیور از بهشت هر جا که بخواهند پتربناه می گیرند بسوی آن قندیل

كَأَنَّ ظِلْمَ اللَّيْلِ دَرَبُكُمْ إِيَّاهُ فَقَالَ تَشْتَمُونَ شَيْئًا قَالُوا أَيْ

پس ظلم شب بسوی ایشان بود و گویا ایشان مطلع شدند بجهالت خاص پس فرمود آیا خواهش دارید

شَيْءٍ نَشْتَمِي وَنَحْنُ نَسْرُحُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ شِئْنَا فَفَعَلْ

چیز خواهیم و حال آنکه ما می جستیم از بهشت هر جا که می خواستیم پس کرد

لَكَ بِمِثْلِكَ مَرَاتٍ فَلَمَّا دَاوَا أَنْفَهُمْ كُنْ يُتْرَكُوا مِنْ أَنْ يَسْأَلُوا

بر درون شما را این سوال را با ایشان کرد پس هنگامی که بینیهایشان را بگذاشته نمی شودند از خواستن

قَالُوا يَا رَبِّ يُرِيدُ أَنْ تَرُدَّ أَرْوَاهُمْ فِي أَجْسَادِ نَاحِي نُقْشَلْ

گفتند ای پروردگار می خواهد که باز گردانی جانهای ما را در تنهایی ما تا آنکه کشته شویم

فِي سَبِيلِكَ مَرَّةً أُخْرَى فَلَمَّا دَاوَا أَنْ كَيْسَ لَكُمْ حَاجَةٌ تُرْكُوا

در راه تو و شهید شویم بار دیگر پس چون دانست پروردگار حاجتی که نیست بر ایشان را هیچ حاجتی نداشت

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر حالت اول رواه مسلم در روایت است از انس رضی الله عنه گفت که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطَى الشَّهِيدُ ثَلَاثًا أَوَّلُ قَطْرَةٍ

صلی الله علیه وسلم داده می شود شهید را سه چیز اول قطره

مِنْ دَمِهِ يَغْفِرُ لَهُ بِهَا ذُنُوبُهُ وَأَوَّلُ مَنْ يَمْسُحُ التُّرَابَ

از خون او آمرزیده می شود مرا و با سبب آن گناهان او و اول کسی که خاک می کند خاک را

عَنْ وَجْهِهِ زَوْجَتُهُ مِنَ الْخَوْرِ الْعَيْنِ إِذَا وَقَعَ جَنْبُهُ وَقَعَ

از روی و س زوجه او باشد آن زمان نیست و چون واقع شود بهیچک شهادت بر زمین واقع میشود

فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ الدَّيْلِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ لَمَّا كَانَ يَوْمُ أَحَدٍ

در بشت روایت کرد دلیلی بخیرش را و روایت است از انس رضی الله عنه که بود جنگ احد

مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَمْزَةٍ وَقَدْ جَدَّعَ وَمُثَلِّبٍ

گذشت آنحضرت صلی الله علیه وسلم بجزه بن عبدالمطلب و حال آنکه پاره پاره کرده بود که گریه میکرد

فَقَالَ لَوْلَا أَنْ نَجِدَ لَتَرْكُهُ حَتَّى يَحْشُرَهُ اللَّهُ مِنْ بَطُونٍ

بهمز بود اگر نمی یافتیم هر آینه میگذاشتم او را تا آنکه محشر گردد اند او را خدا از شکمهای

السَّبَاعِ وَالطَّيْرِ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنَ الشُّهَدَاءِ وَقَالَ

درنده و پرنده و دوازدهم گذارد آنحضرت بر هیچ یکی از شهیدان و فرمود

أَنَا شَهِيدٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ

که من گواهی دهنده ام بر شما امروز و فردا روز قیامت

بَابُ أَصْنَافِ الشُّهَدَاءِ

این باب در اقسام شهیدانست

عَنْ سَهْلِ بْنِ حَنْفٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت است از سهل بن حنیف رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الشَّهَادَةَ يَصِدُقْ بَلَّغَهُ اللَّهُ مَنْ أَرَادَ

علیه وسلم کسی که سوال میکند از خدا بیعتی شهادت بصدق برساند او را خدا ببلوغ مرتبه

الشَّهَادَةِ وَإِنْ مَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ أَوْ مُسَلِّمًا وَعَنْ أَبِي حُرَيْرَةَ

شهیدان را اگر چه بمیرد آلود بر فراش خود رواه مسلم در روایت نیست از ابی هریره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا صَدَّقُوا الشَّهِيدَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چه میثاق بر یک شهید گیت در میان شما

فَبِكُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمَوْ شَهِيدٌ

گفتند یا رسول الله کسیکه کشته شده در راه خدا پس او شهید است

قَالَ إِنَّ شُهَدَاءَ أُمَّتِي إِذَا الْقَلِيلُ مَنْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ

گفت آنحضرت بدرستی که شهیدان است من بر این تقدیر بر آئینه کم اند کسیکه کشته شود در راه خدا پس

شَهِيدٌ وَمَنْ مَاتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمَوْ شَهِيدٌ وَمَنْ مَاتَ فِي الطَّاعُونَ

شهید است و کسیکه میرد در راه خدا پس شهید است و کسیکه میرد در علت طاعون

فَمَوْ شَهِيدٌ وَمَنْ مَاتَ فِي الْبَطْنِ فَمَوْ شَهِيدٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

پس وی شهید و کسیکه میرد در علت شکم پس وی شهید است رواه مسلم و روایت است

أَنَسِ بْنِ قَالٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الطَّاعُونَ

از انس رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که طاعون

شَهَادَةٌ كُلُّ مُسْلِمٍ مُتَّفَقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ

سبب شهادت است بر مسلمان متفق علیه در روایت است از عایشه رض گفت

سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الطَّاعُونَ فَأَخْبَرَنِي

که پرسیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را از حقیقت طاعون پس خبر داد مرا

أَنَّهُ عَذَابُ يَبْعَثُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَأَنَّ اللَّهَ جَعَلَهُ رَحْمَةً

آنحضرت که طاعون عذاب نیست که میفرستد از آنجا که بخواهد و خدا کرد آنرا رحمت طاعون

لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَقَعُ الطَّاعُونَ فَيَمُوتُ فِي بَلَدٍ صَابِرًا

مؤمنان را نیست ایچیکه که واقع میشود طاعون پس در آنجا که در شهر خود صبر کنند

فَحَتَّى بَايَعُوا أَنَّهُ لَا يَصِيبُهُ إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ لَا كَانُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ

و حتی داندند براجو و ثواب در حالیکه یقین دارد که نمیرد او را از مصیبت مگر آنچه نوشته است

شَهِيدٍ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَيْضَةَ قَالَ قَالَ

شهید رواه البخاری و روایت است از سلیمان بن صریضه رض گفت که فرمود

خدا آنکه با شهادت او را انداخته است

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَن قَتَلَهُ بَطْنُهُ لَمْ يُعَذَّبْ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی یک گشت اور ناکم او عذاب کردہ نشود

فِي قَبْرِهِ سَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

در فراد رواه احمد و ترمذی در روایت است از ابن عباس رفا گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْتُ عُرْبِيَّةٍ شَهَادَةٌ سَرَوَالُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مردن در غربت شهادت است رواہ

بْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ تَوَفَّي رَاجِلٌ

ابن ماجہ وروایت است از عبد اللہ بن عمرو رضی اللہ عنہما کہ گفت مردی

بِالْمَدِينَةِ مَقَرٍّ وَإِدْبَارِ فَضْلٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کدامند از آن که شکسته زاننده شده بودند بکدامند پس باز گذارد و راو آنحضرت صلی الله علیه و سلم

فَقَالَ يَا أَيُّهَا الْمَاتُ بِغَيْرِ مَوْلِدٍ قَالُوا لَوْ ذَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

پس فرمود آنحضرت ای کاشکے میگردانم و در غریبای زان سدن بخاکت بزمی و این آرز

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا مَاتَ بَغِيرَ مَوْلَى قَيْسٍ لَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ بندگان من در غم مولای خود اندازند گرفتار شوم و مرا

مِنْ مَوْلِدِهِ إِلَى مُنْقَطِعِ أَثَرِهِ فِي الْجَنَّةِ وَأَهْلُ النَّارِ وَأَبْنُ مَاجَةٍ

از مریخ او تا حاضری بریده شدن نشان یابی او و بر پشت رو او امضای و این نامه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وروات است از امام بر سر رضا گفت و فرمود آنچه گفت صل الله علیه و سلم

مَنْ مَاتَ مِنْ يَضَامَاتِ شَهِدَاؤُوقِي فَتَنَةِ الْقَبْرِ وَغَدَى وَرَيْحِ

[illegible]

عَلَيْهِ يَرْشِقُهُ مِنَ الْجَنَّةِ سَوَاءُ ابْنِ مَاجَةٍ وَالْبَهْقِ فِي

روزگار از پیشرفت روزگار از پیشرفت

بیت کوفه

إِنَّ السَّيْفَ نَحْوُ الْخَطَايَا وَأُدْخِلَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَ

بدرستی که شمشیر کشته شدن بدان نحو و یک گرداننده است مرگنا مان را و در آورده می شود و از هر در

وَمَنْ أَفْقَ جَاهِدَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَإِذَا لَقِيَ الْعَدُوَّ قَاتَلَ حَتَّى

و سر هر کشته گان منافق است که جهاد کرد و نفس و مال خود پس چون ملاقات کرد دشمن را قتال میکند تا آنکه

يُقْتَلَ فَذَاكَ فِي النَّارِ إِنَّ السَّيْفَ لَا يَهْوُو النَّفَاقَ فِي أَهْلِ الدَّارِ مِ

کشته می شود پس آن منافق در آتش و مرجع است بدستی که تمیز می کند نفاق را و راه داری

وَعَنْ قُصَّالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ

و روایت است از قصاله بن عبید که شنیدم عمر بن خطاب را

يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

که میگفت شنیدم آنحضرت صلی الله علیه و سلم که میگفت

الشَّهِيدُ أَرْبَعَةٌ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدٌ الْإِيمَانِ لِقَى الْعَدُوَّ

شهادت آن چهار کسی که مرد مسلمان نیک و تیره ایمان که ملاقات کرده است دشمنان را

فَصَدَّقَ اللَّهُ حَتَّى قُتِلَ فَذَاكَ الَّذِي يَرْفَعُ النَّاسَ إِلَيْهِ أَعْيُنُهُمْ

پس راستگو گردانید خدا را تا آنکه کشته شد آن مرد پس از آن که است که برپا دارند مردم

يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَكَذَا وَرَفَعَ رَأْسَهُ حَتَّى سَقَطَتْ قَلَنْسُوتُهُ

روز قیامت همچین برداشت سر خود را برآید بین تا آنکه افتاد کلاه و به جهت مبالغه

فَمَا أَذْرَى أَقْلَنْسُوتُهُ عُمَرُ أَرَادَ أَنْ يَقْلَنْسُوتَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

راوی گوید منی دادم که کلاه عمر را برداشته است یا کلاه آنحضرت را صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدٌ الْإِيمَانِ لِقَى الْعَدُوَّ

علیه و سلم گفت آنحضرت و شهید دیگر مرد مؤمن و نیک ایمان است که ملاقات کرده است دشمنان را

كَأَمَّا ضَرْبُ جِلْدِهِ بِشَوْكِ طَلْحٍ مِنَ الْجُبْنِ أَتَاهُ

گویا زده شده است پوست او بخارهای درختان خاردار از جهت ترس و گریه و دادا

این کتاب است از بیاض
از سید بن زینب اندام
اشهره المصنف ۱۲۰۵

سَهْمُ عَزَبٌ فَقَتَلَهُ فَمَوْنِي الدَّرَجَةِ الثَّانِيَةِ وَجَدَ مُؤْمِنٌ

تیرے کہ اندازندوی معلوم نیست اور پس این شهید در پایہ دوم است و شهید سوم مردی است

خَلَطَ عَمَلًا صَالِحًا وَآخِرَ سَيِّئًا لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَّقَ اللَّهُ حَتَّى

کما میخند است کردار نیک را و کردار دیگر را که بدست ملاقات کرد و دشمن را پس تصدیق کرد خدا را تا آنکه

قُتِلَ فَذَلِكَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّالِثَةِ وَجَدَ مُؤْمِنٌ أَسْرَفَ عَلَى

کشته شد پس آن مرد درجه سوم است و چهارم مردی است و لیکن اسراف کرده است بر

نَفْسِهِ وَلَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَّقَ اللَّهُ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ فِي

نفس خود و معصیت و رزیده است و ملاقات دشمن را پس تصدیق کرد خدا را تا آنکه کشته شد پس آن مرد در

الدَّرَجَةِ الرَّابِعَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

پایہ چهارم است از مسند پادشاه ترمذی و روایت است از ابی ہریرہ و

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشُّهَدَاءُ خَمْسَةٌ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ شہیدان پنج قسم اند

الْمُطْعُونُ وَالْمَبْطُونُ وَالْغَرِيقُ وَصَاحِبُ الْهَدْمِ وَالشَّهِيدُ

یکے آنکه بعلت طاعون مردد دوم آنکه بعلت اسهال و انتقاض بطن جان داده است سوم آنکه در آب

فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ

پنجم کشته شود در راه خدا متفق علیہ و روایت است از جابر بن عبد اللہ کہ گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشَّهَادَةُ سَبْعٌ

فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ شہادت ہفت فرع است

سِوَى الْقَتْلِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْمُطْعُونُ شَهِيدٌ وَالْغَرِيقُ شَهِيدٌ

سوائے کشتن شدن در راه خدا طاعون زدہ شہید است و غرق شدہ شہید است

وَصَاحِبُ ذَاتِ الْجَنْبِ شَهِيدٌ وَالْمَبْطُونُ شَهِيدٌ وَصَاحِبُ الْحَرِيقِ

و صاحب ذات الجنب شہید است و بعلت شکم مردہ شہید است و صاحب حریق

پنجم کشته شود در راه خدا متفق علیہ و روایت است از جابر بن عبد اللہ کہ گفت

شَهِيدٌ وَالَّذِي يَمُوتُ تَحْتَ الْمَدْمِ شَهِيدٌ وَالْمَرْأَةُ تَمُوتُ

شہید است و کسیکه مرده است زیر دم بناس شہید است و زنیکه بمیرد بسبب زانییدن

بِجَمْعِ شَهِيدٌ رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ

پس آن نیز شہید است رواہ مالک و ابو داؤد و النسائی

كِتَابُ الصَّيْدِ وَالذَّبَائِحِ

کتاب در بیان صید و ذبائح

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنَازِيرِ وَمَا أُهِلَ

حرام کرده شد بر شما مردار و خون و گوشت خوک و آنچه آواز کرده شود

لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ

سر غیر خدا با و آنچه بغض کردن مکرده باشد و آنچه بچوب و سنگ زدن مرده باشد و آنچه از بلندی زیر افتاده

وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذَرَجَ عَلَى النَّصْبِ

و آنچه خورده ورنده باشد مگر آنچه ذبح کنید حرام کرده شد و آنچه ذبح شده بر بہتا

وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَنْرِ لَا يُرْذِلُكُمْ فِسْقُ

و آنچه قسمت کنید بر آتش این فسق است

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

روایت است از عبد اللہ بن عمرو بن العاص کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَتَلَ عُصْفُورًا فَمَا فَوْقَهَا

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کسیکہ کشت بچہ را پس چیزے را کہ فوق است

يَخْبِرُ حَقُّهَا سَأَلَ اللَّهُ عَنْ قَتْلِهِ قَبِيلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا

در صغریا در کبر بغیر حق آن سے پرسد اور اخذ از قتل آن گفته شد یا رسول اللہ چیست

حَقُّهَا قَالَ أَنْ يَذْبَحَهَا فَيَاكُلَهَا وَلَا يَقْطَعُ رَأْسَهَا

حق کشتن او گفت آنحضرت حقش آنست کہ ذبح کند اورا پس بخورد از او سر را دورا

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

فَبَرِي بِهَا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ وَالذَّارِقِيُّ وَعَنْ

پس پیروان او را رواہ احمد و النسائی و الذاری و

ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عمر گفت آحضرت را شنیدم صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَنْهَانِي أَنْ تُصْبِرَ بِحَيَمَةٍ أَوْ غَيْرُهَا لِلقَتْلِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و سلم کہ منی میگوید از آنکہ صبر و ادب شود یعنی صبر کردہ شو چہا بار پایہ و غیر آن ادب برای قتل متفق علیہ

وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ مَنْ اخْتَذَ

و ہم اندی مرویت کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم لعنت کردہ است کسی را کہ گرفتہ شد

شَيْئًا فِيهِ الرُّوحُ غَرَضًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ

چیزے را کہ در وی روح است ہدف و نشانہ متفق علیہ در روایت است از جابر

قَالَ كُنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الضَّرْبِ فِي

گفت کہ منی کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از زدن در

الْوَجْهِ وَعَنْ الْوَشِيمِ فِي الْوَجْهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ

روی بطنانچہ یا تازیانہ و جزا آن آدم باشد یا حیوانے و منی کرد از رخ کردن و رو کہ و اکلم و ہم از

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَيْهِ حِمَارٌ وَقَدْ وَسِمَ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گذشت برو کمرے حال آنکہ بحقیقہ داغ کردہ شدہ است

فِي وَجْهِهِ قَالَ لَعَنَ اللَّهُ الَّذِي وَسَمَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

در رو آن حمار گفت آنحضرت لعنت کناد خدا یتعالی آن کہے را کہ داغ کردہ است اور او را

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ عَدَوْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از انس گفت با او در دم بوسے آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ إِذَا بَلَغَ ابْنُ أَبِي طَلْحَةَ لِيُحَبِّتَ كَقَوَافِيئِهِ

علیہ وسلم عبد اللہ بن ابی طلحہ را تا تحنیک کند آنحضرت اور اپس یا تم من آنحضرت را

فِي يَدِهِ الْيَسَامُ يَمُ إِبِلَ الصَّدَقَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

در حالیکه دست راست آینه دلغ سیکرد و شتران زکوة را تا تمیز شوند از دیگر متفق علیه

بَابُ ذِكْرِ الْكَلْبِ

باب در ذکر کلب یعنی کدام کلب نگاه داشتن جایز است و کدام جایز نیست

عَنْ ابْنِ عُمَرَ مَرْفُوعًا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ اقْتَنَى كَلْبًا إِلَّا كَلَبَ مَا شِئَ أَوْ ضَارَ نَقَصَ مِنْ عَمَلِهِ

کسی که گرد آرد و نیغنه نگاه دارد و کسی را اگر کسی که برای نگه داشتن مواشی نگاه دارد یا گرسنگی را نقصان

كُلِّ يَوْمٍ قِيرَاطَانِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ مَرْفُوعًا

هر روز دو قیراط متفق علیه در روایت است از ابی هریره رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اتَّخَذَ كَلْبًا

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که بگیرد سگ را

إِلَّا كَلَبَ مَا شِئَ أَوْ صَيَّدَ أَوْ نَزَعَ أُنْقَصَ مِنْ أَجْرِهِ

مگر کسی که نگاه بانی مواشی میکند یا شکار میکند یا نگاه بانی زراعت میکند نقصان کرده شود از مزد و

كُلِّ يَوْمٍ قِيرَاطَانِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَغْفَلٍ مَرْفُوعًا

هر روز یک قیراط متفق علیه در روایت است از عبد الله بن مغفل رض

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْلَا أَنَّ الْكَلَابَ أُمَّةٌ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود اگر نمی بود که این سگان امتی

مِنَ الْأُمَمِ لَأَمَرْتُ بِقَتْلِهَا كُلِّهَا فَاقْتُلُوا مِنْهَا كُلَّ أَسْوَدَ

از اممها اند بر آئینه امر میکردم بکشتن آن همه پس چون سبیل مستقیم بن رسیدن بشد بر سگهای

بِهِمْ سَرَّاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ مَرْفُوعًا

که زبان گشوده تراست رواه ابو داود و دارمی در روایت است از ابن عباس رض

کردن متعذر از این کلام است

قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ التَّخْرِيشِ بِإِيْنِ

که بنی کرده است آنحضرت صلی الله علیه و سلم از بر غلامان و جنگ انداختن میان

البهايم رواه الترمذي وأبو داود وعن أبي هريرة

چارپاہیا رواہ ترمذی و ابو داؤد و روایت است از ابی ہریرہ رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَصُغِبُ الْمَلَائِكَةُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بهر آنکه می شنود فرشتگان

رُفْقَةً فِيهَا كُتُبٌ وَالْجُزْءُ الْمُسْلِمُ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ

گروہے را کہ در ان گشت و نه گروہے را کہ چس است رواه مسلم قدوا است از ابن عباس

عَنْ يَمِينٍ رَفِيعٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْبَحَ

از سیمونه و ظهر که بر آئینه آنحضرت صلی الله علیه و سلم صبح کرد

يَوْمًا وَاجْمَا وَقَالَ إِنَّ جَبْرَيْئِلَ كَانَ وَعْدَتِي أَنْ يَلْقَانِي

ہو زے خاوش داند و گین و گفت آنحضرتؐ و بیان سبب لگیری کہ سید محمد رسول و عدد کردہ

الَّيْلَةَ فَلَمْ يَلْقَنيَ أَمَّا وَاللهُ مَا أَخْلَفَنِي ثُمَّ وَثِقَ فِي نَفْسِهِ

امشب که گذشت پس ملاقات نکردم الاگاه باشد رو کنند بخدا اخلاف و عده مکر و خریل و کجاست سحر بستر

جَرُّوْكُمْ تَحْتَ فُطَايِلِهِ فَأَمْرِي بِهِ فَأَخْرِجْ ثُمَّ أَخَذَ

سنگ بچہ کہ افتادہ بود ز خیمہ کہ کوہ را مخضرست صایس امر کہو بہ بر آوردن آن ایس بیرون آورده بہتر گر

بِيَدِ مَاءٍ فَنَضَحَ مَكَانَهُ فَلَمَّا أَمْسَلَ لَقِيَهُ جَبْرِئِيلُ فَقَالَ

بیت شریف آن را اینچنین آخذت در جانگیر گنج نشسته بود پس هرگاه شام کرد و منزل آمد آخذت حاجیل

لَقَدْ كُنْتَ وَعْدَتِي أَدِّتُكَ الْبَارِحَةَ قَالَ أَجَلٌ وَلَكِنَّا

بر این جمیع بدو وعده کرده بودی تو مرا که ملاقات خواهی کرد مرا وی شب گفت جبرئیل و لیکن ما فرشتگان

لَا نَدْخُلُ بِمِثْلَانِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ فَاصْبِرْ رَسُولُ اللَّهِ

در غم آید که در وے کلب است یا صورت پس چه کن پشیم خدا

بیا ویندو گردن چار پائی
بیا چار سکو واندوی حسین
گردن خرا راست ۱۲

افلاؤ درودل و ۱۲ را کر طافات میکند

پی گفت ۱۲

يَطْمَسَانِ الْبَصَرَ وَيَنْسَقُطَانِ الْحَبْدَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ فَبَيَّنَّا

این دو قسم را نامید میگردد اند بنیالی را و طلب بود میکند بار شکم را گفت عبد الله پس این اتنا

أَنَا طَارِدُ حَيَّةٍ أَقْتُلُهَا نَادَانِي أَبُو الْبَابَةِ لَا تَقْتُلْهَا

آنکه حمل می آورم بار را که بکشیم او را آورد او را ابوالبابہ انصاری که بکش این مار را

فَقُلْتُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِقَتْلِ الْحَيَّاتِ

پس گفتم که آنحضرت صلی الله علیه وسلم امر کرده است بکشتن ماران و چون منع میکنی

فَقَالَ إِنَّهُ نَهَى بَعْدَ ذَلِكَ عَنْ وَاتِ الْبُيُوتِ وَهُنَّ الْمَوَامِرُ

پس گفت بدستی آنحضرت نهی کرد بعد از آنکه رفتن از کشتن و ایستادن این ماران که در خانه های بیگانه ها

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَمْرِ شَرِيكِ عَنْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

متفق علیه و روایت است از ام شریک رضی که آنحضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِقَتْلِ الْوَرَمِغِ وَقَالَ كَانَ يَنْفُخُ عَلَى

علیه وسلم امر کرده است بکشتن مار ابرص و فرمود آنحضرت بود و زغ که دم میکرد

بِأَوَاهِيهِمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ أَنَّ

برابر ابراهیم متفق علیه و روایت است از سعید بن ابی وقاص رضی

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِقَتْلِ الْوَرَمِغِ وَاسْمَاهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم امر کرد بکشتن زغ و نام کرده است او را

فَوَيْقَارُ وَاهُ مُسْلٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

فاستق رواه مسلم و روایت است از ابی هریره رضی که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَتَلَ وَرَمًا فِي أَوَّلِ ضَرْبَةٍ

صلی الله علیه وسلم فرمود کسیکه بکشد مار ابرص را در اول زدن

كُتِبَتْ لَهُ مِائَةٌ حَسَنَةٍ وَفِي الثَّانِيَةِ دُونَ ذَلِكَ وَفِي الثَّلَاثَةِ

نویستده میشود برای صدگی و بکشد او را در دین دوم نوشته میشود برای او فرود صدگی بکشد او را در

در زغ را بنیدی
گرگشت گویند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم
نهی فرمود بکشتن زغ را

در این کلام

دُونَ ذَلِكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

نوشته می شود و در اکثر زدن دوم رواه مسلم و هم از وی مرویست گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرِصَتْ نَمْلَةٌ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَأَمَرَ بِقَرِيصَةٍ

صلی اللہ علیہ وسلم گزیدہ مورچہ پیغمبرِ ادنیٰ ان را پس امر کرد بقبریہ

الْمَيْلَ فَأُحْرِقَتْ فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى أَنْ قَرَصَتْكَ نَمْلَةٌ أُحْرِقَتْ

نخله که سوخته شود پس سوخته شد پس وحی فرستاد خدا میثاقی ببری آن سیمیر از جهت آنکه گزینایک

أُمَّةٌ مِنَ الْأُمَمِ شَيْخٌ مُتَّفِقٌ وَعَنْ نَرِيدَيْنِ خَالِدٍ

مورچه خنجر تو گرو هست را از گرو هست ای چنین گرو بی که تسبیح میکند خدا را متفق علیه ویر و است از دیدن خا

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسُبُّوا الَّذِينَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم دشنام بدید خروس را

فَإِنَّهُ يُؤْتِ لِلصَّلَاةِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ

زیراکہ وہ بیدار تھی گردانہ برائے نماز رواہ ابو داؤد و روایت است از عبد الرحمن

بْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ قَالَ أَبُو لَيْلَى قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بن ابی قیس گفت که سرمودا خضرت علی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ظَهَرَتِ الْحَيَّةُ فِي الْمَسْكَنِ فَقُولُوا لَهَا إِنَّا

علیہ وسلم چون کہ پیدا آید ار در جانی سکونت پس گوید مر آن مار را بدرستی که ما

فَسِّرْكَ بِعَهْدِ نُوحٍ وَبِعَهْدِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ أَنْ لَا تُؤْذِيَنَا

سوال میگوید ترا بعد فوج و بعد سلیمان بن داود این را که ایذا بخنی ما را

فَإِنْ عَادَتْ فَأَقْبِلُوهَا وَهُوَ التَّمِيزُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

پس اگر باز گردد و بیاید پیشید او را رواه ترمذی و روایت است از ابی هریره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لغت فرمود آنحضرت علی الله علیه وسلم

این عتاب است
از خلاص آن غنای
محمول است بر کلمه پودر شمع
آن خمیر عذاب و عتاب از جهت
و شوق آنبا و عتاب و عتاب
آن بود که زیاده نیکو و احده
سوزش ادا و شمع را در وایت
شوق جوان و خمیر است
شوق و شوق آن و در مطالب
حکم و حکم و حکم و حکم
از خمیر و حکم و حکم و حکم
که گفت اگر اندک بکش
و اگر اندک بکش

مَا سَأَلْنَا هُمْ مِنْ دُخَانٍ بِمَا هُمْ وَمَنْ تَرَكَ شَيْئًا مِنْهُمْ خِيفَةً

صلح کرده ایم ما ایشان را اذان باز که جنگ ده ایم ایشان را و کسیکه ترک کند و کند چیزی را اذان ماران از جهت

فَلَيْسَ مِنْ دَاوُدَ وَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ

پیشیت آن کس از داود ابو داود و روایت است از ابن مسعود رض گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْتُلُوا الْحِمَاتِ كُلَّهُنَّ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بکشید ماران همه ماران را

فَمَنْ خَافَ تَارَهُنَّ فَلَيْسَ مِنْيَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ

پس کسیکه ترسد کینه کشی آنها را پس نیست آنکس از من رواه ابو داود و النسائی

وَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابن مسعود رض که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ أَقْتُلُوا الْحِمَاتِ كُلَّهَا إِلَّا الْجَمَاتِ الْأَبْيَضُ الَّذِي كَانَتْ

فرمود بکشید ماران را همه ماران را مگر مار خود سفید را آن که مانند

قُضِيبُ فَضَّةٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ

شاخ لقمه است رواه ابو داود و روایت است از ابی هریره رض گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم وقتی که بیفتد کس در آوند

فِي إِنْاءٍ أَحَدِكُمْ فَاْمَقْلُوهُ فَإِنَّ فِي لَحْدِ جَنَاحَيْهِ دَاءً وَ فِي

یک از شما پس مدهید او را در آن ظرف پس بزدید که در یک از دو بازو او زهر است و در بازوی دیگر

الْآخَرِ شِفَاءً فَإِنَّهُ يَتَّقِي بِجَنَاحِهِ الَّذِي فِيهِ الدُّاءُ فَلْيَغْسِمْ رَوَاهُ

تدرستی پس بدستیکه نگاه میدارد نفس در آنست که بازوی خود که در زهر است پس بید که غوطه دهد و را

أَبُو دَاوُدَ وَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ عَنِ النَّبِيِّ

ابو داود و روایت است از ابی سعید خدری رض اذان حضرت

صلح کرده ایم ما ایشان را اذان باز که جنگ ده ایم ایشان را و کسیکه ترک کند و کند چیزی را اذان ماران از جهت
فَلَيْسَ مِنْ دَاوُدَ وَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ
پیشیت آن کس از داود ابو داود و روایت است از ابن مسعود رض گفت فرمود
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْتُلُوا الْحِمَاتِ كُلَّهُنَّ
آنحضرت صلی الله علیه وسلم بکشید ماران همه ماران را
فَمَنْ خَافَ تَارَهُنَّ فَلَيْسَ مِنْيَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ النَّسَائِيُّ
پس کسیکه ترسد کینه کشی آنها را پس نیست آنکس از من رواه ابو داود و النسائی
وَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و روایت است از ابن مسعود رض که آنحضرت صلی الله علیه وسلم
قَالَ أَقْتُلُوا الْحِمَاتِ كُلَّهَا إِلَّا الْجَمَاتِ الْأَبْيَضُ الَّذِي كَانَتْ
فرمود بکشید ماران را همه ماران را مگر مار خود سفید را آن که مانند
قُضِيبُ فَضَّةٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ
شاخ لقمه است رواه ابو داود و روایت است از ابی هریره رض گفت
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ
فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم وقتی که بیفتد کس در آوند
فِي إِنْاءٍ أَحَدِكُمْ فَاْمَقْلُوهُ فَإِنَّ فِي لَحْدِ جَنَاحَيْهِ دَاءً وَ فِي
یک از شما پس مدهید او را در آن ظرف پس بزدید که در یک از دو بازو او زهر است و در بازوی دیگر
الْآخَرِ شِفَاءً فَإِنَّهُ يَتَّقِي بِجَنَاحِهِ الَّذِي فِيهِ الدُّاءُ فَلْيَغْسِمْ رَوَاهُ
تدرستی پس بدستیکه نگاه میدارد نفس در آنست که بازوی خود که در زهر است پس بید که غوطه دهد و را
أَبُو دَاوُدَ وَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ عَنِ النَّبِيِّ
ابو داود و روایت است از ابی سعید خدری رض اذان حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي الطَّعَامِ

صلی اللہ علیہ وسلم گفت وقتیکہ میفتد گیس در طعام

فَامْقُلُوهُ فَإِنَّ فِي أَحَدِ جَنَاحَيْهِ سَمٌّ وَفِي الْآخَرِ شِفَاءٌ وَإِنْ

پس غوطہ زنید اور پس بدستیکہ در یکے از دو بازوے اوز سراسر است و در بازو دیگر شفاست و بدست دیگر

يُقَدِّمُ السَّمَّ وَيُؤَخِّرُ الشِّفَاءَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ ابْنِ

پیشتر می اندازد بازوے زہر را و پس می اندازد بازوے شفا را رواہ در شرح السنۃ و رواہ ابی داؤد

عَبَّاسٍ قَالَ كَتَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِ

ابن عباس رمنہ کہ آنحضرت نہی کرده است صلے اللہ علیہ وسلم از کشتن

أَرْبَعٍ مِنَ الذُّوَابِ الثَّمَلَةُ وَالنَّحْلَةُ وَالْهُدُودُ وَالصُّرَدُ رَوَاهُ

چهار از دو اب یکے مورچہ کہ پیش از آنکہ بگز دوم گیس شہد سوم بگزد چهارم صرد رواہ

أَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخَثَنِيِّ يَرْفَعُ الْجَنُّ

ابو داؤد و الدارمی و روایت است از ابی ثعلبہ خثنی کہ رفع میکند حدیث را بکوی آنحضرت

ثَلَاثَةً أَصْنَافٍ صِنْفٌ لَهُمْ أَجْنَحَةٌ يَطِيرُونَ فِي الْهَوَاءِ

سه گونہ اند و ستم قسمی ہستند کہ مراشان را باز و ہست کہ می چوند در ہوا

وَصِنْفٌ حَيَاتٌ وَكِلَابٌ وَصِنْفٌ يَحْلُونَ وَيَظْعَنُونَ

و قسمی دیگراران و سگان اند و صنفی دیگر کہ فرو می آیند در جالو بفتوا و آقا میکنند دران و کوچ میکنند

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

رواہ در شرح السنۃ

بَابُ الْأَطْعَمَةِ

باب در بیان آداب طعام

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عمر رمنہ گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

ع
عاری است بطریق
نسخہ را با طاعت
و اشتیاقی خدا
کردن و تقوی

نیز

در این باب

لَا يَأْكُلْنَ أَحَدُكُمْ شِمَالَهُ وَلَا يَشْرَبَنَّ بِهَا فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

المبینه باید که مخورده بشود از شما بدست چوبی القبه باید که نموشد بدست چوب هم زیرا که شیطان مخورده

يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرِبُ بِمَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرٍ مَرَّقًا

بدرست بودی نوشید بدست چپ رواه مسلم در روایت است از جابر بن عبد الله گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَحْضُرُ

سنہ ۱۰۸۰ھ میں حضرت راضی الدین علیہ السلام کو بھی گفت بدستیکہ سلطان حاضرمی شود

حَدَّثَنَا عَنْ كُلِّ شَيْءٍ مِّنْ شَأْنِهِ حَتَّى يَحْضُرَ عِنْدَ طَعَامِهِ فَإِذَا

کے از شما راز و سرچیز از شان آن بگفتے تا آنکہ حاضر می شود نزد طعام وے پس چون

سَقَطَتْ مِنْ أَحَدِكُمُ اللَّفْظَةُ فَلْيُطِ مَا كَانَ بِهَا مِنْ أَدَى شَعْرٍ

یافتند از دست کئے از شمال قبریں باید کہ دو کنڈاز ان قعرہ چہ یکہ مخلوط است بان از انجہ مروہ می سیندارد

لَيْسَ كُلُّهَا وَلَا يَدْعُمُ الشَّيْطَانُ فَإِذَا أَفْرَغَ فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ

پس چون فاریغ شود از خوردن پس باید که یسیر انگشتان خود را

فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ تَكُونُ الْبَرَكَةُ سِرًّا

پس بدستگاه نوی کنید از آنکه در کدام جزوی از اجزای طعام وی میباشد برکت رواه

مُسْلِمٌ وَعَنْ نُبَيْشَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

سَلَامٌ وَرَوَايَتِ اسْتِزْهَارِ نَبِيِّهِ رَحْمَةً لِّكَ أَخْفَضْتَهُ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ فِي قَصْعَةٍ فَلَحَسَهَا اسْتَغْفِرَتْ لَهُ

فرمود که بخورد و در کاسه پنبه بپاشد بعد از خوردن کاسه را از دستش میخوابد

لِقَصَّةِ رُوَاهُ أَحْمَدُ وَالتَّمِيزِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ

برائے وی کلام رواہ احمد والترمذی وابن ماجہ والدارقطنی

وَعَنْ أَبِي عُبَيْدٍ قَالَ كَانَ أَحَبَّ الطَّعَامِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

و در نهایت است از این عباس رفیق که بود دوست ترین طعام نزد محمد بن عبد الله خدا

و گذشتن برای ششمان با
تعمیل حقیقت است که ششمان را نصیب بود باین
و در حکم خود ششمان را نصیب بود باین
است از تعجب و توجع و ششمان
آن مخلوق با خلق متکبران که آن را در زند و اینها
و تناول کردن ششمان از خاک
نیز از حال ششمان یکدیگر از خاک
از بزرگ آن ششمان است که آن را در زند و اینها
و با تمدن که ششمان است که آن را در زند و اینها
نموده بخورند که از آن در زند و اینها
فراخ شوند که از آن در زند و اینها
بگویند که از آن در زند و اینها
حقیقت باشد و باریست از یک
بسیار تو افصح و باریست از یک
و آن سبب غیبت زو نیست
و اخافت کرد بقدری که باریست
سبب آن ۱۲

11-11-44

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الثَّرِيدُ مِنَ الْخَبْزِ وَالثَّرِيدُ مِنَ الْحَبْسِ

صلی اللہ علیہ وسلم اشکنه از نان و اشکنه از حبس

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أُمِّ هَانِيٍّ قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ

رواه ابو داود و روایت است ام هانی رضی گفت که داخل شد بر من آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَعِنْدَكَ شَيْءٌ قُلْتُ لَا إِلَّا حُبْرٌ

صلی اللہ علیہ وسلم پس پرسید آیا هست نزد تو چیزی گفتیم نیست چیزی مگر نان خشک

يَا بَسْ وَخَلَّ فَقَالَ هَانِيٍّ مَا أَقْرَبَ بَيْتٍ فِيهِ خَلٌّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و سرگرس فرمود بیار آنچه حاضر است خالی نیست از نا خوردن خانه که در و سرگرس است روایت ترمذی

وَعَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابی جحیفه رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ لَا أَكُلُ مُتَكَبَّرًا وَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ قَتَادَةَ عَنْ

و سلم بخورم طعام را تکبر کرده روایت بخاری و روایت است از قتاده رضی که

أَنَسْتُ قَالَ مَا أَكَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى خَوَانٍ وَلَا

گفتم آنرا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم طعام را نهاده بر خوان و نخورد

فِي سُرْجَةٍ وَلَا خَبْزَةٍ مَرَّقٌ قَبْلَ لِقَاءِ قَتَادَةَ عَلَى مَا يَأْكُلُونَ

در سرجه یعنی انا صغیر و چینه نشد بر آنحضرت نان تنگ و نخورد گفتند قتاده را چه

قَالَ عَلَى السُّفْرِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ مَا

گفتم بر سفره روایت بخاری و روایت است از ابی هریره رضی که گفت

عَابَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا قَطْرًا أَنْ اِشْتَهَاهُ أَكَلَهُ

عجب نگرد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم طعامی را سرگرد و اگر خوش آمد از طعام که مشغول آورده بخورد

وَإِنْ سَكَّرَهُ تَرَكَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ

و اگر آنرا خورش می داشت از آن نمی خورد متفق علیہ روایت است از عایشه رضی که گفت

صلی اللہ علیہ وسلم اشکنه از نان و اشکنه از حبس
روایت ابو داود و روایت ام هانی رضی گفت که داخل شد بر من آنحضرت
صلی اللہ علیہ وسلم پس پرسید آیا هست نزد تو چیزی گفتیم نیست چیزی مگر نان خشک
یابس و خلل فقال هانی ما اقرب بيت فيه خل رواته الترمذي
و سرگرس فرمود بیار آنچه حاضر است خالی نیست از نا خوردن خانه که در و سرگرس است روایت ترمذی
و عن ابی جحیفه قال قال رسول الله صلى الله عليه
و روایت است از ابی جحیفه رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ
و سلم لا اكل متكبرا واه الترمذي و عن قتادة عن
و سلم بخورم طعام را تکبر کرده روایت بخاری و روایت است از قتاده رضی که
انسنت قال ما اكل النبي صلى الله عليه وسلم على خوان ولا
گفتم آنرا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم طعام را نهاده بر خوان و نخورد
في سرجة ولا خبزة مرقة قبل لقاء قتادة على ما يأكلون
در سرجه یعنی انا صغیر و چینه نشد بر آنحضرت نان تنگ و نخورد گفتند قتاده را چه
قال على السفرة رواه البخاري و عن ابی هریره قال ما
گفتم بر سفره روایت بخاری و روایت است از ابی هریره رضی که گفت
عاب النبي صلى الله عليه وسلم طعاما قطرا ان اشتهاه اكاه
عجب نگرد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم طعامی را سرگرد و اگر خوش آمد از طعام که مشغول آورده بخورد
وان سكره تركه متفق عليه و عن عائشة قالت
و اگر آنرا خورش می داشت از آن نمی خورد متفق علیہ روایت است از عایشه رضی که گفت

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجِبُ الْحُلُوءَ وَالْعَسَلَ

بود یعنی خدا صلی الله علیه وسلم دوست میداشت خلوار و شهد را

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ مَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فاه البخاری و روایت است از جابر رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

سَأَلَ أَهْلَهُ الْأَدَمَ فَقَالُوا مَا عِنْدَنَا إِلَّا خَلٌّ فَدَعَا بِهِ فَجَعَلَ

طلب از خانه خود تا بخورند از آن گفتند نیست نزد ماگر سرکه پس طلبید سرکه را پس خوردن گرفت

يَا كُلُّهُمْ يَقُولُ نَعَمْ الْأَدَمُ لِلْخَلِّ نَعَمْ إِلَّا أُمُّ الْخَلِّ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

نابین سرکه و میگفت بقصد مرغ نیکو ناخوش شایست سرکه نیکو ناخوش شایست سرکه برای تاکید رواه

أَبِي أَيُّوبَ قَالَ كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُرِبَ طَعَامٌ

ابی ایوب رضی الله عنه روایت گفت بودیم ما نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس نزدیک گردانیده شد طعام

فَلَمْ أَرِ طَعَامًا كَانَ أَكْثَرَ بَرَكَهٍ مِنْهُ أَوْ لَمْ نَأْكُلْهُ وَلَا أَقَلَّ بَرَكَهٍ

پس ندیدیم هیچ طعامی را که بزرگتر از او بودی بر از آن طعام در ابتدای وقت خورد ما ندیدیم کمتر از او برکت

فِي آخِرِهِ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ هَذَا قَالَ إِذَا ذُكِرْنَا اسْمُ

در وقت آخر آن گفتیم یا ای رسول خدا چگونه بود حال این طعام که در اول برکت داشت و در

اللَّهُ حِينَ أَكَلْنَا ثُمَّ قَدْ مَنَّا أَكَلْ وَلَمْ يُسَمِّ اللَّهَ فَأَكَلَ

آخر بے برکت شد فرمود آنحضرت که ما خوردیم و راسته ابیام خدا پسر نشست کسیکه خورد نام خدا نبرد و

مَعَهُ الشَّيْطَانُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ عَائِشَةَ

باو شیطان سبب گیتی این بود رواه فی شرح السنه و روایت است از عایشه رضی

قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ

گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون بخورد یکی از شما

فَنَبِيَّ أَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ عَلَى طَعَامِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ أَوْ لَهُ وَآخِرَهُ

پس فراموش نکند ذکر کردن نام خدا را بر طعام بخورد اول بگوید یا بسم الله یا خدا که یاد آمد بسم الله اول

تَقْصَعَةٍ مِنْ تَرِيدٍ فَقَالَ كُلُوا مِنْ جَوَابِهَا وَلَا تَأْكُلُوا مِنْ

نیزه آنحضرت کاسه از استنکاف برین مورد آنحضرت میخورد از جوانمرد و اطراف کاسه و مخورید از

وَسَطَهَا فَإِنَّ الْبُرْكَهَ تَبَوَّلُ فِي وَسْطِهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

میان آن ز را که برکت و طعام نازل می شود بر طعام که در میان کاسه است رداه ترمذی

وَعَنْ عِكْرَاشِ بْنِ ذُو يَبٍ قَالَ أُوْتِينَا بِجَفْنَةٍ كَثِيرَةٍ

و روایت است از علیرضا بن خدیج که آن در دیده ایم ما که سه گمان را که بسیار بود

الْزُّبَيْرِ وَالْوَرَاءِ فَخَبَّطْتُ بِيَدَيْ فِي تَوَائِمِهَا وَكَلَّ رَسُولُ اللَّهِ

دروغہ اشکنہ و گوشت پازاں کے امتحان پسند دم دست خود را در ہر جانب جفتہ و خود را محضرت

سَلَامٌ عَلَىٰ آلِهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ فَقَبَضَ بِيَدِي وَالْيَسْرَى عَلَىٰ

صلی اللہ علیہ وسلم از پیش خود پس گرفت آنحضرت ۴ دست چپ خود دست راست را مازود خود را

يَدِي الْمُنَّةُ ثَوَّ قَالَ يَا عِدْرَاشُ كُلُّ مِنْ مَوْضِعٍ وَاحِدٍ فَإِنَّهُ

دست من پیر گفت ای عکراش بخور از یک ها زیرا که این

طَعَامٌ ۖ وَاجِدْتُمْ أَيْمَانًا يَبْتَغِي فِيهِ أَلْوَانَ الثَّمَرِ فَجَعَلْتُ كُلُّ

طعام است بستر آورده شود ماطبقه که در کمر از رنگ بود پس خوردن گرفته آن را

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از پیش خود مجتبی است آنچه شنیدم از آنحضرت^ص و چون کرد دست بفرخ^ص اعلی الله علیه وسلم

فِي الطَّبَقِ يَتَمَالِكُ عِيَاكَرَ أَشْ كُلِّهِ جِبْتُ شِعْمَتِ فَإِنَّهُ يُوَدُّ

در طبقه رانده جاب بخون و سر فروخته کفشت یا عکراش بخور از هر چه که بخور ایسا زیرا که این طعام

وَأَوْدِيَةُ إِذْ يُبَيِّنُ لَهُمَا فَيُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ

وَلَمْ يَكُنْ فِتْرًا أَبَدًا

بِدَيْهِ وَمَسَّ بِرَأْسِهِ وَجَنَّدَ بِيَدِهِ

هر دوست خورا و سخن از دست بر دو خور و دو خور

يَا عِكرَاشُ هَذَا الْوَضُوءُ مِمَّا غَيَّرَتِ النَّارُ وَأَنَا الْيَرْمِذِيُّ

اسے عکراش این و عوازل طوام است کہ بغیر داده است آرائش و چغتہ شدہ است (رواہ ترمذی)

وَعَنْ أَبِي ثَيْبٍ مَا لِلَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از انس بن مالک رفا گفت من در عهد آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّدُ إِدَامِكُمُ الْبَلَحُ قَالُوا ابْنُ مَجَّةَ وَعَنْ

و سلم بهترین نان خورش شماست رواه ابن اجمه و روایت است

أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ أَتَتْهَا كَانَتْ رَاةً أَتَيْتْ بِثَوْدٍ أَمْرَتْ بِهِ

از اسرار نبوت ابلی بر گرفته بود عادت و چون آورو و می شد ادا گشته نزد و می فرمود پوشیده نگاهدار

فَقُطِّي حَتَّى تَذْهَبَ قَوْسَةُ دُخَانِي. وَتَقُولُ إِنِّي سَوِّفُ إِلَهُكَ

پس از شنیده بیشتر تا آنکه برو دوشش و قلبه دود و گرمی و دویکفت بدو نیکه شنیدم که گفتند

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤَلِّهُوَ عَظَمُ الْبِرِّ كِتَابُ رِوَاةِ الدَّارِمِيِّ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت این نگاہ داشتن طعام منوچایا ببردکت است رواه دارمی

وَعَنْ بُيُوتَةٍ فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

و از بنیاد روضه روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم کی

أَكَلْ فِي قِصْعَةٍ ثُمَّ لَحِيَهَا تَقُولُ لَهُ الْقِصْعَةُ أَمْتَقَكَ اللَّهُ

بخود در کاسه پیست ز پیید میگوید مرا و را کاسه که آزاد کند ترا خدا

مِنَ النَّارِ كَمَا اَعْتَقْتَنِي مِنَ الشَّيْطَانِ وَارْتَدَّ عَنِّي اَنكِسَ

از آتش و دوزخ چنانکه آزاد گردی تو مرا از شیطان رواه رزین و روایت است از انس

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَكْثُرُ مِنَ الدُّبَى فَقُلْتُ

مجلس بود آنحضرت علی الهد علیہ وسلم اکثر روزیادی میگردانند تا پس بستم

يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتُحِبُّ الدُّبَاءَ فَقَالَ الدُّبَاءُ بُكَرٌ

۷ رسول خدا بر ستمی که شما سر آئینہ دوست میدارید کدو داپس فرستاد و کدو بزرگ می کند

الدِّمَاغَ وَيَزِيدُ فِي الْعَقْلِ مَرَّةً لَدَيْكَ

دماغ را وزیاده میکند عقل را روایت کرده است

بَابُ الشَّرْبَةِ وَبَيَانِ إِنْ أُنِيَ الذَّهَبُ وَالْفِضَّةُ

باب در ذکر انواع شرابها و حکم آن و بیان ضرورت زرد سیم

عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از انس رحمة گفت که بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يَتَنَفَّسُ فِي الشَّرَابِ ثَلَاثًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ نَرَادُ مُسْلِمًا فِي رَوَايَةٍ

که نفس میزند در آب خوردن سه نفس متفق علیهاست و زیادت که مسلم در روایت دیگر این لفظ را

وَيَقُولُ إِنَّهُ أَرَوَى وَأَبْرَأُ وَأَمْرًا وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ

و میگفت آنحضرت که باب این صفت میبیند و گویا است و از ام سلمه روایت شد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الَّذِي يَشْرَبُ فِي إِنِيَّةٍ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود آن کس که می نوشد در آن

الْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجْرِي فِي بَطْنِهِ نَارُ جَهَنَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي

نقره گویا می نوشد آنکس جرعه جرعه با و از در شکم خود آتش دو نوح را متفق علیه و در

رَوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ أَنَّ الَّذِي يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ فِي إِنِيَّةٍ الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ

روایت دیگر از مسلم را این عبارت است هر که می نوشد در آن و نقره و زر

وَعَنْ حَذِيفَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از حذیفه رحمة گفت شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَلَا الذِّبَاخَ وَلَا تَشْرَبُوا فِي إِنِيَّةٍ

و مسلم که میگفت پوشید جامه های حریر را و نه دیا و منو نشید در آن و نه طلا

الذَّهَبِ الْفِضَّةَ وَلَا تَأْكُلُوا فِي صِحَافِهَا فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا

طلا و نقره و مخورید در کاس طلا و نقره زیرا که این اسباب را کافران راست در دنیا

عنه
گفت آنرا از شکر شراب
که کسی که در آن آب میزند
خود را استمال میکند
در آن آب که در آن قاقون
و عفت می کند پس این صفت مراد
است از جامه های صفت مراد
و از نقره و طلا و نقره
منسوب است و در
نقره که از نقره اند و نقره
نقره که از نقره اند و نقره

إِنِّي مَالِكُ الْأَشْجَرِ فِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن مالک اشجری رضی که وی شنید آنحضرت صلی الله

وَسَلَّمَ يَقُولُ أَكْثَرُ بَنِي نَاسٍ مِنْ أُمَّتِي الْخَرِيسُ مَوْنَهَا يَغِيرُ سُمُهَا

علیه وسلم را که میگفت سرآئینه باشد که بخورند بعضی مردان از امت من حمر را نام می نهند حمر را بنام

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

رواه ابو داود و ابن ماجه و روایت است از جابر رضی گفت شنیدم

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا سَمِعْتُمْ نُبَاحَ الْكَلْبِ

پیغمبر خدا را صلی الله علیه وسلم که میگفت چون بشنیدید آواز سگ

وَنَهَيْتُ الْخَمِيرَ مِنَ اللَّيْلِ فَمَعَوْذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

و آواز خران را در شب پس پناه جوئید بخدا از شیطان رجیم

فَاتَّهَنَ يَرِيَّتَ مَا لَا تَرَوْنَ وَ أَقْلُوا لِلْعُرُوجِ إِذَا هَدَّاتِ الْأَرْجُلُ

زیرا که این گمان و خران می بینند چیزی را که نمی بینید شما و کمتر کنید بیرون آمدن را از خانه و قنایاکن و خج و کما

فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَبْتَ فِي خَلْقِهِ فِي لَيْلَتِهِ مَا يَشَاءُ وَ أَجِيفُوا

زیرا که خدا عزوجل بر آئینه و بیرون می آرد از خلق خود در شب چیزی را که میخواهد و برهم زنید و بند کنید

الْأَنْوَابَ وَ أَذْكُرُ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا

در خانه سرآ را و بگردد به نام خدا را بران زیرا که شیطان نمی تواند گشود در را

إِذَا جِيفَ وَ ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ غَطُّوا الْجِرَادَ وَ أَكْفُوا

چون بسته شود و برده شود نام خدا و بپوشید و مان کوزه را که در و

الْأَنْبِيَاءَ وَ أَذْكُرُ الْقُرْبَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَ عَنْ

انبیاست و قرب کنیظر مبارک که خالی باشد تا از حشرات چیزی در و نخندید و مان بر بندید و کما را

ابن عَبَّاسٍ قَالَ جَاءَتْ فَارَةَ تَحْمِلُ الْقَتِيلَةَ فَالْقَتِيلَةُ بَيْنَ

و ابن عباس رضی گفت آمد موشی در حالیکه میبرد این موش قتیله را پس انداخت قتیله را

در کوزه نام را

در شرح السنه

بِالْعَائِمِ فَإِنَّهَا سِيمَاءُ الْمَلَائِكَةِ وَأَرْخُوهَا خَلْفَ ظَهْرِكُمْ

دستار باز پر که دستار باعلامت فرشتگان است و بگذارید اطراف عایم را پس پشت خود

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ

رواه بیہقی و رشعب ایمان و روایت است از عمر و بن شعیب

عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ان پسرش و پدراوان عبد عمر و گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُرَى أَنْ تُغْتَمَبَ عَلَى عَبْدٍ سَوَاءُ التَّوَمِذِ

بدرستی که خدا دوست میدارد که دیده شود اثر نعمت خود بر بندۀ خود رواه ترمذی

وَعَنْ مَعَاذِ بْنِ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از معاذ بن انس رحمہ اللہ کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ مَنْ أَكَلَ طَعَامًا ثُمَّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا

فرمود کسیکه بخورد طعامی را بستر گوید شکر خدا را که بخوردانید مرا این خوردنی درسانید مرا

الطَّعَامَ وَرَزَقْنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ غُفْرَةً تَقَدَّمَ

مین طعام را به حول و قوه که از جانب من باشد آمرزیده شود هر چه گذشته است

مِنْ ذَنبِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَنَرَادَ أَبُو دَاوُدَ وَمَنْ لَيْسَ

از گناهان او رواه ترمذی و زیاده کرد ابو داود و مسک و پیش

قَتُولًا بِأَقْصَى الْحَمْدِ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ

عالم را به یکدیگر شکوه خداست را که لوح انندم ۲۱ را و او دم ۲۱: جامه را

قَوْلِي مَنِي وَلَا قُوَّةَ غُفْرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ

۱۰۱۔ اے فقیہ! انجانہ میں! اشارہ نمودار شد مرا و اسرار کز سر است از کائنات (۱۰۱)

وَعَنْ أَبِي عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِكْرًا لِّعِبَادِنَا إِنَّهُ لَكَبُورُ الْمَوْعِدِ

مِنْ ثِيَابِ الْكُفَّارِ فَلَا تَلْبَسُهَا وَفِي رِوَايَةٍ قُلْتُ اغْسِلُ مَا قَالَ بَلْ

از جنس جامه های کافران است پس بپوش آنها را و در روایتی آمده است که گفت عبدالمطلب فرمود اگر خود را بپوشی

أُخْرِقُهَا مَاءَهُ أَوْ مِثْلَهُ وَكَفَى عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ

بوزان آن برود و جامه را رو آهلم در روایت است از عبد الله بن عمرو که

مَرَّ جُلٌّ وَعَلَيْهِ ثَوْبَانِ أَحْمَرَانِ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

گذشت مردی که دو جامه سرخ بود پس سلام کرد آن مرد بر پیغمبر خدا

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَرِدْ عَلَيْهِ رَأَى التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

صلی الله علیه وسلم پس جواب سلام دے نداد و راه ترمذی و ابو داود

وَعَنْ عُمَرَ وَانْسِرَ ابْنِ الزُّبَيْرِ وَابْنِ أُمَامَةَ عَنْ

و روایت است از عمرو انس ابن زبیر و ابن اُمَامَة

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ لَبَسَ الْحَرِيرَ فِي

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم از هر جامه که فرمود آنحضرت هر که بپوشد جامه ابریشم در

الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي الْآخِرَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ

دنیا نپوشد آن را در آخرت متفق علیه و روایت است از ابن عمر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم یعنی پوشد

يَلْبَسُ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا مَنْ لَبَسَ لَخْلَاقَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مُتَّفَقٌ

هر که بپوشد در دنیا اگر کسی که نیت نصیب مرا و در آخرت متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ

علیه و روایت است از حذیفه که گفت که بنی کرد ما را آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَشْرَبَ فِي إِنْبِئَةِ الذَّهَبِ الْفِضَّةِ

صلی الله علیه وسلم از نوشیدن در ظرف های طلا و نقره

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَشْرَبَ فِي إِنْبِئَةِ الذَّهَبِ الْفِضَّةِ

صلی الله علیه وسلم از نوشیدن در ظرف های طلا و نقره

گفتند از او آنحضرت صلی الله علیه وسلم از جامه های کافران است پس بپوش آنها را و در روایتی آمده است که گفت عبدالمطلب فرمود اگر خود را بپوشی اُخْرِقُهَا مَاءَهُ أَوْ مِثْلَهُ وَكَفَى عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ بوزان آن برود و جامه را رو آهلم در روایت است از عبد الله بن عمرو که گذشت مردی که دو جامه سرخ بود پس سلام کرد آن مرد بر پیغمبر خدا علیه و سلم پس جواب سلام دے نداد و راه ترمذی و ابو داود و روایت است از عمرو انس ابن زبیر و ابن اُمَامَة از آنحضرت صلی الله علیه وسلم از هر جامه که فرمود آنحضرت هر که بپوشد جامه ابریشم در دنیا نپوشد آن را در آخرت متفق علیه و روایت است از ابن عمر قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا يَلْبَسُ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا مَنْ لَبَسَ لَخْلَاقَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مُتَّفَقٌ هر که بپوشد در دنیا اگر کسی که نیت نصیب مرا و در آخرت متفق علیه و روایت است از حذیفه که گفت که بنی کرد ما را آنحضرت صلی الله علیه وسلم از نوشیدن در ظرف های طلا و نقره صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَشْرَبَ فِي إِنْبِئَةِ الذَّهَبِ الْفِضَّةِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ از نوشیدن در ظرف های طلا و نقره

وَأَنْ تَأْكُلَ فِيهَا وَعَنْ لُبْسِ الْحَرِيرِ وَاللَّيْبَاجِ وَأَنْ يَخْلِسَ

واذ خوردن درین ظروف و از پوشیدن جامه ابریشی و دویا و از نشستن

عَلَيْهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

بر عمر و دویا متفق علیه و روایت است از ابن عمر رضی الله عنهما که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ لُبْسِ الْحَرِيرِ إِلَّا هَكَذَا أَوْ رَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ

علیه وسلم نهی کرد از پوشیدن جامه ابریشی مگر اینقدر یا برداشته پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْبَعَهُ الْوُسْطَى وَالتَّبَابَةِ وَضَمَّتْهُمَا

صلی الله علیه وسلم دو انگشت خود را که میانه است و انگشتی که شغل است از چهار انگشت و چنان

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ فِي رِوَايَةِ إِبْرَاهِيمَ أَنَّهُ خَطَبَ بِالْجَابِ

متفق علیه و در روایتی در سلم را آمده که عمر رضی الله عنهما خطبه خواند بجا بی

فَقَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُبْسِ

پس گفت و در خطبه نهی کرد پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم از پوشیدن

الْحَرِيرِ إِلَّا أَمَوْضِعَ أَصْبَعَيْنِ أَوْ ثَلَاثٍ وَأَرَبَعٍ وَعَنْ أَبِي مُوسَى

حریر مگر بجا دو انگشت یا سه انگشت یا چهار انگشت و روایت است از ابی موسی

الْأَشْعَرِيُّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أُحِلَّ

اشعری رضی الله عنهما که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود حلال راحته

الذَّهَبُ وَالْحَرِيرُ لِلْإِنَاثِ مِنْ أُمَّتِي وَحُرْمَةُ عَلَى ذُكُورِهِمَا

و بجا گردانده شد از استعمال طلا و پوشیدن ابریشم بر زنان از اوست من و حرام گردانیده شد

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي رَجِيحَانَ

رواه ترمذی و نسائی و روایت است از ابی ریحانه رضی الله عنهما

فَقَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَشْرٍ مِنَ الْوَشْرِ

که نهی کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم از ده خصلت از تزیین کردن و زنان و بزرگ گردانیدن

از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان
از تزیین کردن زنان

وَالْوَشْمُ وَالتَّغْفِقُ عَنْ مَكَامَةِ الرَّجُلِ الرَّجُلُ بِغَيْرِ شِعَارٍ

اطراف آن و از خلتیدن سوزن در پوست بر سر یا نیل و از کندن سوزنی حید از لوی در اسب از مچمت

وَمَكَامَةُ الْمَرْءِ الْمَرْءُ بِغَيْرِ شِعَارٍ وَأَنْ يُجْعَلَ الرَّجُلُ

و بخالی مرد با مردم بجایه انحراف فتنه نباشد و بی کرد از بخالی زن با زن بجایه و بی کرد از کرد انیدن

فِي أَسْفَلِ ثِيَابِهِ حَوِيْرًا مِثْلَ الْأَعْرَاجِمِ أَوْ يُجْعَلَ عَلَى

مرد در زیر جامه های خود حویره ای شبیه را اندک عجیان و نیل از کرد انیدن مرد در

مَتَكِبَّتِهِ حَوِيْرًا مِثْلَ الْأَعْرَاجِمِ وَعَنِ النَّبِيِّ وَعَنْ

دو ششهای خود حویره ای شبیه را اندک عجیان و نبی کرد از

رُكُوبِ النَّوْزِ وَرُكُوبِ الْخَاتِمِ الَّذِي سُلْطَانُ رَوَاهُ

فارت کردن مال مردم را و نبی کرد از سواری بر پوست یوز و از پوشیدن خاتم مگر از برای سبک

أَبُو دَاوُدَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ابو داود و از ابی هریره رقم مرویت که گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةُ رُفْقَةً

صلی الله علیه وسلم همراه نمی روند فرشتگان گروهی را

فِيهَا جِلْدُ نَمِيْرَةٍ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

که در آن گروه جلده درنده است که آن را یوز گویند رواه ابو داود و از ابن عباس

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَبَسَ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که بپوشد

ثَوْبَ شُهْرَةٍ فِي الدُّنْيَا لَبَسَهُ اللَّهُ ثَوْبَ مَذَلَّةٍ فِي الْآخِرَةِ

ثوب شهرت را بپوشد دنیا بپوشد او را ثوب مذلت در آخرت

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَأَبْنُ مَاجَةَ بَابُ الْخَاتِمِ وَالْحُلِيِّ وَالْأَجْرَاسِ

رواه احمد و ابو داود و ابن ماجه باب در بیان خاتم و حلی و اجراس

اورا طاعتی و نبی و در میان شش و ده و او

که در آن گروه جلده درنده است

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

گفت عبد الله بن عباس رضی الله عنه آنحضرت صلی الله علیه و آله

وَسَلَّمَ رَأَى خَاتِمًا مِنْ ذَهَبٍ فِي يَدِ رَجُلٍ فَزَعَهُ فَطَرَحَهُ

و سلم دید انگشتری را از طلا در دست مردی پس برشید آنرا پس در انداخت آن را

فَقَالَ يَعْبُدُ أَحَدُكُمْ إِلَى جَمْرَةٍ مِنْ نَارٍ فَيَجْعَلُهَا فِي يَدِهِ فَقِيلَ لِلرَّجُلِ

پس فرمود قصد میکند یکی از شما بوی آگهی از آتش و نخل پس بگرداند آنرا و خود بپوشد

بَعْدَ مَا ذَهَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَذَا قَمِيصَكَ

بعد از رفتن آنحضرت صلی الله علیه و سلم که بردار انگشتری خود را

إِنْ تَقَعُ بِهِ قَالَ لَا وَاللَّهِ لَا أَخَذَهُ أَبَدًا وَقَدْ طَرَحَهُ رَسُولُ اللَّهِ

بجگر بد بفر و حقن آن تقع گفت آنمزد سوگند بخدا نمگیرم آنرا برگز و حال آنکه بتحقیق انداخت آنرا اینجاست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَلِيٍّ أَنَّهُ النَّبِيُّ

صلی الله علیه و سلم رواه مسلم و از علی علیه السلام روایت که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ حَبِيرًا فَجَعَلَهُ فِي يَمِينِهِ وَأَخَذَ ذَهَبًا

صلی الله علیه و سلم گرفت جامه برپیشی را پس بنهار آنرا در دست خود گرفت طلا را

فَجَعَلَهُ فِي شِمَالِهِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ هَذَيْنِ حَرَامٌ عَلَيَّ كَوْنِي أَمِينُ

و نهاد آن را در دست چپ خود لیست فرمود که این دو حرام است بر من که من امانت دارم

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَّمِيُّ وَعَنْ بَرِيدَةَ أَنَّ النَّبِيَّ

رواه احمد و ابو داود و التیمی و از بریده روایت است از نبی که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِرَجُلٍ عَلَيْهِ خَاتِمٌ مِنْ

صلی الله علیه و سلم گفت مردی را که بود بر وی انگشتری از

مِثْبَهِ مَا لِي أَجِدُ مِنْكَ بِرَاحَةِ الْأَصْنَامِ

برنج چیت مرا که می یابم از تو بوی بستان

در کتب معتبره

فَطَرَحَهُ ثُمَّ جَاءَ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ فَقَالَ مَا لِي أُرَى

پس انداخت آن مرد از خود انگشتری را پسته آمد آن مرد و آن نگه بود و انگشتری از آهن پس فرمودید

عَلَيْكَ حُلِيَّةٌ أَهْلُ النَّارِ طَرَحَهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ أَيْ

بر تو زین و پوششش دوزخیان پس انداخت آن مرد و آنرا پس عرض کرد ای رسول خدا از چه

شَيْءٍ أَخَذَهُ قَالَ مِنْ وَرَقٍ وَلَا تَمْنُهُ وَثَقَالُ أَوَاهِ الثَّمِيدِي

چیز بایزم انگشتری را از سوسن سازد و تمنا مکن انگشتر را و ثقیل است از آهن کن روایت کرده

وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ ابْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ مَوْلَاهُ كَمُ ذَهَبَتْ

و ابوداود و نسائی و عن ابن الزبیر است آن مولا که نام ذهبت بود

بِأَمْرِهِ الزُّبَيْرُ إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَفِي رِجَالِهَا أَجْرَاسٌ فَقَطَعَهَا

دخترک زبیر را بفرمود عمر بن الخطاب و در میانها جرسها بود پس زین را

عُمَرُ وَقَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

بِسَبْتِ جَرَسٍ كَمَا أَنَا بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ سَمِعْتُ سَبْعِينَ خَدًّا رَأْسِي لَدَى اللَّهِ

مَعَ كُلِّ جَرَسٍ شَيْطَانٌ سَرَّاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

با هر جرس شیطان است رواه ابوداود و روایت میکند

بُنَانَةُ مَوْلَاةٌ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ حِزَانَ الْأَنْصَارِيِّ

بنانه را عبد الرحمن بن حزن آنصاری

بِحَاثَةٍ مِنْ دَعَائِنِ فِرَاقِ مُرَيْتٍ مَتَلَبَّ بِجَارِيَةٍ

از دزدان که دزدانان را میخواندند و دزدانان را میخواندند

وَعَذَّبَهَا جَانِحًا لَهُ سَبْعُونَ عَشْرَ لَدْفَةٍ عَلَى الْإِنْفِطَارِ

و عذاب کرد او را با چوبدندان هفتاد و دو ضربه با چوبدندان

سَبَابٍ لَهَا سَبْعُونَ عَشْرَ لَدْفَةٍ عَلَى الْإِنْفِطَارِ لَدْفَةٍ لَدْفَةٍ

چوبدندان او را هفتاد و دو ضربه با چوبدندان و هفتاد و دو ضربه با چوبدندان

در کتب معتبره

در کتب معتبره

الْمَلَائِكَةُ بَيَّنَّا فِيهِ جَرْمَ مَنْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

فرشتگان خانه را که در وی جرم است رواه ابو داود و روایت است از ابی هریره رضی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُحْلَقَ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسیکه دوست دارد که حلقه بیندازد

جَيْبَهُ حَلَقَةً مِنْ نَارٍ فَلْيَحْلِقْهُ حَلَقَةً مِنْ ذَهَبٍ مَنْ أَحَبَّ أَنْ

در بطنی یا در گوشش دوست خود را از آتش و دوزخ پس گوئی حلقه بپوشاند او را از طلا و کسب و دنیا

يُطَوَّقَ جَيْبَهُ طَوَّقًا مِنْ نَارٍ فَلْيُطَوِّقْهُ طَوَّقًا مِنْ ذَهَبٍ وَمَنْ

که در گردن اندازد دوست خود را طوق از آتش پس گوئی طوق سازد گردن او را از طلا و کسیکه

أَحَبَّ أَنْ يُسَوِّرَ جَيْبَهُ سَوَّارًا مِنْ نَارٍ فَلْيُسَوِّرْهُ سَوَّارًا مِنْ ذَهَبٍ

دوست میدارد که بپوشاند دوست خود را دست بر سخن از آتش پس گوئی بپوشاند او را دست و می سوار از طلا

وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِالْفِضَّةِ فَالْعَبُوبُ ابْهَارَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

و لیکن بر شما باد که زیوریکه بپوشید از نقره بپوشید پس ابوداود و کتب بیعت و بازید زیور از روی رواه ابو داود

عُقْبَةُ بْنُ عَامِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَمْنَعُ أَهْلَ

و روایت است از عقبة بن عامر رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود که منع میکرد آنها را که

الْحُلِيِّ وَالْحَرِيرِ يَقُولُ إِن كُنْتُمْ تُحِبُّونَ حِلْيَةَ الْحَيَّةِ وَحَرِيرَهَا

اهل زیور و حریر بودند از پوشیدن آن و میگفت اگر هستید شما که دوست میدارید زیور و حریر را و حریر آن را

فَلَا تَلْبَسُوهَا فِي الدُّنْيَا وَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَنْ مَالِكٍ عَنْ

پس پوشید آن را در دنیا رواه النسائی و مشهور است از امام مالک رضی

قَالَ أَنَا أَكْرَهُ أَنْ يَلْبَسَ الْغُلَامُ شَيْئًا مِنَ الذَّهَبِ ثُمَّ بَلَغَنِي

که میگفت من گروهی پندارم که بپوشند خود پسرها را از طلا و زیور که به تحقیق

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ التَّخَلُّقِ لَذَهَبٍ قَالُوا كَرِهَ لِلرِّجَالِ

که پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم نهی کرد از پوشیدن طلا پس من گروه پندارم که کراهت

بَابُ الْحَمَى وَالشَّوَارِبِ وَالتَّهْيِ عَنْ تَتَفَرِّ

باب در مسائل لحيه و ثوارب و منخ

الشَّيْبُ ذِكْرُ الْخَضَابِ الْقَرْنُ وَالْإِكْتِمَالُ

موسی سفید و ذکر خفنا سب و قنوع و سب

وَالْمُحْتَسِبِينَ وَالْمُتَرَجِّلَاتِ وَالْوَصِيلَ وَالْوَشْمِ

و مخشین و مترجیات و وصل و وشم

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عمر رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

تَخَالَفُوا الْمُشْرِكِينَ أَوْ فِرَاوَالِهي وَأَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَفِي رَوَايَةٍ

الفنت کنید مشرکان را پس واژ دراز کنید ریثان را و کوتاه و پست کنید بر و تبارا و در بریا

أَنْهَكُوا الشَّوَابَّ وَأَعْفُوا اللَّيْمَ مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ وَعَنْ

ہے است کہ انہاں کی پیغمبر ببالہ کو تاہ کنیر بر و تہاراد فرو گذارید و ار سال نما سید ریشہار متفق علیہ

إِنِّي هُوَ رَوْحٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفِطْرَةُ

ہرگز نہ مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم سنت بدید

خَمْسُ الْخِتَانُ وَالْإِسْتِحْدَادُ وَقَصُّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيلُ

است پیہ خان دوم اسعمال جدید درخلق عاۓ و سوم کوتاہ کردن سبیل و چهارم گرفتن

الْأَطْفَارِ وَتَنْفُ الْأَبْطِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

نهای دست و پای و براندن موی بجل مسفق علیه و روایت است از انبیا و

قَالَ وَقَدْ لَنَا فِي الْقَصِّ الشَّارِبِ تَقْلِيمٌ الْأَخْفَارِ وَنَسْفٌ الْإِبْطِ

ست و قتی تعیین کردا حضرت امامادریغاه کردن سببست در رفتن اجتهاد برکنده ن موی غفل

وَحِمْيَ الْعَانَةِ أَنْ لَأَنْتَرَكُ أَكْثَرُ مِنْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ۖ إِنَّهُ مُسْلِمٌ وَعَيْنُ عِزٍّ

معنی عائد کثرل نہ پیغم و لکن از بیم بیت شتر از چهل روز رواہ مسلم و روایت است از ابن عباس

قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُصُّ أَوْ يَأْخُذُ مِنْ

گفت که بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم می برید یا می گرفت از

شاریب و كَانَ إِبْرَاهِيمُ خَلِيلُ التَّوْحَمِ يَفْعَلُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بروت خود و بود ابراهیم که آن را می کرد رَوَاهُ تَرْمِذِي

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از زید بن ارقم که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

سَلَّمَ قَالَ مَنْ لَمْ يَأْخُذْ شَارِبَهُ فَلَيْسَ مِنَّا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

و سلم فرمود کسی که از بروت خود و لبت نکرد آنرا پس نیست از ما رَوَاهُ أَحْمَدُ

وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ

ترمذی و نسائی در روایت است از عمر بن شعیب از پدرش از جدش از جدش

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْخُذُ مِنْ لَحْيَتِهِ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود که می گرفت از لحیه مبارک خود را

مِنْ عَرَضِهَا وَطَوَّلَهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ رُوَيْفِعِ

از پهنائی و درازائی و می کشید از جانب لحیه رَوَاهُ تَرْمِذِي در روایت است از رُوَيْفِعِ

بْنِ ثَابِتٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن ثابت را گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يَا رُوَيْفَعُ لَعَلَّ الْحَيَاةَ سَتَطُولُ بِكَ بَعْدِي فَأَخْبِرِ النَّاسَ

ای رُوَيْفَعُ شاید که زندگی دراز گردد ترا پس از من پس خبر مردم را

أَنَّ مَنْ عَقَدَ لَحْيَتَهُ أَوْ تَقَلَّدَ لَحْمًا أَوْ اسْتَلْبِجِي بِرَجِيمٍ

بدرستی که اگر زبانش را در دهان خود را یا کسیکه قلاده سازد زده را یا استنجی کند پس آنکند

دَابَّةٍ أَوْ عَظْمٍ فَإِنَّ مُحَمَّدًا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَوْدَا

چهار پای یا یا استخوان بدرستی که محمد صلی الله علیه وسلم از هر که این کار را کند سبزه را است

۴
وزیرالفتحین است که در روایت
و یا می باشد می بودند
عرب که برای دفع نظر فقط
آفات می آویختند و مکتوبی
فرزندان و اسبابان غیره
سپین عبد فرموده اند

بَابُ آدَابِ الْخَلَاءِ مِنْ مَشْكُوتٍ وَعَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ مَعَهُ

باب آداب الخلاء از مشكوت - وروایت است از یحیی بن سعید ر.م

أَنَّهُ سَمِعَ سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيَّبِ يَقُولُ كَانَ إِبْرَاهِيمُ خَلِيلٌ

که وی شنید سعید بن المسیب ر.م را که می گفت بود ابراهیم خلیل

الرَّحْمَنُ أَوَّلَ النَّاسِ ضَيْفًا لَضَيْفٍ وَأَوَّلَ النَّاسِ اخْتَتَنَ

الرحمن اول کسیکه ضیافت جهان کرد و اول کسیکه کردختنه

وَأَوَّلَ النَّاسِ قَصَّ شَارِبَهُ وَأَوَّلَ النَّاسِ رَأَى الشَّيْبَ

و اول کسیکه پست کرد بر او خود را و اول کسیکه دید پیری را دومی سعید را

فَقَالَ يَا رَبِّ مَا هَذَا قَالَ التُّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَقَالَ

پس گفت ای پروردگار من چیست این گفت پروردگار تبارک و تعالی این باعث وقار

يَا إِبْرَاهِيمُ قَالَ يَا رَبِّ نَزَدَنِي وَقَالَ رَأَى مَا لَكَ

گفت ابراهیم ای پروردگار من زیادت گردان مرا موجب وقار رواه مالک

وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مُرَّةٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از کعب بن مره ر.م از آنحضرت صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ كَالْهَرَمِ نَوْرًا

علیه و سلم که فرمود آنحضرت کسیکه پیر شد در مسلمانان می باشد پیر می را و اسبب شرف

يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَأَى الْتَوَمُّدِي وَالنَّسَائِيَّ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ

روز قیامت رواه ترمذی و حدیث است از عمرو بن

شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

شعیب از پدرش و او از پدر خود که حدیث است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَتَفَوُّوا الشَّيْبَ فَإِنَّهُ نَوْرٌ لِلْمُسْلِمِ شَابَ شَيْبَةً

علیه و سلم و چنین موبه های سعید را نیز که پیری و زانیت مسلمان است کسیکه پیر شود پیر شدنی در مسلمانان

فِي الْإِسْلَامِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا حَسَنَةً وَكَفَّرَ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةً

در مسلمانان می نویسد خدا بیتی تعالی برای وی بسبب آن مکی را و محمد میگردد و اندازد آنگس بسبب آن گنای را

وَرَفَعَهُ بِهَا دَرَجَةً رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و بلند میکردند و آن پایه رواه ابرداؤد و ازلی هریده رزمروی است

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود بدو بستیگی بود و نصایحی

لَا يَصِفُونَ فَاِذَا لَفُوهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ

حضرت می کنند پس مخالفت کنید ایشان را متفق علیه و روایت است از ابن عباس

قَالَ مَرَّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ قَدْ خَضِبَ

لغت کہ لذت برا حضرت موسیٰ الہ علیہ وسلم مروی ہے کہ جعین حساب لڑوہ بود

بِالْحَيَاءِ فَقَالَ مَا أَحْسَنَ هَذَا قَالَ فَمَرَأَتُهُ خَرَقَتْ خَضَبَ

۱۰۱

بِالْجَنَاءِ وَالْكَتْمِ فَقَالَ هَذَا أَحْسَنُ مِنْ هَذَا ثُمَّ خَرَّ

چند سال کر و این با هر سال است پس بدست دیر

قد خضب بالصفر فقال هذا احسن من هذا عليه

[illegible]

رواه ابوداؤد وعنه ابن عباس عن النبي صلى الله عليه و آله
رواه ابوداؤد ورواه ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه و آله

— — — — —

عليه وسلم قال يكون قوم مني احرار ما ينحصبون
عليه وسلم فرمود که میشوند قومی در آخر زمان که خضاب میکنند

13. 12. 1954

باین رنگ سیاسی که مثل جو صلهای کبوتر است نمی یابند این قوم بوئی بهشت را

علم
 کفر نیازی است که با وجود
 غلطی که کنند و میگفتند از آن
 میشود و بعضی را بگویند یعنی با بخار
 حدیث آن را بگویند صواب آنست که
 و الکفر و کفرین صواب آنست که
 است حال آنکه حدیثی که از آنجا
 چرا که چون آن حدیثی که از آنجا
 می شود حال آنکه حدیثی که از آنجا
 سیاه نباشد است و در حدیثی که از آنجا
 حدیثی که از آنجا که از آنجا
 لیکن در روایای بخاری و مسلم و ابوداود
 واقع شده پس از آنکه حدیثی که از آنجا
 غلطی که از آنجا که از آنجا
 که از آنجا که از آنجا که از آنجا
 و در حدیثی که از آنجا که از آنجا
 آنست که از آنجا که از آنجا
 بعضی که از آنجا که از آنجا
 می باشد ۱۲

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّيَمِيُّ وَعَنْ نَافِعِ بْنِ عُمَرَ
 قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى عَنِ
 الْقَزَعِ قَبْلَ لِنَافِخِ مَا الْقَزَعُ قَالَ يُحْلِقُ بَعْضُ رَأْسِ الصَّبِيِّ
 وَيُتْرَكُ الْبَعْضُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَالْحَقُّ بَعْضُهُمُ التَّحْقِيرُ بِالْحَدِيثِ
 وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 رَأَى صَبِيًّا قَدْ حَلَقَ بَعْضُ رَأْسِهِ وَتَرَكَ بَعْضَهُ فَنَهَاهُمْ
 عَنْ ذَلِكَ وَقَالَ اِحْلِقُوا كُلَّهُ أَوْ تَرَكُوا كُلَّهُ رَوَاهُ
 مُسْلِمٌ وَعَنْ الْحَجَّاجِ بْنِ حَسَّانٍ قَالَ دَخَلْنَا عَلَى
 أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ فَدَخَلَتْهُنِ الْأُخْتَى الْمَغِيرَةُ قَالَتْ
 يَوْمَئِذٍ أَنْتَ غُلَامٌ وَلَكَ قَرْنَانِ أَوْ قَصَّتَانِ فَمَسَحَ
 رَأْسَهُ وَتَبَرَّكَ عَلَيْكَ وَقَالَ اِحْلِقُوا هَذَيْنِ أَوْ قَصِّوهُمَا
 سَرَّارٌ وَعَلَى بَرَكَتِكَ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ

قزح قطعی است
 گویند و قطعی موید از روایان
 کرده اند و غالباً مخصوص قزح است
 جریان عذاست و اگر چه
 صبی را بگوید و اگر چه
 کرده اند که اگر چه
 شفره باشد و جهت است
 مشابیه که در جهت است
 اگر چه و کمالات
 اما ادبیای او را اندوختی
 در احوال و احوال وی
 قصه های بی نظیری

اصل حدیث ۱۲
 نقل کردی ۱۲

فَإِنَّ هَذَا أَمْرِي إِلَى اللَّهِ ۖ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

پس بدستیکه این هدیت یهود است رواه ابو داؤد و روایت است از ابن عباس

أَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اكْفَحُوا يَا لِأَشْمِدِ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود سرمہ کنسید بہ اشد

فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيَنْبِتُ الشَّعْرَ وَنَزَعَ عَمَّانَ النَّبِيَّ

زیرا که آن سرزمین را و میر و یاندمی یکبار را و زعم کرد این عباس که آنحضرت

صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ لَهُ مُخَلَّةٌ يَتَخَيَّلُ بِهَا كُلَّ

صلی اللہ علیہ وسلم جو مراورا سرمہ دان کو سرمہ میگردیے ہر

لَيْلَةٍ ثَلَاثَةٍ فِي هَذِهِ وَثَلَاثَةٍ فِي هَذِهِ وَآهُ الرِّمْدِي

شب ششم بار درین یعنی چشم راست و ششم بار درین یعنی چشم چپ رواه ترمذی

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ لَعَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وروايت است از ابن عباس رض گفت لعنت كرميغيب خدا صلى الله عليه وسلم

الْمُخَنَّثِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالْمُتَرَجِّلَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَقَالَ

مختصان را از مردان و زنان را که در سبکیت مشابهت بمردان کنند و فرمود آنحضرت

أَخْرَجُوهُم مِّنْ بَيْتِكُمْ سَوَاءَ الْبُخَارِيِّ وَعَبْدُ قَالَ

بیرون کنند مختار را از خانکے نیز رواه بخاری و بمعنی از این عباس رضی مراد

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا لَعَنَ اللَّهُ الْمُشْرِكِينَ

فرمود آنحضرت علیه السلام: **مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ فِي شَيْءٍ مِنْ هَؤُلَاءِ مَا يَدْعُوهُ بَغْيٌ** و مسلم اعت است که خدا را بجای شیء کنندگان را

مِنَ الْجِبَالِ بِالنَّارِ ۖ الْمُنشِئَاتِ مِنَ الْمَاءِ بِرِجَالٍ

از مردان بزرگان و شایسته شوندگان از میان بگردان

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه البخاری وروایت است از ابی هریره رضی گفت که لعنت کرد آنحضرت

مجلس شورای اسلامی
تاریخ ۱۳۰۲/۱۲/۱۲

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلُ يَلْبَسُ لِبَاسَ الْمَرْأَةِ وَالْمَرْأَةُ

صلی اللہ علیہ وسلم مردی را کہ می پوشد پوشش زن را و زن را

تَلْبَسُ لِبَاسَ الرَّجُلِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ

کر می پوشد پوشش مرد را رواه ابو داود و روایت است از ابن

أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ قَالَ قِيلَ لِعَائِشَةَ نَرَانِ أَمْرًا تَلْبَسُ

ابی ملکہ رضہ گفت پرسیدہ شد مرا عائشہ را کہ زنہ ہست کہ می پوشد

النَّحْلَ قَالَتْ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلَ

نحل را کہ مخصوص بمردان باشد گفت لعنت کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم آنرا را کہ

مِنَ النِّسَاءِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ

مشاہیر باشد بمردان رواه ابو داود و مرویت از ابی ہریرہ رضہ گفت

أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمُحَنِّشٍ قَدْ خَضَتْ

آوردہ شد نزد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم محنشی کہ جمعیت رنگ کردہ بود

يَدَيْهِ وَرَجُلَيْهِ بِالْحِنَاءِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

دست و پا کے خود را ہننا پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ مَا بَالَ هَذَا قَالُوا أَيْتَشَبَهُ بِالنِّسَاءِ فَأَمَرِي بِهِ فَنَفِي

و سلم کہ چه حال دارد این شخص گفتند کہ وی مشاہیر عیسازد خود را بنیان پس فرمود آنحضرت ہذا

إِلَى النَّقِيعِ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَا نَقْتُلُهُ فَقَالَ إِنِّي نَهَيْتُ

پس راندہ شد بسوی نقیع پس گفتہ شد ای رسول خدا ایام کشیم او را پس گفت آنحضرت ہذا بر سبیل تنبیہ

عَنْ قَتْلِ الْمُصَلِّينَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ

از کشتن نماز گذاران رواه ابو داود و روایت است از عائشہ رضہ

إِنَّ هِنْدَ ابْنَتَ عُمَةَ قَالَتْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ بَايَعَنِي فَقَالَ

گفت ہندہ بنت عتبہ گفت ای رسول خدا بیعت کن مرا پس فرمود آنحضرت ہذا

میں نے نبی خدا سے بیعت کی تھی

بَابُ النَّصَاوِيرِ

عَنْ أَبِي طَلْحَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

مرویت از ابی طلحه گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا تَصَاوِيرُ

علیه وسلم در نمی آیند فرشتگان خانه را که در وی سگ است و نه در آنجا که در وی تصاویر

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

متفق علیه و از عائشه رضه مرویت از آنحضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

علیه وسلم فرمود سخت ترین مردم از روی عذاب روز قیامت

الَّذِينَ يُضَاهَوْنَ بِخَلْقِ اللَّهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

آن کسان اند که مشابیهت می کنند به پیدایش خدا تعالی متفق علیه و از

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابی هریره رضه مرویت گفت که شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ بِخَلْقِ

و سلم که میفرمود که سیفراید خدا تعالی و کسیت ظالم تر از کسیکه رفت که پیدای کند

كَخَلْقِي فَلْيَخْلُقُوا ذَرَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا حَبَّةً أَوْ شَعِيرَةً مُتَّفَقٌ

بچو پید کردن من پس باید که پیداکند ذره را یعنی مورچه را یا پیداکند دانه را یا جورا متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ

علیه و از عبد الله بن مسعود رضه روایت است که گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا

آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میفرمود سخت ترین مردم از روی عذاب

یعنی صورت ساختن و مراعاتی
مورد نیست فی المثل تصاویر
مورد نیست از چوب و گل و غیره
مورد نیست از گلاب و گل و غیره
و غیره که است صورت و غیره
و غیره که است صورت و غیره
و غیره که است صورت و غیره
و غیره که است صورت و غیره

مِنْ صَنَعَةِ يَدَيَّ وَإِنِّي أَصْنَعُ هَذِهِ الْمَصَاوِيرَ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ

مگر از پیشه دست من و به تحقیق که من پیشه میکنم این صورتهاراپس گفت ابن عباس رض

لَا أَحَدُ ثُكَّ إِلَّا مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

حدیث منی کنم ترا مگر آنچه شنیده ام از پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَنْ صَوَّرَ صُورَةً فَإِنَّ اللَّهَ مُعَذِّبُهَا

و سلم شنیدم آنحضرت را که میفرمود کسی که صورتگری کند صورته را پس بدستیکه خدا بیتیغالی عذاب

حَتَّى يُنْفِخَ فِيهِ الرُّوحَ وَلَيْسَ يَنَافِجُ فِيهَا أَبَدًا فَرَأَى الرَّجُلُ

تا آنکه دود در آن جان را حال آنکه نیت آنکس در دهنده و رانجنازا گاهی پس تنگ شود و دم آن مرد

رَبْوَةً شَدِيدَةً فَاصْفَرَّ وَجْهُهُ فَقَالَ وَيْحَكَ إِنْ أَبَيْتَ إِلَّا

تنگ شدن سخت و زرد گشت رو آن مرد از شنیدن این وعید پس گفت ابن عباس ای برادر ابا بنی

أَنْ تَصْنَعَ فَعَلَيْكَ بِهَذَا الشَّجَرِ وَكُلِّ شَيْءٍ لَيْسَ فِيهِ

همیشه با مگر آنکه پیشه کنی صورتگری را پس بر تو بد این قسم که صورت درختان است و هر چیز که کثرت در او

رُوحٌ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ مَنِ قَالَ لَسَا

جان رواه البخاری و از عائشه روایت که گفت و قتی که

اهْتَمَكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ بَعْضُ نِسَائِهِ

بیمار شد پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم یاد کرد بعضی از زنان آنحضرت م

كُنَيْسَةَ يُقَالُ لَهَا مَارِيَةٌ وَكَانَتْ أُمُّ سَلَمَةَ وَأُمُّ حَبِيبَةَ

کنیه را که گفته میشد آنرا ماریه و بودند ام سلمه و ام حبیبه

أَتَتَا أَرْضَ الْحَبَشَةِ فَذَكَرَتَا مِنْ هُنَا وَتَصَاوِيرَ فِيهَا

که رسیدند به دزد زمین حبشه را پس یاد کردند از خوبی آن گشت و صورتهای که در آن بود

فَرَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ أُولَئِكَ إِذَا مَاتَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّاحِ

پس برداشت آنحضرت سر خود را پس فرمود آنجا هستند که چون بمیرد در ایشان مرد صالح

۱۲

۱۲

م
بذخای اصل
که از دویدن و ترسیدن
دم وی بلند گردد و بجا رسد
سوره ایه ۲۰

لَا عِزَّ لَنَا وَلَا بَلَاءَ ۚ لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يَأْخُذُ بِنَاظِرِينَ
لَا عِزَّ لَنَا وَلَا بَلَاءَ ۚ لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يَأْخُذُ بِنَاظِرِينَ

منیت سجا و ز علت از کی بدیگری و منیت طیره و پامه و نه صف و بگریز از

الْبُخَارِيُّ وَالْبُخَارِيُّ وَ عَنْ

مخدوم چنانکہ سیکریز از شیر رواہ البخاری سے واز

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عبداللہ بن مسعود رضی مرویت کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ الطَّيْرُ لِشُرَكَاءِهَا تَلَاوَمَا مِنَّا الْإِثْمَ لَكِنَّ

و سلم فرمود فال بد گرفتن از اعمال مشرکانست این سخن را سید فرمود و فرمود نیت هیچ کس را

اللَّهُ يَذِيبُهُ بِالتَّوَكُّلِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

وَلَكِنْ خُذَايْتَا لِي اُمِّي بِرَدَا زَايِي بِسَبَبِ تَوَكُّلِ رَوَاهِ اِبْرَاهِيْمُ وَتَزْنِيْسِي

وَعَنْ بُرَيْدَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از برید ه ر م که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

كَانَ لَا يَتَطَدَّرُ مِنْ شَيْئٍ فَإِنْ بَعَثَ عَامِلًا سَأَلَ عَنْ أَهْلِهِ

بود که فال بد معنی گرفت از ایچ چنین پس چون میفرستاد کسی را بعلی می پرسید از نام وی

فَإِذَا كَانَ أَجْجَبَهُ اسْمُهُ فَرَحَ بِهِ وَرُئِيَ بِشْرُكَ لَكَ

پس چون خوش می آمد آنحضرت صلعم را نام دے خوشحال میشد بدان و ظاہر میشد اثر خوشحالی آن

فِي وَجْهِهِ وَإِنْ كَرِهَ اسْمُهُ رُشِي عِزْرَاهُ ذَا لِكَ

از روئے مبارک وی صلعم و اگر مکرده پیداشت نام وی را دیده میخداثر کراست آن

فِي وَجْهِهِ فَإِذَا ادْخَلَ قَوِيَّةً سَأَلَ عَنِ اسْمِهَا فَيَا ن

در روی مبارک وی صلعم پس چون در می آید وی را می پرسد نام آن را پس اگر

أَعَجِبْهُ اسْمُهَا فَوَحَّ بِهِ دُسْرِي بِشُرَّةِ الْكَرْفِ وَجْهٍ

خوش می آمد آنحضرت ص را نام دی خوشحال میشد بدان و دید که میشد اثر خوشی آن در روی مبارک می صلح

[illegible]

من شاد و الاطعم علیها فیما لها ۱۲۵ یعنی اگر تشنه باید در خاطر بیاورد که تکلیف کند که مرا حای در بدر ۱۲

۱- کلمات خالصه
 ۲- معانی غریبه
 ۳- معانی غریبه
 ۴- معانی غریبه
 ۵- معانی غریبه
 ۶- معانی غریبه
 ۷- معانی غریبه
 ۸- معانی غریبه
 ۹- معانی غریبه
 ۱۰- معانی غریبه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَقْتَبَسَ عِلْمًا مِنَ النُّجُومِ أَقْتَبَسَ شُعْبَةً مِنْ

علیه وسلم کسیکه حاصل می کند پاره از علم نجوم حاصل می کند شاخه از

النَّجْمِ نَزَادَ مَا زَادَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

نجم زیادت کرد اقتباس سحررا چند آنکه زیادت کرد اقتباس نجوم را رواه احمد و ابو داود و ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی هریره رط گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ أَوْ أَتَى

علیه وسلم هر که بیاید کاهن را پس تصدیق کند در آنچه می گوید یا بیاید

إِمْرَأَتَهُ حَائِضًا أَوْ أَتَى امْرَأَتَهُ فِي دُبُرِهَا فَقَدْ بَرِئَ

یعنی ولی کند زن خود را در حالت حیض یا ولی کند زن خود را در دبر او پس بچیتق بیزارش

مِمَّا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ

از آنچه فرستاده شده است بر محمد صلی الله علیه وسلم رواه

أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ قَتَادَةَ قَالَ خَلَقَ اللَّهُ

احمد و ابو داود و از قتاده رط مرویت گفت که فرمود پیدا کرد خدا تعالی

تَعَالَى هَذِهِ النُّجُومَ لَثَلَاثَ جَعَلَهَا زِينَةً لِلسَّمَاءِ وَمَرْجُومًا

این ستاره ها را برای سه فائده اول گردانیده است الله تعالی آنرا زینت آسمان

لِلشَّيَاطِينِ وَعَلَامَاتٍ يُهْتَدَى بِهَا مَنْ تَأَوَّلَ فِيهَا

بر شیاطین را و نشانهای که راه یافته شود بدان پس کسیکه بیان کرد و روی

بَغَيْرِ ذَلِكَ أَخْطَا وَأَضَاعَ نَصِيبَهُ وَتَكَلَّفَ مَا لَمْ

سواي این خطا کرد از سهمج صواب و ضایع کرد بهره خود را و بر خود گرفت کاری را که

يَعْلَمُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ تَقْلِيْقًا وَفِي رِوَايَةٍ سَرِيزٍ

مخفی تواند دانست روایت کرد بخاری بطریق تعلیق و در روایت رزین این است

از ابن ماجه

وَتَكْلَفَ مَا لَا يَحْتَسِبُهُ وَمَا لَا يَعْلَمُ لَهُ بِهِ وَمَا يَجْتَرُّ عَنْ عَلَيْهِ

کمال

و تکلف کرد و چیزی بیکسو و مندر نیست و چیزی که نیست و او را علم بدان و تکلف کرد و درو استن چیز که عاجز انداز

الْأَنْبِيَاءُ وَالْمَلَائِكَةُ وَعَنِ الرَّبِّ مِثْلُهُ وَنَزَادَ وَاللَّهُ مَا جَعَلَ

پیغمبران و فرشتگان و از ربیع مرویست مانند آن و زیاده کرد و سو کند بخدا اگر دانیده است

اللَّهُ فِي نَجْوَى حَيَاةٍ أَحَدٍ وَلَا يَرْفُقُهُ وَلَا مَوْتَهُ وَإِنَّمَا يَفْتَرُونَ

الله تعالی در هیچ کجی زندگی که و نه رزق که و نه موت که و جز این نیست که بر می بندند

عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَيَتَعَلَّلُونَ بِالْجُؤْمِ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ

بر خدا ایستای دروغ را و بیانه می جویند به نجوم و روایت است از ابن عباس

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اقْتَبَسَ

گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه و سلم کسیکه حاصل کند

بَابًا مِنْ عِلْمِ الْجُؤْمِ لِغَيْرِ مَا ذَكَرَ اللَّهُ فَقَدْ اقْتَبَسَ

علم نجوم را برای غیر کار که ذکر کرده است الله تعالی پس تحقیق حاصل کرد

شُعْبَةً مِنَ الشَّجَرِ الْمُنْجُومِ كَاهِنٌ وَالْكَاهِنُ سَاحِرٌ

شعبه از شجر بنجم حکم کاهن دارد و کاهنه علم ساحر

وَالسَّاحِرُ كَافِرٌ رَوَاهُ رَزِينٌ وَعَنِ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ

و ساحر کافر است رواه رزین و از ابی سعید رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم اگر

أَمْسَكَ اللَّهُ الْقَطْرَ عَنْ عِبَادِهِ خَمْسَ سِنِينَ ثُمَّ أَرْسَلَهُ

بند کند خدا تعالی بران را از بندگان خود پنج سال مثلاً پستتر بفرستد بران را

لَا جَبَمَتْ طَائِفَةٌ مِنَ النَّاسِ كَافِرِينَ يَقُولُونَ سُقِينَا

بر آئینه صبح کنند طائفه از مردم بحالت کفر میگویند آب داده شدیم

بَابُ الشُّرُوعِ

باب در بیان رؤیا

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابی سهریره مرویت کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَأَى فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يُمَثِّلُ

فرمود یکدیگر دیدم در خواب پس تحقیق دیدم از زیر اگر شیطان متمثل نمی‌گردد

فِي صُورَاتِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در صورت من متفق علیہ و از بی سهریره رضامرویت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَأَى نِيَّ فِي الْمَنَامِ فَسَيَّرَانِي

صلیٰ اللہ علیہ وسلم کیسے دیدم! درخواب پس قریب است کہ یہ بیدم را

فِي الْقِطْعَةِ وَلَا يُكْتَمَلُ الشَّيْطَانُ بِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

در بیداری و نمی تواند که تمثیل کند شش طایف بصورت من متفق علیهم و از

أَبِي قَتَادَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی قتاده رضی روایت گفت فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم

الرُّعْمَا الصَّالِحَةُ مِنَ اللَّهِ وَالْحُلُومَنِ الشَّيْطَانِ فَإِذَا رَأَى

خدا ای پیشو از جان من است و علم است و نور او است و ابرای من است از پیشو

أَحَدُكُمْ مَا حَتُّ فَلَاحَدٌ بِهِ الْأَمْنَةُ وَإِنَّا إِذَا غِي

کتابخانه ملی ایران

مَا كَانَ لِفُلَانٍ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ دُونِ الْمَوَدَّةِ الْأَعْرَابِ أَلَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ قَوْمًا يَتَّقُونَ اللَّهََ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهََ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ

ما یسر و یسهود: کلمه من سرها و میں سر السیاح با

۱۰
 سراو ایں زمانہ خفست
 سچے کیس کی درمندانہ بنیاد
 اوراقِ قحالی کشف شد
 بدویتِ سرسبز و میوہ
 کہ در آخرت شرفِ محکم
 جو صیغہ نام ۱۴۱

وَلِيَتَفَلَّحُوا وَلَا يَحْدِثُ بِهَا أَحَدٌ إِيَّانَهَا لَنْ تَضُرَّهُ

و باید گفت کندمبار و نگوید آن خواب و بیداری زیرا که محققان البته ضرر نمی کنند و اورا

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

متفق علیہ ازجا بردی، گفت فرمود رسول خدا صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يَكْرِهَهَا

التمد علیہ وسلم چون بنید کیے از شما خوابے را که ناخوشی دارد آن را

فَلْيَبْصُرْ عَنْ يَمِينٍ ثَلَاثًا وَلْيَتَعَدَّ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ثَلَاثًا

پس باید که آب از دهن افکند بجانب دست چپ خود سه بار و باید که پناه جوید بخدا از شیطان رب

وَلْيَتَّخِذْ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

دایه که گرد از پیوسته خود که بود بر آن چپلو رواه مسلم

وَعَنْ أَبِي رَزِينٍ الْحَقْبِيِّ مَقَالٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وانا ابی زریق ^{علیه السلام} مرویست گفت فرمود رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مُؤْمِنُ جُزْءٌ مِّنْ سِتِّ قُرُونٍ

عَلَى ابْنِهِ وَاسْمُ خَوَائِبِ مَوْنِ پَارِهِ اَيْتِ الشَّش

وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِّنَ السُّبُوتِ وَهِيَ عَلَى رَجُلٍ طَائِرٍ

وچیل پاره سے ازبنقہ واین رویا بریائے ظایر است

مَا لَمْ يُجَدِّثْ بِهَا فَإِذَا أَحَدٌ ثَبَّهَا وَقَعَتْ وَأَحْسِبُهُ قَالَ

تا آنکه گفته است آنرا پس چون گفت خواب با غیر واقع میگرداند تعبیر کرد و می پندارد آن خطی است

لَا تُحَدِّثُ الْأَحْيَاءَ أَوْ الْبَيِّتَةَ وَالْأَهْلَ التَّرمِذِيُّ وَعَنِ

که فرمود که خواب را اگر بادوست یا شخص دانا مواء ترمذی و مرویت اند

ابن عباس قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم

ابن عباس رضى الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول

۵۱
تخصیص می کند و مقرر می کند
بعضی ثروت چه اشغال این مردم از
خواص نبایست و بعضی غرض
و استنباطی میکند آن توانایی
و همچنین حکم عدد در جمیع موقوف
مثلاً عدد در کتاب و اشغال و مسائل آن
و این نیست بر انسان است و دیگر
است و ایند او را بر او و یکب شکوه
و آن مدت شش ماه یکی چهل
بایست و سال نسبت و قابل این
و شش است افسانه دارد و قابل این
قول غریب خود بخوبین و اندازد و مودد
و بی چل طایر کبایه است
و بی چل طایر کبایه است
۵۲
از سقوط و عدم استقامت و مگر
قرار یافت و در چل غرض است و اگر اشخاص
عظمی چل طایر چون پرنده و اگر اشخاص
قرار ندارد و بر ساعت می برد و در
قرار ندارد و بر ساعت می برد و در
میکند پس یکبار یکبار و اگر اشخاص
پس می فرزند که خواب و در یکبار
است و در یکبار و در یکبار
۱۲

يَقُولُ مَنْ تَحَلَّوْا بِحُلُمٍ لَمْ يَسِرْ كَلِيفًا أَنْ يَعْنِي بَيْنَ شَعِيرَتَيْنِ

که میفرمود کسیکه در روغ بندد خوابی را که ندیده است آنرا تپیف کرد و میگوید که بندد میان دو

وَلَنْ يَفْعَلَ وَمَنْ اسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثِ قَوْمٍ وَهُمْ لَهُمْ كَارِهُونَ

و هرگز نمی تواند کرد و کسیکه گوش بهند بر وی سخن قومی که آنرا بشنود حال آنکه آن قوم شیند را

أَوْ يَفْرُونَ مِنْهُ صَبَّ فِي أُذُنَيْهِ الْأَنْكُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ

یا میگزیند از وی ریخته میشود در هر دو گوش و سرب روز قیامت

صَوْرَةُ عَذَابٍ وَكَلِيفًا أَنْ يُسْفَخَ فِيهَا

و کسیکه تصور کند صورتی را عذاب کرده میشود و تکلیف کرده میشود با یکدیگر روح و

وَلَيْسَ بِتَارِخٍ سَرَاوَالٍ مُسَلِّمٍ

و نیست دهنده روح ردا و مسلم

قَدْ تَمَّ طَبْعُ النِّصْفِ الْأَوَّلِ مِنْ هَذَا الْكِتَابِ الْمُسْتَطَلَبِ

بَعْدَ اللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ وَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيَّ النِّصْفِ الثَّانِي

إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى

مَجْمَعَةُ خَبَرِ عِظَمَاءِ الْأَوَّلِ

صحيح	غلط	١٤	١٥	صحيح	غلط	١٦	١٧
شُعْب	شُعْب	١٤	١٨	ما عند الله من	ما عند الله	١	١٠
بستر آدميم	بستر آدميم	٢٢	=	الوجه			
پيشيم	پيشيم	=	=	آمزش	آمزش	٨	١١
درنيگرد	درنيگرد	٦	١٩	قَلْب	قَلْب	١٥	=
را بر	برابر	١٢	=	جَوَاد	جَوَاد	٥	١٢
نفرستاديم	بفرستاديم	٣	٢٠	در انچه	در انچه	١٠	١٣
گردانيه	گرداننده	١٥	=	بر	وبر	١٣	=
فَاكُنِي	فَاكُنِي	٥	٢٢	رَجُل	رَجُل	٤	١٣
جامع	جامع	١١	=	و آدميان	و آدميان	١٠	١٣
جامع اصول	جامع و اصول	١٦	=	بيا به	بيا به	٢٠	=
پا به	پا يا	٢٢	=	رنج	رنج	٣	١٥
دانه	دانه	٣	٢٣	نخستين	نخستين	١٨	١٦
هَاشِم	هَاشِم	٤	٢٣	در روز	در روز	٢٢	=
هَاشِم	هَاشِم	٩	=	میشود	میشود و مردم	١٦	١٤
صَلَّى اللهُ	صَلَّى اللهُ	١٣	=	مَنْشُور	مَنْشُور	٢١	=
مگروحي	رومي	١٨	=	در بهشت	و بهشت	٢	١٨
آئينه است	آئينه است	١٠	٢٣	است	راست	١٠	=

هَجَرِي	هَجَرِي	۷	۵۴	درگذ	درگذ	۱۰	۲۵
مُتَّفِقٌ	مُتَّفِقٌ	=	=	بدی	بدی	۴	۲۶
التَّوَارِثُ	التَّوَارِثُ	۷	۵۸	به بدی	به بدی را	۷	=
يَحْيَا	يَحْيَا	=	=	تَحْمَدُ	تَحْمَدُ	۷	۲۶
چاپا به	چاپا به	۱۴	۵۹	دارمی	دارمی می	۲۰	۲۶
تَتَدَاوَى	تَتَدَاوَى	۳	۶۰	قَدْ خَلِينَهَا	قَدْ خَلِينَهَا	۹	۲۸
آذَلَهُ	آذَلَهُ	۵	۶۳	عِيسَى	عِيسَى	۶	۲۹
رَسُولُ اللَّهِ	رَسُولُ اللَّهِ	۵	۶۴	أَنْشَاءُ	أَنْشَاءُ	۵	۳۰
وَمَا أَفْكَمَ	وَمَا أَفْكَمَ	۷	۶۸	آیه	آیه	۲	۳۱
روگردان	روگردان	۴	۶۹	وَعَايِرَ	وَعَايِرَ	۷	۳۱
نیت	نیت	۴	=	لِكَيْلَا	لِكَيْلَا	۱	۳۲
بشر	بشر	۴	۷۰	لَوْ قَاتِلَهَا	لَوْ قَاتِلَهَا	۳	۳۳
چیرا	چیرا	۸	=	زمانه	زمانه	۱۰	۳۷
تَلْذِيبٌ	تَلْذِيبٌ	۱۴	۷۱	باز فرمود	باز و فرمود	=	=
مَثَلٌ	مَثَلٌ	۱۷	۷۱	بُيِّنِي	بُيِّنِي	۱۱	۳۸
يَغْلِبُنَهُ	يَغْلِبُنَهُ	۵	۷۲	شُعْبَةُ	شُعْبَةُ	۱۱	۳۹
تَقْتَمُونَ	تَقْتَمُونَ	۹	۷۲	مُتَّفِقٌ	مُتَّفِقٌ	۹	۴۰
يُحْجِرُكُمْ	يُحْجِرُكُمْ	۱۳	=	رَسُولٌ	رَسُولٌ	۷	۴۱
تَقْتَمُونَ	تَقْتَمُونَ	۱۵	=	الْيَسْبِي	الْيَسْبِي	۱۷	۴۱
ازیشان	ایشان	۲	۷۳	كَذَبَ	كَذَبَ	۱۳	۵۰
لازم	از لازم	۸	۷۵	عَنْ ابْنِ	عَنْ ابْنِ	۹	۵۲

شُعْبِ	شُعْبِ	۱۳	۹۹	عَمِّي و	عَمِّي و	۱۵	۷۵
شُعْبِ	شُعْبِ	۷	۱۰۰	مانند	باشد	۱۰	۷۶
شُعْبِ	شُعْبِ	۱	۱۰۳	وَرَسُولُهُ	وَرَسُولُهُ	۱	۷۷
اسناد	اسناد	۶	۷	لَا يَنْقُصُ	لَا يَنْقُصُ	۳	۷۸
كَيْمَادِي	كَيْمَادِي	۱۱	۷	يَك	يَك	۸	۷۹
أَقْرَبَتْ	أَقْرَبَتْ	۹	۱۰۳	الْكَلْبُ	الْكَلْبُ	۵	۸۰
چهار	یسار	۱۶	۱۰۴	سلم را	سلم	۱۲	۸۱
درباختند	درباختند	۱۰	۱۰۶	ثواب	صواب	۲	۸۲
ابن	ابن	۱۷	۷	الزهد	الزهد	۲	۸۳
فی الدین	فی الدین	۲۱	۷	ازیشان	ازیشان	۸	۸۴
ابن	ابن	۵	۱۰۷	قَلْبَتَيْنِ	قَلْبَتَيْنِ	۹	۸۵
دروع	دروع	۱۲	۷	قَالَ رَسُولُ	قَالَ رَسُولُ	۳	۸۶
سَرُوسًا	سَرُوسًا	۱۵	۱۰۸	تفاوت	تفاوت	۱۴	۸۷
ازانس	ازانس	۲	۱۰۹	مَحَبَّةَ	مَحَبَّةَ	۳	۸۸
لِيَمَارِي	لِيَمَارِي	۳	۷	أَوْ يَمَ	أَوْ يَمَ	۱۳	۸۹
لِيَمَارِي	لِيَمَارِي	۵	۷	و يَمَ	و يَمَ	۱۵	۹۰
ابن	ابن	۱۷	۷	فَضْلٍ	فَضْلٍ	۹	۹۱
قِيلَقِي	قِيلَقِي	۲۱	۷	ویرا	راویرا	۱۴	۹۲
رودای	رودای	۲	۱۱۰	شُعْبِ	شُعْبِ	۷	۹۳
رودای	رودای	۱۸	۷	نَ	نَ	۶	۹۴
يَخْرُجُ	يَخْرُجُ	۱۷	۱۱۱	لِيُخَيَّرَ	لِيُخَيَّرَ	۹	۹۵

مراد را	مرادیرا	۲۰	۱۲۹	مَشْتَمًا	مَشْتَمًا	۷	۱۱۲
شُعْب	شُعْب	۱	۱۳۰	فِيهِ	فِيهِ	۸	=
امر کنسید	امر	۴	=	فِيهِ	فِيهِ	۱۹	۱۱۳
وارد	وارد	۲۰	=	الْغَائِطُ	الْغَائِطُ	۷	۱۱۴
لَا تُؤَخِّرْهَا	لَا تُؤَخِّرْهَا	۵	۱۳۱	بِهِ	بِهِ	۱۰	=
کنند	کنند	۱۲	=	از	از	۱۲	=
بزرگ	بزرگ	۴	۱۳۲	رض	دو	۲۰	=
التَّشْوِيبُ	التَّشْوِيبُ	۱۱	۱۳۳	بِی	بِی	۲	۱۱۵
المَوْذِنُ	المَوْذِنُ	=	=	لَمْ يَبَيَّنَا	لَمْ يَبَيَّنَا	۷	=
اذان	اذان	۸	۱۳۴	الْأَعْيُنِ	الْأَعْيُنِ	۱۱	=
ظهای	ظهار	۱۳	=	إِنِّي مَأْمُورٌ	إِنِّي مَأْمُورٌ	۳	۱۱۸
نماز	خاز	۱۸	=	مَطْهَرًا	مَطْهَرًا	۵	۱۱۹
درو	اردو	=	=	الصَّلَاةِ	الصَّلَاةِ	۳	۱۲۱
گفتی	گفتی	۱۲	۱۳۷	الْتَّوَعُّبِ	الْتَّوَعُّبِ	۹	=
يُؤْخِرُكَ	يُؤْخِرُكَ	۳	۱۳۹	أَقْوَا	أَقْوَا	۱۱	=
كَلِمَاتٍ	كَلِمَاتٍ	۱۷	=	ثَابِتٍ	ثَابِتٍ	۱۲	=
صَلَّى	صَلَّى	۳	۱۴۰	حَبْوًا	حَبْوًا	۸	۱۲۵
درار	دراراز	۱۲	=	لَا تُؤَخِّرْهَا	لَا تُؤَخِّرْهَا	۱۲	=
مَشِيٍّ	مَشِيٍّ	۱۷	=	غَدًا إِلَى	غَدًا إِلَى	۲۱	=
يَوْمٍ	يَوْمٍ	۵	۱۴۱	عَنْ	عَنْ	۱	۱۲۶
قَالُوا	قَالُوا	۹	=	لَا تَشْرَبْ	لَا تَشْرَبْ	۷	۱۲۹

الرَّجُلُ	الرَّجُلُ	٣	١٦٠	سَلَمَان	سَلَمَان	٥	١٣٢
دَقُوت	دَقُوت	١٣	١٦١	ابْنُ وَدَاعَةَ	بن وداعة	٣	١٣٣
شُعْب	شُعْب	٣	١٦٢	ابْنُ مَسْبُح	بن مَسْبُح	١٥	=
شُعْب	شُعْب	٩	=	خَمْسَاءُ	خَمْسَاءُ	١٥	١٣٤
يَمَاءُ	يَمَاءُ	١٩	=	ابْنُ وَدَاعَةَ	ابْنُ وَدَاعَةَ	١٤	=
مَحْت	مَحْت	٦	١٦٣	وَتَمْر	وَتَمْر	=	=
درچه	درچه	١٣	=	فَلَان	فَلَان	١	١٣٥
خدايا	خدايا	١٦	=	ابْن	ابْن	٤	١٣٦
الرَّكِب	الرَّكِب	٣	١٦٤	تَر	تَر	١٣	=
پيشناسم	پيشناسم	١٣	=	مُحَمَّد	مُحَمَّد	٣	١٣٨
عُمَرُ بْنُ	عُمَرُ بْنُ	١٤	=	عَمِرُو	عَمِرُو	٣	١٥٠
عَيْن	عَيْن	١	١٦٨	مُحَبَّتِي	مُحَبَّتِي	١١	=
كلمات	كلمات	١٣	=	أَمَنْتُ	أَمَنْتُ	٢١	=
رفت	افت	٢٠	=	أَلْبَنَةُ	أَلْبَنَةُ	٣	١٥١
يَوَاعِثُ	يَوَاعِثُ	٥	١٦٩	مانند	يانند	٢	١٥٢
قَوَائِدُ	قَوَائِدُ	٤	=	فَقَرَاء	فَقَرَاء	٣	=
الْجَهَادُ	الْجَهَادُ	١٥	=	الْيَاثَةُ	الْيَاثَةُ	١	١٥٣
ابْن	ابْن	=	=	مَر	مَر	٢٠	١٥٤
بَن	بَن	٣	١٧٠	جَز	جَز	٣	١٥٥
يَخْفِضُهُ	يَخْفِضُهُ	٣	١٧١	مِزْسَم	مِزْسَم	١٢	=
رَضِي	رَضِي	٢١	=	آزِي	آزِي	١	١٧٠

يَتَخَلَّفُ	يَتَخَلَّفُ	١١	١٤٣
كَرَّ	كَرَّ	٣	١٤٤
الْبَشِيرِ	الْبَشِيرِ	١	١٤٥
يَوْمَ خَيْرٍ	يَوْمَ خَيْرٍ	١٩	١٤٦
الْآخِرِ	الْآخِرِ	٥	١٨٣
عَقْدٍ	عَقْدٍ	٢١	١٨٣
عَقْدَةٍ	عَقْدَةٍ	=	=
الْمُغِيرَةِ	الْمُغِيرَةِ	٥	١٨٥
نِيَامٍ	نِيَامٍ	١٩	١٨٦
قِيَامٍ	قِيَامٍ	٣	١٨٤
بَيْنَ	بَيْنَ	١	١٨٩
لِيَقْدُ	لِيَقْدُ	٩	١٩٢
وَاقْدَرُ	وَاقْدَرُ	٢١	=
لَمْ يَذْكُرْ	لَمْ يَذْكُرْ	١١	١٩٣
حَدَّثُ	حَدَّثُ	١٩	=
عَنِ	عَنِ	١	١٩٣
عُثْمَانُ	عُثْمَانُ	١٣	٢٠٣
الشَّافِعِيُّ	الشَّافِعِيُّ	٢١	٢٠٥
وَوَرُو	وَوَرُو	٢٠	٢٠٦
عَنِ	عَنِ	٤	٢٠٤
عَنِ	عَنِ	٩	٢٠٥
يَتَخَلَّفُ	يَتَخَلَّفُ	١٥	٢٠٨
لَيَكُونَنَّ	لَيَكُونَنَّ	١٩	=
كَفَّ	كَفَّ	=	=
قِيَامٍ	قِيَامٍ	٣	٢١١
الْأَضَاحِي	الْأَضَاحِي	١٤	=
يَا رَسُولَ اللَّهِ	يَا رَسُولَ اللَّهِ	٤	٢١٢
أَجَلُهُمْ	أَجَلُهُمْ	٣	٢١٣
بِعِبَادَةٍ	بِعِبَادَةٍ	١١	٢١٤
رَوَايَةٍ	رَوَايَةٍ	١٤	=
رَدَّ	رَدَّ	٣	٢١٥
فَحَمِدَ اللَّهَ	فَحَمِدَ اللَّهَ	١٣	=
فُلَانٍ	فُلَانٍ	١١	٢١٦
الْمَوْضُوعَ	الْمَوْضُوعَ	١١	٢١٤
تَحُطُّ	تَحُطُّ	٤	٢٢١
يُذْهَبُ	يُذْهَبُ	١٥	=
الْمُجْذِيَّةُ	الْمُجْذِيَّةُ	٩	٢٢٢
يُبْلَغُهَا	يُبْلَغُهَا	٢١	٢٢٤
أَصَابَهُ	أَصَابَهُ	٢١	٢٢٨
إِعْرَاقًا	إِعْرَاقًا	١٥	٢٢٩
أَتَكَلَّفُ	أَتَكَلَّفُ	١٩	=
أَصْبَحْتُ	أَصْبَحْتُ	٣	٢٣١

شُعَيْب	شُعَيْب	١١	٢٣٢
لَا تَمَنَّ	يَتَمَنَّ	١٥	٢٣٩
بَا	يَا	٥	٢٣٢
تَوَفِّي	تَوَفِّي	٩	=
ابْن	ابْن	٣	٢٣٣
فَلَانُ	فَلَانُ	١٣	٢٥١
طَيِّب	طَيِّب	١	٢٥٣
يَسْؤُكَ	يَسْؤُكَ	١٤	٢٥٥
شُزَع	شُزَع	٤	٢٥٦
رَسُوْل	رَسُوْل	١	٢٥٤
يُزِجَعُهُ	يُزِجَعُهُ	٣	=
فَاخْبِرْهُمْ	فَاخْبِرْهُمْ	٤	٢٥٩
وَالْيَسُوْكَ	وَالْيَسُوْكَ	٤	٢٦١
جَبَلُ	جَبَلُ	١٥	=
لِخَيْثَةٍ	لِخَيْثَةٍ	٢١	=
يُعَذِّبُ	يُعَذِّبُ	٥	٢٦٦
فَلَمْ يَصِبْ	فَلَمْ يَصِبْ	٥	٢٦٤
نَا قَتَهُ	نَا قَتَهُ	٢١	=
عَنِ	عَنِ	٤	٢٦٨
يَسْمِعُ	يَسْمِعُ	١٩	٢٦٩
ابْنُ	ابْنُ	٣	٢٤٢
قَبْلُ	قَبْلُ	١٣	٢٤٤
النَّبُوَّةُ	النَّبُوَّةُ	١٥	=
يَا ابْنَ	يَا ابْنَ	٤	٢٤٩
قَالُوا مِمَّنْ	قَالُوا مِمَّنْ	١	٢٨٢
الْبَخَارِي	الْبَخَارِي	٩	٢٨٣
فَأَجَابَهُ	فَأَجَابَهُ	١٥	=
أَوْ ثَمَانِ	أَوْ ثَمَانِ	١١	٢٨٤
يُدْخِلُهُ	يُدْخِلُهُ	٤	٢٨٩
شُعْب	شُعْب	٢١	٢٩٢
عَنِ	عَنِ	١	٣٠٧
وَأَسْتَحْلُوا	وَأَسْتَحْلُوا	٥	٣٠٤
بِمَا شَاءَ	بِمَا شَاءَ	٩	٣٠٨
شَرُّ	شَرُّ	٤	٣٠٩
الْحَبَانِ	الْحَبَانِ	١	٣١٣
التَّوْمِي	التَّوْمِي	١٣	٣٢١
فَأَقْبَلْ	فَأَقْبَلْ	٩	٣٢٣
وَوَالِ	وَوَالِ	١	٣٢٨
أَجْرًا	أَجْرًا	٤	=
شُعْب	شُعْب	٢١	٣٣٠
عَجَلُوا	عَجَلُوا	١٣	٣٣١
يُطِيقُ	يُطِيقُ	٣	٣٣٥

وَلِدْتُ	وَلِدْتُ	٢١	٣٢٥
أَمَرَ	أَمَرَ	١٠	٣٢٨
لَأَجِيبَنَّكُمْ	لَأَجِيبَنَّكُمْ	١٣	٣٥٢
فَصَلُّوا	فَصَلُّوا	١٤	٣٥٥
قِيَامَ	قِيَامَ	٤	٣٥٦
أَعْطَى	أَعْطَى	١٩	٣٦٢
شَانَهُمْ	شَانَهُمْ	١٤	٣٤١
عَادَى	عَادَا	٣	٣٤٢
شَرَّقِ	شَرَّقِ	١٣	٣٤٧
شُعْبِ	شُعْبِ	١٥	٣٨٢
أَبِي	أَبِي	١١	٣٩١
فَكُنْتُ	فَكُنْتُ	٢١	٣٩٥
تَرَدَّدْتُ	تَرَدَّدْتُ	٥	٣٩٦
فَيُخَفُّونَكُمْ	فَيُخَفُّونَكُمْ	١٥	=
فُلَان	فُلَان	١	٣٩٨
أَعْرَابِي	أَعْرَابِي	٥	=
فِي	إِلَى	٣	٢٠١
كَيَوْمِ	كَيَوْمِ	١١	٢١٢
فَنَسَائِي	فَنَسَائِي	٣	٢١٢
لِلظُّلُومِ	لِلظُّلُومِ	١٨	٢١٨
عَدُوِّ	عَدُوِّ	٩	٢١٩
مِثْلِكَ	مِثْلِكَ	١٤	٢٢٠
وَاللَّهُ	وَاللَّهُ	٩	٢٢١
جُدْرَانُ	جُدْرَانُ	٢٢٥	
لَا مَبِيتَ لَهَا	لَا مَبِيتَ لَهَا	١١	=
اسْتَطَاعَ	اسْتَطَاعَ	١٣	=
مَنَاقِبِ	مَنَاقِبِ	٩	٢٢٩
آلَيْنِ	آلَيْنِ	١٤	٢٣٢
أَمْرٌ يُقَالُ	يُقَالُ	٥	٢٣٤
حَرَامٌ	حَرَامٌ	١٢	٢٣٩
كَلَامٌ نِيْنَةٌ	كَلَامٌ نِيْنَةٌ	٥	٢٤٢
شُعْبِ	شُعْبِ	٣	٢٤٨
شُعْبِ	شُعْبِ	١٥	٢٥٠
تَعَلَّ اللَّهُ	تَعَلَّ اللَّهُ	١١	٢٥٥
سَبْعِ	سَبْعِ	٩	٢٦٢
ضَلَالًا	ضَلَالًا	١	٢٦٥
أَحَدُكُمْ	أَحَدُكُمْ	١١	٢٦٨
أَخَوَاتِهِنَّ	أَخَوَاتِهِنَّ	١	٢٤٤
الْإِسْرَافِ	الْإِسْرَافِ	٣	=
شُعْبِ	شُعْبِ	١	٢٨٦
إِمْرَأَتُهُ	إِمْرَأَتُهُ	٨	٢٨٢
شُعْبِ	شُعْبِ	١١	٢٨٥

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۴۸۵	۱۹	شُعْبِ	شُعْبِ	۵۵۴	۲۱	لَا تَقْضِ	لَا تَقْضِ
۴۹۲	۱۵	أَيُّ النَّبَاءِ	أَيُّ النَّبَاءِ	۵۵۷	۱۳	أَمَّا رَاقَةٌ	أَمَّا رَاقَةٌ
۵۰۰	۵	أَنْبِئْكُمْ	أَنْبِئْكُمْ	۵۵۸	۲۱	بْنِ عَبَّاسٍ	بْنِ عَبَّاسٍ
۵۰۲	۱	عِبَادَةُ اللَّهِ	عِبَادَةُ اللَّهِ	۵۵۹	۹	إِلَّا نَرَدَّادَ	إِلَّا نَرَدَّادَ
=	۲۱	الْبَرَاءِ	الْبَرَاءِ	۵۶۶	۵	فَقَضَى	فَقَضَى
۵۰۴	۱۹	تَلُو	تَلُو	=	۷	دُثْرَةَ	دُثْرَةَ
۵۰۵	۱	عُرْضَةً	عُرْضَةً	۵۷۱	۱۵	مِنْ	مِنْ
=	۱۵	مِلَّةٍ	مِلَّةٍ	۵۷۷	۵	يُسَاقُونَ	يُسَاقُونَ
۵۱۱	۹	الْأَشْنَى	الْأَشْنَى	۵۸۲	۷	لَا يَخْرُجُهُ	لَا يَخْرُجُهُ
		بِالْأَشْنَى	بِالْأَشْنَى	=	۱۵	أَجْدُ	أَجْدُ
۵۱۴	۹	فَلَانٌ	فَلَانٌ	۵۹۴	۱۵	وَأَنْفَقَ	وَأَنْفَقَ
۵۱۸	۱۵	مُغْطِيًا	مُغْطِيًا	۶۰۰	۱	يَرْجِعُ	يَرْجِعُ
۵۴۴	۱۵	وَلَعْرَى	وَلَعْرَى	=	۲۱	لَا تَحْبَبَنَّ	لَا تَحْبَبَنَّ
۵۲۵	۵	شُعْبِ	شُعْبِ	۶۰۸	۱	مُؤْمِنٌ	مُؤْمِنٌ
=	۱۵	شُعْبِ	شُعْبِ	۶۰۹	۱۳	فِئْتَقُ	فِئْتَقُ
۵۲۹	۱۱	رَجُلٌ	رَجُلٌ	۶۱۳	۲۱	إِذَا الطَّقَتَيْنِ	إِذَا الطَّقَتَيْنِ
۵۳۸	۵	سَاقِيَهَا	سَاقِيَهَا	۶۲۱	۷	يَا كُلُّ	يَا كُلُّ
۵۵۲	۱۹	يُؤْتِي	يُؤْتِي	۶۲۲	۷	فَخَبَطْتُ	فَخَبَطْتُ
۵۵۴	۱۷	سِرِّ	سِرِّ	۶۲۴	۷	رَوَايَةٍ	رَوَايَةٍ
=	=	عَلَانِيَتِهِ	عَلَانِيَتِهِ	۶۲۵	۵	الشَّرِبِ	الشَّرِبِ
=	۲۱	لَا تَقْضِ	لَا تَقْضِ	=	۱۱	إِنَاءٍ	إِنَاءٍ

۶۲۸	۵	یُحِلُّ	یَحِلُّ	۶۵۱	۱۷	بالمصورین	بالمصورین
۶۳۰	۱۲	شود	شد	۶۵۳	۳	شیرا	شیرا
۶۴۶	۱۳	اوترکوا	اوترکو	۶۵۴	۴	میگویہ	میگری

صحبت نامہ خیر المواعظ جلد اول

نمبر	نمبر	صحیح	نمبر	نمبر	صحیح	نمبر	صحیح
۱۰	۱	چیز	خبر	۳۳	۶۳	برنے	بندے
"	"	مبتدا	مبتدای	۳۳	۱۲	آفت	افتد
"	۶	فیت	ظرفیت	۳۴	۶۶	آن باولی	بآن اولی
۱۱	۱	یعنی دل	یعنی اگر	۳۵	۳۰	وازی پنجم	پنجم
۱۷	۲	عطاکش	عصاکش	۳۶	۵۴	اوپیت	ادبیت
"	۶	وہ	در	"	۷۲	بنورسین	بروزسین
۲۷	۲۷	بجرد	بمرد	"	۸۰	ببصت	وبصت
"	۴۴	الایمان	الایمان	۳۸	۶۶	خداوند	خواند
۲۹	۸	نورالنبی	نورالنبی	۳۹	۳۲	ہراسر	ہراسر
۳۰	۲۰	لیشر	کثیر	"	۳۴	وایتہ	دابہ
"	۶۲	زلفت	زلف	"	۳۸	زودی	موزی
۳۱	۲۶	مسترشابن	مسترشدین	"	۴۷	مستور	مسطور
"	۴۶	کچا بکچا	کچا بکچا	"	۴۹	فوائد الفوائد	فوائد الفوائد

۳۹	۶۵	کسر	کسر	۶۲	۶۲	۶۲	اور	اور
"	۸۹	زیرا	زیرا	۶۴	۶۴	۱۴	کہ	کہ
"	۹۵	انقطع	بالقطع	"	"	۲۵	مسلمان	مسلمان
۴۲	۲۴	لا یخلف	لا یخلف	۶۸	۶۸	۴	خلقت	خلقت
۴۵	۱۳	جارہ	چارہ	"	"	۹۴	مگر	مگر
"	۲۳	فقا	فقا	"	"	۹۴	نفعاد	نفعاد
۵۱	۲۱	درکہ کر	درکہ	۷۱	۷۱	۳۰	سواری	سواری
"	۲۳	بالا سرخ	آوردہ	۷۵	۷۵	۱۱	زبان	زبان
۵۴	۷۱	مو	دعا	۷۵	۷۵	۱۷	صلالہ	صلالہ
"	۷۹	دفتر	دختر	"	"	۲۹	فس	فس
"	۸۵	بادا خستہ	تا باو بغا خستہ	۷۶	۷۶	۹	اعتقاد	اعتقاد
۵۶	۳	بر بندہ	بر بندہ	۷۸	۷۸	۶	در موافق	در موافق
"	۱۰	صواب و عقاب	ثواب و عقاب	"	"	۳	شہید	شہید
"	۲۳	وکن امرین	امرین الامرین	"	"	"	معتزلہ	معتزلہ
"	۲۷	سرنیت	سرنیت	"	"	"	شہید	شہید
"	۳۱	ہر	مہ	"	"	۵	شہید	شہید
۶۰	۲۸	ورضائی بجگی	ورضائی بجگی	"	"	۸	خدا	خدا
"	۳۱	لقضا	بقضاء	"	"	۹	مجرد	مجرد
"	۳۳	بالہا	الہا	"	"	"	دانی	دانی
۶۲	۲۶	گرد و مہر مات	گرد و مہر مات	"	"	۲۸	استلال	استلال
"	۱۹	کتا	کتا	"	"	۳۰	استادان	استادان

۷۸	۳۶	ولاعتاف	والاعتاف	۸۸	۳۱	واول وے	ودل وے
=	=	بقول	بقول	=	۵۷	منت اوہرا	منت اوہرا
=	۴۱	صدا	صدا	۸۹	۲۶	وزم	لازم
۷۹	۲	کذین	کذین	=	۶۷	طوطیہ	توطیہ
=	۱۵	سائل	سائل	۹۰	۲۵	ال	مال
=	=	باہ	باہ	=	۵۹	حدت	حدیث
=	۲۰	طرف	طرف	=	۹۲	متجر	متجر اید
=	۳۸	رشناخت	رشناخت	=	۹۳	سنت	سنت
۸۰	۸	مرضہ	مرضہ	=	۱۰۹	ببوب	بموجب
=	۵۹	ہفتاد و	ہفتاد و	۹۱	۲۳	ادارے	ادارے
=	۶۵	ہزار ہا	ہزار ہا	=	۴۰	راہے	راہے
۸۲	۳۰	ویراں	ویراں	=	۴۵	تعمیم	تعلیم
۸۳	۶۸	و مال	و مال	=	۵۹	مسجد	بہ مسجد
۸۴	-	مرد باکسے	مرد باکسے	=	۹۸	رسیدہ	رسیدہ
۸۵	۶۷	ورجا	ورجا	=	۱۰۴	ازیشاز	ازیشاز
۸۶	۱۳	دردے	دردے	=	=	کھاز	بخواند
=	=	ورد	ورد	=	۱۰۹	دعالت	وصالت
=	۳۳	وردے	وردے	۹۳	۳۷	افالہ	ضالہ
=	۳۴	فردا فتم	فردا فتم	=	۵۳	بشنودہ	بشنودہ
=	۴۴	حالش	حالش	=	۸۵	نہاہب	نہاہب
۸۷	۳۳	است	است	=	۱۰۳	مکایر	ہمکاید

زاد اہمیل الی دار الخلیل مولفہ مولانا مولوی مفتی محمد سعد اللہ خان صاحب مرحوم تہ رت
 حجاج وزائرین بیت حرام کے لئے نہایت مفید ہے اس میں مناسک فضائل حج و عمرہ و منوعات
 و مکروہات احرام و خطبہا حج و مقامات قبولیت و عابقل عتبرکہ وغیرہ معتبر کتب فقہیہ و اخذ کر کے بہت
 خوبی کیساتھ لکھے گئے ہیں یہ رسالہ پیشتر دو دفعہ چھپا تھا لیکن ایک مجلس اشاعتہ العلوم نے ایک
 پستہ بیلاورد لکھنؤ سے اسکو مرتب کر کے اپنے سلسلہ اشاعت میں داخل کر لیا ہے چھپائی
 عمدہ اور کاغذ مفید چکنا ۵ پونڈی حجم ۳۷ صفحات قیمت ۴۰ ر

العروة الوثقی مولفہ جناب مولوی سید غلام محمد برہان الدین صاحب قادری مہاجر تہ رسالہ عربیہ
 زبان میں لکھا گیا ہے مولف سلمہ اللہ تعالیٰ نے آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی رویت مبارک اور
 فضائل رویت بہت عمدگی کیساتھ بیان کئے ہیں اپنے رنگ میں بہت عمدہ سالہ حجم ۶۴ صفحات
 الوسیلۃ العظمیٰ مولفہ جناب مولوی سید غلام محمد برہان الدین صاحب قادری مہاجر تہ رسالہ عربیہ
 زبان میں لکھا گیا ہے مولف سلمہ اللہ تعالیٰ اس سائیں آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے ذکر و احوال و اساتذہ
 جواز قیام اور فضائل قیام کا ثبوت دیا اور دلائل عقلیہ و نقلیہ و احادیث ثابت کر دیا ہے کہ قیام کی
 اصلی علت اور لم کیا ہے حجم ۳۲ صفحات قیمت ۴۰ ر

مکارم الحفظہ جناب مولوی حنیف اللہ خاں صاحب مولوی فاضل الکی یہ ایک عمدہ تصنیف ہے قرآن اور
 حفظ قرآن کتاب کا موضوع ہے حفظ قرآن کے متعلق عمدہ عمدہ نکات اور اسکے تفصیلی آداب و قواعد
 بیان کئے ہیں بڑے بڑے حفاظ کے چوتھے کروں نے اور ضمنائاً و پذیر لطائف قصص نے کتاب
 بہت بار و نق بنا دیا ہے مطالعہ سے مولف سلمہ اللہ کی قابل قدر جانکاہی اور کتاب کی قدر
 قیمت ظاہر ہو سکتی ہے ضخامت ۸۰ صفحہ قیمت فی جلد ۳۰ ر

مقاصد الاسلام حصہ پنجم

(۶۰۰)

حضرت مولانا مولوی حاجی حافظ عارف باللہ محمد انوار اللہ صاحب قبلہ مدنی
مفید تصانیف اور انکی برکات سے کون واقف نہیں ہے حضرت قبلہ مدوح کی
تصانیف موجودہ زمانہ کی آفتنا کے موافق حمایت اسلام کی کامیاب ضمانت
اور علوم و برکات اسلام کی اشاعت کے لئے پوری کفیل ہیں۔
مقاصد الاسلام کے نام سے حضرت مدوح نے ایک مفید سلسلہ تصانیف کی
بنیاد ڈالی ہے انعقاد مجلس اشاعت العلوم کے پیشتر اس سلسلہ کے چار حصے
شائع ہو چکے ہیں اب مجلس نے یہ پانچواں حصہ شائع کیا ہے اور دیگر حصے
زیر طبع ہیں اس حصہ میں تصوف سنی و جزاء فقر و فقیری خلافت ثبوت اہلبیت
وصحابہ کے مفید حالات اور خلفائے راشدین کی خلافت پر نہایت عمدہ پیرایہ میں عقائد و نقلی
بحثیں کی گئی ہیں اور نہایت محققانہ طرز سے ہر ایک بات ثابت کی گئی ہے چھاپی عمدہ کاغذ سفید
چکنا پچاس پونڈی حجم ۶۸ صفحات قیمت ۶/-

المعتد
مولانا الدجات حافظ محمد ولی الدین فاروقی متجدد اشاعت العلوم

To: www.al-mostafa.com